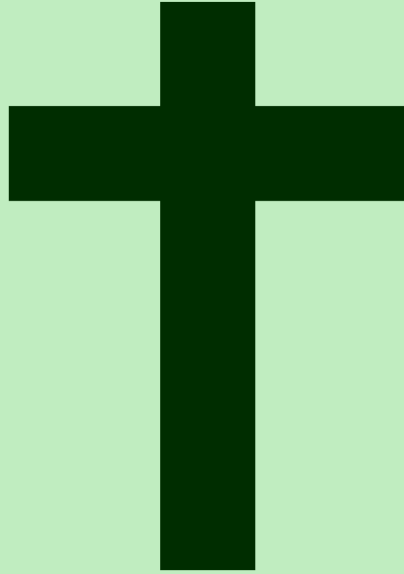

Nyungwe

Portions of the Holy Bible in the Nyungwe Language of
Mozambique

Nyungwe

Portions of the Holy Bible in the Nyungwe Language of Mozambique

copyright © 1897, 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nyungwe

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

O utilizador pode copiar e distribuir a obra.

You may copy and distribute the work.

All rights reserved.

2023-09-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 13 Dec 2023
1bad52f1-9cdd-5cdf-8d76-bb7e5972811f

Contents

Jenesisi	1
Ekisodo	71
Mateu	130
Maliko	186
Luka	219
Juwau	274
Mabasa ya Atumiki	311
aRoma	362
1 aKolinto	386
2 aKolinto	407
aGalatiya	421
aEfezo	429
aFiripi	435
aKolose	441
1 aTesalonika	447
2 aTesalonika	452
1 Timoti	455
2 Timoti	461
Titu	466
Firemoni	469
aHeberi	471
Tiyago	490
1 Pedru	496
2 Pedru	503
1 Juwau	507
2 Juwau	512
3 Juwau	513
Juda	514
Cidziwiso	516

Livu la Jenesisi

Kulengedwa kwa kudzulu na dziko la pantsi

¹ Pakutoma Mulungu adalenga kudzulu na dziko la pansi. ² Dzikolo likhalibe maonekedwe yabwino ndipombo likhalibe cinthu. Mdimu ukhadampsinkha nyandza yomwe ikhali padziko lense, ndipo Mzimu wa Mulungu ukhafamba-famba padzulu pa madzi.

³ Tsono Mulungu adati: “Kukhale ceza,” ndipo kudakhala na ceza.

⁴ Mulungu adaona kuti cezaco cikhali bwino. Pamwepo adamwazanisa ceza na mdima. ⁵ Cezaco Mulungu adaciti masikati, mdima adauti usiku. Ndipo padawoneka maulo na macibese, ntsiku yakutoma.

⁶ Patsogolo pace Mulungu adati: “Pakhale mtambo pakati pa madzi kuti madzi na madzi yagawikane,” ⁷ Na tenepo Mulungu adalenga mtambo ndipo adagawa madzi yakhali pansi pa mtambo yanango yakhali padzulu pa mtamboyo. Ndipo bzidacitika. ⁸ Ndipo Mulungu adaucemera kuti kudzulu. Ndipo padawoneka maulo na macibese, ntsiku yaciwiri.

⁹ Ndipo Mulungu adati: “Madzi ya pantsi pa mtambo yakhale pambuto ibodzi, pawoneke mbuto yakuuma”, ndipo bzidacitika. ¹⁰ Mbuto yakuuma Mulungu adayati Dziko, ndipo madzi yakhali pabodzi yale adayati nyanza. Mulungu adawona kuti bzikhali bwino. ¹¹ Tsono Mulungu adati: “Pamataka pacoke bzakumera, miti yakubala mbeu, ndipombo na miti yakubala bzisapo malingana na mtundu wace,” ndipo bzidacitika. ¹² Na tenepo pamataka padamera bzakumera: Miti yakukhala na njere malingana ntundu wace na miti yakubereka bzisapo bza njere, malingana mitundu yayene. Mulungu adaona kuti bzikhali bwino. ¹³ Ndipo padawoneka maulo na macibese ya ntsiku yacitatu.

¹⁴ Patsogolo pace Mulungu adati: “Kudzaulu kwa mtambo kukhale na bzakubvunika kuti pawoneke kugawana masikati na usiku. Pomwe kuti bzikhale bzizindikiro bza nthawe, ntsiku na magole. ¹⁵ Ndipo bzakubvunika bzimwebzi bzikhale kudzulu kwa mtambo bzcimbabvunika dziko la pansi,” Ndipo bzidacitika. ¹⁶ Na tenepo Mulungu adalenga bzakubvunika bzikulu bziwiri: Cikulu kuti cibvunike masikati, ndipo cing'ono kuti cibvunike usiku. Ndipo adalengambo nyenyezi. ¹⁷ Mulungu adabzikhala padzulu pa mtambo kuti bzibvunike pansi, ¹⁸ kuti bzcimbabvunike masikati na usiku, kugawa ceza na mdima. Ndipo Mulungu adawona kuti bzikhali bwino. ¹⁹ Ndipo padawoneka maulo na macibese ya ntsiku yacinai.

²⁰ Mulungu adati pomwe: “Munyanza mukhale na bzamoyo bzinji, ndipo pakhale na mbalame zakumbuluka mdzulu mwa dziko”. ²¹ Ndipo Mulungu adalenga bzirombo bzikulu-bzikulu bza mnyanza, pabodzi na bzakulengedwa bzinango bzinji bza mmadzi, malingana mitundu yace, ndipombo bzakumbuluka bzentse malingana mitundu yace. Ndipo Mulungu adaona kuti bzikhali bwino. ²² Ndipo Mulungu adabzidalisa, aciti: “Balanani, mudzaze madzi ya mnyanza. Ndipombo bzakumbuluka bzidzale padziko”. ²³ Ndipo padawoneka maulo na macibese ya ntsiku yacixanu.

- ²⁴ Ndipo Mulungu adati: “Padziko pakhale na bzamoyo malingana mitundu yace: Bzifuwo, bzakukwawa na bzirombo, cibodzi na cibodzi malingana mtundu wace”, Ndipo bzidacitika. ²⁵ Pamwepo Mulungu adalenga bzirombo malingana mitundu yace, na bzifuwo malingana mitundu yace, na bzakukwawa malingana mitundu yace. Ndipo Mulungu adawona kuti bzikhali bwino.
- ²⁶ Na tenepo Mulungu adati: “Mbatikondze munthu wakulingana na ife ndipo adzakhale ninga ife. Adzatonge ntsomba za m'madzi, mbalame za mdzulu, bzifuwo, na bzakukwawa bzense bzapadziko lapansi”.
- ²⁷ Ndipo Mulungu adalenga munthu mwakulingana na iye, mwakulingana na Mulungu adamulenga, adawalenga mwamuna na mkazi.
- ²⁸ Mulungu adawadalisa, ndipo adati: “Mubalane, muwande, mudzaze dziko lense lapansi mucimbalitonga. Mutonge ntsomba za m'nyandza, mbalame za mdzulu na bzinyama bzakukwawa bzentse bza padziko”.
- ²⁹ Ndipo Mulungu adati: “Ndiri kukupasani bzakumera bzense bzomwe bzin'bala padziko lentse la pantsi na miti yentse yomwe in'bala bzisapo bzina njere. Ibzo bzidzakhala phoso kwa imwe. ³⁰ Tsono bzinyama bzentse bza mdziko, mbalame zentse zamdzulu, na bzakukwawa bzense bzomwe bzina mphuwe ya moyo, ndabzipasa uswa buwisi bwentse kuti bzimbadye,” ndipo bzidacitika. ³¹ Ndipo Mulungu adaona kuti bzense bzomwe adalenga bzire bzikhali bzabwino kwene-kwene. Tsono padawoneka maulo na macibese ntsiku yacitanthatu.

2

- ¹ Tenepoyo bzidamala kulengedwa, kudzulu na dziko la pantsi, na bzentse bzomwe bziri mumwemo. ² Pa ntsiku ya cinomwe Mulungu akhadamaliza kale basa lomwe akhacita, ndipo adapuma pantsiku imweyo.
- ³ Ndipo Mulungu adadalisa ntsiku yacinomwe aciipambula, thangwe pa ntsiku imweyo adapuma. ⁴ Imwei ni n'khani yo momwe bzidalengedwa, kudzulu na pantsi.

Munda wa Edeni

- Pomwe MBUYA Mulungu adalenga dziko la pantsi na bzentse bza kudzulu, ⁵ pakhalibe cakumera ciri-cense padziko la pantsi, ndipo mbeu zikhanati kumera, thangwe MBUYA Mulungu akhanati kubvumbisa mbvula padziko la pantsi. Ndipombo pakhalibe munthu wakulima pantsi. ⁶ Tsono pfulere likhacoka pantsi licikwira licimbatotesa matakayo. ⁷ Tsono MBUYA Mulungu adatenga pfumbi pamataka aciumba munthu, ndipo adamufulizira mphuwe wa moyo mumphuno mwace, ndipo munthuyo adakhala na moyo.
- ⁸ Ndipo MBUYA Mulungu adafungula munda wa bzisapo muEdeni kucipande ca kumabvadzuwa, ndipo munthu omwe adaumba ule adamuikha momwemo. ⁹ Pamwepo Mulungu, pamataka adamera miti ya mitundu iri yentse yamawonekedwe yabwino ndipo wabwino kudya. Tsono pakati pa mundayo pakhana muti wamoyo, na muti wakudziwisa bzabwino na bzakuipa.
- ¹⁰ Mu Edeni mukhacoka mkulo omwe ukhathiriza mundayo, kucokera mumwemo ukhagawika panai. ¹¹ Mkulo wakuyamba ukhacemerredwa Pisoni. Umweyo umbagonyola-gonyola mudziko la Havila, komwe kuna oro. ¹² Oro ya dziko lire njabwino, komweko kumbaoneka pomwe bedeliyo

na mwala wa Onix. ¹³ Mkulo waciwiri umbacemerredwa Giom, ndiwo umbazungulira dziko la Cuxe. ¹⁴ Mkulo wacitatu umbacemerewa Tigre, omwe umbayenda kumabvadzuwa kwa Assiria, wacinai ni Eufarate.

¹⁵ Tsono MBUYA Mulungu adatenga muthu ule acimuikha m'munda mwa Edeni kuti ambaulime na kuukonkhobza. ¹⁶ Ndipo MBUYA Mulungu adamu-pasa mphambvu munthuyo adati: “Pa miti yentse ya m'munda dyaya mwa ufulu. ¹⁷ Tsono leka kudya muti wa kudziwisa bzabwino na bzakuipa, thangwe ntsiku yomwe undzadya, cadidi iwe un'dzafa”.

¹⁸ Patsogolo pace MBUYA adati: “Ni bzabwino lini kuti munthu akhale ekha. Ninin'konzera mwanzace kuti ambamuthandize”. ¹⁹ Ndipo MBUYA Mulungu atamara kuumba kucokera kumataka bzinyama bzense bzamtengo na mbalame zamudzulu zentse, adabzibweresa kuna Munthu, kuti awone angadabzicemera tani. Dzina lomwe munthu angadapereka kuna bzamoyo bzentse limwelo ndilo lingadakhala dzina laceene. ²⁰ Adamu adapasa madzina bzifuwo bzense, mbalame za mudzulu na bzinyama bzense bzamuthengo. Pa bzensebzi alibe kuwona comwe cingadathandiza muthu napo kubverana naye. ²¹ Pamwepo MBUYA Mulungu adacitisa munthu tulo ninga adafa, ndipo pomwe iye akhali mutulo, adamucosa mbabvu ibodzi, ndipo mbutoyo adaifunga na nyama. ²² Na mbabvu yomwe MBUYA Mulungu adacosa kwa mamuna, adaikondza mkazi ndipo adambweresa kuna iye. ²³ Mwamuna adati:

“Uyu ni cadidi pfupa la mapfupa yangu, ndipo nyama ya nyama yangu.

An'dzacemerredwa mkazi thangwe acokera kwa mamuna”.

²⁴ Ndipopo mamuna an'dzasiya baba na mai wace aciphatana na mkazi wace, iwo acikhala thupi libodzi.

²⁵ Mwamuna na mkazi wace akhakhala pezi, tsono akhabva lini manyazi.

3

Kuphonya kwa Munthu

¹ Tsono, nyoka ikhadacenjera kuposa bzamoyo bzense bzomwe MBUYA Mulungu adalenga. Ndipo iyo idabvunza mkazi ule kuti: “Mulungu adalewadi tenepa kuti: ‘Lekani kudya bzisapo bza muti uli-wentse mmunda muno?’”. ² Mkazi ule adatawira nyoka kuti: “Tingadye bzisapo bza miti yense ya mmundamu, ³ tsono Mulungu adati: Lekani kudya muti omwe uli pakati pa munda, ngakhale kuukhuya, sabwa mungadzacitatenepe mun'dzafa”. ⁴ Pamwepo nyoka idauza mkazi ule kuti: “Cadidi mun'dzafa lini! ⁵ Mulungu an'dziwa kuti ntsiku yomwe mudzauya, maso yanu yan'dzafunguka, ndipo imwe mun'dzakhala ninga Mulungu, mun'dzakhala adziwi wa bzabwino na bzakuipa”. ⁶ Pomwe mkazi adawona kuti muti ule ukhadadeka kudya, na maonekedwe yabwino, ndipo wakufunika ucipasa udziwi, adaca bzisapo bzace aciditya ndipo adapasambo mwamuna wace, acidityambo. ⁷ Awiriwo maso yawo yadafunguka, ndipo adadziwa kuti ali pezi. Na terepo adasona masamba ya mkuyu acibvala. ⁸ Pauwiri bwawo pomwe adabva fala na ntswata-tswata wa MBUYA Mulungu akhafambafamba maulo dzuwa latapepa mmunda mule, iwo adacoka patsogolo pa MBUYA Mulungu acikabisala pakati pamiti. ⁹ Ndipo MBUYA Mulungu adace-mera mwamuna adambvundza kuti: “Kodi uli kuponi?” ¹⁰ Ndipo iye adatawira kuti: “Ndabva kufamba kwanu mmunda ndipo ndakhala na

mantha thangwe ndikhali pezi, ndipopo ndabisala”. ¹¹ Mulungu adamubvundza kuti: “Kodi mbani akuuza kuti uli pezi? Iwe wadya bzisapo bza muti omwe ndidakuletsa kudya?” ¹² Mwamuna, adatawira kuti: “Mkazi omwe mudandipasa ninga mkazi wangu iye wandipasa cisapo ca muti ndipo ine ndadya”. ¹³ MBUYA Mulungu adabvunza mkazi kuti: “Niciani comwe wacitaci?” Mkazi adatawira kuti: “Nyoka ndiyo yandipumpsa ndipo ine ndadya”.

¹⁴ Pamwepo Mulungu adauza nyoka kuti:
 “Pakuti wacita bzimwebzi,
 iwe wakutembereredwa
 pakati pa bzifuwo na bzilombo bza mthengo bzentse.
 Un'dzafamba na mimba yako,
 ndipo cakudya cako cin'dzakhala pfumbi
 ntsiku zense za moyo wako.

¹⁵ Ndin'dzaikha udani pakati pa iwe na mkazi,
 pan'dzakhala udani pakati pa wana wako na wana wace.
 An'dzaswa msolo wako
 ndipombo iwe un'dzaluma katende wace”.

¹⁶ Kwa mkazi adati:
 “Nindzathimizira kubonera kwako na mimba. Mwakubonera iwe
 un'dzabereka wana.
 Kufuna kwako kundzakhala kwa mamuna wako ndipo iye an'dzakutonga”.

¹⁷ Ndipo kwa mamuna adati:
 “Pakuti iwe wabvera mkazi wako,
 ndipo wadya cisapo
 comwe ndidakuza kuti uleke kudya,
 Mataka yan'dzatembereredwe
 thangwe la iwe. Iwepo un'dzadya mwakubonera ntsiku zentse za moyo
 wako.

¹⁸ Iyo yan'dzabala minga na bzakumera bza mthengo.
 Iwe un'dzadya bzakulima.

¹⁹ Iwe Un'dzadya pau yako mwakucoka kaluma,
 kufikira udzabwerere kumataka,
 sabwa udacosiwa mwa iyo.

Thangwe iwe ndiwe pfumbi ndipo kupfumbi un'dzabwerera”.

²⁰ Adamu adapasa mkazi wace dzina lakuti Yeva, thangwe lakuti iye angadadzakhala mayi wa nthundu wentse wa wanthu. ²¹ MBUYA Mulungu adakondza bzakubvala bza khanda aciwabvazika Adamu na mkazi wace.

²² Pamwepo MBUYA Mulungu adati: “Tsapano munthu akhala ninga ife, ali kudziwa bzabwino na bzakuipa. Na tenepo, aleke kubvumizidwa kuti iye atengembo cisapo ca muti moyo acicidya ndipo acikhala na moyo wakusaya kumala”. ²³ Ndipopo MBUYA Mulungu adamthotha m'dimba mwa Edeni kuti alime mumataka momwe adacokera. ²⁴ Pomwe adandothotha Adamu, Mulungu adaikha anju zakukhalirira kumabvadzuwa kwa dimba la Edeni ndipo adaikha cisenga ca moto comwe cikhambazungulira, kukhalirira njira yakufika pamuti wa moyo.

4

Kaini na Aberi

¹ Adamu adafambizana na mkazi wace Eva, ndipo iye adakhala na pathupi acibereka Kaini. Iye adati: “Mwakuthandizidwa na MBUYA ndabereka

mwana wacimuna”. ² Patsogolo pace adabereka Aberi mbale wace. Aberi akhali makabusa wa mabira ndipo Kaini akhali mulimi. ³ Yatapita nthawe pan'gono, Kaini adabweresa cakupereka ca bzisapo bza m'munda kuna MBUYA. ⁴ Tsono, Aberi adabweresa ncere zakuyamba za mabira yace za zakunenepa. Ndipo MBUYA adatambira mwakukomedwa, cakupereka ca Aberi. ⁵ Tsono MBUYA alibe kumtambira Kaini na cakupereka cace. Ndipopo Kaini adakalipa nkhope yace idadodoma. ⁶ Pamwepo, MBUYA adati kuna iye, “Thangwe ranyi wakalipa? Thangwe lanyi nkhope yako yadodoma? ⁷ Iwe ungacita bzabwino, ungaleke kutambiridwa? Tsono ungaleka kucita, dziwa kuti cakuipa ciri pamsuwo. Cakuipaco cin'funa kukunda, tsono iwe ucikunde”.

⁸ Kaini adauza mbale wace Aberi kuti: “Mbatiyende kuthengo”. Pomwe akhali kumweko, Kaini adasandulikira mbale wace acimupha. ⁹ Pamwepo MBUYA adabvunza Kaini kuti: “Mbale wako Aberi ali kuponi?” Iye adatawira kuti: “Nin'dziwa lini, kodi ndine wakunyan'gani mbale wanguyo?” ¹⁰ Ndipo MBUYA adamuza kuti: “Kodi n'ciani comwe wacita? Tetekera! Mulopa wa mbale wako ulikulira pamataka. ¹¹ Tsapano watembereredwa pamataka, yomwe yafungula mulomo kuti yatambire m'manja mwako mulopa wa mbale wako. ¹² Pomwe un'dzalima, matakayo yan'dzakupasa lini phindu, ndipo un'dzakhala wakuthawa-thawa na kufamba-famba padziko”. ¹³ Pamwepo Kaini adauza MBUYA kuti: “Nyathwa yangu ni ikulu kuposu yomwe ningakwanise. ¹⁴ Lero muli kundithotha padziko lino ndipo nidzabzibisa pamaso panu. Nin'dzakhala wakuthawa-thawa na kufamba-famba padziko, ndipo ali-yentse omwe an'dzadigumana an'dzandipha”. ¹⁵ Tsono MBUYA adamutawira kuti: “Bzin'dzakhala lini tenepo. Penu wina an'dzapha Kaini, nin'dzamupasa nyathwa yakufunya kanomwe”. Ndipo MBUYA adaikha cizindikiro kuna Kaini cakudziwisa kuti ali-yentse omwe angamugumanize aleke kumupha. ¹⁶ Tsono Kaini adacoka patsogolo pa MBUYA ndipo adakakhala kudziko la Nodi, kumabvadzuwa kwa Edeni.

Bzizukulu bza Kaini

¹⁷ Kaini adafambizana na mkazi wace, mkaziyo adakhala na pathupi, adabala mwana dzina lace Inoki. Tsono Kaini adamanga mzinda omwe adaupa dzina la mwana wace Inoki. ¹⁸ Kwa Enoki kudabadwa mwana acimucemera Iradi. Iradi adabereka Mehuyaele, Mehuyaele adabereka Metusael ndipo Metusael adabereka Lameki. ¹⁹ Lameki adalowola akazi awiri. Mkazi wace wakuyamba akhacemerredwa Ada, waciwiri Zila. ²⁰ Ada adabala Jubale, omwe akhali baba wa wale omwe ambakhala mubzikumbi ndipo wakufuwa bzifuwo. ²¹ Dzina la m'bale wace likhali Jubale, omwe adakhala Baba wa wentse wakuimba n'goma na citoliro. ²² Zila adabalambo mwana wacimuna dzina lace Tubalcaim, omwe akhasula m'tundu uliwentse wa bzitsulo bza utale bwa Bronze na wa ferro. Tubalcaim akhana mpfumakazi ikhacemerredwa Naama.

²³ Lameki adauza akazi wace Ada na Zila kuti:

“Nditetekerani akazi wa Lameki,
tetekerani fala yangu.

Ine ndapha mwamuna m'bodzi thangwe wandipweteka,
na mulumbwana m'bodzi thangwe wandiponda.

²⁴ Penu Kaini andzaboneresedwa kufunya kanomwe,
kuna Lameki kun'dzakhala makumi manomwe na kanomwe”.

Kubadwa kwa Seti

²⁵ Adamu adafambizana pomwe na mkazi wace, ndipo iye adabala mwana winango wacimuna, omwe adapasa dzina lakuti Seti, thangwe iye adati: “Mulungu wandipasa mwana pankhankha ya Aberi omwe adaphedwa na Kaini”. ²⁶ Seti adaberekambo mwana wacimuna, omwe adapasa dzina lakuti Enosi. Nthawe imweyo wanthu adayamba kukuza dzina la MBUYA acimbapemba.

5

Bzizukulu bza Adamu

¹ Uyu ni m'ndandanda wa bzizukulu bza Adamu. Pomwe Mulungu adalenga munthu, adamukondza mwakulinganira na Mulungu.

² Adawalenga mwamuna na mkazi, ndipo adawadalisa, aciwapasa dzina lakuti Adamu. ³ Pomwe Adamu akhana magole 130, adabereka mwana wacimuna wakulinganilana na iye acifanana na iye adam'pasa dzina lakuti Seti. ⁴ Atabala Seti, Adamu adakhala na moyo magole 800 ndipo adabereka pomwe wana anango amuna na akazi. ⁵ Ndipo adakhala na moyo magole 930, acifa.

⁶ Pomwe Seti akhana magole 105, adabereka Enosi. ⁷ Atabereka Enosi, Seti adakhala na moyo magole 807 ndipo adabereka wana anango amuna na akazi. ⁸ Magole ya moyo wace wentse yakhali 912. Ndipo adafa. ⁹ Pomwe Enosi akhana magole 90, adabereka Kaina. ¹⁰ Atabereka Kaina, Enosi adakhala na moyo magole 815 ndipo adabereka wana anango amuna na akazi. ¹¹ Magole ya moyo wace wentse yakhali 905. Ndipo adafa.

¹² Pomwe Kaina akhana magole 70, adabereka Mahalale. ¹³ Atabereka Mahalale, Kaina adakhala na moyo magole 840, ndipo adabereka wana anango amuna na akazi. ¹⁴ Magole ya moyo wace wentse yakhali 910. Ndipo adafa.

¹⁵ Pomwe Mahalale akhana magole 65, adabereka Jaredi. ¹⁶ Atabereka Jaredi, Mahale adakhala na moyo magole 830 ndipo adabereka wana anango amuna na akazi. ¹⁷ Magole ya moyo wace wentse yakhali 895. Ndipo adafa.

¹⁸ Pomwe Jaredi akhana magole 162, adabereka Enoki. ¹⁹ Atabereka Enoki, Jaredi adakhala na moyo magole 800 ndipo adabereka wana anango amuna na akazi. ²⁰ Magole ya moyo wace wentse yakhali 962. Ndipo adafa.

²¹ Pomwe Enoki akhana magole 65, adabereka Metusale. ²² Atabereka Metusale, Enoki adakhala na moyo magole 300, ndipo adabereka wana anango amuna na akazi. ²³ Magole ya moyo wace wentse yakhali 365. ²⁴ Enoki adafamba na Mulungu, ndipo alibe kuwonedwa, sabwa Mulungu adamtenga.

²⁵ Pomwe Matusela akhana magole 187, adabereka Lameki. ²⁶ Atabereka Lameki, Matusela adakhala na moyo magole 782, ndipo adabereka wana anango amuna na akazi. ²⁷ Magole ya moyo wace wentse yakhali 969. Ndipo adafa. ²⁸ Pomwe Lameki akhana magole 182, adabereka mwana wacimuna. ²⁹ Adamupasa dzina lakuti Nowa ndipo adati: “Iye an'dzatithandisa pa basa lathu na pakubonera kwa manja yathu, kucokera pamataka yomwe MBUYA adatemberera”. ³⁰ Atabereka Nowa, Lameki adakhala na moyo magole 595 ndipo adabereka wana anango amuna na akazi. ³¹ Magole ya moyo wace wentse yakhali 777. Ndipo adafa.

³² Pomwe akhana magole 500, Nowa adabereka Semu, Hamu na Jafeti.

6

Kuphonya kwa wanthu

¹ Pomwe wanthu adayamba kuwanda padziko la pantsi, adabereka wana wacikazi, ² Wana wacimuna wa Mulungu adawona kuti wana wacikazi wa wanthu akhadadeka, adabzisankhulira wale omwe adawadekera. ³ Pamwepo adati: “Thangwe ra kuphonya kwa munthu, Mzimu wangu un'dzakhala lini na iye mwakuyenda-na-kuyenda. Iye an'dzakhala na moyo magole 120 basi”. ⁴ Ntsiku zimwezo pakhana wanthu atali-atali padziko la pantsi, napombo m'tsogolomo pomwe wana wa Mulungu adakatenga wana wacikazi wa wanthu, omwe adawabalira wana. Amwewa akhali wanthu wa mphambvu wa kale-kale ndipo wambiri.

⁵ MBUYA adawona kuti kuphonya kwa wanthu wa padziko la pantsi kukhapitiliza, ndipo khalidwe la bzakukumbuka bza mitima yawo bzikhambapitiliza kuipa. ⁶ Pamwepo MBUYA adabva ntsisi thangwe adakondza wanthu padziko la pantsi, ndipo bzimwebzi bzipindamunesa m'tima. ⁷ MBUYA adati: “Nin'dzacita kuti Wanthu omwe ndidalenga anyembereke padziko la pantsi, wanthu na bzilombo, bzakukwawa na bza kudzulu, thangwe ndabva ntsisi zakuti ndidawakondza”. ⁸ Ndipo Nowa adatambira nkhombo pamaso pa MBUYA.

Arca ya Nowa

⁹ Mdandanda wakhalidwe la mbumba ya Nowa nguyu: Nowa akhali munthu wakulungama, wakubzipereka ku mabasa ya mbumba ya nthawe yace. Iye akhafamba na Mulungu. ¹⁰ Nowa adabereka wana atatu: Semu, Kamu na Jafeti.

¹¹ Tsono, dziko likhadadzongeka pamaso pa Mulungu, ndipo likhadadzala na ukhambowa. ¹² Pakuwona momwe dziko likhadadzongekera, pakuti wanthu wentse akhadataika pakhalidwe lawo, ¹³ Mulungu adauza Nowa kuti: “Nin'dzamala wanthu wentse, sabwa dziko ladzala na ukambowa thangwe ra iwo. Ine nin'dzawadzonga pabodzi na dziko. ¹⁴ Kondza Arca ya matabwa ya muti Cipreste. Ugawe bzipinda ndipo ucijede na phula kunja na mkati. ¹⁵ Muutali mwa yene mukhale na mphimo 140. Muufupi mwace mukhale na mphimo 23, ndipo mukutalimpha mwa yene mukhale na mphimo 13 na pakati. ¹⁶ Ukondze ntsodzi ya Arcayo, ndipo usiye buli la mphimo ya macentimetro 50 kucokera pakati pa ntsodzi na mmbali mwace. Uikhe msuo mumbali mwa Arca, ndipo kondza nyumba ya padzauru, inango pansi ina pakati ina padzaulu. ¹⁷ Thangwe nin'dzagwesa mbvula ya cigumula padziko, kuti idzadzonge bzamoyo bzentse. Bzentse bzomwe bziri padziko bzin'dzafa. ¹⁸ Tsono iwepo nin'dzacita nawe mpangano, ndipo iwe un'dzapita mu Arca pabodzi na wana wako, mkazi wako na akazi wa wana wako. ¹⁹ Pindza mu Arca bzamoyo bzentse cimuna na cikazi, ubzikoye kuti bzikhale na moyo na iwepo. ²⁰ Ntundu uli wentse wa mbalame, ntundu wentse wa bzinyama bzikulu na bzing'ono bzomwe bzikwawa bzipindabwera cimuna na cikazi kuti bzipindakoyedwe na moyo. ²¹ Ndipo ukongobze bzakudya bza mtundu uli-wentse kuti imwe na bzinyamabzo mumbadzadye”. ²² Nowa adacita bzentse mwakulinganirana na momwe Mulungu adamuza.

7

Bza cigumula

¹ MBUYA adauza Nowa kuti: “Pita mu arca iwe na banja lako lentse, thangwe iwe ndiwe wekha wakulungama omwe ndawona patsogolo pangu pakati pa m'badwe uno. ² Tenga bzinyama bzakubvumizidwa bzinomwe

bziwiri-bziwiri, cimuna na cikazi ntsono bza mtundu wakulentsedwa bziwiri, cimuna na cikazi. ³ Napombo mbalame zinomwe ziwiri-ziwiri za mtundu uli-wentse, imuna na ikazi, kuti mbeu ikoyeke padziko lapantsi. ⁴ Pakatandopita ntsiku zinomwe, nin'dzagwesa mbvula padziko la pantsi ntsiku makumi manai, masikati na usiku, ndipo ndindzamalisa padziko bzamoyo bzentse bzo mwe ndidakonza". ⁵ Ndipo Nowa adacita bzense ninga momwe Mulungu adamuza.

Cigumula ca madzi

⁶ Nowa akhana magole (600) pomwe cigumula ca madzi cidafika padziko la pantsi. ⁷ Thangwe la madzi ya cigumula, Nowa adapita mu arca, iye na wana wace, mkazi wace ndipo na akazi wa wana wace wacimuna. ⁸ Bzinyama bzakubvumizidwa, na bzakusaya kubvumizidwa, mbalame na bzentse bzakukwawa padziko la pantsi, ⁹ bzidabwera kuna Nowa, bzicipita mu arca, bziwiri-bziwiri cimuna na cikazi, ninga momwe Mulungu adamuza. ¹⁰ Zatapita ntsiku zinomwe, cigumula ca madzi cidafika padziko lentse la pantsi.

¹¹ Pantsiku yomwe Nowa adakwanisa magole (600), mwezi ubodzi na ntsiku khumi na zinomwe (17) ntsiku imweyo bzidafunguka bzimicera bzikulu-bzikulu bza madzi pantsi bziciyamba kufanchukira, ndipo bzipimiswo bza madzi bzidafunguka kudzulu. ¹² Ndipo mbvula idagwa padziko la pantsi ntsiku makumi manai masikati na usiku. ¹³ Pa ntsiku imweyo letu, Nowa na wana wace amuna, Semu, Hamu na Yafeti, na akazi wace ndipo akazi wa wana wace atatu, adapita mu arca. ¹⁴ Iwo adapita pabodzi na bzinyama malingana mitundu yace, bzinyama bza mthengo bzentse, bzifuwo bzentse, bzilombo bzakukwawa bzentse na bzamoyo bzentse bzo mwe bzipimiswo, mbalame bzentse na bzinango bzentse bzo mwe bzipimiswo. ¹⁵ Bzentswe bzo mwe bzidabwera kuna Nowa, bziwiri-bziwiri bzicipita mu arca. ¹⁶ Bzamoyo bzo mwe bzidapita bzikhali cimuna cibodzi na cikazi cibodzi pa mtundu wa camoyo ciri centse, malingana momwe Mulungu adamuza Nowa. Ndipo MBUYA adafunga msuwo.

¹⁷ Cigumula ca madzi cidatenga nsiku makumi manai padziko lapantsi. Madzi yadawanda ndipo yaciyangamisa arca kucoka pantsi. ¹⁸ Madziyo yadakhala yaciwanda padziko, ndipo arca ikhadeluka padzulu pa madzi. ¹⁹ Madzi yakhapitiriza kudzala padziko ndipo mapiri matali yadamizidwa pantsi. ²⁰ Madzi yadadzala acipitirira ntsonga za mapiri na mphimo zinomwe. ²¹ Bzamoyo bzense bzakukhala padziko la pantsi bzidafa, mbalame, bzifuwo, bzinyama bzamthengo na tulombo tung'ono-tung'ono twa padziko la pantsi, ndipo na wanthu wentse. ²² Centse comwe cikhana moyo cicipuma padziko la pantsi cidafa. ²³ Na tenepo bzentswe bzo mwe padziko bzidadzongedwa: Wanthu, bzinyama, bzakukwawa padziko na mbalame za kudzulu. Adasala ni Nowa yekha pabodzi na bzentswe bzo mwe bzikhana iye mu arca. ²⁴ Ndipo madzi yale yadakhala padziko ntsiku dzana libodzi na ntsiku makumi maxanu (150).

8

Kumala kwa cigumula ca madzi

¹ Pamwepo Mulungu adakumbukira Nowa na bzilombo bzentswe bza mthengo na bzifuwo bzo mwe bzikhana iye mu arca. Ndipo adatumiza mphepo padziko lapantsi, pamwepo madzi yadayamba kuphwa. ² Bzimicera bza padziko la pantsi na bzipimiswo bza madzi bzakudzulu, bzidafungidwa. Mbvula idakasa. ³ Madzi yadayamba kupunguzika

pang'ono-pang'ono padziko lapantsi. Patapita ntsiku dzana na makumi maxanu (150), madzi yadapunguzika, ⁴ ndipo pa ntsiku yacikhumi na cinomwe (17), mwezi wacinomwe, arca idatsama pamapiri ya Ararati. ⁵ Madzi yadapitiriza kupunguzika mpaka mwezi wacikhumi, ndipo ntsiku yakuyamba ya mwezi wacikhumiyo, ntsonga za mapiri zidayamba kuwoneka.

Nowa adacosa khungubwe na nkhangaiwa

⁶ Patapita ntsiku makumi manai, Nowa adafungula pabuli lomwe akhadakonzana pa arca. ⁷ Ndipo adacosa khungubwe omwe adayenda acimbazunga mudzulu mpaka pantsi kuuma. ⁸ Patsogolo pace adacosa nkhangaiwa kuti ikawone penu madzi yaphwa padziko la pantsi. ⁹ Tsono, nkhangaiwa iribe kuwona mbuto yakuponda thangwe madzi yakhada mpsinkha mataka. Na tenepo idabwerera kuna Nowa mu arca. Iye adatambalalisa boko lace kunjira aciiphata ndipo adayibwezera mu arca. ¹⁰ Nowa adadikhira pomwe ntsiku zinomwe, ndipo nkhangaiwa ire adaicosa pomwe. ¹¹ Kumaulo pomwe nkhangaiwa idabwerera idabweresa tsamba liwisi la oliveira pamulomo pace. Pamwepo Nowa adadziwa kuti madzi yakhadapwa padziko. ¹² Patsogolo pace Nowa adadikhira pomwe ntsiku zinomwe, ndipo adacosa pomwe nkhangaiwa, tsono ulendo bumwebo iyo iribe kubwerera.

¹³ Nowa pomwe adakwanisa magole 601, pantsiku yakuyamba ya mwezi wakuyamba, madzi yadaphweratu padziko la pantsi. Nowa adafungula adacosa ntsodzi ya arca ndipo adawona kuti pantsi pakhadauma. ¹⁴ Pantsiku makumi mawiri na zinomwe (27) za mwezi waciwiri, pantsi pakhadaumiratu.

Nowa na mbumba yace adacoka mu arca

¹⁵ Mulungu adauza Nowa kuti: ¹⁶ “Bula mu arca, iwe na mkazi wako, wana wako na akazi wawo. ¹⁷ Cita kuti bzinyama bzentse bzmomwe bziri na iwe: Mbalame, bzinyama bzikiulu na bzing'ono bzakukwawa pantsi. Ubzicitise kuti bzicoke kuti bzibalalike padziko, bzibalabne ndipo bziwande”. ¹⁸ Pamwepo Nowa adacoka mu arca na mkazi wace, wana wace na akazi wawo. ¹⁹ Ndipo bzidacokombo mu arca bzinyama bzikulu-bzikulu na bzing'ono-bzing'ono bzmomwe bzikwawa pa dziko na mbalame zentse. Bzentse bzmomwe nibzamoyo bza padziko bzidacoka mu arca, malingana mtundu wabzene.

Nowa adakondza guwa la ntsembe

²⁰ Pamwepo Nowa adakonzera MBUYA guwa ndipo adatenga bzinyama bzakubvumizidwa na mbalame zakubvumizidwa, adapereka ntsembe zakutentha pa guwa. ²¹ MBUYA adabva m'nunci wapfungo labwino ndipo adati: “Nin'dzatemberera lini pomwe dziko thangwe la wanthu, sabwa m'tima wace udadzala na bzakuipa kuyambira pa ubwana. Ndipo nin'dzadzonga lini pomwe cipo bza moyo bzentse ninga momwe ndacita ulendo buno.

²² “Nthawe yentse yomwe dziko la pantsi lin'dzakhala liripo, pan'dzasaika lini mbeu na kubvuna, mphepo na kupsa, cirimo na maindza, masikati na usiku”.

¹ Mulungu adadalisa Nowa na wana wace, adawauza kuti “Mubale wana azinji muwande ndipo mudzaze dziko la pantsi. ² Bzamoyo bzentse bza padziko la pantsi bzin'dzakhala na mantha patsogolo panu, bzilombo bzamthengo, mbalame zakudzulu, bzinyama bzakukwawa pantsi na ntsomba za m'nyanza. Ibzo bzaperekedwa mmanja mwanu. ³ Bzentse bzomwe bzina moyo bzcifamba bzin'dzakhala cakudya canu. Ninga momwe ndidakupasani muliwo, tsapano ndirikukupasani bzinthu bzentse. ⁴ Tsono nyama na mulopa wace lekani kudya, pakuti ndiwo moyo wace. ⁵ Wentse ule omwe an'pha munthu ngakhale cinyama, nidzampasa mulandu. Bondzi-na-bondzi nidzampasa mulandu wa moyo wa mbale wace.”

⁶ “Omwe anipha munthu, iyembo apshedwe.
Pakuti munthu adalengedwa
mucifanizo ca Mulungu.”

⁷ “Tsono imwe, mubalane ndipo muwande. Balalikani padziko ndipo mulidzaze”.

⁸ Mulungu adauza Nowa na wana wace kuti: ⁹ “Tsapano nicita mpangano langu na imwe ndipo na bzizukulu bzanu bza m'ntsogolo, ¹⁰ na bzamoyo bzentse bzomwe muli nabzo, mbalame, bzifuwo, bzinyama bza mthengo na bzinango bzentse bzomwe bzidacoka na imwe mu arca napo bzinyama bzentse bza padziko. ¹¹ Nin'dzacita cipangano cangu na imwe: Nin'dzapha lini pomwe bzamoyo na cigumula ca madzi, pan'dzawoneka lini pomwe nee cigumula ca kupfudza dziko”.

¹² Ndipo Mulungu adati: “Ici ni cizindikiro ca mpangano comwe ndiri kuciikha kwa Ine na imwe na kwa bzamoyo bzentse bzomwe munabzo na kwa bzizukulu bzanu bzentse. ¹³ Nidzaikha uta bwa Dedza mumitambo. Bun'dzakhala cizindikiro ca mpangano kwa Ine na dziko la pantsi. ¹⁴ Pomwe Ine nin'dzabweresa mitambo padziko ndipo mwa iyo mucidzawoneka uta bwa Dedza, ¹⁵ pamwepo nin'dzakumbukira mpangano langu lomwe ndidacita na imwe na bzamoyo bza mitundu yentse. Madzi yan'dzakhala lini pomwe cigumula ca kudzapfudza makhalidwe yentse ya bzamoyo. ¹⁶ Nthawe zentse zomwe uta bwa Dedza budzawoneka mumitambo, nin'dzanyang'ana kuna ibo ndipo nin'dzakumbukira mpangano wakuyenda na kuyenda kwa Ine na bzamoyo bza mitundu yentse bzomwe bzin'khala padziko”. ¹⁷ Pakumalizira, Mulungu adauza Nowa kuti: “Cimweci ni cizindikiro ca mpangano comwe ndaciikha kwa Ine na bzamoyo bzentse bzomwe bziri padziko”.

Wana wa Nowa

¹⁸ Wana wa Nowa omwe adacoka mu arca akhali Semu, Hamu na Yafeti. Hamu ndiye baba wa Kenani. ¹⁹ Amwewa ndiwo wana atatu wa Nowa. Dziko lentse la pantsi lidadzala kucokera mwa iwo.

²⁰ Nowa akhali mulimi, ndiye adayamba kubzala muti wa uva. ²¹ Atamwa vinyu, adaledzera, acikhala pezi mucikumbi mwace. ²² Hamu, baba wa Kenani, adawona kuti baba wace ali pezi, adakauza abale wace awiri omwe akhali panja. ²³ Tsono Semu na Yafeti adatenga cakufunika aciciikha m'mapewa ndipo adafamba cambuyo kuti aleke kumuwona pezi baba wawo adakam'funikiza. ²⁴ Pomwe Nowa adalamuka, adadziwa bzomwe mwana wace mng'ono adacita, ²⁵ ndipo adati:

“Atembereredwe Kenani!
An'dzakhala nyagrinya wa anyagrinya

kwa abale wace”.

²⁶ Adalewa pomwe kuti:

“Akuzidwe MBUYA, Mulungu wa Semu!

Ndipo Kenani adzakhale nyagrinya wace.

²⁷ Mulungu akuze dziko la Jafeti,

ndipo iye akhale mubzikumbi bza Semu.

Ndipo Kenani akhale nyagrinya wace”.

²⁸ Catamala cigumula ca madzi, Nowa adakhala na moyo magole madzana matatu na makumi maxanu (350). ²⁹ Magole ya moyo wace wentse yakhali madzana mapfemba na makumi maxanu (950) ndipo adafa.

10

Mbumba ya wana wa Nowa

¹ Uyu ni m'ndandanda wa mbumba ya wana wa Nowa, Semu, Hamu na Jafeti. Wana wawo adabadwa catamala cigumula ca madzi.

² Wana wa Jafeti mbawa: Gomeri, Magogi, Madai, Java, Tubala, Meseki na Tirasi. ³ Wana wa Gomeri mbawa: Askenazi, Rifati na Togarima. ⁴ Wana wa Java mbawa: Elisa, Tarisi, Kitimu na Dodanimu. ⁵ Kwa Amwewa ndiko kudacokera mbumba yakukhala mumantsuwa, omwe adakakhala m'dziko lace-lace, malingana na cirewedwe cawo, libodzi na libodzi malingana na dzindza la madziko yawo.

⁶ Wana wa Hamu mbawa: Kuce, Mijiraimu, Pute na Kenani. ⁷ Wana wa Kuce mbawa: Seba, Havila, Sabita, Raama na Sabiteka. Ndipo wana wa Raama mbawa: Saba na Dedani. ⁸ Kuce adabereka Nimirodi, omwe adayamba kukhala wa mphambvu pa dziko. ⁹ Akhali msodzi wa mphambvu pamaso pa MBUYA. Ndipopo bzimbalewedwa kuti: “Wa mphambvu ninga Nimirodi”. ¹⁰ Pakutoma utongi bwace bukhaphatanidza Babeli, Ereki, Akadi na kuKalne, mudziko la Sineya. ¹¹ Iye adacoka kudziko limweli aciyenda ku dziko la Asiriya, komweko adakamanga Ninive, Rehoboti-Ir na Kala, ¹² na Reseni mzinda ukulu omwe uli pakati pa Ninive na Kala. ¹³ Mijiraimu adabala aLudita, aAnamu, aLehabu, aNafutu, ¹⁴ aPatirusi, aKasilu omwe adabala aFilisti na aKafitorita.

¹⁵ Kenani adabereka Sidoni mwana wace wakuyamba na Heti, ¹⁶ Pomwe na aJebusi, aAmori, aGirigasi, ¹⁷ aHivi, aAriki, aSini, ¹⁸ aAravadi, aZemari na aHamati. Patsogolo pace madzinza ya aKenani yadabalalika. ¹⁹ Malire ya aKenani yakhayambira kuSodoma mpaka kuJerali kufikira kuGaza ndipo kucokera kumweko yakhayenda mpaka kuSodomu, Gomora, Adima na Zeboimu kufika ku Lasa.

²⁰ Wana wa Hamu mbawa, malingana na dzindza liwo na cirewedwe mumidzi na mumadziko mwawo.

²¹ Semu, mkulu mbale nkulu wa Jafeti, adabelekambo wana. Semu akhali kholo la wana wentse wa Eberi. ²² Wana wa Semu mbawa: Elamu, Asuri, Aripakisadi, Ludi na Aramu. ²³ Wana wa Aramu mbawa: Uzi, Hulu, Jetere na Masi. ²⁴ Aripakisadi adabereka Sala, ndipo umweyu adabereka Eberi. ²⁵ Kwa Eberi kudaberekedwa wana awiri: M'bodzi adacemerredwa Peleji, thangwe panthawe ya moyo wace, dziko likhadagawika. M'bale wace adacemerredwa Jokotani. ²⁶ Jokotani adabereka Alimodani, Selefi, Hazara-Maveti, Jera, ²⁷ Adoramu, Uzali, Dikila, ²⁸ Obala, Abimaele, Saba, ²⁹ Ofiri, Havila na Jobabu. Wentsenewa akhali wana wa Jokotani. ³⁰ Ndipo adakhala kuyambira ku Mesa mpaka ku Safari mumapiri ya kumabvaduwa. ³¹ Bzizukulu bza

Semu ni ibzi, malingana na madzinza na malewedwe yawo, mumidzi na mumadziko yawo.

³² Madzinza ya bzizukulu bza Nowa, malingana na mibadwe na mitundu yawo. Kucokera mwa iwo mbumba idabalalika catamala cigumula.

11

Gota la Baberi

¹ Mudziko lentse mukhana ciredwedwe cibodzi basi, na kalewerewedwe kabodzi. ² Wanthu watacoka kumabvadzuwa, adakafika kucigowa ca dziko la Sinara acikakhala kumweko. ³ Pamwepo adayamba kuuzana kuti: “Mbatiumbe njedwa tizitenthe bwino”. Njedwa adaziphatisira basa la minyala ndipo matope adayaphatisa basa pa mbuto ya argamassa. ⁴ Patsogolo pace adati: “Bwerani timange mzinda wathu, na gota lakufika kudzulu. Tikacita tenepo tin'dzakhala na mbiri, ndipo tin'dzabalalika lini padziko lapantsi”. ⁵ Tsono MBUYA adabuluka kudzawona mzinda na gota lomwe wanthu akhamanga. ⁶ Ndipo MBUYA adati: “Iwo ni mbumba ibodzi ndipo ambalewa ciredwedwe cibodzi. Ayamba kumanga ici. Tsapanopa palibe comwe cingadzawaletse bzomwe angatale kuti acite. ⁷ Bwerani tibuluke tikasiyanise ciredwedwe cawo kuti waleke kubverana m'bodzi na m'bodzi”. ⁸ Tenepoyo MBUYA adabalalisa wanthuwo padziko lentse la pantsi, ndipo iwo adaleka kumanga mzinda ule. ⁹ Ndipopo mzindayo adaucemera kuti Babele, thangwe lakuti kumweko MBUYA adasiyanisa ciredwedwe ca dziko lentse. Kuyambira pamwepo MBUYA adawabalalisa padziko lentse.

Dzindza la Semu

¹⁰ Iyi ndiyo mibadwo yakucokera kwa Semu: Patapita magole mawiri catamala cigumula, Semu akhana magole 100, adabereka mwana dzina lace Aripakisadi. ¹¹ Ndipo atabereka Arpakisadi, Semu adakhala na moyo magole 500, acibereka wana anango amuna na akazi.

¹² Aripakisadi pomwe adakwanisa magole 35, adabereka Sera.

¹³ Atabereka Sera, Arpakisadi adakhala na moyo magole 403, acibereka wana anango amuna na akazi.

¹⁴ Sera pomwe adakwanisa magole 30, adabereka Eberi. ¹⁵ Atabereka Eberi, Sera adakhala na moyo magole 403, acibereka wana anango amuna na akazi.

¹⁶ Eberi pomwe adakwanisa magole 34, adabereka Pelegi. ¹⁷ Atabereka Pelegi adakhala na moyo magole 430, acibereka wana anango amuna na akazi.

¹⁸ Pelegi pomwe adakwanisa magole 30, adabereka Reu. ¹⁹ Atabereka Reu, adakhala na moyo magole 209, acibereka wana anango amuna na akazi.

²⁰ Reu pomwe adakwanisa magole 32, adabereka Serugi. ²¹ Atabereka Serugi, adakhala na moyo magole 207, acibereka wana anango amuna na akazi.

²² Serugi pomwe adakwanisa magole 30, adabereka Nahori. ²³ Atabereka Nahori, adakhala na moyo magole 200, acibereka wana anango amuna na akazi.

²⁴ Nahori pomwe adakwanisa magole 29, adabereka Tera. ²⁵ Atabereka Tera, adakhala na moyo magole 119, acibereka wana anango amuna na akazi.

²⁶ Tera pomwe adakwanisa magole 70, adabereka Abrahamu, Nahori na Harani.

Dzindza la Tera

²⁷ Uyu ni m'ndandanda wa dzindza la Tera: Tera adabereka Abrahamu, Nahori na Harani. Harani adabereka Loti. ²⁸ Harani adafera komwe adabadwira kukhacemerredwa Uri, wa kuKaldeya. Pomwe iye adafa, pai wace akhana moyo. ²⁹ Abrahamu na Nahori adalowola. Abrahamu adalowola Sarai, ndipo Nahori adalowola Milika, mwana wa Harani, omwe akhali baba wa Milika na Isika. ³⁰ Tsono Sarai akhalibe wana, thangwe akhabala lini. ³¹ Ndipo Tera adatenga mwana wace Abrahamu na mzikulu wace Loti, mwana wa Harani, acitenga pomwe mulowola wace Sarai, mkazi wa mwana wace Abrahamu, ndipo adaguduka pabodzi, kucoka kumzinda wa Uri, wa kuKaldeya, kuyenda kudziko la Kenani. Tsono pomwe adafika kuHarani, adakhala kumweko. ³² Tera adakwanisa magole madzana mawiri na maxanu (205), adafa kuHarani.

12

Kucemerredwa kwa Abrahamu

¹ MBUYA adauza Abrahamu kuti: “Coka kudziko lako, pakati pa abale wako na pabanja la baba wako, uyende kudziko lomwe nditi ndikulatize.

² “Iwe nin'dzakucita mbumba ikulu ndipo nin'dzakudalisa.

Nin'dzacitisa mbiri dzina lako ndipo iwe un'dzakhala daliso.

³ Nin'dzadalisa omwe an'kudalisa, ndipo nin'dzatemberera omwe an'kutemberera.

Kucokera mwa iwe mbumba yentse ya padziko in'dzadalidwa”.

⁴ Abrahamu adaguduka ninga momwe adalewa MBUYA, ndipo Loti adayenda naye. Abrahamu pomwe adacoka ku Harani, akhana magole makumi manomwe na maxanu (75). ⁵ Abrahamu adatenga mkazi wace Sarai na Loti mwana wa mng'ono wace na bzace bzentse bzomwe akhadakwanisa na akapolo omwe akhanawo kuHarani. Adaguduka ulendo bwa kuyenda kuKenani. Iwo adakafika kumweko. ⁶ Abrahamu adagwata na m'dzikolo mpaka pambuto ya muti wa More, ku Sekemu. Panthawe imweire aKenani yakhakhala m'dzikomo. ⁷ MBUYA adawoneka kuna Abrahamu, acimuza kuti: “Bzizukulu bzako nin'dzabzipasa dzikoli”. Pamwepo Abrahamu adamanga guwa la ntsembe la kutumbizira MBUYA omwe akhadawoneka kuna iye. ⁸ Ndipo adacoka pamwepo acifendera kumapiri ya kumabva-dzuwa ya kuBetele, komwe adamanga cikumbi pakati pa Betele kumadokero na Ai kumabva-dzuwa. Kumweko adamanga guwa la ntsembe la kutumbizira MBUYA, ndipo adacemera dzina la MBUYA. ⁹ Patsogolo pace Abrahamu adaguduka, aciyenda kucipande ca kuNegebu.

Abrahamu mu Ijipito

¹⁰ Mudziko lire mukhana njala, ndipo Abrahamu adayenda ku Ijipito kuti akakhale ntsiku zing'ono-ng'ono, thangwe njala ikhadakula. ¹¹ Pomwe akhafika ku Ijipito, adauza mkazi wace Sarai kuti: “Nin'dziwa cadidi kuti udadeka. ¹² Tsono aljipito angakakuwona an'kalewa kuti: ‘Umweyu ni mkazi wace,’ ndipo an'kandipha, acikasiya iwe na moyo. ¹³ Ukawauze kuti ni nkhosve yangu, kucitira kuti akandiphate bwino mwa lifoi la iwe ndipo muyo wangu ukakoyeke kucokera mwa iwe”. ¹⁴ Pomwe Abrahamu adafika muIjipito, aljipito adawona kuti Sara akhali mkazi wakudeka. ¹⁵ Pomwe adamuwona Akulu-akulu wa nyumba ya Falau, adamutumbiza patsogolo

pa Falau ndipo iye adatengedwa aciyenda kunyumba kwa Falau. ¹⁶ Falau adamphata bwino Abrahamu thangwe la iye, ndipo Abrahamu adapasidwa mabira na ng'ombe, mabulu yacimuna na yacikazi, akapolo wacimuna na wacikazi, na ngamira. ¹⁷ Tsono MBUYA adapasa nyathwa kuna Falau na kuna akulu-akulu wa mnyumba yace na matenda yakugoswa, thangwe ra Sarai, mkazi wa Abrahamu. ¹⁸ Pamwepo Falau adacemera Abrahamu, acim'bvundza kuti: “N'ciyani wacitaci kuna ine? Thangwe ranyi ulibe kundiuza kuti umweyu ni mkazi wako?” ¹⁹ Thangwe ranyi walewa kuti umweyu ni mpfumakazi yako, ndipopo ine ndikhadam'tenga kuti akhale mkazi wangu. Mkazi wako nguyo. Tenga ucoke!” ²⁰ Patsogolo pace Falau adauza akapolo wace kuti ampase bzakufunika paulendo, Abrahamu aguduke na mkazi wace na bzentse bzomwe akhanabzo.

13

Kubwerera kwa Abrahamu kucokera kuJipito

¹ Abrahamu adacoka na mkazi wace kuyenda kuNegebu na bzentse bzomwe akhanabzo, ndipo Loti adayenda naye pabodzi. ² Abrahamu akhadadala kwene-kwene, pa bzifuwo ngakhale pa parata na oro. ³ Iye adaguduka kuNegebu aciyenda kucipande ca kuBetele, acimbafamba mbuto na mbuto, mpaka adakafika pa mbuto ya pakati pa Betele na Ai komwe akhadamanga bzikumbi kalekale, ⁴ Ndipo komwe pa kuyambilira akhadamanga guwa. Pamwepo Abrahamu adacemera dzina la MBUYA. ⁵ Loti omwe akhali pabodzi na Abrahamu, akhana bzifuwo na bzikumbi bzacembo. ⁶ Ndipo bzikhakwanisika lini kuti awiriwo akhale cimbande cibodzi, thangwe ankhana bzinthu bzizinji mwa kuti mbuto yomwe akhali ikhakwana lini.

Kumwazana kwa Abrahamu na Loti

⁷ Na tenepo padawoneka kupolowana kwa amakabusa wa Abrahamu na wa Loti. Nthawe imweyo, aKenani na aFerezi akhakhala mdzikomo. ⁸ Pamwepo Abrahamu adauza Loti kuti: “Paleke kuwoneka kupokana kwa ine na iwe, ayai kwa amakabusa wako na wangu. Thangwe mbubale bwathu caibo. ⁹ Kodi liri lini patsogolo pako dziko lentse? Mbatiyende timwazane. Penu iwe uniyenda ku mbali ya kumadzere ine niniyenda ku mbali ya kumadidi. Penu uniyenda ya kumadidi ine niniyenda ya kumadzere”. ¹⁰ Pamwepo Loti adanyang'ana adawona cigowa ca mkulo wa Jolodani, centse na nyontho wabwino mpaka kuZowari, cikhali ninga munda wa MBUYA, ninga dziko la Ijipito. Bzimwebzi bzipacitika MBUYA akanati kudzonga Sodoma na Gomora. ¹¹ Loti adasankhula cigowa centse ca Jolodani, ndipo adayenda kumphimpha ya kumabva-dzuwa. Tepoyo awiriwo adamwazana. ¹² Abrahamu adakhala mdziko la Kenani, tsono Loti adacinja bzikhumbi bzace acikakhala pambuto iri pafupi na Sodoma, pakati pa mizinda ya cigowa. ¹³ Tsono, wanthu wa muSodoma akhali wakuipa na wakuphonyera MBUYA.

Mulungu adalongeza dziko la Kenani kuna Abrahamu

¹⁴ Pomwe Loti adamwazana na Abrahamu, MBUYA adauza Abrahamu kuti: “Kuyambira pomwe uli, nyang'ana kucipande ca kudzaulu, kunyantsi, kumabva-dzuwa na kumadokero. ¹⁵ Dziko lentse lomwe uli kuwonali, nin'dzapasa iwe pabodzi na bzizukulu bzako kwa kuyenda na kuyenda. ¹⁶ Nin'dzacitisa bzizukulu bzako kuti bziwande ninga pfumbi la pantsi. Bzikwanisika kulewenga pfumbi la pantsi, bzingadzacitikembo kulewenga

bzizukulu bzako. ¹⁷ Famba mudzikoli kuyambira kudzulu kuyenda kunyantsi, kumphimpha iyi na ina, thangwe Ine nin'dzapasa iwe". ¹⁸ Ndipo Abrahamu adafuluka, acikakhala pafupi na miti ya Mamre kuHebroni, komwe adamangira MBUYA guwa la ntsembe.

14

Abrahamu adapulumusa Loti

¹ Pa magole yomwe yare, Anirafere, mambo wa kuSinari, Ariyoki, mambo wa kuElasari, Kedorilaomeri, mambo wa kuElamu na Tidali, mambo wa kuGoimi, ² adayenda kunkhondo ya kumenya na Bera, mambo wa kuSodoma, na Birisa, mambo wa kuGomora, na Sinabe mambo wa kuAdima, na Semeberi, mambo wa kuZeboimi na mambo wa kuBela, komwe ni Zowari. ³ Wentsenewa adatsonkhanisa acikunda wawo mucigowa ca Sidimi, komwe kuna nyanza ya Munyu. ⁴ Mumagole khumi na mawiri akhatumikira Kedorilaomeri, tsono pa gole khumi na lacinatu adam'sandulikira. ⁵ Pa gole khumi na lacinai, Kedorilaomere na azimambo omwe iye akhadaphatana nawo adakunda aRefaimu kuAsiteroti-Karanaimu, aZuzi kuHamu, na aEmi kuSave-Kiriyataimi, ⁶ na aHori kuyambira kumapiri ya Seiri, mpaka kuEli-Parani, pafupi na cidambo. ⁷ Patsogolo pace adabwerera ndipo adayenda kuEni-Misipati, komwe ni Kadesi, ndipo adapsokonyola dziko lentse la aAmaleki na la aAmori omwe akhakhala kuHazazomi-Tamari. ⁸ Pamwepo azimambo wa kuSodoma, Gomora, Adima, Zeboimi na Bela omwe ni Zowari, adayenda acikakhala mumbuto zakumenyanirana mucigowa ca Sidimi, ⁹ na Kedorilaomeri mambo wa kuElaa, na Tidali, mambo wa kuGoimi, na Anirafere, mambo wa kuSinari, na Ariyoki, mambo wa kuElasari. Akhali azimambo anai akham'enyana na azimambo axanu. ¹⁰ Tsono, cigowa ca kuSidimi cikhadadzala na micera ya matope ndipo pomwe azimambo wa kuSodoma na kuGomora adathawa, anango wa iwo adagwa mu-micera ndipo winango adapulumikira mumapiri. ¹¹ Wakukunda adatenga bzombo bzentse bza muSodoma na muGomora na phoso lawo lentse ndipo adaguduka. ¹² Adatengambo Loti, m'zukululu wa Abrahamu, pabodzi na bzombo bzomwe iye akhanabzo, nakuti akhakhala muSodoma. ¹³ Tsono m'bodzi omwe adapulumuka adabwera kuna Abrahamu acimuuza bzentse, akhali muHebri omwe akhakhala pafupi na miti ya Manire, wa dzindza la aAmori. Manire na abale wace Esikolo na Aneri, akhali wakubverana na Abrahamu. ¹⁴ Pomwe Abrahamu adabva kuti m'bale wace waphatiwa ninga nyam'kawoko, adatsonkhanisa amuna madzana matatu na khumi na asere wakupfundzidwa bza nkondo, wakubadwa mumui mwace ndipo adacoka acitewera anyamadulanthaka mpaka ku Dani. ¹⁵ Adawamenya nth-gawe ya usiku mu magulu, na tenepoyo adawakunda, aciwatewera mpaka ku Hoba, kudzaulu kwa Damasiko, ¹⁶ pamwepo adawatengera bzombo bzentse acibwerera nabzo pomwe ndipombo na Loti m'bale wace na bzace bzentse, akazi na anyam'kawoko anango.

Melekizedeki adadalisa Abrahamu

¹⁷ Abrahamu atabwerera kucokera pakukunda Kedorilaomere na azimambo omwe akhadaphatana na iye, mambo wa kuSodoma adayenda kukagumana naye kucigowa ca Save, comwe cimbacemerredwa cigowa ca Mambo. ¹⁸ Pamwepo Melekizedeki, mambo wa kuSalemi ndipo baba wa ntsembe wa Mulungu Wakudzulu-dzulu, adabweresa pau na vinyu ¹⁹ Ndipo adadalisa Abrahamu, aciti: "Akhale wa kusimbidwa Abrahamu mwa Mulungu Wakudzulu-dzulu, Mulengi wa kudzulu na dziko la pantsi. ²⁰ Ndipo

akhale wa kusimbiwe Mulungu akudzulu-dzulu, womwe adapereka anyamaduranthaka wako m'manja mwako". Ndipo Abrahamu adapereka cakhumi ca bzentse. ²¹ Tsono mambo wa kuSodoma adauza Abrahamu kuti: "Ndipase wanthu ndipo bzinthu bzisale kuna iwe". ²² Ndipo Abrahamu adatawira, aciti: "Ndiri kupicira pamaso pa MBUYA, Mulungu wakudzulu-dzulu, omwe ni mwenekeciro wa kudzulu na dziko la pantsi, ²³ ndinilumbira kuti nin'dzatenga lini bzentse bzomwe ni bzako, ngakhale usalu, ngakhale cingwe xango, kuti udzaleke kulewa kuti: 'Ine ndidadaza Abrahamu.' ²⁴ Palibe comwe nin'funa, kupambula bzomwe alumbwana adadya na cipande comwe ni ca Anere, Esikolo na Manire, omwe adandiperekeza. Iwo atambire cipande cawo".

15

Cipangano ca Mulungu na Abrahamu

¹ Bzatapita bzimwebzi, MBUYA adalewa kuna Abrahamu m'masomphenya, adamuza kuti: "Leka mantha Abrahamu, Ine ndine m'khochereri wako. Mabaibai yako yan'dzakhala makulu". ² Tsono Abrahamu adabvundza kuti: "MBUYA Mulungu, mundipasanyi, pakuti ine ndiribe wana ndipo wakupita pambuto yangu ni Eliezere wa kuDamasiko? ³ Ndipo adapitiriza kulewa, adati: Imwe mulibe kundipasa mwana na m'bodziyo, na tenepo m'bodzi wa akapolo wa nyumba yangu ndiye an'dzakhala pa mbuto yangu". ⁴ Pamwepo MBUYA adamutawira aciti: "Wakudzakhala pa mbuto yako ndiye lini umweyu. Mwana wa kubelekewa na iwe caiye ndiye an'dzakhala pa mbuto yako". ⁵ Pamwepo adam'cosa panja acimuuza kuti: "Nyang'ana kudzulu ndipo lewenga nyenyezi penu un'kwanisa. Ndipo adapitiririza adati: Tenepa ndibzo bzin'dzacita bzizukulu bzako". ⁶ Abrahamu adakhulupirira MBUYA, ndipo bzimwebzi bzidacitisa kuti ngwakulungama. ⁷ Adamuza pomwe kuti: "Ine ndine MBUYA, omwe ndidakucosa kuUri ku aKalidi, kuti ndikupase dziko lino likhale lako". ⁸ Abrahamu adabvundza kuti: "Nandi MBUYA Mulungu, nin'dzadziwa tani kuti nin'dzalipasidwa?" ⁹ MBUYA adatawira kuti: "Ndibweresere kamwana ka ng'ombe, mbuzi ibodzi na bira, bzentse bza magole matatu, ndipombo mwana wa njiwa m'bodzi na mwana wa nkhangaiwa m'bodzi". ¹⁰ Abrahamu adabweresa nyama zentsenezo, adazigwata pakati. Ndipo adazilonga mwa kunyanisana. Tsono mbalame alibe kuzigwata. ¹¹ Nyenga-nyenga zidayamba kumbambutha pa nyama, tsono Abrahamu adazithamangisa. ¹² Pomwe dzuwa likhamira, Abrahamu adaphatidwa na tulo ninga adafa, ndipo padacita mdima kwene-kwene, wakupasa mantha. ¹³ Pamwepo MBUYA adamuza kuti: "Dziwa kuti bzizukulu bzako bzin'dzakhala anyakudza mudziko lomwe ndawo lini, ndipo bzin'dzakhala pomwe anyagrinya bzicidzaboneressedwa kwa magole madzana manai. ¹⁴ Tsono Ine nin'dzapasa nyanthwa dziko lomwe an'dzatumikira ninga anyagrinya ndipo bzatamala bzentsenebzi, an'dzacoka na cuma cizinji. ¹⁵ Ndipo iwe un'dzayenda mwa ufulu kuna makolo yako. Un'dzakaikhidwa watakalambilatu. ¹⁶ Pa m'badwo wacinai bzizukulu bzako bzin'dzabwerera pomwe kuno, thangwe kuipa kwa aAmori kukanati kufika pakukwanira". ¹⁷ Pomwe dzuwa lidamira, kucita mdima, ndipo padawoneka fogareiro ya utsi na mtsatso ukhagaka, udapita na pakati pa nyama zakugwatidwa zire. ¹⁸ Ntsiku imweyo MBUYA adacita cipangano na Abrahamu, aciti: ndapasa bzizukulu bzako dzikoli, kuyambira kumkulo

* **14:21** Anere this is the area

wa kuJipito mpaka kumkulo ukulu Eufurate. ¹⁹ Dziko la aKeni, la aKenezi, la aKadimoni, ²⁰ la aHiti, la aFerezi, la aRefaini, ²¹ la aAmori, la aKenani, la aJirigazi na la aJebuzi.

16

Kubadwa kwa Jumaere

¹ Tsono, Sarai mkazi wa Abrahamu, alibe kum'balira mwana. Ndipo akhana kapolo wacikazi wa kuJipito, akhacemerredwa Hagari, ² Sarai adauza Abrahamu kuti: “Pakuti MBUYA adandiletsa kubala wana, tenga kapolo wangu, pinango ine ningakhale na mbumba kucokera kuna iye?” Abrahamu adabvuma mafala ya Sarai. ³ Pomwe bzipiditika bzipiditika, yakhadakwana magole khumi yakuti mamuna wace Abrahamu akhakhala muKanani. Ndiyo nthawe yomwe Sarai mkazi wace, adam' pasa kapolo wace wa kuJipito Hagari. ⁴ Iye adatenga Hagari acikhala naye ndipo adatenga pathupi. Pomwe adawona kuti ana pathupi, adayamba kunyozza Sarai. ⁵ Pamwepo Sarai adauza Abrahamu kuti: “Kunyozedwa komwe ndiri kucitidwa ni thangwe la iwepo ndiwepo. Ndidapereka kapolo wangu m'manja mwako, ndipo tsapano pomwe adziwa kuti ana pathupi, alikundinyoza. MBUYA akhale mutongi wa ine na iwe”. ⁶ Abrahamu adatawira Sara kuti: “Kapolo wako ali mmanja mwako. Cita bzomwe ungafune kuna naye”. Na tenepo, Sarai adayamba kum'bonerisa Hagari, mpaka kuthawa.

⁷ Ndipo anju wa MBUYA adagumana Hagari pamcera mucidambo, panjira ya kuyenda kuSuri. ⁸ Ndipo idam'bvundza kuti: “Hagari, kapolo wa Sarai, kodi uli kucoka kuponi? Uli kuyenda kuponi?” Iye adatawira kuti: “Ndiri kuthawa Sarai”. ⁹ Pamwepo anju wa MBUYA adamuuzza kuti: “Bwerera kuna Sara ndipo ukabzicepese kuna iye”. ¹⁰ Anju ya MBUYA idamuuzza pomwe kuti: “Nin'dzawandisa bzizukulu bzako, mwakuti palibe omwe an'dzakwanisa kulewenga”.

¹¹ Pakupitiriza na mafala, anju wa MBUYA adati:

“Iwe unapathupi ndipo un'dzakhala na mwana wacimuna,
omwe un'dzapasa dzina lakuti Jumaere,
thangwe MBUYA wabva kubonera kwako.

¹² Iye an'dzakhala ninga bulu wamthengo,

boko lace lin'dzawengana na wetse ndipo manja ya wentse
yan'dzawengana naye.

An'dzakhala acimbawengana na abale wace wentse”.

¹³ Tsono Hagari adapasa dzina Mulungu, omwe adalewa naye, lakuti: “Imwe ndimwe Mulungu wakundiwona,” nakuti adati: “Pano ndamuwona iye omwe ambandinyang'ana”. ¹⁴ Ni thangwe race, mcera wa pakati pa Kadesi na Beredi ule, wanthu wambacemera kuti Mcera wa Wamoyo wakundiwona. ¹⁵ Na tenepo Hagari adam'balira Abrahamu mwana wa mwamuna, acimucemera dzina lakuti Jumaere. ¹⁶ Panthawe imweyo, Abrahamu akhadafika magole makumi masere na matanthatu.

17

Cizindikiro ca phangano la cipiciro

¹ Pomwe Abrahamu akhana magole makumi mapfemba na mapfemba (99), Mulungu adamuwonekera acimuuzza kuti: “Ine ndine Mulungu wa mphambvu zentse. Na tenepo, umbakhale pamaso pangu, ndipo umbakhale

wakucena. ² Ndin'dzacita nawe phangano la cipicro, ndin'dzakupasa bzizukulu bzizinji”.

³ Pamwepo Abrahamu adagodama acitsulima, ndipo Mulungu adati: ⁴ “Phangano lomwe ndin'dzacita na iwe ndiri: Ndin'kulonjeza kuti un'dzakhala kholo la wanthu wa madzindza mazinji. ⁵ Dzina lako lin'dzacemerewa lini pomwe Abrahamu, tsono kuti Abrahamu. Limweri ndiro dzina lako, thangwe ndiri kukusandusa kholo la wanthu wa madzindza mazinji. ⁶ Ndin'dzakupasa bzizukulu bzizinji, pomwe bzinango mwa ibzo bzin'dzakhala azimambo. Un'dzakhala na bzizukulu bzizinji na tenepo bzin'dzakhala madzindza makulu. ⁷ Phangano languli ndin'dzaliikha pakati pa ine na iwe na bzizukulu bzako mtsogolo muno, pomwe lin'dzakhala phangano lakusaya kumala. Ine ndin'dzakhala Mulungu wako na Mulungu wa bzizukulu bzako. ⁸ Dziko lomwe uli kukhala ninga mulendo lino, ndin'dzakupasa iwe na bzizukulu bzako. Dziko lentse la Kenani lin'dzakhala la bzizukulu bzako kuyenda na kuyenda, ndipo ine Ndin'dzakhala Mulungu wawo”.

⁹ Mulungu adauza pomwe Abrahamu kuti: “Iwembo un'funika kuti utawire kukoya phangano langu, pabodzi na bzizukulu bzako bzamtsogolo. ¹⁰ Iwe pabodzi na bzizukulu bzako, mun'funika kukoya phangano iri, lakuti mwana wacimuna ali-yentse pakati pa imwe ambagwatidwe. ¹¹ Kutomera tsapano lino mumbagwatidwe. Cimweci cin'dzakhala cizindikiro ca phangano pakati pa ine na imwe. ¹² Mwana wacimuna ali-yentse, angakwanisa ntsiku zisere, mumbagwate. Mumbagwate mwamuna ali-yentse pamibadwo yanu yentse, wakubadwa mmwemo ayai nyankhoda, omwe ni dzindza lini lanu, mudacita kugula kuna mulendo. ¹³ Ncadidi, ali-yentse mbagwatidwe, cimweci cin'dzakhala cizindikiro pamathupi yanu, cakuwonesa kuti phangano langu na imwe ndakuyenda na kuyenda. ¹⁴ Munthu wacimuna omwe an'dzagwatiwa lini, an'dzacosewa pakati pa wanthu wa dzindza lace, thangwe alibe kukoya phangano langu”.

¹⁵ Patsogolo pace, Mulungu adauza Abrahamu kuti: “Mkazi wako un'dzamucemera lini pomwe kuti Sarai. Kuyambira lero, un'dzam'cemera dzina lakuti Sara. ¹⁶ Thangwe ine ndin'dzam'dalisa, acidzakubalira mwana wa mwamuna. Ndin'dzam'dalisa pomwe acidzakhala mai wa madzindza ya wanthu. Pakati pa bzizukulu bzace pan'dzacoka azimambo”.

¹⁷ Pamwepo Abrahamu adagodama pantsi. Adayamba kuseka, aciti: “Nandi, mwamuna wakuti ana dzana la magole, angabereke pomwe? Nayembo Sara, omwe ana magole makumi mapfemba, angabale pomwe?” ¹⁸ Na tenepo, Abrahamu adauza Mulungu kuti: “Ndiri kukumbirani kuti mundondidalisira Jumaereyu”.

¹⁹ Tsono Mulungu adati: “Ayai, na mkazi wako umweyu Sara an'dzakubalira mwana wa mwamuna omwe un'dzam'pasa dzina lakuti Isaki. Ine ndin'dzacita phangano na iye ndipombo na bzizukulu bzace, ndipo phanganolo lin'dzakhala lakuyenda na kuyenda. ²⁰ Tsono pakulewa bza Jumaere, ndin'dzam'dalisa, ndin'dzam'pasa pomwe wana azinji pabodzi na bzizukulu. An'dzakhala baba wa azimambo khumi na awiri, ndipo bzizukulu bzace bzin'dzakhala dzindza likulu. ²¹ Tsono ndin'dzacita phangano na mwana wako Isaki, omwe an'dzabadwa na Sara panyengo ninga imweino, pagole la mangwana”. ²² Pomwe Mulungu adamala kulewa, adam'siya pamwepo Abrahamu.

²³ Ntsiku imweyo, Abrahamu adakumbukira bzomwe Mulungu akhadamuza, ndipo adatenga mwana wace Jumaere pabodzi na

anyankhoda wentse omwe mbakubalidwa mmwemo na wakucita kugula, tingalewe kuti amuna wentse m'banja mwace, aciwagwata khanda la kumaso. ²⁴ Abrahamu pomwe adagwatidwa, akhadakwanisa magole makumi mapfemba na mapfemba. ²⁵ Mwana wace Jumaere, pomwe adagwatidwa, akhana magole khumi na matatu (13). ²⁶ Pantsiku imweyo, Abrahamu na mwana wace Jumaere adagwatidwa, ²⁷ pabodzi na wanthu wacimuna wentse, wakubalidwa m'banja mwace ndipombo anango omwe akhali wakugula kwa alendo, wentsenewo adagwatidwa pabodzi na iye.

18

Kuwonekera kwa anju zitatu kwa Abrahamu

¹ Mulungu adawonekera kwa Abrahamu mumiti ikulu ya Mamure. Pomwe akhadakhala pamsuwo pa cikumbi cace, nthawe ya masikati kukhathenta, ² mwadzidzidzi adandowona wanthu atatu akhadaima na patali. Pomwe adandowawona, adanyamuka mwakamkulumize kukawatambira. Adagodama acitsulima, ³ aciti: “Mbuya wangu, penu ndawona nkhombo pamaso pa imwe, ndiri kukukumbirani kuti muleke kupitirira pamui pa kapolo wanu. ⁴ Nditenge madzi mutsuke ndzayo. Mungadabakapuma patsinde la muti pano. ⁵ Ine tsapano ndikatenge cakudya, kuti mungadya muwone mphambvu zakupitirira na ulendo bwanu. Mwabwera panyumba pangupano, na terepo ndin'funika kukutumikirani”. Wanthu wale adatawira kuti: “Mpsabwino, ucite ninga momwe waleweramo”.

⁶ Abrahamu adapita mwakamkulumize mucikumbi, aciiza Sara kuti: “Utenge mwakamkulumize ntsengwa zitatu za ufa bwabwino, ubumunye ukonze pau”. ⁷ Pamwepo Abrahamu adathamanga, acikatenga mphulu yakunenepa, acipereka kwa kapolo wace kuti akondze mwakamkulumize. ⁸ Ndipo adatenga mkaka wakukhota na wakusaya kukhota na nyama yakukondza kale ire aciwapasa bzentsenebzo. Pomwe wanthuwo akhadya, patsinde la muti pale, iye adakhala pambali.

⁹ Tsono wanthu wale adabvundza Abrahamu kuti: “Kodi mkazi wako Sara, ali kuponi?” Abrahamu adatawira kuti: “Ali mucikumbimu”. ¹⁰ M'bodzi wa iwo adati: “Ndiri kukupicira kuti pakapita minyezi mipfemba ndin'dzabwera pomwe, ndipo mkazi wako an'dzakhala ana mwana wa mwamuna”. Sara akhandobzibva ali kuseri kwa msuwo wa cikumbi. ¹¹ Abrahamu pabodzi na Sara wakhadakalamba, ndipo nthawe imweyo Sara akhadaleka kale kusamba. ¹² Na terepo Sara adandoseka, acimbati, “Ha, ninga momwe ndakalambire ine muno, pomwembo mwamuna wangu ngwakukalambiratu, kodi bzingakwanisike kuti ningafatse na mwamuna wangu?”

¹³ MBUYA adabvundza Abrahamu kuti: “Thangwe ranyi Sara akhaseka acimbalewa kuti: ‘Ine ninga momwe ndakalambiramu, bzingacitike tani kuti ndikhale na mwana?’ ¹⁴ Kodi ciripo cinango cakuti cingatazike na MBUYA? Tsono panthawe yace, ndin'dzacita cadidi bzomwe ndapicirabzi, ndipo Sara an'dzakhala na mwana wacimuna”. ¹⁵ Pamwepo Sara adalamba, thangwe ra mantha, adati: “Ndiribe kuseka”. Tsono iye adati: “Cadidi, udaseka”.

Abrahamu akumbirira Sodoma

¹⁶ Ndipo wanthu wale adacoka, acikafika pambuto pomwe pakhawonekera Sodoma. Abrahamu adayenda nawo pabodzi, aciwalatiza njira. ¹⁷ Ndipo MBUYA adalewa mwa iye yekha kuti: “Abrahamuyu ndin'm'bisira lini comwe ndiri kufuna kucita. ¹⁸ Bzizukulu bzace bzin'dzakhala dzindza likulu la

mphambvu. Ndipo madzindza yentse ya pantsi yan'dzadalisidwa thangwe ra iye. ¹⁹ Ndam'sankhula umweyu kuti alamulire wana wace na mabanja yace ya kutsogolo kuno kuti ambadzandibvere, pakuteweza Mtemo na kulunguma. Na tenepo ndin'dzacita bzentse bzomwe ndidam'picira”.

²⁰ Tsono MBUYA adauza Abrahamu kuti: “Pana bzakuphonyeka bzakugosva na kufuna kwa Sodoma na Gomora. Bzakuipa bzawo n'bziri kuwanda kwene-kwene. ²¹ Na tenepo, ndiri kuyenda kumweko ndikawone penu kuphonya komwe ndabvako n'cadidi. Penu ni terepoyo lini, ndin'dzadziwa”.

²² Wanthu wale adacoka, aciyenda kuSodoma, tsono Abrahamu adasala akhali patsogolo pa MBUYA. ²³ Pamwepo Abrahamu adafendera kuna Mulungu, acim'bvundza kuti: “Nandi imwe mun'dzadzonga wanthu wakuteweza Mtemo wanu pabodzi na wakuphonya? ²⁴ Kodi pacikhala na wanthu wakulungama makumi maxanu mumzindamo, mungadzonge basi mzinda wentse? Kodi mungadzauleke lini kuti mukoye wanthu makumi maxanu wakulungama wale? ²⁵ Cadidi, mun'dzadzonga lini wanthu wakulungama pabodzi na wakuphonya. Bzimwebzi mungabzicite lini. Mungadabzicita bzimwebzi, mpsino wanthu wakulungama acimbapasiwa cirango pabodzi na wakuphonya. Kutali-tali caiko, imwe mungacite lini bzimwebzi! Kodi Mtongi wa dziko lentse, angasaye cirungamo?”

²⁶ MBUYA adatawira kuti: “Ndiciwona wanthu makumi maxanu wakulungama muSodoma, ndin'dzadzonga lini mzinda wentsenewo, thangwe ra wanthu wamwewo”. ²⁷ Abrahamu adalewa pomwe aciti: “Ndaphata minyendo, ndalimba m'tima pakulewa-lewa na imwe terepayu, Mbuya. Inepano ndine lini cinthu kuna imwe. ²⁸ Kodi pa wanthu makumi maxanuwa wacipereweza waxanu, mungacite tani? Mungaudzonge mzindawo na thangwe rakuti apereweza axanu?” Mulungu adatawira aciti: “Ndikagumana wanthu wakulungama makumi manai na axanu, ndingaudzongeli lini mzindawo”.

²⁹ Abrahamu adabvundza pomwe kuti: “Kodi paciwoneka wakulungama makumi manai yokha?” Mulungu adatawira kuti: “Ndingagumana wanthu makumi manai, ndingaudzongeli lini”. ³⁰ Pamwepo Abrahamu adati: “Ndaphata minyendo yanu, lekani kuwawidwa m'tima, Mbuya, tsapano lino ndin'bvundza pomwe. Kodi mungagumana wanthu wakulungama makumi matatu (30)?” MBUYA adati: “Ndingagumana wanthu makumi matatu, ndingaudzongeli lini”.

³¹ Pamwepo Abrahamu adati: “Ndalimba m'tima kuna imwe, mundilekerere kulimba m'tima terepayu pakulewa-lewa na imwe, Mbuya. Kodi mucigumana wakulungama makumi mawiri?” MBUYA adati: “Ndingagumana wanthu makumi mawiri wakulungama, ndingaudzongeli lini mzindawo”.

³² Abrahamu adati: “Ndaphata minyendo, lekani kukalipa nande Mbuya, tsono ndirewe kabodzi kokha. Kodi mucigumana khumi wokha?” Pamwepombo MBUYA adati: “Ndicigumana wakulungama khumi, ndingaudzongeli lini mzindawo”.

³³ Pomwe MBUYA adamala kulewa na Abrahamu, adacoka pam'pale, Abrahamuyo adabwerera kumbuto kwace.

19

Kuphonya kwa wanthu wa kuSodoma

¹ Kwatadoka, anju ziwiri zidapita muSodoma, Loti akhadakhala pafupi na cipata ca mumzindamo. Tsono Lotiyo, pomwe adaziwona, adaimirira

aciyenda kukazitambira. Adagodama aciti: ² “Ndaphata minyendo, azimbuya wangu, tiyendeni mukafike kunyumba, mukatsuke ndzayo na kukagona kumweko. Mangwana kungacena, mun'dzakwanisa kupitiriza na ulendo bwanu”. Tsono iwo adatawira kuti: “Ayai, ife tin'gona panja mumzindamo muno”. ³ Iye adapitiriza na kuwakumbira, patsogolo pace iwo adabvuma, waciyenda kunyumba kwace. Ndipo iye adawacitira uzokoto. Adawaphikira pau yakusaya cakufufumisa aciwakondzera cakudya cakukoma kwene-kwene, wanthuwo adadya.

⁴ Alendowo akhanati kugona, wanthu wentse wacimuna wa mumzindamo, alumbwana na nkhalamba, adadzazungulira nyumbayo. ⁵ Adacemera Loti wacim'bvundza kuti: “Nandi wanthu wabwera usiku buno wale, wali kuponi? Wabutse, wabwere kuno kuti tigone nawo”.

⁶ Loti adabula panja, acifunga msuwo. ⁷ Ndipo adawakumbira kuti: “Imwe axamwali wangu, lekani kucita bzimwebzi, thangwe n'kuphonya kwene-kwene. ⁸ Wonani, ine ndina wana wacikazi awiri, madende, akanati kudziwa mwamuna. Ndingaleke kukupasani wana amwewa kuti mucite nawo bzomwe mun'funa. Ndipo alendowa, lekani kuwacita cinthu ciricentse, thangwe mbalendo wangu, ndipo ndin'funika kuwakhongobza”.

⁹ Tsono iwo adati: “Coka apa, nyakudza iwe! Ndiwe yani, iwe, kuti ungatewuzwe bzakuti ticite? Ife-pano tin'kuboneresa kwene-kwene kuposa wamwewale”. Na tenepo adam'gwinya, acifendera kuti wakachole msuwo.

¹⁰ Tsono amuna awiri akhali nyumba wale, adam'pfuira nyumba Loti, wacifunga msuwo. ¹¹ Patsogolo pace, adawacitisa khungu wanthu wentse wakhadaima panja, alumbwana na nkhalamba kubodzi, na tenepo alibe kukwanisa pomwe kuwona msuwo.

¹² Amuna awiri wale adabvundza Loti kuti: “Kodi alipo winango ali-yentse omwe uli naye kuno? Tenga wana wako wacimuna na wacikazi, na akuwasa wako na winango ali-yentse wacibale omwe ali mumzinda muno, mucoke, ¹³ thangwe ife tin'funa kudzonga mbuto ino. Mulungu awona bzakuipa bzentse bzomwe wali kucita wanthu an'khala mumzinda muno, ndipo ife tatumiwa kuti tiudzonge mzindayu”. ¹⁴ Pamwepo Loti adayenda kwa akuwasa wace omwe akhafuna kulowola wana wacewo, aciwauza kuti: “Kulumizani, mbaticoke kuno, thangwe yasala nthawe ing'ono kuti Mulungu adzonge mbuto ino”. Tsono iwo akhandokumbuka kuti ni thabwala za pezi.

¹⁵ Macibese mwace, anju zire zidayeza kumukulumizisa Loti, zicimbaumuza kuti: “Kulumiza! Iwepo na mkazi wako na wana wako wacikazi awiri, mucoke muyende kunjwa kwa mzinda, kuti mupulumuse moyo wanu, pomwe mzinda uno uli kufuna kudzongewa”. ¹⁶ Ndipo Loti akhacedwa, tsono Mulungu adamubvera ntsisi. Na tenepo wanthuwo adatenga Loti, mkazi wace na wana wace awiri wale, pakuwaphata paboko, aciwacosa kunjwa kwa mzindawo, acikawasiya kumweko. ¹⁷ Adandokuwacosa kunjwa kwa mzindawo, ibodzi ya anju zire idati, “Thamangani, mupulumuse moyo wanu. Lekani kuceuka m'mbuyo, pomwe lekani kuima mcigowamo. Thawirani kumapiri kuti mungaphewe”.

¹⁸ Ndipo Loti adam'tawira kuti: “Ayai, azimbuya wangu, lekani kucita terepo. ¹⁹ Mwandicitira nkhombo pakupulumusa moyo wangu, tsono mapiri yale yali patali kwene-kwene. Kudzongeka kwa mbuto ino komwe mwalewa kun'citika ine ndikanati kufika kumapiri kule, ndipo ndinifa. ²⁰ Pang'ambo pale pana kamzinda kang'ono. Pam'pale mphafupi, ndingakwanise kukafika. Mungandileke ndicikafika kum'kule. Nkhang'ono kwene-kwene, tsono ndin'kwanisa kupulumukira kum'kule”.

²¹ Munthuyo adatawira kuti: “Bzimwebzo ndabvuma. Kamzinda kom'kale ndin'kadzonga lini. ²² Kulumiza! Thamanga! Ndin'cita lini ciri-centse mpaka iwe ufike kum'kule”. Na terepoyo Loti adathamanga, acikafika pamzinda pale. Thangwe race, kamzinda kale kan'cemerredwa Zowari.

Kupfudziwa kwa mizinda wa Sodoma na Gomora

²³ Pomwe dzuwa likhacoka, Loti akhadafika kale kuZowari. ²⁴ Ndipo Mulungu adagwesa moto ninga wa pacipala padzaulu pa Sodoma na Gomora. ²⁵ Na tenepoyo, adapfudziratu mizinda imweire, pabodzi na cigowa centse na wanthu wentse mcigowamo, kuphataniza na bzakumera bzentse bza mdzikomo. ²⁶ Tsono mkazi wa Loti adaceuka m'mbuyo, pamwepo adasanduka mwala wa munyu. ²⁷ Mangwana yandzace, macibese-bese, Abrahamu adathamangira kumbuto ire komwe adaimirira patsogolo pa Mulungu. ²⁸ Adanyang'ana kumizinda ya Sodoma na Gomora na cigowa cire. Ndipo adandowona utsi uli tolo-tolo kucoka kucigowa kule ninga utsi wakucoka m'ng'anju ya moto. ²⁹ Na tenepo, pomwe Mulungu akhaphudza mizinda ya cigowa, adakumbukira pembero la Abrahamu, ndipo adapulumusa Loti kukudzongeka komwe kudasakaza mizinda ire yomwe Loti akhakhala.

Kuyamba kwa dzindza la aMowabu na aAmoni

³⁰ Nakuti Loti akhagopa kukhala kuZowari, iye pabodzi na wana awiriwo, adapita kudziko la mapiri, wentsenewo adakakhala kuphanga libodzi. ³¹ Mwana wace mkulu adauza mng'ono kuti: “Baba wathuwa wali kukalamba tsapano, ndipo palibe munthu na m'bodziyo omwe wakuti angatilowole padziko lino, kuti tibereke wana ninga momwe bzimbacitikira padziko la pantsi. ³² Mbatiwaledzerese baba wathuwa kuti wagone na ife, kuti dzindza lireke kumala”. ³³ Na tenepo, usiku umwewo wana adam'pasa vinyu baba wawo. Pomwe adacita terepo, mwana mkulu adagona na baba wace. Pamwepo babayo akhadaledzera kwene-kwene, na tenepo alibe kudziwa bzomwe bzidacitika. ³⁴ Mangwana yandzace, mwana mkuluyo adauza mng'ono wace kuti: “Ine dzulo ndidagona na baba. Mbatiwaledzerese pomwe kuti iwembo ugone nawo, kucitira kuti dzindza lireke kumala”. ³⁵ Na tenepo usiku umwewo, adamuledzeresa, ndipo mwana mng'onoyo adagona na baba wace. Nthawe imweyombo baba waceyo akhadaledzera, na terepo alibe kudziwa bzomwe bzidacitika.

³⁶ Na msambo umweyu, wana wentse awiri wa Loti, adatenga pathupi pa baba wawo. ³⁷ Mwana mkulu ule adabereka mwana wacimuna, acim'pasa dzina lakuti Mowabu. Umweyu ndilo kholo la aMowabu wentse. ³⁸ Mng'ono waceyo nayembo adabereka mwana wacimuna, acim'pasa dzina lakuti Benami. Umweyu ndilo kholo la aAmoni.

20

Abrahamu na Abimeleki

¹ Abrahamu adacoka kuMamure kule aciyenda kuNegebu (cigawo ca kunyantsi kwa Kenani). Adakakhala pakati pa mzinda wa Kadesi na dziko la Suri, wacidzakakhala kudziko la Gerari. ² Kumweko adauza wanthu kuti: “Sarayu ni mpfumakazi yangu”. Na tenepo Abimeleki, mambo wa kuGerari, adam'tenga Sarayo. ³ Ndipo Mulungu adamuwonekera usiku mukulota aciti: “Unifatu iwe, thangwe mkazi omwe watengayo ngwaku-lowodwa kale”. ⁴ Tsono Abimeleki akhanati kum'khuya mkaziyo, na tenepo adati: “Mbuya, cadidi mungaphe munthu wakusaya kuphonya? ⁵ Abrahamu pomwe adandiuza adati: ‘Ni mpfumakazi yangu’, iyembo mwenekaciro

akhati, 'Ni nkhosve yangu'. Ine pomwe ndidacita bzimwebzi, m'tima wangu ulibe kundigaza, pomwe ndiribe kuphonya”.

⁶ Mulungu adam'tawira mukulota mmwemo kuti: “Inde, ndin'dziwa kuti pomwe udacita bzimwebzo, m'tima wako ulibe kugaza. Na tenepoyo, ndidakuletsa ndine kukhuya mkaziyo, kuti uleke kundiphonyera. ⁷ Tsono upereke mkazi umweyo kwa mwamuna wace. Mwamunayo ni mpolofita, ndipo iye an'dzakupemberera kuti uleke kufa. Tsono ukaleka kum'pereka, udziwe kuti cadidi un'dzafa, iwepo na banja lako lentse”.

⁸ Mangwana yandzace, macibese-bese, Abimeleki adacemera akapolo wace wentse aciwauza bzentse bzire, tsono wanthuwo adacita mantha kwene-kwene. ⁹ Pamwepo Abimeleki adacemera Abrahamu acim'bvundza kuti: “Waticita tani? Kodi ine ndakuphonyera ciyani, kuti iwe un'diputire cirango ca terepayu, ine na wentse wa muumambo bwangu? Bzomwe wacitabzi mpsakufunika lini. ¹⁰ Thangwe ranyi wacita bzimwebzi?”

¹¹ Abrahamu adatawira kuti: “Ndikhakumbuka kuti kuno kulibe na m'bodziyo wakugopa Mulungu, ndipo wangadandipha wacitenga mkazi wanguyu. ¹² Tsono n'cadidi umweyu ni mpfumakazi yangu, thangwe ni mwana wa baba wangu, tsono ngwakubadwa lini na mai wangu, ine ndidamulowola. ¹³ Na terepo, pomwe Mulungu adandituma kucokera kunyumba kwa baba wangu, kuti ndiyende kumadziko ya cirendo, ndidamuza mkazi wanguyu kuti: 'Uku ndiko kundikomera m'tima komwe udzandicitire ine, pakuuza ali-yentse kuti ndine nkhosve yako, kuli-kwentse komwe tiniyenda.' ”

¹⁴ Tsono Abimeleki adabwezera Sara kwa Abrahamu, ndipo nthawe imweyo adam'pasa mabira, ng'ombe na anyankhoda wacimuna na wacikazi. ¹⁵ Ndipo Abimeleki adati: “Dziko lentseneri ndangu, ungakwanise kukhala kuli-kwentse un'funa”. ¹⁶ Ndipo kwa Sara adati: “Nkhosve yakoyi ndiri kuipasa kobiri za ndzayaya zicena culu cibodzi, kuti cikhale ninga mboni kwa wentse omwe ali nawewa kuti iwe ndiwe wakusaya kuphonya”.

¹⁷ Pamwepo Abrahamu adapemberera Abimeleki, ndipo Mulungu adam'ciza. Aciciza pomwe mkazi wace pabodzi na akapolo wace wacikazi, kuti wentsenewo wakwanise kubala. ¹⁸ Thangwe ra Sara, mkazi wa Abrahamu, MBUYA akhadawafunga nthumbo akazi wentse wa banja la Abimeleki.

21

Kubaliwa kwa Isaki

¹ MBUYA adam'komera m'tima Sara, acimucitira bzomwe akhadamulonjeza. ² Na terepoyo Sara adatenga pathupi, acim'balira mwana wacimuna Abrahamu. Nthawe imweyo, Abrahamuyo akhali nkhalamba. Mwana umweyo adabadwa panthawe caiyo-iyo yomwe Mulungu akhadalewa. ³ Ndipo mwana wa Abrahamu, omwe Sara adam'balirayo, Abrahamu adam'pasa dzina lakuti Isaki. ⁴ Pomwe mwanayo adakwanisa ntsiku zisere, Abrahamu adamugwata, ninga momwe Mulungu adamulamulira. ⁵ Abrahamu akhana magole dzana, pomwe Isakiyo adabadwa.

⁶ Tsono Sara adati: “Mulungu wandikondweresa na kundisekesa. Aliyentse omwe angadzabve bzimwebzi, an'dzakondwera nande”. ⁷ Ndipo adati: “Angadadziwa mbani kuti Sara angayamwise mwana? Tsono ndamubalira mwana wacimuna Abrahamu, pomwe ali nkhalamba”. ⁸ Mwanayo adakula ndipo patsiku yakuti amuletse kuyamwa, Abrahamu adacita uzokoto bukulu.

Kucosedwa kwa Hagari na Jumaere

⁹ Ntsiku inango, Jumaere, omwe Hagari muJjipito ule adabalira Abrahamu, akhambanyoza Isaki, mwana wa Sara. ¹⁰ Sara, pomwe adabziwona, adauza Abrahamu kuti: “Mucoseni nyankhodayu pabodzi na mwana wace. Mwana wa nyankhodayu mbaaleke kudzatambira nthaka yanu yomwe iti idzatambiriwe na mwana wanguyu Isaki”.

¹¹ Bzimwebzi bzipamunesa kwene-kwene Abrahamu, thangwe rakuti Jumaerembo akhali mwana wace. ¹² Tsono Mulungu adauza Abrahamu kuti: “M'tima wako mbauleke kuneseka thangwe ra mwanayo na mkazi wako Hagari. Bzentse bzomwe ali kukuuza Sara ucite, thangwe Isakiyu ndiye an'dzakhala kholo la bzizukulu bzako ninga momwe ndidakulonjezera. ¹³ Mwanambo wa nyankhoda ndin'dzam'pasa wana wazinji, ndipo an'dzasandulika dzindza likulu, nakuti iyembo ni mwana wako”.

¹⁴ Mangwana yandzace macibese-bese, Abrahamu adapasa Hagari cakudya na budu la khanda lomwe likhana madzi. Patsogolo pace, adatenga mwanayo acim'pereka kuna Hagari. Pomwe adacita tenepo, adamuza kuti ayende. Hagari adacoka cadidi, acifamba-famba mucidambo ca Beereseba. ¹⁵ Tsono pomwe yadamala madzi yale, adatenga mwanayo acimusiya patuugogo. ¹⁶ Iye adakakhala pantsi ninga apo pomwe pakhakwanira mathanya dzana, thangwe akhambati, “Ine ndingakwanise lini kuwona mwana wangu ali kufa terepayu”. Pomwe akhadakhala pam'pale, mwanayo adayamba kulira.

¹⁷ Mulungu adamubva mwanayo ali kulira, ndipo anju wa Mulungu adalewa na Hagari kucokera kudzulu idati, “Kodi iwe Hagari, ciri kukunesa n'ciyani? Leka kucita mantha. Mulungu wabva kulira kwa mwanayo. ¹⁸ Nyamuka, uyende, ukamulamuse ukam'phate paboko lako. Bzizukulu bzace bzin'dzakhala dzindza likulu”. ¹⁹ Pamwepo Mulungu adafungula maso ya Hagari, ndipo adawona mcera. Iye adayenda pamcera pale, acikadzaza budu la khanda lire na madzi, acimwesambo mwanayo. ²⁰ Mulungu adakhala naye mwanayo mpaka kukula. Adakulira mucidambo ca Perani, acisanduka misiri wa uta. ²¹ Mai waceyo adamunyang'anira mkazi wa kuJjipito.

Abrahamu na Abimeleki adacita mpangano

²² Panthawe imweyo, Abimeleki pabodzi na Fikolo, mkulu wa acikunda wace, adayenda kwa Abrahamu acikamuza kuti: “Imwe, Mulungu anamwe pabzentse bzomwe mumbacita. ²³ Ni thangwe race tsapano, picirani pano pamaso pa Mulungu kuti mun'dzanamiza lini ine ayai wana wangu napo bzizukulu bzangu. Ine ndakhala wakukhulupirika kwa imwe, napombo imwe mupicire kuti mun'dzakhala wakukhulupirika kwa ine, mudziko lomwe mun'khalamo”. ²⁴ Abrahamu adati: “Ndiri kupicira”.

²⁵ Patsogolo pace, Abrahamu adadandaulira Abimeleki bza mcera omwe akapolo wace adapsokonyola. ²⁶ Abimeleki adati: “Ndin'dziwa lini omwe adacita bzipamunesa. Napo imwe caiye mulibe kundiuza, ndipo ine kubva nkhum'kuno-letu”. ²⁷ Abrahamu adapasa Abimeleki mabira na ng'ombe, ndipo wentse awiriwo adacita mpangano. ²⁸ Abrahamu adapambula wana wa mabira anomwe pakati pa bzifuwo bzace. ²⁹ Abimeleki adam'bvundza kuti: “Thangwe ranyi mun'cita bzipamunesa?” ³⁰ Abrahamu adatawira kuti: “Imwe tambirani mabira manomweya thangwe mukacita terepo muli kutawira kuti mcerayu ndidaucera ndine”.

³¹ Na tenepo, mbuto imweyo idacemeredwa Beereseba, thangwe kumweko ndiko komwe wanthu awiriwo adacita mpangano.

³² Watondocita mpanganoyo kuBeereseba, Abimeleki na Fikolo, mkulu wa acikunda ule, adabwerera kwawo kudziko la aFilisti. ³³ Tsono Abrahamu adabzala kanjedza kuBeereseba, acicemera mwakupemba MBUYA Mulungu Wakuyenda-na-kuyenda. ³⁴ Ndipo adakhala dziko la aFilisti nthawe itali.

22

Mulungu adayeza Abrahamu

¹ Patapita magole, Mulungu adayeza Abrahamu. Adamucemera, adati: “Abrahamu!” Ndipo Abrahamu adatawira kuti: “Ndiri pano, Mbuya”.

² Mulungu adati: “Tenga Isaki, mwana wako m'bodzi yekhayo, omwe umbafuna, uyende kudziko la Moriya. Kumweko ukam'pereke ninga ntsembe yakutentherera paphiri lomwe ndin'dzakuuza”.

³ Mangwana yandzace madandakweca, Abrahamu adakondza cakumbingira pabulu wace, acigwata nkhuu zakukatenthera ntsembe, ndipo adatenga Isaki pabodzi na akapolo wace awiri wacinyamuka ulendo wakuyenda kumbuto yomwe Mulungu akhadawauza. ⁴ Pantsiku yacitatu yace, Abrahamu adawona mbuto ire na patali. ⁵ Ndipo adauza akapolo wace kuti: “Imwe bakakhalani pano na buluyu. Ine na mulumbwanayu tiniyenda uko kukatumbiza, tingakamala tin'dzakuwonani”.

⁶ Abrahamu adasenzesa Isaki nkhuu zakukatenthera ntsembe ire. Ndipo iye adatenga moto mmanja mwace pabodzi na cisu, wentse waciyamba kufamba pabodzi. ⁷ Tsono Isaki adacemera baba wace kuti: “Baba”. Abrahamu adatawira kuti: “Ndiri pano, mwanangu”. Isaki adabvundza kuti: “Moto na nkhuu ndiri kubziwona, bziripo. Tsono mwana wa bira wakukatentha ntsembe ali kuponi?” ⁸ Abrahamu adamutawira kuti: “Mwanangu, Mulungu an'katipasa mwana wa birayo”. Na tenepo wentse awiri adapitiriza na ulendo bwawo pabodzi.

⁹ Pomwe adafika kumbuto yomwe Mulungu adamuza ire, Abrahamu adamanga guwa la ntsembe, aciikha nkhuu padzaulu pa guwalo. Patso-golo pace adamanga mwana waceyo, acimugonesa padzaulu pa nkhuu.

¹⁰ Ndipo adasolola cisu kuti amuphe mwana wace ule. ¹¹ Tsono anju wa MBUYA adam'cemera kucokera kudzulu, idati: “Abrahamu, Abrahamu!” Iye adatawira kuti: “Ndiri pano, MBUYA!” Anjuyo idati, ¹² “Leka kumupha mulumbwanayo, napo kumucita cinthu cinango ciri-centse. Ndiri kudziwa kuti ndiwe wakubvera cadidi, thangwe ulibe kundimana mwana wako m'bodzi yekhayo”.

¹³ Pomwe Abrahamu adanyang'ana pambali, adawona kuti pana bvululume wakupanikika nyanga zace mumphangala. Mmbuto yakupereka mwana wace ninga ntsembe, adakatenga bvululume ule acimupha ninga ntsembe yakutenthera. ¹⁴ Abrahamu adacemera mbutoyo kuti: “MBUYA adapasa”. Ndipo mpaka lero lino, wanthu ambati: “Paphiri la MBUYA an'dzapasa”.

¹⁵ Anju ya MBUYA ire idam'cemera Abrahamu kaciwiri kucokera kudzulu, idati, ¹⁶ “MBUYA ali kulewa kuti: ‘Ndiri kupicira kuti ndin'dzakudalisa kwene-kwene iwe, thangwe wacita bzimwebzi, ulibe kundimana mwana wako m'bodziyo. ¹⁷ N'cadidi nin'dzakudalisa ndipo nin'dzakupasa bzizukulu bzizinji ninga nyenyezi za kudzulu, ayai ninga mcenga wa mumphepete mwa thawale. Bzizukulu bzakobzo bzin'dzatenga mizinda ya awengi wawo.

¹⁸ Madzindza yentse ya padziko la pantsi yan'dzatambira madaliso kucokera

kuna bzizukulu bzako, thangwe iwe wandibvera.’” ¹⁹ Abrahamu adabwerera komwe akhadasiya akapolo wace, ndipo wentsenewo adayenda kuBeereseba. Ndipo Abrahamu adakakhala kumweko.

Dzindza la Nahori

²⁰ Patsogolo pace, Abrahamu adabva kuti Milika adabalira Nahori, m'bale wace, wana asere. ²¹ Mwana wace wakutoma akhali Uzi, mng'ono wa Uziyo akhali Buzi. Akhalipombo Kemuwele, baba wa Aramu, ²² Kesedi, Ahazo, Pilidasi, Idilafe na Betuye. ²³ Betuye adabereka Rebeka. Milika adabalira Nahori, m'bale wa Abrahamu, wana asere amwewa. ²⁴ Ndipo Reuma, mkazi mng'ono wa Nahori, adabala Teba, Ghamu, Tahasi na Maaka.

23

Kufa kwa Sara ndipo Abrahamu adagula thenje

¹ Sara adakhala na moyo magole dzana na makumi mawiri na manomwe (127), ² ndipo adafera kuKiriyati-Ariba (ndiko kulewa kuti Hebroni) mdziko la Kenani. Abrahamu adayenda kumweko kukalira nkhwawa ya Sara. ³ Patsogolo pace, adasiya mtembo wa mkazi waceyo, acikalewa-lewa na aHiti kuti: ⁴ “Ine ndine mulendo kwanu kuno. Mundigulisirembo kathengo kakuti kakhale thenje, kuti ndikaikhe nkhwawa ya mkazi wangu”.

⁵ Wanthuwo adamutawira kuti: ⁶ “Tibvereni, mbuya wathu. Imwe ndimwe mtongi wa Mulungu pakati pa ife. Mkazi wanuyo, mumuikhe mthenje liri-lentse labwino lomwe tinalo muno. Palibe na m'bodziyo pakati pathu omwe angakumaneni thenje lomwe tinalo, ayai kukuletsani kuikhamo maiwa”.

⁷ Pamwepo Abrahamu adaimirira acikotama kuna wanthuwo, ⁸ aciwauza kuti: “Penu muli kubvuma kuti ndiikhe nkhwawa ya mkazi wangu kuno, ndaphata minyendo ndikumbirireni Efuroni muHiti, mwana wa Zohari, ⁹ kuti andigulisire gwindza la Makipera analoli. Gwindzalo liri mmalire mwa munda wace. Mukumbireni kuti andigulisire na ntsengwa yace caiyo, imwe mucimbawona, kuti mbutoyo ndiisanduse thenje”.

¹⁰ Nthawe imweyo, Efuroniyo akhali pabodzi na aHiti kumbuto yakucitira mitsonkhano pacipata ca mui. Ndipo wanthu wentsenewo akhabva, iye adatawira kuti: ¹¹ “Ayai, mbuya wangu. Ine ndin'kupasani munda wentseneyu pabodzi na gwindza limweri. Ndin'kupasani mwaulere mbutoyo pamaso pa wanthu wentsenewa, kuti muikhe nkhwawa ya mai omwe watisiyawa”.

¹² Pamwepo Abrahamu adakotama patsogolo pa wanthu wentse wale, ¹³ aciuzza Efuroni pakati pa mthithi wa wentse kuti: “Tsono ndaphata minyendo, mundibvere, ine ndin'cita kugula mundayo. Tambirani kobiri za ntsengwa ya mundayo, kuti nkhwawa ya mkazi wangu ndidzaiikhe mmwemo”. ¹⁴ Tsono Efuroni adatawira kuti: ¹⁵ “Bverani, mbuya wangu. Mbutoyo ntsengwa yace ni madzana manai (400) ya kobiri za ndzayaya zicena. Tsono zimwezo n'ciyani pakati pa imwe na ine? Ikhani nkhwawa yanu”.

¹⁶ Abrahamu adabvuma, ndipo pamaso pa aHiti wentse adalewenga kobiri za ndzayaya zire madzana manai yomwe Efuroni adalewa, pakuteweza kobiri zomwe wanthu wa malonda akhaphatisa basa mdzikomo panthawe imweyo. ¹⁷ Terepayu ndimo momwe kathengo kale ka Efuroni ka ku-Makipera, kumabva-dzuwa kwa Mamure, kadadzakhala ka Abrahamu. Pakhana munda na gwindza mmalire mwa mundamo, pabodzi na miti yentse ya mundamo mpaka kukafika kumalire yace. ¹⁸ AHiti omwe akhali

pamtonkhanopo adacita umboni kuti mbali yentseneyo nja Abrahamu. ¹⁹ Patsogolo pace, Abrahamu adaikha nkhwawa ya mkazi wace Sara mgwindza la mmunda wa kuMakipera, kumabva-dzuwa kwa Mamure, (ndiko kulewa kuti Hebroni), mdziko la Kenani. ²⁰ Na terepo, mundayu pabodzi na thenje lomwe kale likhali la aHiti, mbuto yentseneyo idaperekewa kuna Abrahamu, ndipo iye adaisandusa thenje.

24

Abrahamu adatuma nyankhoda wace kuti akanyang'anire mkazi Isaki

¹ Ndipo Abrahamu akhadakalamba, akhadakwanisa magole mazinji, ndipo MBUYA adam'dalisa pabzentse bzomwe akhacita. ² Ntsiku ibodzi, adauza kapolo wace mkulu omwe akhambawonerera bzinthu bzace bzentse kuti: “Ikha boko lako kuntsi kwa nchafu yangu. ³ Ndin'funa kuti upicire pamaso pa MBUYA, Mulungu wa kudzulu na Mulungu wa dziko la pantsi, kuti un'dzatengera lini mwanangu mkazi pakati pa atsikana aKenaniwa komwe ndiri kuno. ⁴ Tsono un'dzayenda kudziko kwangu, ndipo un'kam'tengera mkazi mwana wangu pakati pa abale wangu”.

⁵ Tsono kapoloyo adabvundza, “Kodi bzingadzacite tani mkaziyo akadzalamba kubwera na ine kuno? Kodi mwana wanuyo ndidzam'perekeze kudziko lanu komwe mudacoka?” ⁶ Abrahamu adatawira kuti: “Leka kudzam'perekeza kumweko mwana wanguyo. ⁷ MBUYA, Mulungu wa kudzulu, adanditenga kwathu m'banja mwa baba wangu na mudziko lomwe ndidabadwira, ndipo adandilonjeza mwakupicira kuti: ‘Dziko lino ndin'dzapasa bzizukulu bzako.’ Mbuyayo an'dzatuma anju yace yakukut-sogolera, ndipo kumweko un'dzamatengera mkazi mwana wangu. ⁸ Tsono penu mkaziyo an'dzalamba kubwera na iwe kuno, un'dzatsudzuka pacipiciro cimweci. Tsono leka kum'bwezera mwana wangu kumweko”. ⁹ Na terepo, kapoloyo adaikha boko lace kuntsi kwa nchafu ya Abrahamu, mbuya wace, ndipo adapicira kuti: “Ndin'dzacita bzentse bzomwe mwalewabzi”.

¹⁰ Tsono kapoloyo adatenga ngamira khumi za mbuya wace, na mphaso za kobiri kwene-kwene, ndipo adayenda kumzinda wa Nahori, mdziko la Mesopotamiya. ¹¹ Atandofika kumweko, adazigodamisa pantsi ngamirazo pafupi na mcera, kunja kwa mzinda. Kukhali kumaulo, nthawe yomwe akazi akhabwera kumcerako kudzatunga madzi.

¹² Ndipo kapoloyo adayamba kupembera adati: “MBUYA, Mulungu wa mbuya wangu Abrahamu, ndiri kukukumbirani kuti bzentse bzindifambire bwino lero lino, ndipo muwonese lufoyi lanu lakusaya kusandulika lomwe munalo kuna mbuya wangu Abrahamu. ¹³ Ndiri pano pamcera, ndipo akazi wa mumzindamo an'bwera kudzatunga madzi. ¹⁴ Ine ndin-gakumbira dende libodzi kuti: ‘Ndaphata minyendo, bulusa mtsuko wako kuti ndimwembo madzi.’ Tsono dendelo lingandibvumiza kuti: ‘Imwani, ndipo ndin'kumwesorani ngamira zanu’, umweyu akhale dende lomwe mwasankhulira kapolo wanu Isaki. Bzimwebzi bzingacitika, ndin'dziwa cadidi kuti mwam'citira m'tima wabwino mbuya wangu”.

¹⁵ Akanati kumaliza kupembera, adandowona uyu, wafika Rebeka, akhadasendza mtsuko paphewa. Umweyu akhali mwana wa Betuyele, mwana wa Milika, mkazi wa Nahori, m'bale wa Abrahamu. ¹⁶ Likhali dende lakudeka kwene-kwene, lomwe likhanati kufambizana na mwamuna. Iye adayenda kuphomphe kumcera kule, adatunga madzi mumtsuko, acicoka kumweko. ¹⁷ Tsono kapolo ule adam'thamangira kuti akagumane naye, acimukumbira kuti: “Ndaphata minyendo, mundipasembo

madzi ya mumtsuko mwanu, kuti ndimwe”. ¹⁸ Dendelo lidati, “Mwani, mbuya wangu,” ndipo mwakusaya kucedwa adabulusa mtsuko wace ule paphewa, aciuphatirira kuti mulendoyo amwe. ¹⁹ Mulendo ule adamwa madziyo, dendelo lidati, “Ndin'bwera pomwe na madzi yanango, kuti zimwe ngamira zanu mpaka zikhondwe”. ²⁰ Ndipo mwakamkulumize madzi ya mumtsukomo adayatsanulira mcimwadiya cakumwera bzifuwo, acithamanga kumcera kukatunga madzi yanango yakuti amwese ngamirazo. ²¹ Munthuyo akhali cete, kunyang'ana bzomwe likhacita dendelo, kuti awone pinango MBUYA adalisa ulendo bwace ayai alibe.

²² Dendelo latamala kumwesa ngamirazo, munthuyo adacosa mphete yakukondziwa na mwala wa kobiri zifuira, acim'bvadzika Rebeka pamphuno pace. Adam'bvadzikambo mmanja mwace nkhwinjiri ziwiri zakukondzedwa na mwala wa kobiri zifuira. ²³ Patsogolo pace, adabvundza dendelo kuti: “Kodi baba wako mbani? Ndiuze, ndaphata minyendo. Kodi mbuto yakuti tikagone ine na andzanguwa usiku bunu iripo?” Dendelo lidatawira kuti: ²⁴ “Ine ndine mwana wa Betuyele, mwana wa Nahori, omwe adam'balira Milika”. Adapitiriza pomwe acilewa kuti: ²⁵ “Cakudya cakukadyesa bzifuwo ciriko kwathu, ndipo mbuto yakuti imwe mukagone iripo pomwe”.

²⁶ Pamwepo munthu ule adakotama acipemba MBUYA, ²⁷ ndipo adati: “Ale-mekezedwe MBUYA, Mulungu wa mbuya wangu Abrahamu, omwe wakoya mwakukoma m'tima na kukhulupirika lonjezo lace kwa mbuya wangu. MBUYA wanditsogolera ine kunyumba ya mbale wace wa mbuya wangu”.

²⁸ Tsono dende lire lidathamangira kunyumba kwa mai walene, licikauza wentse nkhani yentseneyo. ²⁹ Pamwepo Labani, nkhosve ya Rebekayo, idawona mphete ire pabodzi na nkhwinjiri kuboko la mpfumakazi yaceyo. ³⁰ Atodomala kubva mpfumakazi yace kulewa bzomwe munthu ule adamuza, Labaniyo adathamangira kumcera komwe kukhana munthuyo. Adakafika pambuto pomwe akhadaima kapolo wa Abrahamu, pafupi na ngamira zire kumcerako. ³¹ Adauza munthuyo kuti: “Tiyendeni kwathu, imwe ndimwe munthu omwe MBUYA wakudalisani. Thangwe ranyi muli kuima kuno? Ine ndakukondzerani kale mbuto kunyumba, ndipombo mbuto ya ngamira zanu”.

³² Na tenepo, munthu ule adakapita munyumba, ndipo Labani adat-sudzula mitolo yomwe ikhadatakulidwa na ngamirazo. Pomwe adamala kucita bzimwebzo, adazipasa cakudya, aciperekambo madzi kuna kapolo wa Abrahamu kuti atsuke ndzayo pabodzi na andzace wentse. ³³ Pomwe cakudya cidabwera, munthu ule adati: “Ndin'dya lini ndikanati kulewa bzomwe ndabwerera”. Pamwepo Labani adamuza kuti: “Lewa”. ³⁴ Iye adati: “Ine ndine kapolo wa Abrahamu. ³⁵ MBUYA adamudalisa kwene-kwene mbuya wangu, ndipo adamukuza kwene-kwene. Ana mabira, mbuzi na ng'ombe zizinji. Ana pomwe minyala ya kobiri zicena na zifuira, anyankhoda wacimuna na wacikazi, ana pomwe ngamira na mabulu. ³⁶ Sara, mkazi wace wa mbuya wangu, adam'balira mwana wacimuna, Sarayo akhadakalamba kale. Ndipo mbuya wanguyo wam'pasa cuma cace centse mwana umweyu. ³⁷ Tsono mbuya wangu adandipicirisa kuti ndikoye mafala yace yakuti: ‘Mwana wanguyo leka kudzam'tengera mkazi pakati pa madende ya dziko lino la Kenani, komwe ndiri ine kuno. ³⁸ Tsono uyende kwathu kwa baba wangu na abale wangu, kukamutengere mkazi mwana wangu kumweko.’ ³⁹ Ndipo ine ndidamutawira mbuya wangu kuti: ‘Tsono bzin'dzacita tani penu mkaziyo an'dzalamba kubwera na ine

kuno?’ ⁴⁰ Iye adanditawira kuti: ‘MBUYA omwe ndidakhala ndicimbamubvera nthawe zentse, an'dzatumana anju yace kuti iyende pabodzi na iwe, ndipo in'dzakuthandiza. Un'dzamunyang'anira mkazi mwana wangu pakati pa wanthu wangu, m'banja la baba wangu. ⁴¹ Ungacita bzimwebzi, temberero langu lin'dzakufikira lini. Tsono iwe ungafika kubanja langulo, wanthu wanguwo acikakulamba, un'dzatsudzuka kucipiciro cako’ ”.

⁴² “Tsono lero lino pomwe ndafika kumcera, ndapembera kuti: ‘MBUYA, Mulungu wa mbuya wangu Abrahamu, ndaphata minyendo mundithandize kuti ndikwanirise ulendo bwangubu. ⁴³ Ndiri pano pamcera, pakabwera dende pano kudzatunga madzi, ine ndin'dzakumbira kuti: “Ndaphata minyendo, ndipasembo madzi ya mumtsuko mwako kuti ndimwe”. ⁴⁴ Iye anganditawira kuti: “Mwani, ndipo ndimwesembo ngamira zanuzi”, umweyo ndiye akhale dende lomwe MBUYA wasankhula kuti likhale mkazi wa mwana wa mbuya wangu.’ ⁴⁵ Ndikanati kumaliza pembero langulo ndandowona uyu, wafika Rebeka, akhadasendza mtsuko paphewa, acimbapolikira kumcera kudzatunga madzi. Tsono ndam'kumbira kuti: ‘Ndaphata minyendo, ndipasembo madzi ndimwe.’ ⁴⁶ Mwakamkulumize abulusa mtsuko paphewa, acindiuza kuti: ‘Mwani, ndipo ndin'mwesa pomwe ngamira zanuzi.’ Na tenepo, ine ndamwa, ndipo iye amwesambo ngamirazo. ⁴⁷ Ndipo ndam'bvundza kuti: ‘Baba wako mbani?’ Iye anditawira kuti: ‘Baba wangu ni Betuyeleye, mwana wa Nahori, omwe adam'balira Milika.’ Pamwepo ndam'bvazika mphete pamphuno, ndipombo nkhwinjiri kuboko. ⁴⁸ Patsogolo pace, ndakotama ndicipemba kwa MBUYA. Ndatumbiza MBUYA, Mulungu wa mbuya wangu Abrahamu, thangwe ra kunditsogolera bwino kwene-kwene. MBUYA wandifikisa kwa abale wace mbuya wangu, komwe ndakawona mwana wace omwe an'dzakhala mkazi wa mwana wa mbuya wangu. ⁴⁹ Tsapanopa, imwe penu mun'komera m'tima mbuya wangu mwakukhulupirika, ndaphata minyendo, ndiuzeni ndibve. Penu ni terepoyo lini, lewani kuti ndidziwe cakucita”.

⁵⁰ Pamwepo Labani na Betuyeleye adauza munthuyo kuti: “Thangwe rakuti bzimwebzi n'bzakucokera kwa MBUYA, ife palibe comwe tingacite. ⁵¹ Nguyu Rebeka, mtengeni muyende naye. Mukam'pereke kwa mwana wa mbuya wanuyo kuti akakhale mkazi wace, ninga momwe MBUYA adalewera”. ⁵² Kapolo wa Abrahamu ule, pomwe adabva mafalayo, adagodama acitsulima pamaso pa MBUYA. ⁵³ Patsogolo pace, adacosa bzinthu bazakukondzedwa na minyala ya kobiri zicena na zifuira, pabodzi na bzakubvala, acipasa Rebeka. Adapereka pomwe mphaso za kobiri kwene-kwene kwa nkhosve ya Rebekayo na kwa mai wace. ⁵⁴ Kapoloyo pabodzi na wanthu omwe akhali nayewo, adadya acimwa, ndipo adagona kumweko. Pomwe adalamuka macibese mwace, mulendoyo adati: “Ndibvumizeni ndibwerere kwa mbuya wangu”.

⁵⁵ Tsono mai wace Rebeka, pabodzi na nkhosve yaceyo, adati: “Nee, dendeli likhale na ife kuno kanthawe kang'ono-ng'ono, ntsiku khumi zokha, patsogolopo an'dzayenda”. ⁵⁶ Tsono kapoloyo adati: “Ndaphata minyendo, lekani kundicebwesa. MBUYA wandithandiza kwene-kwene paulendo bwangubu. Ndibvumizeni tsono ndibwerere kwa mbuya wangu”. ⁵⁷ Pamwepo iwo adatawira kuti: “Mbatiricemere dendelo, kuti tibve bzomwe iro linilewa”. ⁵⁸ Na terepo, adam'cemera Rebeka wacim'bvundza kuti: “Kodi uli kufuna kuyenda naye munthuyu?” Rebekayo adatawira kuti: “Inde, ndiniyenda”. ⁵⁹ Na tenepoyo, adamubvumiza Rebeka pa-

bodzi na mulezi wace, kuti wayende na kapolo wa Abrahamu na wanthu wale womwe akhamuperekeza. ⁶⁰ Ndipo adam'dalisa Rebekayo, pakulewa mafala yakuti:

“Iwe mwana wathu, Mbuya akudalise
kuti udzakhale mai wa wanthu bzulu bzizinji.
Bzizukulu bzako bzidzakunde
mizinda ya nyamadulanthaka wawo”.

⁶¹ Pamwepo Rebeka pabodzi na kapolo wace wacitsikana adanyamuka wacikapakira ngamira, waciyenda na munthu ule.

⁶² Isaki akhabwera kucoka ku Beer-Lahai-Roi (ndiko kulewa Mcera wa ule Wamoyo omwe ambandiwona), thangwe akhakhala kuNegebu. ⁶³ Ntsiku ibodzi kumaulo, Isakiyo akhafamba aciyenda kuthengo, ndipo adawona ngamira ziri kubwera. ⁶⁴ Tsono Rebeka, pomwe adawona Isaki, adabuluka pangamira yace ire. ⁶⁵ Adam'bvundza kapoloyo kuti: “Kodi munthu ali kubwera kuno ule mbani?” Kapolo ule adatawira kuti: “Ndiye mbuya wangu umweule”. Na terepo Rebeka adatenga nguwo acibzifinikiza acim'psinkha mmaso. ⁶⁶ Kapoloyo adamufotokozerwa Isaki bzentse bzomwe bzidacitika. ⁶⁷ Tsono Isaki adatenga Rebeka kuti akhale mkazi wace, acipita naye mucikumbi mwace. Isaki adam'funa kwene-kwene Rebekayo, na tenepo bzimwebzi bzidamutsangalazisa acileka kukumbukira impfa ya mai wace.

25

Bzizukulu bza Abrahamu na Ketura

¹ Abrahamu adalowola pomwe mkazi winango, dzina lace Ketura. ² Ketura adam'balira Zimirani, Yokisani, Medani, Midiyani, Isibaki na Suwa. ³ Yokisani adabereka Sheba na Dedani, ndipo wana wa Dedani wakhali aAsuri, aLetusi na aLeumi. ⁴ Wana wa Midiyani akhali Efa, Efera, Hanoki, Abida na Elida. Wentsewewa wakhali bzizukulu bza Ketura. ⁵ Abrahamu adasiyira Isaki bzentse bzomwe akhanabzo. ⁶ Tsono akanati kufa, adawapasa mphaso wana wace winango wale womwe adabala na akazi wace winango. Wentsewewo adawatumiza kudziko la kumabva-dzuwa, kuti akakhale kumweko, adawacosa kwa mwana wace Isaki.

Kufa kwa Abrahamu

⁷ Abrahamu, pomwe adasayika akhana magole dzana na makumi manomwe na maxanu. ⁸ Adasayika akhali nkhalamba caiyo, akhadamala magole mazinji ndipo adakasanganiziwa na makolo yace. ⁹ Wana wace wale, Isaki na Jumaere, adamuikha mucigwindza cire ca Makipera, munda omwe kale ukhali wa Efuroni, mwana wa Zohari, muHiti. Mundayo ukhali kumabva-dzuwa kwa Mamure. ¹⁰ Ukhali munda omwe Abrahamu adagula kwa aHiti. Abrahamu na mkazi wace Sara, adaikhidwa kumweko. ¹¹ Pomwe adasayika Abrahamu, Mulungu adadzadalisa mwana wace Isaki, omwe akhakhala pafupi na mcera wa Wamoyo wa Wakundiwona ule.

Bzizukulu bza Jumaere

¹² Bzizukulu bza Jumaere mpsibzi, mwana wa Abrahamu omwe Hagari adam'balira, nyankhoda wa kuIjipito ule. ¹³ Madzina ya wana wa Jumaere ngaya: Wakuyamba akhali Nebayoti, patsogolo pace adabereka Kedara, Adibeele, Mibisamu, ¹⁴ Misima, Duma, Masa, ¹⁵ Hadadi, Tema, Yeturi, Nafisi na Kedema. ¹⁶ Wamwewa ndiwo wana wa Jumaere, malingana na mii yawo ndipombo na misasa yawo. Wakhali azimambo khumi na awiri wa

madzindza yakusiyana-siyana. ¹⁷ Panthawe yomwe adasayika Jumaere, akhana magole dzana na makumi matatu na manomwe, ndipo adakasanganiziwa na makolo yace. ¹⁸ Bzizukulu bza Jumaereyo bzikhakhala mdziko la pakati pa Havila na Suri, kumabva-dzuwa kwa Ijipito, panjira ya kuAsiriya. Bzikhakhala mwakumwazana na bzizukulu bzinango bza Abrahamu.

Kubadwa kwa Esau na Yakobo

¹⁹ Bzizukulu bza Isaki, mwana wa Abrahamu, mpsibzi: Abrahamu adabereka Isaki. ²⁰ Isaki adalowola Rebeka, mwana wa Betuyele, muAramu wa kuMesopotamiya ule, Isakiyo akhana magole makumi manai. Nkhosve ya Rebekayo ikhali Labani, muAramu. ²¹ Tsono mkazi wa Isaki akhabala lini. Na tenepo, Isakiyo adapemberera mkazi wace kwa MBUYA. MBUYA adabva pembero lace, ndipo Rebeka adatenga pathupi. ²² Tsono pomwe wana awiri adayamba kugwinyana-gwinyana mmimba mwace, adati: “Penu bzimbacitika terepa, nin'khaliranyi na moyo?” Ndipo adayenda kukabvundza MBUYA kuti amutawire.

²³ MBUYA adamuza kuti:

“Mmimba mwako muna madziko mawiri ya wanthu.

Un'dzabereka madzindza ya wanthu yakupokana:

Mwana m'bodzi an'dzakhala wa mphambvu kuposa mwandzace,
Wamkulu an'dzakhala wakutumikira mng'ono”.

²⁴ Nthawe yakuti abale idakwana, Rebeka adabala mamphase. ²⁵ Mwana wakuyamba kubadwa akhali mufuira, ndipo thupi race lentse likhali ninga cakubvala ca maukuse. Na terepo, adam'pasa dzina lakuti Esau. ²⁶ Pomwe adabadwa mng'ono wace, boko lace likhadaphata katende ka Esau. Na tenepo, adam'pasa dzina lakuti Yakobo. Pomwe adabadwa wana amwewa, Isaki akhana magole makumi matanthatu.

Esau adagulisa ukulu bwa umwana wakuyamba

²⁷ Alumbwanawo adakula cadidi, ndipo Esau adadzakhala nkhumalume wakudziwa kusodza, wakufuna kufamba kwene-kwene. Tsono Yakobo akhali wakunyamala, wakufuna kukhala pamui. ²⁸ Ndipo Isaki akhafuna Esau, thangwe ra nyama yomwe Esauyo akapha akhambam'pasa. Tsono Rebeka akhafuna Yakobo. ²⁹ Ntsiku ibodzi, Yakobo adaphika nyemba zifuira, Esau adabwera kucokera mthengo. ³⁰ Akhana njala kwene-kwene, na tenepo adauza Yakobo kuti: “Njala yandipweteka. Ndipasembo nyemba zifuira waphikazi ndinyopole”. (Ni thangwe race adam'camera Edomu.) ³¹ Tsono Yakobo adatawira kuti: “Utome wandipasa ukulu bwako bwa umwana wakuyamba, ndipo ndin'dzakupasa bzimwebzi”. ³² Esau adati: “Ndabva, ine ndiri pafupi kufa. Kodi ukulu bwangubu buna phindu lanyi?” ³³ Yakobo adati: “Utome wapicira kuti ukulu bwakobu wandipasa cadidi”. Pamwepo Esau adalumbira, acigulisa ukulu bwace bwakubadwa kwa Yakobo. ³⁴ Nthawe imweyo, Yakobo adapasa Esau pau pabodzi na nyemba zire, ndipo Esau adadya acimwera madzi. Patsogolo pace, adanyamuka acicoka pam'pale. Tenepoyo, Esauyo adanyoza ukulu bwace bwa umwana wakuyamba.

26

Izaki ku dziko la Afilisti

¹ M'dzikomo mudapita pomwe njala ya kuposa pa yomwe idapita panthawe ya Abrahamu. Ndipo Izaki adayenda kwa Abimeleki mambo wa Afilisti ku Jerari. ² Ndipo MBUYA adawonekera kuna Izaki acimuwuzwa kuti:

“Leka kuyenda ku Ijipito, ukhale m'dziko lomwe nin'dzakuwuzwa. ³ Khala kuno ndipo Ine nin'dzakhala nawe. Nin'dzakudalisa thangwe nin'dzapereka madziko yentseneya kuna iwe na kwa bzizukulu bzako. Nin'dzatsimikiza kulumbira komwe ndidacita kwa baba wako Abrahamu. ⁴ Nin'dzakupasa bzizukulu bzakuwanda ninga nyenyezi za kudzulu, ndipo bzizuku bzakobzo nin'dzabzipasa madziko yentseneya. Mitundu yentse ya pa dziko la pantsi in'dzadalidwa kudzera mwa bzizukulu bzako. ⁵ Thangwe Abrahamu ad-abvera fala langu, ndipo adateweza bzakutonga bzangu, malangizo yangu, bzakunemba bzangu na mitemo yangu”. ⁶ Na tenepo Izaki adakhala ku Jerari.

⁷ Ndipo wanthu wa kumweko adam'bvundza bza mkazi wace, Izaki adati: “Umweyu ni mpfumakazi yangu”. Nakuti akhana mantha ya kulewa kuti: “Ni mkazi wangu”. Thangwe adakumbuka kuti wanthu wa kumweko angamuphe ndipo wangalowole Rebeka, pakuwona kuti akhali wakudeka kwene-kwene. ⁸ Tsono Izaki atakhala kumweko ntsiku zizinji, Abimeleki mambo wa Afilisti adasondzokera pa mubo wa nyumba yace* kunyang'ana kunja, adawona Izaki adakumbatira Rebeka, mkazi wace. ⁹ Pamwepo Abimeleki adacemera Izaki, ndipo adati: “Umweyu cadidi ni mkazi wako! Thangwe ranyi ukhalewa kuti ni mpfumakazi yako?” Iye adatawira kuti: “Ndikhakumbuka kuti nin'dzaphedwa thangwe race”.

¹⁰ Pamwepo Abimeleki adamubvundza kuti: “N'ciyani comwe waticitaci? Winango mwa wanthu wanguwa m'psino agona naye mkazi wako, iwepo ungadatiphonyesa”. ¹¹ Ndipo Abimeleki adawuza wanthu wace wentse kuti: “Aliyentse omwe an'khuya mwamunayu pabodzi na mkazi waceyo, an'dzaphedwa”.

¹² Izaki adalima m'dzikomo, ndipo gole limwero adabvuna bzizinji kwene-kwene, thangwe Mulungu adamudalisa. ¹³ Munthuyo adadala, cuma cace cikhapitiriza kuwanda, ndipo adakhala wakudala kwene-kwene. ¹⁴ Tsono Afilisti adayamba kumucitira njiru, thangwe lakuti akhana mabira na ng'ombe zizinji, ndipo anyagirinya azinji. ¹⁵ Na tenepo iwo adafucira micera yentse yomwe akapolo wa baba wace adacera, pantawe yomwe babaceyo akhana moyo.

¹⁶ Ndipo Abimeleki adawuza Izaki kuti: “Coka mudziko lathu lino, pakuti ndiwe wamphambvu kwene-kwene kuposa ife”. ¹⁷ Na tenepo Izaki adacoka acikamanga bzikumbi m'cigowa ca Jerari ndipo adakhala kumweko. ¹⁸ Izaki kumweko adafukula pomwe micera yomwe ikhadaceredwa panthawe ya baba wace Abrahamu. Thangwe Afilisti akhadayifucira pomwe Abrahamu adafa. Ndipo micerayo adayicemera madzina yomwe baba wace akhadayipasa.

¹⁹ Akapolo wa Izaki adacera m'cigowa, ndipo adapata madzi ya kufunthukira. ²⁰ Tsono amakabusa wa ku Jerari adayamba kupopotezana na amakabusa wa Izaki, akhambati: “Madziya ni yathu”. Na tenepo m'cerayo Izaki adawucemera Kupokana, nakuti adapopotezana thangwe ra iye. ²¹ Pamwepo akapolo wa Izaki wale adacera m'cera winango, ndipo adapopotezana pomwe thangwe ra m'cerayo. Na tenepo Izaki adawucemera Madulanthaka. ²² Ndipo Izaki adacoka kumweko, acikacera pomwe m'cera winango. Kumweko Palibe omwe adapopotezana naye, na tenepo adawucemera Ufulu, adati: “Tsapano MBUYA watipasa mbuto, ndipo kuno tin'dzadala”.

* **26:8** PaciPutikizi ambati: “Janela”.

²³ Izaki adacoka pamwepo aciyenda ku Berseba. ²⁴ Usiku bumwebo MBUYA adamuwonekera acimuwuza kuti: “Ine ndine Mulungu wa baba wako Abrahamu. Leka kucita mantha nakuti Ine ndiri na iwe. Nin'dzakudalisa, ndipo nin'dzawandisa bzizukulu bzako thangwe ra lifoi na m'tumiki wangu Abrahamu”.

²⁵ Ndipo, pambuto imweyo Izaki adamanga guwa, acitumbiza dzina la MBUYA mwakupemba, adamanga cikumbi cace pamwepo, ndipo akapolo wace adacera m'cera unango.

Cipangano ca Izaki na Abimeleki

²⁶ Ntsiku inango Abimeleki pabodzi na xamwali wace Ahuzati, na Fikolo m'tsogoleri wa acikunda adacoka ku Jerari aciyenda kuna Izaki. ²⁷ Ndipo Izaki adawabvundza kuti: “Thangwe ranyi mwabwera kuna ine, nakuti mumbadiwenga ndipo mudandithotha m'dziko mwanu?”

²⁸ Iwo adatawira kuti: “Ife tawonesesa kuti MBUYA ali na iwe, ndipopo takumbuka bzakuti iwe na ife tirumbirirane ndipo ticite cipangano na iwe: ²⁹ Iwe un'dzaticita lini cakuyipa, ninga ifembo tiribe kukucitira cakuyipa. Tidakucitira bzabwino, ndipo tidakubvumiza kuti uyende mwamtendere. Tsapano tadziwa kuti MBUYA alikukudalisa”.

³⁰ Pamwepo Izaki adawakondzera cikondwereso ndipo iwo adadya na kumwa. ³¹ Mangwana yance macibece-bece, awiriwo adalumbirirana. Pat-sogolo pace Izaki adagonekana nawo, ndipo iwo adayenda mwamtendere.

³² Ntsiku ibodzi-bodziyo akapolo wa Izaki adabwera kudzamuwuza bza m'cera omwe iwo adacera. Ndipo adati: “Taphata madzi”. ³³ Izaki adawuce-mera Seba. Ndipopo m'zindawo umbacemerredwa Bereseba mpaka lero lino.

³⁴ Pomwe Izawu akhana magole makumi manayi, adalowola Juditi mwana wa Beeru muHiti, adakalowola pomwe Basemati, mwana wa Eloni muHiti.

³⁵ Iwo adawonesa mabvuto makulu kuna Izaki na Rebeka.

27

Yakobo an'tambira madaliso ya Izau

¹ Izaki atakalamba, adacita khungu, mwakuti akhakwanisa lini kuona. Ndipo adatumiza mafala kuti Izau mwana wace mkulu abwere. Atabwera, Izaki adamucevera kuti: “Mwanangu!” Iye adatawira kuti: “Ndiri pano, baba”. ² Ndipo Izakiyo adati: “Wona, ine nkukalamba kuno, ndipo nin'dziwa lini ntsiku yakuti ndife. ³ Tenga bzakusodzera bzako, uta na budu wa misewe, uyende ku thengo ukandiphere nyama. ⁴ Undiphikire cakudya cakukoma ndimbafuna cire, ubwere naco kuno. Ndikadzamala kudya, nin'dzakudalisa ndikanati kufa”.

⁵ Rebeka akhabva pomwe Izaki akhalewa-lewa na mwana wace Izau. Ndipo Izauyo adayenda ku thengo kukanyan'gana nyama kuti adzapase baba wace, ⁶ Rebeka adauza Yakobo kuti: “Ine ndabva baba wako akhauza Izau aciti: ⁷ ‘Ubwere na nyama ya mthengo kuno, undiphikire cakudya cakukoma cire. Ndikadzamala kudya, ndidzakudalise pamaso pa MBUYA ndikanati kufa.’ ⁸ Tsono mwana wangu, undibvere ndipo ucite bzentse bzomwe nin'kuuza. ⁹ Ndoko ku thanga, ukanditengere tumbuzi tuwiri twakunenepa bwino, kuti ndiphike cakudya cakukoma comwe baba wako ambafuna. ¹⁰ Ukapereke cakudyo kwa baba wako kuti akadye, ndipo akudalise akanati kufa”.

¹¹ Tsono Yakobo adauza mai wace kuti: “Muli kudziwa kuti Izau ni waukuse, tsono ine khanda langu ni lakunyalala. ¹² Pinango baba wangu an'dzandimpsampsadzira, ndipo an'dzadziwa kuti ndili kumunyengeza.

Na tenepo mmbuto mwa kundidalisa, an'dzanditemberera". ¹³ Mai wace adatawira kuti: "Mwana wangu, temberero lacelo lidzagwere ine, nee iwe. Iwepo utondocita bzomwe ndakuuza, kanditengere tumbuzito".

¹⁴ Na tenepo Jakobo adayenda kukatenga tumbuzito acikapasa mai wace, ndipo Rebeka adaphika cakudya cakukoma comwe babayo akhafuna. ¹⁵ Patsogolo pace Rebeka adatenga bzakubvala bzabwino bza Izau bzomwe akhakoya m'nyumba, adabvazika mng'ono wace Jakobo. ¹⁶ Adamubvazika pomwe makhanda ya tumbuzi mmaboko mwace ndipombo pakhosi pace pakunyalala pakusaya ukuse. ¹⁷ Ndipo adatenga cakudya cakukoma cire na pau yakukondza bwino, adapasa Jakobo.

¹⁸ Jakobo adayenda kuna baba wace, adamucemera kuti: "Baba!" Izaki adabvunza kuti: "Kodi ndiwe mwana wangu uponi?" ¹⁹ Jakobo adatawira kuti: "Ndine Izau mwana wanu mkulu, ndipo bzire mwandiwuza ndacita. Ndaphata minyendo mukani, khazikikani, mudye nyama ya mthengo ndakubwereseraniyi, ndipo mundidalise". ²⁰ Pamwepo Izaki adabvundza kuti: "Kodi nyama imweyi waigumana tani mwakamkulumize tenepayu, mwanangu?" Jakobo adatawira kuti: "MBUYA, Mulungu wanu, andithandiza kuti ndiigumane".

²¹ Izaki adauza Jakobo kuti: "Fendera pafupi ndikupsapsadzire, kuti ndidziwe penu ndiwe cadidi mwana wangu Izau, penu nee". ²² Jakobo adafendera pafupi na baba wace, ndipo baba waceyo adamupsapsadzira aciti: "Falali ni la Jakobo, tsono mabokoya ni ya Izau". ²³ Alibe kumudziwa Jakobo pakuona kuti maboko yace yakhali yaukuse ninga ya Izau. Na tenepo adayamba kumdalisa. ²⁴ Tsono adabvunza pomwe kuti: "Kodi ndiwe cadidi mwana wangu Izau?" Jakobo adatawira pomwe kuti: "Ndine cadidi".

²⁵ Pamwepo Izaki adati: "Bwera nayo kuno nyama ya mthengo yako, kuti ndidye ndipo ndikudalise". Jakobo adabwera na nyamayo, Izaki adadya, Jakobo acimupasa pomwe vinyu acimwa. ²⁶ Ndipo baba waceyo adati: "Bwera pafupi, udzandikumbatire, mwanangu". ²⁷ Atabwera pafupi kudzambatira Izaki adamununkhiza bzakubvala bzomwe Jakobo akhadabvala, ndipo pamwepo adamudalisa, adati:

"Pfungo labwino la mwana wangu
 lili ninga pfungo la bzakubvuna bza m'munda
 omwe MBUYA adaudalisa.
²⁸ Mulungu akubvumbisire mvula,
 ndipo minda yako ikhale yakubala bwino.
 Akupase bzakudya na bzakumwa bzizinji.
²⁹ Wanthu ambakutumikire,
 mitundu ya wanthu ikugodamire.
 Ukhale wakutonga pakati pa abale wako,
 bzizukulu bza mai wako bzimbakugodamire.
 Atembereredwe wentse wakukutemberera,
 tsono adalisidwe
 wentse wakukudalisa".

Izau an'kumbira Izaki kuti amudalise

³⁰ Izaki atamaliza kudalisa, Jakobo adacoka. Nthawe imweyo adafika Izau kucokera kuusodzi kule. ³¹ Iyembo adaphika cakudya cakukoma cire, adakapereka kuna baba wace. Izauyo adati: "Ndaphata minyendo baba mukani, khazikikani, mudye nyama ya mthengo yomwe ine mwana wanu ndakubwereserani, ndipo mundidalise".

³² Izaki adamubvundza kuti: “Kodi iwembo ndiwe yani?” Iye adatawira kuti: “Ndine mwana wanu mkulu Izau”. ³³ Pamwepo Izaki adayamba kutete-mera thupi lense, adabvunza kuti: “Kodi ule adapha nyama acibwera nayo kuna ine ule mbani? Ndadya kale imweyo, iwe ukanati kubwera. Ndamudalisa kale, ndipo madaliso yamweyo ni yace mpaka kuyenda-na-kuyenda”.

³⁴ Izau atabva bzimwebzo, adawawidwa mum'tima acilira kwene-kwene, ndipo adati: “Baba, ndaphata minyendo inembo mundidalisembo”.

³⁵ Tsono Izaki adatawira kuti: “Mng'ono wako wabwera, ndipo wandinyengeza. Umweyo ndiye omwe watenga madaliso yako yentse”.

³⁶ Pamwepo Izau adati: “Kamweka nkaciwiri kundicengerera iye ule. Bzakudodomesa lini kuti dzina lace ni Jakobo. Ukulu bwangu bwa umwana wakuyamba adanditengera, ndipo tsapano wanditengera pomwe madaliso yangu. Kodi madalisoyu mulibe kundikoyera na pang'ono pokha?”

³⁷ Izaki adatawira Izauyo kuti: “Ndamudalisa kale umweyo kuti akhale wakutonga iwe, ndipo abale wace wentse ndawasandusa anyagrinya wace. Ndampasa bzakudya na bzakumwa bzace. Kodi tsapano casalambo n'ciyani cakuti ndikucitire iwe mwanangu?” ³⁸ Izau adapitiriza kukumbira baba waceyo kuti: “Kodi baba, muna daliso libodzi lokha basi? Inembo ndidalisenimbo, baba”. Na tenepo adayamba pomwe kulira.

³⁹ Ndipo Izaki, baba waceyo, adamuza kuti:

“Mui wako un'dzakhala
kutali kwa mataka ya ndovolo,
mbvula in'dzabvumba lini pa minda yako.

⁴⁰ Basa lako lin'dzakhala lakumenya nkondo,
ndipo un'dzakhala nyagrinya wa m'bale wako.

Tsono ukadzamala kubzitsudzula,
un'dzacholeratu joki mkhosi mwako”.

⁴¹ Na tenepo Izau adawenga Jakobo thangwe lakuti pambuto yakudalisa iye, baba wace adadalisa Jakobo. Ndipo adati: “Nthawe yakuti ndilire nkhwana ya baba wangu ili pafupi, pamwepo ndin'dzamupha Jakoboyu”.

⁴² Tsono Rebeka atabva bzakukumbuka bzentse bza Izau, adacemera Jakobo acimuza kuti: “Wona, m'bale wako Izau ali kukumbuka bzakuti akuphe kuti m'tima wace ukhazikike. ⁴³ Tsapano mwana wangu, ucite bzomwe nin'kuuza. Konzeka, thawira kuna nkhosve yangu Labani ku Harani.

⁴⁴ Ubakakhale kuna umweyo ntsiku zakusaya kulewengeka, ⁴⁵ mpaka kupsa m'tima kwa m'bale wako kumale aciye bwa bzentse bzomwe wamcitabzi. Panhaweyo, ine ndin'dzatumu munthu kudzakutenga. Kodi nditairenyi imwe wana wangu awiri pa ntsiku ibodzi?”

Izaki an'tumiza Jakobo kuna Labani

⁴⁶ Rebeka adauza Izaki kuti: “Akazi aHitiwa, ine ndaneta nawo! Jakobo akalowola winango mwa aHiti wakunowa, kodi kwa ine moyoyo nguponi?”

28

¹ Pamwepo Izaki adacemera Jakobo acimudalisa, ndipo adamuza kuti: “Lekakulowola mkazi wa kuno ku Kanani. ² Konzeka, uyende ku Mesopotamiya, kumui kwa Betuele, baba wa mai wakoyu. Kumweko ukalowole m'bodzi mwa wana acikazi wa Labani, nkhosve ya mai wako.

³ Mulungu Wamphambvu-zentse akudalise malowozi yako, ndipo akupase wana aziji, kuti udzakhale gulu likulu la mitundu izinjira ya wanthu.

⁴ Akudalise iwe pabodzi na bzizukulu bzako ninga momwe adadalisira Abrahamu, kuti lidzakhale lako cadidi dziko lomwe un'kakhalalo, dziko lomwe adapasa Abrahamu". ⁵ Na tenepo Izaki adatumiza Jakobo kuMesopotamiya kwa Labani, mwana wa Betuele muAramu. Labani akhali nkhosve ya Rebeka mai wa Jakobo na Izau.

Izau walowola pomwe mkazi winango

⁶ Tsapano Izau adawona kuti Izaki wadalisa Jakobo, ndipo kuti Jakoboyo watumizidwa ku Mesopotamiya kuti akalowole kumweko. Adabva pomwe kuti pakumudalisapo, adamuza kuti aleke kudzalowola mkazi wa ku Kanani. ⁷ Adabva kuti Jakobo wabvera baba wace na mai wace, ndipo kuti wayenda ku Mesopotamiya. ⁸ Pamwepo Izau adadziwa kuti baba wace Izaki akhawafuna lini akazi wa ku Kanani. ⁹ Na tenepo adayenda kuna Jumayere mwana wa Abrahamu, acilowola Maharati mwana wa Jumayere, mpfumakazi ya Nebayoti.

Ndoto za Jakobo ku Betele

¹⁰ Jakobo adaguduka kucoka ku Beereseba, aciyenda ku Harani. ¹¹ Atafika pambuto panango, adaima pamwepo thangwe dzuwa likhadamira. Adagona pamwepo acitsamira mwala. ¹² Ndipo adalota ali kuwona matambiko kucokera pansi mpaka kukafika kudzulu. Anju za Mulungu zikhabuluka na kumbakwira pa matambikoyo. ¹³ MBUYA adaimirira pambali pace acimuza kuti: "Ine ndine MBUYA, Mulungu wa kholo lako Abrahamu na wa Izaki. Dziko udagonali nin'dzakupasa iwe pabodzi na bzizukulu bzako. ¹⁴ Bzizukulu bzakobzo bzin'dzawanda ninga pfumbi la pa dziko la pansi. Bzin'dzabalalikirira ku mbuto zentse: Kumabvadzuwa, kumadokero, kudzulu na kunyansi. Ndipo mitundu yentse ya pa dziko la pansi in'dzadalidwa kucokera mwa iwe na bzizukulu bzako. ¹⁵ Ndiri nawe, nin'dzakukhocherera kuli-kwense komwe un'dzayenda, ndipo nin'dzakubweza pomwe mdziko lino. Nin'dzakusiya lini mpaka ndatacita bzentse ndakuuzabzi". ¹⁶ Jakobo pomwe adamuka adati: "Cadidi MBUYA ali pano, ndipo ine ndikhadziwa lini". ¹⁷ Ndipo adabva mantha, adalewa kuti: "Hi, mbuto ino ni yakugopswa! Cadidi pano ni nyumba ya Mulungu ndipombo msuwo wa kudzulu". ¹⁸ Jakobo adalamuka macibese-bese, adatenga mwala akhadatsamira ule, aciimisa kuti ukhale mwala wacikumbuso. Ndipo adauikha mafuta mwalayo. ¹⁹ Ndipo mbutoyo adaicemera Betele. Pakuyamba muiwo ukhacemerredwa Luzi. ²⁰ Pamwepo Jakobo adalumbira kuna Mulungu, adati: "Mungakhala nande na kundikhocerera pa ulendo wanguyu, ndipo mungandipasa cakudya na bzakubvala, ²¹ na kundibwezera bwino kwathu kuna baba wangu, mun'dzakhala Mulungu wangu. ²² Mwala wacikumbuso ndaimisayu un'dzakhala nyumba yanu, ndipo ine pa bzentse bzomwe mun'dzandipasa nin'dzakupasani cacikhumi".

29

Jakobo afika kwa Labani

¹ Ndipo Jakobo adapitiriza ulendo bwace, kuyenda kudziko la Mesopotamiya. ² Atafika adaona mcera ku ubusa, ndipombo mithithi itatu ya mabira yadagona pambali pa mcerayo. Mabirayo yakhamwa mcera umweyo omwe padzulu pace pakhana mwala ukulu. ³ Mabira yentseneyo yakakhumanira pabodzi kumweko, abusa ndiwo wakhacosa mwalayo pamcerapo, kuti mabira yawoyo yamwe. Yakamala kumwa, wakhakukhuliza pomwe mwalayo acifunga mcerayo.

tsono adamufuna kuposa Leya. Ndipo adaphata pomwe basa kwa Labani magole yanango manomwe.

Wana wa Jakobo

³¹ MBUYA ataona kuti Jakobo akhanyoza Leya, adam'fungula nthumbo Leyayo, tsono Rakeli akhali ngomwa. ³² Leya adatenga mimba, ndipo adabala mwana wacimuna. Ndipo adati: “MBUYA wawona kubonera kwangu. Cadidi tsapano mwamuna wangu an'dzayamba kundifuna”. Na tenepo mwanayo adamucemera Rubeni. ³³ Adatenga pomwe mimba, adabala mwana winango wacimuna, ndipo adati: “MBUYA wandipasa pomwe mwana wacimuna, thangwe adabva kuti mwamuna wangu akhandinyoza”. Na tenepo mwanayo adamucemera Simeoni. ³⁴ Adatenga pomwe mimba, acibala pomwe mwana wacimuna, ndipo adati: “Tsapano mwamuna wangu an'dzandinyoza lini, pakuona kuti ndamubalira wana wacimuna atatu”. Na tenepo mwanayo adamucemera Levi. ³⁵ Adatenga pomwe mimba, acibala pomwe mwana wacimuna, ndipo adati: “Tsapano ndin'dzatumbiza MBUYA”. Na tenepo mwanayo adamucemera Juda. Pamwepo adabakaima kubala.

30

¹ Rakeli ataona kuti ali kumubalira lini wana Jakobo, adayamba kucita njiru na mkulu wace ule, ndipo adauza Jakobo kuti: “Mundipase wana, ayai ndinifa basi”. ² Jakobo adam'kalipira Rakeli, acimuza kuti: “Ndiri lini mmbuto mwa Mulungu. Umweyo ndiye ali kukuletsa kubala wana”. ³ Pamwepo Rakeli adati: “Nguyu nyagrinya wangu Biliha, gona naye kuti andibalire mwana. Na tenepo kucokera mwa iye, inembo nin'dzakhala na wana”. ⁴ Na tenepo Rakeli adapereka Biliha kwa mwamuna wace, ndipo adagona naye. ⁵ Biliha adatenga mimba adamubalira Jakobo mwana wacimuna. ⁶ Ndipo Rakeli adati: “Mulungu watonga mwakundikomera m'tima. Wabva mpembo wangu, ndipo wandipasa mwana wacimuna”. Na tenepo mwanayo adamucemera Dani. ⁷ Biliha nyagrinya wa Rakeli adatenga pomwe mimba adamubalira pomwe Jakobo mwana wacimuna. ⁸ Pamwepo Rakeli adati: “Ndanesana naye kwene-kwene mkulu wangu, ndipo ndakunda”. Na tenepo mwanayo adamucemera Nafutali.

⁹ Leya ataona kuti wasiya kubala, adapereka nyagrinya wace Zilipa kuna Jakobo. ¹⁰ Ndipo Zilipa adabala mwana wacimuna. ¹¹ Ndipo Leya adati: “Ndacita mwayi”. Na tenepo mwanayo adamucemera Gadi. ¹² Zilipa nyagrinya wa Leyayo adamubalira pomwe Jakobo mwana wacimuna waciwiri. ¹³ Pamwepo Leya adati: “Ndakondwera! Ndipo akazi an'dzandicemera wamwayi”. Na tenepo mwanayo adamucemera Asere.

¹⁴ Panthawe yakugwata tirigu, Rubeni adayenda ku minda, adagumana bzisapo bza mankhwala yakuthandiza akazi ndipo adadzapasa Leya mai wace. Rakeli adauza Leya kuti: “Ndaphata minyendo ndipasembo mankhwala yomwe mwana wako wakubweresera”. ¹⁵ Leya adatawira kuti: “Kodi ulibe kukwanirisidwa na mwamuna wangu udanditengera ule? Tsapano un'funa kunditengera pomwe mankhwala yakuthandiza akazi yomwe mwana wangu wandinyanganira?” Rakeli adati: “Ungandipasa mankhwala yakucokera kwa mwana wakoya, mwamunayu an'gona na iwe usiku uno”. ¹⁶ Pamwepo Jakobo akhabwera maulo kucokera ku munda, Leya adabula kukamumusa, aciti “Lero mugone kuno, thangwe la mankhwala yomwe yandinyanganira mwana wangu”. Na tenepo Jakobo adagona na Leya usiku bumwebo. ¹⁷ Mulungu adabva mpembo wa Leya, na tenepo adatenga mimba, adamubalira Jakobo mwana wacixanu wacimuna.

¹⁸ Ndipo adati: “Mulungu wandipasa mphatso thangwe ndidapereka nyagrinya wangu kwa mwamuna wangu”. Na tenepo mwanayo adamucemera Isakara. ¹⁹ Leya adatenga pomwe inango mimba, adamubalira Jakobo mwana wacimuna wacitanthatu. ²⁰ Ndipo adati: “Mulungu wandipasa mphatso yabwino. Tsapano mwamuna wangu an'dzakhala nande thangwe ndamubalira wana wacimuna tanthatu”. Na tenepo mwanayo adamucemera Zebuloni. ²¹ Patsogolo pace adabala mwana wacikazi, adamucemera Dina. ²² Ndipo Mulungu adakumbukira Rakeli, adabva mpembo wace, adamufungula nthumbo. ²³ Iyembo adatenga mimba, adabala mwana wacimuna. Ndipo adati: “Mulungu wandicosa manyazi ya ungomwa bwangu”. ²⁴ Na tenepo mwanayo adamucemera Zuze, adalewa kuti: “Mulungu andithimizire mwana winango”.

Jakobo an'cita cipangano na Labani

²⁵ Tsono pomwe Rakeli adabadwa Zuze, Jakobo adauza Labani kuti: “Mundibvumize ndibwerere kwathu. ²⁶ Ndipaseni akazi wangu ndakuphatirani basa, pabodzi na wana wangu, ndipo ndicoke. Muli kudziwa kuti ndakuphatirani bwino basa”. ²⁷ Labani adamuuzwa kuti: “Undibvumize kuti ndirewe mafala aya, 'Ine mwakuwombeza ndadziwa cadidi kuti MBUYA wandidalisa thangwe la iwe. ²⁸ Ndiuze sagwati yako, ndikupase.’” ²⁹ Jakobo adatawira kuti: “Muli kudziwa momwe ndakuphatirani basa, na momwe bzifuwo bzanu bzabalirana kwene-kwene pakubzikoya ine. ³⁰ Kale mukhali na bzifuwo pang'ono tsono tsapano bzawanda, ndipo MBUYA wakudalisani thangwe la ine. Tsapano nin'funika kukhongobza banja langu”. ³¹ Pamwepo Labani adamubvundza kuti: “Kodi ndikulipire ciyani?” Jakobo adatawira kuti: “Ndin'funa lini sagwati inango iliyense. Tsono ndidzapitiriza kukuusirani bzifuwo bzanu, mukatawira kucita bzomwe ndinilewa. ³² Lero ndiniyenda pakati pa bzifuwo bzanu bzentse. Ndinpambura mabira yentse mapswipa, ndipombo mbuzi zentse zamabangamabanga na zamathothomathotho. Sagwati yomwe ndinfuna ine ni bzomwebzo. ³³ Pambuyo pace mun'dzazindikira penu ndacita bzimwebzi mwakulungama pomwe mun'dzabwera kudzawona sagwati yangu. Mukadzaona kuti ndina mbuzi yakusaya mathotho penu mabanga penu mwana wa bira omwe ni musvipa lini, mudzadziwe kuti cimweco ni cakuba”. ³⁴ Labani adatawira, adati: “Inde. Ticite ninga waleweramo”. ³⁵ Tsono ntsiku imweyo, Labani adacosa atonde wentse wamathothomathotho na wamabanga-mabanga, na pomwe mbuzi zikazi zamathothomathotho na zamabanga-mabanga, zentse za mabanga yacena. Adacosa pomwe mabira yentse mapswipa, aciuzwa wana wace kuti wabzikhongobze bzifuwo bzensenebzo. ³⁶ Na tenepo adamwazana naye Jakobo ule adayenda nthawe ya n'tsiku zitatatu. Nthawe imweyo Jakoboyo akhausa bzifuwo bzina bza Labani.

³⁷ Ndipo Jakobo adatenga mithawi iwisi ya mitundu itatu ya miti ya mudzikomo, adaisvukula icicena. ³⁸ Mithawiyo adaiikha patsogolo pa bzimiyadiya bzikhamwera madzi bzifuwobzo, kuti bzifuwobzo bzimbawone mithawi ire pakumwa madzi, thangwe bzifuwobzo bzikhambakwirana pakudzamwa madzi. ³⁹ Na tenepo bzifuwobzo bzikhatenga madzamu bzidanyang'ana mithawiyo, ndipo wana wace wakhakhala na mawonekedwe ya mathotho-mathotho ndipombo ya mabanga-mabanga. ⁴⁰ Jakobo adapambula maphandauzi ya mabira, aciyaikha mabira yanango kuti yanyang'anisane na bzifuwo bza Labani bzamathotho-mathotho na mapswipa. Mwa njira imweyi adakwanisa kuwona bzifuwo bzace,

ndipo alibe kubzisanganiza na bzifuwo bza Labani. ⁴¹ Nthawe zentse pomwe bzifuwo bزامphambvu bzikhambakwiriwa, Jakobo akhambabzi-ikira mithawi ire kutsogolo kwacene pa mbuto yakumwera, kuti tenepo bzitenge madzamu pafupi na mithawiyo. ⁴² Tsono kwa bzifuwo bzakutepa, akhabziikha lini mithawi ire. Na tenepo bzifuwo bzikhakhala bzakutepa bzikhali bza Labani, tsono bزامphambvu bzikhali bza Jakobo. ⁴³ Mwa njira imweyi Jakobo adadala kwene-kwene. Adakhala na bzifuwo bzinji, anyagrinya wacimuna na acikazi, ngamira na mabulu.

31

Jakobo athawa kwa Labani

¹ Jakobo adabva kuti wana wa Labani akhalewa kuti: “Jakobo watenga bzentse bza baba wathu. Wadala na cuma ca baba wathu”. ² Jakobo adazindikira pomwe kuti Labani akhadzamunyang'ana lini na nkhope yabwino ninga kale. ³ Ndipo MBUYA adamuza kuti: “Bwerera ku dziko la baba wako na kuna abale wako. Ine nin'dzakhala nawe”. ⁴ Ndipo Jakobo adatumiza mafala kuna Rakeli na kwa Leya kuti akagumane naye kuubusa komwe kukhana bzifuwo bzace. ⁵ Atafika, iye adawauza kuti: “Ndaona kuti baba wanu tsapano ali kundinyang'ana lini na nkhope yabwino ninga kale. Tsono Mulungu wa baba wangu wakhala nande. ⁶ Mwense awirimwe muli kudziwa bwino kuti ndidaphata basa kwa baba wanu na mphambvu zangu zentse. ⁷ Tsono iye wandikhulukha, ndipo sagwati yangu wacinja-cinja kakhumi. Tsono Mulungu alibekumubvumiza kuti andicite cakuipa. ⁸ Nthawe iri-yentse Labani akalewa kuti: ‘Bzifuwo bزامathotho-mathotho bzin'dzakhala sagwati yako,’ bzifuwo bzense bzikhakhala bزامathotho-mathotho. Tsono akalewa kuti: ‘Bzamithemba-mithemba bzin'dzakhala sagwati yako,’ bzifuwo bzense bzikhandokhala bzamithemba-mithemba. ⁹ Mulungu watenga bzifuwo bzense kwa baba wanu, wapasa ine. ¹⁰ Panthawe yakuti bzifuwo bzin'tenga madzamu, ine ndidalota, ndipo ndidaona kuti atonde omwe akhakwirawo akhali wamithemba-mithemba, wamathotho-mathotho na wamabanga-mabanga. ¹¹ Ndipo anju wa Mulungu adalewa-lewa nande mukulota acindicemera kuti: ‘Jakobo,’ ine ndidatawira kuti: ‘Ndiri pano!’ ¹² Iye adati, ‘Nyang'ana, ndipo uwone kuti atonde wentse omwe alikukwirawa ni wamithemba-mithemba, wamathotho-mathotho na wamabanga-mabanga. Bzimwebzi ndacita ndine, thangwe ndawona bzomwe Labani ali kukucita. ¹³ Ine ndine Mulungu omwe ndidakuwonekera ku Betele kule komwe udaimisa mwala wacikumbuso na kuudzoza mafuta, ndipo kumweko iwe udalumbira. Konzeka tsapano, ucoke kuno, ubwerere ku dziko kwanu.’” ¹⁴ Rakeli na Leya adatawira kuti: “Palibe comwe casala ife kwa baba wathu cakuti cikhale nthaka yathu. ¹⁵ Ife baba wathu ali kutiyesa alendo. Adatigulisa, ndipo kobiri zomwe adatambira pa ifezo, adazidzonga zentse. ¹⁶ Cuma centse comwe Mulungu wacosa kuna baba wathu, ni cathu na wana wathu. Citani bzomwe Mulungu wakuuzani”.

¹⁷ Na tenepo Jakobo adakonzekera kuti acoke, kubwerera kuna baba wace ku dziko la Kanani. Ndipo wana wace wentse pabodzi na akazi wacewo adawakwiza pa ngamira. ¹⁸ Ndipo bzifuwo bzense adabzitsogozza acimbabziusa, pabodzi na bzense bzomwe adakwanisa ku Mesopotamiya kule. ¹⁹ Labani akhadayenda kukagwata ukuse mabira. Ndipo akanati kubwerera, Rakeli adaba tumirungu twa m'nyumba ya Labani, baba wace. ²⁰ Na tenepo Jakobo adamunyenga Labani Mwaramu ule pakusaya kumuza kuti

alikuwoka. ²¹ Adatenga bzaace bzenze, acikoka mwakuthawa. Adanyamuka, aciyambuka mkulo wa Yufurate, n'kuyamba ulendo wakuyenda ku dziko lamapiri la Giliyadi.

Labani an'thamangira Jakobo

²² Patapita n'tsiku zitatu, Labani adabva kuti Jakobo adathawa. ²³ Ndipo adatenga abale wace, acimutewera Jakoboyo ntsiku zinomwe, mpaka adakamgumana ku dziko lamapiri la Giliyadi. ²⁴ Labani Mwaramu ule adalota usiku bumwebo. Mulungu adabwera acimuuza kuti: “Leka kumugopswa Jakobo mwa njira iliyense”.

²⁵ Labani adagumana Jakobo atamanga bzikumbi kumapiriko. Na iyembo Labani adamanga bzikumbi bzaace komweko ku dziko lamapiri la Giliyadi. ²⁶ Labani adabvunza Jakobo kuti: “Thangwe lanyi wandimbzenge ucitenga wana wangu acikazi ninga wakuphatiwa pa nkondo? ²⁷ Thangwe lanyi wandithawa ucindimbzenge nee kundiuza? Ungadandiwuza, m'psino ndakubvumiza mwakupfatsa, ndipo tingadaimba nyimbo na ng'oma na azeze. ²⁸ Ulibe kundibvumiza kuti ndigonekane na azukulu wangu na wana wangu. Udacita bzaupsiru. ²⁹ Ndina mphambvu zakukucita cakuipa. Tsono usiku wapitayu, Mulungu wa baba wako wandiwuza kuti: ‘Leka kumugopswa Jakobo mwa njira iliyense.’ ³⁰ Ndilikudziwa kuti udacoka thangwe ukhafunisisa kubwerera kwanu. Tsono thangwe lanyi wandibera tumilungu twangu?” ³¹ Jakobo adatawira kuti: “Ndikhagopa, thangwe ndikhakumbuka kuti mun'ditengera wana wanuwa. ³² Tsono mukatugumana kuna munthu ali-wentse pano ana tumirungu twanu, umweyo aphedwe. Wanthu wathuwa akhale mboni pano pomwe imwe munyang'ane bzinthu bzanu mumitolo yanguyi. Ndipo mukabziona bzanubzo mutenge”. Jakobo pamwepo akhadziwa lini kuti Rakeli adaba tumirunguto.

³³ Labani adapita m'cikumbi ca Jakobo na m'cikumbi ca Leya ndipombo m'cikumbi ca anyagrinya awiri wale, tsono alibe kutuona tumilungu twaceto. Patsogolo pace adapita m'cikumbi ca Rakeli. ³⁴ Rakeliyo akhadabisa tumirungu twa mnyumba ya Labani, akhadatuikha m'budu wa pamsana pa ngamira, iye acikhalira m'buduyo. Labani adanyang'ana-nyang'ana mcikumbi mwentsenemo, tsono alibe kutuwona. ³⁵ Rakeli adauza baba wace kuti: “Lekani kundikalipira, baba, na kusaya kuimirira pamaso panu, thangwe lakuti macitidwe ya ife akazi yali kuna ine”. Na tenepo Labani alibe kutuwona tumirungu twa mnyumba mwace.

³⁶ Pamwepo Jakobo adapsa m'tima kwene-kwene ndipo adadandaula kwa Labani mwaukali, adati: “Kodi ndakuphonyerani ciyani? Kodi ndaphonya mtemo uponi, kuti mundilondole? ³⁷ Mwanyangana-nyangana mumitolo yangu yense, kodi mwaona ciyani canu? Comwe mwaonaco muciiikhe padeca pano, kuti abale wanu na wanguwa aciwone. Iwo atonge kuti awone mbani waphonya pakati pa ife. ³⁸ Tsapano ndakhala namwe magole makumi awiri, ndipo mabira yanu na mbuzi zanu bziribe kupoloza cipo. Ine ndiribe kudya mabvululume ya mthanga mwanu. ³⁹ Ndiribe kukubweresera nyama ya cifuwo cakuphatidwa na bzirombo. Ine ndikhabwezera nthawe imweyo cifuwo cinango. Mukhafuna kuti ndibwezere cense cakubedwa usiku penu masikati. ⁴⁰ Nthawe zizinji ndikhaneseka na kutha masikati ndipombo na kudjedjela usiku. Ndikhakwanisa lini kugona tulo. ⁴¹ Tsapano ndakhala na imwe magole makumi mawiri panyumba panu. Ndakuphatirani basa magole khumi na manai thangwe la wana wanu awiriwa, ndipo magole matanthatu ndidaphatira bzifuwo. Tsono sagwati yangu mwacinja-cinja kakhumi. ⁴² Mulungu wa baba wangu, Mulungu wa

Abrahamu, Mulungu omwe Izaki akham'gopa, angadasaya kukhala nande, mungadandicosa kale ndiri cimanja-manja. Tsono Mulungu adawona kubonera kwangu na mabasa ya manja yangu, ndipo usiku wapitabu Iye wakugazani”.

Jakobo na Labani an'cita cipangano

⁴³ Labani adatawira Jakobo kuti: “Wana wacikaziwa ni wangu, wana wawo ni wangu na bzifuwo kubodzi. Bzentse uli kuonabzi n'bzangu. Tsapano ndiwacitire ciyani wana wangu wacikaziwa pabodzi na wana wawo? ⁴⁴ Bwera tsapano ticite cipangano, cikhale mboni pakati pa ine na iwe”. ⁴⁵ Jakobo adaimisa mwala. ⁴⁶ Adauza abale wace kuti wakonkhe minyala, wagwezeke mudwi. Ndipo pambali pace pa mudwiyo adadyerapo cakudya. ⁴⁷ Ndipo mudwiyo Labani adaucemera Yagara-Sahaduta, tsono mudwi womwewo Jakobo adaucemera Galedi. ⁴⁸ Patsogolo pace Labani adati: “Mudwi waminyalayu ukhale cikumbuso kwa ine na iwe”. Ni thangwe lace mbutoyo adaicemera Galedi. ⁴⁹ Labani adalewa pomwe kuti: “MBUYA atilindire ife tonse awiri pomwe tin'kusiyana”. Na tenepo mbutoyo adaicemera Mizipa. ⁵⁰ Labani adapitiriza kulewa kuti: “Uk-abonereso wana wanguwa, ayai ukalowola akazi winango, palibe winango pomwe tiri pano, ukumbukire kuti Mulungu ndiye mboni pakati pa ine na iwe”. ⁵¹ Ndipo Labani adauza Jakobo kuti: “Pano tina minyala yomwe tagwezeka pakati pathu, ndipo pampano pana mwala wacikumbuso. ⁵² Mudwi umwewu pabodzi na mwala wacikumbusowu, bzensenebzi ni mboni. Ine ndin'dzapitirira lini mudwi umweyu kuti ndipokane nawe. Iwembo leka kudzapitirira mudwiyu kuti upokane na ine. ⁵³ Mulungu wa Abrahamu, Mulungu wa Nahori, Mulungu wa baba wawo, ndiye an'dzatitonga ife awiri”. Na tenepo Jakobo adalumbira m'dzina la Mulungu omwe Izaki baba wace akhamugopa. ⁵⁴ Ndipo Jakobo adapereka ntsembe paphiripo, adacemera abale wace kuti adzadye cakudya. Atamala kudya, adagona paphiri pamwepo.

⁵⁵ Macibese-bese, Labani adampsonsona azukulu wace wale pabodzi na wana wace wacikaziwo adawagoneka, ndipo atawadalisa adacoka acibwerera kwace.

32

Jakobo akonzekera kukagumana na Izau

¹ Na iyembo Jakobo adaguduka ulendo bwace, ndipo anju za Mulungu zidagumana naye. ² Atazona, adati: “Uyu ni mthithi wa anyankhondo wa Mulungu”. Na tenepo mbutoyo adaicemera Mahanaimu*. ³ Ndipo Jakobo adatuma atumiki wace kuna Izau mbale wace ku Seiri, ku dziko la Edomu. ⁴ Adawapanganiza kuti akauze Izau kuti: “Ine Jakobo mtumiki wanu ndikhakhala kwa Labani, ndipo ndakhala kumweko kufikira tsapano lino. ⁵ Ndina ng'ombe, mabulu, mabira na mbuzi ndipombo anyagrinya wacimuna na wacikazi. Ndirikupanganiza mafala yamweya kuna imwe mbuya wangu, kuti mundikomere m'tima!” ⁶ Atumikiwo atabwerera kwa Jakobo adati: “Tayenda kuna m'bale wanu Izau, ndipo ali kubwera pabodzi na wanthu 400, kudzagumana namwe”. ⁷ Pamwepo Jakobo adabva mantha kwene-kwene acikhala na thupo. Na tenepo adawagawa wanthu omwe akhali nawo mmagulu mawiri, pabodzi na mabira, mbuzi, ng'ombe

* **32:2** Mahanaimu bzikulewa magulu mawiri ya acikunda.

ndipombo ngamira. ⁸ Iye akhakumbuka kuti: “Izau akabwera, ndipo akacita nkhondo na gulu lakuyamba, gulu linango lin'dzathawa”.

⁹ Pamwepo Jakobo adapemba, aciti: “Mulungu wa kholo langu Abrahamu, Mulungu wa baba wangu Izaki, mundibve ine! Imwe MBUYA mudandiwuza kuti: ‘Bwerera ku dziko lako, dziko la abale wako, ndin'dzakukhongobza kuti bzinthu bzikuyendere bwino.’” ¹⁰ Ine nin'themera lini kucitiridwa nsisi na cikhulupiro cense comwe mwandiwonesha ine mtumiki wanu. Thangwe pomwe ndidayambuka Jolodani ndikhana mpsimbo yokha, tsono tsapano ndabwerera na magulu mawiriya. ¹¹ Ndaphata minyendo, ndipulumuseni ku mphambvu za mbale wangu Izau. Ndina mantha kuti pinango ali kubwera kudzatipha tentse, ine pabodzi na akazi na wana kubodzi. ¹² Kumbukirani fala lanu lire lakuti: ‘Cadidi ndin'dzakukhongobza bwino, ndipo nin'dzakupasa bzizukulu bzizinji bzakusayakulewengeka. Bzin'dzakhala bzakuwanda ninga mcenga wa mmphepete mwa nyanza.’”

¹³ Atagona kumweko, patsogolo pace adam'sankhulira m'bale wace Izau mphatso iyi pa cuma cense comwe akhali naco: ¹⁴ Mbuzi zikazi 200 na atonde makumi mawiri, mabira yakazi 200 na mabvululume makumi mawiri, ¹⁵ ngamira zakumamisa makumi matatu pabodzi na wana wace, ng'ombe zikazi makumi manai, na mikono khumi, na mabulu yacikazi makumi mawiri na yacimuna khumi. ¹⁶ Gulu liri-lentse la bzifuwo adalipereka kwa nyagrinya wace, ndipo adawauza kuti: “Imwe mutsogole, ndipo pakuyenda na magulu ya bzifuwo, mumbasiye mbuto pakati pa gulu liri-lentse”. ¹⁷ Adauza nyagrinya wakutoma kuti: “Mbale wangu Izau angagumana nawe acikubvunza kuti: ‘Kodi mkulu wako mbani? Kodi uli kuyenda kuponi? Kodi bzifuwo bziri patsogolo pakobzi n'bza yani?’” ¹⁸ Iwe ukatawire kuti: ‘Bzimwebzi ni bza mtumiki wanu Jakobo, ndipo aliukubzitungiza kuna imwe mbuya-wace, kuti bzikhale mphaso. Iyembo ali kubwera m'mbuyo mwathumu.’” ¹⁹ Ndipo adauza pomwe nyagrinya wace waciwiri mafala yabodzi-bodziyo, na wacitatu, mpaka wentse omwe wakhatsogozza bzifuwo. Adawauza kuti: “Bzimwebzi ndibzo mukamuuze Izau, mungagumana naye. ²⁰ Mukamuuze pomwe, ‘Ndipombo mtumiki wanu Jakobo ali kubwera m'mbuyo mwathumu.’” Jakobo akhakumbuka kuti: “Angandikhululukire na mphatso yomwe ndam'tumizirayi, ndipo ndikakagumana naye, pinango adzanditambira bwino”. ²¹ Na tenepo mphatso ire idatsogola, ndipo usiku bumwebo Jakobo adagona kubzikumbi kumwekule.

Jakobo anpokana na munthu ku Penuwele

²² Usiku bumwebo Jakobo adalamuka adatenga akazi wace awiri, na anyagrinya wace awiri wale, pabodzi na wana wace khumi na m'bodzi, aciyambuka na panjerera mumkulo wa Yaboki. ²³ Atawayambusa wentse wale, adayambusambo cuma cace cense. ²⁴ Iye adasala yekha. Ndipo kudabwera mwamuna m'bodzi omwe adamenya naye mpaka madandakweca. ²⁵ Mwamunayo ataona kuti ali kukwanisa lini kumukunda, adamenya Jakobo pamwendo acibzuguduka. ²⁶ Pamwepo mwamunayo adati: “Ndireke ndiyende, thangwe kulikucena”. Tsono Jakobo adatawira kuti: “Ndin'kusiya lini kuti uyende mpaka undidalise”. ²⁷ Mwamunayo adamubvundza kuti: “Dzina lako ndiwe yani?” Jakobo adatawira kuti: “Dzina langu ndine Jakobo”. ²⁸ Mwamuna ule adati: “Dzina lako lin'dzakhala lini pomwe Jakobo. Wamenyana na Mulungu na wanthu, ndipo wakunda. Na tenepo dzina lako lin'dzakhala Ijirayeri”. ²⁹ Pamwepo Jakobo adati: “Na imwembo ndiuzenimbo dzina lanu”. Tsono mwamunayo adati: “Thangwe lanyi uli kundibvunza dzina?” Ndipo pamwepo munthu ule adadalisa Jakobo.

³⁰ Jakobo adati: “Ndamuwona Mulungu maso na maso, ndipo ndikana moyo”. Ndipo mbutoyo adaicemera Penuwele.† ³¹ Dzuwa likhacoka pomwe Jakobo akhacoka ku Penuwele, ndipo akhayenda mwakugwidoma thangwe la kubzuguduka kule. ³² Ndipopo mpaka lero lino bzizukulu bzentse bza Ijirayeri bzimbadya lini nyama yapancafu, thangwe ni pamudzipe wa padzugudu pomwe Jakobo adamenyedwa.

33

Jakobo an'gumana na Izau

¹ Jakobo adaona Izau ali kubwera na amuna wace 400. Na tenepo wana wace wale adawagawira Leya, Rakeli na anyagrinya awiri wale.

² Adatsogoza anyagrinyawo pabodzi na wana wawo. Leya na wana wace akhatewera pambuyo pawo, Rakeli na Zuze akhabwera pambuyo pa wentse.

³ Jakobo adatsogola, ndipo adagodama acitsulima mpaka pansi kanomwe mpaka adafika pafupi na m'bale wace.

⁴ Tsono Izau adathamanga kukagumana naye, adamukumbatira, acimumpsona. Wentse awiriwo adalira. ⁵ Izau atayang'ana, adawona akazi na wana omwe wale, ndipo adamubvundza kuti: “Wanthu awa omwe uli nawowa mbani?” Jakobo adatawira kuti: “Mbuya wangu, awa ni wana omwe Mulungu adandipasa mwa nsisi zace”. ⁶ Ndipo anyagrinya wacikazi wale adabwera pabodzi na wana wawo, adagodama wacitsulima. ⁷ Leya adabwerambo pabodzi na wana wace, ndipo pakumalizira adafika Zuze na Rakeli. Wentsenewo adagodama wacitsulima. ⁸ Izau adabvundza kuti: “Kodi mthithi wa bzifuwo ndagumana nawo ule ngwa ciyani?” Jakobo adatawira kuti: “Mbuyawangu, mthithi omwe ule ni wanu, kuti imwepo mundikomere m'tima”. ⁹ Tsono Izau adati: “Mbale wangu, bzifuwo bzimwebzi ndinabzo bzizinji. Bzomwe unabzo bzikhale bzako”. ¹⁰ Jakobo adati: “Nee ndaphata minyendo, penu mwandikomera m'tima, tambirani mphatso yangu. Thangwe ine ndawona nkhope yanu ninga nkhope ya Mulungu, nakuti mwanditambira na manja mawiri. ¹¹ Ndaphata minyendo tambirani mphaso ndakubwereseraniyi. Mulungu adandikomera m'tima, ndipo adandipasa bzakusaya bzangu bzense”. Adamuumiriza, mpaka Izau adatambira.

¹² Ndipo Izau adati: “Mbatiguduke, tiyende. Ine ndin'tsogola”. ¹³ Tsono Jakobo adati: “Mbuya wangu, muli kudziwa kuti wanawa aneta, ndipombo ndina mabira na ng'ombe bzomwe bzina tuwana. Ndikabzikumba mwakam'kulumize ntsiku ibodzi yokha, bzinifa bzentse. ¹⁴ Ndaphata minyendo mbuya wangu, tsogolani, ine ndin'famba pang'ono-pang'ono pambuyo, malingana mafambidwe ya bzifuwo na wana wangu, mpaka kufika kuna imwe ku Seiri”.

¹⁵ Pamwepo Izau adati: “Ndipo undibvumize kuti ndikusiyire amuna wangu winangowa”. Tsono Jakobo adati: “Ayai mbuya wangu, bzin'funika lini, mundondikomere m'tima basi”. ¹⁶ Na tenepo pa ntsiku imweyo Izau adanyamuka ulendo kubwerera ku Seiri. ¹⁷ Tsono Jakobo adayenda ku Sukoti, ndipo adakamanga nyumba yace, pabodzi na mathanga ya bzifuwo bzace. Ndipopo mbutoyo idacemerewa Sukoti. ¹⁸ Patsogolo pace Jakobo adakafika bwino ku mzinda wa Sekemu m'dziko la Kanani, atabwerera kucokera ku Mesopotamiya. Adamanga bzikumbi pambuto panango, pafupi na mzindayo. ¹⁹ Mbuto imweyo adagula kwa bzizukulu bza Hamori, baba wace wa Sekemu, pa ntsengwa ya kobiri 100 za ndzayaya zicena.

† **32:30** Penuwele: MuciHeberi ni fala lomwe limbatengana na mafala yakuti nkhope ya Mulungu.

²⁰ Adamanga guwa pamwepo, adalicemera El-Elohe-Ijirayeri, ndiko kuti Mulungu, Mulungu wa Ijirayeri.

34

Sekemu adaphata Dina adaphonya naye

¹ Ntsiku inango Dina mwana wa Jakobo wakubadwa na Leya, adayenda kukaceza na akazi winango wam'dzikomo. ² Sekemu, mwana wa Hamori muHivi, mambo wa cipande ca dzikolo, ataliwona dende lire, adaliphata acisvitha. ³ Sekemu akhafunisisa Dina, mwana wa Jakobo, ndipo akhalewalewa naye mafala yacikondi. ⁴ Na tenepo adakauza baba wace kuti: “Nditengereni dende lire kuti akhale mkazi wangu”. ⁵ Pomwe Jakobo adabva kuti mwana wace Dina wasvithiwa, wana wace wacimuna akhali kuubusa. Iye alibe kucita cinthu mpaka iwo atabwera. ⁶ Hamori, baba wa Sekemu, adayenda kukacezerana na Jakobo. ⁷ Panthawe imweyo wana wa Jakobo adafika kucokera kuubusa kule. Wanawo atabva bzimwebzo, adaipidwa nabzo. Adakalipa kwene-kwene thangwe Sekemu wacita cinthu cakupasa manyazi kwa aljirayeri, pakusvitha Dina, mwana wa Jakobo, comwe cikhafunika lini kucita.

⁸ Ndipo Hamori adawauza kuti: “Mwana wangu Sekemu wamufuna mwana wanu. Ndaphata minyendo mubvumizeni kuti amulowole. ⁹ Tiyendeni tikhale wakubverana thangwe la malowozi. Ife tin'dzalowola wana wanu, imwembo mun'dzalowola wana wathu. ¹⁰ Mukhale nafe pabodzi m'dziko mwathu muno. Mukhale kuli-kwentse komwe mungafune, mumbacite malonda mwaufulu, ndipo mumbagule mbuto yakumanga nyumba”. ¹¹ Pambuyo pace Sekemu adauza baba wa Dina na nkhosve zace zire kuti: “Mundikomere m'tima, ndipo nin'dzakupasani bzentse bзомwe mun'dzakumbira. ¹² Ndiuzeni mphatso yomwe mun'funa, ndipo mulewe ntsengwa iri-yentse yakulowolera. Ine nin'dzakupasani bzentse bзомwe mun'dzalewa, ndipase mtsikanayo akhale mkazi wangu basi”.

¹³ Tsono wana wa Jakobo adatawira Sekemu na baba wace Hamori mwakuwanyengeza, thangwe Sekemu akhadacitisa manyazi Dina mpfumakazi yawo. ¹⁴ Iwo adati: “Bzinkwanisika lini kuti tibvume mpfumakazi yathu kulowodwa na mwamuna alibe kugwatidwa. Cimweci ni cinthu camanyazi kuna ife. ¹⁵ Tingakwanise kubvuma pokhapokha imwe mwatakhala ninga momwe tiri ife, ndipo kuti mukagwata khanda la kumaso amuna wanu wentse. ¹⁶ Pamwepo tin'dzakubvumizani kuti mulowole wana wathu, ndipo ifembo tin'dzalowola wana wanu. Ndipo tin'dzakhala pakati panu ticikhala dzinza libodzi. ¹⁷ Tsono mungaleka kubvuma bзомwe tiri kulewa, bzakuti muugwatidwe, ife tin'dzatenga mwana wathu wacikaziyu”.

¹⁸ Mafala yamweya yadakondweresa Hamori na mwana wace Sekemu. ¹⁹ Ndipo mulumbwanayo adakulumiza kucita bзомwe bzikhafunikabzo, thangwe lakuti akhamufuna kwene-kwene mwana wa Jakoboyo. Sekemu akhana mbiri kwene-kwene m'banja mwawo. ²⁰ Ndipo Hamori pabodzi na mwana wace Sekemu adakacita mtsonkhano kucipata ca mzinda wawo, adalewa-lewa na amuna wa mumzinda mwawo kuti: ²¹ “Wanthu awa ni axamwali wathu. Na tenepo tiwabvumize kuti akhale m'dziko mwathu muno, kuti acite veremawu mwaufulu. Dzikoli ndikulu ndipo liniwakwanira iwo. Bwerani tilowolane nawo. ²² Tsono wanthu amwewa an'dzabvuma kukhala na ife, kuti tikhale mtundu ubodzi, pokha-pokha ife tikagwata khanda la kumaso amuna wentse ninga ambacitira iwo. ²³ Kodi nkholewa lini kuti bzifuwo bzawo, mitolo yawo na ng'ombe zawo bzin'dzakhala bzathu?

Na tenepo mbatibvume kuti akhale nafe”. ²⁴ Amuna adabvuma bzmwe Hamori na Sekemu adalewa, ndipo amuna wentse wamumzindamo adagwatidwa khanda la kumaso. ²⁵ Patondokupita ntsiku zitatu, pomwe amuna wale akhawawidwa, wana awiri wa Jakobo, Simeoni na Levi, nkhosve za Dina, adatenga bzisenga bzawo, adapita mwakusaya kudziwika mumzinda mule, acipha amuna wentse. ²⁶ Adapha pomwe Hamori na mwana wace Sekemu na bzisenga. Adatenga Dina mnyumba mwa Sekemu, wacicoka. ²⁷ Wana winango wa Jakobo adafika pa wakuphedwa wale adaba bzentse bzumumzindamo, thangwe lakuti akhadasvitha mfumakazi yawo. ²⁸ Adaba mabira, ng'ombe, pabodzi na mabulu yawo na bzentse bzmwe bzikhali mumzindamo ndipombo bza mminda mwawo. ²⁹ Adatenga cuma cense, adaphata akazi wentse na wana, wacitengambo bzense bza mnyumba zawo.

³⁰ Jakobo adauza Simeoni na Levi kuti: “Hi, mwandiputira mulandu. Mwandipisa pakati pa wanthu wa dziko lino, Akanani na Aferezi. Ine ndilibe wanthu wazinji, ndipo iwo wakagumanizana kuti adzandimenye, ine na banja langu lense, tense pabodzi tin'dzadzongeka”. ³¹ Tsono iwo adati: “Mpfumakazi yathu angamusanduse lini puta nee!”

35

Mulungu an'dalisa Jakobo ku Betele

¹ Ndipo Mulungu adauza Jakobo kuti: “Nyamuka, ndoko ku Betele, ukakhale komweko. Ukamange guwa la Mulungu omwe adakuwonekera pomwe ukhathawa mbale wako Izau”. ² Na tenepo Jakobo adauza banja lace na wentse omwe akhali naye kuti: “Tayani milungu yacilendo yomwe muli nayo pakati panu. Mubzicenese, ndipo mucinje bzakubvala. ³ Tin'coka kuno, tiniyenda ku Betele kumweko ndin'kamanga guwa la Mulungu omwe adandithandiza Panthawe ya matsautso yangu. Ndiye cadidi omwe wakhala nande kulikwense komwe ndikhayenda”. ⁴ Na tenepo milungu yentse yacilendo yomwe wana wace akhali nayo, adaipereka kuna Jakobo, pabodzi-imbo na mphete zakukhutu zomwe akhabvala. Bzensenebzo adabzifucira patsinde pa muti ukulu pafupi na Sekemu.

⁵ Pomwe Jakobo na wana wace adacoka, wanthu wentse wa mizinda yakuzungulira adabva mantha, na tenepo alibe kuwatewera wana wa Jakobo. ⁶ Ndipo Jakobo na wanthu wace adafika kuLuzi (komwe ni ku-Betele) m'dziko la Kanani. ⁷ Adamanga guwa kumweko, ndipo mbutoyo adaicemera El-Betele, thangwe kumweko nikomwe Mulungu adabzilatiza kwa Jakobo pomwe akhathawa mbale wace. ⁸ Debora mulezi wa Rebeka, adafa komweko, ndipo adaikhidwa patsinde pa muti ukulu ku Beteleko. Na tenepo mbutoyo idacemerredwa Muti ukulu wa Nkhawa.

⁹ Jakobo atabwera kucokera kuMesopotamiya kule, Mulungu adamuwonekera pomwe acimudalisa. ¹⁰ Mulungu adati: “Dzina lako ndiwe Jakobo, tsono un'dzacemerredwa lini pomwe Jakobo, dzina lako lin'dzakhala Ijirayeri”. Na tenepo adacemerredwa Ijirayeri. ¹¹ Patsogolo pace Mulungu adamuza kuti: “Ine ndine Mulungu Wamphambu-zentse. Ubale wana wazinji. Un'dzakhala na bzizukulu bzinji, ndipo bzina mwa ibzo bzin'dzakhala azimambo. Bzizukulu bzako bzin'dzawanda kwene-kwene, na tenepo kuti bzin'dzakhala mitundu izinji ya wanthu. ¹² Nin'dzakupasa dziko lomwe ndidapasa Abrahamu na Izaki. Dziko limweli ndidzapasambo bzizukulu bzako, iwe ukafa”. ¹³ Ndipo Mulungu adayenda acim'siya Jakobo pa mbuto yomwe akhalewa-lewa nayepo. ¹⁴ Jakobo adaimisa cimwala cacikumbuso pa mbuto imweyo. Adathulira cakumwa pamwalapo,

acithulira mafuta. ¹⁵ Jakobo adaicemera Betele mbuto yomwe Mulungu adalewa-lewa naye.

Imfa ya Rakeli

¹⁶ Ndipo wentse adacoka ku Betele, tsono akanatikufika ku Efurata, nthawe yakuti Rakeli abale idakwana, ndipo kubala kwace kudamunesa kwene-kwene. ¹⁷ Bzidafika pakuipa kwene-kwene, ndipo daya adamuuzwa kuti: “Leka kugopa, un'khala na mwana winango wacimuna”. ¹⁸ Ndipo Rakeli ali pafupi kufa, acimalizika, adamucemera mwanayo Benoni, tsono baba wace adamucemera Benjamini. ¹⁹ Rakeli watafa, adaikhidwa pam-bali pa mseu wakuyenda ku Efurata (komwe ni kuBelee.) ²⁰ Ndipo Jakobo adaimisa cimwala cacikumbuso pa thenje la Rakeli. Mwalayo ukali pamwepo mpaka lero lino. ²¹ Ijirayeri adapitiliza acikamanga bzikumbi bzace kumbuyo kwa cigota ya Edere.

Wana wa Jakobo

²² Pomwe Ijirayeri akhakhala m'dziko limwero, Rubeni adagona na Biliha, mkazi mng'ono wa baba wace, ndipo Ijirayeri adabva bzimwebzo. Ijirayeri akhana wana wacimuna khumi na awiri.

²³ Wana wa Leya mbawa: Rubeni, mwana wautsvaka wa Jakobo, Simeoni, Levi, Juda, Isakara na Zebuloni. ²⁴ Wana wa Rakeli mbawa: Zuze na Benjamini. ²⁵ Wana wa Biliha nyagrinya wa Rakeli mbawa: Dani na Nafutali. ²⁶ Wana wa Zilipa nyagrinya wa Leya mbawa: Gadi na Asere. Amwewa ndiwo wana wa Jakobo omwe adabadwira ku Mesopotamiya.

Impfa ya Izaki

²⁷ Jakobo adakafika kwa baba wace Izaki ku Mamure (kumweko kukhacemereredwa kuKiriyati-Ariba komwe ni kuHebroni), komwe Abrahamu na Izaki akhakhala kale. ²⁸ Ndipo Izaki adakwanisa magole 180. ²⁹ Ndipo Izaki adatsindira moyo, adafa, adam'tenga naye kwa makolo yace, akhadalamba kwene-kwene. Wana wace, Izau na wa Jakobo ndiwo adamuikha muthenje.

36

¹ Mpsibzi bzikukulu bza Izau, omwe akhacemereredwambo Edomu. ² Izau akhadalowola akazi Acikanani awa: Ada mwana wa Eloni Muhiti, Oholibama mwana wa Ana, mwana wa Zibiyoni Muhivi, ³ na Basemati mwana wa Jumayere, mpfumakazi ya Nebayoti. ⁴ Ada adamubalira Izau Elifazi. Basemati adabala Reuele ⁵ ndipo Oholibama adabala Yeusi, Yalamu na Kora. Amwewa ni wana wa Izau omwe adabadwira mdziko la Kanani.

⁶ Ndipo Izau adatenga akazi wace, wana wace wacimuna na wacikazi na wanthu wentse wa mnyumba yace, pabodzi na bzifuwo bzace bzense, na mitolo yace yense yomwe adakwanisa ku dziko la Kanani, ndipo adamwazana na mbale wace ule Jakobo, adayenda kukakhala ku dziko linango. ⁷ Adacoka thangwe lakuti dziko lomwe akhakhala iye pabodzi na Jakobo, likhawakwanira lini. Akhana bzifuwo bzakuwanda kwene-kwene. Na tenepo akhakhwanisa lini kukhala pabodzi. ⁸ Na tenepo Izau, omwe ni Edomu, adakakhala kuSeiri, dziko la mapiri.

⁹ Mpsibzi bzikukulu bza Izau, kholo la Aedomu, waukhala m'dziko lamapiri la Seiri. ¹⁰ Madzina ya wana wacimuna wa Izau ngaya: Elifazi mwana wa Ada mkazi wa Izau, na Reuele mwana wa Basemati mkazi wa Izau. ¹¹ Wana wa Elifazi ni Temani, Omara, Zefo, Gatamu na Kenazi. ¹² (Timna akhali mkazi mng'ono wa Elifazi mwana wa Izau, ndipo mwa Timnayo Elifazi adabereka Amaleke.) Amwewa ndiwo wana wa Ada mkazi wa Izau. ¹³ Wana wa Reuele mbawa: Nahati, Zera, Sama na Miza. Amwewa

ndiwo wana wa Basemati mkazi wa Izau. ¹⁴ Wana wa Oholibama mkazi wa Izau mbawa: Yeusi, Yalamu na Kora. Oholibamayo akhali mwana wa Ana mwana wa Zibiyoni. ¹⁵ Mbawa atongi wa bzizukulu bza Izau. Mwa wana wa Elifazi, mwana wakuyamba wa Izau, pakhana atongi awa: Temani, Omara, Zefo, Kenazi, ¹⁶ Kora, Gatamu na Amaleke. Amwewa ni atongi mwa wana wa Elifazi m'dziko la Edomu. Wentzenewa akhali wana wa Ada. ¹⁷ Mwa wana wa Reuele, mwana wa Izau, pakhana atongi awa: Nahati, Zera, Sama na Miza. Amwewa ndiwo atongi mwa wana wa Ruwele m'dziko la Edomu, ndipombo ndiwo wana wa Basemati mkazi wa Izau. ¹⁸ Mwa wana wa Oholibama, mkazi wa Izau, pakhana atongi awa: Yeusi, Yalamu na Kora. Amwewa ndiwo atongi omwe mkazi wa Izau, Oholibama mwana wa Ana, adabala. ¹⁹ Amwewa ni bzizukulu bza Izau, ndipombo ndiwo atongi wawo.

Bzizukulu bza Seiri

²⁰ Awa ni wana wacimuna wa Seiri Muhori, ndzika za dzikolo: Lotani, Sobali, Zibiyoni na Ana, ²¹ Disoni, Ezere na Disani. Awa ndiwo atongi wa Ahori wana wa Seiri m'dziko la Edomu. ²² Wana wa Lotani akhali Hori na Hemani, ndipo Timna akhali mpfumakazi ya Lotani. ²³ Wana wa Sobali mbawa: Alivani, Manahati, Ebalu, Sefo na Onamu. ²⁴ Wana wa Zibiyoni mbawa: Aya na Ana. (Ana ndiye omwe adawona mbuto ya madzi yakutentha m'cidambo, pomwe akhadyesa mabulu ya Zibiyoni baba wace.) ²⁵ Wana wa Ana mbawa: Disoni mwana wacimuna, na Oholibama mwana wacikazi, ²⁶ Wana wa Disoni mbawa: Hemudani, Esibani, Itirani na Kerani. ²⁷ Wana wa Ezere mbawa: Bilihani, Zaavani na Akani. ²⁸ Wana wa Disani mbawa: Uzi na Arani. ²⁹ Atongi wa Ahori mbawa: Lotani, Sobali, Zibiyoni, Ana, ³⁰ Disoni, Ezere na Disani. Amwewa ndiwo atongi wa aHori mdziko la Seiri malingana na madzinza yawo.

Atongi wa ku Edomu

³¹ Mbawa azimambo omwe akhatonga dziko la Edomu, azimambo wa aljirayeri wakanati kutonga kumweko: ³² Bela mwana wa Beori, akhatonga dziko la Edomu, ndipo dzina la mzinda wace likhali Dinihaba. ³³ Bela atafa, Yobabu mwana wa Zera wa ku Bozira ndiye omwe adapita umambo pambuto pace. ³⁴ Yobabu atafa, Husamu wa ku dziko la Atemani adapita umambo pambuto pace. ³⁵ Atafa Husamu, Hadadi mwana wa Bedadi adapita umambo pambuto pace. Umweyu ndiye omwe adakunda Amidiyani m'dziko la Mowabu, ndipo dzina la mzinda wace likhali Aviti. ³⁶ Atafa Hadadi, Samila wa ku Masireka ndiye adapita umambo pambuto pace. ³⁷ Atafa Samila, Shaulo wa ku Rehoboti, mzinda wa pamkulo, ndiye omwe adapita umambo pambuto pace. ³⁸ Atafa Shaulo, Baala-Hanani mwana wa Akibori, ndiye adapita umambo pambuto pace. ³⁹ Baala-Hanani mwana wa Akibori atafa, Hadari ndiye adapita umambo pambuto pace. Dzina la mzinda wace likhali Pau, ndipo dzina la mkazi wace likhali Mehetabele, mwana wa Matiredi mwana wa Mezahabu.

⁴⁰ Awa ndiwo atongi wa Izau, malingana na madzinza yawo na mbuto ya dzindza liri-lense: Timna, Aliva, Yeteti, ⁴¹ Oholibama, Ela, Pinoni, ⁴² Kenazi, Temani Mibizara, ⁴³ Magadieles na Iramu. Amwewa ndiwo atongi wa Edomu (ndipo Izau ndiye kholo la Aedomu malingana na mbuto yomwe akhakhala mdziko lawolo.)

37

Matulo ya Zuze

¹ Jakobo adakhala ku dziko la Kenani komwe baba wace akhadakhala ninga nyakudza. ² Mbiri ya banja la Jakobo ni iyi: Pomwe Zuze akhali mulumbwana wa magole 17, akhausa mabira na mbuzi pabodzi na abale wace, wana wa Biliha na wa Zilipa, akazi wa baba wace. Ndipo Zuzeyo akhauza baba bzakuipa bzomwe akhacita abale wacewo.

³ Ijirayeri akhambafuna Zuze kuposa wana wace winango wentse, sabwa akhali mwana wace wa paunkhalamba. Adam'sonera cakubvala citali camanja.

⁴ Abale wace atawona kuti baba wawo akhambafuna Zuze kuposa iwo, adayamba kuwengana naye, ndipo akhakwanisa lini kulewa-lewa naye mwa m'tendere.

⁵ Ntsiku inango Zuze adalota matulo, adafotokozera abale wace matuloyo. Ndipo adawengana naye kuposa kale. ⁶ Iye adawauza kuti “Bverani matulo yomwe ndalota. ⁷ Tentsenefe tikhali m'munda, ndipo tikhamanga mitolo ya tirigu. Tirikumanga tenepo, m'tolo wangu udamuka uciima. Ndipo mitolo yanu ikhadauzungulira m'tolo wanguyo icimbaugodamira”. ⁸ Pamwepo abale wacewo adamubvundza kuti: “Kodi ulikukumbuka kuti un'dzakhala mambo wathu? Kodi iwepo un'dzatitonga ife?” Na tenepo adawengana naye kwakupitirira kale thangwe la matuloyo na mafala yaceyo. ⁹ Ndipo Zuze adalota pomwe matulo yanango, adauza pomwe abale wacewo kuti: “Ndalota pomwe, ndipo ndawona dzuwa, mwezi na nyenyezi khumi na ibodzi bzicimbandigodamira”. ¹⁰ Matulo yamweya adauza pomwe baba wace pabodzi na abale wace wale. Baba wace adam'tsimula, adati: “Kodi matulo yamweya ngakutani? Kodi ulikukumbuka kuti ine, mai wakoyu pabodzi na abale wakowa, tin'dzakugodamira iwe m'paka pantsi?” ¹¹ Ndipo abale wace adam'citira njiru kwene-kwene. Tsono baba wace akhakhala acibzikumbuka bzimwebzi.

Zuze an'gulisidwa ku Ijipito

¹² Ntsiku inango, abale wa Zuze adayenda ku Sekemu kukausa mabira ya baba wawo. ¹³ Ijirayeri adauza Zuze kuti: “Abale wako alikuusa mabira ku Sekemu. Ndirikukutuma kuti uyende kuna iwo”. Zuze adatawira kuti: “Inde, baba”. ¹⁴ Ndipo baba waceyo adamuuzwa kuti: “Ndoko ukawaone abale wako penu ali bwino, ndipombo bzifuwo penu bziri bwino ndipo udzandiuze”. Na tenepo baba wace adatuma Zuze kucokera ku cigowa ca Hebroni.

Zuze atafika ku Sekemu, ¹⁵ munthu winango adam'gumana akhandofamba-famba kumweko adamubvunza kuti: “Kodi ulikunyang'ana ciyani?” ¹⁶ Zuze adatawira kuti: “Ndirikunyang'ana abale wangu. Ndaphata minyendo ndiuzenimbo komwe alikuusira mabira”. ¹⁷ Munthuyo adati: “Adacoka kale kuno. Ndidawabva acimbalewa kuti alikuyenda ku Dotani”. Pamwepo Zuze adatewera abale wace, ndipo adakawagumana ku Dotani. ¹⁸ Abale wace wale adamuwona na patali, akanati kufika, adayamba kumukondzera ciwembo cakuti wamuphe. ¹⁹ Iwo adauzana wina na mwandzace kuti: “Uyo, nyamatulo ule, alikubwera! ²⁰ Bwerani timuphe, citanda cace ticithuse m'cidindi cibodzi mwa madindiya. Tin'kalewa kuti wadyewa na cilombo, ndipo tidzawone n'ciyani cin'dzacitika na matulo yace yale”. ²¹ Pomwe Rubeni adabva bzomwe wakhalewa, adayezero kupulumusa Zuze. Adati, “Mbatireke kumupha. ²² Lekani kutaya mulopa wace. Ndom'thusani m'cidindi kucidambo kuno, tsono lekani kum'pweteka”. Akhalewa bzimwebzi kuti am'pulumuse m'manja mwawo, ndipo am'tumize kuna baba wace. ²³ Zuze atafika komwe kukhana

abale wace, iwo adam'khundula cakubvala citali camanja cire comwe akhadabvala, ²⁴ adam'tenga, wacim'thusa m'cidindi cakusaya madzi.

²⁵ Pomwe iwo akhadya, adawona m'thithi wa aljimaele alikuokera ku Giliyadi. Ngamira zawo zikhadasendza ntsonono na bzakununchira bzomwe wakhayenda nabzo ku Ijipito. ²⁶ Ndipo Juda adabvundza abale wace kuti: “Kodi tin'phindulanyi tikamupha m'bale wathuyu ticibisa citanda cace? ²⁷ Bwerani tim'gulise kwa aljimaelewa, tireke kum'pweteka. Kodi umweyu ni mbale wathu lini, thupi libodzi ndipombo mulopa ubodzi?” Abale wacewo adabvuma bzimwebzo. ²⁸ Pomwe aljimaele wamalonda wa kuMidiyani adafika pamwepo, abale wacewo adam'cosa Zuze m'cidindi mule, acim'gulisa kwa aljimaelewo na kobiri ya parata makumi mawiri, ndipo iwo adayenda naye kuljipito.

²⁹ Rubeni atabwerera kucidindi kule adawona mulibe Zuze. Pamwepo adang'amba bzakubvala bzace. ³⁰ Ndipo adabwerera kwa abale wace wale adawauza kuti: “Mulumbwana ule mulibe! Ndipo ine nin'cita tani?” ³¹ Pamwepo iwo adapha tonde, acibvuika cakubvala ca Zuze m'mulopa. ³² Adatenga cakubvalaco aciyenda naco kwa baba wawo aciti: “Talokota ici. Wonani penu cingakhale cakubvala ca mwana wanu ule”. ³³ Jakobo adacizindikira cakubvalaco, aciti: “Ni cakubvala ca mwana wangu. Cirombo camupha mwana wangu. Mawa ine, Zuze akhabvulidwa!” ³⁴ Jakobo adang'amba bzakubvala bzace, adabvala sakha m'ciuno, Adalira nkhawa ya mwana waceyo ntsiku zizinji. ³⁵ Wana wace wentse wacimuna na wacikazi, adabwera kuti am'pepese tsono iye adalamba, adati: “Nin'dzakhala ndicimbalira mwana wangu mpaka kuthenje komwe kuna iye”. Na tenepo adapitiriza kulira thangwe la Zuze mwana wace. ³⁶ Nthawe imweyo kuljipito, aMidiyani wale akhadagulisira kale Zuze kuna Potifara, m'bodzi mwa wakulemekezeka wa Falau, ndipo mkulu wa acikunda wakulindira.

38

Juda na Tamara

¹ Nthawe imweyo Juda adasiya abale wace adakakhala kunyumba ya munthu winango kuAdulamu dzina lace Hira. ² Kumweko Juda adagumana m'tsikana wacikanani, mwana wa Suwa, adamulowola acimutenga. ³ Mkaziyo adatenga mimba, acibala mwana wacimuna, baba wace adam'pasa dzina lakuti Ere. ⁴ Adatenga pomwe mimba acibala mwana wacimuna, mai wace adam'pasa dzina lakuti Onani. ⁵ Adabala pomwe mwana winango wacimuna, adam'cemera Sela. Pomwe Sela akhabadwa, akhali ku Kezibu. ⁶ Juda adamunyang'anira mkazi mwana wace waudende ule Ere, dzina lace Tamara. ⁷ Tsono Ere mwana wakuyamba wa Juda akhana khalidwe lakuipa pamaso pa MBUYA, na tenepo MBUYA adacitisa kuti afe. ⁸ Pamwepo Juda adauza Onani kuti: “Fambizana naye mkazi wa m'bale wakoyu. Upite nthaka, kuti m'bale wakoyo akhale na wana”. ⁹ Tsono, Onani akhadziwa kuti wanawo an'dzakhala lini wace. Na tenepo nthawe zentse akhafambizana naye mkaziyo, tsono akhataira pantsi mbeu yace, kuti aleke kum'balira wana m'bale waceyo. ¹⁰ Ndipo bzomwe akhacitabzo bzidaipira MBUYA. Na tenepo adacitisa kuti afembo. ¹¹ Pamwepo Juda adauza mulowola wace ule Tamara kuti: “Bwerera kunyumba kwa baba wako, ukakhale mansiwa kumweko mpaka mwana wangu Sela akule”. Adalewa bzimwebzi thangwe akhagopa kuti Sela angafembo ninga abale wace wale. Na tenepo Tamara adabwerera kunyumba kwa baba wace.

¹² Patapita magole, mkazi wa Juda, mwana wa Suwa, adafa. Ndipo Juda atamala kulira nkhowayo, adayenda kwa wakumeta mabira kuTimna, iye na xamwali wace Hira, wa kuAdulamu. ¹³ Munthu winango adauza Tamara kuti: “Mabzala wako alikuyenda ku Timna kukameta mabira”. ¹⁴ Ndipo Tamarayo adacinja bzakubvala bzace bzaumasiwa bzire adabvala bzinango. Adabzipsinkha nkhope na nguwo, adakakhala pa njira yakuyendera kuEnaimu. Muyi wa Enaimu ukhali pa mseu wakuyenda ku Timna. Iye adacita bzimwebzi thangwe adawona kuti Sela akhadakula kale, tsono Tamara akhanati kupasiwa Sela kuti akhale mwamuna wace. ¹⁵ Juda atamuwona, adamuyesa mkazi puta, thangwe akhadabzipsinkha nkhope. ¹⁶ Adayenda kumphimpha ya mseu komwe kukhana iye acimuuza kuti: “Bwera ndigone nawe!” Juda akhadziwa lini kuti ni mulowola wace. Mkazi ule adati: “Un'dzandipasa ciyani kuti ndigone nawe?” ¹⁷ Juda adatawira kuti: “Nin'dzakutumizira mbuzi ing'ono ya m'thanga mwangu”. Ndipo Tamarayo adati: “Inde, nin'tawira mungandipasa cinthu cakuti ndibakaphatire mpaka kudzanditumizira”. ¹⁸ Juda adamubvundza kuti: “Kodi ulikufuna kubakaphatira ciponi?” Tamara adatawira kuti: “Undipase mphete yomwe iri ku mkufu wako, na mpsimbo yakufambira yomwe ili m'manja mwakoyi”. Juda adapereka bzentsenebzo kwa Tamara. Na tenepo Juda adagona naye mkaziyo, ndipo adatenga mimba. ¹⁹ Ndipo Tamara adanyamuka aciyenda. Adacosa nguwo yomwe akhadabzipsinkha nayo ire, acibvala pomwe bza-kubvala bzace bzaumasiwa bzire.

²⁰ Patsogolo pace Juda adatuma xamwali wace wa kuAdulamu ule kukapereka mbuzi ire, kuti mkazi ule amubwezere bzinthu bzire. Tsono xamwali waceyo alibe kam'gumana mkaziyo. ²¹ Adabvundza wanthu wakomweko kuti: “Kodi mkazi puta omwe akhakhala pambali pa mseu wakuyenda ku Enaimu ule ali kuponi?” Wanthuwo adatawira kuti: “Cikhaliremo pakanati kukhala mkazi puta pa mbuto imweyo”. ²² Adabwerera kuna Juda, acikamuuza kuti: “Ndilibe kum'gumana mkazi ule, ndipo wanthu wakomweko andiwuza kuti: ‘Cikhaliremo pakanati kukhala mkazi puta pa mbuto imweyo.’” ²³ Juda adati: “Bzinthu bzimwebzo atenge bzikhale bzace, kuti tileke kunyozedwa na wanthu. Ine ndidam'tumizira cadidi mbuzi ire tsono ulibe kumugumana”.

²⁴ Patapita minyezi mitatu, Juda adauzidwa kuti: “Mulowola wako ule Tamara adacita uputa, ndipo ana mimba”. Pamwepo Juda adalewa kuti: “Kam'tengeni ndipo mukam'tenthe kuti afe”. ²⁵ Pomwe wakhamucosa, Tamara adatumiza mafala kuna Juda mabzala wace kuti: “Ine ndina mimba ya mwenekaciro wa bzinthu ibzi, mpheteyi na mkufuyu ndipombo mpsimbo yakufambirayi”. Bziwoneni pinango mungadziwe mwenekaciro kuti mbani. ²⁶ Juda adabzidziwa adati: “Iye ngwakulungama kuposa ine. Nakuti ndiribe kupereka mwana wangu Sela kuna iye”. Ndipo alibe kudzafambizana naye.

²⁷ Yatakwana nthawe yakuti Tamara abale, m'mimba mwace mukhana mamphase. ²⁸ Panthawe yakubala, m'bodzi mwa wanawo adacosa boko. Daya adaliphata, acilimanga na usalu ufaira aciti: “Umweyu ndiye waku-toma kubadwa”. ²⁹ Tsono mwanayo adalibweza boko lile, mwandzace acicoka. Ndipo daya ule adati: “Wabziphocolera tani?” Na tenepo mwanayo adacemerredwa Perezi. ³⁰ Patsogolo pace m'bale wace adabadwa, usalu ufaira uli ku boko. Ndipo adacemerredwa Zera.

39

¹ Aljimaele wale adayenda naye Zuze ku Ijipito komwe Potifara Mujipito, wakulemekezeka wa Falau ndipombo mkulu wa acikunda wakulindira kunyumba ya mambo, adamugula. ² MBUYA akhali naye Zuze, ndipo adam'thandiza kuti bzentse bzymuyendere bwino. Adakhala m'nyumba ya mbuya wace, Mujipito ule. ³ MBUYA waceyo adawona kuti MBUYA akhali naye Zuze, na kuti akhamukwanirisa pa bzentse bzmomwe akhacita. ⁴ Potifara adakondwa naye Zuze pakuwona momwe akhamutumikira. Na tenepo adam'sandusa kapitau wa nyumba yace, ndipombo wakunyang'anira bzentse bzmam'nyumbamo. ⁵ Kuyambira nthawe yomwe Zuze adayamba kunyanganira bzentse bza m'nyumba ya Potifarayo, MBUYA adadalisa bzentse bza kunyumba kwa Mujipitoyo, napombo bza kuminda kwace, thangwe la Zuzeyo. ⁶ Na tenepo Potifara adaikha m'manja mwa Zuze bzace bzentse, na tenepo kuti akhalibe thupo na cinthu ciri-centse, tsono cakudya cokha comwe akhadya.

Zuze akhali wa mawonekedwe yabwino na kudeka. ⁷ Patapita kanthawi, mkazi wa mbuya wace adayamba kusirira Zuze. Ndipo mkaziyo adauza Zuzeyo kuti: “Tani ugone nande”. ⁸ Zuze adalamba, adati: “Thangwe lakuti ine ndirikuphata basa muno, mbuya wangu alibe-thupo na cinthu ciri-centse ca m'nyumba muno. Adandipasa ukapitao wakunyang'anira bzace bzentse, ⁹ ndipo utongi wa bzentse bza m'nyumba muno uli m'manja mwangu, nee m'manja mwace. Alibe-kundimana cinthu ciri-centse kupambula imwe mwekha, pakuti ndimwe mkazi wace. Ndipo bzingakwanisike tani kuti ine ndicite cinthu cakuipisisa catenepaci, na kuphonyera Mulungu?” ¹⁰ Napo mkazi ule akhalewa-lewa mafala yamweya kuna Zuze ntsiku na ntsiku, Zuzeyo akham'bvera lini na pang'onopo kugona naye ngakhale kukhala pafupi naye.

¹¹ Tsono ntsiku yinango Zuze adapita m'nyumba kuti aphate basa, ndipo pakhalibe wabasa winango m'nyumbamo. ¹² Mkazi ule adaphata cakubvala Zuzeyo, acimuuzza kuti: “Ugone nande basi!” Tsono iye adathawira panja, kusiya cakubvala cile ciri m'manja mwa mkaziyo. ¹³ Ndipo mkazi ule atawona kuti Zuze wasiya cakubvala ndipo wathawira panja, ¹⁴ adacemera wabasa wam'nyumbamo, adawauza kuti: “Mwabziwona ibzi? Mwamuna wangu adabwera na Muhebri uyu kuti adzatitukane. Iye abwera kuna ine kuti andisvithe. Tsono ine ndakuwa kwene-kwene. ¹⁵ Ndipo atabva kukuwa kwanguko, wasiya cakubvala cace m'manja mwangumu acithawira panja”. ¹⁶ Cakubvalaco adandocikoya m'manja kudikhira mpaka mbuya wa Zuze abwere. ¹⁷ Ndipo atabwera, adamufotokozera nkhani yentseneyo, adati: “Nyagrinya ule Wacihebri mudabwera naye m'nyumba munoyu, adapita kucipinda kwangu kudzandisinjirira ine. ¹⁸ Tsono ine ndidakuwa, umweyo adasiya cakubvala cace pafupi na ine, acithawira panja”.

¹⁹ Atabva mafala ya mkazi wace yakulewa kuti: “Inde, ibzi ni bzmomwe wandicita nyagrinya wanu”. Mbuya wa Zuze adawawidwa kwene-kwene. ²⁰ Pamwepo adamumangisa Zuze acikamufungira mukawoko momwe akhakoya anyam'kawoko wa mambo, ndipo adakhala mumwemo. ²¹ Tsono MBUYA akhanaye Zuze, adam'komera m'tima na kum'citira nkhombo kuti wakukoya kawoko akondwere naye Zuze. ²² Adam'sandusa kapitau wakunyang'anira anyam'kawoko wentse, pabodzi na bzentse bzakucitika m'kawokomo. ²³ Bzentse bzikhali m'manja mwa Zuze, ndipo wakukoya kawokoyo akhanyang'anira-lini cinthu cina ciri-cense, thangwe MBUYA akhali naye Zuze ndipo akhamukwanilisa pa bzenze bzmomwe akhacita.

*Zuze amasula ndoto wa anyam'kawoko***40**

¹ Patapita nthawe, munthu wakuperekerera vinyu na wakukondza pau ku nyumba ya mambo wa kuljipito, adaphonyera mbuyawawo mambo wa ku Ijipito. ² Falau adawakalipira kwene-kwene akulu-akulu wace awiriwo mkulu wakuperekerera vinyu na mkulu wakukondza pau. ³ Na tenepo adawafungira pa nyumba ya mkulu wa acikunda wakulindira, mukawoko momwe mukhana zuze. ⁴ Mkulu wa alindiri ule adasankhula Zuze kuti akoye wanthu awiriwo na kuwalindira. Adakhala ntsiku zizinji m'kawokomo. ⁵ Ndipo wakuperekerera vinyu na wakuphika pau za mambo wa kuljipito, omwe akhali mkawoko, pa uwiri bwawo adalota usiku ubodzi-bodziwo matulo yace-yace na thumbudzulo lace-lace ⁶ Pomwe Zuze adabwera ku macibese, adawona iwo adadodoma. ⁷ Pamwepo adabvundza akulu-akulu wa Falau omwe wakhali na iye m'kawoko mwa mbuya wawo, “Mwatani mulikuwoneka ninga wakusunama lero?” ⁸ Wentsenewo adatawira kuti: “Awirife tense talota ndoto usiku wapitayu, ndipo pano palibe na m'bodzi yekha omwe angatithumbudzulire malotoyo”. Pamwepo Zuze adawauza kuti: “Ni Mulungu yekha-basi omwe ambapasa nzeru zakuthumbudzula ndoto. Ndiuzenimbo ndoto zanuzo”.

⁹ Na tenepo mkulu wakuperekerera vinyu ule adayamba kulewa matulo yace kuna Zuze, adati: “Ine ndalota ndirikuwona muti wamphesa, ¹⁰ ukhali na mithambi mitatu. Masamba yace yatondophukira, pamwepo pada-woneka maluwa, patsogolo pace pada-woneka pomwe mphesa zakutokota. ¹¹ Mkombo wa Falau ukhali m'manja mwangu. Ndidatenga uva ndipo ndidapsinyira mum'kombo wa Falau, ndipo ndidaupereka m'manja mwa Falau”. ¹² Zuze adamutawira kuti: “Thumbudzulo la matulo yamweya ndiri: Mithambi itatuyo ni n'tsiku zitatu. ¹³ M'kati mwa n'tsiku zitatu, Falau an'kucosa muno, an'kulekelera, ndipo an'kubweza pa basa lako. Ndipo ucimbadzapereka mkombo kwa Falau ninga momwe ukhacitira kale pomwe ukhali wakuperekerera vinyu. ¹⁴ Tsono udzandikumbukire, bzinthu bzikadzakuyendera bwino. Ndaphata minyendo udzandikomere m'tima na kucemera dzina langu kwa Falau, kuti ndidzacoce m'kawoko muno. ¹⁵ Ine adacita kundiba, ndipo adabwera nande kuno kucokera ku dziko la Ahebri. Ndipo napo kuno, ndilibe kucita cinthu ciri-centse kuti andifungire naco m'kawoko”. ¹⁶ Wakuphika pau ire naiyembo adaona kuti thumbudzulo la malotoyo likhali labwino, adauza Zuze kuti: “Inembo ndalota ndatasendza ntsengwa zitatu za pau pamsolo pangu. ¹⁷ Muntsengwa ikulu mukhana mitundu izinji ya cakudya ca Falau, tsono mbalame zikhadya cakudyaco muntsengwa pa msolo pangu”. ¹⁸ Zuze adamutawira kuti: “Thumbudzulo la matulo yamweya ndiri: Ntsengwa zitatu na n'tsiku zitatu. ¹⁹ Mkati mwa ntsiku zitatu, Falau an'kucosa muno, ndipo an'dzaugwata msolo wako. Ndipo citanda cako an'dzacimanika pa muti, ndipo mbalame zidzadya mnofu wako”.

²⁰ Padatondokupita ntsiku zitatu, padacitika cikondweso cakusekerera ntsiku yakubadwa Falau, ndipo Falauyo adacemera wakulemekezeka wace wentse. Ndipo adam'cosa wakuperekerera vinyu pabodzi na wakuphika pau. Awiri wentse wale adawaimisa pamaso pa wakulemekezeka wace. ²¹ Falau adamubwezera pa basa lace mkulu wakuperekerera vinyu ule, lomwe akhambacita lakuperekerera mkombo m'manja mwa Falau. ²² Tsono wakuphika pau ule adam'manika, ninga momwe Zuze akhadalewera pakuthumbudzula

matulo yawo yale. ²³ Tsono wakuperekera vinyu ule alibe kumukumbukira Zuze, adandomuyebweratu.

41

Zuze an'thumbudzula maloto ya mambo Falau

¹ Patapita magole mawiri, Falau adalota kuti waimirira pamphepete pa m'kulo wa Nilo. ² Nthawe imweyo adandowona ng'ombe zinomwe zakunenepa zakudeka zikhacoka mum'kulo, ndipo zikhadya m'mitete. ³ Patsogolo pace mum'kulomo mudacoka pomwe ng'ombe zinango zinomwe zakuwonda zakuipa-ipa, zomwe zidaima pabodzi na zakuyamba, m'mphepete mwa m'kulo. ⁴ Ndipo ng'ombe zakuipa-ipa zakuwonda zidadya zinzace zakudeka zakunenepa zire. Pamwepo Falau adalamuka. ⁵ Atagona pomwe, adalota matulo anango. Adawona ngala za tirigu zinomwe zatabala pa phesi libodzi, ndipo zikhali zakuwoneka bwino na zakukhwima. ⁶ Patsogolo pace padaphukira ngala zinango zinomwe zing'ono zakupsa na mphepo yakutetha yakumabvaduwa. ⁷ Ngala zing'onozo zidameza ngala zinomwe zakukhwima zire. Falau pomwe adamuka, adawona kuti yakhali matulo basi. ⁸ Kwatacena macibese adabonera kwene-kwene, mwakuti adacemera wamatsenga wace wentse na wanthu wanzeru wentse wa ku Ijipito. Wentsenewo watabwera, Falau adawafotokozera matulo yaceyo, tsono pakhalibe na m'bodzi yekha omwe adakwanisa kuthumbudzula.

⁹ Pamwepo wakuperekera vinyu ule adauza Falau kuti: “Lero ndin'zimbula kuphonya kwangu. ¹⁰ Pale imwe mambo mudatikalipira m'tima akapolofe. Ndipo ine na wakuphika mnkate tense mudatifungira mukawoko, m'nyumba ya mkulu wa alindiri. ¹¹ Ndipo usiku winango, awirife tidalota ndoto. Ali-yentse mwa ife akhada lota ndoto yace, ya thumbudzulo lace-lace. ¹² M'nyumba momwemo mukhali mulumbwana winango Wacihebri, mtumiki wa mkulu wa alindiri wa mukawoko mule. Umweyo adamuthumbudzulira bwino ali-yentse mwa ife thumbudzulo la ndoto zacezo. ¹³ Ndipo bzidacitikadi ninga momwe adatithumbudzulira. Ine ndidabwerera pa basa langu, tsono wakuphika mnkate ule adam'manika pa muti”.

¹⁴ Ndipo Falau adamcemerera Zuze, ndipo adamcosa mwakan'kulumize kukawokoko. Umweyo atamsenga bwino na kucinja bzakubvala, adayenda kuna Falau kule. ¹⁵ Falau adauza Zuze kuti: “Ine ndidalota ndoto, tsono palibe na m'bodzi yekha omwe adakwanisa kuthumbudzula ndotozo. Ndipo adandiwuza kuti iwe ukabva matulo, ati an'dziwa kuthumbudzula kwace”. ¹⁶ Zuze adam'tawira kuti: “Bzobzi ni bzangu lini, tsono Mulungu ndiye an'dzapereka m'tawiro wa m'tendere kuna Falau”. ¹⁷ Pamwepo Falau adati: “Ine ndidalota ndaimirira pamphepete pa mkulo wa Nailo. ¹⁸ Nthawe imweyo ndidandowona ng'ombe zinomwe zakunenepa zakudeka, ndipo zikhadya m'mitete. ¹⁹ Patsogolo pace padacoka pomwe ng'ombe zinango zakuwonda zakuipa-ipa kwene-kwene. Ndikanati kuwona ng'ombe zinango zakuipa tenepa m'dziko lentse la Ijipito. ²⁰ Ng'ombe zakuwondazo zidadya zinzace zakunenepa zire. ²¹ Tsono zitadya zinzacezo, palibe na m'bodzi yekha angadazindikira, pakuwona kuti ng'ombe zakuwondazo zilibe-kucinja kwense kaonekedwe kace, tsono zidandokhala zakuwonda cadidi ninga kale. Ndipo ndidamuka. ²² Ndatagona pomwe ndidalota ndawona ngala zatirigu zinomwe zakuwoneka bwino na zakukhwima bwino zatabala pa phesi libodzi. ²³ Patsogolo pace padaphukira ngala zinango

zinomwe zakuuma zakubwerera, zakutenthedwa na mphepo yakumabvadzuwa. ²⁴ Ngala zing'onozo zidameza zinzace zakunenepa zire. Ndipo ndidafotokozero wamatsenga matulo yamweya, tsono palibe na m'bodzi yekha omwe adakwanisa kundithumbudzulira”.

²⁵ Pamwepo Zuze adauza Falau kuti: “Ndoto zense ziwirizi zili na thumbudzulo libodzi lokha. Mulungu wakuuzilatuni bzomwe an'dzacita. ²⁶ Ng'ombe zixanu na ziwiri zakunenepazo na magole maxanu na mawiri. Ndipo ngala zatirigu zixanu na ziwiri zakukwimazo naizombo na magole maxanu na mawiri. Kuthumbudzula kwace nkubodzi. ²⁷ Ng'ombe zixanu na ziwiri zakuwonda zomwe zidabwera pambuyo zire, ndipombo ngala zatirigu zixanu na ziwiri zakupsa na mphepo yakumabvadzuwa zire, ni magole maxanu na mawiri ya njala. ²⁸ Ndipo ninga momwe adalewera, ndiye kuti Mulungu wakuuzilantuni bzomwe an'dzacita. ²⁹ Pan'dzakhala magole manomwe ya mpfumba m'dziko lentse la Ijipito. ³⁰ Yangadzapita magole yamweyo, pan'dzakhala pomwe magole manomwe ya njala, ndipo magole yentse yale ya mpfumba bzin'dzayebweka mu Ijipito mwentse. Njalayo in'dzadzonga dziko. ³¹ Magole yentse yale ya bzinthu bzizinji yan'dzakumbukika lini, thangwe njala yomwe idzabwerayo in'dzakhala yakugoswa. ³² Nakuti imwe Falau mwalota kawiri matulo yokha-yokhayo, bzikuwonesa kuti Mulungu ndiye omwe wakondza bzimwebzi, ndipo an'bzicita cadidi tsampanopa. ³³ Tsapano imwe mambo sankhulani munthu an'dziwa bzinthu na wandzeru, mum'pase utongi pa dziko lense la Ijipito. ³⁴ Musakhule pomwe wanthu wakulu-wakulu m'dziko lentse lino, ndipo cibodzi mwa bzigawo bzixanu bzilibzense bza bzakubvuna, ambaciikhe pambali pa magole maxanu na mawiri bza cakudya cakuwanda. ³⁵ Wagumanize cakudya cense ca magole yabzinthu bzomwe bzilikubwerabzi. Ambacite bzensenebzi na utongi wanu, ndipo wambaikhe tirigu pambali m'mizinda yentse na kumkoya bwino. ³⁶ Cakudya comweco cin'dzakhala cakudya ca nthawe ya njala ya magole maxanu na mawiri yomwe yan'dzabwera cadidi mu Ijipito muno, kuti na tenepo wanthu wa ku Ijipito waleke kudzafa na njala”.

Zuze animusandusa wakulemekezeka mukulu ku Ijipito

³⁷ Falau pabodzi na wakulemekezeka wace adabvuma bzentse bzomwe adalewa Zuze. ³⁸ Ndipo Falau adabvunza wakulemekezeka wacewo kuti: “Kodi tingamuwone kuponi munthu winango wakuposa uyu omwe ali na mzimu wa Mulungu?” ³⁹ Na tenepo Falau adauza Zuze kuti: “Pakuwona kuti Mulungu wakuwonesa bzentsenebzi, palibe pomwe winango ali-yentse an'dziwa bzinthu na wanzeru kuposa iwepo. ⁴⁰ Iwe ndiwe omwe un'dzatonga dziko langu, ndipo wanthu wangu wentse an'dzakubvera. Ine ndin'dzakuposa pa cimweci-cokha cakuti ndine mambo”. ⁴¹ Ndipo Falau adauza pomwe Zuze kuti: “Tsapano ine ndakusankhula iwepo kuti ukhale wakulemekezeka mukulu wa dziko lense la Ijipito”. ⁴² Na tenepo, Falau adacosa mphete ya umambo ku cala cace, aciibvazika ku cala ca Zuze. Adamubvazika pomwe bzakubvala bza ntsengwa ikulu na mkufu wa oro m'khosi mwace. ⁴³ Adamukwiza pa ngolo yace yaciwiri, ndipo alindiri wa Falau adayamba kukuwa patsogolo pa ngoloyo kuti: “M'godamireni”. Na tenepo Zuze adatambira utongi, ndipo adakhala wakulemekezeka mukulu wa dziko lense la Ijipito. ⁴⁴ Falau adauza Zuze kuti: “Ine ndine Falau, iwe ukaleka kubvuma, palibe na m'bodzi yekha omwe an'dzakwanisa kucita cinthu ciricense napo kuyenda komwe m'dziko la Ijipito lentseneli”. ⁴⁵ Pamwepo Zuze ule adamucemera Zafenati-Panea. Ndipo adampasa mkazi dzina lakuti

Asenati, mwana wa Potifera omwe akhali nyantsembe wa mzinda wa Oni. Na tenepo Zuzeyo adazungira dziko lense la Ijipito.

⁴⁶ Zuze akhana magole makumi matatu pomwe adakawonekera kwa Falau mambo wa ku Ijipito. Ndipo iye adacoka pamaso pa Falau acizungulira dziko lense la Ijipito. ⁴⁷ Pa magole manomwe yale ya mpfumba, m'dziko lense mukhana cakudya cakuwanda kwene-kwene. ⁴⁸ Zuze adakhongobza cakudya pa magole manomwe, pomwe kukhana mpfumba kwene-kwene ku Ijipito, acibzikoya m'mizinda. Mum'zinda uli-wentse akhakoya cakudya ca ku minda yakuzungulira m'zindawo. ⁴⁹ Adakhongobza tirigu wakuwanda ninga m'cenga wakunyanza. Kukhana tirigu wakuwanda na tenepo kuti wakhadaleka kumupima kwense, pakuwona kuti kukha kwansika lini kumupima tirigu wenseneyo.

⁵⁰ Magole yanjala yakanati kufika, Zuze adabala wana wacimuna wawiri mwa Asenati ule, mwana wa Potifera, nyantsembe wa ku Oni. ⁵¹ Ndipo adati: “Mulungu wandiyebwesa kusauka kwangu kwentse kule ndipombo banja la baba wangu”. Na tenepo mwana wace waciutswaka ule adam'pasa dzina lakuti Manase. ⁵² Ndipo adalewa pomwe kuti: “Mulungu adandikwanirisa m'dziko la kubonera kwangu”. Na tenepo mwana waciwiriyo adam'pasa dzina lakuti Eferemu.

⁵³ Patapita magole manomwe ya mpfumba mu dziko la Ijipito, ⁵⁴ kudafika magole manomwe ya njala yomwe akhalewa Zuze yale. Njala imweyo ikhadafikambo ku m'madziko yanango yentse, tsono m'dziko lense la Ijipito mukhana cakudya cizinji. ⁵⁵ Njalayo yatakwana dziko lense la Ijipito, wanthu wakhallira Falau kuti awapase cakudya. Falau akhawauza wentse kuti: “Ndokoni kuna Zuze, bzomwe an'kakuuzani, mukacite bzimwebzo”. ⁵⁶ Ndipo njalayo yatakwana dziko lense, Zuze adafungula magwangwa ya tirigu yale, acimbawagulisira aIjipitowo, thangwe ikhadakula cadidi mu Ijipitomo. ⁵⁷ Wanthu wakhafika ku Ijipito kucokera ku madziko yentse, kudzagula tirigu kuna Zuze, thangwe njala ikhadakula pakugosva pa dziko lense la pantsi.

42

Abale wace wa Zuze afika ku Ijipito kudzagula tirigu

¹ Jakobo atabva kuti ku Ijipito ndiko kuna tirigu, adabvundza wana wace kuti: “Thangwe lanyi mulikondokukhala nee kucita cinthu? ² Ndilikubva kuti ku Ijipito kuna tirigu. Ndokonimbo kumweko, mukatigulirembo ife, kuti tikhale na moyo tileke kufa na njala”. ³ Na tenepo abale wace wa Zuze khumi adanyamuka kuyenda ku Ijipito kukagula tirigu. ⁴ Jakobo alibekutumiza nawo Benjamini, mng'ono wace caiyecaiye wa Zuze ule, thangwe akhagopa kuti angacite tsoka. ⁵ AIjirayeriwo adayenda kuIjipito kukagula cakudya pabodzi na wanthu winango wentse, thangwe lakuti ku dziko la Kanani kukhana njala.

⁶ Ndipo pakuwona kuti Zuze akhali wakulemekezeka mkulu wakatonga dziko lense la Ijipito, ndiye omwe akhagulisa tirigu kuna wanthu waku-cokera ku mbutu zentse za dziko. Na tenepo, abale wa Zuze na iwombo adabwera, ndipo adamugodamira wacikotamisa misolo kuna Zuze. ⁷ Zuze atawawona abale wacewo, adawazindikira, tsono adandocita ninga alibekuwadziwa. Adayamba adalewa nawo mwaukali, adawabvundza kuti: “Kodi imwe mulikucokera kuponi?” Iwo adatawira kuti: “Tilikucokera ku Kanani, tadzagula cakudya kuno”. ⁸ Zuze adawazindikira abale wace wale, tsono iwo alibe kumudziwa. ⁹ Adakumbukira ndoto zire zakulewa bza

iwo, ndipo adati: “Ndimwe wanthu wakuyendeza dziko. Mwabwera kuno kudzawona kuti muwone penu dziko lathu ni lakufoka”.

¹⁰ Iwo wale adatawira kuti: “Ayai mbuya wathu, ife wakumtumikira wanu tabwera kuti tidzagule cakudya basi. ¹¹ Tentseneife ndife wana wa Jakobo. Ndife wanthu wakulungama, ndife lini wakuyendeza, mbuya wathu,”. ¹² Zuze adati: “Ayai. Imwe mwabwera kudzawona dziko lathu kuti muwone penu ni lakufoka”. ¹³ Ndipo iwo adati: “Mbuya wathu, ife tikhalipo wana wacimuna khumi na awiri pa ubale bwathu, baba wathu m'bodzi, ku dziko la kwathu ku Kanani. Mng'ono ana baba wathu, ndipo winango adafa”.

¹⁴ Tsono Zuze adawatawira kuti: “Pale ndalewa kale kuti ndimwe wakuyendeza basi. ¹⁵ Ndipo ndin'kuyezani tenepa, ndirikulumbira kuti pana Falau! Imwepo mun'coka lini, mpaka mng'ono wanuyo abwere kuno. ¹⁶ Tumani m'bodzi mwa imwe kuti ayende akamutenge. Winango mwentse mun'salamwe mukhale mukawoko, mpaka mafala yanuya yazindikirike, tiwone penu mulikulewa cadidi. Pamwepo nee, cadidi pana Falau, imwepo ndimwe wakuyendeza basi”. ¹⁷ Atalewa mafala yamweya, adakawafungira mukawoko n'tsiku zitatu.

¹⁸ Patapita n'tsiku zitatu, adawauza kuti: “Citani tenepa kuti mukhale na moyo sabwa Ine ndimbagopa Mulungu. ¹⁹ Penu ndimwe wanthu wakulungama, mbasale m'bodzi wa imwe m'kawoko, anangomwe ndokoni, takulani tiriguyi kuti mukamalise njala ku zinyumba zanu. ²⁰ Mng'ono wanuyo mukabwere naye kuno, kutsimikiza kuti mulikulewa bzaacadidi, ndipo mun'dzaphedwa lini”. Iwo wale adabvuma bzimwebzo.

²¹ Ndipo adayamba kuuzana wina na mwandzace kuti: “Cadidi, ife tidaphonya pomwe mng'ono wathu akhatikumbira kuti tim'citire ntsisi, tsono ife tilibe kumubvera kwense nsisi. Ni thangwe lace tili mumatsautso tsapano lino”. ²² Pamwepo Rubeni adati: “Ine pale ndikhakuuzani kuti mulumbwanayu musamucite cinthu, imwe mulibe kundibvera. Onani, tsapano tilikutambira sagwati ya imfa yace ire”. ²³ Zuze akhabva bzentse bзомwe akhauzanabzo, tsono iwo walibe kudziwa, thangwe lakuti akhalewa-lewa naye kucokera mwa wakuthumbudzula. ²⁴ Ndipo Zuze adayenda payekha kukalira misozi. Patsogolo pace adabwera aciyamba pomwe kulewa-lewa nawo. Adapambulapo Simeoni, adammanga pamwepo iwo alikuwona.

Abale wa Zuze an'bwera ku Kanani

²⁵ Ndipo Zuze adatonga kuti mabudu yawo yadzazidwe na tirigu, ndipo kuti kobiri za ali-yentse ziikhidwe m'budu mwace momwemo. Adatonga pomwe kuti awapase cakudya capaulendo. Wabasa wa Zuze adacita bzensenebzo. ²⁶ Abale wacewo adapakiza pa mabulu yawo mabudu ya tirigu ule adagulayo, ndipo adanyamuka ulendo. ²⁷ Atafika pa gowa, m'bodzi mwa iwo adatsudzula budu wace kuti atengembo cakudya cakudyesa bulu wace. Atatsudzula, adandowona kuti pamulomo pa budupo pana kobiri. ²⁸ Adacamera abale wace adawauza kuti: “Ha, wandibwezera kobiri zangu. Ni izi ziri m'buduzi”. Pamwepo wentsenewo mitima yawo idandoti pswii! Adacita mantha kwene-kwene aciti: “Mulungu waticita bzakutani ife?”

²⁹ Atafika kuna baba wawo Jakobo, ku dziko la Kanani, adamufotokozera bzentse bзомwe bзidawagwera, adati: ³⁰ “Wakulemekezeka m'kulu wa dzikolo adalewa-lewa nafe mwaukali, kuti ati ndife wakuyendeza dziko lawolo. ³¹ Ife tidamuuza munthuyo kuti: ‘Ndife wanthu wakulungama, ndife lini wakuyendeza. ³² Ife tentse tikhalipo wana wacimuna khumi na awiri, tsono m'bodzi adafa, ndipo m'ng'ono ana baba wathu

ku Kanani.’ ³³ Pamwepo umweyo adati: ‘Kuti ndidziwe kuti ndimwe wanthu wakulungama, m'bale wanu m'bodzi asale na ine kuno, tsono anangomwe mwentsenemwe mutenge tirigu, muyende nayo kukamalisa njala ku zinyumba zanu. ³⁴ Ndipo mbale wanu wamng'onoyo mudzabwere naye kuno. Pamwepo ndipo ndidzadziwe kuti ndimwe lini wakuyendeza, tsono ndimwe wakulungama. Mbale wanuyo ndidzambwezera kuna imwe. Mukadzatenepeo mungakwanise kumbadzacita basi veremawu m'dziko muno.’ ”

³⁵ Atatsudzula mabudu yawo, ali-yentse adaona kuti cikwama ca kobiri cikhali momwemo mubudumo. Ataona kobirizo, iwo pabodzi na baba wawo womweyo adacita mantha kwene-kwene. ³⁶ Ndipo Jakobo baba wawo adawauza kuti: “Mwandibera wana wangu. Zuze adayenda, ndipo naiyembo Simeoni wayenda, tsapano mun'funa kutengambo Benjamini, bzense bbandigwera ine!” ³⁷ Rubeni adauza baba wace kuti: “Mudzaphe wana wangu awiriwo, ningaleka kum'bweresa Benjamini kuna imwe. Ndi-paseni nin'dzam'bweresa”. ³⁸ Tsono Jakobo adati: “Mwana wangu aniyenda lini namwe nee! M'bale wace adafa, ndipo ndiye wasala yekha. Pinango angagumane cakuipa pa njira komwe mulikuyenda, mun'dzacitisa kuti imbvi zangu ziyende kuthenje na kulira”.

43

Abale wa Zuze an'bwerera ku Ijipito watatenga Benjamini

¹ Njala idakula kwene-kwene m'dziko la Kanani. ² Ndipo banja la Jakobo lire latadya tirigu wentse omwe adakasundza ku Ijipito ule, Jakobo adauza wana wace wale kuti: “Ndokoni pomwe, mukatigulirembo cakudya pang'ono”. ³ Pamwepo Juda adati: “Munthu ule adaticenjeza caibzo kuti: ‘Mungasaya kubwera naye mng'ono wanu, mun'dzawona lini nkhope yangu’. ⁴ Mungatibvumiza kuti tiyende naye m'bale wathu, tiniyenda, ticikakugulirani cakudya. ⁵ Mukasaya kutibvumiza, ife tiniyenda lini, pakuwona kuti munthu omweyo adalewelatu kuti: ‘Mukasaya kubwera naye m'bale wanu mun'dzawona lini nkhope yangu.’ ” ⁶ Pamwepo Ijirayeri adati: “Thangwe ciyani mudaumisa bzinthu pa ine pakumuuzza kuti muli na mbale wanu winango pomwe?” ⁷ Iwo adatawira kuti: “Ndipo kuti munthuyo akhandobvunzisisa bza ife na bza banja lathu akhati, ‘Kodi baba wanu akana moyo? Kodi muli naye mbale wanu wina?’ Ndipo ife nibzakufunika kutawira mibvunzo yenseneyi. Kodi ife tingadadziwa tani kuti iye alikutiwuzza bzakuti mbale wathuyo tiyende naye pabodzi”. ⁸ Na tenepo Juda adauza baba wace Ijirayeri kuti: “Ndipaseni ine mulumbwanayu, tiguduke tiyende kuti tikhale na moyo tireke kufa, ife ayai imwe ngakhale wana wathu. ⁹ Ine ndinimukoya an'khala m'manja mwangu. Ndikasaya kubwerera naye ndicimuimisa pamaso panu nin'dzakhala na thangwe kwa imwe lakusaya kumala. ¹⁰ Tingadasaya kupondaponda, tingadayenda na kubwerako kawiri kense tsapano”.

¹¹ Ndipo baba wawo Ijirayeri adawauza kuti: “Penu na momwe bziriri, citani tenepo. Munthuyo mtengerenimbo bzisapo bzakukoma bza dziko lino m'mabudu mwanu kuti mukampase. Mumtengere pomwe mafuta yazinji pang'ono, uci pang'ono, mafuta yakununchira yakusiyana-siyana, mure, manduwi, ndipombo bzisapo bzinangombo. ¹² Mutenge kobiri ntsengwa yakufunya kawiri, kuti mukabweze kobiri zomwe zidawoneka m'mabudu mwanu zire. Pinango bzidacitika mwa kuphonya. ¹³ Mtengeni m'bale wanuyu, ndipo nyamukani, muyende pomwe kuna munthuyo. ¹⁴ Mulungu

Wa mphambvu akucitireni ntsisi pamaso pa munthuyo, kuti abweze m'bale wanu winango ule pabodzi na Benjamini. Cipande ca ine, penu niniluza wana, nin'dzakhala ndilibe wana". ¹⁵ Na tenepo abale wentse wale adatenga mphaso zire, ndipo adatenga pomwe kobiri ntsengwa yakufunya kawiri, acitengambo Benjamini. Adakonzeka, adaguduka ulendo kuyenda ku Ijipito. Kumweko adakawonekera pamaso pa Zuze. ¹⁶ Zuze atawona Benjamini pabodzi nawo, adauza akapolo wakunyang'anira bzentse panyumba pace kuti: "Wanthu awa apitewentse m'nyumba. Ndipo uphe nyama na kuiphika bwino, thangwe wanthu amwewa an'dya na ine masikati yano". ¹⁷ Kapoloyo adacita ninga momwe Zuze adamuuzira, adayenda nawo abale wale kunyumba kwa Zuze. ¹⁸ Tsono iwo adacita mantha kwene-kwene pakuwona kuti alikuyenda nawo kunyumba kwa Zuzeyo, akhakumbuka kuti: "Alikutipitisa muno thangwe la kobiri zire zidabwezedwa m'mabudu mwathu Panthawe yakuyamba ire. Alikutondofuna mulandu wakuti acite nafe nkhondo mwadzidzidzi, thangwe alikufuna kutisandusa anyagrinya wace na kutibera mabulu yathuya". ¹⁹ Na tenepo wakanatikupita m'nyumbamo adafika kwa wabasa wa Zuze wakunyang'anira nyumba ule, ²⁰ acimuuzira kuti: "Pepani mbuya, ife tidabwerambo kuno kale kudzagula cakudya. ²¹ Tatafika pa mbutu ya gowa, pakutsudzula mabudu yathu, ali-yentse mwa ife adaona kobiri yace kumulomo kwa budu lace, ndipo kobirizo zikhalipo zentse ninga momwe tidazilewengera. Kobiri zimwezo tabwera nazo. ²² Ndipo tabwera naizombo kobiri zinango zakudzagulira cakudya cinango. Omwe adaikha kobiri m'mabudu mwathu, tilikumudziwa lini nee". ²³ Wabasa ule adati: "Lekani thupo, mitima yanu ikhale pantsi. Mulungu wanu, Mulungu wa baba wanu, ndiye omwe adakuikhirani kobiri zanu mumabudumo. Kobiri zanu zakuyamba zire ndidatambira". Na tenepo, adawacosera Simeoni ule. ²⁴ Kapoloyo watabwera nawo abalewo m'nyumba mwa Zuze, adawapasa madzi kuti asambe minyendo yawo, ndipo mabulu yawo yale adayadyesambo. ²⁵ Ndipo abalewo adakondzeratu mphatso zawo zire Zuze akanati kubwera masikati, thangwe akhadabva kuti an'kadya kumweko.

²⁶ Pomwe Zuze adafika pa nyumba, abale wace adam'bweresera m'nyumba mphatso zomwe zikhali m'manja, ndipo adagodama pa maso pace wacitsulima mpaka pantsi. ²⁷ Iye adawabvundza momwe aliri, aciwabvunza pomwe kuti: "Kodi baba wanu wakukalamba ule mukhandiuzayo ali tani? Kodi akana moyo?" ²⁸ Iwo adatawira kuti: "Mtumiki wanu akana moyo, ndipo ali bwino". Ndipo wentsenewo adamugodamira pomwe wacimkotamira pamwepo. ²⁹ Zuze pomwe adanyang'ana adawona Benjamini, m'bale wace caiye mwana wa mai wace, ndipo adati: "Uyu ndiye m'bale wanu wakumalizira ule omwe mukhalewa?" Ndipo adati: "Mulungu akudalise, mwana wangu". ³⁰ Atalewa bzimwebzo Zuze adacoka pamwepo mwakam'kulumize thangwe lakuti m'tima wace udadzala na nsisi thangwe la mng'ono wace ule. Akhali pafupifupi kulira, na tenepo adapita m'cipinda mwace adakalira mumwemo. ³¹ Atapukuta m'maso adabura, ndipo adalimba pomwe m'tima, adatonga kuti cakudya cibwere. ³² Zuze akhadya payekha, abale wacewo akhadya pameza inango. Aljipito omwe akhali naye m'nyumba naiwombo akhadya paokha, thangwe iwo akhanyansidwa kudyera pabodzi na Ahebri. ³³ Abalewo akhadakhala pa mesa patsogolo pa Zuze, ndipo akhali atawaikha mwakutewererana na kubadwa kwawo, kuyambira wamkulu mpaka wamng'ono. Abale wale ataona momwe adawakhazikira, adadabwa kwene-

kwene acimbanyanganisana. ³⁴ Cakudya comwe akhadyaco cikhacokera pa mesa pa Zuze, tsono cakudya cakupasa Benjamini cikhaposa ca wentsenewo ka xanu. Na tenepo wentsenewo adadya na kumwa pabodzi na Zuze mpaka kukhuta, ndipo adakodwela pabodzi naye.

44

Mkombo cin'nyembereka

¹ Patsogolo pace Zuze adauza wabasa mkulu wakunyang'anira nyumba yace kuti: “Dzaza phoso m'mabudu yomwe yabwera na wanthuwa, momwe angakwanisire kunyamula. Ndipo ikha kobiri za m'bodzi na m'bodzi pamulomo pa budu la phoso. ² Mkombo wangu wa parata ikha pamulomo pa budu la phoso la mng'ono, pabodzi na kobiri zace zomwe akhafuna kugulira tirigu”. Kapoloyo adacita ninga momwe adamuuzira. ³ Macibese kwatacena, wanthu wale adagoneka iwo na mabulu yawo. ⁴ Adandocoka pang'ono mum'zindamo, Zuze adauza wabasa wace mkulu ule kuti: “Nyamuka, uthamangire wanthu wale. Ungawagumana, abvundze kuti: “Thangwe lanyi mwabwezera cakuipa pa mbuto ya cabwino? ⁵ Ndiwo lini mkombo omwe ambamwera mbuya wangu? Omwe ambavimira nawo? Bzomwe mwacitabzi ni bzakuipa.’”

⁶ Wabasa ule adawagumana, aciwauza mafalayo. ⁷ Iwo adamutawira kuti: “Thangwe ranyi mulikulewa mafala yamweya mbuya? Ife anyagrinya wako tingacite lini bzinthu ninga bzimwebzo. ⁸ Kobiri yomwe tidawona m'milomo ya mabudu ya phoso, tidakubwezerani kuyambira ku dziko la Kanani, tsono tingadaba tani ku nyumba kwa mbuya wako parata ayai oro? ⁹ Mwa anyagrinya wako, omwe an'gumanidwa na mkomboyo afe, ndipo ife tentse tin'dzakhala anyagrinya wako, mbuya!” ¹⁰ Pamwepo kapoloyo adati: “Bzicitike ninga momwe mwalewera. Ule omwe an'gumaniwa nawo an'khala nyagrinya wangu, tsono anangomwe mun'khala wakusaya thangwe”. ¹¹ Na tenepo adabulusa mwakan'kulumize mabudu yawo, ali-yentse adatsudzula budu lace. ¹² Wabasa mkulu wa Zuze ule adafufudza-fufudza kuyambira pa m'kulu mpaka pa mng'ono, ndipo mkomboyo adawugumana m'budu la phoso la Benjamini. ¹³ Pamwepo adang'amba bzakubvala bzawo. Adasenzesa pomwe mabulu mitolo yawo, wacibwerera kum'zinda.

¹⁴ Juda na abale wace atafika kunyumba kwa Zuze, adagumana iye akalipo ndipo adakwathama pantsi pamaso pace. ¹⁵ Zuze adati: “Ciyani cimweci comwe mwacita? Kodi mulikudziwa lini kuti munthu ninga ine an'kwanisa kuvimira?” ¹⁶ Pamwepo Juda adati: “Kodi tingatawire ciyani kuna imwe, mbuya? Tinilewa ciyani? Tin'bzicitisa tani wakusaya thangwe? Mulungu wazimbula cakuphonya cathu, mbuya. Ndife anyagrinya wanu mbuya, ife ngakhale omwe agumanidwa na mkomboyo”. ¹⁷ Tsono Zuze adati: “Ningacite lini bzimwebzo. Munthu omwe wagumanidwa na mkombo yekha, ndiye an'dzakhala nyagrinya wangu. Tsono anangomwe ndokoni mwa m'tendere kuna baba wanu”.

Juda an'pepesera Benjamini

¹⁸ Pamwepo Juda adafendera kuna Zuze, aciti “Ndilekeleleni mbuya, ndibvumizeni ine nyagrinya wanu kuti ndilewe namwe. Lekani kukalipa nande mbuya, imwe muli ninga Falau caiye. ¹⁹ Mbuya, mudatibvunza kuti: ‘Kodi muna baba ayai m'bale wanu?’ ²⁰ Ndipo ife tidakutawirani kuti: ‘Tina baba wathu nkhalamba na mwana m'bodzi wakumalizira wa unkhamba bwace. Mkulu wace adafa ndipo iye yekha ndiye adasala m'mimba mwa mai wace, ndipo baba wace ambam'funa’. ²¹ Mbuya, pale imwe mudatiuza

kuti: 'Mudzabwere naye, kuti ndidzamuwone'.²² Ife tidakutawirani kuti: 'Mulumbwanayo angacoke lini kuna baba wace, pakuwona kuti angacita tenepo, baba waceyo kufa kudzakhala komweko.'²³ Ndipo mudalewa kuti mun'dzatibvumiza lini kufika pomwe pamaso panu tikadzaleka kubwera naye mng'ono wathuyu.²⁴ Tatabwerera kwathu kuna baba wathu nyagrinya wanu, tidamuuzza mafala yanu yentse yale.²⁵ Baba wathu adatiuza kuti: 'Bwererani mukatigulirembo phoso pang'ono,'²⁶ ife tidamuuzza baba wathu kuti: 'Tin'kwanisa lini kuyenda, tsono mungatibvumiza kuyenda na m'bale wathu mng'ono, tiniyenda. Sabwa tingasaya kuyenda na mng'ono wathu, tin'kafika lini pamaso pa munthu ule.'²⁷ Tsono nyagrinya wanu baba wathu adati: 'Mun'dziwa kuti mkazi wangu adandibalira wana awiri.²⁸ M'bodzi mwa iwo adandisiya. Ndipo ine ndidati: Cadidi adakhabvulidwa, mpaka lero ndiribe kumuwona pomwe.²⁹ Tsapano mukanditengera pomwe uyu pamaso pangu, ndipo pinango angagumane na cakuipa, mun'dzacitisa kuti imbvi zangu ziyende kuthenje na kulira.'"³⁰ Juda adapitiriza kulewa aciti: "Tsapano ndikabwerera kwa nyagrinya wanu baba wangu, ndicisaya kuyenda naye mulumbwanayu, omwe m'tima wa baba wangu na wace udabverana,³¹ wakatondokawona kuti umweyu palibe, basi wan'kafa. Ndipo anyagrinya wanu tin'dzacitisa kuti imbvi za nyagrinya wanu, baba wathu, ziyende ku thenje na kulira.³² Ndipombo mbuya, ine ndidapereka moyo wangu kwa baba wangu thangwe la mulumbwana umweyu. Ndidamuuzza kuti penu mulumbwanayu nin'dzabwerera lini naye, nin'dzakhala wakuphonya pamaso pa baba wangu moyo wangu wentse.³³ Ndipo tsapano mbuya, ine ndin'sala kuno kuti nin'khala nyagrinya wanu pambuto ya mulumbwanayu. Mbvumizeni umweyu ayende na abale wacewa.³⁴ Ine nin'kwanisa tani kuyenda kuna baba wangu pakusaya mulumbwanayu kuyenda nande? Ine ndekha nin'kwanisa lini kupirira kuti ndiwone tsoka la tenepa lilikugwera baba wangu".

45

Zuze an'bzilatiza kwa abale wace

¹ Pamwepo Zuze alibe kukwanisa pomwe kubziphata pamaso pa wentse wakumutumikira wale. Adalewa mwakukuwa mafala kuti: "Wentse wacoke muno". Na tenepo pakhalibe na m'bodzi yekha wakusalilira pomwe Zuze akhabzilata kwa abale wace wale.² Adalira mwakubveka na tenepo aIjipito adabva, ndipo mbiri ya bzimwebzo idakafika mpaka kunyumba kwa Falau.³ Zuze adauza abale wace kuti: "Ine ndine Zuze. Kodi baba wangu akana moyo?" Tsono abale wacewo adadzazidwa na mantha, na tenepo kuti alibekukwanisa pomwe kumutawira cinango.

⁴ Ndipo Zuze adawauza kuti: "Ndaphata minyendo fenderani pafupi". Wentse watafendera pafupi, Zuze adati: "Ine ndine m'bale wanu ule Zuze, omwe mudamugulisa ku Ijipito.⁵ Ndipo tsapano lekani kutaya m'tima ngakhale kubzinesa mwekha, na thangwe la kundigulisa kuti ndibwere kuno. Nakuti Mulungu ndiye adandituma patsogolo pa imwe kuti mukhale na moyo.⁶ Gole lino ni gole laciwiri la njala. Tsono yasala magole maxanu, ndipo pa magole yamweya wanthu an'dzalima lini penu kubvuna.⁷ Mulungu adandituma patsogolo panu kuti bzizukulu bzanu bzikoyeke pa dziko na tenepo kuti mupitirize kukhala na moyo mwa cipulumuso cikulu.⁸ Na tenepo ndimwe lini omwe mudanditumiza kuno nee, tsono Mulungu. Iye wandisandusa wakulemekezeka mukulu wa Falau. Dziko lentse lino

lili m'manja mwangu. Ijipito yense ndirikutonga ndine. ⁹ Tsapano kulumizani, bwererani kuna baba wangu, mukamuuze kuti mwana wanu Zuze alikulewa kuti: 'Mulungu wandikuza mpaka kukhala wakutonga Ijipito yense, ndipo bwerani kuno, lekani kucedwa. ¹⁰ Mun'dzakhala ku dziko la Goseni, ndipo mudzakhale pafupi na ine. Mudzakhale imwepo, wana wanu, bzizukulu bzanu, mabira yanu na mbuzi kubodzi, ng'ombe zanu pabodzi na bzentse bzomwe munabzo. ¹¹ Mukadzakhala ku Goseni, ine ndin'dzakukongobzani. Magole ya njala yakalipo maxanu. Ndin'funa lini kuti imwe musauke pabodzi na banja lanu, na wentse omwe muli nawo.' ¹² Ndipo mwentsenemwe na Benjamini, mng'ono wangayu, mungakwanise kuwona kuti ndine cadidi omwe ndilikulewa-lewa namwe. ¹³ Muuzeni baba wangu kuti ndiri pa utongi ukulu ku Ijipito kuno. Mukamuuze pomwe baba wangu bzentse bzomwe mwawonabzi ndipo kulumizani, kubwera naye kuno". ¹⁴ Na tenepo adakumbatira Benjamini, mng'ono wace ule, aciyamba pomwe kulira. Na iyembo Benjamini adakumbatiriwa terepo adayamba kulira. ¹⁵ Patsogolo pace adawampsompsona abale wace wentse wale alikulira. Patsogolo pace abale wace wale adayamba kuceza naye Zuze.

¹⁶ Bzatabveka kunyumba kwa Falau kuti abale wa Zuze abwera, Falauyo na wabasa wace wentse adakondwa kwene-kwene. ¹⁷ Ndipo Falau adauza Zuze kuti: "Uza abale wako kuti asendzese bzifuwo bzawo mitolo, ndipo abwerere kudziko la Kanani. ¹⁸ Ndipo kumweko katengeni baba wanu na mabanja yanu, bwerani kuna ine. Nin'dzakupasani dziko la ndovolo ku Ijipito kuno, ndipo mun'dzadya bza m'dziko lino. ¹⁹ Wauzembo kuti: 'Citani ibzi, tengani ngolo za kuno ku Ijipito, kuti akazi wanu apakire pabodzi na wana. Katengeni baba wanu mubwere. ²⁰ Lekani thupo kuti musiye mitolo yanu kumweko, thangwe dziko labwino la ndovolo la ku Ijipito kuno lin'dzakhala lanu.' "

²¹ Ndipo aIjirayeri adacita zimwezo. Zuze adawapasa ngolo ninga Falau adatongera, aciwapasa cakudya capaulendo. ²² Adawapasa pomwe ali-yentse bzakubvala bzacikondwerero, tsono Benjamini adampasa kobiri zasiiva zakukwana 300, na bzakubvala bzixanu bzacikondwerero. ²³ Baba wace adamtumizira mabulu khumi yakusenza bzisapo bzakukoma bza ku Ijipito, na mabulu khumi yakusenza tirigu, mnkate na bzakudya bzina bza baba wace bzapaulendo. ²⁴ Ndipo adawauza abale wacewo kuti ayende, ndipo pakuyendapo adalewa kuti: "Lekani kupokana pa njira".

²⁵ Ndipo iwo adacoka ku Ijipito, kubwerera ku dziko la Kanani, kuna baba wawo Jakobo. ²⁶ Atafika, adauza baba wawo kuti: "Zuze akana moyo! Ndiye alikutonga dziko lentse la Ijipito". Na bzimwebzo, Jakobo adakomoka, sabwa alibe kukhulupirira. ²⁷ Tsono iwo atamuuzza bzentse bzomwe Zuze adawauza, ndipo iye atawona ngolo zomwe Zuze adatumiza kuti iye akwire pakuyenda ku Ijipito, Jakobo adayamba kuphephuka. ²⁸ Ndipo adati: "Basi inde, mwana wangu Zuze akana moyo. Ndiniyenda ndikamuwone ndikani nati kufa".

46

Jakobo pabodzi na banja lace ayenda ku Ijipito

¹ Ijirayeri adayenda na bzace bzentse ku Bereseba kukapereka ntsembe kuna Mulungu wa baba wace Izaki. ² Usiku Mulungu adawonekera Ijirayeri m'masomphenya, ndipo adati: "Jakobo, Jakobo!" Iye adatawira kuti: "Inde Mbuya!" ³ Ndipo adamuuzza kuti "Ine ndine Mulungu, Mulungu wa baba wako. Leka mantha kuyenda ku Ijipito. Kumweko nin'dzawandisa bzizukulu bzako, kuti bzikhale mtundu ukulu wa wanthu. ⁴ Ine nin'dzapolika

nawe ku Ijipito, ndipo nin'dzakukwiza pomwe cadidi. Manja ya Zuze yan'dzafunga maso yako".⁵ Ndipo Jakobo adanyamuka kucokera ku Beere-seba. Wana wace wa Ijirayeri wale adakwiza baba wawo Jakobo, pabodzi na akazi na wana, pa ngolo zomwe Falau adatumiza.⁶ Adatenga bzifuwo bzawo bzentse pabodzi na bzinthu bzentse bzomwe akhali nabzo ku Kanani, ndipo adayenda ku Ijipito. Jakobo adatenga bzizukulu bzace bzentse,⁷ ndipo kuti wana na azukulu wace wacimuna, ndipombo wana na azukulu wace acikazi. Wentsenewo adayenda nawo ku Ijipito.⁸ Ngaya madzina ya aIjirayeri omwe adayenda ku Ijipito, ndipo kuti Jakobo na wana wace. Rubeni, mwana waciutswaka wa Jakobo,⁹ na wana awa wa Rubeni: Hanoki, Palu, Hezironi na Karimi.¹⁰ Wana wa Simeoni akhali awa: Yemuwele, Yamini, Ohadi, Yakini, Zohari na Shaulo, yomwe mai wace akhali mkazi wa ku Kanani.¹¹ Wana wa Levi akhali awa: Geresoni, Kohati na Merari.¹² Wana wa Juda akhali awa: Ere, Onani, Sela, Perezi na Zera, (tsono Ere na Onani adafera ku Kanani.) Wana wa Perezi akhali awa: Hezironi na Hamuli.¹³ Wana wa Isakara akhali awa: Tola, Puva, Iyobu na Simironi.¹⁴ Wana wa Zebuloni akhali awa: Seredi, Eloni na Yaleele.¹⁵ (Wana amwewa ndiwo omwe Leya adabalira Jakobo ku Mesopotamiya kule, ndipo akhalipombo mwana wace wacikazi Dina. Azukulu wakubadwa mwa Leya akhalipo 33 wentse pabodzi.)¹⁶ Wana wa Gadi akhali awa: Zifiyoni, Hagi, Suni, Eziboni, Eri, Arodi na Areli.¹⁷ Wana wa Asere akhali awa: Imina, Isiva, Isivi, Beriya na mpfumakazi yawo Sera. Wana wa Beriya akhali awa: Hebere na Malikiele.¹⁸ (Wentsenewa khumi na atanthatu akhali azukulu wa Jakobo wakubadwa mwa Zilipa omwe Labani adapereka kuna mwana wace Leya.)

¹⁹ Wana wa Rakeli mkazi wa Jakobo wakhali awa: Zuze na Benjamini.²⁰ Manase na Eferemu akhali wana omwe Zuze adabala mwa Asenati ku dziko la Ijipito, mwana wa Potifera nyantsembe wa ku Oni.²¹ Wana wa Benjamini akhali awa: Bela, Bekara, Asibele, Gera, Naamani, Ehi, Rosi, Mupimu, Hupimu na Aridi.²² (Wentsenewa 14 ndiwo azukulu wa Jakobo mwa mkazi wace Rakeli.)²³ Dani akhali na mwana m'bodzi yekha dzina lace Husimu.²⁴ Wana wa Nafutali akhali awa: Yazeele, Guni, Yezera na Silemu.²⁵ (Axanu na awiriwa ndiwo azukulu wa Jakobo omwe adabadwa mwa Biliha, omwe Labani adapereka kuna mwana wace Rakeli.)²⁶ Cilewengero cense ca wanthu wakuokera mwa Jakobo, omwe adayenda ku Ijipito, cikhali 66, nee kulewenga akazi wa wana wace.²⁷ Pakuwona kuti Zuze adabala wana awiri ku Ijipito, cilewengero cidafika 70. Wentsenewa akhali wa m'banja la Jakobo, ndipo ndiwo adayenda ku Ijipito.

Jakobo na banja lace ku Ijipito

²⁸ Ijirayeri adatuma Juda patsogole pace kuna Zuze kuti amkam'tsogolere njira ya kuGoseni. Ndipo adafika ku dziko la Goseni,²⁹ Zuze adacemerese ngolo yace, adayenda ku Goseni kukagumana na Ijirayeri baba wace. Aton-dofika pamaso pace, adamkumbatira m'khosi, adalira nthawe itali cadidi, alibe kumulekera.³⁰ Ijirayeri adauza Zuze kuti: "Tsapano mbandife, pakuti ndawona nkope yako, ndipo ukana moyo".³¹ Pamwepo Zuze adauza abale wace wale pabodzi na banja lense la baba wace kuti "Nndiniyenda ndikamuuze Falau kuti abale wangu pabodzi na wentse wa m'banja la baba wangu omwe akhakhala ku Kanani, abwera kuno kwa ine."³² Wanthu amwewa na abusa, wakuusa bzifuwo. Mabira yawo na ng'ombe kubodzi abwera nabzo, pabodzi na bzinthu bzawo bzentse.³³ Ndipo Falau akakuce-merani, ndipo acikubvunzani kuti: 'Mumbaphata basa lanyi?'³⁴ Imwe mukamuze kuti: 'Ife mbuya, ndife wakuusa bzifuwo kuyambira ubwana

bwathu, ninga momwe akhacitira makolo yathu.’ Mukatenepo, ndiko kuti mun'dzakwanisa kukakhala m'dziko la Goseni”. Zuze adalewa bzimwebzo thangwe lakuti aIjipito akhanyansidwa na abusa.

47

¹ Pamwepo Zuze adabwera kuna Falau kuti: “Baba wangu pabodzi na abale wangu abwera kucokera ku Kanani. Abwera na bzifuwo bzawo ninga mabira na ng'ombe, pabodzi na bzawo bzentse. Tsapano alikukhala m'dziko la Goseni”. ² Ndipo adatenga abale wace axanu adayenda kukawonesa Falau. ³ Pamwepo Falau adawabvunza kuti: “Kodi mumbaphata basa lanyi?” Iwo adatawira kuti: “Ndife abusa mbuya, ninga momwe akhacitira makolo yathu”. ⁴ Adamuza pomwe Falau kuti: “Tabwera kudzakhala m'dziko muno, thangwe ku Kanani kuna njala yakugosva, na tenepo kwentse kulibe mpfuzo zakudyesa bzifuwo. Ndaphata minyendo mbuya, mutibvumize tikakhale ku dziko la Goseni”. ⁵ Falau adauza Zuze kuti: “Baba wako pabodzi na abale wako abwera kwa iwe. ⁶ Dziko la Ijipito lili m'manja mwako. Ukhazike baba wako pabodzi na abale wako m'dziko la ndovolo, akakhale ku Goseni. Ndipo penu winango mwa iwo ni wakukwimika wa bzifuwo, uwapase ukulu wakunyang'anira bzifuwo bzangu”.

⁷ Zuze adatenga baba wace Jakobo, adayenda naye kuna Falau. Ndipo Jakobo adadalisa Faraoyo. ⁸ Patsogolo pace Falau adabvunza Jakobo kuti: “Muli na magole mangasi?” ⁹ Jakobo adatawira kuti: “Magole ya maulendo yangu yan'kwana 130. Magole yamweya ngakucepa ndipombo ngamat-sautso, ngakusaya kulingana na magole ya maulendo ya makolo yangu”. ¹⁰ Ndipo atadalisa Falau, adagonekana naye acicoka. ¹¹ Zuze adamkhazika m'dziko la Ijipito baba wace ule, pabodzi na abale wace wentse wale, ndipo adawapasa mbuto ya nthaka yabwino na yamtendere, mucigawo cakuce-meredwa Ramsesi, ninga momwe Falau adatongera. ¹² Zuze adapereka cakudya kwa baba wace na kwa abale wace na kwa mbumba yentse, pakuteweza kuwanda kwa wana wawo.

Zuze adafambisa basa Panthawe ya njala

¹³ Njala ire idakula kwene-kwene, na tenepo kuti pakhalibe cakudya pa dziko lense la pansu, ndipo wanthu wa ku Ijipito na wa ku Kanan-imbo wakhalibe mphambvu nayo njalayo. ¹⁴ Zuze adakhongobza kobiri zentse zomwe wanthu wa ku Ijipito pabodzi na wa ku Kanani adadzonga pakugula tirigu. Kobiri zensenezo adazitenga aciyenda nazo kunyumba kwa Falau. ¹⁵ Kobiri zense zatawamarira wanthu wa ku Ijipito na wa ku Kanani, aIjipito wazinji adabwera kwa Zuze, acimuuza kuti: “Tipasanimbo cakudya! Lekani kutilekerera kuti tife, citanipo cinthu! Kobiri zathu zense zamala!” ¹⁶ Zuze adawatawira kuti “Bwerani na bzifuwo bzanu, tidzacinjane na cakudya, penu mulikuti kobiri zanu zidamala zense”. ¹⁷ Na tenepo adabwera na bzifuwo bzawo kwa Zuze, adacinjisa na cakudya bzifuwo bzawobzo, ninga makavalo, mabira na mbuzi, ng'ombe na mabulu. Gole lomwero Zuze adawapasa cakudya wanthuwo mwakucinjana na bzifuwo bzawobzo. ¹⁸ Latamala gole lomwero, wanthuwo adayeda pomwe kwa Zuze acimuuza kuti: “Mbuya, ife tin'kubisirani lini kuti kobiri zathu pabodzi na bzifuwo bzathu kubodzi, bzatimalira. Palibe ciricense cakusala cakuti tingakwanise kukupasani, tin'tondokubzipereka ife pano na minda yathuyi. ¹⁹ Lekani kutilekerera kuti tife m'dziko mwathu, imwe muliku-wona. Tipasanimbo cakudya, ndipo tibzigulise ife pano na minda yathu kubodzi. Tin'dzakhala anyagrinya wa Falau, iye an'dzatenga minda yathu

kuti ikhale yace. Tipasenimbo mbeu kuti tikhale na moyo ndipo tileke kufa. Minda yathu ileke kukhala matsala”.

²⁰ Zuze adagulila Falau dziko lensene la Ijipito. Mujipito ali-yentse adagulisa minda yace thangwe njalayo ikhali yatafika pakuipa kwene-kwene. Na tenepo dziko lense lidasanduka la Falau. ²¹ Zuze adawasandusa anyagrinya wanthuwo pensepense m'dziko la Ijipito. ²² Minda ya wantsembe yokha iye alibe kuigula. Sabwa wantsembe akhana cipande ca phoso comwe Falau akhawapasa, iwo akhadya cipande comwe Falau akhadawapasa. Ndipopo alibe kugulisa minda yawo. ²³ Zuze adauza wanthu kuti: “Onani tsapano ndakugulani pabodzi na minda yanu yense, kugulira Falau. Ndipo niizi mbeu, mubzale m'minda mwanu. ²⁴ Panthawe yakubvuna mudzapereka kwa Falau cibodzi mwa bzigawo bzixanu bzilibzense pa bzakubvuna bzanubzo, ndipo bzinango bzenze bzakusala bzin'dzakhala bzanu. Bzinango mudzakoye mbeu, tsono bzinango mudzadye imwepo, mabanja wanu na wabasa wanu”. ²⁵ Wanthu adatawira kuti: “Mwapulumusa moyo wathu. Pitirizani kutikomera m'tima ndipo tin'dzakhala anyagrinya wa Falau”. ²⁶ Na tenepo Zuze adaikha mtemo m'dziko lentse la Ijipito kufikira ntsiku ya lero kuti cibodzi mwa bzigawo bzixanu bzilibzentse pa bzakubvuna bzin'dzakhala bza Falau. Ntemo umweyu ulipobasi mpaka lero lino. Tsono madziko ya wansembe okha alibe kuyatenga kuti akhale wa Falau.

Jakobo adadzoza Zuze pakumalizira

²⁷ Na tenepo Ijirayeri adakhala ku dziko la Ijipito, cipande ca kuGoseni. Iwo adakhala wa cipande ca dzikolo, ndipo adabala pomwe wana wazinji. ²⁸ Jakobo adakhala ku Ijipito, magole 17, tenepo magole ya moyo wace yadakwanira 147. ²⁹ Ndipo ali pafupi kufa, adacemera mwana wace Zuze acimuuza kuti: “Penu ulikundifuna cadidi, undiphate m'kati mwa nchafu yanguyi, picira kuti un'dzandikomera m'tima na kukhulupirika kwa ine, ndipo kuti citanda cangu un'dzacipendesa lini ku Ijipito kuno. ³⁰ Nin'funa kukagona pabodzi na makolo yangu. Citanda cangu udzacicose ku Ijipito kuno ukacipendese muthenje la makolo yangu”. Zuze adatawira kuti: “Nin'dzacita ninga momwe mwaleweramu”. ³¹ Jakobo adauza pomwe Zuze kuti: “Picira pamaso pangu kuti un'dzacita cadidi bzimwebzi”. Iye adam'picirira. Ndipo Ijirayeri adakotama acipemba kum'solo kwa talimba.

48

Jakobo an'dalisa Efuremu na Manase

¹ Patapita nthawe, Zuze adabva kuti “Baba wanu ali kudwala”. Adatenga wana wace awiri, Manase na Eferemu, adayenda nawo kwa Jakobo. ² Jakoboyo atabva kuti “Mwana wanu Zuze wabwera kudzakumusani,” adabzilimbisa, acimuka, n'kukhala mwa kukhazikika patalimba pamwepo. ³ Jakobo adauza Zuze kuti: “Mulungu Wamphambvu zentse adandi-wonekera na kundidalisa ku Luzi m'dziko la Kanani. ⁴ Adandiwuza kuti: ‘Nin'dzakupasa wana wazinji na tenepo kuti bzizukulu bzako bzin'dzasanduka mitundu izinji ya wanthu. Dziko lino ndin'dzapasa bzizukulu bzako kuti likhale lawo mpaka kuyenda-na-kuyenda.’ ⁵ Ndipo wana wako awiri, omwe udabereka ku Ijipito kuno, ine ndikanati kubwera, omwe-wombo ni wangu. Efuremu na Manase an'dzakhala wangu cadidi, ninga momwe aliri Rubeni na Simeoni. ⁶ Tsono wakubadwa pambuyo pa iwopo, ni wako amwewo. An'dzatambira nthaka yawo pabodzi na wacibale yawo. ⁷ Ndacita bzimwebzi thangwe lakuti pomwe ndikhabwerera kucokera ku Mesopotamiya, mai wako Rakeli adafera m'dziko la Kanani, tikanati kufika

ku Efurata. Ntsisi zangu zikhali zikulu. Ndipo ndidamuikha komweko pa mseu wa ku Efurata kuBelee”.

⁸ Ijirayeri atawona wana wa Zuze, adabvundza kuti: “Kodi awa mbani?”
⁹ Zuze adatawira baba wace kuti “Amwewa ni wana wangu omwe Mulungu adandipasa kuno”. Pamwepo Ijirayeri adati: “Ndaphata minyendo abwere kuno wanawo kuti ndiwadalise”.
¹⁰ Maso ya Ijirayeri yakhawona lini bwino thangwe la unkhamba. Zuze adawabweresa pafupi na iye wanawo ndipo adawakumbatira, aciwampsona.
¹¹ Ijirayeri adauza Zuze kuti: “Ndikhadikhira lini kuti ndingakuwone pomwe, tsono tsapano Mulungu wandibvumiza kuti ndiwone wana wako kubodzi”.
¹² Ndipo Zuze adatenga wanawo aciwacosa pa minyendo ya baba wace, ndipo adamugodamira.
¹³ Zuze adawaphata paboko wanawo, Eferemu ku boko ladidi kuti pakutenepo akhale ku boko ladzere la Jakobo. Manase adakhala kumadzere kuti pakutenepo akhale ku boko ladidi la Jakobo.
¹⁴ Tsono Ijirayeri adapitanisa manja. Na tenepo adasanzika boko lace ladidi pamsolo pa Eferemu omwe akhali wamng’ono, boko ladzere adalisanzika pamsolo pa Manase omwe akhali wamkulu.

¹⁵ Ndipo adadalisa Zuze na mafala yakuti:

“Mulungu omwe makolo yangu

Abrahamu na Izaki yadamutumikira,

Mulungu omwe ni m’busa wa

moyo wangu wentse mpaka ntsiku ya lero,

¹⁶ Anju yomwe imbandikhocherera ku bzakuipa bzentse,

idalise alumbwanawa!

Dzina langu na madzina ya makolo yangu

Abrahamu na Izaki yambadzagumidwe pakati pawo nthawe zentse,

ndipo adzawande kwene-kwene pa dziko la pantsi!”

¹⁷ Zuze atawona kuti baba wace wasandzika boko ladidi pamsolo pa Eferemu, alibe kukomedwa. Na tenepo adatenga boko la baba wace acilicosa pam’solo pa Eferemu, acilisandzika pam’solo pa Manase.
¹⁸ Adauza baba wace kuti: “Lekani kucita tenepa baba. Wamkulu ni uyu. Boko lanu ladidi likhale pamsolo pa umweyu”.
¹⁹ Tsono baba waceyo adalamba aciti: “Ndilikudziwa, mwana wangu, ndilikudziwa. Azukulu wa Manase an’dzakhalambo wanthu wakudala, tsono mng’ono waceyu an’dzadala kuposa iye, ndipo bzizukulu bzace bzin’dzakhala mitundu mikulu ya mbumba”.
²⁰ Na tenepo adawadalisa pa ntsiku imweyo na mafala yakuti: “Aisraele an’dzacementa madzina yanu pakudalisa. An’dzalewa kuti: ‘Mulungu akudaliseni imwe ninga Eferemu na Manase.’”

Mwa njira imweyi adaikha Eferemu pambuyo pa Manase.
²¹ Patsogolo pace Jiraele adauza Zuze kuti: “Ulikuwona kuti ndiri pafupi kufa, tsono Mulungu an’dzakhala namwe, ndipo an’dzakubwezerani ku dziko la makolo yanu.

²² Nin’kupasa kuposa abale wako mbali ya kumapiri yomwe ndidapsokonyola m’manja mwa aAmori na cisenga na uta bwangu”.

49

Jakobo an’dalisa wana wace

¹ Patsogolo pace Jakobo adacementa wana wace adawauza kuti: “Konchezanani pabodzi, kuti ndin’kuuzeni bzomwe bzipakucitikireni m’tsogolo muno.

2 “Konchezanani, ndipo bvani, imwe wana wa Jakobo, bverani baba wanu Ijirayeri.

3 “Rubeni iwe ndiwe mwana wangu waciutswaka, ndiwe mphambvu yangu, ndiwe kuyamba kwa mphambvu yangu. Mwa wana wangu wentse, waposa ndiwe pa utongi na mphambvu.

4 Uli ninga kumfuacukira kwa madzi ya mabimbi, tsono un'dzakhala lini pomwe wakuposa, thangwe udafambizana na makhadzi wa ine baba wako, udagona patalimba pangu, ucilulisa.

5 “Simeoni na Levi ni paubale bwawo, bzisenga bzawo ni bzombo bzakudzonga.

6 Ine ndileke kukhala pa kabungwe kawo, napo kucita mbali pa m'tsonkhano wawo, thangwe mwa ukali bwawo adapha wanthu, ndipo adapundula mikono aciiyesa cakusekesa.

7 Butembereredwe ukali bwawo, sabwa bukhali bwa mphambvu, ndipo kukalipa kwawo kukhali kwakukhwima, Nin'dzawagawa mwa Jakobo. Nin'dzawabalalisa mu Ijirayeri.

8 “Juda, abale wako an'dzakulemekeza. Un'dzakhwipa m'khosi anyamadulanthaka wako, wana wa baba wako an'dzakugodamira iwe.

9 Juda ni kamphondolo. Mwana wangu, udakhabvula, ucicoka. Ambathamula acigona pantsi ninga mphondolo, ndipo ninga mphondolo ikazi mbani angadzailamuse?

10 Mpsimbo yaufumu in'dzacoka lini mwa Juda, ngakhale utongi wa bzizukulu bzako, mpaka kubwera kwa mwenekaciro caiye, ndipo madziko yentse yan'dzamubvera.

11 Iye an'dzamangirira bulu wace pa muti wa uva, kabulu kace pa muti wa uva wabwino-bwino. Bzakubvala bzace ambabzifula mu vinyo, nguwo zace mu vinyo yakufuira ninga mulopa,

12 Maso yace yan'dzafuira na vinyo mano yace, yan'dzacena na mkaka.

13 “Zebuloni an'dzakhala m'mpheapete mwa nyandza, ndipo lin'dzakhala gombe lakufikira mabote, malire yace yan'dzafika mpaka ku Sidoni.

14 “Isakara ni bulu wamphambvu, ambagona pakati pa mathanga.

15 Atawona kukoma kwa lusvingo, na kudeka kwa dzikolo. Adakotamisa msana acinyamula mitolo yace, ndipo adabzicepesa pa basa la unyagrinya.

- 16 “Dani an'dzatonga mbumba yace,
ninga dzin'dza libodzi la Ijirayeri.
- 17 Dani an'dzakhala nyoka pambali pa mseu,
nyoka ya ululu m'mphepete mwa njira,
yakuluma ku katende wa haci,
ndipo ambangwesa wakupakirayo cagada.
- 18 Ho MBUYA, ndirikudikhira cipulumuso canu!
- 19 “Gadi an'dzamenyewa na anyankondo,
tsono iye an'dzawamenya aciwathamangisa.
- 20 “Asere cakudya cace cin'dzatupa,
Iye an'dzapereka cakudya camambo.
- 21 “Naftali ni nyasa wakutsudzulidwa,
omwe ambalewa mafala yabwino.
- 22 “Zuze ni muti wakubala,
muti wakubala pafupi na ntsantsa,
mithambi yace imbayanga pa dzulu pa muro.
- 23 Anyauta abam'bonereso,
adam'thusira am'cikalipisa.
- 24 Tsono uta wace udakhala wakulimba,
manja yace yambalimbikisidwa,
na manja ya wamphambvu wa Jakobo,
omwe ni Mbusa na Mwala wa Ijirayeri.
- 25 Na Mulungu wa baba wako omwe an'dzakuthandiza,
Wamphambvu zentse omwe akudalise.
Akudalise na madaliso ya kudzulu,
na madaliso ya madzi ya pantsi,
ndipo an'dzakudalisa pakukupasa wana azinji na bzifuwo bzinji.
- 26 Madaliso ya baba wako
yan'dzaposo madaliso ya azibaba wangu,
mpaka padzulu pa mapiri yakuyenda-nakuyenda
yakhale pamsolo pa Zuze,
na pamkuma pa omwe adampambulidwa
pakati pa abale wace.
- 27 “Benjamini ni mphumphi yomwe imbagwata-gwata
macibese imbakhavula m'sodzo,
ndipo maulo imbagawa bzomwe yidaphatabzo”.

28 Aya ndiyo madzindza khumi na mawiri ya Ijirayeri, ndipo bzimwebzi ndibzo baba wawo Jakobo adawauza, pomwe adadalisa m'bodzi na m'bodzi mwa iwo kuteweza m'daliso womwe ukham'funikira.

Jakobo adafa adaikhidwa muthenje

29 Ndipo Jakobo adawauza kuti: “Ine ndiripafupi kagumana na makolo yangu, mukandipendese kuna makolo yangu m'phanga lomwe liri m'munda wa Efuroni Muhiti. 30 M'phanga lomwe liri m'munda wa Makipela, pafupi na Mamure m'dziko la Kanani. Abrahamu akhadagula phangalo na munda kubodzi kwa Efuroni Muhiti, kuti pakhale thenje. 31 Kumweko adapendesa Abrahamu na Sara mkazi wace. Izaki pabodzi na mkazi wace Rebeka,

adawapendesambo komweko, ndipo Leya ndidam'pendesa kumwekomo. ³² Munda na phangalo bzigulidwa kuna Ahiti". ³³ Pomwe Jakobo adamaliza kuuza wana wace, adafunya minyendo yace patalimba, acifa ndipo adakaikhidwa kuna makolo yace.

50

Maliro ya Jakobo

¹ Pamwepo Zuze adabzigwesera pa citanda ca baba wace alikulira, acimupsompona. ² Ndipo Zuze adauza anyagrinya wace omwe akhali alapi kuti citanda ca baba wace akondze na mankhwala, kuti cileke kubvunda, ndipo iwo adacita bzimwebzo. ³ Basalo lidawatengera ntsiku 40, ninga bzikafunikira pa basa la mtundu umwewo. Aljipito adalira n'khawa ya Ijirayeri ntsiku 70.

⁴ Zuze atamala kulira nkhawayo, adauza wakulemekezeka wa Falau kuti: "Ndaphata minyendo mundikomere m'tima, mukamuuze Falau kuti: ⁵ 'Pomwe baba wangu akhali pafupi kufa, adandipicirisa kuti ndikamupendese muthenje lomwe adabzicerera m'dziko la Kanani. Tsapano, mundibvumize kuti ndiyende ndikaipendese baba wangu, patsogolo pace ndin'dzabwera pomwe.'" ⁶ Falau adamutawira kuti: "Ndoko ukaikhe baba wako ninga momwe adakulumbirisira". ⁷ Zuze adayenda kukapendesa baba wace. Ndipo wakulemekezeka wentse wa Falau, akulu-akulu wa bwalo, na wanthu winango wakudala wa ku Ijipito adam'perekeza. ⁸ Adayendambo wentse wa banja lace, abale wace, na wentse wa banja la baba wace. Ku Goseni kule kudandosala wana okha, mabira yawo, abusa na ng'ombe zawo. ⁹ Acikunda wakupakira pa ngolo na makavalo, naiwombo adam'perekeza. Na tenepo mthithi udakhala ukulu kwene-kwene. ¹⁰ Atafika pa mbuwa ya kuAtadi, kumadokero kwa Jolodani, adalira nkhawa kumweko acicita mwambo waulemu wa nkhawa, ndipo Zuze adalira baba wace ntsiku zinomwe. ¹¹ Pomwe mbumba ya kuKanani idawona kulira kumweko pa mbuwa ya kuAtadi kule, adati: "Nkhawa imweyi njikulu kwa aljipito". Thangwe lace mbutoyo adaicemera kuti Abele-Miziraimu, ali kumadokero kwa Jolodani. ¹² Wana wa Jakobo adacita ninga momwe baba wawo adawatonga.

¹³ Adam'nyamula kuyenda ku Kanani, acikamuikha m'phanga lomwe likhali m'munda ku Makipera, kumadokero kwa Mamure. Abrahamu adagula phangalo kuna Eferoni Muhiti pabodzi na munda womwewo, kuti pakhale thenje. ¹⁴ Zuze atamala kupendesa baba wace muthenje, adabwerera ku Ijipito na abale wace wale, pabodzi na wentse omwe adam'perekeza.

Zuze adawauza abale wace kuti an'dzawakhongobza

¹⁵ Watafa baba wawo ule, abale wace wa Zuze adati: "Kodi tin'dzatani ife, Zuze akadzayamba kuwengana nafe na kufuna kubwezera bzakuipa bzentse bzomwe tidamucita bzire?" ¹⁶ Na tenepo adatumiza mafala kwa Zuze kuti: "Baba wanu akanati kufa adalewa mafala yakuti ¹⁷ tidzakuuze tenepayu, 'Ndilikukumbira Zuze kuti alekerere cakuphonya na cakuipa comwe abale wace adamucitira.' Tsapano tirekererereni cakuphonya comwe ife, anyagrinya wa Mulungu wa baba wanu, tidacita". Adatondokubva bzimwebzo Zuze adayamba kulira.

¹⁸ Ndipo abale wace adabwera adagodama pamaso pace. Adati, "Ife tili pamaso panu ninga anyagrinya wanu". ¹⁹ Tsono Zuze adawauza kuti:

“Lekani kugopa nee. Ine nin'kwanisa lini kubziikha mumbuto mwa Mulungu. ²⁰ Imwe mukhandikumbukira bzakuipa, tsono Mulungu akhakumbuka bzabwino, kuti bzipulumuse moyo wa wanthu wazinji. ²¹ Tsapano imwe lekani thupo. Ndin'kukhongobzani pabodzi na wana wanu kubodzi”. Na tenepo adawalimbisa m'tima aciwa tsangalaza.

Kufa kwa Zuze

²² Zuze adakhala ku Ijipito pabodzi na mbumba ya baba wace. Adakhala na moyo magole 110, ²³ ndipo adawona azukulu wace, wana wa Eferemu. Pomwe wana wa Makiri mwana wa Manase adabadwa, Zuze adawatambira m'banja mwace. ²⁴ Ndipo adauza abale wace wale kuti: “Pasala pang'ono kuti ndikusiyeni, tsono Mulungu an'dzakukhongobzani cadidi, ndipo an'dzakucosani m'dziko muno, kuyenda namwe ku dziko lomwe akhadalumbirira Abrahamu, Izaki na Jakobo”. ²⁵ Patsogolo pace Zuze adakumbira aljirayeri kuti alumbire. Adati, “Lumbirani kuti Mulungu akakukongobzani, mudzasenza mafupa yangu kucokera nayo kuno”. ²⁶ Na tenepo Zuze adafa ali wa magole 110. Citanda cace adacikondza na mankhwala, waciciikha mubaulu ku Ijipito komweko.

Livu la Ekisodo

Kuboneresedwa kwa aIjirayeri muIjipito

¹ Wana wa Jakobo wakucemerredwa kuti Ijirayeri, omwe adapita muIjipito pabodzi na iye, m'bodzi na m'bodzi na banja lace, madzina yawo ni aya: ² Rubeni, Simiyoni, Levi, Juda, ³ Isakara, Zebuloni, Benjamini, ⁴ Dani, Nafitali, Gadi na Aseri. ⁵ Ndipo kulewenga wentse wa dzindza la Jakobo akhakwana makumi manomwe (70). Tsono Zuze akhali kale muIjipito. ⁶ Ndipo Zuze na abale wace wentse na m'badwe umweule wentse adafa. ⁷ Tsono aIjirayeri adabalana aciwanda kwene-kwene, ndipo mbogo yawo idathimizirika, acikhala wamphambvu kwene-kwene, mwakuti dziko lidadzala na iwo.

⁸ Patsogolo pace, mudziko la Ijipito mudaikhidwa mambo winango omwe akhadziwa lini bza Zuze. ⁹ Mamboyo adauza mbumba yace kuti: “Wonani! Mbumba ya Ijirayeriyi yawanda kwene-kwene, ndipo ina mphambvu kuposa ife. ¹⁰ Bwerani ticenjere nawo, kuti aleke kuthimizirika pomwe, thangwe pakadzabwera nkhondo, iwo angadzakwanise kuphatana na anyamadulanthaka wathu, acimenyana nafe, ndipo acidzathawa m'dziko muno”. ¹¹ Ndipo adawaikhira aimiriri wakuwaphatisa basa mwakuboneresesa, kuti awapundize na basa lakuuma. Na tenepo aIjirayeri adamangira Falau mizinda yakukoyera bzakudya yomwe ni Pitomi na Ramesesi. ¹² Tsono napo iwo akhambapitiriza kuwaboneresesa tenepo, mbogo yawo ikhathimizirika ndipo akhabalalika m'dziko lentsenero. Ndipopo aIjipito adayamba kugopa aIjirayeri, ¹³ ndipo adadzayamba kuwaphatisa basa lakuwawa la unyagirinya. ¹⁴ Adacitisa kuti khalidwe lawo likhale lakunesa, thangwe la basa lakutsadzikidza la kumunya dongo na kuumba njedwa, napombo basa lentse la m'munda. Mabasa yentse yomwe aIjipito akhawaphatisa yakhali yakuuma.

¹⁵ Mambo wa kuIjipito adauza madaya ya aHeberi, yomwe yakhacemerredwa Sifara na Puwa, kuti: ¹⁶ “Pomwe mun'thandiza azimai wa aHeberi pakubereka, mumbawone penu mwanayo ni wacimuna ayai ni wacikazi. Peni ni wacimuna phani, peni ni wacikazi mulekeni na moyo”. ¹⁷ Tsono adaya wale adagopa Mulungu, ndipo alibe kubvera bzomwe mambo wa kuIjipito adawauza, iwo adaleka wana wacimuna na moyo. ¹⁸ Pamwepo mambo wa muIjipito adacemera adaya wale, aciwabvundza kuti: “Thangwe ranyi mwacita bzimwebzi? Thangwe ranyi mwasiya wana wacimuna na moyo?” ¹⁹ Adayawo adam'tawira Falau kuti: “Azimai wa aHeberi alibe kulinganira na azimai wa aIjipito. Iwo ni wamphambvu, ndipo ambabala daya akanati kufika”.

²⁰ Ndipo Mulungu adawacitira bwino adaya wale, mbumba idapitiriza kuwanda, icikhala yamphambvu kwene-kwene. ²¹ Pakuwona kuti adayawo akhagopa Mulungu, Iye adawapasa mabanja.

²² Pamwepo, Falau adauza mbumba yace yentse kuti: “Mwana ali-yentse wacimuna omwe an'badwa mwa aHeberi mum'thuse mum'kulo wa Niro, tsono wana wacikazi wentse muwaleke na moyo”.

2

Kubadwa kwa Mozeji

¹ Pakhana mwamuna m'bodzi wa dzindza la Levi adalowola mkazi wa dzindza libodzi-bodziro. ² Ndipo mkaziyo adatenga pathupi, acibala mwana wacimuna. Atawona kuti mwanayo adadeka, adam'bisa miyezi mitatu. ³ Tsono atawona kuti bzin'kwanisika lini pomwe kumubisa, adatenga kacitundu ka mitete, acimata na phula. Adaikha mwanayo m'mwemo, acibisa kacitunduko pakati pa mitete, m'mphepete mwa m'kulo wa Niro. ⁴ Mpfumakazi ya mwanayo idaima patali icimbanyang'anisisa kuti iwone comwe cingadacitika kwa mwanayo.

⁵ Mwana wa Falau wacikazi adapolika kum'kulo wa Niro kuti akasambe. Pamwepo, anyagirinya wace wacikazi akhazunga m'mphepete mwa m'kuloyo. Na tenepo iye adawona kacitundu pakati pa mitete, ndipo adatuma nyagirinya wace kuti akakatenge. ⁶ Pomwe adakafungula kacitunduko, adawona mwana wacimuna akhalira. Ndipo adabva ntsisi naye, aciti: “Mwanayu ni wa aHeberi”.

⁷ Pamwepo, mpfumakazi ya mwanayo idafendera icibvundza mwana wa Falau kuti: “Mun'funa kuti ndiyende ndikakucemerereni mkazi waciHeberi kuti adzamamisa na kufuwa mwanayu?” ⁸ Mwana wa Falau adamutawira kuti: “Inde ndoko”. Ndipo mpfumakazi ire idayenda icikacemera mai wa mwanayo. ⁹ Pamwepo mwana wa Falau adauza mkaziyo kuti: “Tenga mwanayu ukandirerere, nin'dzakupasa sagwati”. Mai ule adatenga mwanayo acimulera. ¹⁰ Mwanayo atakula, iye adakam'pereka kwa mwana wa Falau, ndipo iye adamuyanya ninga mwana wace acim'pasa dzina lakuti Mozeji, ndipo adati: “Thangwe ndidam'cosa mumadzi”.

Mozeji anipha muJipito ndipo an'thawira kuMidiyani

¹¹ Mozeji atakula, ntsiku inango adayenda kukawona abale wace waciHeberi ndipo adawona kuuma kwa basa lomwe akhaphata. Adawona pomwe muJipito alikumenya muHeberi m'bodzi wa adzinza lace. ¹² Adanyang'ana mbali zentse, ndipo atawona kuti kulibe munthu, adapha muJipitoyo acimufucira mumcenga. ¹³ Mangwana yace adacoka pomwe ndipo adawona aHeberi awiri alikumenyana. Adabvundza wakuphonyayo kuti: “Thangwe ranyi ulikumenya mwandzako?” ¹⁴ Iye adatawira kuti: “Mbani wakuikha m'tsogoleri na m'tongi kwa ife? Kodi uli kufuna kundipha ninga momwe udaphera muJipito ule?” Mozeji adabva mantha ndipo adakumbuka kuti: Cadidi bzentse bzaenziwidwa. ¹⁵ Pomwe Falau adabva bzimwebzi, adafuna kupha Mozeji, tsono Mozeji adathawa aciyenda kukakhala kudziko la Midiyani. Atafika adakakhala pafupi na mcera. ¹⁶ Nyantsembe wa kuMidiyani akhana wana wacikazi anomwe. Iwo adayenda kukatunga madzi kuti adzaze bzakumwesera bzifuwo bza baba wawo. ¹⁷ Tsono adabwera amakabusa anango acithotha atsikana wale. Na tenepo, Mozeji adaimirira aciwakhocherera ndipo adapasa madzi bzifuwo. ¹⁸ Pomwe atsikana wale adabwerera kuna baba wawo Rewele, iye adawabvundza kuti: “Thangwe ranyi mwabwerera kamangu lero?” ¹⁹ Iwo adatawira kuti: “MuJipito m'bodzi watikhocherera kuna amakabusa ndipo watitungira madzi mumcera acitimwesera bzifuwo”. ²⁰ Baba wawo adawabvundza kuti: “Kodi iye ali kuponi? Thangwe ranyi mwamusiya mwamunayo kumweko? Kamucemerereni adzadye na ife”. ²¹ Mozeji adabvuma kukakhala pamui pa mwamuna ule. Ndipo iye adapasa Mozeji mwana wace Zipora kuti akhale mkazi wace. ²² Mkaziyo adabala mwana wacimuna, omwe Mozeji adapasa dzina lakuti Jeresoni, aciti: “Thangwe ndine mulendo mudziko lacirendo”.

²³ Patapita ntsiku zizinji, mambo wa kuJipito adafa. Aljirayeri akhambalira na unyagirinya, acimbadandaula mwakukuwa. Kudandaula kwawo

kudabveka kuna Mulungu. ²⁴ Mulungu adabva kudandaula kwawo ndipo adakumbukira pangano lomwe akhadacita na Abrahamu, Izaki na Jakobo. ²⁵ Mulungu adawona aljirayeriwo ndipo adaneseka.

3

Mulungu adalewa-lewa na Mozeji pacitsamba cakugaka

¹ Mozeji akhausa bzifuwo bza mibzala wace Jetero, *wantsembe wa ku-Midiyani. Ntsiku inango adatenga bzifuwo aciyenda nabzo kumphimpha ya kumadokero kwa cidambo, adakafika kuphiri la Mulungu lakucemerredwa Horebu. ² Pamwepo Anju wa MBUYA adamuwonekera mwa cirambi-rambi ca moto omwe ukhagaka pakati pa citsamba. Mozeji adawona kuti citsambaco cikhagaka moto, tsono cikhapsa lini. ³ Pamwepo adati: “N'cidabwiso canyi cimweci, ndiniyenda pamwepale ndikawonesese pafupi, thangwe ranyi citsamba cirikupsa lini?”

⁴ MBUYA atawona kuti Mozeji alikufendera pafupi kudzawonesesa, adacemera pakati pacitsamba kuti: “Mozeji, Mozeji!” Iye adatawira kuti: “Ndiri pano”.

⁵ Mulungu adapitiriza aciti: “Leka kufendera pafupi, cosa xango kundzayo, thangwe mbuto yomwe uli njakucena”. ⁶ Adalewa pomwe aciti: “Ine ndine Mulungu wa makolo yako, Mulungu wa Abrahamu, Mulungu wa Izaki na Mulungu wa Jakobo”. Mozeji adabisa nkhope thangwe adagopa kunyang'anisa Mulungu.

⁷ MBUYA adati: “Ndawona cadidi kubonera kwa mbumba yangu mudziko la Ijipito, ndabva kudandaula thangwe la kupundizidwa. Nimbadiwa kubonera kwawo. ⁸ Ndipopo ndabwera kuti ndiwapulumuse m'manja mwa aljipito ndipo ndiwacose muno ayende kudziko labwino likulu, dziko lomwe lidadzala mkaka na uci: Dziko la aKenani, aHiti, aAmori, aFerezi, aHevi na aJebusi. ⁹ Tsono kudandaula kwa aljirayeri kwafika kuna Ine, ndipo ndawona momwe aljipito alikuwapundizira. ¹⁰ Tsapano, Ine nin'kutuma kuna Falau, kuti ukacose mbumba yangu aljirayeri kuljipito”. ¹¹ Pamwepo Mozeji adatawira kuna Mulungu aciti: “Ndine yani ine kuti ndiyende kuna Falau, ndicikacosa aljirayeri kuljipito?”

¹² Mulungu adamutawira kuti: “Ine nin'dzakhala nawe. Ici cin'dzakhala cizindikiro cakuti ndakutuma ndine: Ukadzacosa mbumba yangu kuljipito, mun'dzapemba Mulungu paphiri lino”.

¹³ Mozeji adabvundza kuti: “Pomwe nin'kafika patsogolo pa wana wa aljirayeri ndicikawauza kuti: Mulungu wa makolo yanu wandituma kuna imwe, ndipo iwo acikandibvundza kuti: ‘Dzina lace mbani?’ Nin'kawauza ciyani?”

¹⁴ Mulungu adauza Mozeji kuti: “INE NDINE OMWE NDINE. Ni bzimwedzi bzmomwe udzalewe kuna aljirayeri: INE NDINE ndiye wandituma kuna imwe”.

¹⁵ Mulungu adauza pomwe Mozeji, adati: “Ukauze aljirayeri kuti: MBUYA, Mulungu wa makolo yanu, Mulungu wa Abrahamu, Mulungu wa Izaki na Mulungu wa Jakobo, wandituma kuna imwe. Limweri ni dzina langu la kuyenda-na-kuyenda, mwa dzina limweri nin'dzakumbukiridwa pa m'badwe na mbadwe.

¹⁶ “Ndoko ukatsonkhanise akulu wa aljirayeri ndipo ukawauze kuti: MBUYA Mulungu wa makolo yanu, Mulungu wa Abrahamu, Mulungu wa Izaki na Mulungu wa Jakobo, adawonekera kwa ine acindiuza kuti:

* **3:1** Jetero: Ambacemerredwa pomwe na dzina lakuti Rewere.

Cadidi Ine nimbabwera kudzakuwonani ndipo nimbawona bzmowe mumbacididwa mudziko la Ijipito. ¹⁷ Ndipo ndidapicira kudzawacosa mukuboneresedwa mudziko la Ijipito ndiciwayendesa kudziko la aKanani, la aHiti, la aAmori, la aFerezi, la aHevi, na la aJebusi, kudziko lakudzala mkaka na uci.

¹⁸ “Ndipo atsogoleri wa aljirayeri an'kakubvera. Patsogolo pace ukayende nawo kwa mambo wa mudziko la Ijipito ukamuuze kuti: MBUYA, Mulungu wa aHeberi, adabwera kudzagumana nafe. Tsapano tirekeni ticite ulendo wa ntsiku zitatu kucidambo kuti tikapereke ntsembe kuna MBUYA Mulungu wathu. ¹⁹ Ine nin'dziwa kuti mambo wa kuIjipito an'dzakubvumizani lini kuti muyende, akasaya kukakamizidwa na boko la mphambvu. ²⁰ Na tenepo nin'dzafuthula boko langu ndipo nin'dzapweteka aljipito na bzidabwiso bzangu bzmowe nin'dzacita pakati pawo. Patsogolo pace, an'dzakubvumizani kuti muyende.

²¹ “Ine nin'dzacitisa kuti mbumba idzawonedwe bwino patsogolo pa aljipito, mwakuti pomwe mun'dzacoka mudzasaye kucoka cimanjamanja. ²² Akazi waciIjirayeri wentse an'dzakumbira wapafupi naye na mulendo panyumba pace bzinthu bza parata na bza oro, ndipo bzakubvala bzmowe mun'dzabvadzika wana wanu wacimuna na wacikazi. Na tenepo mun'dzawapsokonyola aljipitowo”.

4

Mulungu an'pasa mphambvu Mozeji

¹ Mozeji adatawira kuti: “Tsono penu iwo an'kandikhulupirira lini, ngakhale kundibvera ndipo acidzati: ‘MBUYA alibe kukuwonekera’”. ² MBUYA adam'bvundza kuti: “Kodi ni ciyani ciri m'manja mwakoco?” Iye adatawira kuti ni mpsimbo. ³ MBUYA adamuuzza kuti: “Ithuse pantsi”. Iye adaithusa, ndipo mpsimboyo idasanduka nyoka. Mozeji adaithawa. ⁴ Pamwepo MBUYA adauza Mozeji aciti: “Futhula boko uiphate kum'cira”. Mozeji adafuthula boko aciiphata kum'cira ndipo iyo idasanduka mpsimbo m'manja mwace. ⁵ Ndipo MBUYA adati: “Bzimwebzi ni bzakuti iwo akakhulupirire kuti Mulungu wa makolo yawo, Mulungu wa Abrahamu, Mulungu wa Izaki na Mulungu wa Jakobo, adakuwonekera iwe”. ⁶ MBUYA adamuuzza pomwe kuti: “Pitisa boko pacifuwa cako”. Iye adalipitisa. Tsono pomwe adaliciousa likhana mapere, yakucena ninga matalala. ⁷ MBUYA adapitiriza kulewa aciti: “Bwerezera kupitisa bokolo pacifuwa cako”. Mozeji adalipitisa pomwe bokolo pacifuwapo, ndipo pomwe adaliciousa lidabwerera mwa kale ninga momwe thupiro likhaliri.

⁸ Pamwepo MBUYA adati: “Peni iwo an'kakukhulupirira lini iwe, napo kubvuma cizindikiro cakuyamba cakudabwisa, an'dzakhulupirira cizindikiro caciwirico. ⁹ Tsono peni an'kakhulupirira lini bzizindikiro bziwiribzo, ngakhale kukubvera mafala yako, ukatunge madzi ya mumkulo wa Niro, ukayataye pamataka yakuuma. Pomwe iwepo un'dzataya madziyo pamataka yakuuma iyo yan'dzasanduka mulopa”.

¹⁰ Mozeji adauza MBUYA aciti: “Ah, MBUYA! Nimbakwanisa lini kulewa bwino, kuyambira kale ngakhale tsapano pomwe mwalewa na kapolo wanu. Lirime langu lidalemera!”

¹¹ MBUYA adatawira aciti: “Kodi mbani adapasa mulomo munthu? Mbani ambamusandusa nkthuthu, ayai bewewe? Mbani ambamucitisa kuti awone ayai kuti akhale zimola? Kodi ndine lini MBUYA omwe nimbacita bzimwebzi?”

¹² Tsapano ndoko, Ine nin'dzakhala na iwe ndicimbakupfundzisa bzakuti ulewe”.

¹³ Tsono Mozeji adatawira kuti: “Ndaphata minyendo Mbuya, ndirikukumbira kuti mutume munthu winango”. ¹⁴ Pamwepo MBUYA adakalipira Mozeji, ndipo aciti: “Iwepo ulibe m'bale wako Aloni, muLevi? Ine nin'dziwa kuti iye ambalewa-lewa bwino. Ndipo iye alikubwera kudzagumana nawe, angakuwona an'dzakondwera mum'tima mwace. ¹⁵ Iwepo un'dzalewa-lewa naye, ucidzamuza bзомwe alewe. Ine nin'dzakhala namwe pomwe mumbadzalewa-lewa ndipo nin'dzakuuzani bзомwe mucite. ¹⁶ Iye an'kalewa-lewa kuna wanthu pambuto yako, an'dzakhala nthena yako, iwepo un'dzalewa-lewa na iye ninga momwe Mulungu ambalewera na apolofita wace. ¹⁷ Utenge mpsimboyi m'manja mwako, nakuti na iyo un'dzacita bzizindikiro bzakudabwisa”.

Mozeji an'bwerera kuJipito

¹⁸ Ndipo Mozeji adabwerera kuna Jetero thebzala wace, acimuuza kuti: “Ndaphata minyendo ndirekeni ndiyende kuJipito kuti ndikawone abale wangu penu akana moyo”.

Jetero adamutawira kuti: “Ndoko na mtendere!”

¹⁹ MBUYA akhadawuza kale Mozeji kuMidiyani kuti: “Bwerera kuJipito, nakuti wentse omwe akhafuna kukupha adafa”. ²⁰ Na tenepo, Mozeji adatenga mkazi wace na wana wace, aciwakwiza pabulu, ndipo adabwerera kuJipito. Mozeji adatenga mpsimbo ya Mulungu m'manja mwace.

²¹ MBUYA adauza pomwe Mozeji kuti: “Pomwe iwepo un'bwerera kuJipito, leka kukayebwa kucita patsogolo pa Falau bzidabwiso bzentse bзомwe ndakupasa m'manja mwako, tsono Ine nin'kamuumisa m'tima wace kuti iye aleke kudzabvumiza mbumba kucoka”. ²² Ndipo ukamuze Falau kuti: “MBUYA alewa tenepa: ‘Ijirayeri ni mwana wangu wakuyamba, ²³ ndipo ndirikukuuza kuti: Muleke mwanangu ayende kuti akandipembe. Tsono iwepo ungamulambiza kuti ayende, Ine nin'dzapha mwana wako wacimuna wakuyamba!’ ”

²⁴ Pomwe Mozeji akhali paulendo, adagumana na MBUYA panyumba ya alendo ndipo akhafuna kumupha. ²⁵ Tsono Zipora adatenga mwala wakuthwa, acicita m'sinda wa m'gwato mwanace, ndipo khandalo adalikhuyisa m'minyendo mwa Mozeji, acirewa kuti: “Iwe ndiwe mwamuna wa mulopa kwa ine”. ²⁶ Mkaziyo adati: “Mwamuna wa mulopa”, thangwe ra m'sinda wa m'gwato. Na tenepo MBUYA adamusiya.

²⁷ MBUYA adauzambo Aloni kuti: “Ndoko kucidambo ukagumane na Mozeji”. Iye adayenda, ndipo adakagumana naye paphiri la Mulungu, acimumpsompona. ²⁸ Mozeji adafotokozera Aloni mafala yentse yomwe MBUYA adamuza, na bzidabwiso bzentse bзомwe adamuza kuti akacite.

²⁹ Na tenepo Mozeji na Aloni adayenda acikatsonkhanisa akulu-akulu wentse wa aljirayeri. ³⁰ Aloni adalewa mafala yentse yomwe MBUYA akhadauza Mozeji. Patsogolo pace Mozeji adacita bzidabwiso pamaso pa mbumba. ³¹ Ndipo mbumbayo idakhulupirira. Pomwe mbumbayo idabva kuti MBUYA adabwera kuti adzathandize wana wa aljirayeri, ndipo adawona kubonera kwawo, idagodama icimupemba.

5

Mozeji na Aloni anirewa-lewa na Falau.

¹ Patsogolo pace, Mozeji na Aloni adayenda acikauza Falau kuti: “MBUYA, Mulungu wa Ijirayeri alikulewa tenepa: ‘Leka mbumba yangu iyende, kuti

ikandicitire cikondwereso mucidambo' ". ² Falau adatawira kuti: "Kodi MBUYA mbani kuti ine ndibvere fala lace ndipo ndireke aljirayeri ayende? Ndinim'dziwa lini MBUYA, na pang'onopo nin'dzalekerera lini aljirayeri kuyenda". ³ Iwo adapitiriza kulewa aciti: "Mulungu wa aHeberi atigumana, tirekeni tiyende ulendo wa ntsiku zitatu mucidambo, kuti tikapereke ntsembe kwa MBUYA, Mulungu wathu. Tikaleka kuyenda an'dzatipha na cisi ayai na cisenga".

⁴ Tsono mambo wa kuIjipito adawauza kuti: "Thangwe ranyi Mozeji na Aloni, mulikulekesa mbumba basa layene? Bwererani kumabasa yanu!"

⁵ Falau adalewa pomwe kuti: "Mbumbayi yawanda, ndipo imwe mulikuwalekesa mabasa yawo!"

⁶ Ntsiku imweire, Falau adapereka Mtemo kuna akulu-akulu wa mbumba pabodzi na akapitau wawo aciti: ⁷ "Lekani kupitiriza kupasa pomwe mbumba usva bwakuuma bwakuumbira njedwa ninga kale, iwo ndiwo an'dzamweta usvabo. ⁸ Ndipo mudzawasunde cirewengero ca njedwa comwe kale akhaumba, palibe kubweza. Mbatofu, ndipopo alikudandaula kuti: 'Tiyendeni tikapereke ntsembe kuna Mulungu wathu'. ⁹ Thimizirani basa wanthuwa kuti aliteweze, ndipo aleke kubvera mafala yakunama".

¹⁰ Pamwepo akulu-akulu na akapitau adayenda kukauza mbumba: "Falau alewa kuti: 'Nin'dzakupasani lini usva. ¹¹ Imwepo ndokoni, mukamwete usva komwe mun'kabuwona, nakuti basa lanu lin'dzapunguzika lini' ". ¹² Na tenepo mbumba idabalalikira mudziko lentse la Ijipito acikagwezeka bziputu pambuto ya usva. ¹³ Akulu-akulu wa basa akhawakakamiza aciti: "Malizani basa lanu la ntsiku lomwe mukhaphata pomwe pakhana usva". ¹⁴ Akapitau waciIjirayeri omwe adaikhidwa na akulu-akulu wa Falau, akhambamenyedwa, acimbabvundzidwa kuti: "Thangwe ranyi mulibe kumaliza dzulo na lero cirewengero ca njedwa zomwe mukhaumba kale?"

¹⁵ Pamwepo akapitau waciIjirayeri adayenda kuna Falau, acimudandaulira kuti: "Thangwe ranyi mulikuticita tenepa anyagrinya wanu? ¹⁶ Anyagrinya wanu tirikupasidwa lini usva, ndipo ambatiuza kuti: 'Umbani njedwa'. Ife anyagrinya wanu timbakhala ticimenyedwa, uko mbumba yanu ndiyo irikuphonya".

¹⁷ Falau adatawira kuti: "Atofu! Imwepo ndimwe atofu! Ndipopo mumbalewa kuti: 'Tiyendeni tikapereke ntsembe kwa MBUYA'. ¹⁸ Tsapano ndokoni mukaphate basa, tsono usva mun'pasiwa lini, na tenepo mukaambe njedwa mucirewengero cimwecire!"

¹⁹ Akapitau waciIjirayeri, pomwe adauzidwa kuti mun'dzapunguzidwa lini cirewengero ca njedwa zomwe mumbasundidwa pantsiku, adawona kuti bzafika pakunesa. ²⁰ Ndipo adacoka patsogolo pa Falau, acikagumana Mozeji na Aloni omwe akhawadikhira. ²¹ Ndipo adawauza kuti: "MBUYA awone ndipo akutongeni! Imwepo mwatiwengesa pamaso pa Falau na wakulemekezeka wace, aciwapasa cisenga m'manja kuti atiphe".

Mozeji an'pemba kuna Mulungu

²² Mozeji adabwerera kuna MBUYA aciti: "Mbuya, kodi waibonereseranyi mbumbayi? Thangwe ranyi wandituma? ²³ Nakuti kuyambira pomwe ndidawonekera kuna Falau, kuti ndikalewe-lewe mudzina lako, iye ambaboneresesa mbumbayi, ndipo iwe ulibe kuipulumusa na pang'onopo mbumba yako!"

6

¹ Pamwepo MBUYA adauza Mozeji kuti: “Tsapano uniwona bzmwe nin'dzamucita Falau. Thangwe la boko langu lamphambvu, iye an'dzawaleka aciyenda. Ndipo thangwe la boko langu lamphambvu, iye an'dzawathotha m'dziko lace”.

Mulungu apicira kupulumusa aJirayeri

² Mulungu adalewa pomwe na Mozeji kuti: “Ine ndine MBUYA. ³ Ndidawonekera kuna Abrahamu, Izaki na Jakobo ninga Mulungu Wamphambvu-zentse. Tsono ndiribe kuwaziwisa iwo dzina langu lakuti MBUYA. ⁴ Ndipo ndidacita nawo cipangano cakuwapasa dziko la Kenani, dziko lomwe adakhala ninga alendo. ⁵ Tsapano ndabva kudandaula kwa aJirayeri omwe ali kucitidwa anyagrinya na aJipito, ndipo ndakumbukira cipangano cangu.

⁶ “Na tenepo uza aJirayeri kuti: Ine ndine MBUYA, nin'dzakucosani mubasa lakuuma lomwe aJipito alikukuphatisani, nin'dzakupulumusani muunyagrinya bomwe mulikucitidwa na iwo, ndipo nin'dzakulombolani na boko lamphambvu ndicidzatonga na kupasa nyathwa ikulu. ⁷ Ine nin'dzakusandusani mbumba yangu, ndipo nin'dzakhala Mulungu wanu. Pamwepo mun'dzadziwa kuti Ine ndine MBUYA Mulungu wanu, omwe an'kupulumusani mubasa lakuuma lomwe aJipito ali kukuphatisani. ⁸ Ndipo nin'dzakuyendesani mudziko lomwe ndidalumbira mwa kuimisa boko kuti nin'dzapasa Abrahamu, Izaki na Jakobo. Ine nidzakupasani dzikolo kuti likhale lanu. Ine ndine MBUYA”. ⁹ Ndipo Mozeji adabzirewa kuna aJirayeri, tsono alibe kumutetekera Mozejiyo thangwe la kuwawidwa m'tima na unyagirinya bwakuuma. ¹⁰ Pamwepo MBUYA adauza Mozeji kuti: ¹¹ “Ndoko ukamuuze Falau mambo wa muljipito kuti aleke aJirayeri acoke mudziko lace”.

¹² Tsono Mozeji adalewa patsogolo pa MBUYA aciti: “Wana wa aJirayeriwo ambanditetekera lini tsono ndiye tani kuna Falau angakanditetekere? Napombo kulewalewa bwino nimbakwanisa lini”! ¹³ Tsono MBUYA adauza Mozeji na Aloni kuti alewe kuna aJirayeri na kuna Falau, mambo wa Ijipito, kuti iwo adatumidwa kucosa aJirayeri mudziko la Ijipito.

Madzinda ya Mozeji na Aloni

¹⁴ Atsogoleri wa mabanja ya makolo ya aJirayeri mbawa:

Rubeni, mwana wakuyamba wa Ijirayeri, wana wace akhali awa: Inoki, Palu, Ezironi na Kalimi. Amwewa ndiwo wa dzinda la Rubeni.

¹⁵ Wana wa Simiyoni mbawa: Jemuyeli, Jamini, Owadi, Jakimi, Zowari na Sawulo, mwana wa mkazi waciKenani. Amwewa ndiwo wa dzinda la Simiyoni.

¹⁶ Madzina ya wana wa Levi, kuteweza ndandanda wakubadwa ngaya: Geresoni, Kohati na Merari. Leviyo adakhala na moyo magole dzana libodzi na makumi matatu na manomwe (137).

¹⁷ Wana wa Geresoni mbawa: Libini na Simeyi na madzinda yawo.

¹⁸ Wana wa Kohati mbawa: Amuramu, Izali, Heboloni na Uzieri. Kohati adakhala na moyo magole dzana libodzi na makumi matatu na matatu (133).

¹⁹ Wana wa Merari mbawa: Mali na Musi. Yamweya ndiyo madzinda ya Levi, kuteweza ndandanda wa kubadwa kwawo.

²⁰ Amuramu adalowola mpfumakazi ya baba wace dzina lace Jokobede. Jokobedeyo adabala Aloni na Mozeji. Amuramu adakhala na moyo magole dzana libodzi na makumi matatu na manomwe (137).

- ²¹ Wana wa Izari mbawa: Kora, Nefeji na Zikiri.
²² Wana wa Uzieli mbawa: Misaere, Elizafani na Sitiri.
²³ Aloni adalowola Elizeba, mwana wa Aminadabe ndipo mpfumakazi ya Nasoni. Ndipo Elizeba adabala Nadabu, Abiwu, Eliyazara na Itamara.
²⁴ Wana wa Kora mbawa: Asiri, Elikana na Abiyasafu. Yamweya ndiyo madzindza ya Kora.
²⁵ Eliyazara, mwana wa Aloni, adalowola m'bodzi wa wana wa Putiele, omwe adamubalira Finiyasi. Amwewa ndiwo akhali atsogoleri wa mabanja ya Levi malingana na madzindza yawo.
²⁶ Aloni na Mozeji amwewa ndiwo omwe MBUYA adawauza kuti: “Cosani aljirayeri mudziko la Ijipito m'magulu-magulu”. ²⁷ Amwewa Mozeji na Aloni ndiwo adauza Falau mambo wa kuIjipito kuti acose aljirayeri muIjipito.

Mulungu an'lewa na Mozeji

²⁸ Ndipo, pomwe MBUYA adalewa na Mozeji mudziko la Ijipito, ²⁹ adati: “Ine ndine MBUYA, uza Falau mambo wa muIjipito bzentse bzomwe nin'kuuza”. ³⁰ Tsono Mozeji adatawira patsogolo pa MBUYA aciti: “Ine nimbakwanisa lini kulewa-lewa bwino, kodi Falau an'kandibvera tani?”

7

¹ MBUYA adatawira Mozeji kuti: “Ndakupasa utongi* bwangu patsogolo pa Falau, ndipo m'bale wako Aloni an'kalewa-lewa. ² Iwe ukalewe bzentse bzomwe ndakuuza, Aloni m'bale wako an'kalewa kuna Falau, kuti acose aljirayeri mudziko mwace. ³ Tsono Ine nin'dzaumisa m'tima wa Falau. Napo ndicidzacita bzizindikiro bzizinji na bzidabwiso mudziko la Ijipito, ⁴ Falau an'kakubverani lini. Tsono nin'dzaikha boko langu mudziko la Ijipito, ndicidzatonga na kupasa nyathwa ikulu, nin'dzacosa mithithi yangu, mbumba yangu, aljirayeri, mudziko la Ijipito. ⁵ Ndipo aljipito an'dzadziwa kuti Ine ndine MBUYA, ndikadzaphatisa basa boko langu lamphambvu kwa Ijipito ndicidzacosa aljirayeri kumweko”. ⁶ Mozeji na Aloni adacita bzomwe MBUYA adawauza. ⁷ Ndipo Mozeji akhana magole makumi masere (80), Aloni akhana magole makumi masere na matatu (83), pomwe adakalewa na Falau.

Kusandulika kwa mpsimbo ya Aloni

⁸ MBUYA adalewa kuna Mozeji na Aloni aciti: ⁹ “Falau akakalewa kuti citani cidabwiso, ukauze Aloni kuti atenge mpsimbo yace aithuse pantsi patsogolo pa Falau ndipo iyo in'dzasanduka nyoka”. ¹⁰ Na tenepo Mozeji na Aloni adayenda kwa Falau, ndipo adacita ninga momwe MBUYA adawauzira. Aloni adathusa mpsimbo patsogolo pa Falau na wakulemekezeka wace ndipo iyo idasanduka nyoka. ¹¹ Tsono Falau adacemerera adziwi na mpfiti, ndipo wamatsengawo adacita bzibodzi-bodzi kudzera mwa udziwi bwawo bwakubisika. ¹² Nakuti m'bodzi na m'bodzi adathusa mpsimbo yace pantsi, ndipo zidasanduka nyoka. Tsono mpsimbo ya Aloni idakhudyula mpsimbo zawo. ¹³ Tsono m'tima wa Falau udaumisidwa, ndipo iye alibe kubvera Mozeji na Aloni, ninga momwe MBUYA akhadalewa.

Cisi cakutoma: Madzi yadasanduka mulopa

¹⁴ Ndipo MBUYA adauza Mozeji kuti: “Falau ana m'tima wa makani. Iye alikulambiza mbumba kucoka. ¹⁵ Ndoko kwa Falau macibese, pomwe iye an'dzakhala alikuyenda kumkulo. Ukam'dikhire m'mphepete mwa mkulo kuti ukagumane naye, ndipo udzatenge mpsimbo m'manja mwako yomwe

* **7:1** Ndakupasa utongi: MuciHeberi adati: “Ine ndakuikha ninga Mulungu”.

idasanduka nyoka. ¹⁶ Ndipo ukamuuze kuti MBUYA, Mulungu wa aHeberi, wandituma kuna iwe kudzadziwisa bzomwe walewa kuti ndikuuze: ‘Bvumiza mbumba yangu iyende kuti ikandipembe kucidambo. Tsono mpaka pano umbandibvera lini’. ¹⁷ MBUYA alikulewa tenepa: ‘Iwepo un'dzadziwa kuti Ine ndine MBUYA na ibzi: Na mpsimbo yomwe ndinayo manjayi nin'dzamenya madzi ya mumkuloya, ndipo yan'dzasanduka mulopa. ¹⁸ Ntsomba zomwe ziri mumkulomo zin'dzafa, mkulo un'dzakhala ulikununkha kuipa, ndipo aljipito an'dzakwanisa lini kumwa madzi yace’ ”.

¹⁹ Ndipo MBUYA adauza Mozeji kuti: “Uza Aloni atenge mpsimbo yace ndipo afuthule boko pamadzi ya muljipito, ya mumikulo, ya mutumikulo, ya m'thawale na mumbuto zentse zomwe zidakoyedwa madzi, kuti madziyo yasanduke mulopa. Mun'dzakhala mulopa mudziko lentse la Ijipito, napombo bzakukoyera madzi bza miti na bza minyala”. ²⁰ Mozeji na Aloni adacita ninga momwe MBUYA adawauzira. Aloni adadzusa mpsimbo acimenya madzi ya mumkulo patsogolo pa Falau na wakulemekezeka wace. Ndipo madzi yentse ya mumkulo yadasanduka mulopa. ²¹ Ntsomba za mumkulomo zidafa, mkulo udayamba kununkha kuipa, mwakuti aljipito akhakwanisa lini kumwa madzi ya mumkulomo. Dziko lentse la Ijipito lidadzala na mulopa. ²² Ndipo wamatsenga wa muljipito adacita bzibodzi-bodzibzo kudzera mwa udziwi bwawo bwakubisika. M'tima wa Falau udaumisidwa ndipo iye alibe kubvera Mozeji na Aloni ninga momwe MBUYA akhadalewera. ²³ Napo na bzimwebzo Falau alibe kukhala na thupo, adacungunuka aciyenda kunyumba kwace. ²⁴ Aljipito wentse adafukula micera m'mphepete mwa mkulo kuti awone madzi yakumwa, thangwe madzi ya mumkulo yakhamweka lini.

²⁵ Kucokera pomwe MBUYA adaipisa madzi ya mkulo wa Nilo, padapita ntsiku zinomwe.

8

Cisi caciwiri: Acule

¹ Ndipo MBUYA adauza Mozeji kuti: “Ndoko kwa Falau ukamuuze kuti MBUYA alikulewa tenepayu: ‘Bvumiza mbumba yangu iyende ikandipembe. ² Penu iwepo uniwabvumiza lini kuti ayende, nin'dzatumiza cisi ca acule mudziko lako lentse. ³ Mkulo un'dzadzala acule. Iwo an'dzakwira acidzapita m'nyumba mwako, kucipinda cako, mpaka patalimba wako. An'dzakhalambo m'nyumba za wakulemekezeka wako na mwa mbumba yako, m'kati mwa mbuto zawo zentse zakuphikira pau na mubzombo bzawo bzakumunyira. ⁴ Ndipo aculewo an'dzakwira iwepo, wakulemekezeka wako wentse na mbumba yako’ ”.

⁵ Patsogolo pace MBUYA adauza Mozeji kuti: “Uza Aloni afuthule boko na mpsimbo padzaulu pa mikulo, m'tumikulo na m'mathawale, ndipo acitise kuti m'madzimo mucoke acule akwire mudziko la Ijipito”. ⁶ Aloni adapfuthula boko kuna madzi ya muljipito, ndipo acule adakwira acidzala m'dziko la Ijipito. ⁷ Tsono wamatsenga adacitambo bzibodzi-bodzibzo mwa udziwi bwawo bwakubisika, adacitisambo kuti acule akwire mudziko la Ijipito.

⁸ Falau adacemera Mozeji na Aloni aciwauza kuti: “Pembani kwa MBUYA kuti Iye acose aculewa kwa ine na kwa mbumba yangu, ndipo nin'dzasiya mbumba iciyenda kukapereka ntsembe kuna MBUYA”. ⁹ Mozeji adalewa kuna Falau kuti: “Bziri kuna iwe kundiuza kuti ni lini pomwe ningadzakupemberere, wakulemekezeka wako na mbumba yako, kuti acule acoke kuna iwe na m'nyumba zako asale mumkulo mokha basi”. ¹⁰ Falau adatawira kuti:

“Mangwana”. Mozeji adati: “Bzin'dzacitika ninga momwe walewera, kuti udzadziwe kuti palibe winango wakulingana na MBUYA Mulungu wathu. ¹¹ Acule an'dzacoka kuna iwe, m'nyumba zako, kwa wakulemekezeka wako na mbumba yako ndipo an'dzasala mumkulo mokha basi”. ¹² Pomwe Mozeji na Aloni adacoka patsogolo pa Falau, Mozeji adakadandaula kwa MBUYA thangwe la acule omwe adatumiza kuna Falau. ¹³ MBUYA adacita ninga momwe Mozeji adadandaulira. Acule adafa m'manyumba, mucintalo na m'minda. ¹⁴ Aljipito adagwezeka aculewo midwi-midwi, na tenepo dzikolo lidanunkha kuipa. ¹⁵ Tsono pomwe Falau adawona kuti bzinthu bzhakhala bwino, adaumisa m'tima, ndipo alibe kubvera pomwe Mozeji na Aloni ninga momwe MBUYA akhadalewera.

Cisi cacitatu: Ntsawawa

¹⁶ Ndipo MBUYA adauza Mozeji kuti: “Uza Aloni adzuse mpsimbo yace amenye pfumbi la pantsi kuti lisanduke ntsawawa mudziko lentse la Ijipito”. ¹⁷ Iwo adacita bzimwebzo. Aloni adafuthula boko na mpsimbo acimenya pfumbi la pantsi, ndipo padawoneka ntsawawa kuna wanthu na kuna bzinyama. Pfumbi lentse la dziko lentse la Ijipito lidasanduka ntsawawa. ¹⁸ Tsono pomwe wamatsenga adayezera kucita kuti pawoneke ntsawawa kudzera mwa udziwi bwawo bwakubisika, alibe kukwanisa, ndipo nt-sawawazo zidabalalikira kuna wanthu na kuna bzinyama. ¹⁹ Na tenepo wamatsenga adakauza Falau kuti: “Cimweci ni cala ca Mulungu”. Tsono Falau adaumisa m'tima basi, ndipo alibe kuwabvera ninga momwe MBUYA akhadalewera.

Cisi cacinai: Ncence

²⁰ Ndipo MBUYA adauza Mozeji kuti: “Mangwana macibese-bese ulamuke ukawonane na Falau, pomwe iye an'dzakhala alikuyenda kumkulo ndipo ukamuze kuti MBUYA alewa tenepa: ‘Leka mbumba yangu iyende kuti ikandipembe. ²¹ Ukaleka kubvumiza mbumba yangu kuyenda, nin'dzatumiza bzidembedza bza ncence kuna iwe, kuna wakulemekezeka wako, kuna mbumba yako na m'nyumba zako. Nyumba za aljipito na pantsi pomwe mun'ponda pan'dzadzala bzidembedza bza ncence’ ”.

²² “Tsono pantsiku imweyo nin'dzacita mwakusiyanisa dziko la Goseni, momwe mumbakhala mbumba yangu. Mun'dzawoneka lini cidembedza ca ncence m'mwemo na cibodzico, kuti iwepo udziwe kuti Ine MBUYA ndiri padziko. ²³ Nin'dzacita kuti pakhale kusiyanana pakati pa mbumba yangu na yako. Cizindikiro cakudabwisa cimweci cin'dzacitika mangwana”.

²⁴ Na tenepo MBUYA adacita bzimwebzo. Bzidembedza bzikulu bza ncence bzidabwera bzicipita mkati mwa nyumba ya Falau, na m'nyumba mwa wakulemekezeka wace na mudziko lentse la Ijipito, ndipo dziko lidad-zongeka na ncencezo.

²⁵ Pamwepo Falau adacemerera Mozeji na Aloni aciti: “Ndokoni mukapereke ntsembe kwa Mulungu wanu, tsono lekani kucoka mudziko muno”.

²⁶ Mozeji adatawira kuti: “Bzingakhale lini bwino kuti ticite tenepo, ntsembe zomwe ife timbapereka kuna MBUYA, Mulungu wathu ni zakun-yantsa kwa aljipito. Tingakapereka ntsembe zomwe ziniwoneka zakun-yantsa kwa iwo, bzimwebzi bzingacitise lini kuti atibome na minyala? ²⁷ Tin'funika kuyenda ulendo wa ntsiku zitatatu mucidambo, kuti tikapereke ntsembe kuna MBUYA Mulungu wathu ninga momwe iye alikutiuzira”.

²⁸ Falau adalewa kuti: “Nin'dzakubvumizani kuti muyende mukapereke ntsembe kwa MBUYA Mulungu wanu kucidambo, tsono lekani kuyenda patali kwene-kwene, ndipo mundipembererembo”.

²⁹ Mozeji adatawira kuti: “Ndikatondokucoka pano, nin'kapemba kwa MBUYA, ndipo mangwana bzidembedza bza ncence bzin'dzacoka kwa Falau, kwa wakulemekezeka wako na kwa mbumba yako. Tsono Falau leka kundinyengeza pomwe, kudzasaya kubvumiza mbumba kuyenda kukapereka ntsembe kuna MBUYA”.

³⁰ Pamwepo Mozeji adacoka patsogolo pa Falau, acikapemba kwa MBUYA, ³¹ ndipo MBUYA adatawira kukumbira kwace. Ncence zidacoka kwa Falau, kwa wakulemekezeka wace na kwa mbumba, palibe kusala ncence na ibodziyo. ³² Tsono ulendo buno Falau waumisa pomwe m'tima, ndipo alibe kubvumiza mbumba kuyenda.

9

Cisi cacixanu: Kufa kwa bzifuwo

¹ Ndipo MBUYA adauza Mozeji kuti: “Ndoko kwa Falau ukamuuze kuti MBUYA, Mulungu wa aHeberi alikulewa tenepa: Leka mbumba yangu iyende kukandipemba. ² Penu iwepo uniramba pomwe kuwaleka aciyende, ucipitiriza kuwaletsa, ³ dziwa kuti boko la MBUYA lin'dzabweresa cisi cakuposa kuna bzifuwo bza Falau bzomwe bziri m'minda: Makavalo, mabulu, ngamira, ng'ombe na mabira. ⁴ Tsono MBUYA an'dzacita kuti pakhale kusiyana pakati pa bzifuwo bza aljirayeri na bza aljipito. Palibe cifuwo ca aljirayeri na cibodzico cin'dzafa”.

⁵ MBUYA adaikha nthawe aciti: “Mangwana MBUYA an'dzacita bzomwe adapicira mudziko lino”. ⁶ Mangwana yace MBUYA adacita bzimwebzo. Bzifuwo bza aljipito bzentse bzidafa, tsono palibe cifuwo ca aljirayeri na cibodzico cidafa. ⁷ Pamwepo Falau adatuma kuti akawone, ndipo adabva kuti palibe cifuwo na cibodzico ca aljirayeri cidafa. Napo bzikhali terepoyo m'tima wa Falau udapitiriza kuuma, ndipo alibe kubvumiza mbumba kuyenda.

Cisi cacitanthatu: Bzironda

⁸ Ndipo MBUYA adauza Mozeji na Aloni kuti: “Tapani dotha la pakuphikira pau na manja, ndipo Mozeji akaliwaze kudzulu patsogolo pa Falau. ⁹ Dothalo lin'dzasanduka pfumbi lakunyodoka padziko lentse la Ijipito, ndipo kuna wanthu na kuna bzinyama kun'dzawoneka bzironda bza njinda mudziko lentse la Ijipito”.

¹⁰ Iwo adatenga dotha la pakuphikira pau acikaima kutsogolo kwa Falau. Mozeji adawaza dothalo kudzulu ndipo bzironda bza njinda bzidayamba kuwoneka kuna wanthu na kuna bzinyama. ¹¹ Napo wamatsenga alibe kukwanisa kuima kutsogolo kwa Mozeji, thangwe adadzala bzironda ninga aljipito anango wentse. ¹² Tsono MBUYA adaumisa m'tima wa Falau, ndipo iye adalamba kubvera Mozeji na Aloni, ninga momwe MBUYA akhadalewera kuna Mozeji.

Cisi cacinomwe: Kubumba kwa matalala

¹³ Ndipo MBUYA adauza Mozeji kuti: “Mangwana umuke macibese-bese, ukawonane na Falau, ukamuuze kuti: MBUYA, Mulungu wa aHeberi alewa tenepa: Leka mbumba yangu iyende kuti ikandipembe. ¹⁴ Nakuti, ulendo buno nin'dzatumiza bzisi bzangu bzentse kuna iwe, kwa wakulemekezeka wako na kuna mbumba yako, kuti iwepo udziwe kuti padziko lentse la pantsi palibe winango ninga Ine. ¹⁵ Thangwe Ine ningadapfuthula kale

boko, ndicipweteka iwe na mbumba yako na cisi, comwe cingadamalisa moyo wako padziko. ¹⁶ Tsono Ine ndakuleka na moyo na cakulinga ici: Kukuwonesa mphambvu zangu, ndipo kuti dzina langu liralikidwe padziko lentse la pantsi. ¹⁷ Koma iwe ulikupitiriza kubzikuza ucimbafambira m'mbuyo mbumba yangu ucimbailitsa kuti iyende. ¹⁸ Wona, mangwana nthawe imweino nin'dzatumiza mbvula yakugosva ya matalala, yomwe ikanati kugwa kale mudziko la Ijipito kuyambira ntsiku yomwe lidakhazikisidwa mpaka lero. ¹⁹ Tsapano uza kuti akhiongobze bzifuwo bzako na bzentse bzomwe unabzo kuminda. Wanthu wentse na bzinyama bzomwe bzin'dzakhala bziri kuminda, bzomwe bzin'dzakhala bziribe kukhiongobzedwa, bzin'dzamenyedwa na matalala bzicifa”.

²⁰ Wakulemekezeka wa Falau omwe akhagopa fala la MBUYA adakulumiza kukhiongobza anyagrinya wawo na bzifuwo bzawo pambuto ya m'khomeko. ²¹ Tsono omwe akhalibe thupo na fala la MBUYA adaleka anyagrinya na bzifuwo bzawo kuminda.

²² Pamwepo MBUYA adauza Mozeji kuti: “Lamusa boko kudzulu, ndipo matalala yan'dzagwa mudziko lentse la Ijipito, kwa wanthu, kwa bzinyama na kwa bzakumera bzentse bza mudziko la Ijipito”. ²³ Pomwe Mozeji adalamusa mpsimbo yace kudzulu, MBUYA adabweresa kugunda na matalala, ndipo mpheni zikhagwa padziko. Tenepoyo MBUYA adabvumbisa matalala mudziko la Ijipito. ²⁴ Matalala yadagwa ndipo mpheni zikhamenya mbali zentse. Pakhanati kuwoneka kale mbvula ya matalala ninga imweire mudziko lentse la Ijipito, kuyambira pomwe dzikolo lidakhazikisidwa dziko. ²⁵ M'dziko lentse la Ijipito matalala yadadzonga bzentse bzomwe bzikhali m'minda, kuyambira wanthu na bzinyama. Yadadzongambo bzentse bza-kumera ndipo yadachola miti yentse. ²⁶ Dziko la Goseni lokha, lomwe likhakhala aljirayeri, liribe kugwa matalala.

²⁷ Pamwepo Falau adacemera Mozeji na Aloni adawauza kuti: “Ulendo buno ine ndaphonyera Mulungu. MBUYA ngwakulungama. Ine na mbumba yangu ndife wakuphonyeka. ²⁸ Pembani kuna MBUYA! Kugunda kwa Mulungu na matalala bzanyanya. Ine nin'kulekani kuti muyende, bzin'funika lini kuti mukhale pomwe kuno”.

²⁹ Mozeji adatawira kuti: “Ndikandokucoka mumzinda, nin'dzadzusa manja mwakupemba MBUYA, kugunda kun'dzalekeza, ndipo matalala yan'dzagwa lini pomwe, kuti udziwe kuti dziko lentse la pantsi ni la MBUYA. ³⁰ Tsono ine ndirikudziwa kuti iwe na wakulemekezeka wako, mukanati kugopa MBUYA Mulungu!”

³¹ (Thonje na sevada bzidadzongedwa, pakuti sevada ikhadatumbuka kale, ndipo thonje likhana maluwa. ³² Tsono tirigu na senteyo bziribe kudzongedwa, thangwe bzikhanati kutumbuka.) ³³ Na tenepo Mozeji adasiya Falau acicoka mumzinda, ndipo adadzusa manja acipemba MBUYA. Kugunda na matalala bzidalekeza, ndipo mbvula idakasa. ³⁴ Pomwe Falau adawona kuti mbvula, matalala na kugunda bzikhadalekeza, adaphonyera pomwe Mulungu aciumisa mumtima wace, iye na wakulemekezeka wace. ³⁵ M'tima wa Falau udapitiriza kuuma, ndipo iye alibe kuleka aljirayeri acoke ninga momwe MBUYA akhadalewera kudzera mwa Mozeji.

10

Cisi cacisere: Mabombo

¹ Ndipo MBUYA adauza Mozeji kuti: “Ndoko kuna Falau, nakuti ndaumisa m'tima wace na wa wakulemekezeka wace, na cakulinga cakuti ndicite b-zizindikiro bzangubzi pakati pawo, ² kuti iwepo ukwanise kudzafotokozere wana wako na azukulu wako momwe ndidanyazisira aIjipito na momwe ndidacitira bzidabwiso pakati pawo. Na tenepo imwepo mun'dzadziwa kuti Ine ndine MBUYA”.

³ Mozeji na Aloni adayenda kuna Falau acikamuuza kuti: “MBUYA, Mulungu wa aHeberi, ali kulewa tenepa: ‘Mpaka lini iwepo un'dzalamba kubzi-cepesa patsogolo pangu. Bvumiza mbumba yangu iyende kuti ikandipembe. ⁴ Penu iwepo un'funa lini kuwaleka kuti ayende, mangwana nin'dzabweresa dzomba mudziko lako. ⁵ Iro lin'dzampsinkha pantsi pentse, mpaka mataka nee kuwoneka. Lin'dzadya bzing'ono-ng'ono bzomwe bzidasalabzo, pa mbvula ya matalala, na miti yentse yomwe irikuphukira m'minda. ⁶ Lin'dzadzala munyumba zako, na m'munyumba za wakulemekezeka wako wentse na za aIjipito wentse, bzomwe azibaba wako na makolo yawo alibe kubziwona kuyambira ntsiku yomwe adakhala m'dzikoli mpaka ntsiku ya lero’ ”. Patsogolo pace Mozeji adazungunuka acicoka patsogolo pa Falau.

⁷ Wakulemekezeka wa Falau adam'bvundza kuti: “Kodi munthu umweyu an'khala ninga cakuteya kwa ife mpaka lini? Abvumizeni wanthuwo kuti ayende akapembe MBUYA Mulungu wawo. Kodi mulikuwona lini kuti dziko la Ijipito lapfudzika?” ⁸ Pamwepo Mozeji na Aloni adabwezedwa pomwe patsogolo pa Falau, ndipo iye adawauza kuti: “Ndokoni, mukapembe MBUYA Mulungu wanu. Tsono ndiuzeni mbani aniyenda?” ⁹ Mozeji adatawira kuti: “Bzin'funika kuti tiyende tentse: Maswaka na nkhalamba, wana wathu wacimuna na wacikazi, mabira yathu na ng'ombe zathu thangwe tin'kacita phwandu la MBUYA”.

¹⁰ Falau adawauza kuti: “Ndikabvuma kuti muyende na akazi wanu na wana, MBUYA akhale namwe! N'cadidi imwepo muna cakulinga cakuipa. ¹¹ Bzin'citika lini na pang'onopo! Amuna wokha ndiwo angayende, kukapemba MBUYA, ninga momwe imwe mumbakumbirira”. Ndipo Mozeji na Aloni adathothedwa patsogolo pa Falau.

¹² Pamwepo MBUYA adauza Mozeji kuti: “Pfuthula boko kuna Ijipito kuti mabombo yabwere padziko ndipo yadzonge bzakumera bzentse na bzentse bzomwe bzidasiyidwa na mbvula ya matalala”. ¹³ Pamwepo Mozeji adadzusa mpsimbo yace mudziko la Ijipito, ndipo MBUYA adabweresa mudzikomo condzi ca kumabva-dzuwa ntsiku ire yentse na usiku bwace. Macibese yace, condzi cikhadabweresa kale mabombo. ¹⁴ Mabomboyo yadapita mudziko lentse la Ijipito, ndipo yadabwera mwa mbogo ikulu, yacikhala mumbuto zentse za dzikolo. Kukhanati kuwoneka kale mabombo ninga yamweyo, ndipo cipo yan'dzawoneka lini pomwe yanango tenepayu. ¹⁵ Iyo yadampsinkha pantsi pentse, mwakuti pantsipo padacita mdima. Yadadya bzentse bzomwe matalala yakhadasiya: Bzakumera bzentse na bzisapo bzentse bza miti. Ndipo palibe kusala bzakuphukira m'miti napo bzakumera m'minda, mudziko lentse la Ijipito.

¹⁶ Pamwepo Falau mwakamkulumize adacemerese Mozeji na Aloni, aci-wauza kuti: “Ndaphonyera MBUYA Mulungu wanu, na kuna imwepombo! ¹⁷ Tsapano ndirekerereni pomwe ulendo buno kuphonya kwangu, ndipo pembani kuna MBUYA Mulungu wanu, kuti acose cisi cakuphaci ciyende kutali na ine”.

¹⁸ Mozeji adacoka patsogolo pa Falau, acikapemba kuna MBUYA. ¹⁹ Ndipo MBUYA adabweresa condzi camphambvu ca kumadokero, ico cidanyamula dzomba cicikalitaya muNyandza ifuira. Palibe dzomba na libodziro lidasala

mudziko lentse la Ijipito. ²⁰ Tsono MBUYA adaumisa m'tima wa Falau, ndipo iye alibe kuwabvumiza aljirayeri kuti ayende.

Cisi cacipfemba: M'dima

²¹ Ndipo MBUYA adauza Mozeji kuti: “Dzusa boko lako kudzulu, padziko la Ijipito pan'dzakhala na mdima, mdima wakuti bwerani mudzawone”. ²² Mozeji adadzusa boko lace kudzulu, ndipo padziko lentse la Ijipito padakhala na mdima wakugopsa mwa ntsiku zitatu. ²³ Akhakwanisa lini kuwonana wina na mwandzace, napo kucoka pambuto yace m'kati mwa ntsiku zitatu. Tsono aljirayeri wentse akhana ceza mwakukhala mwawo. ²⁴ Pamwepo Falau adacemera Mozeji acimuuza kuti: “Ndokoni mukapembe MBUYA. Siyani mabira na ng'ombe basi, akazi na wana ayende”. ²⁵ Tsono Mozeji adatawira aciti: “Iwepo letu utipase bzinnyama bzakukapereka ntsembe zathu na ntsembe zakutentha* zomwe tin'kapereka kuna MBUYA Mulungu wathu. ²⁶ Bzifuwo bzathu bzin'dzayenda na ife, palibe cizondo na cibodzico cin'dzasiyidwa. Nakuti tin'kasankhula bzinango kuti tikapembe kwa MBUYA, Mulungu wathu, tsono tikanati kufika pambuto, tin'dziwa lini ni bzinnyama bziponi bzomwe tin'kapereka ntsembe”. ²⁷ Tsono MBUYA adaumisa m'tima wa Falau, ndipo iye alibe kuwabvumiza kuti ayende. ²⁸ Pamwepo Falau adauza Mozeji kuti: “Coka patsogolo pangu! Leka kudzabwera pomwe patsogolo pangu cipo! Ntsiku yomwe un'dzawona nkhope yangu, un'dzafa”. ²⁹ Mozeji adatawira kuti: “Bzikhale ninga momwe waleweramu, cipo nin'dzawona lini pomwe nkhope yako”.

11

Mulungu an'dziwisa cisi cacikhumi

¹ Ndipo MBUYA adauza Mozeji kuti: “Nin'dzatumiza pomwe cisi cinango kuna Falau na kuna Ijipito. Cikatondokupita cisi cimweci basi, iye an'dzakubvumizani kucoka muno, mpaka kukuthothani mwentse. ² Uza mbumba, amuna napo akazi, kuti akumbire bzinthu bza parata na bza oro kwa wapafupi nawo”. ³ Ndipo MBUYA adacitisa kuti aljipito alatize m'tima wabwino kuna mbumba, ndipo Mozejiyo akhambalemekezewa kwene-kwene na wakulemekezeka wa Falau napombo na mbumba mudziko la Ijipito.

⁴ Pamwepo Mozeji adauza Falau kuti: “MBUYA alewa tenepa: ‘Pakati pa usiku nin'dzapita muljipito mwentse. ⁵ Na tenepo wana wentse wakuyamba wa mudziko la Ijipito an'dzafa, kuyambira mwana wakuyamba wa Falau, omwe ngwakuthemera wakupasidwa utaka, mpaka mwana wakuyamba wa nyagirinya wacikazi omwe ali pamphoyo, na wana wentse wakuyamba wa bzifuwo. ⁶ Mudziko lentse la Ijipito mun'dzakhala kulira kukulu, komwe kukanati kuwoneka ndipo mun'dzawoneka lini pomwe. ⁷ Tsono pakati pa aljirayeri, pan'dzawoneka lini mbwaya na ibodziyo in'dzautira wanthu ayai bzifuwo’. Na tenepoyo imwepo mun'dziwa kuti MBUYA ambasiyanisa pakati pa aljipito na aljirayeri! ⁸ Pamwepo wakulemekezeka wako wentse-newa an'dzabwera kuna ine acindigodamira, aciti: ‘Coka iwe na mbumba yentse yomwe irikukutewera! Patsogolo pace ine nin'dzacoka’”. Ndipo Mozeji adacoka patsogolo pa Falau mwakukalipa kwene-kwene. ⁹ MBUYA akhadauza Mozeji kuti: “Falau an'kakubverani lini, kuti bzipomwe bzangu

* **10:25** Imweyi ni ntsembe yakucita kutentha. Napombo muEkisodo 18:12.

bzithimizirike mudziko la Ijipito”. ¹⁰ Ndipo Mozeji na Aloni adacita bzid-abwiso bzentsebzi patsogolo pa Falau, tsono MBUYA adamuumisa m'tima, ndipo iye alibe kubvumiza aIjirayeri kucoka mudziko lace.

12

Kukhazikisidwa kwa Paxkwa

¹ MBUYA adauza Mozeji na Aloni mudziko la Ijipito kuti: ² “Umweyu kwa imwe ukhale mwezi wakuyamba kwa gole. ³ Uzani bungwe lentse la aIjirayeri kuti pantsiku khumi za mwezi uno, munthu ali-yentse adzapambule bira m'bodzi* pabanja lace, bira m'bodzi panyumba ibodzi na ibodzi ⁴ Tsono, penu banjalo ni ling'ono kuna bira wentseneyo, agawane na wapafupi naye malingana na mbogo ya wanthu, ndipombo na momwe m'bodzi na m'bodzi angadyere. ⁵ Cifuwo cakusankhulidwaco cikhale cakusaya kupunduka cacimuna ca gole libodzi, ndipo cikhale bira ayai mbuzi. ⁶ Mucikoye kufikira ntsiku khumi na zinai za mwezi umweuno, ndipo ntsiku imweyo bungwe lentse la aIjirayeri lidzaphe kumaulo pakumira kwa dzuwa. ⁷ Ndipo mudzapalangire mulopa mumbali ziwiri za msuwo na padzaulu pace, panyumba zomwe an'dzadyera nyamayo. ⁸ Usiku bumwebo adzadye nyama yakuwocha pamoto, muliwo wakuwawira na pau zakusaya cakufufumisa. ⁹ Lekani kudzadya nyama iwisi, napo yakuphika na madzi, koma yakuwocha pa moto: Msolo, minyendo na bzam'mimba. ¹⁰ Lekani kudzaisiya mpaka macibese, tsono yomwe in'dzasalayo, mudzaitenthe. ¹¹ Pakudya, mukhale mudakondzekera kucoka: Bhande m'ciuno, xango kuminyendo na mpsimbo m'manja. Mudzadye mwakam'kulumize. Imweyi ni Paxkwa ya MBUYA”.

¹² “Usiku bumwebo nin'dzapita mudziko la Ijipito ndipo nin'dzapha wana wakuyamba wentse wa wanthu mpaka wa bzinyama. Nin'dzalanga mirungu yentse ya muIjipito. Ine ndine MBUYA. ¹³ Mulopayo un'dzakhala ciratizo cakuwonesa nyumba zomwe muli. Ine ndikadzawona mulopayo, nin'dzakupitirirani. Ndikadzamenya Ijipito, cisi cakudzonga cin'dzakufikirani lini”. ¹⁴ “Ntsiku imweyi in'dzakhala ya cikumbuso kuna imwepo na bzizukulu bzanu mumbadzacite m'sinda ninga cikondwereso ca MBUYA. Mucite ninga m'temo wakusaya kumala. ¹⁵ M'kati mwa ntsiku zinomwe mudzadye pau yakusaya cakufufumisa. Pantsiku yakuyamba mudzacose bzakufufumisa munyumba zanu, thangwe omwe an'dzadya cinthu ciri-centse cina cakufufumisa, kuyambira ntsiku yakuyamba mpaka yacinomwe, munthu umweyo an'dzacosedwa pakati pa Ijirayeri. ¹⁶ Pantsiku yakuyamba napombo ntsiku ya cinomwe, citani mtsonkhano wa mapembero. Lekani kuphata basa liri-lentse ntsiku zimwezo, kupambula basa la kukondza cakudya ca wentse. Ni bzimwebzi bzokha bzomwe mungacite.

¹⁷ “Mumbakumbukire cikondwereso ca pau zakusaya cakufufumisa, thangwe ntsiku imweyi Ine ndidacosa mithithi yanu mudziko la Ijipito. Ndipo koyani ntsiku imweyi kwa mibadwe yanu ninga m'temo wakuyendana-kuyenda. ¹⁸ Mwezi wakuyamba dyani pau yakusaya cakufufumisa, kuyambira kumaulo kwa ntsiku yacikhumi na zinai, mpaka maulo ya ntsiku makumi mawiri na ibodzi. ¹⁹ M'kati mwa ntsiku zinomwe imwepo lekani kukhala na cakufufumisa munyumba zanu. Omwe an'dzadya pau ina cakufufumisa an'dzacosidwa pa bungwe la Ijirayeri, ngakhale nyakudza ayai wa m'dzikomo. ²⁰ Lekani kudya cakufufumisidwa. Kwentse komwe mungakakhale, dyani pau yakusaya cakufufumisa yokha”.

* **12:3** Ayai mbuzi ibodzi.

Cisi cacikhumi: Kufa kwa wana wakuyamba

²¹ Pamwepo Mozeji adatsonkhanisa atsogoleri wentse wa Ijirayeri aci-wauza kuti: “Sankhulani mbira m'bodzi ayai mbuzi kwa banja libodzi na libodzi. Phani kuti mucite cikondwereso ca Paxkwa. ²² Bvikani msumbu wa mpfunde† m'mulopa omwe uli m'tsambidwe, mupalangire padzulu na mumbali ziwiri za msuwo. Paleke kuwoneka omwe an'bula m'nyumba mpaka kucene. ²³ Pomwe MBUYA an'dzapita padziko kuti aphe aIjipito, angadzawona mulopa padzaulu pa msuwo na mumbali zace ziwiri, an'dzapitirira msuwoyo ndipo an'dzabvumiza lini Nyakudzonga apite m'nyumba zanu kuti akupheni.

²⁴ “Bverani malangizo yamweya ninga m'temo wakusaya kumala kwa imwepo na kwa bzizukulu bzanu. ²⁵ Mungadzapita mudziko lomwe MBUYA adapicira kukupasani, mumbadzacite m'sinda umweyu. ²⁶ Wana wanu wakadzakubvundzani kuti: ‘Kodi m'sinda umweyu unilewany?’ ²⁷ Mudzawatawire kuti: Ni ntsembe ya Paxkwa ya MBUYA, omwe adapitirira nyumba za aIjirayeri kuIjipito, ndipo adasiya nyumba zathu pomwe adapha aIjipito”. Pamwepo, mbumba idagodama mwakumupemba. ²⁸ Patsogolo pace, aIjirayeri adacoka acikacita ninga momwe MBUYA akhadauzira Mozeji na Aloni.

²⁹ Pamwepo, pakati pa usiku MBUYA adapha wana wentse wakuyamba kubadwa wa mudziko la Ijipito, kuyambira mwana wakuyamba wa Falau omwe ndiye angadapita utaka bwa umambo, mpaka mwana wakuyamba wa omwe akhadakoyedwa m'kawoko, ndipo na wana wentse wakuyamba wa bzifuwo. ³⁰ Pakati pa usiku Falau, wakulemekezeka wace wentse na aIjipito wentse adalamuka. Ndipo kudabveka kulira kukulu muIjipito, thangwe pakhalibe nyumba yomwe ikhalibe nkhwawa.

Kucoka kwa aIjirayeri muIjipito

³¹ Usiku bumwebule, Falau adacemereso Mozeji na Aloni aciwauza kuti: “Cokani tsapanopa pakati pa mbumba yangu, imwepo na aIjirayeri! Ndokoni mukapembe MBUYA, ninga momwe mudakumbirira. ³² Tengani bzifuwo bzanu, ninga momwe mukhadalewera ndipo mundidalisembo ine”.

³³ Aijipito akhaumiriza mbumba kuti ikulumize kucoka m'dzikomo, acimbati: “Tentsene tin'fa!” ³⁴ Pamwepo mbumba idatenga ufa bwakumunya kale bwa pau bwakusaya cakufufumisa adaikha muntsambidwe acimanga pamkundza ndipo adanyamula paphewa. ³⁵ Aijirayeri adabvera fala la Mozeji ndipo adakumbira aijipito bzombo bza parata na bza oro napombo bzakubvala. ³⁶ MBUYA adacitisa kuti mbumba ikomeredwe m'tima kucipande ca aIjipito, mwakuti iwo akhawapasa bzomwe akhakumbiridwa. Na tenepo iwo adapamba cuma ca aIjipito.

Kucoka kwa aIjirayeri muIjipito

³⁷ Aijirayeri adanyamuka kuRamesesi kuyenda kuSukote. Pakhana amuna wakukwanira bzulu madzana matanthatu (600.000) omwe akhafamba na minyendo, pakusaya kulewenga akazi na wana. ³⁸ M'thithi ukulu wa anyakudza wakusiyana-siyana udayenda na iwo, napombo m'thithi ukulu wa bzifuwo, ninga ng'ombe, mabira na mbuzi. ³⁹ Ndipo adaphika pau zakusaya cakufufumisa, na ufa bwakumunya kale bomwe adacoka nabo kuIjipito. Ufabo bukhalibe cakufufumisa, nakuti iwo adathothidwa mudziko la Ijipito ndipo akhalibe nthawe yakuphika cakudya.

⁴⁰ Aijirayeri adakhala mudziko la Ijipito magole madzana manai na makumi matatu (430). ⁴¹ Ntsiku yomwe yadakwana magole madzana manai

† 12:22 Mpfunde: MuBibliya la Almeida ni “hissopo”.

na makumi matatu (430), mithithi yentse ya MBUYA idacoka mudziko la Ijipito. ⁴² Ninga momwe MBUYA adaphuhudzira usiku bule, kuti acose aIjirayeri muIjipito, amwewambo bzin'funika kuti aphuhudzembo usiku bwentsenebu kuti atumbize MBUYA pamibadwe yawo yentse.

Mitemo ya Paxkwa

⁴³ Ndipo MBUYA adauza Mozeji na Aloni kuti: “Mitemo ya Paxkwa njiyi: Palibe nyakudza na m'bodziyo omwe an'dzaidya. ⁴⁴ Nyagirinya wakugulidwa angadzadye Paxkwa atamala kucitidwa m'sinda wa m'gwato, ⁴⁵ Tsono mulendo na kapolo wakulipiridwa an'dzaidya.

⁴⁶ “Imwepo mun'dzaidyere munyumba ibodzi yokha, lekani kudzabula na nthindi ya nyama panja, ngakhale kuswa pfupa na libodziro. ⁴⁷ Bungwe lentse la Ijirayeri limbadzacite cikondwereso ca Paxkwa.

⁴⁸ “Nyakudza ali-yentse omwe ambakhala pakati panu, akafuna kudya Paxkwa ya MBUYA, bzin'funika kucitidwa m'sinda wa m'gwato kuna amuna wentse wa m'banja mwawo. Pamwepo angacite mbali ya cikondwereso ninga aIjirayeri anango. Palibe na m'bodziyo wakusaya kucita m'sinda wa m'gwato angadzacite mbali. ⁴⁹ M'temo ubodzi-bodziyu udzaphatisidwe basa kwa mbadwe ya m'dzikomo na kwa nyakudza omwe an'khala m'dzikomo”.

⁵⁰ AIjirayeri wentse adacita ninga momwe MBUYA akhadauzira Mozeji na Aloni. ⁵¹ Ntsiku ibodzi-bodziyo, MBUYA adacosa aIjirayeri mudziko la Ijipito, malingana na madzindza yawo.

13

Wana wakuyamba apambulidwire MBUYA

¹ Ndipo MBUYA adauza Mozeji kuti: ² “Undipambulire wana wentse wakuyamba kubadwa. Mwana wakuyamba kubadwa wa aIjirayeri ni wangu, sikuti wa wanthu okha, tsonombo na wa pakati pa bzinyama”.

³ Pamwepo Mozeji adauza mbumba kuti: Mumbaikumbukire ntsiku imweyi, yomwe imwe mudacoka muIjipito, m'dziko la unyagirinya, thangwe MBUYA adakucosani kumweko na boko la mphambvu. Lekani kudya na pang'onopo bzakufufumidwa. ⁴ Lero, ntsiku ya mwezi wakucemerredwa Abibu mulikucoka. ⁵ Pomwe MBUYA an'dzakupitisani mudziko la aKenani, la aHiti, la aAmori, la aHivi na la aJebusi, dziko lomwe adapicira kwa makolo yanu, kuti an'dzalipereka kwa imwe, lomwe lidadzala mkaka na uci, imwepo mumbadzacite msinda umweyu pamwezi umweyu. ⁶ Mkati mwa ntsiku zinomwe mumbadzadye pau yomwe iribe cakufufumisa ndipo pantsiku yacinomwe mumbadzacite cikondwereso ca MBUYA. ⁷ Dyani pau yomwe iribe cakufufumisa m'kati mwa ntsiku zinomwe. Paleke kudzawoneka cakufufumidwa kwa imwe, ngakhale cakufufumisa m'kati mwa m'dziko lanu lentse.

⁸ “Pantsiku imweyo, m'bodzi na m'bodzi adzauze mwana wace kuti: Ndirikucita bzimwebzi thangwe la bzomwe MBUYA adacita kwa ine, pomwe ndidacoka muIjipito. ⁹ Bzimwebzi bzin'dzakhala kwa imwe ninga cizindikiro m'manja mwanu ndipombo cikumbuso pamkuma panu kuti mulewe bza Mtemo wa MBUYA, thangwe MBUYA adakucosani kuIjipito na boko la mphambvu. ¹⁰ Muteweze bzalewedwabzi panthawe yace caiyo, pagole liri-rentse”.

¹¹ “Patsogolo pace MBUYA akadzakupitisani mudziko la aKanani aciripereka kuna imwe, ninga momwe adalumbira kwa imwe na kwa makolo yanu, ¹² mudzapambulire MBUYA mwana wakuyamba kubadwa wentse. Wana wakuyamba wacimuna wa bzifuwo bzanu wentse ni wa

MBUYA. ¹³ Mwana wakuyamba wa bulu ali-yentse mudzambulombole na bira, tsono ukasaya kufuna kudzambulombola, udzachole khosi. Umbadzalombolemba mwana wakuyamba ali-yentse pakati pa wana wako”. ¹⁴ “Kutsogoloko, wana wako akadzakubvundza kuti: ‘Bzinilewanyi bzimwebzi?’ Udzamutawire kuti: MBUYA adaticosa na boko la mphambvu kuIjipito, mudziko la unyagirinya. ¹⁵ Ndipo pomwe Falau adapitiriza kuumisa m'tima acilamba kuti ticoke, MBUYA adapha wana wakuyamba kubadwa wentse wa muIjipito, wa wanthu napo wa bzifuwo. Ndipopo timbapereka ntsembe kwa MBUYA bzacimuna bzakuyamba kubadwa bzentse. Ndipo timbalombola wana wathu wakuyamba kubadwa”.

¹⁶ “Cimweci cin'dzakhala ninga cilatizo paboko lako na cizindikiro pam'kuma pako kuti MBUYA adaticosa muIjipito na boko lace la mphambvu”.

Mulungu an'tsogolera mbumba yace

¹⁷ Pomwe Falau adaleka mbumba kuti icoke, Mulungu alibe kuwayendesha na njira ya dziko la aFilisiti, napo imweyi ikhali njira ifupi, nakuti Mulungu adati: “Wanthuwa acigumana na nkondo, pinango angakhumbule acibwerera kuIjipito”. ¹⁸ Na tenepo Mulungu adacitisa kuti mbumbayo izungulire kucidambo mwakutewera njira yomwe ikhayenda kuNyandza Ifuira. Aljirayeri adacoka kuIjipito mwakukondzeka kukamenya nkondo.

¹⁹ Mozeji adatakula mafupa ya Zuze, thangwe Zuze akhadalumbirisa aljirayeri, pomwe adati: “Cadidi Mulungu an'dzabwera kudzakuthandizani, pamwepo mudzatakule mafupa yangu kucoka nayo kuno”.

²⁰ Aljirayeri adacoka muSukoti ndipo adamanga msasa muEtamu m'mpheapete mwa cidambo. ²¹ Nthawe ya masikati, MBUYA akhawatsogolera na mtambo uli njo kuti uwalatize njira, ndipo usiku akhawatsogolera na moto uli njo kuti uwabvunikire, tenepoyo akhakwanisa kufamba masikati na usiku. ²² Nthawe zentse Pilar ya mtambo ikhacoka lini pakati pa mbumba masikati, napo pilar ya moto usiku.

14

Aljipito adatewera aljirayeri

¹ MBUYA adauza Mozeji kuti: ² “Uza aljirayeri kuti abwere ndipo amange msasa pafupi na Pi-Hahiroti, pakati pa Migdoli na nyandza. Mumange msasa m'mpheapete mwa nyandza kunyang'anisana na Baala-Zefoni. ³ Falau an'dzakumbuka kuti aljirayeri alikufamba mwakusaya kudziwa, ataika m'cidambo. ⁴ Pamwepo nin'dzaumisa m'tima wa Falau ndipo iye an'dzawatewera. Mwa bzentsenebzo Ine nin'dzatumbizidwa kudzera mwa Falau na wankhondo wace wentse. Ndipo aljipito an'dzadziwa kuti Ine ndine MBUYA”. Ndipo aljirayeri adacita tenepoyo.

⁵ Adauza mambo wa muIjipito kuti mbumba yathawa. Pamwepo Falau na wakulemekezeka wace adacinja ndzeru ndipo adati: “N'ciyani comwe tacita? Talekerera aljirayeri kuti ayende ndipo taluza anyagirinya wathu!”

⁶ Pamwepo Falau adawauza kuti akondze ngolo yace ndipo adatenga gulu lace la nkondo. ⁷ Adatenga ngolo zentse za nkondo kuphatikidza madzana matanthatu (600) ya ngolo zakufunikira adaikha m'tsogoleri pangolo iriyentse. ⁸ MBUYA adaumisa m'tima wa Falau, mambo wa kuIjipito, ndipo iye adatewera aljirayeri, omwe akhafamba mwautumbi. ⁹ Aljipito na makavalo yentse na ngolo za nkondo za Falau, na wakufamba na makavalo wace na gulu la acikunda wakufamba na minyendo, adacoka aciwatewera aljirayeri ndipo adakawagumana ali pamsasa mumpheapete mwa nyandza pafupi na Pi-Hahirote yakunyang'anisana na Baal-Zefoni.

Kuyambuka nyandza

¹⁰ Falau pomwe akhafendera, aljirayeri adawona aljipito akhabwera kuna iwo ndipo adabva mantha acikuwa mwakudandaula kuna MBUYA. ¹¹ Adauza Mozeji kuti: “Kodi n’kulewa kuti kuljipito kukhalibe thenje ndipopa watibweresa kuti tidzafere kucidambo kuno? Waticitiranyi terepoyo, kuti-cosa kuljipito? ¹² Ife tidakuuziratu kuljipito kuti: Tisiye mwamtendere! Tin’dzakhala anyagirinya wa aljipito! Bziribwino kukhala anyagirinya wa aljipito kuposa kufera mucidambo!”

¹³ Mozeji adatawira mbumba kuti: “Lekani mantha. Limbikani muwone cipulumuso comwe MBUYA an’kucitirani lero, thangwe imwepo mun’dzawawona lini pomwe aljipito omwe mulikuwonawa. ¹⁴ MBUYA an’kumenyerani nkhondo imwepo derekhani”.

¹⁵ Pamwepo MBUYA adauza Mozeji kuti: “Thangwe ranyi iwepo ulikudandaula kuna Ine? Uza aljirayeri kuti ayende kutsogolo. ¹⁶ Dzusa mpsimbo yako, ufuthule boko panyandza, ndipo madzi yan’dzagawika kuti aljirayeri ayambuke pakuuma. ¹⁷ Tsono Ine nin’dzaumisa mitima ya aljipito, kuti an’dzakutewereni. Kukundidwa kwa Falau, na acikunda wace wentse na ngolo zace na wakufamba na makavalo wace, kun’dzacitisa kuti ndidzatumbizidwe. ¹⁸ Aljipito an’dzadziwa kuti Ine ndine MBUYA, pakutumbizidwa kwangu na kukunda Falau na ngolo zace na wakufamba na makavalo wace”.

¹⁹ Pamwepo anju wa Mulungu, omwe akhayenda patsogolo pa acikunda wa Ijirayeri, adacoka aciyenda m’mbuyo mwawo. Napombo Pilar ya mtambo idacoka patsogolo pawo, ndipo idakakhala m’mbuyo mwawo, ²⁰ icikakhala pakati pa aljipito na aljirayeri. Mtambo udabweresa mdima kuna awa ndipo ceza kuna anango, mwakuti usiku bwentsenebo aljipito alibe kukwanisa kufendera kuna aljirayeri.

²¹ Pamwepo, Mozeji adafuthula boko padzulu pa nyandza, ndipo MBUYA adagawa nyandza pacikhala pakuuma kudzera mwa mphepo ya mphambvu ya kumabva-dzuwa idafuliza usiku bwentse. Madzi yadagawika, ²² ndipo aljirayeri adayambuka na pakati pa nyandza pakuuma, madzi yadakhala ninga litsito kuboko lawo ladidi na kuboko ladzere.

²³ Aljipito adawatewera m’mbuyo, ndipo makavalo yentse, ngolo za nkhondo, na wakufamba na makavalo wa Falau adapita mpaka pakati pa nyandza. ²⁴ Ndipo madandakweca, MBUYA ali mupilar ya moto na ya mtambo, adawona acikunda wa aljipito ndipo adawacitisa phiringu. ²⁵ Adacitisa kuti bzigaleta bza ngolo zawo bziyambe kufonyoka mwakuti akhafambisa mwakuneseke. Ndipo aljipito adakuwa aciti: “Mbatiwathaweni aljirayeri! MBUYA ali kucipande cawo kumenya aljipito”.

²⁶ Tsono, MBUYA adauza Mozeji kuti: “Futhula boko lako panyandza, kuti madzi yabwerere yamize aljipito, na ngolo zawo na wakufamba na makavalo wawo”. ²⁷ Na tenepo Mozeji adafuthula boko panyandza, ndipo pomwe kukhacena nyandza idabwerera mwace mwa kale. Pomwe aljipito akhathawa, adakagumana na madzi, ndipo MBUYA adawathusa m’nyandza. ²⁸ Madziyo yadabwerera yacimiza ngolo za nkhondo na wakufamba na makavalo na acikunda wentse wa Falau, omwe akhadatewera aljirayeri m’nyandza. Palibe na m’bodziyo omwe adapulumuka.

²⁹ Tsono, aljirayeri adayambuka nyandza acifamba pakuuma, madzi yakhadakhala ninga litsito, kumphimpha ya ladidi na ya ladzere. ³⁰ Ntsiku

imweire MBUYA adapulumusa Ijirayeri m'manja mwa aJjipito, ndipo aJjirayeri adawona aJjipito wakufa m'mphepete mwa nyandza. ³¹ Tenepoyo aJjirayeri adawona mphambvu ikulu ya MBUYA yomwe adakundanayo aJjipito, mbumba idagopa MBUYA, icim'khulupirira na m'tumiki wace Mozeji.

15

Nyimbo ya Mozeji

¹ Pamwepo, Mozeji na aJjirayeri adaimba nyimbo iyi kuna MBUYA, ndipo adati:

“Nin'dzaimbira MBUYA
pakuti awina mwautumbi.

Adathusa m'nyandza haci
na wakufamba nayo wace.

² MBUYA ni mphambvu yangu
ndipo ni nyimbo yangu.

Iye ni cipulumuso cangu!

Iye ni Mulungu wangu, ndipo ine nin'dzanutumbiza,
ni Mulungu wa baba wangu, ndipo ine nin'dzamukuza.

³ MBUYA ni wankhondo,
Dzina lace ni MBUYA,

⁴ Iye adathusa munyandza
ngolo za nkhondo

na acikunda wa Falau.

Wakulemekezeka wace wabwino
adamira muNyandza Ifuira.

⁵ Madzi yakuzika yadawampsinkha,
adamira pantsi ninga mwala.

⁶ “MBUYA, boko lanu lamadidi
lina ulemelero mwa mphambvu lace.

MBUYA, boko lanu lamadidi
lidagwata-gwata anyamadulanthaka.

⁷ Mukukunda kwanu kukulu
mudagwesa omwe ankupindukirani.

Mudatumiza ukali bwanu bwakugaka ninga moto,
bomwe budawatentha ninga mausva.

⁸ Na kifuliza kwa mphambvu kwa mphuno zanu
madzi yadagwezekana.

Madzi yakuyerera
yadaima ninga litsito.

Madzi yakuzika
yadauma m'kati mwa nyandza.

⁹ “Nyamadulanthaka akhambabzitungbiza aciti:

‘Ine nin'dzawatewera ndiciwaphata,
nin'dzagawa bzinthu bzawo

nin'dzatenga bzomwe nin'funa.

Na cisenga m'manja,
ine nin'dzawadzonga’.

¹⁰ Tsono mudatumiza mphepo yanu,
ndipo nyandza idawamiza.

Adamira ninga utale bwa cumbu
m'madzi mazinji.

- 11 “Mbani pakati pa mirungu
adalinganira na imwe, MBUYA?
Mbani adalinganira na imwe,
wakulemekezedwa mwa kucena,
wakugosva thangwe ra mabasa yanu
ya ulemerero ndipo yakudabwisa,
omwe ambakondza bzidabwiso?
12 Mafuthula boko lanu lamadidi,
ndipo mataka yadawakhudyula anyamadulanthaka.
13 Na lufoi lanu lakusaya kucinja
mwatsogolera mbumba yomwe mudalombola.
Na mphambvu zanu
Imwe mwaitenga kumbuto yanu yakucena.
14 Madziko yambabva,
ndipo yambatekenyeka.
Mantha makulu yambafikira
wanthu wa dziko la Filisti.
15 Atsogoleri wa dziko la Edomu
ambamala mphambvu,
atongi wa dziko la Mowabi
ambaphatidwa na mantha,
wanthu wentse wakukhala
mudziko la Kenani ambathetha.
16 Kutetemera na mantha bziniwagwera,
kudzera mwa mphambvu za boko lako
ambakhala pulu ninga mwala,
mpaka mbumba yako ipite,
oh MBUYA,
mpaka ipite
mbumba yako yomwe udagula.
17 Iwe udzaipitisa, ucidzaibzala
paphiri ra utaka bwako,
oh MBUYA,
pambuto yomwe udakondza kuti ikhale pakukhala pako,
nyumba yakucena, oh Mbuya,
yomwe manja yako yadakondza.
18 MBUYA an'dzakhala mambo mpaka kuyenda-na-kuyenda”.

19 Pomwe makavalo ya Falau, ngolo za nkondo na wakufamba na makavalo wa Falau adapita munyandza, MBUYA adabwezera madziyo ndipo yadawamiza, tsono aljirayeri adayambuka nyandzayo mwakufamba na minyendo pakuuma.

20 Pamwepo Miriyamu mpolofita wacikazi, mpfumakazi ya Aloni, adatenga kang'oma, ndipo akazi wentse adamutewera akhaimba tung'oma acimbabzina. 21 Ndipo Miriyamu akhawatawira mwakuimba aciti:

“Imbirani MBUYA,
nakuti wakunda mwautumbi.
Adathusa m'nyandza kavalo
na wakufamba naye”.

Madzi ya kuwawa

22 Patsogolo pace Mozeji adatsogolera aljirayeri kucokera kuNyandza Ifuira mpaka kucidambo ca Suri. M'kati mwa ntsiku zitatu adafamba

mucidambo alibe kuwona madzi. ²³ Ndipo adafika kuMara, tsono alibe kukwanisa kumwa madzi ya kumweko, thangwe yakhawawa. Ndipopo mbutoyo imbacemerredwa Mara.

²⁴ Ndipo mbumba idadandaulira Mozeji iciti: “Kodi tinimwa ciyani?”
²⁵ Mozeji adapemba mwakudandaula kuna MBUYA, ndipo MBUYA adamuwonesa kamuti. Mozeji adakathusa m'madzi, pamwepo madziyo yadakhala yabwino.

KuMarako MBUYA adawapasa mitemo na malamulo, aciwayeza ²⁶ aciti: “Mukabvera bwino MBUYA Mulungu wanu, mucicita bzomwe Iye an'dekedwa nabzo, mucimbateweza malamulo yace na kukoya mitemo yace yentse, nin'dzakubwereserani lini matenda yali-yentse yomwe Ine ndidabweresera aljipito, pakuti Ine ndine MBUYA omwe nimbakupozani”.

²⁷ Patsogolo pace, adafika kuElimu, komwe kukhana micera ya madzi khumi na miwiri (12) na makanjedza makumi manomwe (70). Ndipo adamanga misasa pafupi na madziyo.

16

Mulungu an'tumiza mana na ntsenzetsi.

¹ Mthithi wentse wa aljirayeri udacoka kuElimu, ndipo pantsiku khumi na zixanu za mwezi waciwiri atacoka kudziko la Ijipito, adakafika kucidambo ca Sini, comwe ciri pakati pa Elimu na Sinai. ² Mucidambomo mthithi wentse wa aljirayeri udadandaulira Mozeji na Aloni. ³ Aljirayeri adawauza kuti: “Bzikhali bwino boko la MBUYA lingadatiphera muIjipito! Kumweko tikhakhala pafupi na bzikalango bza nyama ndipo tikhadya pau ticikhuta, tsono imwepo mwatibweresa kucidambo kuno kuti muphe mthithi wentseneyu na njala!”

⁴ Ndipo MBUYA adauza Mozeji kuti: “Ine nin'dzakubvumbisirani pau kucokera kudzulu. Mbumba in'dzacoka icimbadzalokota ntsiku zentse cipande cakukwanira ntsiku imweire. Na bzimwebzo, nin'dzakuyezani kuti ndikuwoneni penu mun'dzateweza m'temo wangu ayai nee. ⁵ Pantsiku yacitanthatu, mun'dzalokote ndipo mudzaphike bzakufunya kawiri pa bzomwe mumbalokota pantsiku”.

⁶ Pamwepo, Mozeji na Aloni adauza aljirayeri wentse kuti: “Pomwe kun'doka, imwepo mun'dzadziwa kuti ni MBUYA omwe adakucosani kuIjipito, ⁷ ndipo mangwana macibese-bese mun'dzawona ulemerero bwa MBUYA, thangwe MBUYA wabva kudandaula komwe mukhamucitira. Kodi ife ndife yani kuti imwe mutidandaulire?” ⁸ Mozeji adapitiriza aciti: “MBUYA an'kupasani nyama kuti mudye kumaulo na macibese pau momwe mun'funira, thangwe MBUYA wabva kudandaula komwe mukhamucitira, kodi ife ndife yani? Imwepo mulikudandaulira lini ife, koma MBUYA”.

⁹ Mozeji adauza Aloni kuti: “Uza mbumba yentse ya aljirayeri kuti ifike patsogolo pa MBUYA, nakuti Iye wabva kudandaula kwanu”.

¹⁰ Pomwe Aloni akhalewa-lewa na mthithi wa aljirayeri, wentse adanyang'ana kucidambo, ndipo ulemerero wa MBUYA udawonekera mumtambo.

¹¹ Ndipo MBUYA adauza Mozeji kuti: ¹² “Ndabva kudandaula kwa aljirayeri. Atawire kuti kumaulo mun'dzadya nyama, ndipo kumacibese mun'dzadya pau mucikhuta, na tenepo mun'dzadziwa kuti Ine ndine MBUYA Mulungu wanu”.

¹³ Kumaulo zidabwera ntsenzetsi zicimpsinkha mbuto yomwe akhadamanga msasa. Kumacibese kukhana mame kuzungulira msasa.

¹⁴ Pomwe mame yadamala mucidambo, pantsi padawoneka tubzinthu tucena ninga mabade. ¹⁵ Aljirayeri pomwe adawona tubzinthu tule, adabvundzana wina na mwandzace kuti: “Kodi n'tuciyani tumwetu?” Nakuti akhatudziwa lini kuti nthuciyani.

Mozeji adawauza kuti: “Imweyi ni pau yomwe MBUYA akupasani kuti mudye. ¹⁶ MBUYA adawauza terepa: ‘Mtsogoleri wa banja libodzi na libodzi akhongobze tomwe an'funa, munthu ali-yentse magaba mawiri, malinge na mbogo ya wanthu omwe ali pacikumbi pace’ ”.

¹⁷ Aljirayeri adacita bzomwe adauzidwa. Anango adalokota bzizinji, anango bzing'ono-ng'ono. ¹⁸ Pomwe adapima na galoni, kuna omwe adalokota bzizinji bziribe kusala, ndipo bziribe kuperewera kuna omwe akhadalokota pang'ono. M'bodzi na m'bodzi adalokota bzomwe akhafuna.

¹⁹ Pamwepo Mozeji adawauza kuti: “Palibe omwe an'koya mpaka mangwana”. ²⁰ Tsono anango mwa iwo alibe kum'bvera Mozeji, ndipo adakoya pang'ono mpaka mangwana yandzace, tsono bzakukoya bzire bzidagwa nkhonye bzicinunkha. Ndipopo Mozeji adawakalipira.

²¹ Macibese yali-yentse, wentse akhambalokota bzomwe akhakwanisa kudya, pakuti dzuwa likapsa bzimwebzire bzikhasungunuka.

²² Pantsiku yacitanthatu, adalokota pau kufunya kawiri, magaloni mawiri kwa munthu m'bodzi. Ndipo atsogoleri wa mthithi adayenda acikafotokozera Mozeji bzimwebzo, ²³ tsono Mozeji adawauza kuti: “MBUYA adalewa kuti: ‘Mangwana ni ntsiku yakupuma, ntsiku ya Sabudu yakupambulidwa kwa MBUYA. Wochani ndipo phikani yomwe mun'funa. Yakusalayo muikoye mpaka mangwana’ ”.

²⁴ Ndipo iwo adatukoya mpaka mangwana yace, ninga momwe Mozeji akhadawauzira, tulibe kununkha, ngakhale kugwa tulombo. ²⁵ Mozeji adawauza kuti: “Dyani tumwetu lero, nakuti lero ni ntsiku ya Sabudu ya MBUYA. Lero mun'tuwona lini kunjaku. ²⁶ M'kati mwa ntsiku zitanthatu imwepo mungalokote, tsono ntsiku yacinomwe, ya Sabudu, mun'dzawona lini cinthu”.

²⁷ Napo na bzobzo, anango adayenda pantsiku yacinomwe kuti akalokote cakudya, tsono alibe kuwona cinthu. ²⁸ Pamwepo MBUYA adauza Mozeji kuti: “Kodi imwepo mun'dzalamba kubvera malamulo yangu na malangizo yangu mpaka lini? ²⁹ Kumbukirani kuti MBUYA ndiye adakupasani ntsiku ya Sabudu. Ndipopo pantsiku ya citanthatu Iye ambakupasani pau zakuti mudye ntsiku ziwiri. Ntsiku yacinomwe khalani mwentse komwe muliko, palibe ndiye an'coka”. ³⁰ Na tenepo, pantsiku yacinomwe mbumba idapuma.

³¹ Mbumba ya Ijirayeri idapasa cakudya cire dzina lakuti mana. Cikhali cakucena ninga mbewu icena, ndipo cikhatapira ninga bolo lakukondzedwa na uci. ³² Mozeji adawauza kuti: “MBUYA alewa kuti lokotani galoni la mana, mulikoye kuti mibadwe ya kutsogolo kuno idzawone pau yomwe ndidakupasani mucidambo, pomwe ndidakucosani mudziko la Ijipito”.

³³ Pamwepo Mozeji adauza Aloni kuti: “Pima magaba mawiri ya mana uikhe mucombo ndipo uikhe pana MBUYA, kuti yakoyedwere mibadwe ya kutsogolo kuno”.

³⁴ Mwakubvera bzomwe MBUYA akhadauzira Mozeji, Aloni adaikha mana patsogolo pa Kaxa ya Cipangano* kuti yakoyeke. ³⁵ Ndipo Aljirayeri adamala

* **16:34** Kaxa ya Cipangano: MuBibliya la Almeida ambati: “Testemunho”.

magole makumi manai alikudya mana, mpaka adakafika kudziko lakukhalika. Adadya mana mpaka kufika kumalire ya dziko la Kanani. ³⁶ (Galoni likhali cacikhumi ca efa†.)

17

Madzi yakucoka pamwala

¹ Mthithi wentse wa alJirayeri udacoka kucidambo ca Sini, ucimbafamba mbuto na mbuto, ninga momwe MBUYA akhadawauzira. Adakamanga misasa muRefidimu, tsono kumweko kukhalibe madzi yakumwa. ² Na bzimwebzo mbumba idayamba kunesana na Mozeji acimuuza kuti: “Tipase madzi timwe”.

Iye adatawira kuti: “Thangwe ranyi mun'nesana na ine? Thangwe ranyi mulikuyeza MBUYA?”

³ Tsono mbumba ikhana nyota idadandaula kuna Mozeji iciti: “Thangwe ranyi iwe udaticosa kuIjipito? Kuti utiphe na nyota, ife na wana wathu na bzifuwo bzathu?”

⁴ Pamwepo Mozeji adandandaula kuna MBUYA aciti: “Ndicite ciyani na mbumbayi? Afika pakuti andibome na minyala”.

⁵ MBUYA adatawira Mozeji adati: “Pita patsogolo pa mbumba. Tenga atsogoleri anango wa alJirayeri, utenge mpsimbo yako m'manja yomwe udamenya nayo Nilo ndipo ndoko patsogolo. ⁶ Ine nin'dzakhala kutsogolo kwako padzulu pa tsendwa la phiri la Horebe. Menya tsendwalo, ndipo lin'dzacoka madzi kuti mbumba imwe”. Mozeji adacita tenepo patsogolo pa atsogoleri wa Ijirayeri. ⁷ Ndipo mbuto ire adaicemera Masa* na Meriba†, thangwe kumwekule alJirayeri adanesana ndipo adayeza MBUYA aciti: “Kodi MBUYA ali pakati pathu, ayai nee?”

aAmaleki adamenyana na alJirayeri

⁸ Ndipo aAmaleki adabwera kudzamenya alJirayeri kuRefidimu. ⁹ Pamwepo Mozeji adauza Jozuwe kuti: “Sankhula amuna anango kuti amenyane na aAmaleki. Mangwana nin'dzakakhala padzulu pa kaphiri, na mpsimbo ya Mulungu m'manja mwangu”.

¹⁰ Jozuwe adayenda kukamenyana na aAmaleki ninga momwe Mozeji adamuuzira. Tsono Mozeji, Aloni na Huri adakwira pa dzulu pa kaphiri. ¹¹ Pomwe Mozeji akhakwiza manja m'dzaulu, alJirayeri akhakunda. Tsono pomwe akhagwesa manja aAmaleki akhakunda. ¹² Pomwe Mozeji adaneta manja, iwo adakatenga mwala aciukha pantsi pace, kuti aukhalire. Aloni na Huri akhadzusa manja ya Mozeji, m'bodzi mbali iyi winango mbali inango mwakuti manja yace yadakhala yakulimba mpaka dzuwa kumira. ¹³ Ndipo Jozuwe adakunda mthithi wa acikunda wa aAmaleki na cisenga.

¹⁴ Patsogolo pace MBUYA adauza Mozeji kuti: “Nemba bzimwebzi mubukhu ninga cikumbuso, ndipo uza Jozuwe kuti nin'dzacidisa kuti aAmaleki adzakhale wakuyebwedwa-letu pantsi pano”.

¹⁵ Ndipo Mozeji adamanga guwa aciricemera kuti: “MBUYA ndiye bandera langu”. ¹⁶ Ndipo adati: “MBUYA walumbira, pan'dzawoneka nkondo ya MBUYA kuna aAmaleki kwa m'badwe na m'badwe”.

18

Jetero an'zungira Mozeji

† 16:36 Efa ikhali mphimo ya bzakuuma. Ikhapita litru makumi mawiri (20) ayai makumi manai (40). * 17:7 Masa bzinirewa kuti mayezo. † 17:7 Meriba bzinirewa kuti kunesana.

¹ Jetero, wantsembe wa kuMidiyani, thebzala wa Mozeji, adabva bzentse bzomwe Mulungu akhadacitira Mozeji na mbumba ya Ijirayeri, bza momwe MBUYA adacosera aljirayeri muljipito.

² Mozeji akhadatumiza Zipora mkazi wace kunyumba kwa thebzala wace Jetero, iye adamutambira ³ pabodzi na wana wace awiri wacimuna. M'bodzi wawo akhacemerredwa Geresoni, thangwe Mozeji adati: “Ndakhala nyakudza mudziko lacilendo”. ⁴ Ndipo winangoyo adam'camera Eliyezere, thangwe adati: “Mulungu wa baba wangu akhali m'thandizi wangu ndipo adandipulumusa pa cisenga ca Falau”.

⁵ Jetero, thebzala wa Mozeji, adabwera na mkazi na wana wa Mozeji mucidambo, komwe akhadamanga bzikumbi pafupi na phiri la Mulungu. ⁶ Ndipo Jetero adatumiza mafala kuna Mozeji kuti: “Ine thebzala wako Jetero, ndirikubwera kuna iwe, na mkazi wako na wana wace awiri”.

⁷ Pamwepo Mozeji adacoka acikagumana na thebzala wace, adagodama acimumpsompona. Atamusana adapita mucikumbi. ⁸ Ndipo Mozeji adafofokozera thebzala wace bzentse bzomwe MBUYA adacita kuna Falau na aljipito, thangwe ra lufoi kuna aljirayeri, ndipombo mphicha zomwe adagumana nazo paulendo, na momwe MBUYA adawapulumusira.

⁹ Jetero adakondwera na bzabwino bzentse bzomwe MBUYA adacitira aljirayeri, kuwapulumusa m'manja mwa aljipito. ¹⁰ Ndipo adati: “Mbasimbidwe MBUYA, omwe adakupulumusani m'manja mwa aljipito na mwa Falau. ¹¹ Tsapano ndadziwa kuti MBUYA ni m'kulu kuposa mirungu yentse, thangwe adapulumusa mbumbayi m'manja mwa aljipito, pomwe iwo akhainyoza”. ¹² Pamwepo Jetero, thebzala wa Mozeji, adatenga ntsembe yakutentha na ntsembe zinango, acipereka kwa Mulungu. Ndipo Aloni na akulu wa Ijirayeri wentse adabwera kuti adzadye na thebzala wa Mozeji, patsogolo pa Mulungu.

Mozeji an'tambira malangizo kuna Jetero

¹³ Mangwana yace, Mozeji adakhala pa mpando kuti atonge mirandu ya mbumba, ndipo mbumba ikhadaima patsogolo pa Mozeji, kuyambira macibese mpaka dzuwa kumira. ¹⁴ Pomwe Jetero, thebzala wa Mozeji, adawona bzentse bzomwe iye akhacitira mbumba, adati: “Ni ciyani comwe ulikucita kuna mbumba? Thangwe ranyi iwe wekha ndiwe un'khala pakutonga, ndipo mbumba yentse in'dikhira idaima, kuyambira macibese mpaka kumira kwa dzuwa?”

¹⁵ Mozeji adatawira kuti: “Mbumbayi irikundibwerera kuti ine ndibvunze Mulungu. ¹⁶ Nthawe zentse zomwe wina an'khala na mulandu, ambabwera kuna ine ndipo ine nibatonga pakati pawo, ndiciwapfundzisa malamulo na mitemo ya Mulungu”.

¹⁷ Tsono thebzala wa Mozeji adati: “Bzomwe ulikucita n'bzabwino lini. ¹⁸ Iwe na mbumba yako mun'dzaneta, nakuti kwa iwe basali ndikulu kwene-kwene. Ungakwanise lini kulicita iwe wekha. ¹⁹ Tsapano bvaya bzomwe nin'funa kulewa! Ine nin'dzakuyeruza, ndipo Mulungu akhale na iwe. Uimirire mbumba pamaso pa Mulungu, tenga milandu yawo uipereke kuna Mulungu. ²⁰ Apfunzise malamulo na mitemo, uciwadziwisa kakhalidwe ndipo kuti ni ciyani comwe angacite. ²¹ Tsono pakati pa mbumba yentseneyi sankhula amuna omwe an'kwanisa, wakugopa Mulungu, amuna waku-lungama omwe ambabvuma lini kugulidwa. Uwaikhe kuti akhale atso-goleri wa culu, wa dzana, wa makumi maxanu na wa khumi. ²² Iwo an'dzatonga mirandu ya mbumba nthawe zentse. Mirandu yentse yakunesa ambabwere nayo kuna iwe. Tsono mirandu yakupusa kutonga ambaitonge

okha. Bzimwebzi bzin'dzalulisa mtolo wako, thangwe iwo an'dzagawana nawe. ²³ Penu iwe un'cita tenepoyo, ndipo Mulungu acikuuza tenepoyo, iwepo un'dzakwanisa kulimbika pamphicha, ndipo mbumba yentseneyi in'dzabwerera kumui na mtendere”.

²⁴ Mozeji adabvuma mafala ya thebzala wace, ndipo adacita bzentse bzomwe iye adamuuza. ²⁵ Mozeji adasankhula amuna wakukwanisa pakati pa aljirayeri wentse, ndipo adawaikha utsogoleri: Atsogoleri wa culu, atsogoleri wa dzana, atsogoleri wa makumi maxanu na atsogoleri wa khumi. ²⁶ Ndipo iwo akhatonga mbumba nthawe yentse. Mirandu yakunesa akhayenda nayo kuna Mozeji ndipo mirandu yakupusa kutonga akhaitonga okha.

²⁷ Pamwepo, Mozeji adagonekana na thebzala wace, ndipo Jetero adabwerera kudziko lace.

19

Ijirayeri kuphiri la Sinai

¹ Pantsiku yakuyamba ya mwezi wacitatu aljirayeri atacoka kale mudziko la Ijipito, adafika kucidambo ca Sinai. ² Atacoka kuRefidimu, adakafika kucidambo ca Sinai, ndipo Ijirayeri adamanga m'sasa kutsogolo kwa phiri.

³ Pamwepo, Mozeji adakwira paphiri kuti agumane na Mulungu. Ndipo MBUYA ali m'phirimo adamucemera aciti: “Uza mbumba ya Jakobo, omwe ni aljirayeri, tenepa: ⁴ Imwepo mudawona bzomwe ndidacita Ijipito, ndipombo momwe ndidakutakulani m'maphaphidwe ya mphungu, ndicikubweresani kuna Ine. ⁵ Tsapano, mungandibvera mwakukhulupirika mucikoya cipangano cangu, imwepo mun'dzakhala cuma cangu caku-sankhulidwa pakati pa mbumba zentse. Napo dziko la pantsi lentse liri langu, ⁶ imwepo mun'dzakhala umambo bwangu bwa azibaba wa ntsembe, ndipombo mtundu wakucena. Yamweya ndiyo mafala yakuti iwepo uuze aljirayeri”.

⁷ Mozeji adabwerera acicemeresesa atsogoleri wa mbumba, ndipo adawafotokozerana mafala yentse yomwe MBUYA adamutuma kuti akalewe.

⁸ Pamwepo, mbumba yentse idatawira kabodzi-na-kabodzi, idati: “Bzentse bzomwe MBUYA walewa, tin'dzacita”. Ndipo Mozeji adakafokotozera MBUYA bzomwe mbumba idalewa.

⁹ MBUYA adauza Mozeji kuti: “Ndirikubwera kuna iwe mumtambo uvsipa, kuti mbumba ikadzabva kulewa-lewa kwangu na iwepo, imbadza-kukhulupirire nthawe zentse”. Pamwepo Mozeji adauza MBUYA bzomwe mbumba idalewa.

¹⁰ MBUYA adauza Mozeji kuti: “Ndoko kuna mbumba, ukaicenese lero na mangwana. Iwo afule bzakubvala bzawo, ¹¹ ndipo akhale wakukondzeka pantsiku yacitatu, thangwe ntsiku imweyo MBUYA an'dzabuluka muphiri la Sinai pamaso pa mbumba yentse. ¹² Ikha malire mwakuzungulira phiri, uza mbumba kuti: Khalani na cheru muleke kukwira muphiri ayai kukhuya malire yace. Ali-yentse omwe an'dzalikhuya phiri, cadidi an'dzaphedwa. ¹³ Palibe omwe angadzalikhuye na manja, tsono an'dzabomedwa na minyala ayai kulasidwa na misewe. Munthu napo bzinyama, bzin'dzakhala lini na moyo. Pokha-pokha cimbuto cikadzalira kabodzi mwakupitiriza, iwo angadzakwire paphiri”.

¹⁴ Mozeji atabuluka paphiri, adacenesa mbumba. Ndipo iyo idafula bzakubvala bzayene. ¹⁵ Pamwepo iye adauza mbumba kuti: “Mkuca uno, khalani wakukondzekerana, ndipo kuyambira lero mpaka ntsikuyo lekani kugona pabodzi na mkazi”.

¹⁶ Ndipo kumacibese mkuca wace, kudabveka kugunda na bziphaliwali, na mtambo wakusvipa udampsinkha phiri. Kudabveka kulira mwamphambvu kwa cimbututu, ndipo mbumba yentse yomwe ikhali pamsasa idatetemera na mantha. ¹⁷ Mozeji adatenga mbumba aciyenda nayo kunja kwa msasa, kuti akagumane na Mulungu, ndipo iwo adaima munyantsi mwa phiri. ¹⁸ Phiri la Sinai lentse likhadampsinkhika na utsi, nakuti MBUYA akhadabulukira patsonga ya phirilo mwa cirambirambi ca moto. M'phirimo mukhakwira utsi ninga bwa forno, ndipo phiri lentse likhatekenyeka mwakugosva, ¹⁹ ndipo muwira wa cimbututu ukhathimizirika mwamphambvu. Pamwepo Mozeji adalewa-lewa, ndipo fala la Mulungu lidamutawira mwa kugunda.

²⁰ MBUYA adabwera pantsonga ya phiri la Sinai, ndipo adacemera Mozeji pantsonga ya phiripo. Mozeji adakwira, ²¹ ndipo MBUYA adauza Mozeji kuti: “Buluka, ukacenjeze mbumba kuti ileke kupitirira malire kudza-wona MBUYA, sabwa azinji mwa iwo angafe. ²² Napo azibaba wa ntsembe omwe an'bwera kuna MBUYA, abzicenese, akaleka MBUYA an'dzawadzonga”. ²³ Mozeji adauza MBUYA kuti: “Mbumba ingakwire lini paphiri la Sinai, nakuti Iwepo udaticenjezeratu, kuti: ‘Ikha malire m'mphepete mwa phiri uwadziwise kuti ni phiri lakucena’”. ²⁴ MBUYA adamuza kuti: “Buluka ndipo ukwire pomwe pabodzi na Aloni. Tsono azibaba wa ntsembe na mbumba aleke kupitirira malire kubwera kuna MBUYA, akaleka MBUYA an'dzawadzonga”. ²⁵ Pamwepo Mozeji adabuluka adadziwisa mbumba.

20

Malangizo khumi

¹ Ndipo Mulungu adalewa mafala yentseneya, aciti:

² “Ine ndine MBUYA, Mulungu wako, omwe ndidakucosa kuIjipito mudziko la unyagirinya”.

³ “Leka kukhala na mirungu inango kunja kwa Ine”.

⁴ “Leka kubzikondzera cakuti upembe, ngakhale cifanikizo ca cinthu ciricentse ca kudzulu, na pantsi pa dziko, ayai m'madzi ya pantsi pa dziko”.

⁵ Leka kubzigodamira napo kubzipemba, nakuti Ine MBUYA, Mulungu wako, ndine Mulungu wa ntsanje, omwe nimbalanga wana thangwe ra bzakuipa bza azibaba wawo kufikira m'badwe wacitatu na wacinai wa wale omwe ambandiwenga, ⁶ tsono nimbacitira lufoi lakusaya kucinja kuna mibadwe culu (1,000) ca wale omwe ambandifuna ndipo amabvera malangizo yangu.

⁷ “Leka kuguma dzina la MBUYA Mulungu wako papezi, thangwe MBUYA an'dzaleka lini kupasa nyathwa omwe an'dzaguma dzina lace papezi”.

⁸ “Ukumbukire ntsiku ya malinkhuma, umbaiyese yakucena”.

⁹ Udzaphate basa ntsiku zitanthatu ndipo udzacite basa lako muntsiku zimwezo. ¹⁰ Tsono ntsiku yacinomwe ni Sabudu yakuperekedwa kuna MBUYA, Mulungu wako. Ntsiku imweyo leka kudzaphata basa liri-lentse iwepo, mwana wako wacimuna ayai wacikazi, ngakhale nyagirinya wako wacimuna ayai wacikazi, napo cifuwo cako, ayai alendo omwe alikukhala mum'zinda mwako. ¹¹ Pakuti muntsiku zitanthatu MBUYA adakondza kudzulu na pantsi, nyanja na bzentse bziri m'mwemo, tsono ntsiku yacinomwe adapuma. Na tenepo, MBUYA adadalisa ntsiku ya Sabudu aciicenesa.

12 “Lemekeza baba wako na mai wako, kuti ntsiku zako ziwande padziko lomwe MBUYA Mulungu wako an'kukupasa”.

13 “Leka kupha”.

14 “Leka kucita upombo”.

15 “Leka kuba”.

16 “Leka kulewa umboni bwakunama kuna winango”.

17 “Leka kusirira nyumba ya winango. Leka kusirira mkazi wa winango, ngakhale nyagirinya wace wacimuna ayai wacikazi, ngakhale ng'ombe yace ayai bulu wace, ngakhale cinthu ciri-centse comwe ni cace”.

18 Mbumba idabva kugunda, bziphaliwali na kulira kwa cimbututu, ndipo paphiri pakhacoka utsi. Pamwepo, wentse adadzidzimuka acimbatetemera. Adaima patali, 19 ndipo adauza Mozeji kuti: “Lewa-lewa nafe iwepo, tin'kutetekera. Tsono Mulungu mbaleke kulewa-lewa nafe, kuti tireke kufa”.

20 Mozeji adatawira mbumba kuti: “Lekani kukhala na mantha! Mulungu abwera kudzakuyezani kuti mumbamugope, ndipo kuti muleke kucita citazo”.

21 Tsono mbumba idapitiriza kukhala patali, ndipo Mozeji ndiye adafendera pamtambo usvipa pomwe pakhana Mulungu.

Mtemo wa guwa la Mbuya

22 Pamwepo MBUYA adauza Mozeji kuti: “Uza aljirayeri terepa: Imwepo mwabziwonera mwekha kuti ndalewa-lewa namwe ndiri kudzulu”.

23 “Lekani kudzakondza bzifanikizo bza parata ayai bza oro, kuti mubzitumbize pabodzi na Ine”.

24 “Mundikondzere guwa la ntsembe la mataka, ndipo mundipasire ntsembe zanu zakutentha pamwepo na bzakupereka bzanu bza ciphatano, mabira yanu na ng'ombe zanu. Pambuto iri-yentse komwe ine nin'kuuzani mupembe dzina langu, nin'dzabwera kuna imwe ndipo nin'dzakudalisani”.

25 Penu mun'dzandikonzera guwa la minyala, lekani kudzalikondza na minyala yakusema, thangwe kuphatisa basa bzakukondzesa kun'dzaliipisa.

26 Lekani kudzakwira na matambiko paguwa langu, kuti pamwepo padzaleke kuwonesedwa upezi bwace.

21

Mitemo yakulewa bza anyagirinya

1 “Mitemo yomwe udzauze mbumba ni iyi:

2 “Peni iwepo un'dzagula nyagirinya waciHeberi, iye an'dzakuphatire basa magole matanthatu. Tsono lacinomwe adzatsudzulidwe mwakusaya kulipira”. 3 Peni adabwera ali khowa, an'dzacoka ali khowa. Peni akhana mkazi, an'dzacoka na mkazi wace. 4 Peni mbuya wace animupasa mkazi, iye acibereka wana wacimuna na wacikazi, mkazi na wana an'dzakhala wa mbuyayo ndipo iye an'dzacoka yekha.

5 “Tsono, peni nyagirinya anirewa kuti: ‘Ine nin'funa mbuya wangu, mkazi wangu na wana wangu, nin'funa lini kutsudzulidwa’”, 6 pamwepo, mbuya wace an'dzanutenga aciyenda naye kwa atongi*. An'dzamuyendesa pamsuwo ayai mbali mwa msuwoyo, ndipo mbuya wace an'dzamubowola khutu na mkuluzo. Ndipo iye an'dzakhala nyagirinya wace pa moyo wace wentse.

7 “Peni munthu an'gulisa mwana wace wacikazi kuti akhale nyagirinya, iye an'dzalomboledwa lini ninga anyagirinya wacimuna”. 8 Peni

* 21:6 Atongi: MuciHeberi ambalewa kuti Mulungu.

iye an'kondweresa lini mbuya wace omwe adam'sankhula, mbuyayo adzamubvumize kuti alomboledwe. Aleke kudzamugulisa kwa wanthu wakudza, pakuti bzinwebzi bzingadzawonese kusaya kukhulupirika kuna iye. ⁹ Penu mbuya wace anim'sankhula acipasa mwana wace, adzam'pase ugo bwa mwana wacikazi. ¹⁰ Penu mbuya animulowolera mkazi waciwiri, mbaleke kupunguza phoso kwa wakuyamba ayai bzakubvala na ugo bwa m'banja. ¹¹ Akaleka kum'citira bzinthu bzitatubzi, iye an'dzacoka mwaufulu mwakusaya kulipira.

Mitemo ya bzakuphonya

¹² “Omwe an'pweteka mwandzace acifa, iye aphedwembo. ¹³ Tsono, penu iye alibe kubzicita utowa, koma bzacitika mwangozi†, pamwepo nin'dzakulatiza mbuto yomwe angadzathawire. ¹⁴ Tsono penu wina anipha mwandzace utowa mwa njira yakumunyengeza, mucoseni ngakhale pa guwa langu caipo ndipo mupheni.

¹⁵ “Omwe an'pweteka baba wace ayai mai wace, bzin'funika kuti aphedwe”.

¹⁶ “Ule omwe aniba munthu acikam'gulisa ayai acigumanidwa adamukoya, munthu umweyo bzin'funika kuti aphedwe”.

¹⁷ “Ule omwe an'temberera baba wace ayai mai wace, bzin'funika kuti aphedwe”.

¹⁸ “Penu wanthu awiri animenyana, m'bodzi wa iwo acipweteka mwandzace na mwala ayai na faiti ndipo unangoyo akasaya kufa, tsono acikagona pamphasa na kuwawidwa, ¹⁹ penu iye aniramuka acifamba mwa kuthandizidwa na mpsimbo, ule omwe an'pweteka an'dzalangidwa lini, tsono an'dzalipira nthawe yomwe iye adaluza ndipo acimbamuthandiza mpaka kulimba.

²⁰ “Penu wina an'pweteka nyagirinya wace wacimuna ayai wacikazi na muti ndipo nyagirinyayo acifa, apasidwe nyathwa”, ²¹ tsono penu nyagirinya an'khala na moyo ntsiku ibodzi ayai ziwiri, an'dzapasidwa lini nyathwa, na kuwona kuti ni cuma cace.

²² “Penu amuna an'menyana, acipweteka mkazi wapathupi, ndipo mkaziyo acitaya pathupi tsono pacisaya kuwoneka mphicha inango, munthu ana mulanduyo an'dzaumirizidwa kulipira comwe mwenekaciro wa mkaziyo angafune, malingana na momwe angalewere atongi wa mphala”. ²³ Tsono, pacikhala kuti pawoneka mphicha inango, nyathwa yace in'dzakhala kulipira moyo na moyo, ²⁴ diso na diso, dzino na dzino, manja na manja, mwendo na mwendo, ²⁵ kutenthana na kutenthana, cironda na cironda, cithuza na cithuza.

²⁶ “Penu wina an'pweteka diso la nyagirinya wace wacimuna ayai wacikazi, lisisaya kuwona, bzin'funika kuti amuleke nyagirinyayo akhale mwa ufulu ninga kulipira disolo”. ²⁷ Penu an'gulula dzino la nyagirinya wacimuna ayai wacikazi, bzin'funika kuti amuleke akhale mwa ufulu ninga kulipira dzinolo.

²⁸ “Penu ng'ombe in'suntha mwamuna ayai mkazi icimubowola na nyanga acifa, bzin'funika kuti ng'ombeyo idzabomedwe mpaka kufa, nyama yace ireke kudzadyedwa. Tsono mwenekaciro wa ng'ombeyo an'dzalangidwa lini”. ²⁹ Tsono, penu ng'ombe ikhambasuntha ndipo mwenekaciro akhadzi-wisidwa tsono akhaimangirira lini, ndipo ng'ombeyo icipha mwamuna ayai mkazi, ng'ombeyo ibomedwe ndipo mwenekaciroyo aphedwembo.

† **21:13** Bzacitika mwangozi: Ni kulewa kuti: “Penu Mulungu adabvumiza kuti bzacitike”.

³⁰ Tsono, penu animukumbira malipiro, pamwepo alombole moyo wace na bзомwe animukumbira. ³¹ Nyathwa imwei in'perekedwambo pa mulandu wa ng'ombe yomwe in'suntha mwana wacimuna ayai wacikazi. ³² Penu ng'ombe in'suntha nyagirinya wacimuna ayai wacikazi, mwenekaciro wa ng'ombe alipire kobiri za n'dzayaya (30) makumi matatu za parata kwa mbuya wawo ndipo ng'ombeyo ibomedwe.

³³ “Penu munthu an'cera cidindi acireka cidafunguka acisaya kucigwanankhira ndipo ng'ombe ayai bulu cicigwera momwemo”, ³⁴ mwenekaciro wa cidindico bzin'funika kuti alipire bzadzongekabzo, apereke kobiri kuna mwenekaciro wa cifuwo ndipo iye atenge cifuwo cakufaco.

³⁵ “Penu ng'ombe ya munthu in'pweteka ng'ombe ya mwandzace icifa, an'dzagulisa ng'ombe ya moyo ntsengwa yace an'dzagawana kati na kati. Ndipo ng'ombe yakufayo an'dzagawana pomwe kati na kati”. ³⁶ Tsono, bzikadziwika kuti ng'ombeyo ikhasuntha ndipo mwenekaciro akhaimangirira lini, bzin'funika kuti alipire ng'ombe ya moyo iye acitenga yakufayo.

22

Mitemo ya kukhocherera cuma

¹ “Penu munthu aniba ng'ombe ayai bira acipha ayai acigulisa, bzin'funika kuti abwezere ng'ombe zixanu pa ibodzi ndipo mabira manai pa bira m'bodzi”.

² “Penu mbava yaphatidwa irikuchola nyumba, icipwetekedwa ndipo icifa, omwe waipweteka alibe mulandu wakupha”, ³ tsono bzimwebzi bzikacitika dzuwa latacoka, an'dzakhala na mulandu wakupha.

“Bzin'funika kuti mbava ibwezere bзомwe yaba, tsono penu iribe cinthu, idzagulisidwe kuti ilipire mulandu wakubayo”. ⁴ Penu cakubedwaco cin'gumanidwa na moyo m'manja mwace, penu ni ng'ombe, bulu ayai bira, alipire kwakufunya kawiri.

⁵ “Penu munthu an'tenga bzifuwo bzace acikadyesa m'munda mwa winango bzikadya mbeu za m'mundamo, mwenekaciro wa bzifuwobzo adzalipire na phoso labwino kwene-kwene la m'munda mwace ayai na uva zabwino kwene-kwene za m'munda mwace”.

⁶ “Penu moto uniyenderera ucikaphata miti ya minga ndipo ucitentha misumbu ya phoso lakubvunidwa ayai tirigu wakubzala ngakhale munda wentse wakutimba, ule omwe wayamba kutentha lupsa an'dzalipira bza-kudzongekabzo”.

⁷ “Penu munthu an'pasa mwandzace parata ayai bзомbo kuti abzikoye ndipo bzimwebzi bzingabedwa m'nyumba mwace, mbavayo penu in'phatidwa, bzin'funika kuti ilipire kwa kufunya kawiri. ⁸ Tsono penu mbavayo ikasaya kuphatidwa, bzin'funika kuti mwenekaciro wa nyumba akatawire kwa atongi,* kuti pawoneke penu umweyo alibe kuphata bzinthu bza mwandzaceyo. ⁹ Nthawe zentse zomwe munthu angakhale na cinthu cakutaika ciri-centse ninga ng'ombe, bulu, bira, ayai bzakubvala, tsono winango acirewa kuti: ‘Cinthu cimweci ni cangu’”, awiriwo atenge nkhaniyo ayende nayo kuna atongi wa mphala. Ule omwe atongi animuuzwa kuti waphonya an'dzalipira kwa kufunya kawiri kuna mwandzaceyo.

¹⁰ “Penu munthu an'pasa mwandzace bulu, ng'ombe, bira ayai cifuwo cinango ciri-centse kuti akoye, ndipo cicifa, ayai cicipwetekedwa, ayai cicitengedwa mwakusaya kuwonedwa na munthu ali-yentse,

* **22:8** Atongi: MuciHeberi ambalewa kuti Mulungu.

11 pamwepo, nkhani yawo in'tongedwa mwakulumbirisa wakukoyayo patsogolo pa MBUYA kuti alibe kuphata bzinthu bza mwandzace. Bzin'funika kuti mwenekaciro abvume kulumbirako ndipo palibe cakubwezera cin'dzakumbiridwa. 12 Tsono, penu cifuwoco cidabedwadi na mwandzaceyo, bzinfunika kuti am'bwezere mwenekaciroyo. 13 Penu cidadyedwa na cirombo ca m'thengo, iye abwerese cakusalaco ninga citsimikizo. Ndipo an'dzalipira lini cakufaco.

14 “Penu munthu an'kumbira cifuwo kwa mwandzace, cicipwetekedwa ayai cicifa palibe mwenekaciro, bzin'funika kuti am'bwezere”. 15 Tsono penu mwenekaciro ali pafupi, omwe adakumbirayo bzin'dzafunika lini kubwezera. Penu cifuwoco ni cakukumbiza mwa malipiro, ntsengwa ya malipiroyo in'dzafunga mulanduwo.

Mitemo ya khalidwe pakati pa wanthu

16 “Penu munthu an'pumpsa dende lomwe likanati kubvundziridwa, acigona nalo, bzin'funika kuti alipire nthamula-msana ndipo akhaliretu mkazi wace”. 17 Tsono penu baba wace aniramba kum'pereka, napo tenepo bzin'funika kuti mwamunayo alipire mwakulingana na momwe ambalipirira madende.

18 “Lekani kuleka mpfiti yacikazi na moyo”.

19 “Wentse omwe an'goni na bzinyama bzin'funika kuti aphedwe”.

20 “Wentse omwe an'pereka ntsembe kwa mirungu inango, acireka ku-pereka kwa MBUYA yekha, adzatambire cirango cakuphedwa”.

21 “Lekani kutsautsa ngakhale kupundiza anyakudza, pakuti imwepo mukhali anyakudza mudziko la Ijipito”. 22 Lekani kupenyenera amasiwa ngakhale nkhangwa, 23 thangwe mukabzicita, ndipo iwo acidandaula kuna Ine, cadidi Ine nin'dzawabvera kudandaula kwawo. 24 Nidzakalipa, nin'dzakuphani na cisenga, akazi wanu an'dzakhala amasiwa ndipo wana wanu an'dzakhala nkhangwa.

25 “Mukakumbiza munthu wa mbumba yangu, wakusauka omwe an'khala pakati panu, lekani kumusunda cimbadzo, lekani kucita phindu nabzo”. 26 Penu un'tenga cakubvala ca winango ninga citsimikizo, um'bwezere dzuwa likanati kumira, 27 thangwe cakubvalaco ni cokhaco comwe ambafunikira thupi race. Kodi an'dzafunikira ciyani pakugona? Iye angadandaula kuna Ine, Ine nin'dzamubvera, pakuti ndine wantsisi.

28 “Lekani kutukwana Mulungu, ngakhale kutemberera atsogoleri wa mbumba yanu.

29 “Lekani kucedwa kubweresa bzakupereka bza bzakubvuna bzanu†.

“Mundipase wana wanu wacimuna wakuyamba, 30 na mwana wakuyamba wa ng'ombe, wa mabira na wa mbuzi. M'kati mwa ntsiku zinomwe mwanayo an'dzakhala na mai wace, tsono pantsiku yacisere, mum'pereke kuna Ine.

31 “Imwepo mun'dzakhala mbumba yangu yakucena. Lekani kudya nyama iri-yentse yakuphedwa na bzirombo bza m'thengo, ipaseni mbwaya”.

23

Umboni bwakunama na kuponderera

1 Lekani kupereka umboni bwakunama, ndipo lekani kuthandiza wakuipa pakum'citira umboni bwa cakulinga cakuipa.

† 22:29 Ayai tirigo, vinyu na azete. MuciHeberi ambati: “Bza udali bwanu na misozi yanu”.

² “Leka kutewera mthithi pakukacita cakuipa. Pakupereka umboni bwa mulandu, leka kugonyolesa cirungamo kuti uthandize mthithi. ³ Leka kutawirira munthu pamulandu, napo wakusauka.

⁴ “Penu iwepo uniwona ng'ombe yakutaika ayai bulu omwe ni wa nyamadulanthaka wako, tenga ukapereke kuna iye. ⁵ Penu iwepo uniwona bulu wa munthu omwe ambakuwenga wagwa na mtolo wace, leka kumusiya, nyang'ana kum'thandiza.

⁶ “Leka kupotosa mulandu wa wakusauka. ⁷ Leka kupitira nkhani zakunamizirana ngakhale kupasa nyathwa ya impfa munthu wakusaya thangwe napo wakulungama, thangwe nin'dzapasa nyathwa kuna wakuphonya.

⁸ “Leka kutambira bobobo, pakuti bobobo ambacitisa kuti atongi aleke kuwona cadidi, ndipo ambapundiza omwe ana cirungamo.

⁹ “Leka kuponderera nyakudza. Imwepo mun'dziwa kuti ni ciyani kukhala nyakudza, pakuti mukhali anyakudza muljipito.

Gole lakupuma na ntsiku yakupuma

¹⁰ “Bzalani mucibvuna m'minda mwanu mkati mwa magole matanthatu, ¹¹ tsono mugole lacinomwe irekeni ipume mwakusaya kulimidwa. Tenepoyo wakusauka wa mbumba yanu an'dzadya bzomwe bzin'dzamera bzikikula bzokha, ndipo bzomwe bzin'dzasala bzin'dzakhala bza bzirombo bza mthengo. Citani bzibodzi-bodzi na minda ya uva ndipo na ya oliva.

¹² “Muntsiku zithanthatu muphate basa lanu, tsono ntsiku yacinomwe, pumani kuti ng'ombe yanu na bulu wanu bzipume, ndipo nyagirinya wanu na nyakudza akhale pomwe na mphambvu.

¹³ “Lekani kuyebwa kucita bzentse bzomwe ndakuuzani. Lekani kuce-mera mirungu inango, napo kubveka madzina ya mirunguyo pamiromo panu.

Mtemo wa bzikondwereso bzikulu bza pagole

¹⁴ “Imwepo mumbandicitire cikondwereso katatu pa gole.

¹⁵ “Mumbacite Cikondwereso ca pau zakusaya cakufufumisa, m'kati mwa ntsiku zinomwe dyani pau zakusaya cakufufumisa, ninga momwe Ine ndidakuuzani. Citani bzimwebzi panthawe idatalidwa ya mwezi wa Abibe* pakuti mwezi umweyo ni omwe mudacoka kuljipito.

“Palibe omwe an'dzabwera kuna Ine cimanja-manja.

¹⁶ “Mumbacite Cikondwereso cakubvuna bzisapo bzakuyamba bza basa lanu lakubzala m'minda.

“Mumbacite Cikondwereso cakumaliza kubvuna pakumala kwa gole, pomwe imwepo mun'koya bzakubvunabzo m'minda.

¹⁷ “Amuna wentse bzin'funika kuti ambadzawonekere kwa MBUYA Mulungu katatu pa gole.

¹⁸ “Lekani kupereka mulopa wa ntsembe yangu na pau yakufufumisidwa.

“Mafuta ya bzinyama ya ntsembe za bzikondwereso bzangu mbayaleke kukoyedwa mpaka mangwana yandzace.

¹⁹ “Bweresani pa Nyumba ya MBUYA, Mulungu wanu, bzisapo bzakuyamba bza kubvuna kwanu.

“Lekani kuphika kambuzi mum'kaka wa mai wace.

Mulungu an'picira kuwapasa Kenani

²⁰ “Onani, nin'tumiza anju patsogolo panu kuti akukhocherereni munjira yentse ndipo akufikiseni kumbuto yomwe ndakondza. ²¹ Khalani na cheru ndipo mubvere bzomwe anirewa. Lekani kum'pandukira,

* **23:15** Mwezi wa Abibe ni mwezi omwe ungakhale ninga Março ayai Abril.

thangwe an'dzalekerera lini bzitazo bzanu, pakuti mwa anjuyo muna dzina langu. ²² Tsono imwepo mungabvesesa bzomwe iye an'dzalewa, mucidzacita bzentse bzomwe nin'kuuzani, nin'dzakhala muwengi wa awengi wanu ndipo nyamadulanthaka wa anyamadulanthaka wanu. ²³ Anju wangu an'dzayenda patsogolo panu ndipo an'dzakufikisani kudziko la aAmori, la aHiti, la aFerezi, la aKenani, la aHevi, na la aJebusi ndipo Ine nin'dzawadzonga. ²⁴ Lekani kugodamira mirungu yawo, ngakhale kuipemba, napo kutewezera bzakucita bzawo. Idzongeni yentse ndipo svani minyala ya mirungu yawo. ²⁵ Pembani MBUYA, Mulungu wanu, ndipo Iye an'dzakudalisani acikupasani bzakudya na madzi. Nin'dzacosa matenda pakati panu. ²⁶ Mudziko mwanu pan'dzawoneka lini mkazi omwe an'dzabala mwana wakufa, ngakhale kudzawoneka mkazi wakusaya kubala. Nin'dzakupasani ntsiku zizinji za moyo wanu.

²⁷ “Nin'dzatumiza kugosva kwangu kukulu patsogolo panu, komwe kun'dzabweresa phiringu kuna madziko yentse yomwe imwepo mun'dzagumana. Nin'dzacitisa kuti anyamadulanthaka wanu wentse adzacungunuke acithawa. ²⁸ Nin'dzabweresa phiringu† pakati pa aHevi, aKenani na aHiti kuti awathothe patsogolo panu. ²⁹ Nin'dzawathotha lini pagole libodzi, pakuti dziko lingadzakhale liribe wanthu ndipo bzirombo bza mthengo bzingadzawande, bzcikugosvani. ³⁰ Ine nin'dzawathotha pang'ono-pang'ono mpaka imwe muwande kufikira mudzatenge dziko.

³¹ “Nin'dzaikha malire ya dziko lanu kuyambira kuNyandza Ifuira mpaka kunyandza ya aFilisti‡, ndipo kuyambira kucidambo mpaka kumkulo wa Eufarate, nin'dzapereka m'manja mwanu mbumba zomwe zimbakhala mudziko, zomwe imwepo mun'dzathotha patsogolo panu. ³² Lekani kucita cipangano nawo ngakhale na mirungu yawo. ³³ Lekani kulekerera mbumbayo kuti ikhale mudziko mwanu, kuti ireke kudzakuphonyesani kwa Ine, nakuti kupemba mirungu kwawo kun'dzakhala diwa kuna imwe”.

24

Cipangano ca Mulungu na Ijirayeri

¹ Patsogolo pace Mulungu adauza Mozeji kuti: “Kwirani paphiri kuti mugumane na MBUYA, iwepo na Aloni, Nadabe na Abihu, na makumi manomwe ya akulu-akulu wa Ijirayeri. Mupembe na patali. ² Mozeji yekha ndiye an'dzafendera kuna MBUYA, anango nee. Ndipo mbumba ireke kukwira na iye”.

³ Pomwe Mozeji adayenda kuna mbumba acikaifokotozera mafala yentseneyo na mitemo ya MBUYA, iwo adatawira pabodzi kuti: “Tin'dzacita bzentse bzomwe MBUYA walewa”. ⁴ Pamwepo, Mozeji adanemba bzentse bzomwe MBUYA adamuza.

Mangwana yace macibese-bese Mozeji adalamuka acikondza guwa munyantsi mwa phiri ndipo adaimisa minyala khumi na miwiri, mwakuteweza madzindza khumi na mawiri ya Ijirayeri. ⁵ Patsogolo pace adatumiza masvaka ya aIjirayeri, ndipo iwo adapereka ntsembe zakutentha na tumikono kuti tukhale ntsembe za ciphatano na MBUYA. ⁶ Mozeji adagawa mulopa adatenga cipande cibodzi aciikha mutumbale ndipo cipande cinango adawazira paguwa. ⁷ Patsogolo pace adatenga Livu la Cipangano acirilewenga kuna mbumba, ndipo iyo idati: “Bzentse bzomwe MBUYA walewa tin'dzacita ndipo tin'dzabvera”.

† 23:28 Phiringu: Ayai malume. ‡ 23:31 Nyandza ya aFilisti: PaciPutikizi adalewa kuti: “Mediterrâneo”.

⁸ Pamwepo, Mozeji adawazira mulopa mbumba, aciti: “Uyu ni mulopa wa cipangano comwe MBUYA wacita na imwepo malingana na mafala yentseneya”.

⁹ Mozeji, Aloni, Nadabe, Abihu na makumi manomwe (70) ya akulu-akulu wa Ijirayeri adakwira, ¹⁰ ndipo adawona Mulungu wa Ijirayeri, omwe pantsi pa ndzayo zace pakhana cinthu cakulingana na mseu cakukondzedwa na mwala wa safira, kuyetima kwacene ninga kudzulu. ¹¹ Mulungu alibe kufuthula boko kuti apase nyathwa atsogoleri wa mbumba ya Ijirayeri. Iwo adawona Mulungu ndipo adadya acimwa.

Mozeji patsogolo pa Mulungu

¹² MBUYA adauza Mozeji kuti: “Kwira phiri, bwera kuna Ine ubakakhale pano. Ndipo nin'dzakupasa matabwa ya minyala ya Mtemo na malamulo yomwe ndanemba kuti yapfundzise mbumba”.

¹³ Mozeji adacoka na Jozuwe, mthandizi wace, ndipo adakwira paphiri la Mulungu. ¹⁴ Iye adauza akulu-akulu wa Ijirayeri kuti: “Tidikhireni pano mpaka kubwerera kwathu. Aloni na Huri an'dzasala na imwepo. Omwe angakhale na mulandu wakuti utongedwe, adzayende kuna iwo”.

¹⁵ Pomwe Mozeji adakwira, mtambo udampsinkha phiri, ¹⁶ ndipo ukulu bwa MBUYA budakhala paphiri la Sinai m'kati mwa ntsiku zitanthatu ndipo mtamboyo udampsinkha phiri. Ntsiku yacinomwe MBUYA adacemera Mozeji m'kati mwa mtambomo. ¹⁷ Pamaso pa aIjirayeri ukulu bwa MBUYA bukhawoneka ninga moto wakungundumuka pantsonga pa phiri. ¹⁸ Mozeji adapita mum'tambo acimbakwira muphiri. Ndipo m'phirimo adakhala ntsiku makumi manai (40) masikati na usiku.

25

Bzakupereka bza Cikumbi ca Mipembo

¹ MBUYA adauza Mozeji kuti: ² “Uza aIjirayeri andibweresere cakupereka. Utambire kwa wentse omwe ana m'tima wakufuna kupereka”.

³ Bzakupereka bzomwe un'tambira kuna iwo ni ibzi: Oro, parata na burondze, ⁴ usalu bwa nguwo ya azuli, roxo na ifuira, nguwo yabwino, ukuse bwa mbuzi, ⁵ makhanda ya bvululume yakupalangidwa mtoto ufuira, ndipo makhanda yakufewa na matabwa ya muti wa akasiya, ⁶ mafuta ya ciphani-phani, bzakununchira bza mafuta ya kudzozero na bza ntsembe yakununchira, ⁷ minyala ya onikisi na minyala inango yakufunikira, kuti uikwatikidze pa cakubvala ca wantsembe na pa capacifuwa.

⁸ “Ndipo andikondzere nyumba yakucena, kuti Ine ndidzakhale pakati pawo”. ⁹ Acite bzentse ninga momwe Ine nin'dzakuwonesa, malinge na citsandzo ca nyumba na bzakuphatisira basa bzace.

Kaxa ya cipangano

¹⁰ “Kondza kaxa la muti wa akasiya ya metro ibodzi na sentimetru khumi (1.1 m) muutali mwace, sentimetru makumi manomwe (70 cm) muufupi mwace, ndipo sentimetru makumi manomwe (70 cm) kutalimpha kwace”.*

¹¹ Lipalangire oro caiyo, mkati na kunja ndipo kondza mthemba wa oro m'mpheapete mwace. ¹² Ulikondzere aligola zinai za oro ndipo uyakhomerere mumbali zinai za minyendo ya kaxaro, mbali ibodzi ukhomerere aligola ziwiri mbali inangoyo ziwiri pomwe. ¹³ Patsogolo pace kondza tumitanda twa matabwa ya muti wa akasiya, utupalangire oro, ¹⁴ ndipo utupitise

* **25:10** MuBibliya la Almeida adati: “2.5 côvados de comprimento, 1.5 côvados de largura e 1.5 de altura”. Covado ikhali mphimo yakukwanira sentimetru 45.

mkati mwa aligola za m'mphepete mwa kaxa kuti likwanise kunyamulika. ¹⁵ Tumitandato tun'dzapitiriza kukhala mu aligola mwa kaxa, mbatuleke kudzacosedwa. ¹⁶ Ndipo mkati mwa kaxa ikha matabwa ya Cipangano yomwe nin'dzakupasa.

¹⁷ “Kondza cakugwanankhirira ca caketetererera† ca oro caiyo, ca metru ibodzi (1) na sentimetru khumi za muutali mwace na sentimetru makumi manomwe (70) muufupi mwace, ¹⁸ na makerubi mawiri ya oro yakumenyedwa na nyundo, m'mphepete mwa cakugwanankhiriraco. ¹⁹ Kondza kerubi ibodzi m'mphepete mwace ndipo ukondze yaciwiri kumphepete inangoyo, cimphatane cicikhala citsulo cibodzi na cakugwanankhirira cire. ²⁰ Makerubi bzin'funika kuti yakhale na maphaphidwe yace yakutambalasadwa kudzulu, yacimpsinkha cakugwanankhiriraco. Yadzanyang'anisane, nkhope zayene zicitsulima kunyang'ana pa cakugwanankhirirapo. ²¹ Ikha cakugwanankhiriraco pa kaxa, ndipo mkati mwace ikha matabwa ya Cipangano yomwe nin'dzakupasa. ²² Padzulu pa cakugwanankhirirapo pakati pa makerubi yomwe yali pa dzulu pa kaxa ya Cipangano, Ine nin'dzagumana nawe ndipo nin'dzakupasa malangizo yangu yentse ya aljirayeri.

Meza na bzakuphatisira basa bzace

²³ “Kondza meza ya matabwa ya muti wa akasiya ya sentimetru makumi mapfemba (90) muutali mwace, sentimetru makumi manai na maxanu (45) muufupi mwace ndipo sentimetru makumi manomwe (70) muutali mwace”. ²⁴ Uipalangire oro caiyo ndipo kondza mthemba wa oro m'mphepete mwace. ²⁵ Kondzambo mkokoto m'mphepete mwace, kukula kwa muufupi kukhale kwa sentimetru zinomwe (7) ndipo na mthemba wa oro pa mkokotopo. ²⁶ Ndipombo ukondze aligola zinai (4) za oro pa meza ndipo uzikhomerere mumagonyo yace manai (4) momwe muna minyendo yace minai (4). ²⁷ Aligola zin'funika kuti zikhale zakukhomereredwa pafupi na mkokoto kuti ziphate tumitanda tomwe tun'phatisidwa basa pakunyamula meza. ²⁸ Kondza tumitanda twa matabwa ya muti wa akasiya, utupalangire oro. Na tumitandato an'dzanyamulisa meza. ²⁹ Kondza mbale zako za oro caiyo na combo cakuphatisira basa ntsembe zakununchira, tumbale twace na mwakusambira m'manja momwe mumbathululira bzakupereka bza cakumwa. ³⁰ Ikha pau zakuperekedwa kuna Mulungu mwakusaya kulekeza pa dzulu pa meza kuti zikhale patsogolo pangu nthawe zentse.

Cakukhazikira bziphani-phani bza oro

³¹ “Kondza cakukhazikira bziphani-phani bza oro caiyo, yakusulidwa na nyundo. Mwendo wace, tsinde lace, bzakumwera bzace, maluwa yace na mabutau ya bziphani-phani ciphathane pabodzi kuti cikhale citsulo cibodzi”. ³² Maboko matanthatu yan'dzacoka kuciphani-phani: Matatu (3) mbali ibodzi, matatu (3) mbali inango. ³³ Pan'dzakhala na bzakumwera bzitatu (3) bzakukhala ninga maluwa ya muti wa amendowa pa boko libodzi, ndipo cibodzi na cibodzi cina butau na dziluwa, ndipo bzakumwera bzitatu (3) bza-kukhala ninga dziluwa la muti wa amendowa pa boko lina, libodzi na libodzi lina butau na dziluwa. Tenepoyo bzin'dzakhala kwa maboko matanthatuyo (6) yomwe yan'coka kuciphani-phani. ³⁴ Pa tsinde la cakukhazikira ciphani-phani pan'dzakhala bzakumwera bzinai (4) bzakulingana na maluwa ya muti wa amendowa, cibodzi na cibodzi cina butau na dziluwa. ³⁵ Kuntsi

† 25:17 Cakugwanankhirira ca caketetererera: MuBibliya la Almeida adalewa kuti: “Propiciatório”, napombo mkati mwa ndime imweyi, na Eks 26:34.

kwa mbali ziwiri za maboko matanthatu (6) yomwe yan'cokera kuciphani, kun'dzakhala butau. ³⁶ Maboko na mabutau yace yan'dzaphatana yacikhala citsulo cibodzi na cakukhazikira ciphani, ndipo bzentse bzikondzedwe na oro caiyo yakusulidwa na nyundo.

³⁷ “Kondza pomwe bziphaniphani bzinomwe (7) ndipo ubziikhe pa cakukhazikiraco kuti bzibvunike patsogolo pace”. ³⁸ Bzakuphatisira bzace na bzakuthimira bzace, bzidzakhale bza oro caiyo. ³⁹ Kondza cakukhazikira ciphani na bzakuphatisira basa bzentsenebzi, na kiru makumi matatu na zixanu (35) za oro caiyo. ⁴⁰ Khala na cheru la kukondza bzinwebzo malinge na momwe udalatizidwa paphiri.

26

Cikumbi ca Mipembo

¹ “Manga Cikumbi ca Mipembo na makorotina khumi ya nguwo yabwino yakupakasa ndipo ya usalu bwa nguwo ya azuli, ya roxo na ifuira, ndipo usone bordado za makerubi pa makorotinayo”. ² Makorotina yentse yan'dzakhale na mphimo ibodzi-bodzi: Metro khumi na ziwiri na sentimetru makumi matanthatu (12.60 m) ya muutali mwace, ndipo na metro ibodzi na sentimetru makumi masere (1.80 m) ya muufupi. ³ Phatanidzani makorotina maxanu libodzi na lindzace, ndipo cita bzibodzi-bodzi na yanango maxanuyo. ⁴ Kondza magango ya nguwo ya azuli mumbali mwa bordado ya korotina mwakumalizira mwa maxanu yakuyambayo, maxanu yaciwiriyo udzacite bzibodzi-bodzi. ⁵ Kondza magango makumi maxanu (50) pa korotina lakumalizira la maxanu yakuyamba yale ndipo magango makumi maxanu (50) pa korotina lakuyamba la maxanu yaciwiri yale, mwakuti magango yakhale mwakunyang'anisana lina na lindzace. ⁶ Kondza pomwe kolocete makumi maxanu (50) za oro zomwe un'dzamangirira nazo makorotina maxanu yakuyamba libodzi na lindzace, kuti Cikumbi ca Mipembo cikhale cibodzi cokha.

⁷ “Kondza makorotina khumi na libodzi (11) ya ukuse bwa mbuzi kuti yakhale cakusvimphirisa Cikumbi ca Mipembo”. ⁸ Makorotina khumi na libodzi (11) yakhale na mphimo ibodzi-bodzi: Metru khumi na zitatatu na inapakati (13.5 m) muutali mwace, ndipo metru ibodzi na sentimetru makumi masere (1.80 m) muufupi mwace. ⁹ Mangirira mbali ibodzi makorotina maxanu na manangombo matanthatu ku mbali inango. Funya korotina yacitanthatu patsogolo pa Cikumbi ca Mipembo. ¹⁰ Kondza magango makumi maxanu (50) m'mphepete mwa bordado la korotina la kumalizira pa maxanu yale yakuyamba, ndipombo m'mphepete mwa bordado la korotina lakuyamba la matanthatu yakumalizira yale. ¹¹ Patsogolo pace kondza kolocete za burondze makumi maxanu (50) ndipo ziikhe mumagango kuti ziphatane zikhale cakusvimphirisa cibodzi cokha. ¹² Mbali ya makorotina yomwe yan'sala pa cakusvimphirisa, ina-pakati ya korotina yomwe in'sala idzakhale yakumanikidwa kumbali yakumbuyo kwa Cikumbi ca Mipembo. ¹³ Makorotina khumi (10) yadzakhale ya sentimetru makumi manai na maxanu (45) kupitiriza kutalimpha kwa mbali ibodzi na ibodzi ndipo bzomwe bzin'sala bzin'manikidwe mumbali ziwiri za Cikumbi ca Mipembo kuti bzisvimphire Cikumbico. ¹⁴ Ukondzerembo cakusvimphirisa ca khanda la bvululume lakupalangidwa m'toto ufuiira, ndipo padzaulu pace cakusvimphirisa ca khanda lakufewa.

Matabwa ya Cikumbi ca Mipembo

¹⁵ “Kondzera Cikumbi ca Mipembo matabwa yakuimisa ya muti wa akasiya”. ¹⁶ Tabwa ibodzi na ibodzi ikhale na metru zinai na ina-pakati (4.5 m) mukutalimpha na sentimetru makumi manomwe (70) muufupi, ¹⁷ na bzakulumikidzira bziwiri kuti bziphatanidze matabwa. Matabwa yentseneyo ya Cikumbi ca Mipembo yakondzedwe tenepo. ¹⁸ Kondza matabwa makumi mawiri (20) mbali ya kunyantsi kwa Cikumbi ca Mipembo, ¹⁹ ndipo na matsinde ya parata makumi manai (40) pantsi pa matabwayo. Matsinde mawiri (2) pa tabwa ibodzi, pantsi pa cakulumikidzira cibodzi na cibodzi. ²⁰ Mbali inangoyo ya kucitunthu kwa Cikumbi ca Mipembo, kondza matabwa makumi mawiri (20), ²¹ na matsinde ya parata makumi manai (40), pantsi pa tabwa ibodzi na ibodzi matsinde mawiri (2). ²² Kondza matabwa matanthatu (6) kumbuyo kwa Cikumbi ca Mipembo mbali ya kumadokero, ²³ na matabwa mawiri (2) kumbali ya kumbuyo m'magonyo. ²⁴ Matabwa mawiriyo (2) ya m'magonyo yadzakhale yakufunya kawiri (2), kuyambira m'nyantsi kufikira m'dzulu, yaci-ikhidwa m'mphete ibodzi, mawiriyo yan'dzakhala tenepoyo. ²⁵ Na tenepo, pan'dzakhala matabwa masere (8) na matsinde ya parata khumi na matanthatu (16), pantsi pa tabwa ibodzi na ibodzi matsinde mawiri (2). ²⁶ “Kondza pomwe mitanda ya muti wa akasiya. Mitanda mixanu (5) pa matabwa ya kumbali ibodzi ya Cikumbi ca Mipembo”, ²⁷ maxanu kumbali inango, maxanu kumbali ya kumadokero, kumbali ya kumbuyo kwa Cikumbi ca Mipembo. ²⁸ M'tanda wa pakati utandalikidwe pakati pa matabwa phampha na phampha. ²⁹ Matabwayo uyapalangire oro ndipo kondza mphete za oro kuti zirimbise mitanda, yomwe bzin'funika kuti ipalangidwembo oro. ³⁰ “Manga Cikumbi ca Mipembo ninga momwe ndidakuwonesera pa phiri”.

Nguwo yakugwatisira

³¹ “Kondza cakuchinjiridzira ca nguwo yabwino yakulukidwa na usalu bwa nguwo ya azul, roxo na ifuira, ndipo usone bordado ya makerubi pa cakuchinjiridziraco”. ³² Manika cakuchinjiridzira na ngoloweko za oro mumbiru zinai (4) za muti wa akasiya zakupalangidwa oro ndipo zici-ikhidwa pa matsinde ya parata manai (4). ³³ Cakuchinjiridziraco ucimanike na ngoloweko ndipo ikha Bokosi la Cipangano m'mbuyo mwace. Cakuchinjiridziraco cin'dzagawa Mbuto Yakucena na Mbuto Yakucena kwene-kwene. ³⁴ Ikha cakugwanankhirira pa kaxa ya Cipangano pa Mbuto Yakucena kwene-kwene. ³⁵ Ikha meza pa mbali ya kunja kwa cakuchinjiridzira, cipande ca kucitunthu kwa Cikumbi ca Mipembo na cakukhazikira ciphani-phani patsogolo pace kumbali ya kunyantsi.

³⁶ “Pakupitira pa Cikumbi ca Mipemboco kondza korotina ya nguwo yabwino yakulukidwa na usalu bwa nguwo ya azul, roxo na ifuira, basa la nyakuluka”. ³⁷ Kondza ngoloweko za oro za korotinayo na mbiru zixanu (5) za muti wa akasiya zakupalangidwa oro. Uzisungunusire matsinde ya burondze maxanu (5).

27

Guwa la ntsembe yakutentha

¹ “Kondza guwa la ntsembe la muti wa akasiya. Likhale la magonyo manai (4) la metru ziwiri na sentimetru makumi mawiri na zixanu (2.25 m) muufupi na metru ibodzi na sentimetru makumi matatu na zixanu (1.35 m) mukutalimpha. ² Kondza cinthu cakulingana na nyanga pa gonyo libodzi na libodzi la mbali zinaizo, kuti cikhale cinthu cibodzi na guwa lomwe lin'dzapalangidwa na burondze. ³ Kondzambo na burondze bzakuphatisira

basa bzace bzentse: Bzombo bza kutaira dotha, foxolo, mabasiya, magalufu yakutengera nyama na bzakuphatira masimbe. ⁴ Ukondzerembo cakuwochera ca burondze ninga sefa na aligola za burondze pa mbali zinai za cakuwocheraco. ⁵ Uikhe sefayo mkati mwa buli la guwa, kuti ifike kati na kati ya guwalo mukutalimpha. ⁶ Kondzera guwa mpsimbo za muti wa akasiya, ndipo uzipalangire na burondze. ⁷ Mpsimbo zimwezi zin'dzaikhidwa mu aligola za mbali ziwiri (2) za guwa, pomwe limweri lin'dzanyamulidwa. ⁸ Kondza guwa lina mphako ndipo la matabwa, ninga momwe udawonesedwa pa phiri”.

Cim'talo ca Cikumbi ca Mipembo

⁹ “Kondza cim'talo ca Cikumbi ca Mipembo. Kumbali ya kunyantsi likhale na metru makumi manai na zixanu (45) muutali mwace, ndipo cim'taloco cikhale na makorotina ya nguwo yabwino yakulukidwa, ¹⁰ na mbiru makumi mawiri (20) na matsinde makumi mawiri (20) ya burondze, na ngoloweko ndipo maligadula ya parata mumbiruzo. ¹¹ Mbali ya kucitunthu kun'dzakhalambo na metru makumi manai na zixanu (45) muutali, kucikhala na makorotina na mbiru makumi mawiri (20) na matsinde makumi mawiri (20) ya burondze, na ngoloweko na maligadula ya parata mumbiruzo”.

¹² “Mbali ya kumadokero na makorotina yace, zikhale na metru makumi mawiri na ziwiri na ina-pakati (22.5 m) muufupi, na mbiru khumi (10) na matsinde khumi (10)”. ¹³ Mbali ya kumabvazuwa, komwe ni kumacenero, kun'dzakhalambo na metru makumi mawiri na ziwiri na ina-pakati (22.5 m) muufupi. ¹⁴ Pan'dzakhala makorotina ya metru zitanthatu na sentimetru makumi manomwe na zixanu (6.75 m) muutali mwace kumbali ibodzi ya kupitira, na mbiru zitatatu (3) na matsinde matatu (3), ¹⁵ ndipo kumbali inangoyo makorotina ya metru zitanthatu na sentimetru makumi manomwe na zixanu (6.75 m) ya muutali mwace na mbiru zitatatu (3) na matsinde matatu (3).

¹⁶ “Pakupitira cim'talo pakhale korotina la metru zipfemba (9) muutali la nguwo yabwino yakulukidwa ndipo la usalu bwa nguwo ya azul, roxo na ifuira basa la nyakuluka, na mbiru zinai (4) na matsinde manai (4)”. ¹⁷ Mbiru zentse zakuzungulira bwalo zikhale na maligadula, ngoloweko za parata na matsinde ya burondze. ¹⁸ Cim'talo cidzakhale na metru makumi manai na zixanu (45) muutali, ndipo metru makumi mawiri na ziwiri na ina-pakati (22.5 m) muufupi, na nguwo yabwino yakulukidwa ya metru ziwiri na sentimetru makumi mawiri na zixanu (2.25 m) kutalimpha na matsinde ya burondze. ¹⁹ Bzombo bzentse bza basa la Cikumbi ca Mipembo, na kuphatikidza bzakukhomera bzentse bza Cikumbico pabodzi na bza cim'talo, bzidzakondzedwe na burondze.

Mafuta ya bziphani-phani

²⁰ “Uza aljirayeri kuti abwerese azeite caiyo ya oliva yakusikinya yakugasira ciphani-phani, kuti bziphani-phani bzimbakhale bzidagaka”. ²¹ MuCikumbi ca Kugumanira, mbali ya kunja kwa cakuchinjiridzira comwe ciri patsogolo pa matabwa ya Cipangano, Aloni na wana wace wacimuna, apitirize kugasa bziphani-phani patsogolo pa MBUYA, kuyambira kukadoka mpaka macibese. Umweyu un'dzakhala Mtemo wakusaya kumala kwa m'badwe na m'badwe pakati pa aljirayeri.

¹ “Cemera m'bale wako Aloni ndipo umupambule pakati pa aljirayeri, ndipombo wana wace Nadabe, Abihu, Eleyazari na Itamari kuti anditumikire ninga azibaba wa ntsembe”. ² Kwa m'bale wako Aloni, musonere bzakubvala bzakucenesedwa kuti bzimupase mbiri na kulemekezedwa. ³ Uza amuna wentse wakukwanisa omwe ndidapasa luso kuti asone bza-kubvala bzakucenesedwa kwa Aloni kuti anditumikire ninga wantsembe. ⁴ Bzakubvala bzomwe mudzasone ni ibzi: Capacifuwa, koleti ya wantsembe, manto, batina lakulukidwa, tulubante na mceka. Kutu wantsembe Aloni na wana wace anditumikire ninga azibaba wa ntsembe, iwo adzasone bza-kubvala bzimwebzi bzakucenesedwa. ⁵ Ndipo mudzaphatise basa nguwo yabwino, usalu bwa oro na usalu bwa nguwo azul, roxo na ifuira.

⁶ “Sona koleti ya wantsembe ya nguwo yabwino yakulukidwa, ya usalu bwa oro na usalu bwa nguwo za azul, roxo na ifuira, basa la waluso”. ⁷ Idzakhale na tumiceka tuwiri (2) m'mapewa twakusonerera mbali ziwiri (2) za m'mphepete kuti zirumikidzidwe bwino. ⁸ Mceka na koleti bzomwe bzidalumikidza na iyo bzidzakondzedwe na cibodzico. Mcekambo ukhale wa nguwo yabwino yakuluka, wa usalu bwa oro na usalu bwa nguwo za azul, ya roxo na ifuira.

⁹ “Pa minyala miwiri (2) ya onikisi unembe madzina ya aljirayeri”, ¹⁰ pa ndandanda mwa kubadwa kwawo. Madzina matanthatu (6) pa mwala ubodzi ndipo matanthatu (6) pa winangoyo. ¹¹ Nemba madzina ya wana wa aljirayeri pa minyala miwiriyo (2) ngati misiri wakunemba selo. Patsogolo pace uiphatanidze pabzakulumikidzira bza oro. ¹² Uisonerere m'mapewa ya koleti ya wantsembe, ninga minyala ya cikumbuso kuna aljirayeri. Tenepo Aloni an'dzanyamula madzinayo m'mapewa mwace ninga cikumbuso patsogolo pa MBUYA. ¹³ Kondza bzakulumikidza bza oro ¹⁴ na maunyolo mawiri (2) ya oro caiyo, yakupakasa ninga cingwe, ndipo mangirira maunyoloyo kubzakulumikidzira.

Bza capacifuwa

¹⁵ “Kondza capacifuwa ca pakutonga, basa la waluso. Kondza ninga koleti ya wantsembe, ya nguwo yabwino yakuluka, usalu bwa oro na usalu bwa nguwo za azul, roxo na ifuira”. ¹⁶ Cikhale ca magonyo manai (4), ca cithatha cibodzi (1) m'mbali zentse, ndipo cakufunya kawiri (2). ¹⁷ Patsogolo pace, ndandamisa mifolo minai (4) ya minyala yakufunika. Pa mfolo wakuyamba pakhale rubi ibodzi, topazi ibodzi na berilo ibodzi, ¹⁸ mfolo waciwiri (2) ukhale wa Jemerada, safira na diyamante, ¹⁹ mfolo wacitatu (3) ukhale wa jasinto, agate na ametista, ²⁰ mfolo wacinai (4) ukhale wa kirizolito, onikisi na jasipe, iyoyo idzakhale yakukhaliridwa na oro mu ngoloweko zace. ²¹ Idzakhale minyala khumi na miwiri (12) ubodzi pa dzina libodzi na libodzi la aljirayeri, ubodzi na ubodzi udzanembedwe ninga selo, na dzina libodzi la madzindza khumi na mawiri (12). ²² “Ukondze kwa capacifuwa tumaunyolo twa oro caiyo twakuluka ninga bzingwe”. ²³ Kondza pomwe mphete ziwiri (2) za oro ndipo uzilumikidze m'mphepete ziwiri (2) za capacifuwa. ²⁴ Manga tumaunyolo tuwiri (2) twa oro mumphete za m'mphepete mwa capacifuwa. ²⁵ Ndipo mphepete munango mwa tumaunyolo umange bzakulumikidza bziwiri (2), mphanidza m'mapewa mwa koleti ya wantsembe kucipande ca kutsogolo. ²⁶ Kondza mphete zinango ziwiri (2) za oro ndipo uzimangiridze m'mphepete ziwiri (2) zinangozo za capacifuwa, pa cakulukidwa ca mkati, pafupi pa koleti ya wantsembe. ²⁷ Kondza pomwe mphete ziwiri (2) za oro ndipo uzimangiridze kumbali ya mkati mwa m'mapewa, kutsogolo kwa koleti ya wantsembe, pafupi na mkawo, padzulu pa mceka wa koleti ya

wantsembe. ²⁸ Mphete za capacifuwa zidzamangiridzidwe kumphete za koleti na cingwe ca azul, mwakulumikidzana na capacifuwa kumceka, kuti cisaye kulekerana na koleti ya wantsembe.

²⁹ “Nthawe yentse yomwe Aloni an'pita pa Mbuto Yakucena, adzatenge madzina ya aljirayeri pamtima mwa capacifuwa ca pakutonga, ninga cikumbuso cakusaya kumala patsogolo pa MBUYA”. ³⁰ Ikhambo Urimu na Tumimu* mucapacifuwa ca pakutonga, kuti bzikhale pamtima pa Aloni nthawe zentse pomwe iye an'pita patsogolo pa MBUYA. Tenepoyo, Aloni nthawe zentse pomwe an'ndzayenda patsogolo pa MBUYA an'ndzakhala na bzinthu pacifuwa bza kudzathandiza nazo Ijirayeri pakutonga.

Bzakubvala bzinango bza wantsembe

³¹ “Kondza manto ya koleti ya wantsembe na usalu bwa azul basi”, ³² pakati pa mantoyo siya buli lakupita msolo. Mwakuzungulira mwace mudzakhale nguwo yakufunya ninga gola kuti lireke kung'ambika. ³³ Kondza bordado zakulingana na bzisapo bza roma za usalu bwa nguwo ya azul, roxo na bufuira m'mpheapete mwakulukidwa mwa mantoyo, ndipo na mabhero ya oro mwakutewerana. ³⁴ Mabhero ya oro na bordadozo bzidzapanitanisidwe mumpheapete mwa mantoyo. ³⁵ Aloni an'dzabvala manto pomwe an'dzatumikira. Muwira wa tumabero un'dzabveka pomwe iye an'dzapita pa Mbuto Yakucena patsogolo pa MBUYA na pomwe an'dzacoka, kuti aleke kufa.

³⁶ “Ukondze diyadema ya oro caiyo, ndipo uinembe ninga kunembedwa kwa cidhindo kuti: Cakupambulidwa ca MBUYA”. ³⁷ Uimangirire kumbali yakutsogolo kwa turbante na cingwe ca azul. ³⁸ Ndipo in'dzakhala pam'kuma pa Aloni, tenepoyo iye an'dzatenga mulandu wa kutaza kulikwentse komwe aljirayeri adacita kuna bzinthu bzakucenesedwa, pomwe adacita bzakupereka bzawo bzentse. In'dzakhala pam'kuma pa Aloni nthawe zentse, kuti bzakupereka bzidzatabiridwe na MBUYA.

³⁹ “Pakasa batina na turbante ya nguwo yabwino, mceka udzakondzedwe na nyakuluka”. ⁴⁰ Wana wa Aloni uwakondzerembo mabatina, miceka na bzapeu, kuti bziwapasise mbiri na kulemekezedwa. ⁴¹ Ukadzamala kubvazika m'bale wako Aloni na wana wace, uwadzoze ndipo uwapambule kuti akhale azibaba wa ntsembe wakunditumikira.

⁴² “Uwakondzerembo makabudula ya nguwo yakucokera mciuno mpaka mchafu, kuti abise upezi bwawo. ⁴³ Aloni na wana wace bzin'funika kuti ambadzabvale nthawe zentse zomwe an'dzapita muCikumbi ca Kugumani-rana ayai pomwe an'dzafendera pafupi na guwa kuti aphate basa pa Mbuto Yakucena, kuti aleke kukhala na thangwe acifa”.

Uyu ni Mtemo wakusaya kumala kuna Aloni na kwa bzizukulu bzace.

29

Msinda wakudzoza azibaba wa ntsembe

¹ “Iwepo pakudzapambula Aloni na wana wace kuti adzanditumikire ninga azibaba wa ntsembe udzacite terepa: Udzatenge kamkono kabodzi na mabira mawiri bzakusaya kupunduka. ² Tenga ufa bwa tirigu bwabwino bwakusaya cakufufumisa, ukondze pau na mabolo bzakumunydwa na azeite, na pau zakusaya nchinya, zakupalangiridwa azeite. ³ Ubziikhe mucitundu, ndipo ubzibwerese mucitundumo. Ubweresembo kamkono kale na mabira mawiri yale (2). ⁴ Patsogolo pace, bweresa Aloni na wana wace

* **28:30** Bzikhali bzinthu bziwiri bzomwe bzikhaphatisidwa basa la kudziwa kufuna kwa Mulungu.

pakupitira muCikumbi ca Kugumanirana ndipo udzawasambise. ⁵ Ndipo utenge bzakubvala ubvazike Aloni batina na capacifuwa. Um'mangirire koleti ya wantsembe na mceka. ⁶ Umuikhe turbante mumsolo ndipo pa turbhantepo umangirire diyadema yakucenesedwa. ⁷ M'dzoze na mafuta ya kudzozesa, uthululire m'msolo mwa Aloni. ⁸ Ndipo ubwerese wana wace, uwabvazike batina m'bodzi na m'bodzi ⁹ na turbante mumsolo. Uwaikhe miceka, Aloni na wana wace. Unyantsembe ni bwawo ninga Mtemo wakusaya kumala. Tenepoyo iwepo un'dzapambula Aloni na wana wace”.

¹⁰ “Bweresa kamkono patsogolo pa Cikumbi ca Kugumanirana. Ndipo Aloni na wana wace an'dzaikha manja pamsolo pa kamkonoko, ¹¹ ndipo iwe udzakuphe pamaso pa MBUYA kutsogolo kwa Cikumbi ca Kugumanirana. ¹² Pamwepo udzatenge mulopa wa kamkono kale, ndipo udzapalangire pa nyanga za paguwa na cala. Mulopa wakusala udzauthululire patsinde la guwalo. ¹³ Patsogolo pace utenge mafuta yentse yomwe yanimpsinkha utumbo, mafuta ya kuciropa, impso ziwiri na mafuta yomwe yanimpsinkha impsozo ndipo ubzitenthe paguwapo. ¹⁴ Tsono nyama yace, khanda na ndowe za kamkono kale, ubzitenthe kunja kwa msasa. Ni ntsembe zakulekereredwa bzitazo”.

¹⁵ “Tenga m'bodzi wa mabira yale, ndipo Aloni na wana wace adzaikhe manja pamsolo pace. ¹⁶ Udzamuphe ndipo udzatenge mulopa wace uciwazira m'mbali zentse za guwalo. ¹⁷ Udzagwate-gwate birayo ndipo udzatsuke utumbo na minyendo yace, udzaikhe pambali pa msolo na bzinangobzo. ¹⁸ Ndipo utenthe bira wentseneyo paguwa. Ni ntsembe yakutentha ya MBUYA, ni ntsembe ya pfungo labwino ya MBUYA yakukondzedwa pamoto”.

¹⁹ “Patsogolo pace udzatenge bira winangoyo ndipo Aloni na wana wace adzaikhe manja pamsolo pace, ²⁰ ndipo iwe udzaphe birayo, udzatenge mulopa wace ucidzupalangira munyantsi mwa khutu lamadidi la Aloni na la wana wace, na pa cala cikulu ca boko lamadidi na ca mwendo wamadidi ca m'bodzi na m'bodzi wawo. Patsogolo pace thululira mulopa wakusala m'mbali zentse za guwalo. ²¹ Pamwepo, utenge mulopa pan'gono wa guwa na mafuta pan'gono yakudzozesa, ndipo udzawazire Aloni na bzakubvala bzace, na wana wace na bzakubvala bzawo. Tenepoyo an'dzapambulidwa iye na bzakubvala bzace, na wana wace na bzakubvala bzawo”.

²² “Patsogolo pace birayo udzam'cose mafuta, mafuta ya mbali ya kumcira, mafuta ya kuutumbo, mafuta ya kuciropa, impso ziwiri (2), na mafuta yomwe yambampsinkha impsozo na nchafu ya madidi. Umweyu ni bira wa msinda wa kudzoza. ²³ Ndipo mucitundu ca pau zakusaya cakufufumisa comwe ciri patsogolo pa MBUYA, cosa pau ibodzi, bholo libodzi lakuwochedwa na azeite na pau ibodzi yakusaya nchinya. ²⁴ Bzentse ubziikhe m'manja mwa Aloni na mwa wana wace, ndipo abziwonese kumbali na mbali acidzabzipereka patsogolo pa MBUYA ninga ntsembe zakulatiza. ²⁵ Patsogolo pace udzabzitenge m'manja mwawo ndipo udzatenge pau pa guwa, na ntsembe yakutentha yakununchira bwino kwa MBUYA, ni cakuperekedwa ca MBUYA cakukondzedwa pa moto”.

²⁶ Utenge nkhombe ya bira wakudzozera Aloni ndipo ulatize mbali na mbali patsogolo pa MBUYA, ninga ntsembe zakulatiza, nkhombe imweyo indzakhala yako. ²⁷ “Pamwepo udzapambule mbali zire za bvululume wakudzozera Aloni na wana wace, nkhombe na nchafu bzomwe bzidalatizidwa ninga bzakupereka. ²⁸ Mbali zimwezi nthawe zentse zin'dzaperekedwa na aJirayeri acidzagitira Aloni na wana wace. Ni kutsonkha kwakuumirizidwa kuti acite, mu bzakupereka bzawo bza kuphatana na MBUYA”.

²⁹ “Bzakubvala bzakucenesedwa bza Aloni bzin'dzakhala bza wana wace wacimuna, kuti adzabvale akadzadzozedwa acidzapambulidwa. ³⁰ Mwana omwe an'dzakhala pambuto yace ninga wantsembe, pakudzapita mu-Cikumbi ca Kugumanirana kuti aphate basa paMbutu Yakucena, bzakubvalabzo adzabzibvale m'kati mwa ntsiku zinomwe”. ³¹ “Udzatenge bira wa kupambulidwa ndipo udzaphike nyama yace pambuto yakucena. ³² Ndipo Aloni na wana wace adzadye nyama ya birayo na pau yomwe iri m'citundu, pamsuwo pa Cikumbi ca Kugumanirana. ³³ Ndipo adzadye bzakuperekedwabzo bzomwe iwo adapereka kuti alekereredwe bzitazo na kupambulidwa. Pokha-pokha azibaba wa ntsembe ndiwo angadye, thangwe ni bzakucenesedwa. ³⁴ Pangasala nyama ya bira wa kupambulidwa ayai pau kufikira mangwana yandzace, udzatenhe. Bzireke kudyedwa, thangwe ni bzakucenesedwa.

³⁵ “Ndipo kudzozedwa kwa Aloni na wana wace, udzacite mkati mwa ntsiku zinomwe bzentse bzomwe ndidakuuza. ³⁶ Ntsiku iri-yentse umbaphe kamkono ninga cakupereka ca kulekereredwa bzitazo. Ucenese guwa, ucimbaperekera ntsembe pamwepo ndipo ulidzoze kuti licenesedwe. ³⁷ Mukati mwa ntsiku zinomwe pereka ntsembe ya kulekereredwa ya guwalo ndipo ulicenese. Pamwepo guwalo lin'dzakhala lakucena kwakuposa, ndipo bzentse bzomwe bzin'dzalikhuya bzin'dzakhala bzakucenesedwa.

Ntsembe ziwiri za ntsiku zentse

³⁸ “Bzomwe bzin'funika kuti umbapereke paguwa ni ibzi: Ntsiku iri-yentse upereke wana wa bira awiri wa gole libodzi. ³⁹ Upereke m'bodzi macibese winango kumaulo. ⁴⁰ Wakuyambayo umbam'pereke pabodzi na gaba m'bodzi wa ufa bwabwino, wakusanganiza na litru ibodzi ya azeite ya oliva, ndipo na litru ya vinyu ibodzi ninga cakupereka cakuthuluridwa. ⁴¹ Mwana wa bira waciwiriyo umbampereke kumaulo pabodzi na cakupereka ca cakudya na cakuthulula, ninga bza macibese bzire. Ni cakupereka ca pfungo labwino ca MBUYA cakukonzedwa pa moto.

⁴² “Ntsembe yakutenthayi imbadzacididwe ntsiku iri-yentse kwa m'badwe na m'badwe pamsuwo wa Cikumbi ca Kugumanirana, patsogolo pa MBUYA. Pambuto imweyi, Ine nin'dzagumana namwe ndipo nin'dzalewalewa na iwe. ⁴³ Pamwepo nin'dzagumana na aljirayeri, ndipo mbutoyo in'dzacenesedwa na ukulu bwangu.

⁴⁴ “Nin'dzacenesa Cikumbi ca Kugumanirana ndipo na guwa, nin'dzacenesambo Aloni na wana wace kuti anditumikire ninga azibaba wa ntsembe. ⁴⁵ Nin'dzakhala pakati pa aljirayeri ndipo nin'dzakhala Mulungu wawo. ⁴⁶ An'dzadziwa kuti Ine ndine MBUYA, Mulungu wawo, omwe ndidawacosa muljipito kuti ndikakhale pakati pawo. Ine ndine MBUYA, Mulungu wawo.

30

Guwa lakutenthera ntsembe zakununchira

¹ “Kondza guwa la muti wa akasiya lakutenthera ntsembe zakununchira. ² Likhale na magonyo manai (4) yakundendemerana, ya sentimetru makumi manai na maxanu (45) mbali ibodzi na ibodzi, ndipo sentimetru makumi mapfemba (90) kutalimpha kwace, nyanga zalene zidzaphatane na guwalo cicikhala cinthu cibodzi. ³ Udzapalangire oro caiyo mbali yakudzulu, mbali zentse na m'magonyo mwace ndipo udzakondze m'kombero wa oro m'mphepete mwace. ⁴ Kondza aligola za oro ziwiri kumbali ibodzi na ibodzi ya guwa, pantsi pa m'kombero kuti ziphate tumitanda twakulinyamulisa.

⁵ Utenge muti wa akasiya ukondze tumitanda ndipo utupalangire oro. ⁶ Ikha guwa patsogolo pa nguwo yakugawisa yomwe iri patsogolo pa Kaxa ya Cipangano*, patsogolo pa cakugwanankhirira ca Kaxa ya Cipangano komwe nin'dzagumana na iwe.

⁷ “Aloni an'dzathenta ntsembe yapfungo labwino pa guwa macibese yali-yentse, pomwe an'dzabwera kudzakondza bziphani-phani, ⁸ napombo pomwe an'dzabzigasa kukadoka. Ntsembeyo imbadzathenthedwe ntsiku zentse patsogolo pa MBUYA pa mibadwe yanu yentse. ⁹ Pa guwa limweri lekani kudzapereka ntsembe zakununchira za mtundu winango napo zakuthenta, ayai za phoso ngakhale kulithululira bzakumwa. ¹⁰ Aloni ambadzacite ntsembe za kulekereredwa bzitazo m'magonyo mwa guwali kabodzi pagole. Ntsembe za pagolezo, zimbadzacididwe na mulopa wakuperekedwa mwakulekereredwa bzitazo, kwa m'badwe na m'badwe. Guwa limweri kwa MBUYA ni lakucena kuposa”.

Ntsengwa ya kulombola

¹¹ Pamwepo MBUYA adalewa na Mozeji aciti: ¹² “Iwe ukacita kanembera ka aljirayeri, m'bodzi na m'bodzi wa iwo bzin'funika kuti alipire kuna MBUYA ntsengwa yakulomboledwa kwa moyo wace akadzakhala kuti alewengedwa. Tenepoyo palibe cisi cin'dzabwera kwa iwo iwepo ukawalewenga. ¹³ M'bodzi na m'bodzi wakunembedwa adzatsankhe garama zitanthatu (6), kucokera ku mphimo ya mbuto yakucena yomwe ni ya garama khumi na ziwiri (12). Garama zitanthatu ni zakupereka kwa MBUYA. ¹⁴ Wentse wakulewengedwa wa magole makumi mawiri (20) kuyenda kutsogolo, adzapereke cakupereka cimweci kwa MBUYA. ¹⁵ Anyakudala mbaleke kudzapereka mwakupitirira, ngakhale wakusauka kudzapereka mwakusaya kukwanira garama zitanthatu (6), pomwe an'dzapereka cakupereka kwa MBUYA ninga kulomboledwa kwa moyo wanu. ¹⁶ Tambira ntsengwa ya kulomboledwa kwa aljirayeri ndipo udzaphatise basa pa Cikumbi ca Kugumanirana. In'dzakhala cikumbuso pamaso pa MBUYA kucipande ca aljirayeri, kuti imbalombola moyo yanu”.

Ntsambidwe ya burondze

¹⁷ Pamwepo MBUYA adalewa kuna Mozeji aciti: ¹⁸ “Kondza ntsambidwe ya burondze na thako la burondze kuti ambasambire. Uikhe pakati pa guwa na Cikumbi ca Kugumanirana ndipo uidzaze madzi. ¹⁹ Aloni na wana wace adzasambe manja na kunzayo muntsambidwemo. ²⁰ Nthawe iri-yentse yomwe an'dzapita muCikumbi ca Kugumanirana, bzin'dzafunika kuti adzasambe na madziyo kuti aleke kufa. Napombo pomwe an'dzafendera pafupi na guwa kuti adzaphate basa la MBUYA, acidzawonesa cakupereka cakuthenthedwa pa moto, ²¹ an'dzasamba manja na kunzayo kuti aleke kufa. Umweyu ni Mtemo wakusaya kumala, kuna Aloni na bzizukulu bzace, mpaka mibadwe na mibadwe”.

Mafuta yakudzozesa

²² MBUYA adapitiriza kuuza Mozeji kuti: ²³ “Sanganiza bzakununchira bzabwino ibzi: Kiru zitanthatu (6) za mira ya madzi-madzi, cipande ca bzimwebzi ayai kiru zitatu (3) za kanela, kiru zitatu (3) za ndzimbe zakununchira bwino, ²⁴ kiru zitanthatu (6) za kasiya, malinge na mphimo ya mbuto yakucena, ndipo na galoni libodzi la azeite ya oliva. ²⁵ Na bzinthu bzimwebzi kondza mafuta yakucena yakudzozesa, ya kununchira bwino yakusanganizidwa, ninga momwe ambacitira wakukondza bzakununchira.

* **30:6** Kaxa ya Cipangano: MuciHeberi adati umboni.

Yamweyo yan'dzakhala mafuta yakucena yakudzozesa. ²⁶ Yaphatise basa la kudzoza Cikumbi ca Kugumanirana, Kaxa ya Cipangano, ²⁷ meza na bzakuphatisira bzace bzentse, cakukhazikira ciphani-phani na bzakuphatisira bzace, guwa la ntsembe yakununchira, ²⁸ guwa la ntsembe yakutentha na bzakuphatisira bzace bzentse, ntsambidwe na thako lace. ²⁹ Iwepo un'dzabzicenese tenepo bzinthubzo, ndipo bzin'dzakhala bzakucenesedwa kwene-kwene. Bzentse bzomwe bzin'dzakhuya bzinthubzo bzin'dzakhala bzakucenesedwa.

³⁰ “Dzoza Aloni na wana wace ndipo uwacene kuti anditumikire ninga azibaba wa ntsembe. ³¹ Uza aljirayeri kuti: Yamweya yan'dzakhala mafuta yangu yakucena yakudzoza, mibadwe na mibadwe. ³² Leka kudzayathululira kwa munthu omwe ni wantsembe lini, ndipo leka kudzakondza mafuta yanango na makondzedwe yamweya. Ni mafuta yakucena, na tenepo imwepo bzin'funika kuti muyayese yakucena. ³³ Omwe an'dzakondza mafuta ninga yamweya ayai kudzayaphatise basa kwa winango omwe ni wantsembe lini, an'dzacosedwa pakati pa mbumba yace”.

Ntsembe yakununchira

³⁴ MBUYA adapitiriza kulewa na Mozeji kuti: “Sanganiza bzakununchira bwino ibzi: Balsamu, onika, galibanu na ntsembe yakununchira caiyo, bzentse mumphimo ibodzi-bodzi, ³⁵ ndipo kondza ntsembe yakununchira ya m'nunci wakusanganiza, ninga momwe ambakondzera wakukondza bzakununchira. Udzaikhe munyu ndipo iyo in'dzakhala caiyo na yakucena. ³⁶ Upeye cipande cinango mpaka kunyodoka ndipo uwuikhe kutsogolo kwa Kaxa ya Cipangano muCikumbi ca Kugumanirana, komwe nin'dzawonana na iwe. Ntsembe yakununchirayo in'dzakhala yakucena kwene-kwene kwa imwe. ³⁷ Lekani kudzacita ntsembe yakununchira inango na kakondzedwe kamweka kuti ikhale yanu, ntsembe imweyi muiyese yakucena, yakuperekedwa kuna MBUYA. ³⁸ Omwe an'dzacita ntsembe yakulingana na imweyire kuti abve kununchira kwace, an'dzacosedwa pakati pa mbumba yace”.

31

Amisiri wakumanga Cikumbi ca Mipembo

¹ Pamwepo MBUYA adauza pomwe Mozeji kuti: ² “Ine ndasankhula Bezaleri, mwana wa Uri, mzukulu wa Huri, wa dzinza la Juda, ³ ndipo ndam'dzaza Mzimu wa Mulungu ndicimupasa luso, ndzeru na udziwi bwa kucita bzentse bza umisiri, ⁴ kuti ambanembe citalo ca basa na kukondza bzinthu na oro, parata na burondze, ⁵ aseme na kugoba minyala, ndipo kuti aseme muti na kugoba bzentse bza basa la luso. ⁶ Ndipo Ine ndidalata Awoliyabe, mwana wa Aisamaki wa dzindza la Dani, kuti am'thandize. Napombo ndawapfundzisa wentse wa luso kuti andikondzere bzentse bzomwe ndawauza: ⁷ Cikumbi ca Kugumanirana, Kaxa ya Cipangano na cakugwanankhirira comwe ciri padzulu pa Kaxayo na bzinango bzentse bzakuphatisira basa bza Cikumbi, ⁸ ndipo meza na bzakuphatisira basa bzace, cakukhazikira bziphaniphani bza oro caiyo na bzakuphatisira basa bzace, guwa lakutenthera bzakununchira, ⁹ guwa la ntsembe yakutentha na bzakuphatisira basa bzace, ntsambidwe na cakukhazikira cace, ¹⁰ bzakubvala bza misinda, napombo bzakubvala bzakucenesedwa bza wantsembe Aloni na bvakubvala bza wana wace, pomwe an'katumikira ninga wantsembe, ¹¹ mafuta ya kudzoza na ntsembe zakununchira za mbuto yakucena. An'dzacita bzentse ninga momwe Ine ndawauza”.

Ntsiku ya Sabudu

¹² MBUYA adalewa pomwe kuna Mozeji aciti: ¹³ “Uza aljirayeri kuti ambakumbukire ntsiku zangu za Sabudu. Cimweci cidzakhala cizindikiro pakati pa Ine na imwe, m'badwe na m'badwe, mwakuti adzadziwe kuti Ine ndine MBUYA omwe nimbakucenesani.

¹⁴ “Kumbukirani ntsiku ya Sabudu nakuti kwa imwe ni yakucena. Ule omwe an'dzasaya kuikumbukira bzin'funika kuti adzaphedwe. Ndipo omwe an'dzaphata basa pantsiku imweyi, adzathohedwe pakati pa mbumba yace. ¹⁵ M'kati mwa ntsiku zitanthatu mungadzacite basa liri-rentse, tsono ntsiku yacinomwe ni Sabudu, ntsiku yakupuma, yakucena kuna MBUYA. Ali-yentse omwe an'cita basa pantsiku ya Sabudu bzin'funika kuti adzaphedwe. ¹⁶ Na tenepo, aljirayeri an'dzakumbukira ntsiku ya Sabudu, pa mibadwe na mibadwe yawo icikhala cipangano cakusaya kumala. ¹⁷ Cimweci cin'dzakhala cizindikiro cakusaya kumala pakati pa Ine na aljirayeri, nakuti m'kati mwa ntsiku zitanthatu MBUYA adalenga kudzulu na pantsi ndipo pantsiku yacinomwe Iye, adapuma ndipo adakhala pomwe na mphambvu”.

¹⁸ Pomwe Mbuya adamala kulewa-lewa na Mozeji pa phiri ra Sinai, adam'pasa matabwa mawiri ya Cipangano, matabwa ya minyala, yakunembedwa na cala ca Mulungu.

32

Mphulu ya oro

¹ Mbumba pomwe idawona kuti Mozeji alikucedwa kubuluka muphiri, adakhonchezana pakhana Aloni icimuza kuti: “Bwera, utikondzere mirungu kuti ititsogolere, nakuti Mozejiyo, mwamuna omwe adaticosa kuIjipito, tirikudziwa lini n'ciyani comwe camuwonekera”. ² Aloni adawatawira kuti: “Cosani mphete za m'makutu za oro za akazi wanu, na za wana wanu wacimuna na wacikazi ndipo zibwereseni kuna ine”. ³ Pamwepo, wentse adacosa mphete zawo za oro ndipo adayenda nazo kuna Aloni. ⁴ Iye adazitambira acizisungunusa, aciziikha mucakukondzera zentse zidakhala cifanikizo cibodzi ninga mphulu. Pamwepo, Iwo adalewa kuti: “Mbumba ya Ijirayeri, njiyi mirungu yanu yomwe idakucosani kuIjipito!”

⁵ Aloni pomwe adawona bzimwebzi, adamanga guwa patsogolo pa mphuluyo ndipo adalewa aciti: “Mangwana kun'dzawoneka uzokoto bwakukondwerera MBUYA”. ⁶ Mangwana yace, adabweresa ntsembe zakutentha na za ciphatano. Ndipo mbumba idakhala pantsi icidya na kumwa, patsogolo pace idaima kuti ibzine.

⁷ Pamwepo, MBUYA adauza Mozeji kuti: “Buluka, thangwe mbumba yako yomwe udacosa kuIjipito, yataika. ⁸ Mwakakulumize asiya bzomwe ndidawauza ndipo acita cifanikizo ninga mphulu, adaipemba ndipo adaipasa ntsembe, acilewa kuti: ‘Imwe aljirayeri njiyi mirungu yanu yomwe idakucosani kuIjipito’”. ⁹ MBUYA adauza pomwe Mozeji kuti: “Nimbawona kuti mbumba imweyi ina makani kwene-kwene. ¹⁰ Tsapano leka ukali bwangu bubwerere iwo, kuti ine ndiwadzonge. Patsogolo pace nin'dzakusandusa mbumba ikulu”.

¹¹ Tsono, Mozeji adadandaula kuna MBUYA, Mulungu wace, aciti: “Imwe MBUYA, thangwe ranyi mulikufuna kubweresa ukali bwanu kuna mbumba yanu, yomwe mudacosa kudziko la Ijipito na mphambvu ikulu ndipo na boko la mphambvu? ¹² Kodi aljipito an'dzalewa lini kuti: ‘Mudawacosa na cakulinga cakuipa, kuti muwaphe mumapiri ndipo muwadzonge

pa dziko'? Bwezani moto wa ukali bwanu! Khalani na ntsisi lekani kubweresa cakuipaci kuna mbumba yanu! ¹³ Kumbukirani anyagirinya wanu Abrahamu, Izaki na Ijirayeri, omwe imwepo caiye mudalumbirira kuti: 'Ndin'dzacita kuti bzizukulu bzako bzidzakhale bzakuwanda ninga nyenyezi za kudzulu ndipo ndin'dzabzipasa dziko lentseneli lomwe ndidalewa, kuti lin'dzakhala utaka bwawo kwakusaya kumala' ". ¹⁴ Pamwepo MBUYA adaleka cakugosva comwe akhafuna kucitira mbumba.

¹⁵ Ndipo, Mozeji adabuluka muphiri na matabwa mawiri ya Cipangano m'manja mwace, yakhadanembedwa mbali ziwiri kutsogolo na kumbuyo. ¹⁶ Matabwayo yakhadakondzedwa na Mulungu. Bzomwe bzikhadagobedwa m'matabwayo bzidanembedwa na Mulungu.

¹⁷ Ndipo pomwe Josuwe adabva ciwowo ca mbumba icimbakuwa, adauza Mozeji kuti: "Pana ciwowo ca nkondo pa msasa".

¹⁸ Mozeji adatawira kuti:

"Ni muwira lini wa wakukunda,
ngakhale muwira wa wakukundidwa,
tsono ndirikubva muwira wa wakuimba!"

¹⁹ Pomwe Mozeji adafika pafupi na msasa, adawona mphulu na bzakubzina, adakalipa acithusa matabwa pantsi munyantsi mwa phiri, aciyabadula. ²⁰ Ndipo adaphata mphulu yomwe iwo akhadakondza aciidzonga pa moto yatasandulika mpaka kunyodoka, adaiwazira m'madzi acipasa aljirayeri kuti amwe madziyo.

²¹ Ndipo Mozeji adabvundza Aloni kuti: "Ni ciyani comwe mbumbayi yakucitira kuti uiphonyese kwakugosva tenepayu?"

²² Aloni adamutawira kuti: "Lekani kukalipa, mbuya wangu, imwe mun'dziwisisa kuti mbumba imweyi imbakumbuka bzakuipa. ²³ Iyo idandi- uza kuti: 'Tikondzere mirungu kuti ititsogolere, nakuti tirikudziwa lini ni ciyani comwe cacitika kuna Mozejiyo mwamuna omwe adaticosa kuljip- ito' ". ²⁴ Pamwepo ndidawauza kuti: "Omwe ana oro, abwerese kuna ine. Mbumba idandibweresera oro, ine ndidaitusa pa moto ndipo padacokera mphuluyi".

²⁵ Mozeji adawona kuti mbumba ikhacita bzomwe in'funa, thangwe Aloni akhadawalekerera, mwakuti akhadasanduka cinthu cakusekesa kwa anyamadulanthaka wawo. ²⁶ Pamwepo adaimirira pakupitira pa msasa, ndipo aciti: "Omwe ni wa MBUYA aphantane na ine". Amuna wentse wa dzindza la Levi adaphatana na iye.

²⁷ Ndipo adawauza pomwe kuti: "MBUYA, Mulungu wa Ijirayeri alikulewa tenepa: 'M'bodzi na m'bodzi atenge cisenga cace, apite mumsasa pacikumbi na cikumbi ndipo aphe m'bale wace, xamwali wace, na wapafupi wace' ".

²⁸ Amunawo adacita ninga momwe adawauzira Mozeji, ndipo ntsiku imweyo adafa pafupi-fupi bzulu bzitatu pakati pa mbumba. ²⁹ Pamwepo Mozeji adalewa kuti: "Lero imwepo mwabzipambula kuti mukhale wakutu- mikira MBUYA, nakuti palibe na m'bodziyo wa imwe wabva ntsisi na mwana wace ayai m'bale wace. Na tenepo, ntsiku imweyo MBUYA adawadalisa".

³⁰ Mangwana yandzace, Mozeji adauza mbumba kuti: "Imwepo mwacita citazo cikulu. Tsapano nin'kwira pomwe kuphiri ndikalawe-lewe na MBUYA, kuti pinango ningakakwanise kuti Iye akulekerereni kutaza kwanu".

³¹ Ndipo Mozeji adabwerera kuna MBUYA aciti: "Mbumbayi idacita citazo cikulu, idabzikondzera mirungu ya oro. ³² Tsapano, ndaphata minyendo

ndirikukumbirani kuti muwalekerere citazo cawo, bzikasaya kukwanisika mundipfudze mulivu lanu lomwe mudanemba”.

³³ MBUYA adam'tawira Mozeji aciti: “Nin'dzapfudza mulivu langu wentse omwe adacita citazo kuna Ine. ³⁴ Ndoko tsapano, tsogolera mbumba kumbuto yomwe ndidakuuza, ndipo anju wangu an'dzayenda patsogolo pako. Tsono nthawe ikadzakwana yakuwapasa nyathwa, Ine nin'dzawapasa nyathwa thangwe ra kuphonya kwawo”.

³⁵ Ndipo MBUYA adapweteka mbumba na cisi, thangwe idaumiriza Aloni kuti akondze mphulu.

33

¹ Patsogolo pace MBUYA adauza Mozeji kuti: “Coka pambuto ino pabodzi na mbumba yomwe udacosa kudziko la Ijipito, ndipo ndoko kudziko lomwe ndidapicira na lumbiro kuna Abrahamu, Izaki na Jakobo, ndiciti: Ine nin'dzalipereka kuna bzizukulu bzako. ² Nin'dzatumiza anju patsogolo pako ndipo nin'dzathotha aKenani, aAmori, aHiti, aFerezi, aHevi na aJebuzi. ³ Ndokoni kudziko lomwe lidadzala m'kaka na uci. Tsono Ine ndiniyenda lini na imwe, nakuti ndimwe mbumba ya makani kwene-kwene, ndipo Ine ningakudzongeni munjira”.

⁴ Pomwe mbumba idabva mafala yakugosvayo, idayamba kulira, ndipo palibe omwe adabvala bzamantikade. ⁵ Bzimwebzi ni thangwe lakuti MBUYA akhadauza Mozeji kuti auze aljirayeri kuti: “Imwepo ndimwe mbumba ya makani kwene-kwene. Ine ningadayenda na imwe, napo nthawe pang'ono, Ine ningadakudzongani. Tsapano cosani bzamantikade bzanu ndipo Ine nin'dzadziwa n'ciyani nin'dzacita na imwe”. ⁶ Ndipopo, kuyambira pa phiri la Sinai*, aljirayeri alibe kubvala pomwe bzamantikade.

Cikumbi ca Kugumanirana

⁷ Ndipo Mozeji akhana msambo wakumanga Cikumbi mbali ya kunja kutali na msasa. Iye akhacicemera Cikumbi ca Kugumanirana. Ndipo omwe akhafuna kubvundza MBUYA, akhayenda muCikumbimo kunja kutali na msasa. ⁸ Nthawe zentse zomwe Mozeji akhayenda mpaka kumweko, mbumba yentse ikhambaimirira icikhala dzololo pakupitira pa bzikumbi bzawo, acimbamunyang'anisisa mpaka iye kukapita muCikumbi. ⁹ Nthawe zentse pomwe Mozeji akhapita muCikumbi, mtambo ukhabuluka uli-njo uciima pakupitira paCikumbi, ndipo MBUYA akhalewa-lewa na Mozeji. ¹⁰ Pomwe mbumba ikhawona mtambo uli-njo udaima pakupitira pa Cikumbi, wentse akhapemba adaimirira, m'bodzi na m'bodzi pakupitira pa cikumbi cace. ¹¹ MBUYA akhalewa-lewa na Mozeji nkhope na nkhope, ninga omwe alikulewa-lewa na xamwali wace. Patsogolo pace Mozeji akhabwera kumsasa. Tsono Jozuwe mwana wa Nuni, omwe akhamtumikira ninga m'thandizi akhacoka lini paCikumbico.

Mozeji pamaso pa Ukulu bwa Mulungu

¹² Mozeji adauza MBUYA adati: “Imwe mudandiuza kuti: ‘Tsogolera mbumbayi’, tsono mulibe kundiuza omwe mun'dzatuma kuti ayende na ine. Mudalewa kuti: ‘Ine ndirikukudziwa na dzina ndipo nimbakomedwa nawe’. ¹³ Penu cadidi mumbandicitira cifundo, ndidziwiseni bzitalo bzanu kuti ndikudziweni ndipo ndiwone cifundo canu kwa ine. Kumbukirani kuti wanthuwa ni mbumba yanu”.

* **33:6** Sinai: MuBibliya la Almeida ambati: “Horebe”.

¹⁴ MBUYA adatawira kuti: “Ine caiye nin'dzayenda nawe, ndipo nin'dzakupasa mphumulo”.

¹⁵ Pamwepo Mozeji adalewa kuti: “Mukaleka kuyenda nafe, lekani kutitumiza. ¹⁶ Tin'dzadziwa tani ine na mbumba yanu kuti mwaticitira cifundo mukaleka kuyenda nafe? Kodi ni ciyani comwe cisiyanisa, ine na mbumba yanu pakati pa mbumba zentse za padziko la pantsi?”

¹⁷ MBUYA adauza Mozeji kuti: “Nin'dzacita bzomwe wandikumbira, thangwe nimbakomedwa na iwe ndipo nimbakudziwa na dzina”.

¹⁸ Pamwepo Mozeji adati: “Ndirikukumbirani kuti muniwone ukulu bwanu”.

¹⁹ Ndipo Mulungu adatawira kuti: “Nin'dzacitisa kuti ubwino bwangu bwentse bupite na patsogolo pako, ndipo nin'dzalewa dzina langu lomwe ni MBUYA patsogolo pako. Nin'dzacitira ntsisi ule omwe Ine nin'dzafuna kum'citira ntsisi, ndipo nin'dzacitira cifundo ule omwe Ine nin'dzafuna kum'citira cifundo”. ²⁰ Ndipo adapitiriza kuti: “Iwepo un'dzawona lini nkhope yangu, thangwe palibe omwe angandiwone, acipitiriza kukhala na moyo”.

²¹ MBUYA adapitiriza kulewa kuti: “Iripo mbuto pafupi na Ine pano, pomwe iwepo un'dzaima padzulu pa mwala. ²² Tsono ukulu bwangu bukambadzapita, Ine nin'dzakuikha mugwindza la mwala ndipo nin'dzakumpsinkha na boko langu mpaka Ine kupita. ²³ Pamwepo nin'dzacosa boko langu ndipo iwepo un'dzawona kumbuyo kwangu. Tsono nkhope yangu palibe omwe an'dzaiwona”.

34

Matabwa mapsa ya Malangizo Khumi

¹ MBUYA adauza Mozeji kuti: “Goba matabwa mawiri (2) ya minyala yakulinganira na yakuyamba yale, ndipo pamatabwayo nin'dzanemba mafala yomwe yakhali pamatabwa yakuyamba yomwe iwe udabadula. ² Ukhale wakukonzeka macibese kuti udzakwire paphiri la Sinai. Ndipo pom'pale pantsonga ya phiri ukawonekere kuna Ine. ³ Palibe omwe an'dzakwira na iwe, napo kudzakhala pambuto iri-yentse ya phiri. Ndipo mabira na ng'ombe bzipdzaleke kudyera pafupi na phiriro”.

⁴ Pamwepo Mozeji adagoba matabwa mawiri (2) ya minyala yakulinganirana na yakuyamba ndipo adakwira paphiri la Sinai, macibese-bese, ninga momwe MBUYA akhadamuuzira, adanyamula m'manja mwace matabwa mawiri (2) ya minyala. ⁵ Pamwepo MBUYA adabuluka mumtambo, adakhala naye pamwepo ndipo adalewa dzina lace lomwe ni MBUYA. ⁶ Ndipo adapita patsogolo pa Mozeji, acimbalewa kuti:

“MBUYA, MBUYA,

Mulungu wacifundo na ntsisi,
wacusaya kukalipa mwakamkulumize,
wakudzala na lufoi ndipo wakukhulupirika,

⁷ Omwe ambawonesa lufoi lace kwa bzulu bza mibadwe
ndipo ambalekerera bzakuipa,
kusandukira na bzitazo.

Na bzentsenebzi ambaleka lini kulanga omwe ana mulandu.

Ambapasa nyathwa wana na azukulu

thangwe ra kuphonyera Mulungu kwa azibaba wawo,
mpaka m'badwe wa citatu (3) na wa cinai (4)”.

⁸ Pamwepo letu Mozeji adagodama, acitsulima, ndipo adam'pemba aciti:
⁹ “Mbuya, penu cadidi mumbandicitira cifundo, tiperekezeni ndipo Mbuya. Napo mbumbayi ni ya makani kwene-kwene, tirekerereni cakuipa cathu na kutaza kwathu ndipo ticiteni utaka bwanu”.

Kubwerezera kucita Cipangano

¹⁰ MBUYA adauza Mozeji kuti: “Nin'cita cipangano. Patsogolo pa mbumba yako yentse nin'dzacita bzidabwiso bzomwe bzikanati kucitika pamaso pa mbumba inango iri-yentse ya padziko. Pakati pa mbumba yomwe iwepo un'khala, pan'dzawoneka basa la kudabwisa lomwe Ine MBUYA nin'dzacita. ¹¹ Bvera bzomwe Ine nin'kuuza lero lino. Nin'dzathotha patsogolo pako aAmori, aKenani, aHiti, aFerezi, aHevi na aJebuzi. ¹² Lekani kucita cipangano na wale alikukhala mdziko lomwe mulikuyenda, nakuti an'dzakhala ninga diwa kuna imwepo. ¹³ Kagweseni maguwa yawo, gumulani minyala yawo ndipo gwatani bzifanikizo bzawo bza mphanda. ¹⁴ Muleke kutumbiza mirungu inango, thangwe dzina la MBUYA ni Ntsanje, ndipo Iye cadidi ni Mulungu wa ntsanje”.

¹⁵ “Cenjera kuti ukaleke kukacita cipangano na wale wakukhala m'dziko la Kenani. Nakuti iwo pomwe an'cita upombo acitewera mirungu yawo ndipo acimbaipasa ntsembe, an'dzacemera iwepo ucikadya nawo bza ntsembe zawozo ¹⁶ ndipo ucisankhulira wana wako akazi pakati pa wana wawo. Pomwe akaziwo an'kacita uputa mwakuteweza mirungu yawo, angadzacitise wana wako kuti acitembo upombo”.

¹⁷ “Lekani kubzikonzera bzifanikizo bza utale bwakusungunusidwa”.

¹⁸ “Lekani kuyebwa kucita cikondwereso ca pau zakusaya cakufufumisa. Mkati mwa ntsiku zinomwe mumbadye pau zakusaya cakufufumisa, ninga momwe ndidakuuzani. Citani bzimwebzi Panthawe yace, mwezi wa Abibe*, pakuti mwezi umweule iwe udacoka kuIjipito.

¹⁹ “Mwana wacimuna ali-yentse wa kuyamba kubadwa ni wangu, napombo cakuyamba kubadwa cacimuna pakati pa bzifuwo bzanu bzentse: Ng'ombe, mabira na mbuzi. ²⁰ Tsono bulu akadzabala mwana wakuyamba mudzamulombole na bira. Tsono mukadzasaya kumulombola mudzamupongonyole khosi. Mumbalombole wana wanu wentse wakuyamba kubadwa”.

“Palibe omwe an'dzabwera cimanja-manja patsogolo pangu”.

²¹ “Mumbaphate basa m'kati mwa ntsiku zitanthatu, tsono ntsiku yacinomwe mumbapume, napo panthawe yakulima ayai yakubvuna”.

²² “Lekani kuyebwa kucita cikondwereso ca midzinga Panthawe ya bza-kubvuna bzakuyamba bza tirigu ndipo cikondwereso cakumala kubvuna, pakumala kwa gole. ²³ Amuna wentse pakati pa mbumba yako ambadzakawonekere patsogolo pa MBUYA, Mulungu wa Ijirayeri, katatu pa gole. ²⁴ Nin'dzathotha madziko patsogolo pako ndipo nin'dzathimizira dziko lako. Pomwe un'dzakwira katatu pa gole kuti ukawonane na MBUYA Mulungu wako, palibe omwe an'dzasirira dziko lako”.

²⁵ “Leka kudzandipasa mulopa wa ntsembe pabodzi na pau zakufufumisidwa, ndipo leka kudzasiya cinthu ca ntsembe ya cikondwereso ca Paxkwa mpaka kufikira mangwana yandzace”.

²⁶ “Bweresa bzisapo bzakuyamba bzabwino kwene-kwene dziko lako pambuto yakucena ya MBUYA, Mulungu wako.

“Leka kuphika mbuzi mumkaka wa mai wace”.

* **34:18** Mwezi wa Abibe ni mwezi omwe ungakhale ninga Março ayai Abril.

²⁷ MBUYA adauza Mozeji aciti: “Nemba mafalaya. Thangwe ni kucokera mwa iyo pomwe ndirikucita cipangano na iwe ndipo na Ijirayeri”. ²⁸ Mozeji adakhala na MBUYA kumwekule ntsiku makumi manai masikati na usiku, alibe kudya cinthu napo kumwa madzi. Ndipo adanemba pamatabwa mafala ya Cipangano, yomwe ni Malangizo Khumi.

Kuyetima kwa nkhope ya Mozeji

²⁹ Pomwe Mozeji akhabuluka paphiri la Sinai, na matabwa mawiri ya Cipangano m'manja, Mozeji alibe kudziwa kuti nkhope yace ikhayetima thangwe ra kulewa-lewa na MBUYA. ³⁰ Pomwe Aloni na aljirayeri yentse adawona nkhope ya Mozeji idayetima adabva mantha kum'fenderera. ³¹ Tsono Mozeji adawacemera. Aloni na atsogoleri wentse wa mthithi adabwera kuna iye ndipo Mozeji adalewa-lewa nawo. ³² Pambuyo pace adabwerambo aljirayeri wentse ndipo iye adawafotokozeraz bzentse bzomwe MBUYA adamuza paphiri la Sinai.

³³ Pomwe adamala kulewa-lewa nawo, adampsinkha nkhope na nguwo. ³⁴ Tsono, nthawe zentse zomwe Mozeji akhayenda patsogolo pa MBUYA kukalewa-lewa naye, akhacosa nguwoyo kufikira atabula. Ndipo akabula akhauza aljirayeri bzentse bzomwe iye akhauzidwa kuti acite. ³⁵ Ndipo iwo akhambawona nkhope yace ikhayetima. Pamwepo Mozeji akhambampsinkha pomwe nkhope yace na nguwo mpaka kupita pomwe kuti alewe-lewe na MBUYA.

35

M'temo wa Sabudu

¹ Mozeji adatsonkhanisa mthithi wentse wa aljirayeri aciwauza kuti: “Bzomwe MBUYA wakuuzani kuti mucite ni ibzi: ² M'kati mwa ntsiku zitanthatu mungadzaphate basa liri-lentse, tsono ntsiku yacinomwe idzakhale yakucena kwa imwe, Sabudu ya m'pumulo yakusankhulidwa na MBUYA. Wentse ule omwe an'dzaphata basa pantsiku imweyo bzin'dzafunika kuti adzaphedwe. ³ Ndipo mudzaleke kuphatiza moto munyumba zanu ntsiku ya Sabudu!”

Bzinthu bzakukondzera Cikumbi ca Mipembo

⁴ Mozeji adauza mthithi wentse wa aljirayeri kuti: “Bzomwe MBUYA walewa kuti mucite ni ibzi: ⁵ Pambulani cipande ca bzinthu bzanu mupase MBUYA. Wentse ule omwe ana m'tima wakupasa, an'dzabweresa ninga cakupereka kwa MBUYA bzinthu ibzi: Oro, parata, burondze, ⁶ usalu bwa nguwo ya azuli, roxo na ifuira, nguwo yabwino, ukuse bwa mbuzi, ⁷ makhanda ya bvululume yakupalangiridwa mtoto ufuira, makhanda yakufewa, muti wa akasiya, ⁸ mafuta ya kubvunikira, bzakununcira bzakukondzera mafuta ya kudzoza na ntsembe yakununchira, ⁹ ndipo minyala ya onikisi na minyala inango yakufunikira kuti ikhidwe pakoleti ya wantsembe ndipo na pacifuwa’ ”.

¹⁰ “Wentse omwe pakati panu an'kwanisa, an'dzacita bzentse bzomwe MBUYA alewabzi: ¹¹ Kukondza Cikumbi ca Mipembo, na cam'kati na bzakusvimphirira bzace, ngoloweko zace, matabwa yace, mitanda yace, mphanda zace na matsinde yace, ¹² Kaxa ya Cipangano na tumitanda twace, cakugwanankhirira na nguwo yakupsinkhira, ¹³ meza na tumitanda twace na bzombo bzace bzentse, ndipo na pau zakuperekedwa kuna Mulungu, ¹⁴ cakukhazikira bziphaniphani na bzombo bzace, bziphaniphani bzace na mafuta ya kubvunikira, ¹⁵ guwa la ntsembe yakununchira na tumitanda twace, na mafuta ya kudzoza, na ntsembe ya kununchira bwino,

na cinguwo cakugwatisa pa kupitira muCikumbi ca Mipembo, ¹⁶ guwa la ntsembe yakuentha na cakuwochera cace ca burondze, tumitanda twace na bzombo bzentse, ntsambidwe ya burondze na cakukhazikira cace, ¹⁷ nguwo za kugwatira kunja kwa cimtalo, na mbiru zace na matsinde yace, na nguwo yakugwatira pakupitira mucimtalo, ¹⁸ bzakukhomereresesa Cikumbi ca Mipembo na ya cimtalo ndipo na bzingwe bzabzene, ¹⁹ bzakubvala bzomwe an'dzabvala wakutumikira mumbuto yakucena, napo bzakubvala bzakucenesedwa bza wantsembe Aloni ngakhale bzakubvala bza wana wace, pomwe an'dzatumikira ninga wantsembe' ”.

²⁰ Pamwepo mthithi wentse wa aljirayeri udacoka patsogolo pa Mozeji, ²¹ ndipo wentse omwe akhafuna mtima wace ucimumiriza, adabweresa bzakupereka kuna MBUYA kuti amangire Cikumbi ca kugumanirana, na mabasa yawo yentse ndipo na bzakubvala bzakucenesedwa. ²² Wentse omwe adakondzeka amuna napo akazi, adabweresa mphete za oro za mitundu iri-yentse: Mphete, nkhwinjiri, mphete-cala na bzakudekesera. Ndipo adapereka bzinthu bzawo bza oro ninga cakupereka ca msinda wa MBUYA. ²³ Wentse omwe akhana usalu bwa nguwo ya azuli, ya roxo na ifuira ayai nguwo yabwino, ukuse bwa mbuzi, makhanda ya bvululume yakupalangiridwa mtoto ufuira ayai makhanda yakufewa, akhabzibweresa. ²⁴ Wale omwe adabweresa cakupereka ca parata ayai ca burondze adabzipereka ninga cakupereka kwa MBUYA, ndipo wentse ule omwe akhana muti wa akasiya kuti aphantire basa liri-lentse, adaibweresambo. ²⁵ Akazi wentse wakukwanisa akhabweresa bzakuluka na manja yawo: Nguwo ya azuli, yaroxo, ifuira na nguwo yabwino. ²⁶ Akazi wentse omwe akhafuna ndipo akhana luso adaluka ukuse bwa mbuzi. ²⁷ Atsogoleri adabweresa minyala ya onikisi na minyala inango yakufunikira kuti iikhidwe pakoleti na capacifuwa ca wantsembe. ²⁸ Adabweresa pomwe bzakununchira na mafuta ya oliva kuti abvunikire, mafuta ya kudzozero ndipo na ntsembe yakununchira bwino. ²⁹ Aljirayeri wentse omwe adabzipereka, amuna napo akazi, adabweresa kuna MBUYA bzakupereka bzaufulu kwa basa lentse lomwe MBUYA adawauza kuti acite, kucokera mwa Mozeji.

Amisiri wa Cikumbi ca Mipembo

³⁰ Mozeji adauza aljirayeri kuti: “MBUYA adasankhula Bezaleri, mwana wa Uri, m'zukululu wa Huri, wa dzinza la aJuda, ³¹ ndipo adamudzaza Mzimu wa Mulungu, acim'pasa ndzeru, udziwi na luso la umisiri, ³² kuti anembe citalo ca basa ndipo acite basa na oro, parata na burondze, ³³ kuti aseme minyala yakudekesera, ndipo kugoba muti, ndipo kucita basa la umisiri liri-lentse. ³⁴ Ndipo adapasa iye napombo Awoliyabe, mwana wa Ayizamaki, wa dzindza la Dani, luso lakupfundzisa winango. ³⁵ Wentsenewa adawapasa ndzeru zakuti acite basa liri-lentse la umisiri, la kunemba citalo ca basa, ndipo la kuluka nguwo yabwino na usalu bwa nguwo zakubiriwira ya roxo na ifuira ndipo la kupakasa. Akhakwanisa kunemba na kucita basa liri-lentse la umisiri.

36

¹ “Ndipo Bezaleri na Awoliyabe, na amuna wentse wakukwanisa, omwe MBUYA adapasa udziwi na luso la basa lentse la kumanga mbuto yakucena, an'dzaphata basa ninga momwe MBUYA adawauzira”.

² Pamwepo Mozeji adacemera Bezaleri, Awoliyabe na amuna wa luso wentse omwe MBUYA adawapasa udziwi, omwe akhadakondzeka kubwera kudzaphata basa. ³ Adatambira kuna Mozeji bzakupereka bzentse bzomwe

aJirayeri akhadabweresa kuti bziphatisidwe basa la kumanga mbuto yakucena. Ndipo mbumba ikhambabweresa bzakupereka bza ufulu kuna Mozeji macibese yali-yentse. ⁴ Ndipo amisiri wentse waluso omwe akhaphata basa pambuto yakucena, adaimisa basa ⁵ ndipo adauza Mozeji kuti: “Mbumba irikubweresa bzizinji kuposa bzomwe bzikhafunika kuti tiphatisire basa lomwe MBUYA adalewa”.

⁶ Pamwepo Mozeji adalewa kuti yalewedwe m'misasa yentse mafala yakuti: “Palibe mwamuna ayai mkazi an'bweresa pomwe cakupereka kumbuto yakucena”. Na tenepo mbumba idaletsedwa kubweresa pomwe bzinthu, ⁷ thangwe bzikhadatambiridwabzo bzikhali bzizinji kuposa bzomwe bzikhafunika kuti aphantisire basa lentse.

Kamangidwe ka Cikumbi ca Mipembo

⁸ Amuna wentse waluso pakati pa wabasa, adakondza Cikumbi ca Mipembo na makolotina ya m'kati khumi ya nguwo yabwino yakulukidwa na usalu bwa nguwo ya azuli, ya roxo na ifuira, pabodzi na makerubini yakulukidwa padzaulu pace. ⁹ Makolotina yentse yakhali yakundenderana, muutali mwayene yakhana metru khumi na ziwiri na sentimetru makumi matanthatu (12.60 m), muufupi mwayene yakhana metru ibodzi na sentimetru makumi masere (1.80 m). ¹⁰ Adamangirira makolotina maxanu yam'kati ndipo acicita bzibodzi-bodzi na yanango maxanu. ¹¹ Patsogolo pace adasona magango ya nguwo ya azuli mphepete mwa kolotina yakumalizira yamkati, za kolotina zakuyamba zamkati, adacita bzibodzi-bodzi na zaciwiri. ¹² Adakondza pomwe magango makumi maxanu (50) ku kolotina yakuyamba ya m'kati ndipo magango makumi maxanu (50) ku makolotina yaciwiri ya m'kati. Magangoyo yakhadanyang'anisana linango na yandzace. ¹³ Patsogolo pace adakondza ngoloweke makumi maxanu (50) za oro ndipo na izo adaphatisira makolotina yam'kati na yanango, kuti Cikumbi ca Mipembo cikhale cinthu cibodzi.

¹⁴ Adakondzambo makolotina ya ukuse bwa mbuzi yakukwanira khumi na libodzi (11) kuti asvimphirire Cikumbi ca Mipembo. ¹⁵ Makolotina ya m'kati khumi na libodzi (11) yakhana mphimo ibodzi-bodzi: Muutali mwace mukhana metru khumi na zitatu na meya (13.5 m), muufupi mwace mukhana metru ibodzi na sentimetru makumi masere (1.80 m). ¹⁶ Adamanga makolotina ya m'kati maxanu pabodzi ndipo yanango matanthatu payokha. ¹⁷ Patsogolo pace adakondza magango makumi maxanu (50) m'mphepete mwa kolotina ya m'kati yakumalizira pa ibodzi ya iyo, napombo m'mphepete mwa kolotina ya m'kati yakumalizira ya inangoyo. ¹⁸ Adakondza pomwe ngoloweke makumi maxanu (50) za burondze kuti ziphatanidze Cikumbi, kuti cikhale cinthu cibodzi. ¹⁹ Patsogolo pace adakondza cakusvimphirisa ca makhanda ya bvululume yakupalangiridwa mtoto ufuira, ndipo padzulu pace cakusvimphirisa ca khanda lakufewa.

²⁰ Adakondza pomwe matabwa ya muti wa akasiya yakuimisa Cikumbi Ca Mipembo. ²¹ Tabwa ibodzi ikhana metru zinai na meya (4.5 m) muutali ndipo na sentimetru makumi manomwe (70) muufupi, ²² na bzakulumikidzira bziwiri bzakuyenda kubodzi-bodzi cibodzi na cindzace. Ndipo adalumikidza matabwayo yentse pa Cikumbi ca Mipembo. ²³ Adalumikidza pomwe matabwa makumi mawiri (20) kumphimpha ya kunyantsi kwa Cikumbi ca Mipembo, ²⁴ na matsinde makumi manai (40) ya parata kuti yaikhidwe pantsi pace, matsinde mawiri pa tabwa ibodzi, libodzi kuntsi kwa cakulumikidzira. ²⁵ Kumphimpha inango, mbali ya kucitunthu kwa Cikumbi ca Mipembo, adalumikidza matabwa makumi mawiri (20), ²⁶ na

matsinde makumi manai (40) ya parata, mawiri pantsi pa tabwa iri-yentse. ²⁷ Adalumikidza pomwe matabwa matanthatu kumbali ya kumbuyo kwa Cikumbi ca Mipembo, komwe ni kumbali ya kumadokero, ²⁸ ndipo bzakulumikidzira bziwiri bzidaikhidwa m'magonyo mwa Cikumbi ca Mipembo kumbali ya kumbuyo kwacene. ²⁹ M'magonyo mawiriya matabwa yace yakhali yakuphatana, kuyambira pantsi mpaka mungoloweke ya kudzulu, iyo yentse yakhadakondzedwa bzibodzi-bodzi. ³⁰ Na tenepo pakhana matabwa masere na matsinde khumi na matanthatu (16) ya parata, mawiri kuntsi kwa tabwa ibodzi na ibodzi.

³¹ Adakondza pomwe mitanda ya muti wa akasiya: Maxanu kumatabwa ya mbali ibodzi ya Cikumbi, ³² maxanu kumbali inango ndipo maxanu kumbali ya kumadokero, kumbali ya kumbuyo kwa Cikumbi. ³³ Adakondza m'tanda wa pakati ukhacokera kwakuyamba kukafika kuphampa ukhapita na pakati pa matabwa. ³⁴ Adapalangira oro matabwa ndipo adakondza ngoloweke za oro kuti zirimbise mitandayo, yomwe adapalangirambo oro.

³⁵ Adakondza nguwo yabwino yakulukidwa na usalu bwa nguwo ya azuli, ya roxo na ifuira, ndipo adakasonesa bzithundzi-thundzi bza makerubini pamwepo. ³⁶ Adaikondzera mbiru zinai za muti wa akasiya acizipalangira oro. Adakondza pomwe ngoloweke zace za oro ndipo adasungunusa matsinde ya parata ya mbiruzo. ³⁷ Pakupitira muCikumbi adasona kolotina ya nguwo yabwino yakulukidwa na usalu bwa nguwo ya azuli, ya roxo na ifuira, basa la nyakusonerera, ³⁸ ndipo adaikondzera mbiru zixanu na ngoloweke. Mbiruzo adazipalangira oro padzulu na m'mbali mwace ndipo adakondza matsinde yace maxanu ya burondze.

37

Kaxa ya Cipangano

¹ Bezaleri adakondza Kaxa na muti wa akasiya, ya metru ibodzi na sentimetru khumi (1.10 m) muutali, sentimetru makumi manomwe (70) ya muufupi ndipo sentimetru makumi manomwe (70) ya mukutalimpha. ² Adaipalangira oro caiyo, m'kati na kunja, ndipo adaikha mthemba wa oro m'mphepete mwace. ³ Adaisungunusira aligola zinai za oro aciziikha m'minyendo yace minai, na aligola ziwiri mbali iyi ziwiri mbali inango. ⁴ Patsogolo pace adakondza tumitanda tuwiri twa muti wa akasiya, acitupalangira oro ⁵ ndipo adatuikha mualigola za m'mbali ya Kaxa kuti ikwanisike kunyamulidwa.

⁶ Adakondza cakugwanankhirira ca caketetererera ca oro caiyo ca metru ibodzi na sentimetru khumi (1.10 m) ya muutali na sentimetru makumi manomwe (70) ya muufupi. ⁷ Adakondza pomwe akerubi awiri wa oro yakumenyedwa m'mphepete mwa cakugwanankhiriraco. ⁸ Adakondza kerubi m'bodzi m'mphepete mwa mbali ibodzi ndipo yaciwiri kumbali inango, cicikhala cinthu cibodzi na cakugwanankhirira cire. ⁹ Akerubiwo maphaphidwe yawo akhadafuthulira padzulu, yacimpsinkha cakugwanankhiriraco. Iwo akhadanyanganisana wina na mwandzace, nkhope zawo zikhadanyanganisana pa cakugwanankhirirapo.

Meza na bzombo bzace

¹⁰ Adakondza meza na muti wa akasiya ya sentimetru makumi mapfemba (90) muutali mwace, sentimetru makumi manai na maxanu (45) muufupi mwace ndipo sentimetru makumi manomwe (70) kutalimpha kwace. ¹¹ Adaipalangira oro caiyo ndipo adakondza cakuphatisira ca

oro m'mphepete mwace. ¹² Adakondza pomwe m'mphepete mwace mkokoto wa mphimo ya sentimetru zinomwe na mthemba wa oro wa mkokotowo. ¹³ Adasungunusa aligola zinai za oro za meza ndipo adazimangirira mumbali zinai momwe mukhana minyendo yace minai. ¹⁴ Aligola zidamangiriridwa pafupi na mkokoto kuti ziphatirise tumitanda twakunyamulira meza. ¹⁵ Adakondza tumitanda twakunyamulira meza twa muti wa akasiya, twakupalangiridwa oro. ¹⁶ Ndipo na oro caiyo adakondza bzombo bza meza: Ndiro zace, bzakuikhira ntsembe zakununchira, tumbale na ntsambidwe zomwe zimbaikhidwa bzakupereka bzakumwa*.

Cakukhazikira bziphaniphani bza oro

¹⁷ Adakondza pomwe cakukhazikira bziphaniphani bza oro caiyo yakusula na nyundo. Tsinde lace mwendo wace, bzakumwera bzace, maluwa yace na mabutau ya bziphaniphani ciphata kuti cikhale citsulo cibodzi. ¹⁸ Mithawi mitanthatu idacoka pa cakukhazikira bziphaniphani: Mitatu pa mbali ibodzi mitatu pa mbali inango. ¹⁹ Pa mithawi mitanthatu ire, ubodzi na ubodzi ukhana bzakumwera bzitatu bzakukhala ninga dziruwa la muti wakucemerredwa mtowe uliwentse ukhana butau na dziluwa. ²⁰ Pamwendo pa cakukhazikira bziphaniphani pakhana bzakumwera bzinai bza kuwoneka ninga dziruwa la mtowe, cibodzi na cibodzi cikhana dziruwa na butau. ²¹ Pakhana butau kuntsi kwa bziwiri-bziwiri pa mithawi mitanthatu ire yomwe ikhacokera ku mwendo wa cakukhazikira bziphaniphani. ²² Mithawi na mabutau yace bzikhakhala cinthu cibodzi na cakukhazikira bziphaniphani, bzentse bzikhadakondzedwa na oro caiyo yakusulidwa na nyundo.

²³ Adakondza bziphaniphani bzinomwe na oro caiyo, na bzakugwatisa bzace na bzakuwolerera dotha bzace. ²⁴ Pakukondza cakukhazikira bziphaniphani na bzakuphatisira basa bzace adadzonga kiru makumi matatu na zixanu (35 kg) za oro caiyo.

Guwa la ntsembe yakununchira (Eks 30:1-5)

²⁵ Adakondza pomwe guwa la ntsembe yakununchira la muti wa akasiya. Likhali la magonyo manai yakulingana, mbali ibodzi na ibodzi ikhali na sentimetru makumi manai na zixanu (45) ndipo kutalimpha kwace likhana sentimetru makumi mapfemba (90). Ndipo magonyoyo ikhaphatana na guwa cicikhala cinthu cibodzi. ²⁶ Adalipalangira oro caiyo kumbali yadzulu na mbali mwentse napombo m'magonyo, ndipo adasonerera mkokoto wa oro m'mphepete mwace. ²⁷ Adakondza pomwe mphete ziwiri za oro pa mbali ibodzi na ibodzi ya guwa mnyantsi mwa mkokoto, kuti ziphate mitanda yakulinyamulisa, ²⁸ ndipo adaphatisira basa muti wa akasiya kuti akondze mitanda ndipo adaipalangira oro.

²⁹ Adakondza pomwe mafuta yakucena ya kudzozero na ntsembe yakununchira bwino, basa la misiri wakusanganiza bzakununchira.

38

Guwa la ntsembe yakutentha

¹ Adakondza guwa la ntsembe yakutentha la muti wa akasiya, la metru ibodzi na sentimetru makumi matatu na zixanu (1.35 m) kutalimpha kwace. Likhali la magonyo manai yakulingana ya metru ziwiri na sentimetru makumi mawiri na zixanu (2.25 m) pa mbali iri-yentse. ² Ndipo adakondza

* 37:16 Eks 25:31-40

cinthu cakutengana na nyanga mbali zentse zinai, bzcikhala cinthu cibodzi na guwa comwe adacipalangira na burondze. ³ Adakondza bzombo bzace bzentse na burondze: Bzombo bza kuwolera dotha, foxolo, ntsambidwe za kumwazirira, magalufu ya nyama na bzakucosera masimbe ya moto. ⁴ Adakondzera guwalo utawo bwa burondze bwakukhala ninga sefa m'nyantsi mwa guwa, mpaka kati na kati ya guwa. ⁵ Adasungunusa mphete zinai za burondze kuti ziphatisire mitanda m'mbali zinai za utawo bwa burondze. ⁶ Adakondza mitanda ya muti wa akasiya aciipalangira na burondze, ⁷ ndipo adaiikha mphete, m'mbali ziwiri za guwa, kuti akwanise kulinyamula. Guwalo lidakondzedwa na matabwa ndipo likhadagoba.

⁸ Adakondza ntsambidwe ya burondze na cakukhazikira cace na bziwonero bza akazi omwe akhatumikira pa msuwo wa Cikumbi ca Kugumani-rana.

Cimtalo

⁹ Adakondza pomwe cimtalo. Mbali ya kunyantsi cikhana metru makumi manai na zixanu (45 m) muutali, ndipo kolotina zakunja za nguwo yabwino yakulukidwa, ¹⁰ mphanda makumi mawiri (20) na matsinde makumi mawiri (20) ya burondze, ngoloweko na bzakulumikidzira bza parata pa mphanda. ¹¹ Mbali yakucitunthu cikhana metru makumi manai na zixanumbo (45 m) muutali, mphanda makumi mawiri (20 m) na matsinde ya burondze makumi mawiri (20). Ngoloweko na bzakulumikidzira mphanda bzikhali bza parata.

¹² Kumbali ya kumadokero kukhana makolotina ya kunja yakhana metru makumi mawiri na ziwiri na meya (22.5 m) muufupi, mphanda khumi (10) na matsinde khumi (10), ngoloweko na bzakulumikidzira bza parata pa mphanda. ¹³ Mbali ya kumabva-dzuwa komwe ni kumacenero kun'dzakhalambo na metru makumi mawiri na ziwiri na ina-pakati (22.5 m) muufupi. ¹⁴ Pakhana kolotina za metru zitanthatu na sentimetru makumi manomwe na zixanu (6.75 m) muutali mbali ibodzi ya kupitira, mphanda zitatu na matsinde yace matatu, ¹⁵ ndipo kolotina za metru zitanthatu na sentimentru makumi manomwe na maxanu (6.75 m) ya muutali ku mbali ina yakupitira kucimtalo, yakhanazombo mphanda zitatu na matsinde yace matatu. ¹⁶ Kolotina zentse za mumbali mwa cimtalo, zikhali zakukondzedwa na nguwo yabwino yakulukidwa. ¹⁷ Matsinde ya mphanda yakhali ya burondze. Ngoloweko na bzakuphatanidzira bza mphanda bzikhali bza parata, ndipo pakumalizira pa mphanda ikhadapalangidwambo na parata. Mwakuti mphanda zentse za cimtalo zikhana bzakuphatanidzira bza parata.

¹⁸ Pakupitira pa cimtalo pakhana kolotina ya nguwo yabwino yakulukidwa na usalu bwa nguwo ya azuli, ya roxo na ifuira, basa la misiri waku-sonerera. Ikhana metru zipfemba muutali mwakulinganirana na kolotina ya cimtalo, yakhana metru ziwiri na sentimetru makumi mawiri na zixanu (2.25 m) kutalimpha, ¹⁹ mphanda zinai na matsinde manai ya burondze, ngoloweko zace na bzakuphatanidzira bzikhali bza parata, ndipo padzulu pa mphanda pakhadapalangiridwambo na parata. ²⁰ Bzakukhomereresabzentse bza Cikumbi ca Mipembo na bza cimtalo comwe cikhacizungulira, bzikhali bza burondze.

Bzinthu bza kumanga nabzo Cikumbi ca Mipembo

²¹ Uyu ni ndandanda wa bzinthu bzomwe bzin'funika pakumanga Cikumbi ca Mipembo, comwe ni Cikumbi ca Cipangano. Mozeji adauza dzindza la Levi kucita ndandanda wa bzinthubzo, mwakutsogoleredwa na

Itamar, mwana wa wantsembe Aloni. ²² Bezaleri mwana wa Uri, m'zukululu wa Huri, wa dzindza la Juda, adacita bzentse bzomwe MBUYA akhadauza Mozeji. ²³ Ndipo akhali pabodzi na Awoliyabe, mwana wa Aizamaki, wa dzindza la Dani, misiri, wakunemba ndipombo na wakusona nguwo yabwino na usalu bwa nguwo ya azuli, ya roxo na ifuira. ²⁴ Oro yentse yomwe idatambiridwa pa bzakupereka mwa ufulu kuti bziphatisidwe basa pakukondza mbuto yakucenayo, ikhali ya kiru culu (1,000 kg), malinge na mphimo yace caiyo ya mbuto yakucena.

²⁵ Kulemera kwa parata yomwe idatambiridwa kuna omwe adalewengedwa pa kanembera wa mbumba idakhala yakuposa kiru bzulu bzitatu na madzana maxanu (3,500 kg), kucokera ku mphimo caiyo yambuto yakucena: ²⁶ Grama zitanthatu (6 g) kwa mbodzi na mbodzi omwe adanembedwa, ndiko kulewa kuti bzulu madzana matanthatu na bzitatu na madzana maxanu na makumi maxanu (603.550) ya amuna kuyambira wa magole makumi mawiri (20) kuyenda kutsogolo. ²⁷ Kiru bzulu bzitatu na madzana maxanu (3,500 kg) za parata zidaphatisidwa basa la kusungunusa kwa matsinde ya mbuto yakucena na nguwo yakugwatira: Matsinde dzana libodzi (100) yakukondzedwa na kiru bzulu bzitatu na madzana maxanu (3,500 kg), kiru makumi matatu na zixanu (35) pa tsinde libodzi na libodzi. ²⁸ Kiru makumi mawiri na garama madzana matatu (20.3 kg) yadaphatisidwa basa pakukondza ngoloweke za mphanda, kuti apalangire cipande cakudzulu ca mphanda ndipo kuti akondze mwakulumikidzira.

²⁹ Kulemera kwa burondze yomwe idaperekedwa ikhali ya kiru bzulu bziwiri na madzana maxanu (2,500 kg). ³⁰ Iye adaiphatisa basa pakukondza matsinde ya pakupitira muCikumbi ca Kugumanirana, guwa la burondze, utawo bwace na bzakuphatisira basa bzace bzentse, ³¹ matsinde ya cimalo mwakuzungulira mwentse na pakupitira, ndipo nkhokho zentse za Cikumbi ca Mipembo ndipo za cimalo cakuzungulira Cikumbico.

39

Bzakubvala bza wantsembe

¹ Na usalu bwa nguwo ya azuli, ya roxo na ifuira, adasona bzakubvala bza misinda kuti ambacitire nabzo basa mumbuto yakucena. Adasonambo bzakubvala bzakucenesedwa bza Aloni, ninga momwe MBUYA akhadauzira Mozeji.

Koleti ya untsembe

² Adasona koleti ya untsembe ya nguwo yabwino yakulukidwa na usalu bwa oro, na usalu bwa nguwo ya azuli, ya roxo na ifuira. ³ Ndipo adasula oro tumapalaka tutete tomwe adagwata-gwata kuti asonerere pa nguwo yabwino, na usalu bwa nguwo ya azuli, ya roxo na ifuira, basa la misiri. ⁴ Adakondza mirau ya koleti ya untsembe, yakumangirira m'mphepete mwace muwiri kuti zikwanisike kumangika. ⁵ Bhande na koleti bza-kuphatana bza-citidwa na cinthu cibodzi. Bhandero lidakondzedwambo na nguwo yabwino yakulukidwa, na usalu bwa oro na usalu bwa nguwo ya azuli, ya roxo na ifuira, ninga momwe MBUYA akhadauzira Mozeji.

⁶ Adamangirira minyala ya onikisi mubzakuphatisira bza oro, pa minyalayo adadhinda madzina ya aljirayeri, ninga momwe ambacitira misiri wakugoba cidhindo. ⁷ Pamwepo adaisonerera m'mapewa mwa koleti ya wantsembe ninga minyala yacikumbuso kwa aljirayeri, ninga momwe MBUYA akhadauzira Mozeji.

Capacifuwa

⁸ Capacifuwa cidakondzedwa ninga koleti ya untsembe, basa la misiri. Cidakondzedwa na nguwo yabwino yakulukidwa, na usalu bwa oro, na usalu bwa nguwo ya azuli, ya roxo na ifuira. ⁹ Cikhali ca magonyo manai ndipo cakufunya kawiri, mbali zentse zikhana mphimo ya sentimetru makumi mawiri na mawiri (22). ¹⁰ Patsogolo pace, adaikha mifolo minai ya minyala yakufunika. Pa mfolo wakuyamba pakhana mwala wa rubi ubodzi, wa topazio ubodzi na wa berilo ubodzi. ¹¹ Pa mfolo waciwiri pakhana mwala wa tulikeza ubodzi, wa safira ubodzi na wa diyamante ubodzi. ¹² Pa mfolo wacitatu pakhana mwala wa jasinto ubodzi, wa agata ubodzi na wa ametixta ubodzi. ¹³ Pa mfolo wacinai pakhana mwala wa kirizolito ubodzi, wa onikisi ubodzi na wa jaxpe ubodzi, bzentse bzikhadakhazikisidwa pa cakuphatisira ca oro. ¹⁴ Pakhana minyala khumi na miwiri (12), mwala ubodzi pa dzina liri-rentse la aljirayeri. Minyalayo ikhadagobedwa ninga momwe ambacitira misiri wakugoba cidhindo, ubodzi na ubodzi ukhana dzina libodzi la madzindza khumi na mawiri.

¹⁵ Kwa capacifuwa adakondza unyolo bwakulukidwa bwa oro caiyo ninga cingwe. ¹⁶ Adakondza bzakuphatisira bziwiri bza oro na magango mawiri yomwe adaphatanidzira m'mapewa mwa capacifuwa. ¹⁷ Kwakumalizira kwa maunyolo mawiri ya oro yale adamangirira m'magango mawiri m'mapewa mwa capacifuwa, ¹⁸ ndipo kwakumalizira kwinango adamangirira mubzakuphatisira bziwiri, bzomwe bzidalumikidza m'mapewa ya koleti ya untsembe kumbali ya kutsogolo. ¹⁹ Adakondza pomwe magango mawiri ya oro ndipo adayamangirira m'mapewa mwa capacifuwa, mucakusonerera m'kati pafupi na koleti ya untsembe. ²⁰ Patsogolo pace adakondza pomwe magango mawiri ya oro, ndipo adayamangirira mbali ya kuntsi kwa mirau kutsogolo kwa koleti ya untsembe, pafupi na msono, padzulu pa bhande la koleti ya untsembe. ²¹ Adamangirira magango ya capacifuwa, kumagango ya koleti na cingwe cakubiriwira, aciciphatanidza na bhande, kuti capacifuwa cireke kulekerana na koleti ya untsembe, ninga momwe MBUYA akhadauzira Mozeji.

Bzakubvala bzinango bza untsembe

²² Adasona manto ya koleti ya untsembe ya usalu bwa nguwo ya azuli basi, basa la wakusona, ²³ pakati pace pakhadafunguka. Mwakuzungulira mwace akhadafunya acisona ninga gola, kuti lireke kung'ambika. ²⁴ Adasonerera bzisapo bzakucemerredwa roma na usalu bwa nguwo ya azuli, ya roxo na ifuira m'mpheapete mwa manto. ²⁵ Adakondza pomwe tungwinjiri twa oro caiyo, acitumangirira m'mpheapete mwa msono pakati pa bzisapobzo. ²⁶ Tungwijirito na roma bzikhapitana-pitana, mwakuzungulira msono wentse wa manto. Bzentse bzidakondzedwa kuti bzibvalidwe pakutumikira, ninga momwe MBUYA akhadauzira Mozeji.

²⁷ Kuna Aloni na wana wace adawasonera mabatina ya nguwo yabwino, basa la wakusona, ²⁸ ndipo turbante, gorros na makabudula bza nguwo yabwino yakulukidwa. ²⁹ Bhande likhali la nguwo ya seda yakuposa na usalu bwa nguwo yakubiwirira, ya roxo na ifuira, basa la nyakuluka ninga momwe MBUYA akhadauzira Mozeji.

³⁰ Adakondzambo ntsinga-msolo yakucena ya oro caiyo, ndipo adanemba mwa iyo ninga ambanembera cidhindo: Cakupambulidwa kuna MBUYA. ³¹ Patsogolo pace adacimangirira na cingwe cakubiriwira pa mbali ya kudzulu kwa turbante, ninga momwe MBUYA akhadauzira Mozeji.

Kumala kwa basa

³² Na tenepo, adamaliza basa lentse la kukondza Cikumbi ca Mipembo, Cikumbi ca Kugumanirana. Aljirayeri adacita bzentse ninga momwe MBUYA akhadauzira Mozeji. ³³ Pamwepo adabweresa Cikumbi ca Mipembo kuna Mozeji. Cikumbico cikhana makolotina, bzombo bza Cikumbi bzentse, ngoloweko, matabwa, mitanda, mphanda na matsinde. ³⁴ Cikhana pomwe cakusvimphirira ca makhanda ya bvululume yakupalangiridwa mtoto ufaira, cakusvimphirira ca makhanda yakufewa, na nguwo yakuchinjiridzira. ³⁵ Cikhana pomwe Kaxa ya Cipangano, mitanda yace, cakugwanankhirira, ³⁶ meza na bzombo bzace bzentse ndipo na pau zakuperekedwa kuna Mulungu. ³⁷ Cikhana pomwe cakukhazikira bziphaniphani bza oro caiyo, bziphaniphani mwa ndandanda wace, bzombo bzace bzentse, na mafuta ya kubvunikira. ³⁸ Cikhana pomwe guwa la oro, mafuta ya kudzozero, ntsembe yakununchira bwino na kolotina ya pakupitira mu Cikumbi. ³⁹ Cikhana pomwe guwa la burondze, utawo bwace, mitanda yace, bzombo bzace bzentse, ntsambidwe na cakukhazikira cace. ⁴⁰ Cikhana pomwe makolotina ya cimtalo, mphanda zace, matsinde yace ndipo kolotina ya pakupitira mucimtalo, bzingwe na nkhekho za cimtalo, na bzombo bzentse bza Cikumbi, Cikumbi ca Kugumanirana. ⁴¹ Cikhana pomwe bza-kubvala bza misinda bza kuphatira basa mumbuto yakucena, napo bza-kubvala bzakucenesedwa bza wantsembe Aloni, ngakhale bzakubvala bza wana wace, pomwe an'tumikira ninga wantsembe.

⁴² Aljirayeri adacita basa lentse ninga momwe MBUYA adauzira Mozeji. ⁴³ Mozeji adawona basa lentse, ndipo adawona kuti akhadalicita ninga momwe MBUYA akhadamuuzira. Pamwepo Mozeji adawadalisa.

40

Kudalisidwa kwa Cikumbi ca Mipembo

¹ MBUYA adauza Mozeji kuti: ² “Imisa Cikumbi ca Mipembo, Cikumbi ca Kugumanirana ntsiku yakuyamba ya mwezi wakuyamba. ³ M'mwemo uikhe Kaxa ya Cipangano ndipo uimpsinkhe na nguwo. ⁴ Bweresa meza ndipo uikhe padzulu pace bzinthu bzentse bzomwe ni bzace. Patsogolo pace bweresa cakukhazikira bziphaniphani ndipo uikhe bziphaniphani bzace. ⁵ Ikha guwa la oro la ntsembe yakununchira patsogolo pa Kaxa ya Cipangano ndipo uikhe kolotina pakupitira pa Cikumbi ca Mipembo.

⁶ “Ikha guwa la ntsembe yakutentha kutsogolo kwa pakupitira pa Cikumbi ca Mipembo, pa Cikumbi ca Kugumanirana. ⁷ Ikha ntsambidwe pakati pa Cikumbi ca Kugumanirana na guwa, ndipo uidzaze madzi. ⁸ Ukondze cimtalalo cakuzungulira Cikumbico ndipo uikhe kolotina pakupitira pa cimtaloco.

⁹ “Dzoza na mafuta ya kudzozero Cikumbi ca Mipembo na bzentse bzomwe bziri m'mwemo, ucicene na bzombo bzace bzentse, ndipo cin'dzakhala cakucena. ¹⁰ Patsogolo pace dzoza guwa la kutenthera ntsembe na bzombo bzace bzentse. Cenesa guwalo ndipo lin'dzakhala lakucena kwene-kwene. ¹¹ Dzozambo ntsambidwe na cakukhazikira cace ndipo uicene.

¹² “Bweresa Aloni na wana wace pakupitira pa Cikumbi ca kugumanirana ndipo uwauze akasambe. ¹³ Patsogolo pace bvazika Aloni bza-kubvala bzakucenesedwa, umudzoze ndipo umucenese kuti anditumikire ninga wantsembe. ¹⁴ Udzabweresembo wana wace ucidzawabvazika matatana, ¹⁵ Adzoze ninga momwe udadzozera baba wawo kuti iwo anditumikire ninga azibaba wa ntsembe. Kudzozedwa kwawo kun'dzakhala

kwa untsembe bwakusaya kumala, kwa mibadwe na mibadwe”. ¹⁶ Mozeji adacita bzentse ninga momwe MBUYA akhadamuuzira.

¹⁷ Na tenepo, Cikumbi ca Mipembo cidaimisidwa pantsiku yakuyamba ya mwezi wakuyamba wa gole laciwiri. ¹⁸ Mozeji adaimisa Cikumbi ca Mipembo, aciikha matsinde mumbuto mwace, adaimisa matabwa adaikha mitanda ndipo adaimisa mphanda. ¹⁹ Patsogolo pace adapfuthula makolotina padzulu pa Cikumbi ndipo adaikha cakusvimphirira padzulu pace, ninga momwe MBUYA akhadauzira Mozeji.

²⁰ Adaikhambo matabwa ya Cipangano m'kati mwa Kaxa, adaikha mitanda yakunyamulira Kaxa mumbuto mwace, ndipo adaikha cakugwanankhirira padzulu pace. ²¹ Patsogolo pace adapitisa Kaxa ya Cipangano m'kati mwa Cikumbi ca Mipembo ndipo adamanika nguwo yakugwatisira, acimpsinkha Kaxa ya Cipangano, ninga momwe MBUYA akhadauzira Mozeji.

²² Mozeji adaikha meza muCikumbi ca kugumanirana kumbali ya kucitunthu kwa Cikumbi ca Mipembo, mbali ya kunja kwa nguwo yakugwatisira, ²³ ndipo padzulu pa meza adaikha pau zakuperekedwa kuna Mulungu pamaso pa MBUYA ninga momwe MBUYA akhadamuuzira. ²⁴ Adaikha cakukhazikira bziphaniphani muCikumbi ca kugumanirana patsogolo pa meza, ku mbali ya kunyantsi kwa Cikumbi ca Mipembo, ²⁵ ndipo adaikha bziphaniphani patsogolo pa MBUYA, ninga momwe MBUYA akhadamuuzira.

²⁶ Mozeji adaikhambo guwa la oro muCikumbi ca Kugumanirana, patsogolo pa nguwo yakugwatisira, ²⁷ ndipo paguwapo adatentha ntsembe yakununchira bwino, ninga momwe MBUYA akhadamuuzira. ²⁸ Adaikhambo kolotina pakupitira muCikumbi ca Mipembo.

²⁹ Adamanga guwa la ntsembe yakutentha pakupitira muCikumbi, Cikumbi ca Kugumanirana, ndipo adapereka ntsembe ya kutentha na ya ufa, ninga momwe MBUYA akhadamuuzira.

³⁰ Adaikha ntsambidwe pakati pa Cikumbi ca Kugumanirana na guwa ndipo adaidzaza madzi. ³¹ Mozeji, Aloni na wana wace akhambasamba na madziyo m'manja na m'minyendo. ³² Nthawe zentse zomwe iwo akhambapita muCikumbi ca Kugumanirana ndipo akhambafendera paguwa, iwo akhambasamba, ninga momwe MBUYA akhadauzira Mozeji.

³³ Pakumalizira Mozeji adaimisa cimtalo mwakuzungulira Cikumbico na guwa ndipo adaikha kolotina pakupitira pa cimtaloco. Tenepoyo, Mozeji adamaliza basa lentse.

Mtambo ukhampsinkha Cikumbi ca Mipembo

³⁴ Pamwepo mtambo udampsinkha Cikumbi ca Kugumanirana ndipo ukulu bwa MBUYA budadzala muCikumbimo. ³⁵ Mozeji alibe kukwanisa kupita muCikumbi ca Kugumanirana, thangwe mtambo ukhacimpsinkha ndipo ukulu bwa MBUYA bukhadzala muCikumbi ca Mipembo.

³⁶ Nthawe zentse zomwe mtambo ukhakwira kucokera paCikumbi ca Mipembo, aIjirayeri akhambaguduka ulendo bwawo. ³⁷ Tsono pomwe mtambo ukhakwira lini, iwo akhambaguduka lini. Akhambaguduka pantsiku yomwe iwo ukhakwira. ³⁸ Pa maulendo yawo yentse iwo akhambawona mtambo wa MBUYA. Masikati mtamboyo ukhakhala padzulu pa Cikumbi ca Mipembo, ndipo usiku mum'tambomo mukhambagaka moto, ucimbawoneka kwa mbumba yentse ya Ijirayeri.

Mafala Yabwino ya Jezu yakunembedwa na Mateu

Makolo ya Jezu

¹ M'ndandanda wa makolo ya Jezu Krixtu dzindza la Davidi, dzindza la Abrahamu ni iri.

² Abrahamu adabereka Izaki,
Izaki adabereka Jakobo,
na Jakobo adabereka Juda na abale wace.

³ Juda adabereka Perezi na Zera,
omwe mai wawo akhali Tamara,
Perezi adabereka Heziramumu,
na Heziramumu adabereka Aramu.

⁴ Aramu adabereka Aminadabi,
Aminadabi adabereka Nasoni,
na Nasoni adabereka Salimoni.

⁵ Salimoni adabereka Bowazi,
omwe mai wace akhali Rahabe,
Bowazi adabereka Obedi,
omwe mai wace akhali Ruti,
na Obedi adabereka Jese.

⁶ Jese adabereka mambo Davidi.

Davidi adabereka Solomoni,
omwe mai wace akhali mkazi wa Uriya.

⁷ Solomoni adabereka Robohamu,
Robohamu adabereka Abiyasi,
na Abiyasi adabereka Asa.

⁸ Asa adabereka Josafati,
Josafati adabereka Joramumu,
na Joramumu adabereka Uziyasi.

⁹ Uziyasi adabereka Jotamu,
Jotamu adabereka Akazi,
na Akazi adabereka Ezeziya.

¹⁰ Ezeziya adabereka Manasi,
Manasi adabereka Amoni,
na Amoni adabereka Josiya.

¹¹ Josiya adabereka Jekoniya*
na abale wace,
panthawe yomwe adaphatidwa aciyendesedwa
kuBabironya.

¹² Atayendesedwa kuBabironya, patsogolo pace:
Jekoniya adabereka Salatiyeri,
na Salatiyeri adabereka Zorobaberi.

¹³ Zorobaberi adabereka Abiyudi,
Abiyudi adabereka Eriyakimu,
na Eriyakimu adabereka Azoli.

¹⁴ Azoli adabereka Sadoki,
Sadoki adabereka Akimu,

* **1:11** Ni kulewa kuti Juwaki, bzibodzi-bodzi padutswa 12.

na Akimu adabereka Eriyudi.
¹⁵ Eriyudi adabereka Ereyazari,
 Ereyazari adabereka Matani,
 na Matani adabereka Jakobo.
¹⁶ Jakobo adabereka Zuze,
 mwamuna wa Maliya,
 omwe adabala Jezu,
 omwe an'cemerredwa Krixtu.

¹⁷ Tenepoyo mibadwe yentse kuyambira Abrahamu mpaka Davidi ikhali khumi na minai (14), khumi na minai (14) kuyambira Davidi mpaka nthawe yomwe aljirayeri adatengedwa unyagirinya kuyenda kuBabironya, ndipo khumi na minai (14) kuyambira nthawe yomwe aljirayeri adatengedwa unyagirinya kuyenda kuBabilonya mpaka Krixtu.†

Kubadwa kwa Jezu Krixtu
 (Luk 2:1-7)

¹⁸ Kubadwa kwa Jezu Krixtu kudacitika tenepayu: Maliya mai wace akhadabvundziridwa na Zuze, tsono akanati kukhala pabodzi adagumanika na pathupi kudzera mumphambvu ya Mzimu Wakucena. ¹⁹ Ndipo Zuze mwamuna wace akhali wakulungama alibe kufuna kumululisa, na tenepo akhafuna kumuleka mwakabise-bise. ²⁰ Ndipo pomwe akhakumbuka bzimwebzi, anju wa Mbuya adamuwonekera mukulota acimuuza kuti: “Zuze, mwana wa Davidi, leka kubva mantha kutambira Maliya kukhala mkazi wako, nakuti pathupi pomwe anapo ni pakudzera mwa Mzimu Wakucena. ²¹ Iye an'dzabala mwana wa mwamuna ndipo iwepo un'dzam'pasa dzina lakuti Jezu‡, thangwe Iye an'dzapulumusa mbumba yace mubzakuphonyera Mulungu bzawo”.

²² Bzentsenebzi bzidacitika kuti bzikwanirisidwe bzomwe Mbuya adalewa kudzera mwa m'polofita: ²³ “Dende lin'dzakhala na mimba ndipo lin'dzabala mwana wa cimuna omwe mun'dzamucemera Emanuweri”§, bzomwe bzinirewa: “Mulungu ali nafe”. ²⁴ Pomwe Zuze adamuka adacita bzomwe anju wa Mbuya akhadamuza ndipo adatambira Maliya kukhala mkazi wace, ²⁵ tsono alibe kufambizana mpaka mwana kubadwa. Ndipo Zuze adam'pasa dzina** lakuti Jezu.

2

Adziwi wa kumabvadvuwa adazungira Jezu

¹ Jezu adabadwa mumzinda wa Belee cigawo ca Judeya, nthawe ya mambo Herodi. Jezu atabadwa, adziwi wa bzacirengedwe wa kumabvadvuwa adafika kuJerusalema, ² ndipo adabvundza aciti: “Alikuponi mambo wa aJuda omwe abadwa? Ife tawona nyenyezi yace kumabvadvuwa* ndipopa tabwera kudzamupemba”.

³ Pomwe mambo Herodi adabva bzimwebzi adaneseka kwene-kwene, napombo wanthu wentse wa muJerusalema. ⁴ Pamwepo iye adatsonkhanisa akulu wa anyantsembe wentse na adziwi wa Mtemo wa mbumba, aciwabvundza kuti kodi Krixtu an'dzabadwira kuponi? ⁵ Iwo adatawira aciti:

† 1:17 Ayai kuti Mesiya. Krixtu (muciGiriki) ndipo Mesiya (muciHeberi), bzinirewa kuti wakudzozedwa. ‡ 1:21 Jezu ni dzina la ciGiriki lomwe muciHeberi lidalewa kuti Jozuwe, bzomwe bzinirewa kuti Mbuya an'pulumusa. § 1:23 Iza 7:14 ** 1:25 Luk 2:21 * 2:2 Ayai kuti nyenyezi pomwe ikhanyamuka, napombo mudutswa 9.

“Kumzinda wa Belee cigawo ca Judeya. Thangwe m'polofita adanemba tenepa:

6 “ ‘Iwe Belee
wa dziko la Juda,
ndiwe lini m'ng'ono na pang'onopo
pakati pa mizinda mikulu
ya Juda.
Nakuti mwa iwe mun'dzacoka m'tsogoleri
wakudzawusa
aJirayeri mbumba yangu’†”.

7 Pamwepo Herodi adacemera adziwi wa bzacirengedwe wa kumabvadzuwa wale pambali, kuti adziwe nthawe caiyo yomwe idawoneka nyenyeziyo. 8 Patsogolo pace adawatumiza kuBelee aciwausa kuti: “Ndokoni mukabvesese bza mwanayo. Mungakamuwona mundzandiuzebo kuti ndikam'pembembo”.

9 Ndipo iwo atamala kubva mambo, adapitiriza na ulendo bwawo, nyenyezi ire yomwe akhadawona kumabvadzuwa idayenda patsogolo pawo mpaka idakaima m'dzulu pambuto pomwe pakhana mwanayo. 10 Pomwe adawona nyenyeziyo, adakondwera acipfatsa kwene-kwene. 11 Atapita munyumba, adawona mwana na Maliya mai wace, adagodama acim'pempa mwanayo. Patsogolo pace adafungula mabudu yawo acim'pasa mphatso zawo za: Oro, lubani na mafuta yakucemerredwa mira‡. 12 Ndipo Mulungu adawacenjeza mukulota kuti aleke kubwerera kuna Herodi, na tenepo iwo adabwerera kudziko kwawo na njira inango.

Kuthawira kuJipito

13 Adziwi wale atabwerera, anju wa Mbuya adawoneka kuna Zuze mukulota ndipo adamuusa aciti: “Lamuka utenge mwana na mai wace uthawire kuJipito. Ukakhale kumweko mpaka ine ndidzakuuze, thangwe Herodi an'dzanyang'ana mwanayo kuti amuphe”.

14 Usiku bumwebo iye adalamuka acitenga mwanayo na mai wace, adaguduka aciyenda kuJipito, 15 acikakhala kumweko mpaka kufa kwa Herodi. Tenepoyo bzidakwanirisidwa bzomwe Mbuya akhadalewa kudzera mwa m'polofita aciti: “Ndidacemera Mwana wangu kuti acoke kuJipito”§.

16 Pomwe Herodi adadziwa kuti akhadanamizidwa na adziwi wa bzacirengedwe wakumabvadzuwa, adakalipa kwene-kwene ndipo adatuma wanthu kuti akaphe wana wentse wacimuna wa magole mawiri mpaka matsece kuBelee na m'mpheapete mwace. Iye adacita bzimwebzi malingana na cidziwiso comwe adatambira kuna adziwi wa bzacirengedwe wa kumabvadzuwa. 17 Na tenepo bzidakwanirisidwa bzomwe m'polofita Jeremiya akhadalewa aciti:

18 “Kudabveka fala kuRama,
kulira na kudandaula kukulu,
akhali Rakeli omwe akhalira wana wace
ndipo alikulamba kunyamalizidwa
thangwe wana wace afa”***.

Kubwerera kuJirayeri

† 2:6 Mik 5:2 ‡ 2:11 Mira ni mafuta yakununchira bwino yakuumira kwene-kwene. § 2:15 Oze 11:1 *** 2:18 Jer 31:15

¹⁹ Pomwe Herodi adafa, anju wa Mbuya adawonekera kuna Zuze mukulota kuJipito, ²⁰ adamuza aciti: “Lamuka tenga mwana na mai wace uyende kudziko la Ijirayeri, nakuti wale omwe akhafuna kupha mwanayo adafa”.

²¹ Iye adalamuka acitenga mwana na mai wace acibwerera kudziko la Ijirayeri. ²² Tsono pomwe adabva kuti Arikelau akhatonga muJudeya pambuto ya baba wace Herodi, adabva mantha kuyenda kumweko. Ndipo Mulungu adauza Zuze mukulota kuti ayende kucigawo ca Galireya, ²³ acikakhala mum'zinda wakucemerredwa Nazareta. Na tenepo bzidakwanirisidwa bzomwe bzikhadalewedwa na apolofita kuti: “Iye an'dzacemerredwa munthu wa kuNazareta”.

3

Kupalidza kwa Juwau M'batizi (Mko 1:9-11; Luk 3:21-22)

¹ Pantsiku zimwezire Juwau M'batizi adawoneka mucidambo ca Judeya acimbapalidza kuti: ² “Khumbulani bzakuphonya bzanu, thangwe Umambo bwa kudzulu bwafendera”. ³ Umweyu ni ule omwe m'polofita Izaiya adalewa kuti:

“Fala la omwe alikukuwa mucidambo kuti:
‘Kondzani* njira ya Mbuya,
fungulani miseu yakulungama ya Iye’ ”.†

⁴ Bzakubvala bza Juwau bzikhadakondzedwa na ukuse bwa ngamira, ndipo akhabvala bhande la khanda m'ciuno. Cakudya cace cikhali mabombo na uci bwa nthengo. ⁵ Ndipo wanthu wentse akhabwera kuna Juwau kucokera kuJerusalema, kuJudeya na m'bali zentse za m'phepete mwa mkulo wa Jolodani. ⁶ Akhabweka bzakuphonyera Mulungu bzawo, acimbabatizidwa na iye mumkulo wa Jolodani.

⁷ Pomwe iye adawona afalizi na sadusi azinji akhabwera kudzabatizidwa, adawauza kuti: “Imwe wana wa nyoka ya ululu! Mbani wakuuzani kuti muthawe ukali bomwe bulikubwera? ⁸ Citani mabasa yomwe yaniratiza kukhumbula kwanu! ⁹ Lekani kukumbuka kuti imwepo mungalewe mwa imwe mwekha muciti: ‘Baba wathu ni Abrahamu’. Ine nin'tsimikiza kuti mwa minyalayi Mulungu angaisanduse icikhala wana wa Abrahamu. ¹⁰ Mbadzo yaikhidwa kale pa muzi wa miti, ndipo muti wentse omwe un'bala lini bzisapo bzabwino un'dzagwatidwa ucithusidwa pamoto.

¹¹ “Ine nin'kubatizani na‡ madzi kuti mukhumbule. Tsono pambuyo pangu alikubwera winango wamphambvu kwene-kwene kuposa ine, mwakuti nin'themera lini kutakula xango zace. Iye an'dzakubatizani na Mzimu Wakucena ndipo na moto. ¹² Iye ana cakupepetera m'manja mwace ndipo an'dzaungula tirigu pa mungu. Tirigu an'dzaikoya mugwangwa mwace, ndipo an'dzatentha mungu na moto wakusaya kuthima”.

Kubatizidwa kwa Jezu (Mko 1:9-11; Luk 3:21-22)

¹³ Ntsiku zimwezire, Jezu adacoka kuGalireya aciyenda kumkulo wa Jolodani kuti akabatizidwe na Juwau. ¹⁴ Tsono Juwau adayezera kulamba aciti: “Ine ndine ndin'funika kubatizidwa na Imwe, ndipo Imwe mulikubwera kuna ine?”

* **3:3** Ayai ali kukuwa kuti: “Kondzani njira ya Mbuya mucidambo”. † **3:3** Iza 40:3 ‡ **3:11** Ayai m'madzi.

¹⁵ Jezu adatawira kuti: “Pakali-pano leka tenepoyo, bzin'funika kuti ticite tenepoyo, kuti tikwanirise cifuniro ca Mulungu”. Ndipo Juwau adabvuma.

¹⁶ Ndipo Jezu atamala kubatizidwa adacoka m'madzi. Nthawe imweire kudzulu kudafunguka ndipo Iye adawona Mzimu wa Mulungu ucibuluka ninga nkhangaiwa ucibwera kudzam'butha Iye. ¹⁷ Pamwepo padabveka fala kudzulu liciti: “Uyu ni mwana wangu wakufunidwa, omwe ambandikondw-eresha”.

4

Kuyezedwa kwa Jezu

¹ Pamwepo Jezu adatengedwa na Mzimu Wakucena aciyenda kucidambo kuti akayezedwe na Dyabu. ² Ndipo atamala kubzimana kudya ntsiku makumi manai masikati na usiku, adabva njala. ³ Pamwepo wakumuyezayo adafendera kuna Iye acimuuzza kuti: “Peni ndiwe Mwana wa Mulungu, uza minyalayi isanduke pau”.

⁴ Tsono Jezu adatawira aciti: “Bzidanembedwa kuti: ‘Munthu an'dzakhala lini na moyo thangwe ra pau yokha, koma na mafala yentse yomwe yan'coka pa mulomo wa Mulungu’*”.

⁵ Pamwepo Dyabu adam'tenga, aciyenda naye kuJerusalema, mzinda wakucena, adamuimisa pa cipande citali ca padzaulu pa Nyumba ya Mulungu, ⁶ acimuuzza kuti: “Peni ndiwe Mwana wa Mulungu, bzithuse pantsi. Nakuti bzidanembedwa:

“ Iye an'dzauza anju wace bza iwe,
ndipo na manja iwo an'dzakuphata,
kuti napo ndzayo zako zireke
kudzapwetekeka pa mwala'†”.

⁷ Jezu adam'tawira aciti: “Bzidanembedwa pomwe kuti: ‘Leka kuyeza Mbuya, Mulungu wako'‡”.

⁸ Patsogolo pace, Dyabu adam'tenga aciyenda naye paphiri litali kwene-kwene ndipo adamuwonesa umambo bwentse bwa padziko la pantsi na ulemerero wabwene. ⁹ Ndipo adamuuzza aciti: “Bzentsenebzi nin'kupasa, ungandigodamira ucindipemba”.

¹⁰ Pamwepo Jezu adamuuzza kuti: “Coka, Sathani! Pakuti bzidanembedwa: ‘Pemba Mbuya, Mulungu wako, ndipo tumikira Iye yekha'§”.

¹¹ Na tenepo Dyabu adamusiya, ndipo anju adabwera acimutumikira.

Kuyamba basa kwa Jezu

¹² Pomwe Jezu adabva kuti Juwau adaikhidwa m'kawoko, adabwerera kuGalireya. ¹³ Ndipo adacoka kuNazareta, acikakhala kuKafaranawumi, yomwe ikhali pafupi na nyandza, kumphimpha ya Zebuloni na Nafitali, ¹⁴ kuti bzikwanirise bzomwe bzidalewedwa na m'polofita Izaiya kuti:

¹⁵ “Dziko la Zebuloni na dziko la Nafitali,
njira yakunyandza, ng'ambu ya Jolodani,
Galireya ya omwe ni aJuda lini,**

¹⁶ Mbumba yomwe ikhakhala mum'dima idawona ceza cikulu,
na omwe akhakhala m'mbuto ya mdima wa impfa ceza cidawatoya”.††

* **4:4** Deu 8:3 † **4:6** Mas 91:11-12 ‡ **4:7** Deu 6:16 § **4:10** Deu 6:13 ** **4:15** Uku ni kulewa kuti omwe ni aJuda lini. †† **4:16** Iza 9:1-2

¹⁷ Kuyambira pamwepo, Jezu adayamba kupalidza aciti: “Khumbulani bzakuphonya bzanu, nakuti Umambo bwa kudzulu buli pafupi”.

Wakupfundzira wakuyamba

(Mko 1:16-20; Luk 5:1-11; Juv 1:35-42)

¹⁸ Pomwe akhafamba m'phepete mwa nyandza ya Galireya, Jezu adawona wathu awiri ubale bwawo: Simau, wakucemerredwa Pedru, na m'bale wace Andereya. Iwo akhathusa bwazi munyandza, nakuti akhali akhombwe. ¹⁹ Ndipo Jezu adati: “Nditewereni, ndipo Ine nin'kusandusani akhombwe wa wanthu”. ²⁰ Panthawe imweyo letu, iwo adasiya bwazi bwawo acitewera Jezu.

²¹ Atayenda patsogolo pang'ono, adawona pomwe anango awiri paubale bwawo: Tiyyago na m'bale wace Juwau, wana wa Zebedeu. Iwo akhali m'bote na baba wawo Zebedeu, akhambakondza bwazi bwawo. Jezu adawacemera, ²² ndipo pamwepo letu iwo adasiya baba wawo na bote, acimutewera.

Jezu an'palidza na kupolesa

²³ Jezu akhafamba muGalireya mwentse acimbapfundzisa munyumba za mapembo, acimbapalidza Mafala Yabwino ya Umambo, acimbapoza wakuduwala na matenda yali-yentse pakati pambumba. ²⁴ Ndipo mbiri yace idabvekera kuSiriya kwentse, ndipo mbumba idam'bweresera wentse omwe akhabonera na kuwawidwa na matenda yakusiyana-siyana, ninga wa mizimu yakuipa, wa khunyu, wakujejera bziwalo, ndipo Iye adawapolesa. ²⁵ M'thithi ukulu udam'tewera, kucokera kuGalireya, Dekapoli[‡], Jerusalema, Judeya na wambali ya ng'ambu ya mkulo wa Jolodani.

5

Kupalidza kwa Jezu paphiri

(Luk 6:20-23)

¹ Jezu pomwe adawona mithithi ya wanthu adakwira paphiri ndipo adakhala pantsi. Wakupfundzira wace adafendera pafupi na Iye, ² ndipo Iye adayamba kuwapfundzisa aciti:

³ “Mbakudalisidwa* omwe ni wakusauka mum'zimu, nakuti Umambo bwa kudzulu ni bwawo.

⁴ Mbakudalisidwa omwe alikulira, nakuti an'dzanyamalizidwa.

⁵ Mbakudalisidwa omwe ni wakubzicepesa, nakuti iwo an'dzatambira dziko la pantsi ninga utaka.

⁶ Mbakudalisidwa omwe ana njala na nyota yakucita cifuniro ca Mulungu, nakuti an'dzakhutisidwa.

⁷ Mbakudalisidwa omwe an'citira cifundo anango, nakuti Mulungu an'dzawacitira cifundo.

⁸ Mbakudalisidwa omwe adacena m'tima, nakuti an'dzawona Mulungu.

⁹ Mbakudalisidwa omwe an'bweresa mtendere, nakuti an'dzacemerredwa wana wa Mulungu.

¹⁰ Mbakudalisidwa omwe an'fambiridwa mbuyo thangwe ra kucita cifuniro ca Mulungu, nakuti Umambo bwa kudzulu ni bwawo.

[‡] **4:25** Dekapoli: Ni kulewa kuti mizinda khumi.

* **5:3** Bzobzi ni kulewa kuti wakupfatsa,

ndipombo m'madutswa ya 4 mpaka 11.

11 “Wakudalisidwa mun'dzakhala ndimwe pomwe an'dzakutukanani, acidzakufambirani mbuyo acidzakunamizirani bzakuipa bzakusiyana-siyana thangwe ra Ine. 12 Pfatsani, kondwerani, thangwe mabai-bai yanu ni makulu kudzulu. Nakuti tenepoyo adafambirambo mbuyo apolofita omwe akhalipo kale imwe mukanati kubadwa.

Munyu na Ceza ca Dziko la pantsi

13 “Imwepo ndimwe munyu wa dziko la pantsi. Tsono munyu ungamala mphambvu, ungabwezeredwe tani mphambvu yace? Ulibe pomwe basa, kwasala nkhuutaya kunja uciponedwa na wanthu.

14 “Imwepo ndimwe ceza ca dziko la pantsi. Mzinda wakumangidwa paphiri ungabisike lini. 15 Napombo palibe angagase ciphani-phani acigwanankhira na citundu. Koma ambaciikha padeca ndipo cin'bvunikira wentse omwe ali m'nyumbamo. 16 Na tenepo ceza canu cingwerewere patsogolo pa wanthu, kuti awone mabasa yanu yabwino ndipo alemekeze Baba wanu, omwe ali kudzulu.

Bza Mtemo wa Mozeji

17 “Lekani kukumbuka kuti ndabwera kudzamalisa Mtemo wa Mozeji ayai bzakupfundzisa bza Apolofita. Ndiribe kubwera kudzabzimalisa, tsono kudzakwanirisa. 18 Nin'kuuzani cadidi kuti: Kudzulu na dziko la pantsi bzikakhala bziripo, palibe comwe cin'dzacosedwa muMtemo, munembo ung'ono ayai mthembo uliwentse mpaka bzentse bzikwanirisidwe. 19 Wentse ule omwe an'dzanyoza ubodzi mwa mitemo imwei ngakhale ming'ono, acipfundzisa wanthu kucita bzibodzi-bodzibzo, an'dzacemerredwa ng'ono muUmambo bwa kudzulu. Tsono wentse ule omwe an'dzateweza, acipfundzisa mitemo imwei an'dzacemerredwa mkulu muUmambo bwa kudzulu. 20 Nakuti Ine nin'kuuzani kuti cirungamo canu cingasaya kupitirira ca Afalizi na ca adziwi wa Mtemo, mun'dzapita lini cipo muUmambo bwa kudzulu.

Jezu an'pfundzisa ciyanjano pakati pa wanthu

21 “Imwepo mudabva bzomwe bzidauzidwa makolo yanu kuti: ‘Leka kupha’†, ndipo ‘omwe anipha an'dzatongedwa’. 22 Tsono Ine nin'kuuzani kuti ule omwe an'kalipira m'bale wace‡ an'themera kudzatongedwa. Napombo ali-yentse omwe an'dzatukana m'bale wace kuti ‘ulibe basa’, an'dzayendesedwa kumphala. Ndipo ali-yentse omwe an'dzam'camera kuti: ‘Psiru’, an'dzathemera kuthusidwa kumoto wakusaya kumala.

23 “Na tenepo, penu iwe un'bweresa cakupereka cako pa guwa la ntsembe ndipo ungakumbuka kuti una mulandu na m'bale wako, 24 siya cakupereka cakoco pa guwa la ntsembepo ndipo caketoma uyende ukayanjane na m'bale wako, patsogolo pace ubwerere upereke cakupereka cako.

25 “Fulumiza kubverana na omwe waphonyerana naye, cita bzimwebzi pomwe uli naye munjira, kuti waphonyerana nayeyo aleke kukupereka kwa m'tongi ndipo m'tongi kwa mulindiri, kuti iwepo ungadzaikhidwe m'kawoko. 26 Ine nin'kutsimikiza kuti un'coka lini kumweko ukanati kulipira kobiri yentse ya mulandu wako.

Bza upombo

27 “Imwe mudabva bzomwe bzidalewedwa kuti: ‘Leka kucita upombo’.§ 28 Tsono Ine nin'kuuzani kuti: Ali-yentse omwe an'nyang'ana mkazi mwakum'funa, acita kale upombo naye mum'tima mwace. 29 Penu diso

† 5:21 Eks 20:13; Deu 5:17 ‡ 5:22 Bzakunemba na manja bzakale bzinango bzidanemba kuti: “Mwakusaya thangwe”. § 5:27 Eks 20:14; Deu 5:18

lako la madidi lin'kuphonyesa, licose ulithuse kunja. Ni bzabwino kuluza cipande ca thupi lako, kusiñana kuti thupi lentse likathusidwe kumoto wakusaya kumala. ³⁰ Ndipo penu boko lako lamadidi lin'kuphonyesa, ligwate ulithuse kunja. Ni bzabwino kuluza cipande ca thupi lako, kusiñana na kuti thupi lentse likathusidwe kumoto wakusaya kumala.

Bza kulambana

³¹ “Bzidalewedwa pomwe kuti: ‘Ule omwe aniramba mkazi wace bzin'funika kum'pasa tsamba la citsimikizo ca kumulamba ^{**}’. ³² Tsono Ine nin'kuuzani kuti wentse ule omwe aniramba mkazi wace, kupambula omwe ana thangwe ra upombo, an'citisa kuti mkaziyo acite uputa, ndipo omwe anirowola mkazi wakulambidwayo alikucitambo upombo.

Bza kulumbira

³³ “Imwepo mudabvambo bzomwe bzidauzidwa makolo yanu kuti: ‘Leka kulumbira bzakunama^{††}, tsono teweza kulumbira komwe udacita patsogolo pa Mbuya’. ³⁴ Tsono Ine nin'kuuzani kuti: Lekani kulumbira na pang'onopo, nee kulumbirira kudzulu thangwe ni mpando wa Umambo wa Mulungu, ³⁵ nee padziko la pantsi thangwe ni pakupondera minyendo yace, nee kulumbirira Jerusalema, thangwe ni mzinda wa Mambo m'kulu. ³⁶ Ndipo leka kulumbirira msolo wako, nakuti iwepo un'kwanisa lini kucitisa kuti tsihi lako likhale licena ayai likhale lisvipa. ³⁷ Penu kutawira kwanu ni ‘inde’, kukhale ‘inde’ penu ni ‘nee’, kukhale ‘nee’. Bzikapita popa ni bzakucokera kuna Wakuipa.

Kubwezera cakuipa

³⁸ “Imwepo mudabva bzomwe bzidalewedwa kuti: ‘Diso kubwezerambo na diso, dzino kubwezerambo na dzino.’^{‡‡} ³⁹ Tsono Ine nin'kuuzani kuti: Lekani kulimbana naye wakuipa. Penu munthu an'kumenya phutu la madidi, perekera pomwe linango. ⁴⁰ Ndipo penu unango an'funa kukumanga mulandu acikutengera cakubvala cako, musiye atenge pomwe bhachi. ⁴¹ Penu winango an'kungingimiza kufamba naye kirometru ibodzi, ndoko naye kirometru ziwiri. ⁴² Pasa omwe an'kukumbira, ndipo leka kulindza ngoto kuna omwe an'funa kuti umukumbize cinthu.

Lufoyi kuna anyamadulanthaka

⁴³ “Imwepo mudabva bzomwe bzidalewedwa kuti: ‘Funa mwandzako^{§§}, ndipo wenga nyamadulanthaka wako’. ⁴⁴ Tsono Ine nin'kuuzani kuti: Funani anyamadulanthaka wanu ndipo pembererani omwe ambakufambirani mbuyo, ⁴⁵ kuti imwepo mudzakhale wana wa Baba wanu omwe ali kudzulu. Thangwe Iye ambagasa dzuwa kuna wakuipa na kuna wabwino ndipo ambabvumbisa mbvula kuna wakulungama na kuna wakusaya kulungama. ⁴⁶ Penu imwepo mun'funa wale omwe ambakufunani okha, ni mabai-bai yanyi yomwe imwepo mun'dzatambira? Nakuti anyakulipirisa m'tsonkho ambacitambo bzimwebzi. ⁴⁷ Ndipo mungamusana na abale wanu okha basi, n'ciyani comwe mumbacita cakuposa anango? Nakuti wakusaya kupemba Mulungu ambacitambo bzimwebzi. ⁴⁸ Na tenepo, citani bzabwino ninga Baba wanu wakudzulu ambacita bzabwino nthawe zentse.

6

Kuthandiza wakusauka

^{**} **5:31** Deu 24:1 †† **5:33** Lev 19:12; Mul 30:2 ‡‡ **5:38** Eks 21:24; Lev 24:20; Deu 19:21 §§ **5:43** Lev 19:18

¹ “Khalani wancheru lakuleka kucita ‘mabasa yanu ya cirungamo’ patsogolo pa wanthu kuti muwonedwe na iwo, mungacita bzimwebzi, mun'dzakhala lini na mabai-bai kwa baba wanu wa kudzulu.

² “Na tenepo, iwe ukapereka bzinthu kuna wakusauka leka kubzikuwirira na cimbututu ninga bzmomwe ambacita wacipha-maso munyumba za mapembo na munjira, kuti alemekezedwe na wanthu. Cadidi nin'kuuzani kuti iwo atambira kale mabai-bai yawo. ³ Tsono iwe ungapereka bzinthu kuna wakusauka, boko lako lamadzere lireke kudziwa bzmomwe bzirikucita boko lamadidi, ⁴ kuti cakupereka cako cicitike mwakubisala. Ndipo Baba wako, omwe ambawona bzmomwe bzin'citika mwakubisala, an'dzakubaira.

Bza kupemba

⁵ “Ndipo imwe mukambapemba, lekani kucita ninga wacipha-maso. Iwo ambafuna kupemba adaima munyumba za mapembo na m'phambano za njira kuti awonedwe na wanthu. Cadidi nin'kuuzani kuti iwo atambira kale mabai-bai yawo. ⁶ Tsono iwepo pomwe un'pemba, ndoko mucipinda cako ufunge m'suwo ndipo upembe kuna Baba wako omwe ali mwakubisala. Pamwepo Baba wako omwe ambawona bzakubisala an'dzakupasa mabai-bai. ⁷ Pomwe mun'pemba, lekani kumbabwerezera bzibodzi-nabzibodzi, ninga bzmomwe ambacita wakusaya kupemba Mulungu. Thangwe iwo ambakumbuka kuti akacita mpembo wakupitiriza an'dzabveredwa. ⁸ Na tenepo lekani kundendemera na iwo, thangwe Baba wanu an'dziwa bzmomwe imwe mulibe, mukanati kumukumbira. ⁹ Ndipo imwepo pembani tenepayu:

“Baba wathu muli kudzulu!

Dzina lanu liremekezedwe.

¹⁰ Umambo bwanu bubwere,
kufuna kwanu kucitike
pa dziko la pantsi pano ninga momwe bzimbacitikira kudzulu.

¹¹ Tipaseni lero
cakudya cathu ca ntsiku na ntsiku.

¹² Tirekerereni bzakuphonya bzathu,
ninga momwe ife timbalekererambo
omwe ambatiphonyera.

¹³ Ndipo lekani kutirekerera ticigwa
mukuyezedwa,
tsono mutipulumuse kwa bzakuipa*,
thangwe bwanu ni Umambo, mphambvu na mbiri kwakuyenda na
kuyenda.

Ameni†.

¹⁴ Thangwe imwepo mukalekerera wanthu bzakuphonya bzawo, Baba wanu wa kudzulu an'dzakulekereranimbo. ¹⁵ Tsono mukasaya kulekerera wanthu bzakuphonya bzawo, Baba wanu an'dzakulekererani lini bzakuphonya bzanu.

Kubziretsa kudya

¹⁶ “Pomwe mun'bziretsa kudya, lekani kubziwonesa nkhope yakudodoma ninga wacipha-maso, nakuti iwo ambacinja nkhope kuti wanthu awawone kuti iwo alikubziretsa kudya. Ine nin'kuuzani mwacadidi kuti iwo atambira kale mabai-bai yawo. ¹⁷ Pomwe iwe un'bziretsa kudya, samba m'maso

* **6:13** Ayai kwa Wakuipa. † **6:13** Bzakunemba na manja bzinango bziribe kunembedwa mafala yamweya.

ndipo pukusira mafuta tsisi lako, ¹⁸ kuti wanthu aleke kudziwa kuti iwe uli kubziretsa kudya, tsono Baba wako yekha omwe ali mwakubisala. Ndipo Baba wako, omwe ambawona mwakubisala, an'dzakubaira.

Cuma ca kudzulu

¹⁹ “Lekani kukoya cuma canu padziko la pantsi, pomwe pana manthedza na ngula bzomwe bzimbadzonga ndipo pana mbava zomwe zimbachola ziciba. ²⁰ Tsono koyani cuma canu kudzulu, komwe manthedza na ngula bzin'dzonga lini, ndipo komwe mbava zin'chola lini ziciba. ²¹ Pakuti komwe kuna cuma cako, komwekombo ndiko kun'dzakhala m'tima wako.

Ciphani-phani ca thupi

²² “Maso ndiyo ciphani-phani ca thupi. Penu maso yako ni yabwino, thupi rako lentse lin'khala na ceza. ²³ Tsono penu maso yako ni yakuipa, thupi lako lentse lin'khala na m'dima. Na tenepo penu ceza comwe ciri m'kati mwa iwe casanduka m'dima, m'dima umweyu ngwakugosva kwene-kwene!

²⁴ “Palibe omwe angaphatire basa azimbuya awiri, nakuti an'dzawenga m'bodzi acifuna winango, ayai an'dzaphatira basa m'bodzi acinyoza winango. Imwepo mun'kwanisa lini kutumikira Mulungu na kobiri‡.

Kuneseka na moyo

²⁵ “Na tenepo Ine nin'kuuzani kuti: Lekani kuneseka na moyo wanu, kuti mun'dzadya ciyani ayai mun'dzamwa ciyani. Ngakhale na thupi lanu, kuti mun'dzabvala ciyani. Kodi moyo ndiwo lini wakufunika kuposa cakudya? Ndipo thupi ndakufunika lini kuposa bzakubvala? ²⁶ Nyang'anani mbalame za kudzulu, zimbabzala lini, zimbabvuna lini napo kukoya m'magwangwa. Tsono Baba wanu wa kudzulu ambazidyesa. Kodi imwepo ndimwe lini wakufunika kwene-kwene kuposa mbalame? ²⁷ Kodi mbani wa imwe angathumizire ntsiku za moyo wace thangwe ra kuneseka?

²⁸ “Thangwe ranyi imwepo mun'neseka na bzakubvala? Nyang'anani maluwa ya m'thengo momwe yamba kulira. Iyo yambaphata lini basa ngakhale kubzirukira bzakubvala. ²⁹ Na tenepo Ine nin'kuuzani kuti ngakhale Solomoni muulemerero bwace bwentse alibe kubvala ninga libodzi la maluwaya. ³⁰ Penu Mulungu an'bvazika usva bwa m'thengo, bomwe lero bulipo ndipo mangwana bun'thusidwa kumoto, angadzataze kubvazika imwepo, wanthu wa cikhulupiriro cakucepamwe? ³¹ Na tenepo lekani kuneseka muciti ‘tin'dzadyanyi?’ ‘Tin'dzamwany?’ Ayai ‘tin'dzabvalanyi?’ ³² Nakuti wakusaya kupemba Mulungu ndiwo ambanyang'ana bzinthu bzimwebzi. Tsono Baba wanu wa kudzulu an'dziwa kuti imwepo bzentsenebzi mun'bzifuna. ³³ Tsono cakutoma, nyang'anani Umambo bwa Mulungu na cirungamo cace ndipo bzinango bzentsenebzi mun'dzabzipasidwa. ³⁴ Na tenepo, lekani kuneseka na ntsiku ya mangwana, nakuti ntsiku ya mangwana in'bwera na bzakuneseka bzayene. Ntsiku ibodzi na ibodzi ina bzakuipa bzace bzakukwana.

7

Bza kutonga anango

¹ “Lekani kutonga anango, kuti imwe muleke kudzatongedwa. ² Nakuti katongedwe kabodzi-bodzi komwe mun'cita, Mulungu an'dzakutonganimo nako, ndipo mphimo yomwe mun'pereka, in'dzaperekedwambo kuna imwe.

‡ 6:24 MuciGiriki adati Mamoni.

³ “Thangwe ranyi iwe unyang'ana katsetswa komwe kali m'diso la m'bale wako, ndipo uniwona lini muti omwe uli m'diso mwako? ⁴ Iwepo ungauze tani m'bale wako kuti: ‘Leka ndikucose katsetswa m'diso lakomu’, uko iwe una muti m'diso mwako? ⁵ Wacipha-masowe, yamba kucosa muti omwe uli m'diso mwako, ndipo iwe un'dzawona bwino-bwino pakucosa katsetswa m'diso la m'bale wako.

⁶ “Lekani kupasa mbwaya bzakucenesedwa, ngakhale kuthusira nkumba mkufu wakufunidwa. Kuti izo zireke kuponda m'kufuyo, ndipo zin'dzakuzungunukirani zicikukhadzulani.

Kulimbikira pa kupemba

⁷ “Kumbirani ndipo mun'dzapasidwa. Nyang'anani ndipo mun'dzacigumana. Gogodzani ndipo mun'dzafunguliridwa. ⁸ Pakuti wentse omwe an'kumbira an'pasidwa. Omwe an'nyang'ana an'cigumana. Ndipo ule omwe an'gogodza an'funguliridwa.

⁹ “Mbani munthu pakati panu, akakumbiridwa pau na mwana wace, kodi angam'pase mwala? ¹⁰ Ayai akakumbiridwa ntsomba angam'pase nyoka? ¹¹ Tsono penu imwe nakuipa kwanuku, mumbadziwa kupasa wana wanu bzinthu bzabwino, ni tani tsono Baba wanu womwe ali kudzulu, an'dzapasa bzinthu bzabwino kwa omwe animukumbira! ¹² Na tenepo, citani kuna winango centse comwe iwepo mun'funa kuti iwo akucitireni. Nakuti umweyu ni Mtemo wa Mozeji na cipfundziso ca apolofita.

Njira ziwiri

¹³ “Pitani na pa m'suwo wa kupapatiza, nakuti m'suwo ukulu na njira yakufuthuka bzimbayendesa kwakutaika, ndipo ni azinji omwe ambapita na njira imweyi. ¹⁴ Tsono m'suwo omwe umbayendesa kumoyo ni wakupapatiza, ndipo njira yace ni yakupsindiza! Ni ang'ono-ng'ono omwe ambaiwona.

Apolofita wakunama

¹⁵ “Khalani na cheru na apolofita wakunama. Iwo ambabwera kwa imwe na mawonekedwa ninga ya bira, tsono m'kati ni mphumphi zakulusa. ¹⁶ Imwe mun'dzawazindikira na bzisapo bzomwe an'dzabala. Kodi bzingacitike kuti munthu abvune uva m'miti ya minga, ayai nkhuu pauswa bwa dawo? ¹⁷ Ni bzibodzi-bodzi muti wabwino umbabala bzisapo bzabwino, tsono muti wakuipa umbabala bzisapo bzakuipa. ¹⁸ Muti wabwino ungabale lini bzisapo bzakuipa, napo muti wakuipa ungabale lini bzisapo bzabwino. ¹⁹ Muti uliwentse omwe un'bala lini bzisapo bzabwino umbagwatidwa ucithusidwa kumoto. ²⁰ Na tenepo apolofitawo mun'dzawazindikira na bzisapo bzawo!

²¹ “Ni wentse lini omwe ambandicemera kuti: ‘Mbuya, Mbuya’, an'dzapita muUmambo bwa kudzulu, tsono wale okha omwe an'cita cifuniro ca Baba wangu omwe ali kudzulu. ²² Azinji ntsiku imweire* an'dzandiuza kuti: ‘Mbuya, Mbuya, tiribe kucita cipolofita mudzina lanu? Ndipo mudzina lanu tiribe kucosa bziwanda ndipo mudzina lanu tiribe kucita bzidabwiso bzinji?’ ²³ Pamwepo Ine nin'dzawauza padeca kuti: Cipo ndiribe kukudziwani. Fundukirani kuna Ine, imwe wakucita bzakuipa!

Wakucenjera na wakupusa

²⁴ “Na tenepo, omwe anibva mafala yanguya acicita bzomwe yalikulewa, ali ninga munthu wakucenjera omwe adacera madindi yakuzika kwene-kwene mpaka kuphata mwala acimanga nyumba yace. ²⁵ Mbvula idagwa,

* **7:22** Ntsiku yomwe Jezu an'dzabwera kudzatonga wanthu wentse.

mikulo idadzala, ndipo mphepo idamenya nyumba ire na mphambvu. Ndipo iyo iribe kugwa nakuti ikhadamangidwa bwino. ²⁶ Tsono ule omwe anibva mafala yanguya acireka kucita bzomwe yalikulewa, ali ninga wakupusa omwe adamanga nyumba yace acisaya kuzikisa madindi. ²⁷ Mbvula idagwa, mikulo idadzala, ndipo mphepo idamenya nyumba ire na mphambvu, iyo idagwa. Ndipo idadzongeka kwene-kwene”.

²⁸ Pomwe Jezu adamala kulewa bzimwebzi, mithithi ya wanthu idadabwisidwa na cipfundziso cace, ²⁹ thangwe Iye akhawapfundzisa ninga omwe ana utongi, sikuti ninga adziwi wa Mtemo.

8

Kupolesedwa kwa nyamapere

¹ Pomwe Jezu adabuluka m'phiri, m'thithi ukulu udamutewera. ² Pamwepo munthu winango wamapere* adafendera pafupi acim'godamira ndipo aciti: “Mbuya, mukafuna, mungandipolese!†”

³ Jezu adapfuthula boko, acim'khuya ndipo adati: “Nin'funa, Pola!‡” Pamwepo-letu iye adapolesedwa§ mapere. ⁴ Patsogolo pace Jezu adati: “Wona, leka kuuza ali-yentse. Tsono ndoko ukabziratize kuna baba wantsembe ndipo ukapereke ntsembe yomwe Mozeji adalewa**, kuti ikhale mboni”.

Bza kapitau wa gulu la acikunda wa ciRoma

⁵ Pomwe Jezu adapita mumzinda wa Kafaranawumi, adayenda kawonana naye kapitau wa gulu la acikunda wa ciRoma acikam'kumbira thandizo. ⁶ Ndipo adati: “Mbuya, kapolo wangu ali m'nyumba alikukwanisa lini kufamba, alikubonera kwene-kwene”.

⁷ Jezu adamuza kuti: “Ine nin'dzayenda kukam'cirisa”.

⁸ Tsono kapitau wa gulu la acikunda wa ciRoma adatawira aciti: “Mbuya, nin'themera lini kukutambirani panyumba yangu. Tsono lewani fala libodzi lokha, ndipo kapolo wangu an'dzacira. ⁹ Pakuti inembo ndiri pantsi pa utongi, ndipo ndina acikunda omwe ine nimbatonga. Ndikauza m'bodzi kuti: ‘Ndoko,’ iye ambayenda. Ndikauza winango kuti: ‘Bwera,’ iye ambabwera. Ndikauza nyagirinya wangu kuti: Cita ibzi, iye ambacita”.

¹⁰ Pomwe Jezu adabva bzimwebzi adadabwa aciuza omwe akhamutewera kuti: “Nin'kuuzani bacadidi kuti: MuIjirayeri ndiribe kuwona omwe ana cikhulupiriro tenepayu. ¹¹ Ndipo Ine nin'kuuzani kuti azinji an'dzabwera kucokera kumabva-dzuwa na kumadokero, ndipo an'dzakhala pameza na Abrahamu, Izaki na Jakobo muUmambo bwa kudzulu. ¹² Tsono omwe akhathemera kukhala muUmambo an'dzathusidwa kunja kum'dima, kumweko an'dzalira na kukukuta mano”.

¹³ Pamwepo Jezu adauza kapitau wa gulu la acikunda wa ciRoma kuti: “Ndoko! Bzin'citika ninga momwe iwe wakhulupirira!” Nthawe imweyo letu kapolo wace adacira.

Jezu adaciza wanthu azinji

¹⁴ Patsogolo pace Jezu atafika pa nyumba pa Pedru, adawona mibzala wace adagona na maferu. ¹⁵ Pamwepo Jezu adam'khuya mibzalayo pa dzanja, maferu yadamala, ndipo mibzala ule adalamuka aciyamba kumutanairira.

* **8:2** MuciGiriki bzimbalewa lini mapere yokha, koma matenda yakusiyana-siyana ya khanda.

† **8:2** Ni kulewa kuti kucenesa. ‡ **8:3** Ni kulewa cenesedwa patsogolo pa Mulungu. § **8:3** Ni kulewa kuti adacenesedwa patsogolo pa Mulungu. ** **8:4** Lev 14:1-32

¹⁶ Pomwe dzuwa lidamira adam'bweresera wanthu azinji wakuphatidwa na mizimu yakuipa, ndipo na fala libodzi basi Iye adathotha mizimuyo, aciciza atenda wentse. ¹⁷ Na tenepo bzikwanirisidwa bzomwe bzidalewedwa na m'polofita Izaiya kuti: "Iye adatenga kuduwala kwathu ndipo adanyamula matenda yathu"^{††}.

Bza omwe akhafuna kutewera Jezu

¹⁸ Pomwe Jezu adawona m'thithi wa wanthu m'mbali mwace, adawauza wakupfundzira wace kuti ayambuke m'ng'ambu ya nyandza. ¹⁹ Pamwepo m'nembi wa Mtemo adafendera aciti: "M'pfundzisi, ine nin'kutewerani kuli kwentse komwe muniyenda".

²⁰ Jezu adatawira kuti: "Nkhandwe zina madindi yazene ndipo mbalame za m'dzulu zina bzitsa bzazene, tsono Mwana wa munthu alibe pakugonesa msolo".

²¹ Ndipo wakupfundzira wace winango^{‡‡} adamuuzza kuti: "Mbuya, ndibvumizeni kuti nditome kapendesa baba wangu".

²² Tsono Jezu adam'tawira kuti: "Nditewere, siya wakufa akapendese wakufa wawo".

Jezu aniimisa condzi na mabimbi

²³ Pamwepo Jezu adapakira m'bote, ndipo wakupfundzira wace adayenda naye pabodzi. ²⁴ Mwacisututu, condzi camphambvu cidayamba m'nyandza, mwakuti mabimbi yakhapita m'bote. Tsono Jezu akhadagona. ²⁵ Ndipo wakupfundzira wace adayenda kamulamusa, acikuwa kuti: "Mbuya, tipulumuseni! Tinifa!"

²⁶ Ndipo Iye adawabvundza aciti: "Thangwe ranyi imwepo muna mantha kwene-kwene, amuna wacikhulupiro cakucepa?" Pamwepo Iye adamuka acitsimula condzi na mabimbi ndipo kudakhala bwino letu. ²⁷ Pamwepo wanthu wale adadabwisidwa, acimbabvundzana aciti: "Mbani umweyu ngakhale condzi na mabimbi bzimbam'bvera?"

Jezu an'ciza wanthu awiri wa bziwanda

²⁸ Pomwe Iye adafika ng'ambu inango, cigawo cakucemerredwa Gadara, wanthu awiri wakuphatidwa na bziwanda adabwera kuna Iye omwe akhacokera m'thenje. Iwo akhali wakugosva kwene-kwene mwakuti palibe omwe angadapita na njira imweire. ²⁹ Pamwepo bziwandabzo bzikakuwa bziciti: "N'ciyani mun'funa kuna ife, Mwana wa Mulungu? Mabwera kuno kudzatiboneresana nthawe ikanati kukwana?"

³⁰ Pafupi na iwo pakhana m'thithi ukulu wankhumba zikhadya. ³¹ Pamwepo bziwanda bzire bzikhakumbira Jezu bziciti: "Penu mun'tithotha, titumize tikapite m'thithi wa nkumba zire".

³² Iye adauza bziwandabzo kuti: "Ndokoni!" Ibo bzikacoka bzicikapita munkhumba, ndipo m'thithi wentse udathamangira kunkhomole mbali ya nyandza, mpaka kufa m'nyandzamo. ³³ Wakudyesa nkumbazo adathawa, adayenda mum'zinda acikafotokoza bzinthu bzentse, kuphatikidza bzomwe bzidacitika kuna omwe akhana bziwandawo. ³⁴ Na tenepo wanthu wentse wa mum'zindamo adayenda kukagumana na Jezu, ndipo pomwe adamuwona, adamukumbira mwa kuumimiriza kuti acoke mucigawo cawomo.

9

Jezu anirimbisa munthu wakulemala (Mko 2:1-12; Luk 5:17-26)

^{††} 8:17 Iza 53:4 ^{‡‡} 8:21 Wakupfundzira winangoyo akhali lini wa pakati pa khumi na awiri wale.

¹ Jezu atapakira m'bote, adayambuka nyandza aciyenda kumzinda wace. ² Wanthu winango adam'bweresera munthu wakudjedjera bziwalo, akhadam'gonesa pa machira pace. Pakuwona cikhulupiriro comwe iwo akhanaco, Jezu adauza wakulemalayo kuti: “Limbika mwana, bzakuphonyera Mulungu bzako bzalekereredwa”.

³ Patsogolo pa bzimwebzo, adziwi wa Mtemo anango akhauzana okha-okha acimbati: “Munthu umweyu alikunyoza Mulungu!”

⁴ Jezu pakudziwa ndzeru zawo adawauza kuti: “Thangwe ranyi imwepo mulikukumbuka bzakuipa m'mitima mwanu? ⁵ Kodi bzidapusa ni bziponi kulewa kuti: ‘Bzakuphonyera Mulungu bzako bzalekereredwa’, ayai: ‘Lamuka ufambe?’ ⁶ Tsono kuti imwepo mudziwe kuti Ine, Mwana wa Munthu ana utongi pantsi pano bwakulekerera bzakuphonyera Mulungu”, pamwepo adauza wakulemalayo aciti: “Lamuka, tenga machira yako yenda kumui”. ⁷ Wakudjedjera bziwaloyo adamuka aciyenda kumui kwace. ⁸ Ndipo pomwe m'thithi udawona bzimwebzi udakhala na mantha, ndipo udatumbiza Mulungu, omwe adapasa wanthu mphambvu imweyo.

*Kucemerredwa kwa Mateu
(Mko 2:13-17; Luk 5:27-32)*

⁹ Pomwe Jezu akhacoka kumweko, adawona munthu winango wakucemerredwa Mateu akhadakhala pa kukhomera m'tsonkho, ndipo adamuza kuti: “Nditewere”. Mateu adalamuka acimutewera.

¹⁰ Ndipo Jezu pomwe akhadya m'nyumba, wakukhamesa m'tsonkho na “wakuphonyera Mulungu” azinji adabwera acidyana naye pabodzi na wakupfundzira wace. ¹¹ Afalizi pakuwona bzimwebzi adabvundza wakupfundzira wace kuti: “Thangwe ranyi m'pfundzisi wanu alikudya na wakukhamesa m'tsonkho na ‘wakuphonyera Mulungu?’”

¹² Jezu pomwe adabva bzimwebzi adati: “Wakulimba an'nyang'ana lini mulapi, koma mtenda ndiye an'nyang'ana mulapi. ¹³ Ndokoni mukupfundzire kuti bzimwebzi bzinirewanyani: ‘Nimbafuna lini ntsembe koma ntsisi’*. Pakuti Ine ndiribe kubwera kudzacemera wakulungama, koma wakuphonyera Mulungu”.

*Bza kubzimana cakudya
(Mko 2:18-22; Luk 5:33-39)*

¹⁴ Pamwepo wakupfundzira wa Juwau M'batizi adabwera kudzabvundza Jezu kuti: “Thangwe ranyi ife na afalizi timbabzimana cakudya, tsono wakupfundzira wanu ambabzimana lini?”

¹⁵ Jezu adawatawira kuti: “Kodi wakucemerredwa wa mwamuna pam-sinda wa malowozi angatsukwale uko mwamunayo alipo? Zin'dzakwana ntsiku zakuti mwamunayo an'dzacosedwa, pamwepo iwo an'dzabzimana cakudya.

¹⁶ “Palibe omwe angatenge nguwo ipsa aciicita cigamba pa cakubvala cakale, nakuti cigambaco cin'pfuwa cicing'amba ndipo kung'ambikako kun'posa kale. ¹⁷ Ndipo ambathululira lini vinyu ipsa mubudu la khanda lakale, ungacita tenepoyo budulo lining'ambika ndipo vinyu in'taika budu, lin'dzongeka. Koma ambathululira vinyu ipsa mubudu la khanda lipsa, ndipo bziwiribzo bzimbakonkhobzeka bwino”.

*Mphambvu ya Jezu kumatenda na impfa
(Mko 5:21-43; Luk 8:40-56)*

* 9:13 Oze 6:6

¹⁸ Pomwe Iye akhalewa-lewa m'kulu wa nyumba ya mapembo adafika, adagodama patsogolo pace aciti: “Mwanangu wacikazi afa tsapanopa. Tiyendeni mukamusandzike boko lanu ndipo iye an'khakhala na moyo”.

¹⁹ Pamwepo, Jezu adalamuka aciyenda naye, pabodzi na wakupfundzira wace.

²⁰ Mkazi winango omwe akhana matenda yakucoka mulopa mwa magole khumi na mawiri, adabwera na kumbuyo kwa Jezu acikhuya mkawo wa cakubvala ca Jezu. ²¹ Pakuti akhambalewa mwa iye yekha kuti: “Ine ndicitondo kukhuya cakubvala cace nin'cira”.

²² Jezu pomwe adazungunuka adamuwona aciti: “Mwana wacikaziwe limba m'tima, cikhulupiriro cako cakuciza!” Ndipo kuyambira nthawe imweyo mkaziyo adacira.

²³ Pomwe Jezu adafika panyumba pa m'kulu wa nyumba ya mapembo adawona wakuimba bzitoliro[†] na m'thithi womwe ukhali piringu-piringu, ²⁴ adati: “Bulani! Mtsikanayu alibe kufa, tsono adagona”. Wentse adayamba kumuseka. ²⁵ Pomwe m'thithi udafundukira, Jezu adapita acim'phata boko ndipo m'tsikanayo adalamuka. ²⁶ Ndipo mbiri ya bzidacitikabzo idabveka kumbali zentse za dzikolo.

Kucizidwa kwa azimola awiri

²⁷ Jezu pomwe adacoka kumweko, azimola awiri adamutewera, acimbakuwa kuti: “Mwana wa Davidi, tibverenimbo ntsisi ife!”

²⁸ Pomwe Iye adapita m'nyumba azimola adafendera, ndipo Jezu adawabvundza kuti: “Imwepo mun'khulupirira kuti nin'kwanisa kukucizani?”

Iwo adatawira aciti: “Inde, Mbuya!”

²⁹ Ndipo Jezu adakhuya maso yawo adati: “Bzicitike malingana cikhulupiriro canu!” ³⁰ Ndipo maso yawo yadayamba kuwona. Pamwepo Jezu adawacenjeza mwakulimba aciti: “Bzimwebzi mbabzireke kudziwidwa na winango”. ³¹ Tsono iwo adacoka acikamwaza nkhani ya Jezu kumbali ire yentse.

Kulimbisidwa kwa bewewe

³² Pomwe iwo akhacoka, adabweresedwa kuna Jezu munthu wakuphatidwa na ciwanda omwe akhakwanisa lini kulewa-lewa. ³³ Pomwe ciwanda cidathothedwa, bewewe adayamba kulewa-lewa. M'thithi udadabwisika uciti: “Cipo bzikanati kuwoneka bzinthu ninga bzimwebzi muljirayeri!”

³⁴ Tsono afalizi akhambalewa kuti: “Iye alikuthotha bziwanda na mphambvu ya m'kulu wa bziwanda”.

Jezu ana ntsisi na mbumba

³⁵ Jezu akhambapita m'mizinda yentse na m'midzi acimbapfundzisa munyumba za mapembo, acimbapalidza Mafala Yabwino ya Umambo ndipo acimbapolesa matenda yentse na kuwofoka kwa thupi. ³⁶ Pomwe Iye adawona mithithi, adabva ntsisi, thangwe ikhaneseka ndipo ikhali balala-balala, ninga mabira yakusaya makabusa. ³⁷ Pamwepo adauza wakupfundzira wace kuti: “Basa lakubvuna ni likulu, tsono akapolo ni ang'ono-ng'ono. ³⁸ Na tenepo, Kumbirani kuna Mbuya mwenekaciro wa bzakubvunabzo, kuti atumize akapolo adzabvune”.

[†] **9:23** Bzitolirobzo akhaimba pankhawa nakuti likhali khalidwe lawo.

10

Jezu an'tuma atumiki khumi na awiri

(Mko 5:7-13; Luk 9:1-6)

¹ Jezu adacemera wakupfundzira wace khumi na awiri aciwapasa mphambvu yakuthotha mizimu yakuipa na kupolesa matenda yentse na bzakuwofoka bza m'thupi.

² Madzina ya atumiki khumi na awiriwo ngaya: Wakuyamba ni Simau wakucemerredwa Pedru na Andereya m'bale wace, Tiyago, mwana wa Zebedeu na Juwau m'bale wace, ³ Filipi na Bartolomeu, Tomasi na Mateu wakulipirisa m'tsonkho, Tiyago, mwana wa Alifeu, na Tadeu, ⁴ Simau wa phathi la azeloti na Judasi Isikaliyoti, omwe adapindukira Jezu.

Kutumidwa kwa atumiki khumi na awiri

⁵ Amuna khumi na awiriwa Jezu adawatuma aciwauza kuti: “Lekani kuyenda kwa omwe ni Ajuda lini, napo kupita mum'zinda uliwentse wa aSamaliya. ⁶ Tsono ndokoni kuna aljirayeri omwe ali ninga mabira yakutaika. ⁷ Ndipo kwentse komwe muniyenda mbapalidzani mafala yakuti: ‘Umambo bwa kudzulu buli pafupi’. ⁸ Polesani wakuduwala, lamusani wakufa, cizani wamapere, thothani bziwanda. Imwepo mwatambira mwaulere, perekanimbo mwaulere. ⁹ Lekani kutakula oro, ayai parata, ngakhale kobre m'mabhande. ¹⁰ Lekani kutakula budu la ulendo, ngakhale cakubvala ca pambali, napo xango, ayai mpsimbo. Pakuti wabasa ngwakuthemera kutambira cakudya cace.

¹¹ “Pomwe mun'pita mumzinda ayai m'mudzi, nyang'anani munthu womwe an'funa kukutambirani ndipo mukhale panyumba pace mpaka kucoka kwanu. ¹² Pakupita m'nyumbamo, amuseni. ¹³ Penu pa nyumbapo an'kutambirani bwino, mtendere wanu ukhale na iwo. Penu an'kutambirani lini bwino, mtendere wanu ubwerere kuna imwe. ¹⁴ Penu winango an'kutambirani lini ngakhale kubva mafala yanu, kunkhumulani pfumbi* la kundzayo zanu pakucoka pa nyumbapo ayai mum'zindamo. ¹⁵ Ine nin'kuuzani bacadidi kuti: Pantsiku ya kudzatonga Mulungu an'dzabvera ntsisi† Sodoma na Gomora‡ kuposa mzinda umweyo§.

M'cenjezo kwa atumiki

¹⁶ “Ine ndirikukutumani ninga mabira pakati pa mphumphi. Na tenepo khalani wakucenjera ninga nyoka ndipo wakusaya cakuipa ninga nkhangaiwa.

¹⁷ “Khalani na cheru, pakuti wanthu an'dzakuperekani kumphala zawo ndipo an'dzakuchangani m'nyumba zawo za mapembo. ¹⁸ Imwepo mun'dzayendesedwa patsogolo pa atongi wa bzigawo na azimambo thangwe ra Ine, kuti mukakhale mboni kwa iwo na kwa omwe ni Ajuda lini. ¹⁹ Tsono akadzakumangani lekani kudzaneseke kutimun'dzalewa ciyani ayai mun'dzalewa tani. Nakuti nthawe imweyo mun'dzauzidwa bzakuti mulewe, ²⁰ pakuti ndimwepo lini omwe mun'dzalewa, tsono Mzimu wa Baba wanu ndiwo un'dzalewa mwa imwe.

²¹ “M'bale an'dzapereka m'bale wace kuimpfa, ndipo baba an'dzapereka mwana wace. Wana an'dzamukira azibaba wawo ndipo an'dzawapha. ²² Wentse an'dzakuwangani thangwe ra dzina langu, tsono ule omwe an'dzalimbikira mpaka pakumalizira an'dzapulumuka. ²³ Ndipo pomwe an'dzakufambirani mbuyo mumzinda uyu, thawirani kuunango. Ine

* **10:14** Mab 13:51 † **10:15** Mat 11:23-24 ‡ **10:15** Jen 19:24-28 § **10:15** Luk 10:1-12

nin'kutsimikizirani kuti mun'mala lini mizinda yentse ya muJirayeri, Mwana wa munthu akanati kubwera.

²⁴ “Wakupfundzira** an'posa lini m'pfundzisi wace, napo nyagirinya†† an'posa lini mbuya wace. ²⁵ Na tenepo wakupfundzira bzim'kwanire kukhala ninga m'pfundzisi wace ndipo nyagirinya ninga mbuya wace. Penu mwenekaciro wa nyumba adacemerredwa Belezebu‡‡, ndiye tani wanthu wa m'banja mwace!

²⁶ “Na tenepo lekani kubva mantha na iwo. Nakuti palibe cakumpsinkhika comwe cin'dzasaya kuwoneka§§ ayai cakubisika comwe cin'dzasaya kudziwika. ²⁷ Bzomwe Ine nin'kuuzani mum'dima, bzireweni pa ceza. Bzomwe mudabzibvera m'khutu bzireweni pa ntsodzi. ²⁸ Lekani kugopa omwe anipha thupi, ndipo m'zimu an'kwanisa lini kuupha. Tsono gopani ule omwe anipha m'zimu na thupi kumoto wakusaya kumala. ²⁹ Atimba awiri ambagulisiwa lini na kasentavu kabodzi? Na tenepo palibe na ibodziyo inigwa pantsi Baba wanu acisaya kudziwa. ³⁰ Napo kuna imwepo tsisi lentse la mumsolo mwanu lidalewengedwa. ³¹ Na tenepo lekani kugopa. Imwepo ndimwe wakufunika kwene-kwene kuposa atimba azinji!

³² “Wentse ule omwe an'dzandicitira umboni pakati pa wanthu, Ine nin'dzamucitirambo umboni patsogolo pa Baba wangu omwe ali kudzulu. ³³ Tsono ule omwe andiramba*** pakati pa wanthu, Ine nin'dzambulambambo patsogolo pa Baba wangu omwe ali kudzulu.

³⁴ “Lekani kukumbuka kuti Ine ndabweresa mtendere pa dziko la pantsi. Ndiribe kubweresa mtendere, koma nkhondo. ³⁵ Nakuti Ine ndidabwera kudzamwazanisa mwana wacimuna na baba wace, mwana wacikazi na mai wace, mulowola na mibzala wace. ³⁶ Anyamadulanthaka wa munthu an'dzakhala wa m'banja mwace caiwo†††.

³⁷ “Omwe an'funa baba wace ayai mai wace kuposa Ine, an'themera lini kwa Ine. Omwe an'funa mwana wace wacimuna ayai wacikazi kuposa ine an'themera lini kwa Ine. ³⁸ Ndipo omwe an'saya kutakula m'tanda wace acinditewera, an'themera lini kwa Ine. ³⁹ Ule omwe an'bzikoyera moyo wace an'dzauluza‡‡‡, ndipo omwe aniruzza moyo wace thangwe ra ine un'dzauwona§§§.

Bza mabaibai

⁴⁰ “Ule omwe an'tambira imwepo, atambira Ine. Ndipo omwe an'tambira Ine, atambira ule omwe adandituma. ⁴¹ Ule omwe an'tambira m'polofita, thangwe ra kuti iye ni m'polofita, an'dzatambira mabai-bai ya m'polofita, ndipo omwe an'tambira wakulungama thangwe ra kuti iye ni wakulungama an'dzatambira mabai-bai ya wakulungama. ⁴² Ndipo penu wina an'dzapasa ngakhale mkombo ubodzi wa madzi yakudjedjera kwa m'bodzi mwa wakupfundzira wangu ang'onowa, thangwe ra kuti iye ni wakupfundzira wangu, Ine nin'kutsimikizirani kuti an'dzaluzza lini mabai-bai yace”.

11

Jezu na wakutumidwa wa Juwau M'batizi (Luk 7:18-35)

** **10:24** Luk 6:40 †† **10:24** Juw 13:16, 15:20 ‡‡ **10:25** Ndiko kulewa kuti mkulu wa mizimu yakuipa, wonani pomwe kuna Mat 9:34; 12:24, Mko 3:22; Luk 11:15. §§ **10:26** Mko 4:22; Luk 8:17
*** **10:33** 2Ti 2:12 ††† **10:36** Mik 7:6 ‡‡‡ **10:39** Luk 17:33; Juw 12:25 §§§ **10:39** Mat 16:24-25; Mko 8:34-35; Luk 9:23-24; 17:33; Juw 12:25

¹ Pomwe Jezu adamala kulangiza wakupfundzira wace khumi na awiri, adacoka aciyenda kukapfundzisa na kupalidza mumizinda ya Galireya*.

² Juwau, pomwe adabva m'kawoko bjomwe Krixtu akhacita, adatumiza wakupfundzira wace kukam'bvundza kuti: ³ “Kodi ndimwe ule omwe akhadikhiridwa† ayai tidikhirire winango?”

⁴ Jezu adatawira aciti: “Bwererani mukauze Juwau bjomwe imwepo mulikubva na kuwona: ⁵ Azimola ali kuwona, wakupunduka alikufamba, wamapere‡ ali kupolesedwa, nkhuṭhu zirikubva, wakufa ali kulamusidwa, ndipo wakusauka alikupalidziridwa Mafala Yabwino.§ ⁶ Ndipo ni wakusimbidwa omwe an'siya lini cikhulupiriro cawo thangwe ra Ine”.

⁷ Pomwe wakupfundzira wa Juwau akhacoka, Jezu adayamba kuuza m'thithi bza Juwau kuti: “Ni ciyani comwe imwepo mwayenda kukawona kucidambo? Mtete ukhatekenyessedwa na mphepo? ⁸ Tsono, ni ciyani comwe mwayenda kukawona? Munthu akhadabvala bzakubvala bzabwino? Tsono, wanthu wakubvala bzakubvala bzabwino ali muzinyumba za azimambo. ⁹ Tsono, ni ciyani comwe mwayenda kukawona? M'polofita? Inde, Ine nin'kuuzani, mwakuposa m'polofita. ¹⁰ Umweyu ni Juwau M'batizi omwe adalewedwa mubzakunemba kuti:

“ ‘Nin'dzatumiza m'tumiki wangu patsogolo pako.

Iye an'dzakondza njira yako patsogolo pa iwe’**.

¹¹ Nin'kuuzani cadidi kuti: Pakati pa wakubadwa na mkazi pakanati kuwoneka omwe ni m'kulu kuposa Juwau M'batizi. Tsono, mung'ono muUmambo bwakudzulu nim'kulu kuposa iye. ¹² Kuyambira ntsiku za Juwau M'batizi mpaka lero, Umambo bwa kudzulu bumbapsokonyoledwa mwa mphambvu, ndipo wakuupsokonyolawo ambaupamba. ¹³ Nakuti aPolofita wentse na Mtemo adapolofita mpaka Juwau. ¹⁴ Ndipo penu imwe mun'funa kumutawira, umweyu ni Eriya omwe akhafunika kuti abwere. ¹⁵ Omwe ana makutu abve!††

¹⁶ “Ningandendemeze na yani m'badwe umweyu? Udalingana na wana omwe ambakhala m'misika ndipo acimbakuwira andzawo kuti:

¹⁷ “ ‘Ife takuimbirani citoliro,
tsono imwe mulibe kubzina.
Takuimbirani nyimbo yakudandaula,
tsono imwepo mulibe kutsukwala’.

¹⁸ Pakuti Juwau adabwera, omwe akhabziretsa kudya na kumwa vinyu, ndipo mudati: ‘Ana ciwanda’. ¹⁹ Mwana wa munthu adabwera acidya na kumwa, ndipo mudati: ‘Muwoneni, wakulungwa wakumwa kwene-kwene, xamwali wa anyamitsonkho na “wakuphonyera Mulungu”’. Tsono undziwi umbawonedwa na mabasa yace”.

*Bza midzi yakusaya kukhumbula
(Luk 10:13-15)*

²⁰ Pamwepo Jezu adayamba kutsimula mizinda yomwe Iye adacita bzid-abwiso bziniji, thangwe iribe kukhumbula. ²¹ “Tsoka kwa iwe, Korazini!

* **11:1** Ikhali mizinda yawo. † **11:3** Umweyu ni Mesiya wakupiciridwa na Mulungu. ‡ **11:5** MuciGiriki bzinirewa lini mapere yokha, koma matenda yakusiyana-siyana ya khanda. § **11:5** Iza 61:1 ** **11:10** Mlk 3:1 †† **11:15** Makutu: Ayai makutu yakubva.

Tsoka kwa iwe Betisaida! Thangwe penu bzipadabwiso bzipomwe bzipadacitika pakati pa imwe bzipadacitikirira kumizinda ya Tiro na Sidoni, iyo ingadakhumbula kale-kale, mwakubvala masakha na kubziikha dotha. ²² Tsono Ine nin'kuuzani kuti ntsiku ya kudzatonga Mulungu an'dzabvera ntsisi Tiro na Sidoni, kuposa iwe Kafaranawumi. ²³ Ndipo iwe Kafaranawumi, un'dzatengedwa mpaka kudzulu? Ni tenepo lini, iwepo un'dzapolika mpaka kudziko la wakufa! Penu bzipadabwiso bzipomwe bzipadacitika kwa imwe bzipadacitikirira kuSodoma, iwo angadakhala mpaka lero. ²⁴ Tsono Ine nin'kuuzani kuti ntsiku ya kutongedwa Sodoma in'dzabveredwa ntsisi kuposa iwe Kafaranawumi”.

Bza kupumisidwa

²⁵ Nthawe imwe ire Jezu adati: “Ine nin'kutumbizani, Baba, Mbuya wa kudzulu na pantsi, thangwe mwabisa bzipinthu bzipimwebzi kuna adziwi na wakupfundza, ndipo mwabzizimbula kuna wanthu wakusaya kupfundza.

²⁶ Inde, Baba, nakuti tenepoyo mudacita mwa kukukomerani.

²⁷ “Bzipinthu bzipentse ndidapasiwa na Baba wangu. Palibe an'dziwa Mwana kunja kwa Baba, ndipo palibe angadziwe Baba kunja kwa Mwana na omwe Mwana angafune kulatiza.

²⁸ “Bwerani kwa Ine mwentse wakuneta na kulemedwa, ndipo Ine nin'dzakupumisani. ²⁹ Tangani joki langu ndipo pfundzirani kuna Ine, nakuti ndine wakuderekha na wakubzicepesa mum'tima, ndipo mun'dzagumana pakupumisa mizimu yanu. ³⁰ Pakuti joki langu ni lakulula ndipo m'tolo wangu ni wakupepuka”.

12

Jezu ni Mbuya wa ntsiku ya malinkhuma (Mko 2:23-28; Luk 6:1-5)

¹ Pantsiku inango ya malinkhuma, Jezu adapita na muminda ya tirigu. Wakupfundzira wace akhana njala, ndipo adayamba kucosa ngala za tirigu acimbadya. ² Afalizi pakuwona bzipimwebzo adauza Jezu kuti: “Wona, wakupfundzira wako alikucita bzipomwe bzipin'bvumizidwa lini kucita pa ntsiku ya malinkhuma”.

³ Iye adawatawira kuti: “Imwepo mulibe kulewenga bzipomwe Davidi* adacita pomwe iye na andzace akhana njala? ⁴ Davidi adapita m'nyumba ya Mulungu, pabodzi na andzace acikadya pau zakuperekedwa kwa Mulungu, bzipomwe bzipikhabvumizidwa lini kuti abzicite, tsono bzipikhabacididwa na anyantsembe okha. ⁵ Ayai imwepo mukanati kulewenga muMtemo kuti, ntsiku ya malinkhuma anyantsembe m'nyumba ya Mulungu ambachola Mtemo† ntsiku ya malinkhuma, ndipo ambakhala alibe mulandu? ⁶ Ine nin'kuuzani kuti pano pana omwe ni m'kulu kuposa nyumba ya Mulungu.‡ ⁷ Imwepo mungadadziwa kuti yalikulewa ciyani mafala yakuti: ‘Nimbafuna lini ntsembe, koma wanthu’§, mungadamanga lini mulandu wanthu wakusaya thangwe. ⁸ Nakuti Mwana wa munthu ni Mbuya wa Malinkhuma”.

⁹ Pomwe Jezu adacoka kumbuto ire adayenda munyumba yawo ya mapembo, ¹⁰ ndipo m'mwemo mukhana munthu omwe akhadapunduka boko. Ndipo pakunyang'ana thangwe la kupasa Jezu, adamum'bvundza

* **12:3** 1Sa 21:1-6 † **12:5** Mtemo wa Mozeji, Mtemo wa aJuda. ‡ **12:6** Pinango ni Umambo bwa kudzulu bomwe ni ukulu kuposa nyumba ya Mulungu. § **12:7** Oze 6:6

kuti: “Ni bzakubvumizidwa na Mtemo kulimbisa munthu pa ntsiku ya malinkhuma?”

¹¹ Iye adawatawira kuti: “Kodi mbani wa imwe acikhala na bira wace ndipo birayo acigwera m'dindi pa ntsiku ya malinkhuma, an'kam'cosa lini m'mwemo? ¹² Munthu ni wakufunika kwene-kwene kuposa bira! Na tenepo, ni bzakubvumizidwa kucita bzabwino pa ntsiku ya malinkhuma”.

¹³ Pamwepo Iye adauza mwamunayo kuti: “Futhula boko”. Iye adafuthula, ndipo iro lidalimba, licikhala ninga lindzace. ¹⁴ Ndipo afalizi wale adacoka aciyamba kunyang'ana njira yakuti aphe Jezu.

M'tumiki wakusankhulidwa wa Mulungu

¹⁵ Jezu atadziwa bzimwebzi adacoka mbuto imweire. Wanthu azinji adam'tewera, ndipo Iye adacirisa atenda wentse omwe akhali pamwepo, ¹⁶ ndipo adawacenjeza kuti aleke kuuza winango kuti Iye akhali yani. ¹⁷ Bzimwebzi bzidacitika kuti bzikwanirisidwe bzomwe bzidalewedwa na Mulungu kudzera mwa m'polofita Izaiya kuti:

¹⁸ “Onani m'tumiki wangu, omwe ndasankhula,
omwe nimbafuna, omwe m'tima wangu umbakondwera naye.

Nin'dzaikha mwa iye Mzimu, wangu,
ndipo iye an'dzapalidza cirungamo kuna mbumba zentse.

¹⁹ An'dzacita lini makani ngakhale kukuwa.

Palibe omwe an'dzabva fala lace m'miseu.

²⁰ An'dzagwata lini mtete wakuchoka,
napo kuthima lambi lakugaka pang'ono,
mpaka cirungamo cikunde.

²¹ Mudzina lace mbumba zin'dzaikha cidikhiro cawo”.**

Jezu an'pasidwa mulandu

(Mko 3:20-30; Luk 11:14-23)

²² Pambuyo pa bzimwebzi, adam'bweresera munthu wakuphatidwa na ciwanda omwe akhawona lini ndipo akhalewa-lewa lini, tsono Jezu adamulimbisa, mwakuti iye adayamba kuwona na kulewa-lewa. ²³ Mbumba yentse idatsitsimwa nabzo iciti: “Ngumweyu lini Mwana wa Davidi?††”

²⁴ Tsono pomwe afalizi adabva bzimwebzo adati: “Umweyu alikucosa bziwanda na mphambvu ya Bezebeu‡‡, m'kulu wa bziwandabzo”.

²⁵ Jezu pakudziwa bzakukumbuka bzawo adawauza kuti: “Umambo uli wentse ukabzigawa un'pfudzika, ndipo mzinda uli wentse ayai nyumba ik-abzigawa in'pitiriza lini. ²⁶ Ndipo penu Sathani an'thatha Sathani, alikubzigawa yekha. Na tenepo umambo bwace bungadzapitirize tani? ²⁷ Ndipo penu Ine nin'thatha bziwanda na mphambvu ya Bezebeu, kodi wana wanu ambathotha na mphambvu ya yani§§? Na tenepo iwo caiwo an'dzakhala atongi wanu. ²⁸ Tsono penu ni mwa Mzimu wa Mulungu omwe nin'thatha nawo bziwanda, pamwepo Umambo bwa Mulungu bwafika kuna imwe.

²⁹ “Ayai, munthu angapite tani m'nyumba ya munthu wa mphambvu, acimubera bzinthu bzace akanati kum'manga pakuyamba? Na tenepo ndipo angakwanise kuba bza m'nyumbamo.

³⁰ “Ule omwe ali rini na Ine, ngwakundiwenga. Ndipo ule omwe an'gwezeka lini na Ine an'mwaza. ³¹ Thangwe ra bzimwebzi Ine nin'kuuzani kuti: Wanthu wakuphonyera Mulungu na kunyoza

** **12:21** Iza 42:1-4 †† **12:23** Mwana wa Davidi ni dzina lakupasidwa Krixtu, omwe akhali wa dzindza la Davidi. ‡‡ **12:24** Bezebeu: Ni kulewa m'kulu wa bziwanda ayai kulewa kuti Dyabu. Mat 10:25 §§ **12:27** Ayai kulewa kuti ateweri.

kuli kwentse an'dzalekeredwa, tsono kunyoza Mzimu wa Mulungu an'dzalekereredwa lini. ³² Wentse ule omwe anirewa kuipa Mwana wa munthu an'dzalekereredwa, tsono omwe anirewa kuipa Mzimu wa Wakucena an'dzalekereredwa lini, ngakhale tsapano lino ayai kutsogoloko.

Muti na cisapo cace

³³ “Muti wabwino un'bala cisapo cabwino, ndipo muti wakuipa un'bala cisapo cakuipa, nakuti muti umbadziwika na cisapo cace. ³⁴ Mtundu wa nyoka za ululu, mungalewe tani bzinthu bzabwino uko imwepo ndimwe wakuipa? Nakuti mulomo umbalewa bzomwe bizzardala mum'tima. ³⁵ Munthu wabwino ambacosa bzinthu bzabwino m'thente mwabwino, tsono munthu wakuipa ambacosa bzinthu bzakuipa m'thente mwakuipa. ³⁶ Tsono Ine nin'kuuzani kuti, ntsiku ya kutongedwa wanthu an'dzatawira mulandu wa fala liri lentse lakusaya basa lomwe adalewa. ³⁷ Pakuti na mafala yanu mun'dzalekereredwa ndipo na mafala yanu mun'dzamangidwa mulandu”.

Afalizi adakumbira cidabwiso

³⁸ Pamwepo afalizi na adziwi wa Mtemo winango adamuza kuti: “M'pfundzisi, tin'funa kuwona cizindikiro cakudabwisa cakucitidwa na Imwe”.

³⁹ Tsono Jezu adatawira kuti: “M'badwe wakuipa ndipo wakusaya kukhulupirika,^{***} ulikukumbira cizindikiro cakudabwisa! Tsono palibe cizindikiro comwe mun'citiridwa, kupambula cizindikiro ca m'polofita Jona. ⁴⁰ Na tenepo ninga Jona adakhala m'mimba mwa ntsomba ikulu ntsiku zitatu na usiku butatu, na tenepoyo Mwana wa munthu an'dzakhalambo ntsiku zitatu na usiku butatu pantsi pa dziko. ⁴¹ Ntsiku ya kudzatongedwa wanthu wa mzinda wa Ninive an'dzalamuka na m'badwe umweyu ndipo an'dzaumanga mulandu. Nakuti iwo adakhumbula kudzera mukupalidza kwa Jona^{†††}, ndipo ali pano tsapanoyu ni m'kulu kuposa Jona. ⁴² Ntsiku ya kudzatongedwa mambo wacikazi wakunyantsi^{‡‡‡} an'dzamuka na m'badwe umweyu, ndipo an'dzaumanga mulandu, nakuti iye adabwera kucokera kwakumalizira dziko kuti adzabve udziwi bwa Solomoni, ndipo ali pano tsapanoyu ni m'kulu kuposa Solomoni.

⁴³ “Pomwe m'zimu wakuipa un'coka mwa munthu, umbayenda kumbuto zakuuma ucikanyang'ana mbuto ya kupumira, tsono umbaiwona lini. ⁴⁴ Ndipo umbati: ‘Nin'bwerera kunyumba komwe ndidacoka’. Ukafika, un'gumana m'nyumbamo mulibe winango, mwakupsairidwa ndipo mwakulongedwa bwino. ⁴⁵ Pamwepo uniyenda ucikatenga mizimu inango minomwe yamphambvu kuposa iwo, ndipo ikapita imbakhala m'mwemo. Na tenepo khalidwe la kumalizira la munthu ule limbadzaipa kuposa pakuyamba. Bzimwebzi ndibzo bzin'dzacitika kwa m'badwe uno wakuipa”.

Mai wa Jezu na Abale wace

(Mko 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Pomwe Jezu akhalewa na m'thithi, mai wace na abale wace adabwera aciima panja, akhafuna kulewa-lewa naye. ⁴⁷ Ndipo munthu winango adamuza kuti: “Mai na abale wanu ali panjapa ndipo alikufuna kulewa-lewa na imwepo”^{§§§}.

*** **12:39** MuciGiriki alikulewa kuti: “Mbadwe wa upombo”. ††† **12:41** Jon 3:5 ‡‡‡ **12:42** 1Mb 10:1-10; 2Mb 9:1-12 §§§ **12:47** Bzakunemba na manja bzinango bziribe dutswa limweri la 47.

⁴⁸ Jezu adam'tawira kuti: “Mai wangu mbani, ndipo abale wangu mbani?”
⁴⁹ Ndipo adalata wakupfundzira wace aciti: “Ali pano mai wangu na abale wangu!”
⁵⁰ Nakuti ule omwe an'cita cifuniro ca Baba wangu omwe ali kudzulu, umweyo ndiye m'bale wangu, mpfumakazi yangu na mai wangu”.

13

M'fananizo wa mulimi *(Mko 4:1-20; Luk 8:1-15)*

¹ Ntsiku ibodzi-bodziyo Jezu adacoka m'nyumba acikakhala m'phepete mwa nyandza ya Galireya. ² Ndipo mthithi ukulu wa wanthu udamuzungulira, na tenepo Iye adapakira m'bote acikhala m'mwemo. Ndipo mbumba yentse ikhadaima pagombe. ³ Jezu adawauza bzinthu bzizinji m'mifananizo acimbati: “Mulimi adayenda kabzala. ⁴ Pomwe akhawaza mbeu inango idagwera m'phepete mwa njira, ndipo mbalame zidabwera ziciidya. ⁵ Inango idagwera pa mbuto ina minyala, pomwe pakhalibe mataka mazinji. Ndipo idamera mwakam'fulumize nakuti pakhalibe mataka mazinji. ⁶ Tsono pomwe dzuwa lidacoka, m'mera udapsa uciuma, thangwe mizi ikhalibe kuzika. ⁷ Mbeu inango idagwera pakati pa minga, ndipo mingayo idakula icipsindiza mbeuyo. ⁸ Tsono inango idagwera pamataka yabwino, imwei idabereka dzana (100), inango makumi matanthatu (60), inango makumi matatu (30) bzakufunya kuposa pakuyamba. ⁹ Omwe ana makutu, abve!”

Cakulinga ca mifananizo

¹⁰ Wakupfundzira wace adafendera pafupi naiye acimubvundza kuti: “Thangwe ranyi mumbalewa na mbumba mumifananizo?”

¹¹ Iye adawatawira kuti: “Imwepo mudapasidwa kudziwa bzintsintsi bza Umambo bwa kudzulu, tsono iwo alibe kupasidwa. ¹² Pakuti omwe anabzo an'dzapasidwa, ndipo an'dzakhala na bzinji kwene-kwene. Tsono kuna omwe alibe, napo comwe anaco an'dzatengeredwa. ¹³ Tsono amwewa nimbalewa nawo mumifananizo thangwe ra kuti:

“ ‘Alikunyang'anisa, alikuwona lini,
 ndipo alikutetekera, alikubva lini
 napo kubvesesa’.

¹⁴ Bzirikwanirisika mwa iwo bzomwe m'polofita Izaiya adalewa kuti:

“ ‘Kubva mun'dzabva,
 tsono mun'dzabvesesa lini cipo.
 Kuwona mun'dzawona,
 tsono mun'dzadziwa lini cipo.

¹⁵ Pakuti m'tima wa mbumba imweyi wakhala wakuumisidwa. Mwakusaya kufuna adabva na makutu yawo ndipo adafunga maso yawo, kuti aleke kuwona pomwe na maso, ngakhale kubva na makutu, kuti aleke kubvesesa na m'tima, acitendeuka, ndipo Ine ningadawaciza’.*

* 13:15 Iza 6:9, 10

16 Tsono maso yanu ni yakudala, thangwe yalikuwona. Ndipo makutu yanu, thangwe yalikubva. 17 Cadidi nin'kuuzani kuti: Apolofita azinji na wakulungama akhafuna kuwona bзомwe imwepo muli kuwona, tsono alibe kubziwona, ndipo kubva bзомwe imwepo mulikubva, tsono alibe kubzibva.

Kuthumbudzula kwa m'fananizo wa mulimi

18 “Na tenepo, bvani m'fananizo wa mulimi kuti ulikulewa ciyani: 19 Munthu ali-yentse akabva mafala ya Umambo acisaya kuyabvesesa, Wakuipa† ambabwera acim'tengera bзомwe bзidabzalidwa mum'tima mwace. Umweyo adakhala ninga yomwe idabzalidwa m'phepete mwa njira. 20 Kuna zomwe zidabzalidwa paminyala, umweyu ni ule omwe ambabva mafala ndipo aciyatambira nthawe imweyo letu mwakupfatsa. 21 Tsono, pakuti alibe mizi ambakhala nthawe pang'ono. Pangawoneka mabvuto ayai kufambiridwa mbuyo thangwe ra mafalayo, ambacokeratu. 22 Kuna zomwe zidabzalidwa paminga, ni ule omwe ambabva mafala, tsono kutanganidwa na khalidwe la moyo uno na kupumpsika na cuma ambapsindiza mafalayo, yacikhala yakusaya kubala. 23 Ndipo mbeu yomwe idabzalidwa pamataka yabwino, ni ule omwe ambabva mafala aciyabvesesa, ndipo ambabereka bзisapo dzana, winango makumi matanthatu ndipo winango makumi matatu”.

M'fananizo wa Nyakasongole

24 Jezu adawauza m'fananizo winango aciti: “Umambo bwa kudzulu budalingana na munthu omwe adabzala mbeu yabwino m'munda mwace. 25 Tsono pomwe wentse akhadagona, nyamadulanthaka wace adabwera acibzala nyakasongole‡ pakati pa tirigu aciyenda. 26 Pomwe m'mera udakula ucitumbuka, nyakasongole adawonekambo”.

27 “Akapolo wa mwenekaciro wa munda, adabwera kuna iye acimuuza kuti: ‘Mbuya, kodi mulibe kubzala mbeu yabwino m'munda mwanu? Tsono, nyakasongole adacokera kuponi?’ ”

28 Iye adatawira kuti: “ ‘Ni nyamadulanthaka acita bзимwebzi’.

“Akapolo adam'bvundza pomwe kuti: ‘Mbuya mun'funa kuti tikam'zule?’

29 “Iye adatawira kuti: ‘Nee, thangwe imwepo pakukazula nyakasongole, mungakazulire pabodzi na tirigu. 30 Lekani bзikulire pabodzi mpaka nthawe yakubvuna. Pamwepo nin'dzauza wakubvuna kuti: Cakuyamba gwatani nyakasongole, mumange mitolo kuti atenthedwe. Pambuyo pace konkhobzani tirigu mukoye m'gwangwa mwangu’ ”.

M'fananizo wa njere ya m'towe

(Mko 4:30-34; Luk 13:18-21)

31 Ndipo adawauza m'fananizo unango aciti: “Umambo bwa kudzulu buli ninga njere ya m'towe§, yomwe munthu adabzala m'munda mwace. 32 Iyo ni ing'ono pa njere zentse, tsono ingakula imbakhala muti ukulu, mwakuti mbalame za kudzulu zimbabwera kudzakondza bzitsa mumithawi yace”.

33 Ndipo adawauza pomwe m'fananizo unango aciti: “Umambo bwa kudzulu buli ninga cakufufumisa comwe mkazi adatenga acicisanganiza na ufa buzinji** ndipo bзakumunyidwabzo bzentse bзidafufuma”.

† 13:19 Wakuipayo ni Sathana. ‡ 13:25 Nyakasongole ni usva buna mphesi yakulingana na ya tirigu, ndipo nyakasongoleyo ambadzonga tirigu. § 13:31 Mulivu la Almeida adalewa kuti: “Mostarda”. ** 13:33 MuciGiriki adati: “Sato zitatu”. Sato ikhali mphimo ya sakha, kukumbukira mphimo imweyi ikhapita litru zinomwe (7) ayai khumi na matatu (13).

³⁴ Jezu adalewa bzinthu bzentsenebzi kuna m'thithi m'mifananizo. Palibe comwe adalewa mwakusaya kuphatisa basa m'fananizo. ³⁵ Na tenepo kuti bzikwanirisidwe bzomwe bzidalewedwa na m'polofita kuti:

“Nin'dzafungula mulomo wangu m'mifananizo,
nin'dzazimbula bzinthu bzakubisika
kuyambira cirengedwe ca dziko”††.

Kuthumbudzula kwa m'fananizo wa nyakasongole

³⁶ Pamwepo Jezu adasiya m'thithiyo aciyenda kumui. Wakupfundzira wace adafendera pafupi naye ndipo adamukumbira kuti: “Tifokotozereni bza m'fananizo wa nyakasongole m'munda”.

³⁷ Iye adatawira kuti: “Ule omwe adabzala mbeu yabwino ni Mwana wa munthu. ³⁸ Munda ni dziko la pantsi, ndipo mbeu ya bwino ni wana wa Umambo. Nyakasongole ni wana wa Wakuipa‡‡, ³⁹ ndipo nyamadulanthaka omwe adam'bzala ni Dyabu. Kubvuna ni cimaliziro ca nthawe ino, ndipo wakubvuna ni anju.

⁴⁰ “Tenepoyo ninga nyakasongole an'dzakhongobzedwa acitenthedwa pa moto, tenepoyombo bzin'dzacitika pakumalizira kwa nthawe ino. ⁴¹ Mwana wa munthu an'dzatumiza anju wace ndipo iwo an'dzacosa muUmambo bwace bzentse bzomwe bzimbagwegwedusa na wentse omwe ambacita bzakuipa. ⁴² Iwo an'dzawathusa pa cipala ca moto, pomwe pan'dzakhala kulira na kukukuta mano. ⁴³ Pamwepo wakulungama an'dzayetima ninga dzuwa muUmambo bwa Baba wawo. Omwe ana makutu, abve.

M'fananizo wa cuma cakubisidwa

⁴⁴ “Umambo bwa kudzulu buli ninga cuma cakubisidwa m'munda. Munthu winango adacigumana acicibisa pomwe, ndipo mwakukomedwa adayenda kagulisa bzentse bzomwe akhanabzo acikagula munda ule.

Minyala yakufunidwa

⁴⁵ “Umambo bwa kudzulu budakhalambo ninga nyamalonda omwe ambanyang'ana minyala yakufunidwa. ⁴⁶ Atagumana mwala wakufunidwa kwene-kweneyo, adayenda acikagulisa bzentse bzomwe akhanabzo aciugula.

M'fananizo wa bwazi

⁴⁷ “Umambo bwa kudzulu budakhala pomwe ninga bwazi bomwe bum-bathusidwa m'nyandza ndipo bumbaphata mtundu wentse wa ntsomba. ⁴⁸ Bungadzala akhombwe ambabupfuwira pa gombe. Pamwepo ambakhala acikonkhobza ntsomba zabwino m'bzitundu, tsono ambataya kunja zakuipa. ⁴⁹ Tenepoyo bzin'dzacitika pakumalizira kwa nthawe ino. Anju an'dzabwera, acidzapambula wakuipa pa wakulungama ⁵⁰ ndipo wakuipawo an'dzawathusa kudindi la moto, komwe kun'dzakhala kulira na kukukuta mano”.

⁵¹ Pamwepo Jezu adawabvundza kuti: “Imwepo mwabvesesa bzinthu bzentsenebzi?”

Iwo adatawira kuti: “Inde”.

⁵² Ndipo Jezu adabvundza wakupfundzira wace kuti: “Na tenepo m'nembi wa Mtemo aliwentse omwe adapfundzidwa bza Umambo bwa kudzulu, adakhala ninga mwenekaciro wa nyumba omwe ambacosa pacuma cace bzinthu bzipsa na bza ntsundi”.

†† 13:35 Mas 78:2 ‡‡ 13:38 Wakuipa ni Dyabu, wonani Mat 5:37.

Jezu an'palidza kuNazareta
(Mko 6:1-6; Luk 4:16-30)

⁵³ Ndipo Jezu atamala kufokotoza mifananizo imweyi, adacoka kumweko. ⁵⁴ Pomwe adafika kumzinda wace, adayamba kupfundzisa mbumba munyumba za mapembo. Wentse adadabwisidwa ndipo adabvundzana aciti: “Kodi udziwi bumwebu na mphambvu za kucita bzidabwisobzi abziwona kuponi? ⁵⁵ Kodi ngumweyu lini mwana wa misiri wa matabwa? Mai wace an'cemerredwa lini Maliya, ndipo abale wace Tiyago, Zuze, Simau na Juda? ⁵⁶ Mpfumakazi zace timbakhala lini nazo pabodzi? Tsono bzinthu bzentsenebzi bzidacokera kuponi?” ⁵⁷ Ndipo iwo adaipidwa naye.

Tsono Jezu adawauza kuti: “M'polofita ambalemekezedwa kumbuto zentse, kupambula kudziko lace na kumui kwace§§”.

⁵⁸ Ndipo alibe kucita bzidabwiso bzizinji kumweko thangwe ra kusaya kukhulupirira kwawo.

14

Impfa ya Juwau M'batizi
(Mko 6:14-29)

¹ Panthawe imweyo Herodi, mambo wa cigawo* ca Galireya, adabva mbiri ya Jezu ² ndipo adauza omwe akham'tumikira kuti: “Umweyu ni Juwau M'batizi. Iye adamuka kwa wakufa! Ndipo ali kucita bzidabwiso bzentsenebzi”.

³ Pakuti Herodi akhadaphata Juwau, acim'manga ndipo adamuikha m'kawoko thangwe ra Herodiyasi, mkazi wa Filipi m'bale wace, ⁴ Nakuti Juwau akhamuza kuti: “Ni bzakuletsedwa na Mtemo kuti ukhale naye mkaziyu”†. ⁵ Herodi akhafuna kumupha tsono akhana mantha na mbumba, thangwe iyo ikhalewa kuti Juwau ni m'polofita.

⁶ Tsono pantsiku ya kukondwerera kubadwa kwa Herodi, mwana wacikazi wa Herodiyasi adabzina patsogolo pa wentse, ndipo adakondweresa Herodi ⁷ mwakuti iye adapicira mwa kulumbira kuti an'dzam'pasa comwe iye angakumbire. ⁸ Mwanayo mwakuthandizidwa na mai wace, iye adati: “Ndipaseni tsapanopa msolo wa Juwau M'batizi muniro”. ⁹ Mambo adasukwala, tsono thangwe ra kulumbira komwe akhadacita patsogolo pa wakucemerredwa, adalewa kuti apasidwe comwe mtsikanayo akhadakumbira ¹⁰ ndipo adatuma kuti akagwate msolo wa Juwau m'kawoko. ¹¹ Msolo wace udabweresedwa muniro acim'pasa mtsikanayo, omwe adauyendesa kuna mai wace. ¹² Pamwepo wakupfundzira wa Juwau adabwera, acitenga thupi lace ndipo adakam'pendesa. Patsogolo pace adayenda kauza Jezu.

Jezu adadyesa wanthu bzulu bzixanu
(Mko 6:30-44; Luk 9:10-17; Juw 6:1-15)

¹³ Jezu atabva bzomwe bzidacitikabzo, adacoka na bote aciyenda kucidambo yekha. Mithithi pomwe idabva bzimwebzo, idacoka m'mizinda icimutewera na kunja. ¹⁴ Pomwe Jezu adacoka m'bote adawona m'thithi ukulu kwene-kwene, adawabvera ntsisi ndipo adaciza atenda wawo.

¹⁵ Ndipo nthawe ya kumaulo, wakupfundzira wace adafendera pafupi naye acimuuza kuti: “Kuno ni kuthengo, ndipo kuli kudoka. Auzeni wanthuwa ayende m'mii kuti akagule cakudya”.

§§ 13:57 Juw 4:44 * 14:1 Mulivu la NVI mudanemba kuti: “Tetrarca”. Ni kulewa kuti m'tongi wa cipande cacinai ca cigawo. † 14:4 Lev 18:16, 20:21, Luk 3:19-20

¹⁶ Jezu adawatawira kuti: “Iwo bzin'funika lini kuti ayende. Apaseni imwepo cakudya”.

¹⁷ Iwo adam'tawira kuti: “Bzomwe tinabzo pano ni pau zixanu (5) na ntsomba ziwiri (2) basi”.

¹⁸ Ndipo Iye adati: “Ndibweresereni kuno”. ¹⁹ Na tenepo adauza m'thithiyo kuti ukhale pa kapinga. Ndipo adatenga pau zixanu (5) na ntsomba ziwirizo (2), adanyang'ana kudzulu acitenda Mulungu ndipo adagwata pauzo. Pat-sogolo pace adaipereka kuna wakupfundzira, kuti apase mthithi. ²⁰ Wentse adadya acikhuta, ndipo wakupfundzira adakonkhobza bzitundu khumi na bziwiri (12) bzakusala. ²¹ Omwe adadya akhakwanira bzulu bzixanu (5,000) bza amuna okha, pakusaya kulewenga akazi na wana.

Jezu an'famba pa dzulu pa madzi
(Mko 6:45-46; Juv 6:16-24)

²² Bzatomala bzimwebzo Jezu adangingimiza wakupfundzira wace kuti apakire m'bote ndipo abakatsogole ng'ambo inango, uko Iye akhagonekana na mthithi. ²³ Atamala kugonekana na mthithi, adakwira m'phiri kuti akapembe yekha. Pomwe kukhadoka Iye akhali yekha kumweko, ²⁴ tsono bote likhali pakati pa nyandza‡, likhamenyedwa na mabimbi thangwe condzi cikhacokera kutsogolo kwalene§.

²⁵ Madandakweca, Jezu adayenda kuna iwo, ali kufamba padzulu pa madzi. ²⁶ Pomwe adamuwona ali kufamba padzulu pa madzi, adakhala na mantha ndipo adati: “Ni ciphoko!” Ndipo adakuwa na mantha.

²⁷ Tsono pamwepoletu Jezu adawauza kuti: “Khazikani m'tima! Ndine. Lekani mantha!”

²⁸ Pedru adati: “Mbuya, penu ndimwe, ndiuzeni ndibwere kuna Imwe padzulu pa madzi”.

²⁹ Iye adatawira kuti: “Bwera”.

Pamwepo Pedru adacoka m'bote, acifamba padzulu pa madzi ndipo adayenda cipande cikhana Jezu. ³⁰ Tsono pomwe adawona mphambvu ya condzi adabva mantha ndipo adayamba kumira acikuwa aciti: “Ndipulumuseni, Mbuya!”

³¹ Pamwepoletu Jezu adapfuthula boko acim'phata. Ndipo adati: “Mwamuna wa cikhulupiriro cing'ono-ng'ono, thangwe ranyi iwepo wapenula?”

³² Pomwe adapakira m'bote condzi cidamala. ³³ Pamwepo omwe akhali m'botemo adam'pempa aciti: “Cadidi-retu Imwe ndimwe Mwana wa Mulungu”.

³⁴ Ndipo pomwe adayambuka nyandza, adafika kuGenezarete. ³⁵ Pomwe wanthu wa kumweko adazindikira Jezu, adamwaza nkhani kumbali zentse za mbuto ire ndipo adam'bweresera atenda wawo. ³⁶ Akham'kumbira mwa kudandaula kuti andokhuya ntsonga ya cakubvala cace. Ndipo wentse omwe adakhuya adalimbisidwa.

15

Jezu na mwambo wa cijuda
(Mko 7:1-23)

‡ **14:24** MuciGiriki adati: “Bote likhali kutali kwa mataka na estadiyo zizinji”. Estadiyo ni mphimo ya mtantho. § **14:24** Bote limweri ni yomwe yakhafambisidwa na nguwo yomwe pacizungu ambati: “Vela”.

¹ Pamwepo adabwera kuna Jezu afalizi anango na adziwi wa Mtemo, kucokera kuJerusalema, acimubvundza kuti: ² “Thangwe ranyi wakupfundzira wanu alikuchola mwambo wa makolo? Pakuti ambasamba* lini m'manja pakudya!”

³ Jezu adatawira kuti: “Ni thangwe ranyi imwepo mumbachola bzakutonga bza Mulungu muciteweza mwambo wanu?” ⁴ Na tenepo Mulungu adati: ‘Lemekeza baba wako na mai wako’ † ndipo ‘Wakunyoza baba wace ayai mai wace bzin'funika kuti aphedwe’‡. ⁵ Tsono imwepo mumbatsimikiza kuti penu winango anirewa baba wace ayai mai wace kuti: ‘Thandizo lirirentse lomwe imwepo mukhafuna kutambira kuna ine ni cakupereka kwa Mulungu’, ⁶ iye an'kakamizidwa lini pomwe ‘kulemekeza baba wace’. § Na tenepoyo mwanoyozera fala la Mulungu, thangwe ra mwambo wanu. ⁷ Imwe wacipha-maso! M'polofita Izaiya adalewa bwino mafala ya Mulungu thangwe ra imwe, pomwe adati:

⁸ “ Mbumba imweyi imbandiremekeza na miromo, tsono mitima yawo iri kutali na Ine.

⁹ Ambandipemba mwakusaya basa, pakuti ambapfundzisa mitemo yakucokera kwa wanthu ninga ni yangu’**”.

¹⁰ Ndipo Jezu adacemera m'thithi acirewa kuti: “Bvani ndipo bvesesani. ¹¹ Comwe cin'pita na pamulomo ndico lini ‘cimbasvipisa’ munthu, tsono comwe cimbacoka pamulomo pace cimweco ndico ‘cimbam'svipisa’ ”.

¹² Pamwepo wakupfundzira adafendera kuna Iye acimuuzza kuti: “Mun'dziwa kuti afalizi adakalipa pomwe adabva bzimwebzire?”

¹³ Iye adatawira kuti: “Muti uli wentse omwe Baba wangu wakudzulu alibe kuubzala un'dzazulidwa. ¹⁴ Asiyeni iwo, ni atsogoleri azimola††. Penu zimola an'tsogolera zimola mwandzace, awiriwo an'gwera m'dindi”.

¹⁵ Pamwepo Pedru adam'kumbira kuti: “Tifotokozereni m'fananizo ule”.

¹⁶ Jezu adawabvundza kuti: “Kodi imwepo mukanati kubvesesa? ¹⁷ Mulikubvesesa lini kuti comwe cin'pita pamulomo ciniyenda m'mimba ndipo patsogolo pace cimbakataidwa kuthengo? ¹⁸ Tsono bzinthu bzomwe bzimbacoka pamulomo bzimbacokera mum'tima, ndipo ni bzimwebzi bzomwe ‘bzimbasvipisa’ munthu. ¹⁹ Pakuti mum'tima mumbacoka ndzeru zakuipa, kuphana, upombo, malume ya pamphasa, kuba, umboni bwakunama na kunyoza. ²⁰ Bzinthu bzimwebzi ndibzo ‘bzimbasvipisa’ munthu. Tsono kudya alibe kusamba m'manja ‘kunimusvipisa’ lini”.

Mkazi wa kuKanani (Mko 7:24-30)

²¹ Ndipo Jezu atacoka kumweko, adayenda kumbali ya Tiro na Sidoni. ²² Mkazi m'bodzi waciKanani, mbadwe yakumweko, adabwera kuna iye acimbakuwa kuti: “Mbuya, Mwana wa Davidi, ndibvereni ntsisi! Mwana wangu ana ciwanda ndipo ali kubonera kwene-kwene”.

²³ Tsono Jezu alibe kumutawira fala. Pamwepo wakupfundzira wace adamufenderera acimukumbira kuti: “Muuzeni ayende, nakuti alikubwera mbuyo mwathu acimbakuwa”.

* **15:2** Kuti mudziwisise fala lakuti kusamba, wonani mulivu la Mko 7:3 † **15:4** Eks 20:12; Deu 5:16 ‡ **15:4** Eks 21:17; Lev 20:9 § **15:6** Bzakunemba na manja bza kale bzinango bzim bathimizira kuti: “Ayai mai wace”. ** **15:9** Iza 29:13 †† **15:14** Bzakunemba na manja bza kale bzinango bza kale bzim balewa kuti ni azimola wakutsogolera azimola.

²⁴ Iye adatawira kuti: “Ine ndatumidwa kuna aJirayeri okha omwe ali ninga mabira yakutaika”.

²⁵ Mkaziyo adabwera, adam'godamira acim'pemba adati: “Mbuya, ndithandizeni!”

²⁶ Iye adatawira kuti: “Ni bwino lini kucosa pau za wana, ucithusira tunkhanda”.

²⁷ Tsono mkaziyo adati: “Inde, Mbuya, tsono mpaka tunkhanda tumbadya mbvululu zomwe zimbagwa pakudyera mbuya watwene”.

²⁸ Jezu adatawira kuti: “Mkaziwe cikhulupiriro cako ni cikulu! Bzicitike ninga momwe un'funira”. Ndipo nthawe imweireletu mwana wace adalimbisidwa.

*Kutupisa pau kaciwiri
(Mko 8:1-10)*

²⁹ Jezu adacoka kumweko aciyenda m'mpheapete mwa nyandza ya Galireya. Patsogolo pace adakwira paphiri acikhala. ³⁰ Mthithi ukulu udayenda kuna Iye, adatakula wakupunduka, wakulemala, azimola, mabewewe na anango atenda azinji, aciwaikha m'minyendo mwace. Ndipo Iye adawacirisa. ³¹ Mbumba idadabwisidwa pomwe adawona mabewewe acirewa-lewa, wakulemala kulimbisidwa, wakupunduka acifamba ndipo azimola aciwona. Ndipo adatumbiza Mulungu wa Ijirayeri.

³² Jezu adacemera wakupfundzira wace aciwauza kuti: “Ndina ntsisi na mthithiyu. Palikupita ntsiku zitatu iwo ana Ine ndipo alibe cakudya. Nin'funa lini kuwayendesana na njala, thangwe angadzakomoke panjira”.

³³ Wakupfundzira wace adatawira kuti: “Tiniziwona kuponi pau m'thengo muno, zomwe zin'kwana wanthu wentsenewa?”

³⁴ Jezu adawabvundza kuti: “Muna pau zingasi?”

Iwo adatawira kuti: “Zinomwe na ntsomba zinango”.

³⁵ Iye adauza mthithi kuti ukhale pantsi. ³⁶ Patsogolo pace adatenga pau zinomwezire na ntsomba acitenda Mulungu, adaigwata aciipereka kuna wakupfundzira wace ndipo iwo adapasa mbumba. ³⁷ Wentse adadya acikhuta. Ndipo adakhongobza bzakusala bzitundu bzinomwe bzakudzala. ³⁸ Omwe adadya akhali amuna bzulu bzinai (4,000), pakusaya kulewenga akazi na wana. ³⁹ Ndipo atamala kugonekana na mthithi, Jezu adapakira m'bote aciyenda kumbali ya Magadani.

16

*Afalizi na aSaduki an'kumbira cizindikiro
(Mko 8:11-13)*

¹ Ndipo afalizi na aSaduki adafendera kuna Jezu acikamuyeza, na kumukumbira kuti awawonese cizindikiro cakucokera kudzulu.

² Iye adatawira kuti: “Maulo yangafika, imwepo mumbati: ‘Mangwana kun'dzakhala bwino, thangwe kudzulu kudafuira’, ³ ndipo macibese mumbati: ‘Lero kun'cita condzi, thangwe kudzulu kudafuira ndipo kuna mitambo’. Imwepo mumbakwanisa kuthandauzira makhalidwe ya kudzulu, tsono mumbakwanisa lini kuthandauzira bzizindikiro bza nthawe!*” ⁴ M'badwe wakuipa ndipo wakusaya kukhulupirika un'kumbira cizindikiro cakudabwisa, tsono palibe cizindikiro na cibodzico mun'dzapasidwa, kupambula cizindikiro ca Jona”. Pamwepo Jezu adawasiya acicoka.

* **16:3** Bzakunemba na manja bza kale bzinango bzimbabweresa bziribe madutswa 2 na 3.

Cakutupisa ca afalizi na aSaduki
(Mko 8:14-21)

⁵ Pomwe wakupfundzira adayenda kumbali ina ya nyandza, adayebwa kutenga pau. ⁶ Jezu adawauza kuti: “Khalani na cheru ndipo mpholeni na cakutupisa ca afalizi na aSaduki”.

⁷ Ndipo wakupfundzira akhambabvundzana kuti: “Ndiko kulewa kuti tiribe kubweresa pau”.

⁸ Jezu pomwe adazindikira kubvundzanako adati: “Amuna wacikhulupiro pang'ono, thangwe ranyi imwepo muli kubvundzana bzakuti mulibe pau? ⁹ Mukanati kubvesesa? Mun'kumbuka lini bza pau zixanu (5) zidakwanira wanthu bzulu bzixanu (5,000) ndipo bzitundu bzingasi bzomwe imwepo mudakhongobza? ¹⁰ Napo bza pau zinomwe zomwe zidakwana wanthu bzulu bzinai ndipo bzitundu bzingasi bzomwe mudakhongobza? ¹¹ Muli kusaya tani kubvesesa kuti ndiri kulewa lini bza pau? Na tenepo cenjerani na cakutupisa ca afalizi na aSaduki”. ¹² Pamwepo adabvesesa kuti akhalewa lini kuti acenjere na cakutupisa pau, tsono na cipfundziso ca afalizi na aSaduki.

Kazindikira kwa Pedro
(Mko 8:27-30; Luk 9:18-21)

¹³ Jezu pomwe adafika kumbali ya Sezareya wa Filipi, adabvundza wakupfundzira wace kuti: “Kodi wanthu ambalewa kuti Ine Mwana wa munthu ndine yani?”

¹⁴ Iwo adatawira kuti: “Anango ambalewa kuti ndimwe Juwau M'batizi. Anango Eriya, ndipo anango Jeremiya ayai m'polofita winango”.

¹⁵ Iye adabvundza kuti: “Tsono imwepo mumbalewa kuti Ine ndine yani?”

¹⁶ Simau Pedru† adatawira kuti: “Imwe ndimwe Krixtu‡ Mwana wa Mulungu wa moyo”.

¹⁷ Jezu adatawira kuti: “Wakusimbidwa ndiwe, Simau, mwana wa Jona! Thangwe bzimwebzi bziribe kuzimbulidwa na thupi ayai mulopa, tsono na Baba wangu omwe ali kudzulu. ¹⁸ Ndipo Ine nin'kuuza kuti iwe ndiwe Pedru,§ ndipo padzulu pa mwala umweyu nin'dzamanga gereja yangu, ndipo ngakhale impfa** in'dzaikunda lini††. ¹⁹ Ine nin'dzakupasa bzifungulo bza Umambo bwa kudzulu. Bzomwe iwepo un'dzamanga‡‡ padziko la pantsi, bzindzakhala bzakumangidwa kudzulu, ndipo bzomwe iwepo un'dzatsudzula padziko lapantsi bzin'dzatsudzulidwambo kudzulu”. ²⁰ Pamwepo adauza wakupfundzira wace kuti aleke kauza winango kuti Iye ni Krixtu.

Jezu anirewa bza kufa na kumuka kwace
(Mko 8:31-33; 9:1; Luk 9:22-27)

²¹ Kuyambira nthawe imweire Jezu adayamba kufokotozera wakupfundzira wace kuti ni bzakufunika kuti Iye ayende kuJerusalema ndipo akaboneresedwe na bzinthu bzinzi m'manja mwa atsogoleri wa aJuda, akulu-akulu wa anyantsembe, na adziwi wa Mtemo, akaphedwe acidzalamusidwa ntsiku ya citatu.

²² Pamwepo Pedru adam'camera kumphimpha, aciyamba kum'gaza aciti: “Bzingacitike lini, Mbuya! Bzimwebzo cipo bzin'dzakucitikirani lini!”

† **16:16** Juv 6:68-69 ‡ **16:16** Krixtu ni kulewa wakudzozedwa (Mesiya) ayai wakusankhulidwa wa Mulungu. § **16:18** Pedru ni dzina la ciGiriki. “Pedru”, ninga dzina la ciAramaiko “Kefasi”, bzinirewa kuti gwindza la mwala ayai mwala. ** **16:18** Impfa: MuciGiriki, fala limweri lingalewedwe kuti kumoto, kuthenje, kuimpfa ayai pakuzika. †† **16:18** Ayai ni kuti: “In'dzakhala iribe mphambvu kuna iyo”. ‡‡ **16:19** Mat 18:18; Juv 20:23

²³ Jezu adazungunuka aciuza Pedru kuti: “Coka kumbuyo kwangu, Sathani! Imwepo ndiwe mwala wakugwegwedusa kuna Ine, ndipo un'kumbuka lini bzinthu bza Mulungu, tsono bza wanthu”.

²⁴ Pamwepo Jezu adauza wakupfundzira wace kuti: “Penu munthu an'funa kunditewera, abzirambe iye yekha, atenge m'tanda wace aditewere.

²⁵ Pakuti omwe an'funa kupulumusa moyo wace,§§ an'dzauluza, tsono omwe aniruzwa moyo wace thangwe ra Ine an'dzauwona. ²⁶ Kodi munthu an'dzaphindula ciyani angatambira dziko lentse aciruzwa moyo wace? Ayai ni ciyani comwe munthu angacinjanise na moyo wace? ²⁷ Pakuti Mwana wa munthu an'dzabwera muulemerero wa Baba wace, na anju zace ndipo an'dzabwezera kuna m'bodzi na m'bodzi malingana na bzomwe adacita. ²⁸ Nin'kuuzani cadidi kuti: Anango omwe alikuwoneka pampanowa an'dzaiwona lini impfa akanati kuwona Mwana wa munthu alikubwera muUmambo bwace”.

17

Kusandulika kwa mawonekedwe ya Jezu (Mko 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Zatapita ntsiku zitanthatu (6) Jezu adatenga Pedru, Tiyago na Juwau m'bale wa Tiyago acikwira nawo kuphiri litali kwa wokha. ² Kumweko Iye adasandulika patsogolo pawo. Nkhope yace idayetima ninga dzuwa, ndipo bzakubvala bzace bzidacena ninga ceza. ³ Panthawe imweyo-letu adawonekera kuna iwo Mozeji na Eriya, acimbaceza na Jezu.

⁴ Pamwepo Pedru adauza Jezu kuti: “Mbuya, ni bzabwino kuti ife tikhale pano. Penu mun'funa nin'kondza bzikumbi bzitatu, cibodzi ca imwe, cibodzi ca Mozeji ndipo cinango ca Eriya”.

⁵ Pomwe iye akhaptiriza kulewa-lewa, mtambo wakutoya udawampsinkha ndipo m'mwemo mudabveka fala lomwe likhalewa kuti: “Uyu ni Mwana wangu wakufunidwa omwe nimbakomedwa naye. Mum'bvere!”

⁶ Wakupfundzira atabva bzimwebzi, adagodama mpaka msolo kukhuya pantsi ndipo adakhala na mantha. ⁷ Tsono Jezu adafendera pafupi adawakhuya aciti: “Lamukani! Lekani mantha!” ⁸ Ndipo iwo pakunyang'ana kudzulu alibe kuwona wina, adandowona Jezu yekha.

⁹ Pomwe akhabuluka paphiri, Jezu adawauza kuti: “Lekani kuuza munthu bzomwe mwawonabzi, mpaka Mwana wa munthu adzalamusidwe kwa wakufa”.

¹⁰ Wakupfundzira adam'bvundza kuti: “Kodi thangwe ranyi adziwi wa Mtemo ambalewa kuti ni bzakufunika Eriya an'dzakhale wakutoma kubwera?” ¹¹ Jezu adatawira kuti: “Cadidi, Eriya an'bwera kuti adzakondze papsa bzinthu bzentse. ¹² Tsono Ine nin'kuuzani kuti: Eriya adabwera kale, ndipo iwo alibe kumuzindikira, tsono adamucita bzentse bzomwe iwo adafuna. Ni bzibodzi-bodzimbo Mwana wa munthu an'dzaboneresedwa na iwo”. ¹³ Pamwepo wakupfundzira adabvesesa kuti akhali Juwau M'batizi omwe Iye akhalewa.

Kulimbisidwa kwa mulumbwana wa bziwanda (Mko 9:14-32; Luk 9:37-45)

¹⁴ Pomwe iwo adafika pakhana m'thithi, mwamuna m'bodzi adafendera kuna Jezu adagodama patsogolo pace acimuuza kuti: ¹⁵ “Mbuya mucitireni

§§ 16:25 Ayai kuti m'tima wace.

ntsisi mwana wangu. Thangwe iye ana mpfai* ndipo alikubonera kwene-kwene. Nakuti kawiri-kawiri ambagwera pamoto ayai m'madzi. ¹⁶ Ndipo ndidabwera naye kwa wakupfundzira wanu, tsono alibe kumulimbisa”.

¹⁷ Jezu adatawira kuti: “Hu! Mbadwe wakusaya cikhulupiriro na wakuipa, nin'dzakhala namwe mpaka lini? Nin'dzapirira mpaka lini? Ndibwere-sereni mulumbwanayo”. ¹⁸ Jezu adathotha m'zimu wakuipa. Iwo udacoka mwa mulumbwanayo, kuyambira nthawe imweire adalimba.

¹⁹ Pamwepo wakupfundzira adafendera kuna Jezu pambali acim'bvundza kuti: “Thangwe ranyi tatazira kuuthotha?” ²⁰ Iye adatawira kuti: “Thangwe cikhulupiriro canu cakucepa. Pakuti Ine nin'kuuzani cadidi kuti imwepo mukakhala na cikhulupiriro† cakulingana na njere ya m'towe, mungadzauze phiriri kuti: ‘Coka apa ndoko uko’, ndipo iro lin'dzayenda. Palibe comwe cingadzasaye kukwanisika. ²¹ Tsono m'zimu wa m'tundu umweyu un'coka lini pakusaya mpembo na kubzimana cakudya”.‡

²² Ndipo wakupfundzira adatsonkhana kuGalireya, Jezu adawauza kuti: “Mwana wa munthu an'dzaperekedwa m'manja mwa wanthu. ²³ Iwo an'dzamupha, ndipo ntsiku yacitatu Iye an'dzalamusidwa kwa wakufa”. Ndipo wakupfundzira adadzalidwa na msunamo.

Jezu an'khoma mtsonkho

²⁴ Pomwe Jezu na wakupfundzira wace adafika kuKafaranawumi, anyakukhamesa mtsonkho§ adabwera kuna Pedru acim'bvundza kuti: “Misiri wanu ambakhoma lini mtsonkho wa m'munyumba ya Mulungu?”

²⁵ Pedru adatawira kuti: “Inde, ambakhoma”. Pomwe Pedru adapita m'nyumba, Jezu ndiye adayamba kulewa-lewa, acimubvundza kuti: “Simau, iwepo un'kumbuka tani? Kodi azimambo wa padziko pano ambatambira mtsonkho kuna yani: Kuna wana wawo caiwo ayai kwa winango?”

²⁶ Pedru adatawira kuti: “Kwa winango”.

Jezu adamuza kuti: “Tsono wana anikhoma lini. ²⁷ Tsono, kuti tireke kuwakalipisa, ndoko kunyandza ukamedze. Ntsomba yomwe un'kayamba kumedza, ukaifungule mulomo, ndipo un'kawona kobiri**. Ukaitenge kobiriyo udzakhoma mtsonkho wangu na wako”.

18

Mkulu muUmambo bwa kudzulu (Mko 9:33-37,42-46; Luk 9:46-48)

¹ Panthawe imweire wakupfundzira adafika kuna Jezu ndipo adam'bvundza kuti: “Mbani mkulu muUmambo bwa kudzulu?”

² Ndipo Jezu adacemera mwana, acikaikha pakati pawo, ³ ndipo adati: “Ine nin'kuuzani cadidi kuti, mungasaya kucinja* mucikhala ninga wana, cipo mun'dzapita lini muUmambo bwa kudzulu. ⁴ Na tenepo, omwe an'bzicepesa ninga kamwanaka, umweyo ni mkulu muUmambo bwa kudzulu.

⁵ “Omwe an'tambira m'bodzi mwa tuwanatu mudzina langu, ali kutambira Ine. ⁶ Tsono penu winango an'gwegwedusa m'ng'ono m'bodzi mwa an'khulupirira Inewa, bzingadakhala bwino kum'mangirira cimwala ca mpheyo m'khosi ndipo acimizidwa m'nyandza mwa kuzika.

* **17:15** MuciPutikizi adati: “Ele é lunático”. † **17:20** Mat 21:21; Mko 11:23; 1aK 13:2 ‡ **17:21** Bzakunembedwa na manja bzakale bzakusiyana-siyana bziribe dutswa limweri. § **17:24** Mulivu la NVI mudalewa kuti: “M'tsonkho wa madrakama mawiri”. Drakama ikhali kobiri ya ndzayaya icikhala ya parata yomwe ikhakwanirana na ntsiku ya basa, napombo mudutswa 27. ** **17:27** MuBibliya la Almeida alikulewa kuti: “Um estáter”. * **18:3** Mko 10:15; Luk 18:17

⁷ “Tsoka kwa dziko thangwe ra bzinthu bzmwewe limbacita bzakukalipisa! Bzinthu bzakukalipisabzo bzingaleke lini kucitika, tsono tsoka kuna ule omwe an'bweresa bzakukalipisabzo! ⁸ Penu boko lako ayai mwendo wako un'kuphonyesa, bzigwate ndipo ubzithuse kunja. Ni bzabwino kupita mumoyo wakugwatika boko ayai mwendo, kusiyana kuti ukhale na manja mawiri na minyendo miwiri ucithusidwa mumoto wakusaya kumala. ⁹ Ndipo penu diso lako lin'kuphonyesa, licose ulithuse kunja. Ni bzabwino kupita mumoyo na diso libodzi, kusiyana kuti ukhale na maso mawiri ukathusidwe mumoto wakusaya kumala.

M'fananizo wa bira wakutaika
(Luk 15:3-7)

¹⁰ “Cenjerani lekani kunyoza na m'bodziyo mwa ang'onowa! Pakuti Ine nin'kuuzani kuti anju wawo kudzulu ambakhala ali kuwona nthawe zentse patsogolo pa Baba wangu wa kudzulu. ¹¹ Thangwe Mwana wa munthu adabwera kudzapulumusa comwe cikhadataika.†

¹² “Muli kukumbuka tani? Penu munthu wina ana mabira dzana (100), ndipo m'bodzi (1) wa iyo acitaika, an'dzasiya lini makumi mapfemba na mapfemba m'mapiri, acitewera wakutaikayo? ¹³ Ndipo akakwanisa kumuwona, cadidi nin'kuuzani kuti an'dzasekera kwene-kwene na bira wakutaikayo kuposa makumi mapfemba na mapfemba yomwe yakhalibe kutaika. ¹⁴ Ni bzibodzi-bodzi, Baba wa imwepo omwe ali kudzulu, an'funa lini kuti m'bodzi wa ang'onowa ataike.

Bzakufunika kucitira m'bale akaphonya

¹⁵ “Penu m'bale wako an'kuphonyera‡, ndoko ukamutsimule payekha. Penu iye an'kakubvera, wabweza m'bale wako. ¹⁶ Tsono penu iye an'kubvera lini, utenge m'bodzi ayai awiri kuti ‘umboni bwa wanthu awiri ayai atatu§ butsimikizidwe’. ¹⁷ Penu iye aniwabvera lini, uza gereja. Ndipo penu iye aniramba pomwe kubvera gereja, muyese ninga wakusaya kupemba ayai wakulipirisa mtsonkho.

¹⁸ “Cadidi nin'kuuzani kuti: Bzentse bzmwewe imwepo munimanga padziko la pantsi bzin'dzamanga kudzulu, ndipo bzentse bzmwewe mun'tsudzula padziko la pantsi bzin'dzatsudzulidwa kudzulu.

¹⁹ “Nin'kuuzani pomwe kuti penu awiri wa imwe an'bverana cinthu ciricentse padziko mucikumbira, mudzacitambira kuna Baba wangu omwe ali kudzulu. ²⁰ Pakuti pomwe awiri ayai atatu atsonkhana mudzina langu, Ine nin'khala pakati panu”.

M'fananizo wa kapolo wakuipa
(Luk 17:3-4)

²¹ Pamwepo Pedru adafendera kuna Jezu acimubvundza kuti: “Mbuya, kodi ningalekerere kangasi m'bale wangu akandiphonyera? Kupfitsa kanomwe?”

²² Jezu adam'tawira kuti: “Nin'kuuza lini kuti kanomwe, tsono upfitse makumi manomwe kufunya kanomwe**.

²³ “Na tenepo Umambo bwa kudzulu buli ninga mambo omwe adakasunda mangawa kuna akapolo wace. ²⁴ Pomwe adayamba kuwasunda, adabw-eresedwa patsogolo pace munthu omwe akhana mangawa ya parata zizinji

† **18:11** Bzakunemba bzakale bzinango bziribe kuikha dutswa limweri 11 pam'ndandanda. ‡ **18:15** An'kuphonyera: Bzakunemba na manja bzakale bzinango bzidanemba kuti: “Aniphonyera” basi. § **18:16** Deu 17:6, 19:15 ** **18:22** Ayai kuti 77.

kwene-kwene^{††}. ²⁵ Pakuwona kuti akhalibe cakuti am'bwezere, mbuya adalewa kuti iye, mkazi wace, wana wace na bzentse bzmwe akhali nabzo bzigulisidwe kuti abwezere mangawayo.

²⁶ “Kapolo adagodama patsogolo pace ndipo adam'kumbira kuti: ‘Bakapirirani, ndipo ine nin'dzakubwezerani bzentse’.” ²⁷ Mbuya wa kapolo adamucitira cifundo, adamulekerera mangawayo ndipo adamuleka aciyenda.

²⁸ “Tsono pomwe kapolo ule adacoka, adagumana na wina omwe akhali kapolo mwandzace, omwe akhana mangawa ya kobiri pang'ono^{‡‡}. Ndipo adam'phata acimuxipa, acirewa kuti: ‘Ndibwezere mangawa yangu!’”

²⁹ “Pamwepo kapolo mwandzaceyo adagodama acimukumbira kuti: ‘Pirirani nande, ndipo ine nin'dzakubwezerani’.”

³⁰ “Tsono iye adalamba. Patsogolo pace adamuikha m'kawoko, mpaka abwezere mangawayo. ³¹ Pomwe akapolo andzace adawona bzmwe bzidacitikabzo, adasukwala kwene-kwene ndipo adayenda kafokotozera mbuya wawo bzentse bzmwe bzidacitika.

³² “Pamwepo mbuya adacemera kapolo acimuuza kuti: ‘Kapolo wakuipa, ndakulekerera mangawa yako yentse thangwe wandidandaulira. ³³ Iwepo ungadaleka kucitira ntsisi kapolo mwandzako ninga ine ndakucitira?’ ³⁴ Ndipo atakalipa mbuya waceyo, adam'pereka kuna wakubonera, mpaka abwezere mangawa yentse.

³⁵ “Baba wangu wakudzulu an'dzakucitanimbo tenepo, penu m'bodzi na m'bodzi anirekerera lini m'bale wace na m'tima wentse”.

19

Nkhani ya kulambana (Mko 10:1-12)

¹ Ndipo pomwe adamala kulewa bzinthu bzimwebzi, Jezu adacoka ku-Galireya aciyenda mbali za Judeya, ng'ambu ina ya Jolodani. ² Mithithi mikulu ikhamutewera, ndipo Iye adawalimbisa kumweko.

³ Afalizi anango adafendera kuti amuyeze. Ndipo adam'bvundza kuti: “Ni bzakubvumizidwa kwa mwamuna kulamba mkazi wace na thangwe liri-lentse?”

⁴ Iye adatawira kuti: “Imwepo mulibe kulewenga, kuti paciyambi Mulengi ‘adalenga mwamuna na mkazi’* ⁵ ndipo adati: ‘Na thangwe ra bzimwebzo, mwamuna an'dzasiya baba na mai acikaphatanidzana na mkazi wace, ndipo awiriwo an'dzakhala thupi libodzi.’[†] ⁶ Na tenepo iwo ni awiri lini pomwe, tsono ni thupi libodzi. Tenepoyo, comwe Mulungu aphanidza, munthu aleke kulekanisa”.

⁷ Afalizi adabvundza kuti: “Tsono thangwe ranyi Mozeji adapereka tsamba lakulambanisa mkazi ndipo acimuyendesa kwawo?”

⁸ Jezu adatawira kuti: “Mozeji adabvumiza kuti imwepo mulambe akazi wanu thangwe ra kuuma m'tima kwanu. Tsono bzikhali lini tenepo kuyambira paciyambi. ⁹ Ine nin'kuuzani kuti ali-yentse omwe aniramba mkazi wace, kupambula upombo ndipo acirowola mkazi winango, an'dzakhala alikucita upombo”.

^{††} **18:24** MuciGiriki ambati talento bzulu khumi (10,000). Talento ikhalingana na 35 kiro, ndipo talento ibodzi ikhaphatiridwa basa magole makumi mawiri na maxanu (25) kuti aiwone. ^{‡‡} **18:28** M'mabukhu ya ciPutikizi yadanemba: “Denariyo”. Denariyoyo ikhali kobiri ya ndzayaya ya parata ikhakwanirana na ntsiku ibodzi ya basa la manja. * **19:4** Jen 1:27 † **19:5** Jen 2:24

¹⁰ Wakupfundzira adamuuzwa kuti: “Penu imwei ni nkhani ya mwamuna na mkazi wace, ni bzabwino kuleka kulowola”.

¹¹ Jezu adatawira kuti: “Ni wentse lini an'kwanisa kubvuma mafala yamweya. Tsono pokha-pokha wale omwe an'pasidwa. ¹² Winango ni ngomwa thangwe adabadwa tenepo. Winango adacididwa tenepoyo na wanthu. Winango adabzicita okha‡ thangwe ra Umambo bwa kudzulu. Omwe angakwanise kubvuma pfundzisoli, abvume”.

Jezu na wana

(Mko 10:13-16; Luk 18:15-17)

¹³ Patsogolo pace adabwera wana kuna Jezu, kuti awasandzike manja ndipo awapemberere. Tsono wakupfundzira akhawaletsa.

¹⁴ Pamwepo Jezu adati: “Lekani wana abwere kuna ine ndipo lekani kuwaletsa. Pakuti Umambo bwa kudzulu ni bwa omwe adalingana na wana amwewa”. ¹⁵ Ndipo atamala kuwasandzika manja, adacoka kumweko.

Mulumbwana nyakudala

(Mko 10:17-31; Luk 18:18-30)

¹⁶ Onani, munthu winango adafendera kuna Jezu acimubvundza kuti: “Misiri, ni ciponi cabwino comwe ndingacite kuti ndikhale na moyo wakusaya kumala?”

¹⁷ Jezu adam'tawira kuti: “Thangwe ranyi iwepo uli kundibvundza kuti ni ciponi cabwino? Wabwino ni m'bodzi yekha. Penu iwepo un'funa kukhala na moyo, koya malamulo”.

¹⁸ Iye adabvundza kuti: “Yaponi?” Jezu adatawira kuti: “ ‘Leka kupha\$, leka kucita upombo**, leka kuba††, leka kucita umboni bwakunama‡‡, ¹⁹ lemekeza baba wako na mai wako’,§§ ndipo ‘Ufune mwandzako ninga un'bzifunira iwe wekha’ ”.***

²⁰ Mulumbwanayo adamuuzwa kuti: “Bzentsenebzi nimbateweza. Candisalira ni ciyani tsapano?”

²¹ Jezu adatawira kuti: “Penu iwepo un'funa kukhala wakukwana, ndoko, ukagulise bzentse bzomwe uli nabzo ndipo kobirizo ukapase wakusauka, ndipo iwepo un'dzakhala na cuma kudzulu. Patsogolo pace bwera udzanditewere”.

²² Tsono atabva bzimwebzi mulumbwanayo adacoka wakusunama, thangwe akhali nyakudala kwene-kwene.

²³ Na tenepo Jezu adauza wakupfundzira wace kuti: “Cadidi nin'kuuzani kuti: Mpsakunesa kuti munthu nyakudala adzapite muUmambo bwa kudzulu. ²⁴ Ndipo nin'kuuzani pomwe kuti: Mpsakupusa kuti Ngamira††† ipite pamubo wa tsingano kuposana na munthu nyakudala kupita muUmambo bwa Mulungu”.

²⁵ Pomwe wakupfundzira adabva bzimwebzi, adadabwa ndipo acibvundza kuti: “Penu ni tenepoyo angapulumeke mbani?”

²⁶ Jezu adawanyang'anisisa aciti: “Kwa munthu bzin'kwanisika lini tsono kwa Mulungu bzinthu bzentse mpsakukwanisika”.

²⁷ Pamwepo Pedru adam'tawira kuti: “Ife tidasiya bzentse kuti tikutewereni! Tsono tin'dzatambira ciyani?”

²⁸ Jezu adawauza kuti: “Nin'kuuzani cadidi kuti: Imwe omwe mudanditewera mucibadwa papsa, pomwe Mwana wa munthu an'dzakhala‡‡‡

‡ 19:12 Ayai kuti: “Adalamba kulowola”. § 19:18 Eks 20:13; Deu 5:17 ** 19:18 Eks 20:14; Deu 5:18 †† 19:18 Eks 20:15; Deu 5:19 ‡‡ 19:18 Eks 20:16; Deu 5:20 §§ 19:19 Eks 20:12-16; Deu 5:16 *** 19:19 Lev 19:18 ††† 19:24 Ni cifuwo cikulu cakunyamula mitolo cakudziwika na dzina lakuti ngamira. ‡‡‡ 19:28 Mat 25:31

pa m'pando wa umambo wa ulemerero yace, imwepombo mun'dzakhala m'mipando ya umambo khumi na miwiri§§§ pakudzatonga madzinda khumi na mawiri ya Ijirayeri. ²⁹ Ndipo wentse omwe adasiya nyumba, abale wacimuna na wacikazi, baba, mai,* wana ayai minda thangwe ra Ine an'dzatambira bzakufunya kadzana (100) kuposa kale ndipo an'dzakhala mumoyo wakusaya kumala. ³⁰ Tsono wakuyamba azinji an'dzakhala wakumalizira, ndipo wakumalizira† an'dzakhala wakuyamba”.

20

M'fananizo wa akapolo wa m'munda wa uva

¹ “Pakuti Umambo bwa kudzulu buli ninga mwenekaciro wa munda omwe adacoka macibese-bese kuti akapangane na akapolo wa kumunda kwace. ² Iye adapangana nawo kuwalipira kobiri* ya parata ya ntsiku ibodzi, ndipo adawayendesa kumunda kwace.

³ “Pafupi-fupi nthawe zipfemba (9) za kumacibese, iye adacoka ndipo adawona winango wakusaya basa adaima pa m'sika, ⁴ ndipo adawauza kuti: ‘Ndokonimbo mukaphate basa m'munda, ndipo ine nin'dzakulipirani mwakufunikira’. ⁵ Ndipo iwo adayenda.

“Munthu ule adayenda pomwe pafupi-fupi panthawe khumi na ziwiri (12) na pafupi-fupi panthawe zitatu (3) za kumaulo‡, adacita bzibodzi-bodzibzo. ⁶ Pafupi-fupi nthawe zixanu za kumaulo‡ adayenda pomwe adagumana winango omwe akhalibe basa ndipo adawabvundza kuti: ‘Thangwe ranyi mudakhala pano ntsiku yentse mulibe cakucita?’ ⁷ Iwo adatawira kuti: ‘Thangwe palibe munthu wa kutipitisa basa’.

“Adawauza kuti: ‘Ndokonimbo imwepo mukaphate basa m'munda mwangu’.

⁸ “Nthawe ya kumaulo, mwenekaciro munda adauza muimiriri kuti: ‘Cemera wabasa ndipo uwalipire malipiro yawo, kuyambira wakumalizira kupangana nawo mpaka kumalizira wakuyamba’.

⁹ “Adabwera akapolo omwe adapitisidwa nthawe zixanu za kumaulo ndipo adatambira kobiri ya parata ibodzi munthu ali-yentse. ¹⁰ Pomwe adabwera omwe akhadapitisidwa pakuyamba, akhadikira kutambira zizinji. Tsono m'bodzi na m'bodzi wa iwo adatambirambo kobiri ibodzi ya parata. ¹¹ Pomwe adaitambira, adayamba kung'ung'udzika kuna mwenekaciro wa mundayo, ¹² aciti: ‘Amuna wakumalizirawa aphata basa nthawe ibodzi yokha, ndipo mbuyamwe mwawapasa mwakundendemera na ife omwe tapirira na basa la kuuma na kutentha kwentse kwa dzuwa’.

¹³ “Tsono iye adatawira m'bodzi wa iwo aciti: ‘Xamwali, ndiri lini wakusaya kulungama kuna iwepo. Iwepo ulibe kubvuma kuphatira basa kobiri ibodzi ya parata? ¹⁴ Tambira comwe ni cako uyende. Ine nin'funa kupasa kuna omwe adapitisidwa pakumalizira bzibodzi-bodzi na bzomwe ndakupasa. ¹⁵ Kodi ningaleke kucita bzomwe nin'funa na kobiri yangu? Ayai ulikuipidwa nakuti ndina m'tima wabwino?’

¹⁶ “Na tenepo wakumalizira an'dzakhala wakuyamba, ndipo wakuyamba an'dzakhala wakumalizira§”.

§§§ 19:28 Luk 22:30 * 19:29 Bzakunemba na manja bzakale bzinango bzimbathimizira kuti: “Mkazi”. † 19:30 Mat 20:16; Luk 13:30 * 20:2 Kobiri: MuciGiriki ni denariyo. † 20:5 MuciGiriki adati: “Nthawe yacitanthatu na nthawe yacipfemba”. ‡ 20:6 MuciGiriki adati: “Nthawe yacikhumi na kuyamba”, napombo mudutswa la 9. § 20:16 Bzakunemba na manja bzakale bzinango bzimbathimizira kuti: “Thangwe wakucemerredwa ni azinji, tsono wakusankhulidwa ni ang'ono-ng'ono”.

Jezu anirewa pomwe bza kufa na kumuka kwace
(Mko 10:32-34; Luk 18:31-34)

¹⁷ Pomwe Jezu akhakhwira kuyenda kuJerusalema, adacemera pam-bali wakupfundzira wace khumi na awiri (12) ndipo adawauza kuti: ¹⁸ “Tirikukwira kuJerusalema, ndipo Mwana wa munthu an'dzaperekedwa kuna akulu-akulu wa anyantsembe na adziwi wa Mtemo. Iwo an'kamupasa mulandu wakumupha ¹⁹ ndipo an'kamupereka kuna omwe ni aJuda lini kuti akamunyaze, akamuchange acikamukhomerera pam'tanda. Pantsiku yacitatu iye an'dzalamuka kwa wakufa!”

Cikumbiro ca mai
(Mko 10:35-45)

²⁰ Pamwepo mkazi wa Zebedeu adafendera kuna Jezu na wana wace, ndipo adagodama acim'kumbira nkhombo.

²¹ Jezu adam'bvundza kuti: “Iwepo un'funa ciyani?” Iye adatawira kuti: “Lewani kuti muUmambo bwanu wana wangu awiriwa an'dzakhale, m'bodzi kuboko lanu la madidi ndipo winango kuboko lanu la madzere”.

²² Tsono Jezu adawauza kuti: “Imwepo mulikudziwa lini comwe mulikukumbira. Kodi imwepo mun'dzakwanisa kudzamwera m'kombo omwe Ine nin'dzamwera?***” Iwo adatawira kuti: “Tin'dzakwanisa inde”.

²³ Jezu adawauza kuti: “Cadidi imwepo mun'dzakwanisa kumwera m'kombo wangu. Tsono bzakukhala kuboko langu la madidi ayai kuboko langu la madzere ni bzangu lini. Mbuto zimwezi ni za wale omwe adawakondzeredwa na Baba”.

²⁴ Pomwe wakupfundzira khumi (10) adabva bzimwebzi, adakalipira abale awiriwo. ²⁵ Pamwepo Jezu adawacemera aciwauza kuti: “Imwepo mun'dziwa kuti atongi wa madziko ambaponderera ndipo wakufunika ambacita umambo kwa iwo. ²⁶ Ni tenepoyo lini pakati pa imwe. Ali-yentse omwe an'funa kukhala m'kulu pakati pa imwe akhale wakukutumikirani, ²⁷ ndipo omwe an'funa kukhala wakuyamba pakati pa imwe adzakhale nyagirinya wanu. ²⁸ Ninga momwe Mwana wa munthu, alibe kubwera kudzatumikiridwa, tsono kudzatumikira ndipo kudzapereka moyo wace kuti alombole wanthu azinji”.

Kulimbisidwa kwa azimola awiri
(Mko 10:46-52; Luk 18:35-43)

²⁹ Pomwe Jezu na akupfundzira wace akhacoka kuJeriko, m'thithi ukulu ukham'tewera. ³⁰ Ndipo pakhana azimola awiri, akhadakhala m'phepete mwa mseu, pomwe adabva kuti Jezu akhapita adakuwa kuti: “Mbuya, Mwana wa Davidi, tibvereni ntsisi!”

³¹ Tsono m'thithi ukhambawatsimula kuti anyamale. Tsono iwo akhambapitiririza kukuwa acimbati: “Mbuya, mwana wa Davidi tibvereni ntsisi!”

³² Jezu ataima, adawacemera aciwabvundza kuti: “Imwepo mun'funa kuti ndikucitireni ciyani?”

³³ Iwo adatawira kuti: “Mbuya, tin'funa kuti maso yathu yawone”.

³⁴ Jezu adawabvera ntsisi acikhuya maso yawo, pamwepo letu maso yawo yadalimba ndipo adam'tewera.

21

Kupita kwa kulemekezeka kwa Jezu muJerusalema
(Mko 11:11; Luk 19:28-40; Juw 12:12-19)

*** 20:22 Mkombo ni mfananizo wa kubonera kwace.

¹ Pomwe iwo akhafendera kuJerusalema adafika kuBetefaje, paphiri ra Olivera, Jezu adatuma wakupfundzira awiri, ² aciwauza kuti: “Ndokoni pamui uli kutsogolo kwanuyo, mukatondo kupita mun'kagumana bulu adamangirira pabodzi na kamwana kace. Kayatsudzuleni mubwere nayo kuno. ³ Penu winango an'kuuzani cinthu ciricentse, muuzeni kuti Mbuya alikuyafuna, pamwepo letu an'kakupasani”.

⁴ Bzimwebzi bzidacitika kuti bzikwanirisidwe bzmomwe bzdalewedwa na m'polofita kuti:

⁵ “Uzani m'zindayi* wa Siyau kuti:
‘Wona mambo wako alikubwera kuna iwe,
mwakubzicepesa adapakira pa bulu,
na pa kabulu, mwana wa bulu’†”.

⁶ Wakupfundzira adayenda acikacita bzmomwe Jezu akhadawauza. ⁷ Adabweresa bulu na kabulu, adaikha pamsana payene bzakubvala bzawo, ndipo Jezu adapakira pamwepo. ⁸ M'thithi ukulu udatandika bzakubvala bzawene munjira, anango akhachola mithawi ya miti ndipo akhaithusa munjira. ⁹ M'thithi omwe ukhayenda kutsogolo kwace na omwe ukhamutewera, ukhambakuwa uciti:

“Ozana ‡ kuna Mwana wa Davidi!”
“Wakusimbidwa ni omwe alikubwera
mudzina la Mbuya!”§
“Ozana kudzulu!”

¹⁰ Pomwe Jezu adapita muJerusalema, mzinda wentse udakhala na cipiringu ndipo akhambabvundza kuti: “Kodi mbani umweyu?”

¹¹ M'thithi ukhambatawira kuti: “Umweyu ni Jezu, m'polofita wa ku-Nazareta ya Galireya”.

Jezu an'cenesa Nyumba ya Mulungu
(Mko 11:15-19; Luk 19:45-48)

¹² Jezu adafika panyumba ya Mulungu ndipo adathamangisa wentse omwe akhali m'mwemo anyakugulisa na anyakugula. Adagwesa makatsantsali ya wakucinja kobiri na mipando ya omwe akhagulisa nkhangaiwa, ¹³ ndipo adawauza kuti: “Bzidanembedwa kuti: ‘Nyumba yangu in'dzacemerredwa nyumba ya mpembo’**”. Tsono imwepo mulikuyisandusa ‘nkhunde ya mbava’††”.

¹⁴ Azimola na wakupunduka adafendera kuna Iye panyumba ya Mulungu, ndipo Iye adawalimbisa. ¹⁵ Tsono pomwe akulu-akulu wa anyantsembe na adziwi wa Mtemo adawona bzakudabwisa bzmomwe Jezu akhacita ndipo wana akhambakuwa munyumba ya Mulungu kuti: “Ozana kwa Mwana wa Davidi”, adakalipa ¹⁶ ndipo adamubvundza kuti: “Ulikubva lini bzmomwe wanawa alikulewa?”

Jezu adatawira kuti: “Inde, imwepo mukanati kulewenga kuti:

“‘Mbuya Mulungu adapfundzisa wana na omwe abadwa tsapanopa kum'tumbiza bwino?’‡‡”

* **21:5** MuciGiriki adati: “Mwana wacikazi”, ni mafala yomwe yangalewe bza mzinda ayai mbumba.

† **21:5** Zak 9:9 ‡ **21:9** Ozana: Mucirewedwe ca ciHeberi ni fala lomwe linirewa kuti: “M'pulumusi”, ndipo lidadzasanduka kalewedwe kakutumbiza, napombo mudutswa la 15. § **21:9** Mas 118:26

** **21:13** Iza 56:7 †† **21:13** Jer 7:11 ‡‡ **21:16** Mas 8:2

¹⁷ Ndipo atawasiya adacoka mum'zinda aciyenda kuBetanya adakagona kumweko.

Figeira m'bodzi wakusaya bzisapo
(Mko 11:20-25)

¹⁸ Mangwana yandzace macibese-bese, pomwe akhabwerera kumzinda, Jezu adabva njala. ¹⁹ Pomwe adawona muti wakucemerredwa figeira§§ m'mphepete mwa njira adaufenderera pafupi, tsono alibe kuwona cinthu, adandowona masamba yokha, pamwepo adauuza kuti: “Un'dzabala lini pomwe bzisapo!” Nthawe ibodzi-bodziyo mutiyo udauma.

²⁰ Pomwe wakupfundzira adawona bzimwebzi adadabwa ndipo adabvundza kuti: “Kodi mkuyuyu wauma tani mwakamkulumize tenepayu?”

²¹ Jezu adatawira kuti: “Nin'kuuzani cadidi kuti penu imwepo mun'khala na cikhulupiriro mucireka kupenuka, mun'dzacita bzakuposa bzomwe bzacididwa pa mkuyuyu, tsono mungadzauzembo phiriri kuti: ‘Coka pamwepa bzithuse munyandza’ bzimwebzo bzin'dzaciditika. ²² Ndipo bzentse bzomwe mun'dzakumbira mwakupemba, mungadzakhulupirira mun'dzatambira”.

Jezu adabvundzidwa bza utongi bwace
(Mko 11:27-33; Luk 20:1-8)

²³ Jezu adapita munyumba ya Mulungu, ndipo pomwe akhaphundzisa, akulu-akulu wa anyantsembe na atsogoleri wa mbumba adafendera kuna Iye adabvundza kuti: “Kodi bzinthu bzimwebzi mulikubzicita na utongi buponi? Ndipo mbani omwe akupasani utongi bumwebu?”

²⁴ Ndipo Jezu adawatawira kuti: “Ine nin'kupasanimbo m'bvundzo ubodzi. Penu imwepo mun'ditawira, Ine nin'kuuzani utongi omwe ndirikucita nawo bzinthu bzimwebzi. ²⁵ Kodi ubatizo bwa Juwau bukhacokera kuponi? Bukhali bwa kudzulu ayai bwa wanthu?”

Iwo akhambagazana acimbati: “Tikalewa kuti: Ngwakudzulu, Iye an'dzabvundza kuti: ‘Tsono thangwe ranyi imwepo mulibe kum'khulupirira?’ ²⁶ Tsono tikalewa kuti: Budacokera kwa wanthu, tinamantha na mbumba, nakuti wentse ambawona Juwau ninga m'polofita”.

²⁷ Iwo adatawira Jezu kuti: “Tin'dziwa lini”.

Ndipo Iye adawauza kuti: “Nin'kuuzani lini napang'onopo ni utongi buponi bomwe ndirikucita nabo bzinthu bzimwebzi.

M'fananizo wa wana awiri

²⁸ “Mulikubziwona tani? Pakhana munthu m'bodzi omwe akhana wana wace awiri. Pomwe adafika kuna mwana wakuyamba adati: ‘Mwanangu, lero ndoko ukaphate basa kumunda wa vinya’.

²⁹ “Ndipo iye adatawira kuti: ‘Ndanyonyo!’ Tsono adadzacinja ndzeru aciyenda.

³⁰ “Ndipo baba adayenda kuna mwana winangoyo adalewa bzibodzi-bodzibzo. Iye adatawira kuti: ‘Inde, mbuya!’ Tsono alibe kuyenda.

³¹ “Mbani wa awiriwo adacita cifuniro ca baba wace?”

Iwo adatawira kuti: “Wakuyamba”.

Jezu adawauza kuti: “Nin'kuuzani cadidi kuti: Anyakukhomesa m'tsonkho na aputa walikupita muUmambo bwa Mulungu imwe mukanati.

³² Thangwe Juwau M'batizi adabwera kudzakulatizani njira ya cirungamo, ndipo imwepo mulibe kumukhulupirira, tsono anyakukhomesa m'tsonkho

§§ 21:19 Figeira: Ni muti omwe udatengana na mkuyu.

na aputa adakhulupirira. Ndipo napo mudawona bzimwebzi, imwepo mulibe kukungula ngakhale kum'khulupirira.

M'fananizo wa alimi wakuipa
(Mko 12:1-12; Luk 20:9-19)

³³ “Bvani m'fananizo unango wakuti: Kukhana mwenekaciro wa munda wa uva. Adasosera m'mphepete mwawene, adacera cidindi kuti apsinyire uva ndipo adakondza cigota. Patsogolo pace adaukumbiza kuna alimi anango kuti ambamulipire, ndipo iye adacita ulendo. ³⁴ Pomwe nthawe yakubvuna idakwana, adatuma akapolo wace kuna alimi wale, kuti akatambire bzisapo bzmowe ni bzace.

³⁵ “Alimi wale adaphata akapolo wace, acipweteka m'bodzi winango adamupha ndipo wacitatu adam'boma na minyala. ³⁶ Pamwepo adatumiza akapolo anango azinji, ndipo alimi wale adacita bzibodzi-bodzi. ³⁷ Pakumalizira adatumiza mwana wace aciti: ‘Mwana wangu an'kamulemekeza’.

³⁸ “Tsono pomwe alimi adawona mwanayo, adauzana kuti: ‘Umweyu ni nyautaka. Bwerani timuphe ndipo titenge utaka bwace’. ³⁹ Na tenepo iwo adam'phata aciyenda naye kunja kwa munda ndipo adamupha.

⁴⁰ “Na tenepo akabwera mwenekaciro wa munda an'dzacita ciyani na alimi wale?”

⁴¹ Iwo adatawira kuti: “An'dzawapha alimi wale wakuipa ndipo an'dzakumbiza mundayo anango, omwe an'dzamupasa mbali yace Panthawe yakubvuna”.

⁴² Jezu adawauza kuti: “Imwepo mukanati kulewenga muBzakunemba mafalaya:

“ ‘Mwala omwe anyakumanga nyumba adalamba,
udadzakhala mwala wa pagonyo,
bzimwebzi bzidacokera kwa Mbuya,
ndipo ni cinthu cakudabwisa kwa ife’***.

⁴³ “Na tenepo Ine nin'kuuzani kuti Umambo bwa Mulungu un'dzacosedwa kwa imwepo ndipo un'dzapasidwa kwa mbumba yomwe in'dzabala bzisapo bza Umambo. ⁴⁴ Ule omwe an'dzagwera mwalayu an'dzagwatidwa-gwatidwa ndipo kwa ule omwe an'dzagwedwa na iwo an'dzasanduka pfumbi”.

⁴⁵ Pomwe akulu-akulu wa anyantsembe na afalizi adabva mifananizo ya Jezu, adazindikira kuti Iye akhalewa bza cipande ca iwo. ⁴⁶ Ndipo akhanyang'ana njira yakuti am'mange, tsono akhana mantha na mithithi, nakuti ukhambamuyesa m'polofita.

22

M'fananizo wa m'sinda wa malowozi
(Luk 4:15-24)

¹ Jezu adawauza pomwe mwa mifananizo aciti: ² “Umambo bwa kudzulu budakhala ninga mambo omwe adakondza uzokoto bwa m'sinda wa malowozi ya mwana wace. ³ Adatuma akapolo wace kuna omwe akhadace-meredwa kuuzokoto, adawauza kuti abwere. Tsono iwo adalamba kubwera.

*** 21:42 Mas 118:22-23

⁴ “Adatuma pomwe akapolo anango adati: ‘Uzani omwe acemerredwa kuti ndakondza uzokoto bwangu: Ng’ombe zangu tumikono twakunenepa, ndipo bzentse bzakondzedwa kale. Bwerani kuuzokoto bwa malowozi!’

⁵ “Tsono iwo alibe kum’tetekera ndipo adacoka, m’bodzi kumunda kwace, winango kumalonda yace. ⁶ Anangowo, adaphata akapolo, adawaboneresa aciwapha. ⁷ Mambo adakalipa ndipo adatumiza acikunda wace, acikapha akambowa wale na kutentha mzinda wawo.

⁸ “Pamwepo adauza akapolo wace aciti: ‘Uzokoto bwa m’sinda wa malowozi bwakwana, tsono omwe ndikhadacemera akhalibe kuthemera. ⁹ Tsapano ndokoni m’magonyo ndipo cemerani kuuzokoto wentse omwe muniwona’. ¹⁰ Pamwepo akapolo adacoka aciyenda muzinjira ndipo adagumaniza wanthu wentse omwe adagumana nawo, wabwino na wakuipa, ndipo cipinda ca uzokoto bwa m’sinda wa malowozi, cidadzala na wakucemerredwawo.

¹¹ “Tsono pomwe mambo adapita kuti awone wakucemerredwawo, adawona mwemo mwamuna m’bodzi omwe akhalibe cakubvala ca pamsinda wa malowozi. ¹² Ndipo adam’bvundza kuti: ‘Xamwali, kodi iwepo wapita tani muno ulibe cakubvala ca pamsinda wa malowozi?’ Iye adakhala zii.

¹³ “Pamwepo mambo adauza omwe akhatumikira kuti: ‘M’ mangeni manja na minyendo, m’muthuse kunja, kum’dima. Kumweko an’dzalira acikukuta mano’.

¹⁴ “Nakuti wakucemerredwa ni azinji tsono wakusankhuliwa ni ang’ono-ng’ono”.

Nkhani ya mtsonkho

(Mko 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ Pamwepo afalizi adacoka acikacita citalo cakuti atape m’kanwa Jezu. ¹⁶ Ndipo iwo adam’tumizira wakupfundzira wawo pabodzi na waphathi ra Herodi kukam’bvundza kuti: “Misiri, tin’dziwa kuti ndimwe wakulungama ndipo mumbapfundzisa njira ya Mulungu mwacadidi, ndipo Imwe mulibe thupo na munthu ali yentse thangwe mumbanyang’ana lini khalidwe la wanthu. ¹⁷ Na tenepo tiuze: Kodi uli kuwona tani? Ni bzakubvumizidwa kulipira mtsonkho kwa m’tongi m’kulu Sezari ayai nee?”

¹⁸ Tsono Jezu, pakudziwa ndzeru zawo zakuipa adawabvundza kuti: “Wacipha-masomwe! Thangwe ranyi mulikundiyeza? ¹⁹ Ndiwoneseni kobiri yomwe mumbaphatisa basa pakupereka mtsonkho”. Iwo adamuwonesa denariyo*, ²⁰ ndipo Iye adawabvundza kuti: “Nkhopeyi na manembaya ni bzayani?”

²¹ Iwo adatawira kuti: “Ni bza Sezari”.

Ndipo Iye adawauza kuti: “Na tenepo, pasani† Sezari bzomwe ni bza Sezari ndipo bza Mulungu bzomwe ni bza Mulungu”.

²² Pomwe iwo adabva bzimwebzi, adakhala wakudabwisidwa. Ndipo adam’siya, wacicoka.

Bza kulamuka kwa wakufa

(Mko 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Ntsiku imweire, sadusi, omwe ambati kulibe kulamuka kwa wakufa, adafendera pafupi na Iye acimubvundza kuti: ²⁴ “Misiri, Mozeji adalewa kuti penu munthu m’bodzi an’fa acisaya kusiya wana, bzin’funika kuti m’bale wace alowole masiwayo kuti am’balire nyamuyayo‡. ²⁵ Tsono pakati pathu abale anomwe. Wakuyamba adalowola mkazi, ndipo adafa alibe

* **22:19** Denariyo ikhali kobiri ibodzi ya ndzayaya icikhala ya parata, yomwe ikhalingana na ntsiku ibodzi ya basa. † **22:21** Ayai kuti: “Bwezerani”. ‡ **22:24** Deu 25:5

kusiya wana, mkaziyo adasiira m'bale wace. ²⁶ Bzibodzi-bodzi bzidacitika kwa waciwiri, wacitatu mpaka wacinomwe. ²⁷ Ndipo pakumalizira kwa wentse, adadzafambo mkaziyo. ²⁸ Kodi tsapano, pakulamuka kwa wakufa an'dzakhala mkazi wa yani pa anomwewo? Pakuti wentsenewo akhadamu-lowola!”

²⁹ Jezu adatawira aciti: “Imwepo mulikubzipumpsa thangwe ra kusaya kudziwa Manemba ngakhale phambvu ya Mulungu! ³⁰ Pakudzalamuka kwa wakufa, wanthu an'dzalowolana lini ngakhale kudzacita malowozi. Tsono an'dzakhala ninga anju kudzulu. ³¹ Ndipo bza yakulamuka kwa wakufa, imwepo mulibe kulewenga bzomwe Mulungu adakuuzani kuti: ³² ‘Ine ndine Mulungu wa Abrahamu, Mulungu wa Izaki, Mulungu wa Jakobo?’§ Iye ni Mulungu lini wa wakufa, tsono wa amoyo!”

³³ Pomwe mithithi idabva bzimwebzi, idadabwisidwa na cipfundziso cace.

Lamulo likulu (Mko 12:28-34)

³⁴ Pomwe adabva kuti Jezu adasiya aSaduki alibe fala lakuti am'tawire, afalizi adagumana. ³⁵ Ndipo m'bodzi wa iwo, misiri wa Mtemo adamuyeza pa kum'mbvundza aciti: ³⁶ “M'pfundzisi, lamulo likulu la Mtemo ndiponi?”

³⁷ Jezu adam'tawira kuti: “‘Funa Mbuya, Mulungu wako na m'tima wako wentse, na moyo wako wentse ndipo na ndzeru zako zentse’**.

³⁸ Limweri ndiro lakuyamba ndipo lamulo likulu. ³⁹ Ndipo laciwiri lakulingana na limweri, ni iri: ‘Funa mwandzako ninga momwe umbabzifunira iwe wekha’††. ⁴⁰ Pa malamulo mawiriya yambateweza Mitemo yentse na cipfundziso ca Apolofita”.

Krixtu mwana wa Davidi (Mko 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ Afalizi akali pamtsonkhano, Jezu adawabvundza kuti: ⁴² “Imwepo mun'kumbuka ciyani bza Krixtu‡‡? Kodi iye ni mwana wayani?”

Iwo adatawira kuti: “Ni mwana wa Davidi”.

⁴³ Iye adawauza kuti: “Tsono, ni thangwe ranyi Davidi mwa Mzimu Wakucena, ambacemera ‘Mbuya’? Na tenepo Iye ambatsimikiza kuti:

⁴⁴ “ ‘Mbuya§§ adalewa kuna Mbuya wangu:
Khala kuboko langu lamadidi,
mpaka Ine ndidzaikhe anyamadulanthaka wako
pantsi pa ndzayo zako’***.

⁴⁵ Tsono, penu Davidi ambamucemera ‘Mbuya’, Iye angakhale tani mwana wace?” ⁴⁶ Palibe omwe akhakwanisa kum'tawira. Ndipo kuyambira ntsiku imweire palibe na m'bodziyo omwe adakhwimika kuti am'bvundze pomwe.

23

Jezu an'tsimula afalizi na adziwi wa Mtemo

¹ Pamwepo, Jezu adauza m'thithi na wakupfundzira wace kuti: ² “Adziwi wa Mtemo na afalizi ambakhala pampando* wa Mozeji. ³ Abvereni ndipo mucite bzentse bzomwe iwo an'kuuzani. Tsono lekani kucita bzomwe iwo an'cita, nakuti iwo ambacita lini bzomwe an'palidza. ⁴ Iwo ambamanga

§ 22:32 Eks 3:6 ** 22:37 Deu 6:5 †† 22:39 Lev 19:18 ‡‡ 22:42 Krixtu: Padutswa limweri bzikhalewa kuti Mesiya. §§ 22:44 Ayai Mulungu. *** 22:44 Mas 110:1 * 23:2 Kukhala pampando ni kulewa kuti ana mbvumo wa kuthandauzira Mtemo ya Mozeji.

mitolo yakulemera aciikha m'mapewa mwa wanthu, tsono iwo caiwo ali rini wakukondzeka kuti aimise cala cibodzi kuti aidzuse.

⁵ “Bzentse bзомwe an'cita† ni bzakuti awonedwe na wanthu. Iwo ambatalimphisa firateriyo‡§ zawo ndipo bzakubvala bzawo ni bzitali-bzitali**.

⁶ Ambafuna mbuto zakutumbizidwa mwa m'nisinda na mipando mikulu-mikulu munyumba za mapembo, ⁷ kuti ambamusidwe mumisika acimbace-meredwa ‘apfundzisi’.

⁸ “Tsono, imwepo lekani kucemerredwa ‘apfundzisi’. M'bodzi yekha ndiye M'pfundzisi wanu, ndipo mwentsenemwe ndimwe abale. ⁹ Palibe omwe mungacemere ‘baba’ pantsi pano, thangwe imwepo muna Baba m'bodzi, ule omwe alikudzulu. ¹⁰ Lekani kucemerredwa ‘m'tsogoleri’ na pang'onopo, thangwe imwepo muna M'tsogoleri m'bodzi yekha, Krixtu. ¹¹ M'kulu†† pakati panu an'dzakhala wakutumikira. ¹² Nakuti ule omwe an'bzikuza mwa iye yekha‡‡ an'dzacepesedwa ndipo ali-yentse ule omwe an'dzabzicepesa mwa iye yekha an'dzakuzidwa.

¹³ “Tsoka kwa imwe adziwi wa Mtemo na afalizi, wanthu waciphamaso! Imwepo mulikufungira Umambo bwa kudzulu patsogolo pa wanthu! Imwepo-letu munibupita lini, ngakhale munirekerera lini kupita wale omwe an'funa kupita.

¹⁴ “Tsoka kwa imwe adziwi wa Mtemo na afalizi, wanthu waciphamaso! Imwepo mumbadyera m'manja akazi amasiwa, ndipo kuti bzireke kudziwika mumbanamizira na kucita mipembo yakupitiriza. Ndipopo mun'dzapasidwa nyathwa ikulu kuposa. §§

¹⁵ “Tsoka kwa imwe adziwi wa Mtemo na afalizi, wanthu waciphamaso, thangwe mumbazungulira nyandza na pantsi kuti mutendeuse munthu, ndipo mukakwanisa mumbam'tenga munthu umweyo ninga wakuthemera kuyenda kumoto wakusaya kumala mwakufunya kawiri kuposa imwepo.

¹⁶ “Tsoka kwa imwe atsogoleri azimola, nakuti mumbati: ‘Penu wina anirumbirira Nyumba ya Mulungu yakucena, bzinwebzi bzinirewa lini cinthu. Tsono penu wina anirumbirira Oro ya Nyumba ya Mulungu, bzin'funika kuti acite momwe alumbirira’. ¹⁷ Azimola wakupusamwe! Kodi ni ciyani cakufunikira kwene-kwene: Oro ayai Nyumba ya Mulungu yomwe inicenesa oro? ¹⁸ Imwepombo mumbalewa kuti: ‘Penu wina anirumbirira guwa, ibzi bzinirewa lini cinthu. Tsono penu wina anirumbirira cakupereka comwe ciri paguwa, bzin'funika kuti acite momwe alumbirira’.

¹⁹ Azimolamwe! Niciyani cakufunikira kwene-kwene: Bzakupereka ayai guwa lomwe linicenesa bzakuperekabzo? ²⁰ Na tenepo, ule omwe anirumbirira guwa, alikulumbira mwa iro ndipo na bzentse bзомwe bziri paguwapo. ²¹ Ndipo omwe anirumbirira na nyumba ya Mulungu, alikulumbira mwa iyo ndipo na ule omwe ambakhala m'mwemo. ²² Ndipo, ule omwe anirumbirira kudzulu, alikulumbirira M'pando wa umambo bwa Mulungu ndipo kuna ule omwe ambakhala kuna iwo.

²³ “Tsoka kwa imwe, adziwi wa Mtemo na afalizi, wanthu waciphamaso! Imwepo mumbapereka cakhumi ca tumbeu twakununchira, na twakukomesa cakudya na citowe, tsono mumbaleka m'pfundo za Mtemo zakufunikira zomwe ni cirungamo, ntsisi, na kukhulupirika. Imwepo bzin'funika kuti mumbacite bzinthu bzinwebzi mwakusaya kupambula

²³ “Tsoka kwa imwe, adziwi wa Mtemo na afalizi, wanthu waciphamaso! Imwepo mumbapereka cakhumi ca tumbeu twakununchira, na twakukomesa cakudya na citowe, tsono mumbaleka m'pfundo za Mtemo zakufunikira zomwe ni cirungamo, ntsisi, na kukhulupirika. Imwepo bzin'funika kuti mumbacite bzinthu bzinwebzi mwakusaya kupambula

²³ “Tsoka kwa imwe, adziwi wa Mtemo na afalizi, wanthu waciphamaso! Imwepo mumbapereka cakhumi ca tumbeu twakununchira, na twakukomesa cakudya na citowe, tsono mumbaleka m'pfundo za Mtemo zakufunikira zomwe ni cirungamo, ntsisi, na kukhulupirika. Imwepo bzin'funika kuti mumbacite bzinthu bzinwebzi mwakusaya kupambula

²³ “Tsoka kwa imwe, adziwi wa Mtemo na afalizi, wanthu waciphamaso! Imwepo mumbapereka cakhumi ca tumbeu twakununchira, na twakukomesa cakudya na citowe, tsono mumbaleka m'pfundo za Mtemo zakufunikira zomwe ni cirungamo, ntsisi, na kukhulupirika. Imwepo bzin'funika kuti mumbacite bzinthu bzinwebzi mwakusaya kupambula

† 23:5 Mat 6:1 ‡ 23:5 Firateriyo: Bzinwebzi ni “tefirini”, tumakaxa tung'ono-tung'ono momwe mukhana bzakunemba bza fala la Mulungu, akhambatunyatika pamkuma na m'manja. § 23:5 Deu 6:8 ** 23:5 Mul 15:38 †† 23:11 Mat 20:26-27; Mko 9:35, 10:43-44, Luk 22:26 ‡‡ 23:12 Luk 14:11, 18:14 §§ 23:14 Bzakunemba na manja bza kale bzizinji bziribe kuikha pa m'ndandanda dutswa limweri 14.

bzimwebzire. ²⁴ Wakutsogolera azimola! Imwepo mumbasusa bzakumwa kuti mucose mbudu, tsono mumbameza ngamira***.

²⁵ “Tsoka kwa imwe, adziwi wa Mtemo na afalizi wanthu wacipha-maso! Imwepo mumbatsuka mkombo na ndiro kunjja, tsono m'kati mwace mudadzala na kupamba na kusirira.

²⁶ “MuFalisi zimolawe! Cakuyamba tsuka m'kati mwa m'kombo, kuti kunjja kukhalembo kwa kucena.

²⁷ “Tsoka kwa imwe, adziwi wa Mtemo na afalizi, wanthu wacipha-maso! Imwepo mudakhala ninga nthutu zakuikidwa m'toto zomwe, kunjja kwace kudadeka, tsono m'kati mwace mudadzala na mafupa ndipo na m'tundu wentse wa bzakubvunda. ²⁸ Ni tenepoyo imwepo: Kunja mudakhala ninga wanthu wakulungama patsogolo pa mbumba, tsono m'kati mudadzala na kunama ndipo na kuipa.

²⁹ “Tsoka kuna imwe, adziwi wa Mtemo na afalizi, wanthu wacipha-maso! Imwepo mumbakondza bwino nthutu za apolofita ndipo mumbadekesa nthutu za wanthu wakulungama. ³⁰ Ndipo mumbalewa kuti: ‘Tingadakhala kuti tikhalipombo Panthawe ya makolo yathu, tingadacita lini nawo mbali pakupha apolofita’. ³¹ Na tenepoyo, imwepo mulikutsimikiza kuti ndimwe dzindza la wale omwe adapha apolofita. ³² Malizani tsono, kudzaza mphimo ya bzakuipa bza makolo yanu!

³³ “Bzinyoka! Mtundu wa nyoka za nyakungu!††† Mun'dzathawa tani kunyathwa yakuyenda kumoto wakusaya kumala? ³⁴ Na tenepo, Ine ndirikukutumizirani apolofita, adziwi na adziwi wa Mtemo. Anango wa iwo mun'dzawapha ndipo muciwakhomera pam'tanda. Anango mun'dzawachanga munyumba za mapembo zanu mucidzawafambira m'mbuyo mzinda na mzinda. ³⁵ Tenepoyo, Mulungu andzakupasani nyathwa thangwe la kufa kwa wanthu wentse wakusaya thangwe omwe makolo yanu adapha, kuyambira kuphedwa kwa Aberi mwakusaya thangwe‡‡‡ mpaka kwa Zakaliya, mwana wa Balakiya, omwe mudapha pakati pa Nyumba ya Mulungu na guwa la ntsembe. ³⁶ Ine nin'kutsimikizirani kuti bzentsenebzi bzin'dzabwerera mibadwe imweyi.

Jezu ana lufoi na Jerusalema

³⁷ “Jerusalema, Jerusalema, iwepo omwe ulikupha apolofita uciboma omwe umbatumiziridwa! Ni kangasi kentse komwe Ine nimbafuna kugumaniza wana wako, ninga nkhuu yomwe imbagumaniza wana wace pantsi pa maphapidwe yace, tsono imwe mulibe kubvuma. ³⁸ Dziwani kuti nyumba yanu in'dzakhala matere. ³⁹ Tsono Ine nin'kuuzani kuti imwepo mun'dzandiwona lini pomwe, mpaka mudzalewe kuti: ‘Asimbidwe omwe an'bwera mudzina la Mbuya'§§§”.

24

Jezu anirewa bza kupfudzika kwa Nyumba ya Mulungu (Mko 13:1-31; Luk 21:5-37)

¹ Pomwe Jezu adacoka Nyumba ya Mulungu, ndipo akhayenda, wakupfundzira wace adafendera pafupi na Iye kuti amulatize kamangidwe ka Nyumba ya Mulungu. ² Iye adawabvundza kuti: “Kodi imwepo muli kuwona bzentsenebzi? Cadidi Ine ndikuuzani kuti pano pan'dzakhala lini mwala padzulu pa undzace, yentse in'dzagumulidwa”.

*** **23:24** Ni cifuwo cikulu cakunyamula mitolo cakudziwika na dzina lakuti ngamira. ††† **23:33**
Mat 3:7; Luk 3:7 ‡‡‡ **23:35** Jen 4:8 §§§ **23:39** Mas 118:26

Kubonera na kufambiridwa m'mbuyo

³ Pomwe Jezu akhadakhala paphiri la Olivera, wakupfundzira adadza pafupi na Iye pawokha acimubvundza kuti: “Tiuzeni kuti bzimwebzi bzin'dzacitika lini? Ndipo cizindikiro cakubwera kwanu na cakumala kwa dziko cin'dzakhala ciponi?”

⁴ Jezu adatawira kuti: “Cenjerani, kuti winango angakupumpseni. ⁵ Pakuti azinji an'dzabwera na dzina langu acimbati: ‘Ine ndine Krixtu*’, ndipo an'dzapumpsa azinji. ⁶ Imwepo mudzabva kulewa bza nkondo na ntabva-ntabva wa nkondo, tsono lekani kukhala na thupo. Bzin'funika kuti bzimwebzi bziphambana, tsono cimaliziro cikanati kufika. ⁷ Pakuti madzindza yan'dzasandukirana ndipo umambo na umambo un'dzamenyana. Pan'dzakhala njala na citeke-teke mumbuto zakusiyana-siyana. ⁸ Bzentsenebzi bzin'dzakhala kuyamba kwa mphicha”.

⁹ “Pamwepo iwo an'dzakuperekani kuti muboneresedwe ndipo mucidzaphedwa, mun'dzawengidwa na madzindza yentse thangwe ra Ine. ¹⁰ Panthawe imweyo azinji an'dzataya cikhulupiro cawo, an'dzapindikirana ndipo aciwengana m'bodzi na m'bodzi. ¹¹ Ndipo padzawoneka apolofita azinji wakunama, acidzapumpsa wanthu azinji. ¹² Thangwe ra kuwanda kwa bzakuipa, lufoi la azinji lin'dzacepekera. ¹³ Tsono pa ule omwe anirimbika mpaka kumalizira an'dzapulumuka. ¹⁴ Ndipo Mafala Yabwino ya Umambo yan'dzapalidzidwa padziko lentse ninga mboni za madzindza yentse, ndipo pamwepo cidzafika cimaliziro”.

¹⁵ “Na tenepo pomwe imwe mun'dzawona ‘cakudzonga cakupasa mantha’† comwe adalewa m'polofita Daniyeri, Pambuto Yakucena (omwe anirewenga abvesese), ¹⁶ pamwepo omwe an'dzakhala ali muJudeya adzathawire kumapiri. ¹⁷ Omwe an'dzakhala ali pantsodzi, pa nyumba yace adzathawiretu adzaleke kupita kukacosa cinthu ciri centse m'nyumbamo. ¹⁸ Omwe an'dzakhala kumunda adzaleke kubwerera kutenga bzakubvala. ¹⁹ Tsoka kwa akazi omwe an'dzagumanizidwa ana pathupi na wakumamisa ntsiku zimwezo! ²⁰ Mupembe kuti bzimwebzi bziphambana kucitika panthawe ya mphepo ayai ntsiku ya malinkhuma. ²¹ Thangwe kun'dzawoneka bvuto likulu,‡ mwakuti likanati kuwoneka kale kuyambira cirengedwe ca dziko mpaka lero, ndipo yan'dzawoneka lini pomwe cipo. ²² Ndipo nthawezo zingadaleka kupunguzidwa, palibe omwe angadapulumuka. Tsono, thangwe ra wakusankhulidwa, nthawezo zidzapunguzidwa. ²³ Na tenepo penu anango an'dzakuuzani kuti: ‘Onani, Krixtu ali pano’ ayai: ‘Uyo ali apo’, lekani kudzam'bvera. ²⁴ Thangwe kun'dzawoneka akrixtu na apolofita wakunama omwe an'dzacita bzizindikiro na bzidabwiso bzikulu kuti penu bzin'kwansika apumpse wakusankhulidwa. ²⁵ Onani Ine ndakudziwisani bzikanati kucitika”.

²⁶ “Na tenepo, Penu winango an'dzakuuzani kuti: ‘Krixtu ali kule, kucidambo’, lekani kudzacoka. Ayai kuti: ‘Krixtu ali apo, m'kati mwa nyumba’, lekani kudzabvuma. ²⁷ Thangwe, tenepoyo ninga mpheni imbacoka kumabvadzuwa ndipo icibziwonesa kumadokero, bzin'dzakhalambo tenepo pakubwera kwa Mwana wa munthu. ²⁸ Komwe kun'dzawoneka mtembo ubodzi, kumweko kun'dzagwezeka magola”.

²⁹ “Zikadzatondokumala ntsiku za kubonerazo,

“ ‘Dzuwa lin'dzacita m'dima,

* **24:5** MuciGiriki adati: “Krixtu”, mucuHeberi ambati: “Mesiya”, bzentsenebzo ni kulewa kuti Wakudzozedwa wa Mulungu. † **24:15** Dan 9:27, 11:31, 12:11 ‡ **24:21** Dan 12:1; Cid 7:14

mwezi un'dzabvunika lini,
nyenyezi zin'dzagwa kudzulu
ndipo mphambvu za kudzulu
zin'dzatekenyesedwa' ”§.

³⁰ “Pamwepo pan'dzawoneka kudzulu cizindikiro ca Mwana wa munthu ndipo madzinda yentse ya pantsi yan'dzadandaula ndipo an'dzawona Mwana wa munthu alikubwera mumitambo kudzulu na mphambvu na mbiri ikulu. ³¹ Ndipo Iye an'dzatumiza anju zace na muwira ukulu wa cimbututu, ndipo iwo an'dzatsankhanisa wakusankhulidwa wace mumbali zinai, kucoka kuphampa kukafika kuphampa kundzace kwa kudzulu”.

³² “Pfundzirani m'fananizo wamuti wakucemerredwa figeira: Pomwe mithambi yace imbakula, masamba yace yambaphukira, imwe mumbadziwa kuti maindza yafendera. ³³ Ni tenepoyombo, mukadzawona bzinthu bzentsenebzi, mudzadiwe kuti Iye ali pafupi, ali pamisuwo. ³⁴ Ine nin'kutsimikizani kuti m'badwe uno an'dzamala lini bzikanati kuwoneka bzimwebzi. ³⁵ Kudzulu na pantsi bzin'dzapita, tsono mafala yangu yan'dzakhala kwa kuyenda na kuyenda”.

Bza ntsiku na nthawe
(Mko 13:32-37)

³⁶ “Bza nthawe na ntsiku palibe omwe an'dziwa, ngakhale anju za kudzulu, napo Mwana,** tsono an'dziwa ni Baba basi. ³⁷ Ninga momwe bzidacitikira Panthawe ya Nowa,†† bzin'dzacitikambo tenepo pa kubwera kwa Mwana wa munthu. ³⁸ Nakuti ntsiku zidapitazo za cigumula, mbumba ikhakhala icidya na kumwa, acimbalowolana, mpaka ntsiku yomwe Nowa adapita mu arka, ³⁹ ndipo iwo alibe kudziwa, mpaka kubwera kwa cigumula ndipo cidatenga wentse. Tenepoyo bzin'dzacitika pa kudza kwa Mwana wa munthu. ⁴⁰ Panthawe imweyo amuna awiri an'dzakhala kumunda, m'bodzi an'dzatengedwa winango acisala. ⁴¹ Akazi awiri an'dzakhala alikupeya, m'bodzi an'dzatengedwa winango acisala”.

⁴² “Ndipopo, khalani na cheru, thangwe imwepo mun'dziwa lini kuti ni ntsiku iponi yomwe an'dzabwera Mbuya wanu. ⁴³ Tsono bvani ibzi: Penu mwenekeciro wanyumba angadadziwa kuti ni nthawe iponi ya usiku yomwe mbava in'bwera, iye angadalindira ndipo angadalekerera lini kuti nyumba yace icholedwe. ⁴⁴ Na tenepo imwepombo bzin'funika kuti mukhale wakukondzeka, thangwe Mwana wa munthu an'dzabwera Panthawe yomwe imwe mun'dikhira lini”.

⁴⁵ “Mbani tsono kapolo wakukhulupirika na kucenjera, omwe mbuya wace animuikha kuti anyang'anire wa pabanja pace kuti awapase phoso Panthawe caiyo? ⁴⁶ Ngnyakudala kapolo omwe mbuya wace an'dzagumana alikucita bzimwebzi pomwe an'bwera. ⁴⁷ Nin'kutsimikizani kuti iye an'dzamuikha kuti anyang'anire bzace bzentse. ⁴⁸ Tsono pinango kapoloyo ngwakuipa acirewa mwa iye yekha kuti: ‘Mbuya wangu alikucedwa’, ⁴⁹ ndipo pamwepo aciyamba kumbamenya wa panyumbapo ndipo acimbadya na kumwa pabodzi na aledzeri. ⁵⁰ Pamwepo, Mbuya wa kapolo ule an'bwera ntsiku yomwe akhadikhira lini ndipo panthawe yomwe an'dziwa lini. ⁵¹ Iye an'dzamupasa nyathwa ikulu kwene-kwene‡‡ ndipo an'dzamuikha pambuto ibodzi na wacipha-maso, komwe kun'dzakhala kulira na kukukuta mano”.

§ 24:29 Iza 23:10, 34:4 ** 24:36 Bzakunemba bzinango bza kale bziribe kunembedwa kuti: “Napo Mwana”. †† 24:37 Jen 6:5-8 ‡‡ 24:51 MuciGiriki adati: “An'dzam'gwata na pakati”.

25

M'fananizo wa madende khumi

¹ “Nthawe imweyo, Umambo wa kudzulu bundzakhala, ninga madende khumi yomwe yadatenga bziphani-phani bzayene ndipo yadacoka kuti yakagumane na namwali wawo. ² Maxanu ya iyo yakhali yakupusa, ndipo maxanu yakhali yakucenjera. ³ Yakupusa yadatenga bziphani-phani bzayene, tsono yalibe kutenga mafuta. ⁴ Tsono yakucenjera yadatenga mafuta m'bzombo pabodzi na bziphani-phani bzayene. ⁵ Namwali adacedwa kufika, ndipo wentse adabva tulo acigona”.

⁶ “Pakati pa usiku, kudabveka kukuwa kuti: ‘Namwali alikufendera! Cokani mukagumane naye!’ ”.

⁷ “Pamwepo madende yentse yadalamuka yacikondzekera bziphani-phani bza yene. ⁸ Yakupusa yale yadauza wakucenjera kuti: ‘Tipasenimbo pang'ono mafuta yanu, nakuti bziphani-phani bzathu bzikuthima’ ”.

⁹ “Iwo adatawira kuti: ‘Nee, nakuti pinango yan'dzakwana lini kwa ife na imwepo. Ndokoni kuna wakugulisa mukagule mafuta yanu’ ”.

¹⁰ “Ndipo iwo atacoka kukagula mafuta, namwali adafika. Madende yomwe yakhadakondzeka yadapita na iye muuzokoto bwa malowozi ndipo msuwo udafungiwa”.

¹¹ “Mwakucedwa yadabwerambo madende yakupusa yale yaciti: ‘Mbuya! Mbuya! Tifungulirenimbo msuwo ife!’ ”.

¹² “Tsono iye adatawira adati: ‘Cadidi n'cakuti ine nin'kudziwani lini!’ ”*

¹³ Pakumaliza Jesu adati: “Na tenepo, khalani na cheru, thangwe imwepo mun'dziwa lini ntsikuna nthawe!”

M'fananizo wa talento

¹⁴ “Umambo bwa kudzulu un'dzandendemerambo ninga mwamuna omwe, pakucoka ulendo, adacemera akapolo wace aciwasiyira bzombo bzace. ¹⁵ M'bodzi adam'pasa talento† zixanu, kwa winango adam'pasa ziwiri ndipo winango ibodzi. M'bodzi na m'bodzi malingana na mphambvu zace. Patsogolo pace adaguduka ulendo bwace. ¹⁶ Omwe akhadatambira matalento maxanu adacokeratu pamwepo acikayaphatisa basa ndipo aciphindula yanango maxanu. ¹⁷ Napombo omwe akhadatambira matalento mawiri adawona phindu mawiri. ¹⁸ Tsono omwe akhadatambira talento libodzi, adacoka acicera dindi pantsi aciifucira ndipo adabisa kobiri ya mbuya wace.

¹⁹ “Patapita nthawe izinji mbuya wa akapolo wale adabwerera acirewengerana kobirizo. ²⁰ Omwe akhadatambira matalento maxanu adabweresa yanango maxanu ndipo adati: ‘Inde, mbuya, mudandipasa matalento maxanu, onani ndacita phindu manango maxanu’.

²¹ “Mbuya adatawira aciti: ‘Ni bزابwino kwene-kwene, kapolo wabwino ndipo wakukhulupirika! Iwepo udakhulupirika na bzing'ono, ine nin'dzakuikha pa bzizinji. Bwera udzacite mbali pa cikondwerero ca ine, mbuya wako!’

²² “Adabwerambo ule omwe akhadatambira matalento mawiri adati: ‘Inde mbuya mudandipasa matalento mawiri. Onani ndacita phindu yanango mawiri’.

²³ “Mbuya adatawira kuti: ‘Ni bزابwino kwene-kwene, kapolo wabwino ndipo wakukhulupirika! Iwepo udakhulupirika na bzing'ono, ine

* **25:12** Luk 13:25 † **25:15** Talento ikhali kobiri yomwe ikhalingana na mphimo yakulemera kiro makumi mawiri na zitanthatu.

nin'dzakuikha pa bzinji. Bwera udzacite mbali pacikondwerero ca mbuya wako'.

²⁴ “Pakumalizira adabwera omwe akhadatambira talento ibodzi adati: ‘Ine ndikhadziwa kuti mbuya ndimwe mwamuna wakunesa kwene-kwene, omwe mumbabvuna pomwe mulibe kubzala ndipo mumbakhongobza pomwe mulibe kumwaza. ²⁵ Ndipopo ndidabva mantha, ndidacoka ndicikabisa talento yanu pantsi. Njiyi talento yanu’.

²⁶ “Mbuya adatawira kuti: ‘Kapolo wakuipa ndipo wautofu! Iwe ukhadziwa kuti ine nimbabvuna pomwe ine ndiribe kubzala ndipo nimbakhongobza pomwe ndiribe kumwaza? ²⁷ Na tenepo, bzikhafunika kuti iwepo ukaikhe kuthenthe lakukoyera, kuti ine ndikabwera ndidzatambire na cimbado.

²⁸ “‘Mutengereni talento yace iperekeni kuna omwe ana khumi. ²⁹ Nakuti omwe anabzo, an'dzapasidwa bzinango‡, ndipo an'dzakhala na bzakuposa. Tsono omwe alibe, napo bzomwe anabzo an'dzatengeredwa. ³⁰ Ndipo m'thuseni kunjja kapolo wautofu,§ kum'dima, komwe kun'dzawoneka kulira na kukukuta-mano’.

Kutongesedwa kwakumalizira

³¹ “Pomwe Mwana wa munthu an'dzabwera pam'pando wa umambo bwace,** pabodzi na anju zentse, an'dzakhala pam'pando wa utongi wa ulemerero††. ³² Madzinda yentse yan'dzatsonkhezidwa patsogolo pace, Ndipo Iye an'dzapambula yanango na yandzace ninga makabusa omwe an'pambula mabira pa atonde. ³³ Ndipo an'dzaikha mabira kuboko lace lamadidi ndipo atonde kuboko lace la madzere.

³⁴ “Pamwepo Mambo an'dzauza omwe aliboko lace lamadidi kuti: ‘Bwerani wakusimbidwa wa Baba wangu! Tambirani ninga utaka Umambo omwe budakondzedwa kuyambira pakulengedwa kwa dziko. ³⁵ Nakuti Ine ndikhana njala ndipo imwepo mudandipasa cakudya. Ndikhana nyota imwepo mudandipasa cakumwa. Ndikhali nyakudza imwepo mudandikhongobza, ³⁶ ndikhana usiwa imwepo mudandibvazika. Ndikhaduwala imwepo mudandirimbikisa. Ndikhali m'kawoko imwepo mudadzandiwona’.

³⁷ “Pamwepo wakulungama adam'tawira kuti: ‘Mbuya, ni lini pomwe tidakuwonani na njala ticikupasani cakudya ayai na nyota ticikupasani cakumwa? ³⁸ Ni lini pomwe tidakuwonani ninga nyakudza ticikukhongobzani, ayai wasiwa ticikupasani bzakubvala? ³⁹ Ni lini pomwe tidakuwonani mucidwala ayai m'kawoko tidczakuzungirani?’

⁴⁰ “Mambo an'dzatawira kuti: ‘Nin'kuuzani bzacadidi kuti, bzomwe imwepo mudacita kwa m'bodzi mwa abale wangu ang'ono, mudacitira Ine’.

⁴¹ “Pamwepo Iye an'dzauza omwe ali kuboko lace lamadzere kuti: ‘Wakutembereredwa, cokani kwa Ine ndokoni kumoto wakusaya kumala, omwe udakondzeredwa Dyabu na anju zace. ⁴² Nakuti Ine ndikhana njala, ndipo imwe mulibe kundipasa cakudya, ndikhana nyota ndipo mulibe kundipasa cakumwa, ⁴³ ndikhali mulendo imwepo mulibe kundikhongobza, ndikhana usiwa imwepo mulibe kundipasa cakubvala, ndikhadwala ndipo ndikhali m'kawoko imwepo mulibe kundzandiwona’.

⁴⁴ “Pamwepo iwombo an'dzatawira kuti: ‘Mbuya, ni kuponi komwe tidakuwona na njala ayai nyota ayai nyakudza ayai wakusaya cakubvala ayai wakuduwala ayai m'kawoko ndipo tiribe kukuthandizani?’

‡ 25:29 Mat 13:12; Mko 4:25; Luk 8:18 § 25:30 Mat 8:12, 22:13 ** 25:31 Mat 16:27 †† 25:31 Mat 19:28

⁴⁵ “Iye an'dzawatawira kuti: ‘Nin'kuuzani cadidi kuti: Comwe imwepo mudaleka kucita kwa ang'ono-ang'onowa, mulibe kucitambo kuna Ine’.

⁴⁶ “Ndipo amwewa an'dzayenda kunyathwa yakusaya kumala,‡ tsono wakulungama kumoyo wakusaya kumala”.

26

Citalo cakuti aphe Jezu

(Mko 14:1-2; Luk 22:1-2; Juv 11:45-53)

¹ Pomwe Jezu adamala cipfundziso centseneci, adauza wakupfundzira wace kuti: ² “Ninga imwe mun'dziwa, zasala ntsiku ziwiri kuti ticite uzokoto bwa Paxkwa, Mwana wa munthu an'dzaperekedwa kuti akhomereredwe pam'tanda”.

³ Panthawe imweire akulu-akulu wa anyantsembe na atsogoleri wa mbumba adatsonkhana kunyumba kwa Kaifasi m'kulu wa anyantsembe, ⁴ iwo pabodzi adacita citalo cakuti amange Jezu acimupha mwakabise-bise. ⁵ Tsono akhalewa kuti: “Bzin'funika lini cita nthawe za uzokoto zino, nakuti pangawoneke phokoso pakati pa mbumba”.

Jezu an'dzozedwa muBetanya

(Mko 14:3-9; Juv 12:1-8)

⁶ Pomwe Jezu akhali muBetanya, kunyumba kwa Simau, nyamapere, ⁷ mkazi winango adafendera kuna Iye na ntsupa ya mafuta ya alabastro bzakununchira bza kobiri zizinji kwene-kwene. Iye adathulurira mumsolo mwa Jezu, pomwe Iye akhadya pa meza.

⁸ Wakupfundzira pomwe adawona bzimwebzi, adaipidwa kwene-kwene ndipo adam'bvundza kuti: “Thangwe ranyi kudzonga terepa?” ⁹ Bzakununchirabzi bzingadagulisidwa na ntsengwa ikulu, ndipo kobirizo zingadapasidwa wakusauka”.

¹⁰ Jezu pomwe adadziwa bzimwebzi adawabvundza kuti: “Ni thangwe ranyi imwepo mun'funa kunesa mkaziyu? Iye wacita cinthu cabwino kuna ine. ¹¹ Nakuti wakusauka* an'dzakhala na imwe nthawe zentse, tsono Ine imwepo mun'dzakhala lini nande nthawe zentse. ¹² Pomwe athulula bzakununchirabzi muthupi mwangu, iye wabzicita mwakukondzekera thupi rangu kudidi. ¹³ Ine nin'kuuzani kuti kumbuto iri-yentse ya dziko lentse komwe kun'dzapalidzidwa Mafala Yabwinoya, bzomwe iye acita bzin'dzawerengedwambo mwakum'kumbukira”.

Judasi an'sandulikira Jezu

¹⁴ Pamwepo, m'bodzi wa khumi na awiri wale, wakucemerredwa Judasi Isikaliyoti, adayenda kuna akulu wa anyantsembe ¹⁵ ndipo adakawabvundza kuti “Mun'dzandipasa ciyani ndikadzam'pereka kuna imwe?” Ndipo adamutalira ntsengwa kuti: Kobiri za ndzayaya za parata makumi matatu. ¹⁶ Kuyambira pamwepo, Judasi akhanyang'ana mpata wakuti apereke Jezu.

Uzokoto bwa Paxkwa

(Mko 14:12-26; Luk 22:7-23; Juv 13:18-30)

¹⁷ Ndipo ntsiku yakuyamba ya uzokoto bwa pau zakusaya cakufufumisa,† wakupfundzira adayenda kuna Jezu ndipo adamubvundza kuti: “Kodi mun'funa kuti tikakukondzereni kuponi cakudya ca paxkwa?”

¹⁸ Iye adatawira kuti ndokoni kum'zinda, mukanyang'ane mwamuna m'bodzi mukamuuze kuti: “Misiri walewa kuti: Nthawe yangu yafendera

‡ 25:46 Dan 12:2 * 26:11 Deu 15:11 † 26:17 Eks 12:1-27

Ine na wakupfundzira wangu nin'dzacidira kumui kwako uzokoto bwa paxkwa".¹⁹ Wakupfundzira adacita ninga momwe Jezu akhadawuzira ndipo adakakondza uzokoto bwa Paxkwa.

²⁰ Pomwe kukhadoka, Jezu akhadakhala pa meza na wakupfundzira khumi na awiri wale. ²¹ Ndipo pomwe akhadya Jezu adati: "Nin'kuuzani cadidi kuti m'bodzi wa imwe an'dzandisandulikira".

²² Iwo adakhala wakusunama kwene-kwene ndipo adayamba kumubvundza m'bodzi na m'bodzi kuti: "Mbuya, kodi ndine?"

²³ Jezu adatsimikiza kuti: "Ule omwe anisaiza pabodzi na Ine mundiro, umweyo an'dzandisandulikira. ²⁴ Mwana wa munthu aniyenda, ninga momwe bzidanembedwa kucipande ca iye. Tsono, tsoka kwa ule omwe an'dzasandulikira‡ Mwana wa munthu! Bzikhali bwino angadaleka kubadwa".

²⁵ Pamwepo, Judasi omwe angadamusandulikira, adati: "Misiri§, kodi ndine?"

Jezu adatsimikiza aciti: "Inde ndiwepo".**

Ciraliro ca Mbuya

(Mko 14:22-26; Luk 22:14-20; 1aK 11:23-25)

²⁶ Pomwe akhadya, Jezu adatenga pau acidalisa ndipo adaubedula, adapasa wakupfundzira wace adati: "Tambirani, dyani. Iri ni thupi rangu".

²⁷ Patsogolo pace adatenga m'kombo wa vinyu aciudalisa adapasa wakupfundzira wace adati: "Mwani mwentse. ²⁸ Umweyu ni mulopa wangu†† wa cipangano‡‡, omwe un'dzataidwa thangwe ra azinji, kuti alekeleredwe bza-kuphonyera Mulungu. ²⁹ Ine nin'kuuzani kuti, kuyambira tsapano kuyenda kutsogolo nin'dzamwa lini pomwe bzakumwabzi bza muti wa uva mpaka ntsiku ire yomwe nin'dzamwa vinyu ipsa na imwepo muUmambo bwa Baba wangu".

³⁰ Atamala kuimba nyimbo ibodzi, adacoka aciyenda kuphiri la Olivera.

Kudziwisidwa kwa Pedru

(Mko 14:27-31; Luk 22:31-34; Juw 13:36-38)

³¹ Pamwepo Jezu adawauza kuti: "Usiku buno mwentsenemwe mun'ndisiya. Nakuti bzidanembedwa kuti:

" 'Nin'dzapweteka makabusa,
ndipo mabira yan'dzabalalisidwa pam'thithi'S§.

³² Ndipo, ndikadzalamuka kwa wakufa,*** nin'dzatsogola kuyenda ku-Galireya".

³³ Pedru adam'tawira kuti: "Napo wentse adzakusiyeni, ine nin'dzakusiyani lini cipo!"

³⁴ Jezu adatawira kuti: "Cadidi nin'kuuza kuti usiku buno, congwe akanati kulira katatu iwepo un'dzandiramba".

³⁵ Tsono Pedru adatsimikiza kuti: "Napo bzcifunika kuti ine ndife pabodzi na imwe, nin'dzakulambani lini cipo". Ndipo wakupfundzira anangowo adalewambo bzibodzi-bodzibzo.

Jezu kuGetsemani

(Mko 14:32-42; Luk 22:39-46)

‡ 26:24 Mas 41:9 § 26:25 MuciGiriki adati: "Rabi", napombo mudutswa la 49. ** 26:25 Ayai kuti: "Iwepo caiye ndiwe wabzirewa". †† 26:28 Eks 24:6-8 ‡‡ 26:28 Jer 31:31-34 §§ 26:31 Zak 13:7 *** 26:32 Mat 28:16

³⁶ Pamwepo Jesu adayenda na wakupfundzira wace kumbuto inango ikhacemeredwa Getsemani ndipo adati: “Bakakhalani pano pomwe Ine ndirikuyenda apo kukapemba”. ³⁷ Adatenga Pedru na wana awiri wa Zebedeu, Jesu adayamba kusunama na kutsukwala. ³⁸ Pamwepo Iye adawauza kuti: “M'tima mwangu mudadzala na m'sunamo mpaka kufa. Bakakhalani pano ndipo mulindire pabodzi na Ine”.

³⁹ Adayenda patsogolo pang'ono, adagodama acitsulima mpaka pantsi ndipo adapemba aciti: “Baba, penu bzin'kwanisika, kalise imweyi fundusani kuna Ine. Na tenepo, bzireke kucitika ninga momwe Ine nin'funa, tsono citani ninga momwe Imwe mun'funa”.

⁴⁰ Tsono pomwe adabwerera kuna wakupfundzira wace, adawagumana adagona ndipo Iye adabvundza Pedru kuti: “Imwepo mulibe kukwanisa kulindira na Ine ngakhale nthawe ibodzi? ⁴¹ Lindirani ndipo pembani kuti muleke kugwa mukuyezedwa. Mzimu un'funa tsono thupi ni lakuwofoka”.

⁴² Ndipo adacoka pomwe acikapemba kuti: “Baba wangu, penu bzin'kwanisika lini kundifundusira mkomboyu Ine ndicireka kuumwa, citani cifuniro canu”.

⁴³ Pomwe adabwerera, adawagumana agona pomwe, thangwe maso yawo yakhadalemedwa. ⁴⁴ Pamwepo adawasiya aciyenda kukapemba kacitatu adalewa mafala yabodzi-bodziyo.

⁴⁵ Patsogolo pace adabwerera kuna wakupfundzira wace adawauza kuti: “Imwepo mukadagona ndipo muli kupuma? Onani nthawe yakwana! Ndipo Mwana wa munthu alikuperekedwa m'manja mwa wanthu wakuphonyera Mulungu. ⁴⁶ Lamukani, tiyende! Onani alikubwera ule omwe alikundipereka!”

Jezu animangidwa

(Mko 14:43-50; Luk 22:47-53; Juw 18:1-11)

⁴⁷ Pomwe Iye akhalewa terepoyo, adafika Judasi m'bodzi wa khumi na awiri wale. Iye akhana m'thithi ukulu omwe ukhadakondzeka bzisenga na mpsimbo, akhadatumidwa na akulu-akulu wa anyantsembe na atsogoleri wa mbumba. ⁴⁸ Wakum'perekayo akhadapangana na iwo kuti an'cita cizindikiro cakuti: “Ule omwe nin'kamusana naye ndicim'mpsompsona, ni umweyo m'mangeni”. ⁴⁹ Judasi adayenda lunga-lunga kuna Jesu ndipo adati: “Tikumuseni, Misiri”, ndipo adam'mpsompsona.

⁵⁰ Jesu adam'bvundza kuti: “Xamwali, wabwera kudzacita ciyani?”†††

Pamwepo iwo adafendera ndipo adam'phata acim'manga. ⁵¹ Tsono m'bodzi wa omwe akhana Jesu, adasolola cisenga acipweteka kapolo wa m'kulu wa anyantsembe mpaka kumugwata khutu.

⁵² Na tenepo Jesu adamuza kuti: “Bwezera cisenga m'mbuto yace! Pakuti wentse wakuphatisa basa cisenga, an'dzaphedwa na cisenga. ⁵³ Kodi iwepo ulikukumbuka kuti Ine ningakumbire lini Baba wangu, ndipo Iye acinditumizira m'thithi wa anju wa nkondo wakuposa khumi na awiri tsapanopa? ⁵⁴ Tsono, bzingadakhala tenepoyo bzingadacitika tani kuteweza bzomwe Manemba yalikulewa kuti bzimwebzi bzikhafunika kuti bzcitike mwatenepayu?”

⁵⁵ Panthawe imweire Jesu adauza m'thithi kuti: “Mwabwera na bzisenga na mpsimbo kuti mudzandimange, kodi Ine ndirikutsogolera wanthu waku-sandukira? Ntsiku zentse Ine ndikhambapfundzisa kucintalo ca Nyumba ya Mulungu‡‡‡ ndipo imwe mulibe kundimanga! ⁵⁶ Tsono bzentsenebzi

††† 26:50 Ayai kuti: “Xamwali, thangwe ranyi wabwera?” ‡‡‡ 26:55 Luk 19:47, 21:17

bzicitika kuti bzikwanirisike Bzakunemba bza apolofita". Pamwepo wakup-fundzira wentse acimusiya, adathawa.

Jezu patsogolo pa gulu likulu la alangizi

⁵⁷ Ndipo omwe adamanga Jezu adam'tenga aciyenda naye kunyumba ya Kaifasi m'kulu wa anyantsembe, komwe akhadatsonkhana adziwi wa Mtemo na akulu wa aJuda. ⁵⁸ Tsono Pedru akhatewera na patali mpaka kuseri kwa mkulu wa anyantsembe, adapita acikhala pabodzi na alindiri kuti awone bzomwe bzin'citika.

⁵⁹ Akulu wa anyantsembe na atongi wa mphala ikulu§§§ wentse akhanyang'ana mulandu wakunamizira Jezu kuti amuphe. ⁶⁰ Tsono alibe kuwona mulandu napo akhambapereka umboni buzinji bwakunama.

Pakumalizira adadzawoneka awiri ⁶¹ omwe adapereka umboni bwakuti: "Mwamuna umweyu adalewa kuti: 'Ine ningakwanise kupfudza nyumba ya Mulungu ndipo ndiciimanga muntsiku zitat' ".

⁶² Pamwepo m'kulu wa anyantsembe adaimirira aciuza Jezu kuti: "Iwepo un'bzitawirira lini mulandu omwe amwewa alikukupasa?" ⁶³ Tsono Jezu adapitiriza kunyamala.

M'kulu wa anyantsembe adamuza kuti: "Ine nin'funa kuti Iwepo ulumbire mudzina la Mulungu wamoyo, tiuze penu Iwe ndiwe Krixtu, Mwana wa Mulungu".

⁶⁴ Jezu adam'tawira kuti: "Iwepo ndiwe walewa*", tsono Ine nin'kuuzani mwentse kuti: In'dzafika ntsiku yomwe mun'dzawona Mwana wa munthu adakhala kuboko lamadidi la Wamphambvu zentse ndipo acidzabwera pakati pa mitambo ya kudzulu".

⁶⁵ Pamwepo m'kulu wa anyantsembe adang'amba bzakubvala bwace acirewa kuti: "Wanyoza! Kodi tin'funiranyi mboni zinango? Imwepo mwamala kubva kunyoza kumweku. ⁶⁶ Muli kukumbuka tani?"

Iwo adatawira kuti: "Bzin'funika kuti aphedwe!"

⁶⁷ Pamwepo anango adam'psipira mata kunkhope acim'menya na mafaiti. Anango akhamenya na mbama ⁶⁸ Ndipo akhambati: "Cita cipolofita, Krixtu. Mbani omwe wakumenya?"

Pedru aniramba Jezu

(Mko 14:66-72; Luk 22:54-62; Juw 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Pedru akhadakhala kunja mulitsito la nyumba ya m'kulu wa anyantsembe, ndipo m'tsikana wa basa adafendera kuna iye aciti: "Iwepombo ukhali pabodzi na Jezu wa kuGalireya".

⁷⁰ Tsono iye adamulamba patsogolo pa wentse aciti: "Nin'dziwa lini bzomwe iwe ulikulewa".

⁷¹ Ndipo adacoka aciyenda kwakupitira, kapolo winango wacikazi adamu-wona aciuza omwe akhali pamwepo kuti: "Mwamunayu akhali pabodzi na Jezu wa kuNazareta".

⁷² Ndipo iye mwa kulumbira adamulamba pomwe adati: "Nin'mudziwa lini mwamuna umweyu!"

⁷³ Patapita nthawe ing'ono-ng'ono, omwe akhali kumweko adafika pafupi na Pedru ndipo adati: "Cadidi letu iwepo ndiwe m'bodzi wa iwo! Kalewedwe kako kalikulatiza".

⁷⁴ Pamwepo Pedru adati: "Ndirikulumbira kuti ndinim'dziwa lini mwa-muna umweyo! Mulungu andipase nyathwa penu ndirikunama!"

§§§ 26:59 Gulu la atongi wa mphala ikulu, mucuGiriki padanemba kuti: "Sinedriyo". * 26:64 Ayai kuti: "Ninga momwe walewera".

Pamwepo letu congwe adalira. ⁷⁵ Tsono Pedru adakumbukira mafala yomwe Jezu akhadalewa yakuti: “Congwe akhanati kulira, Iwepo un'dzandiramba katatu”. Ndipo pomwe adacoka pamwepo, adalira mwakupasa ntsisi.

27

Kuperekedwa kwa Jezu kuna Pirato (Mko 15:1; Luk 23:1-2; Juv 18:28-32)

¹ Ndipo, mangwana yace macibese-bese, akulu-akulu wa anyantsembe wentse na atsogoleri wa aJuda adaphata mfundo yakupasa mulandu Jezu kuti apshedwe. ² Ndipo adam'manga aciyenda naye kukam'pereka kuna Pirato m'tongi mkulu wa cigawo.

Kufa kwa Judasi

³ Pomwe Judasi omwe adam'pereka, adawona kuti Jezu wapasadwa nyathwa, adazindikira bzomwe adacita, adatenga kobiri za ndzayaya makumi matatu acikapereka kuna akulu-akulu wa anyantsembe na atsogoleri wa aJuda. ⁴ Ndipo adati: “Ndidaphonya, nakuti ndidapereka munthu wakusaya thangwe”. Ndipo iwo adam'tawira kuti: “Ife tinabzonyi? Mulandu ni wako”.

⁵ Pamwepo Judasi adathusa kobiri munyumba ya Mulungu ndipo pomwe adacoka adayenda kukabzimangirira.

⁶ Akulu-akulu wa anyantsembe adagwezeka kobiri zire ndipo adati: “Ni kuphonyera Mtemo kuikha kobirizi kuthenthe, thangwe ni za ntsengwa ya mulopa”. ⁷ Pamwepo adaphata mpfundo yakuti akagule mbuto kwa nyakumba bzikalango kuti ukhale thenje la anyakudza. ⁸ Ndipopo mpaka lero iyo imbacemerredwa kuti Mbuto ya Mulopa. ⁹ Pamwepo bzidakwanirisidwa bzomwe bzidalewedwa na m'polofita Jeremiya kuti: “Adatenga kobiri za ndzayaya makumi matatu, ntsengwa yomwe mbumba ya Ijirayeri idabverana, ¹⁰ ndipo adaziphatisa basa pakugula mbuto ya wakuumba bzikalango, ninga momwe Mbuya akhadalewa”*.

Jezu patsogolo pa Pirato

¹¹ Jezu adaikhidwa patsogolo pa Pirato m'tongi mkulu wa cigawo, ndipo iye adamubvundza kuti: “Iwe ndiwe mambo wa aJuda?”

Jezu adam'tawira kuti: “Iwe ndiwe ulikulewa”†.

¹² Ndipo pomwe akhapasidwa mulandu na akulu-akulu wa anyantsembe na atsogoleri wa aJuda, Iye alibe kutawira cinthu. ¹³ Pamwepo Pirato adam'bvundza kuti: “Iwepo ulikubva lini kuti ni mirandu mingasi yomwe alikukupasayi?” ¹⁴ Tsono Jezu alibe kulewa fala na libodziro, mwakuti m'tongi m'kulu wa cigawo adakhala wakudabwa nabzo.

¹⁵ Tsono Panthawe za uzokoto bwa Paxkwa akhana cizerewezi ca m'tongi m'kulu wa cigawo kucosa wam'kawoko m'bodzi wakusankhulidwa na mbumba. ¹⁶ Nthawe imweire iwo akhana nyam'kawoko m'bodzi wakudziwika kwene-kwene dzina lace likhali Barabasi. ¹⁷ Pirato adabvundza mthithi omwe ukhadatsonkhana pa mbuto ire kuti: “Ni muponi wa amwewa omwe mun'funa kuti ndikutsundzulireni: Barabasi ayai Jezu, wakucemerredwa Krixtu?” ¹⁸ Thangwe akhadziwa kuti adam'pereka mwa ciwengo.

¹⁹ Pomwe Pirato akhadakhala pa mphala, mkazi wace adamutumizira mafala yakuti: “Leka kupitira nkhani ya munthu wakusaya mulandu, thangwe lero mukulota ndabonera kwene-kwene thangwe la Iye”.

* **27:10** Zak 11:12-13; Jer 19:1-13, 32:6-9 † **27:11** Ayai kuti: “Inde ninga momwe walewera”.

²⁰ Tsono akulu-akulu wa anyantsembe na atsogoleri wa aJuda adapumpsa m'thithi kuti ukumbire kucoseredwa Barabasi ndipo aphe Jezu.

²¹ Pamwepo m'tongi m'kulu wa cigawo adabvundza aciti: “Ni muponi pa awiriwa omwe mun'funa kuti ndikucosereni?”

Iwo adatawira kuti: “Barabasi!”

²² Pirato adabvundza kuti: “Ndicite ciyani tsono na Jezu, wakucoseredwa Krixtu?”

Wentse adatawira kuti: “Mukhomererereni pamtanda!”

²³ Pirato adabvundza kuti: “Thangwe ranyi? Ni mulandu uponi omwe Iye acita?”

Tsono iwo akhambapitiriza kukuwa aciti: “Mukhomererereni!”

²⁴ Pomwe Pirato adadziwa kuti akhakwanisa lini kuwona phindu labwino, ndipo wanthuwo akhayamba kucita phokoso, adalewa kuti am'pase madzi, adasamba m'manja patsogolo pamthithi aciti: “Ndiribe mulandu pa mulopa wa mwamunayu, mulandu ni wanu”.

²⁵ Mbumba yentse idatawira kuti: “Mulopa wace ugwere kuna ife na kuna wana wathu!”

²⁶ Pamwepo Pirato adawatsudzulira Barabasi, adalewa kuti Jezu amenyedwe ndipo adam'pereka kuti akhomereredwe pa m'tanda.

Jezu an'perekedwa kwa acikunda

(Mko 15:16-20)

²⁷ Pamwepo acikunda wa m'tongi m'kulu adatenga Jezu aciyenda naye kunyumba ya m'tongi m'kulu wacigawo‡, ndipo acikunda wentse adam'zungulira. ²⁸ Adam'cosa bzakubvala acimubvazika cikapote cifuira, ²⁹ Adam'kondzera nkhatya ya minga ndipo adamuikha mumsolo mwace. Acimuikha mpsimbo kuboko la madidi, ndipo adagodama patsogolo pace, acimbamusinjirira aciti: “Bzipulumuse, mambo wa aJuda!” ³⁰ Adamupsipira mata ndipo acimutengera mpsimbo acimbamenya nayo mumsolo. ³¹ Atamala kumusinjirira Iye, adamucosa cikapote ndipo adamubvazika bzakubvala bzace pamwepo adam'tenga kuti akam'khomeerere.

Kukhomereredwa kwa Jezu

(Mko 15:21-32; Luk 23:43; Juw 19:16-27)

³² Pomwe akhacoka, adagumana na mwamuna m'bodzi wa kuSireni akhacemerredwa Simau ndipo adamukakamiza kunyamula m'tanda. ³³ Adafika pambuto ina yomwe ikhacemerredwa Gologota, komwe ni kulewa kuti mbuto ya n'khadzi za misolo, ³⁴ ndipo adam'pasa kuti amwe vinyu yakusanganiza na ndulu, tsono pomwe adalawidza adalamba kumwa. ³⁵ Atam'khomera pam'tanda, adagawana bzakubvala bzace mwakucita vima-vima§. ³⁶ Ndipo atakhala pamwepo adamulindira. ³⁷ Adaikha cikwangwali padzulu pa msolo wace comwe cikhadanemba mulandu omwe adamunamizira nawo kuti: UYU NI JEZU, MAMBO WA AJUDA. ³⁸ Akambowa awiri adakhomerredwa naye pabodzi, ibodzi kuboko lamadidi inango kulamadzere. ³⁹ Omwe akhapita na pamwepo akhambam'tukana acimbakwetekedza msolo** ⁴⁰ ndipo acimbalewa kuti: “Iwepo omwe un'pfudza Nyumba ya Mulungu ndipo uciimisa muntsiku zitatu, bzipulumuse!†† Penu ndiwe Mwana wa Mulungu, buluka

‡ **27:27** MuBibliya la Almeida adati “Pretoriyo”. Ni kulewa kuti Nyumba ya boma ya m'tongi wacigawo wa ciRoma. § **27:35** Bzakunemba na manja bzakale bzinango bzimbati: “Mvima-vima”, kuti likwanirisidwe fala lomwe adalewa kuti: “Bzakubvala bzangu adagawana pakati pawo ndipo adacita m'vima-vima na bzakubvala bzangu”. Wonani Mas 22:18. ** **27:39** Mas 22:7, 109:25

†† **27:40** Mat 26:61; Juw 2:19

pam'tanda!”

⁴¹ Bzibodzi-bodzi na atsogoleri wa anyantsembe, na adziwi wa Mtemo ndipo na atsogoleri wa aJuda akham'sinjirira, ⁴² acimbati: “Adapulumusa anango, tsono an'kwanisa lini kubzipulumusa Iye yekha! Iye ni mambo wa Ijirayeri! Buluka tsapanopa pam'tanda, ndipo tin'dzamukhulupirira. ⁴³ Iye adakhulupirira Mulungu.†† Mulunguyo mbam'pulumuse tsapano, penu an'funa, nakuti adati: ‘Ndine mwana wa Mulungu!’ ” ⁴⁴ Bzibodzi-bodzi na mbava zomwe zikhadakhomereredwa pabodzi na Iye zikham'tukana.

Kufa kwa Jezu

(Mko 15:33-41; Luk 23:44-49; Juw 19:28-30)

⁴⁵ Ndipo kuyambira pakati na kati ya masikati kufikira nthawe zitatu zakumaulo padawoneka m'dima pa dziko lentse la pantsi. ⁴⁶ M'kati mwa nthawe zitatu za kumaulo, Jezu adakuwa kwene-kwene adati: “Eloi, Eloi, §§ Lama sabakitani?” Bzirikulewa kuti: “Mulungu wangu, Mulungu wangu, Thangwe ranyi mwandirekerera?”****

⁴⁷ Pomwe adabva bzinwebzi anango omwe akhali pambuto ire, adati: “Iye alikuamera Eriya”.

⁴⁸ Pamwepo letu, m'bodzi wa iwo adathamanga kukatenga guntsalinya, acibviika muvinyu yakuwawasa†††, adaphairira kuntsonga kwa cimuti ndipo adapasira Jezu kuti amwe. ⁴⁹ Tsono anango adalewa kuti: “Mulekeni. Tin'funa kuwona penu Eriya an'bwera kudzam'pulumusa”.

⁵⁰ Pomwe adamala kukuwa pomwe, Jezu adapereka m'zimu.

⁵¹ Pamwepo letu, nguwo††† ya kugawa Nyumba ya Mulungu idang'ambika bzipande bziwiri, kuyambira kudzulu mpaka pantsi. Pantsi padatekenyeka, ndipo minyala idabaduka. ⁵² Nthutu zidafunguka, ndipo mitembo ya waku-cena azinji omwe akhadafa adalamusiwa kwa wakufa.

⁵³ Ndipo, atacoka munthutu, Jezu atalamuka kwa wakufa, adapita mum'zinda wakucena ndipo adawonekera.

⁵⁴ Pomwe kapitau wa gulu la acikunda wa ciRoma na omwe akhali pabodzi na iye akhalindira Jezu adabva kutekenyeka na bzentse bzomwe bzikhadacitika, adakhala na mantha kwene-kwene ndipo acimbalewa kuti: “Cadidi umweyu akhali Mwana§§§ wa Mulungu!”

⁵⁵ Akazi azinji akhali pamwepo, acimbawona na patali. Iwo akhatewera Jezu kuyambira kuGalireya, kuti amutumikire. ⁵⁶ Pakati pawo akhalipo Maliya wa kuMagadala, Maliya mai wa Tiyago na Zuze, ndipo na mai wa wana wa Zebedeu.*

Kupendesedwa kwa Jezu

(Mko 15:42-47; Luk 23:50-56; Juw 19:38-42)

⁵⁷ Pomwe kukhakwana kumaulo padafika mwamuna nyakudala, wa mzinda wa kuArimateya, akhacemerredwa Zuze, omwe akhalimbo wakupfundzira wa Jezu. ⁵⁸ Adayenda kuna Pirato, acikakumbira mtembo wa Jezu, ndipo Pirato adalewa kuti apasidwe. ⁵⁹ Zuze adatenga mtembo, aciuzengezera pa nguwo icena ipsa. ⁶⁰ Ndipo adauikha munthutu ipsa, yomwe iye akhadaceresa pa mwala. Ndipo adafunga na mwala ukulu pakupitira pace, acicoka. ⁶¹ Maliya Madalena na Maliya winango akhadakhala pamwepo, kutsogolo kwa nthutuyo.

Alindiri wa nthutu

†† 27:43 Mas 22:8 §§ 27:46 Bzakunemba na manja bzakale bzinango bzimbati: “Eli, Eli”.
 **** 27:46 Mas 22:1 ††† 27:48 Mas 69:21 ††† 27:51 Eks 26:31-33 §§§ 27:54 Ayai “akhali mwana”.
 * 27:56 Luk 8:2-3

⁶² Mangwana yandzace, yomwe ikhali ntsiku ya Sabudu,[†] akulu-akulu wa anyantsembe na afalizi adayenda kuna Pirato ⁶³ ndipo adati: “Mbuya, tirikukumbuka kuti, pomwe akhana moyo, wakunama ule adati: ‘Pakupita ntsiku zitatu nin'dzalamuka’.” ⁶⁴ Na tenepo, lewani kuti nthutu yace irindiridwe mpaka ntsiku yacitatu, kuti wakupfundzira wace aleke kubwera kudzaba thupi, acidzauza mbumba kuti iye walamuka kwa wakufa. Kunama kwakumaliziraku kungadzakhale kwakukulu kuposa kwakuyamba”.

⁶⁵ Pirato adatawira kuti: “Tengani gulu la alindiri.[‡] Ndokoni mulindire nthutuyo mwacheru ninga momwe imwe mungawonere”. ⁶⁶ Iwo adayenda acikacita citalo cakalindiridwe kanthutuyo, ndipo adaikha cizindikiro pa mwala acisiya alindiri pamwepo.

28

Kulamuka kwa Jezu

(Mko 16:1-8; Luk 24:1-12; Juw 20:1-9)

¹ Yatapita ntsiku ya malinkhuma, kuyamba kwa m'dzinga macibese-bese, Maliya Madalena na Maliya unango adayenda kukawona nthutu.

² Mwacisututu padabveka kutekenyeke kukulu, nakuti Anju wa Mbuya adabuluka kudzulu ndipo adafika pa nthutu, acicosa mwala pakupitira aciukhalira. ³ Mawonekedwe yace akhadakhala ninga mpheni ndipo bza-kubvala bzace bzikhadacena ninga pfulere. ⁴ Ndipo lindiri wale adatetemera na mantha adakhala ninga wakufa.

⁵ Anju ule adauza akaziwo kuti: “Lekani kubva mantha! Nin'dziwa kuti imwepo mulikunyang'ana Jezu, omwe adakhomereredwa pa m'tanda. ⁶ Iye ali lini pano, walamuka kwa wakufa, ninga momwe akhadalewera. Bwerani muwone mbuto yomwe Iye akhadagona. ⁷ Ndokoni mwakam'fulumize ndipo kauzeni wakupfundzira wace kuti: Iye walamuka kwa wakufa ndipo atsogola alikuyenda kuGalireya. Kumweko imwe mun'kamuwona. Dziwani kuti ine ndakudziwisiratuni”.

⁸ Akazi wale adacoka mwakam'fulumize pa nthutu, mwa mantha na kudzala na kukomedwa, adayenda mwakuthamanga acikauza wakupfundzira wa Jezu. ⁹ Mwacisututu, Jezu adagumana nawo ndipo adati: “Khalani na mtendere!” Iwo adafendera pafupi na Iye, acim'phata minyendo ndipo adam'pemba. ¹⁰ Pamwepo, Jezu adawauza kuti: “Lekani mantha. Ndokoni mukauze abale wangu kuti wayende kuGalireya, kumweko iwo an'kandiwona”.

Bzakulewa bza alindiri

¹¹ Pomwe akazi wale akhayenda, anango wa alindiri adayenda kum'zinda ndipo adakafokotozera akulu wa anyantsembe bzentse bzomwe bzikhadacitika. ¹² Akulu-akulu wa anyantsembe adatsonkhana na atsogoleri wa mbumba ndipo adacita citalo. Adapasa acikunda kobiri zizinji, ¹³ aciwauza kuti: “Imwepo mulewe tenepa: Wakupfundzira wace abwera usiku ndipo waba thupi, pomwe tikhadagona. ¹⁴ Penu bzimwebzi bzin'fika mumakutu mwa m'tongi mkulu wa cigawo, ife tin'dzauza ndipo tin'dzakukhocererani pa mulandu uliwentse”. ¹⁵ Tenepoyo acikunda adatambira kobiri ndipo adacita ninga momwe akhadawapfundzisira. Ndipo kunama kumweku kudadzabvekera pakati pa aJuda mpaka ntsiku ya lero.

Kuwonekera kwa Jezu kuGalireya

[†] 27:62 Ayai kulewa kuti: “Mangwana yandzace ya ntsiku ya kukondzekera”. [‡] 27:65 Ayai: “Imwepo muna gulu la alindiri!”

¹⁶Wakupfundzira khumi na m'bodzi adayenda kuGalireya, kuphiri lomwe Jezu akhadawalatiza. ¹⁷Pomwe adamuwona, adamupemba, tsono anango adapenukira. ¹⁸Pamwepo, Jezu adafendera pafupi na iwo aciti: “Ndi-dapasidwa mphambvu zentse kudzulu na pantsi. ¹⁹Na tenepo, ndokoni kuna mbumba ya m'madziko yentse mukaisanduse wakupfundzira wangu, mucimbawabatiza mudzina la Baba na la Mwana na la Mzimu Wakucena. ²⁰Muciwapfundzisa kubvera bzentse bzomwe Ine ndidakuuzani. Ndipo Ine nin'dzakhala namwe nthawe zentse mpaka kumalizira kwa pantsi”.

Mafala Yabwino ya Jezu yakunembedwa na Maliko

Ulaliki wa Juwau

(Mat 3:1-12; Luk 3:1-18)

¹ Kuyamba kwa Mafala Yabwino yakulewa bza Jezu Krixtu, Mwana wa Mulungu.

² Ninga m'polofita Izaiya adanemba kuti:

“Mulungu adati:

Ndin'dzatuma mtumiki wangu kutsogolo kwako,
kuti akakondze njira yomwe iwe udzapitembo*.

³ Fala la munthu wakukuwa kudambo ali kulewa kuti,
‘Kondzani njira yakudzapitira Mbuya,
thamulani miseu yomwe adzapitembo.’”†

⁴ N'cadidi adawoneka Juwau M'batizi kucidambo acilalika: “Sandulikani m'tima, mubatizidwe. Mulungu an'dzakulekererani bzakuipa bzanu”.

⁵ Akhabwera kwa iye wanthu wakucokera kumphimpha zentse za Judeya na Jerusalema. Iwo akhazimbula bzakuipa bzawo, Juwau akhawabatiza mumkulo wa Jolodani.

⁶ Iye akhabvala bzakubvala bzakukondzedwa na ukuse bwa ngamira, akhamanga m'ciuno na mceka. Cakudya cace cikhali mabombo na uci bwa m'thengo. ⁷ Akhalalika aciti: “M'mbuyo mwangu alikubwera winango wamphambvu kuposa ine. Wakuti ine ndine wakusaya kufunika ngakhale kukotama kutsudzula thambo za xangu zace. ⁸ Ine ndakubatizani na madzi, tsono Iye an'dzakubatizani na Mzimu Wakucena”.

Jezu wabatizidwa acikayesedwa

(Mat 3:13-17; Luk 3:21-22; 4:1-13)

⁹ Ntsiku zimwezo Jezu adabwera kucokera kuNazareta, mui ubodzi wa Galireya, acibatiziwa na Juwau mumkulo wa Jolodani. ¹⁰ Pakucoka m'madzimo, adawona kudzulu kwakufunguka, ndipo Mzimu Wakucena udabuluka kwa Iye ninga nkhangaiwa. ¹¹ Kudzulu kudabveka mafala yakuti: “Iwe ndiwe Mwana wangu wa pamtima. Nimbakomedwa nawe kwakukulu”.

¹² Nthawe imweyo Mzimu Wakucena udapitisa Jezu mudambo.

¹³ Adakhala kumweko ntsiku makumi manai. Sathani adamuyeza. Bzikhali pombo bzirombo bza mthengo, ndipo anju akhamutumikira.

Jezu wayamba mabasa yace kuGalireya

(Mat 4:12-14; Luk 4:14-15)

¹⁴ Ataikhidwa m'kawoko Juwau, Jezu adayenda kuGalireya acilalika Mafala Yabwino yakulewa bza Mulungu. ¹⁵ Adati: “Nthawe yakwana. Bwafika Umambo bwa Mulungu. Sandulikani m'tima. Khulupirirani Mafala Yabwino”.

* 1:2 Mlk 3:1 † 1:3 Iza 40:3

Jeju wacemera akhongwe anai
(Mat 4:18-22; Luk 5:1-11)

¹⁶ Pakuyenda m'mphepete mwa thawale la Galireya, Jeju adawona wanthu awiri, Simau na m'bale wace Andereya, akhatheya bwazi m'madzi, thangwe akhali akhongwe. ¹⁷ Adawauza Jeju: “Imwe munditewere, ndikusanduseni akhongwe wa wanthu”. ¹⁸ Adasiiratu mabwaziyo ndipo adamutewera.

¹⁹ Atafamba pang'ono, adawona Tiyago na Juwau, wana wa Zebedeu, omwe akhali m'mwadiya kukondza mabwazi. ²⁰ Jeju adawacemera, ndipo adasiya baba wawo Zebedeu m'mwadiya pabodzi na akapolo wace, acimutewera.

Jeju walimbisa munthu wakuphatidwa na mzimu wakuipa
(Luk 4:31-37)

²¹ Adayenda wentse kuKafaranawumi. Yatafika ntsiku ya malinkhuma, Jeju adayenda m'nyumba ya mapembero, acipfundzisa. ²² Wentse adadabwa na bzakupfundzisa bzace thangwe akhapfundzisa na utongi, akhasiyana ninga amisiri wa Mtemo.

²³ Nthawe pang'ono adawoneka m'nyumba ya mapemberomo munthu wakuphatidwa na mzimu wakuipa. Adalewa na kukuwa aciti: ²⁴ “Tina ciani na Imwe, Jeju wa kuNazareta? Kodi mwabwera kudzatidzonga? Ndakudziwani kuti ndimwe Wakucena wa Mulungu”. ²⁵ Ndipo Jeju adalamulira mzimu wakuipayo, aciti: “Khala zii, coka mwa munthuyu”. ²⁶ Pamwepo mzimu wakuipa ule udamutekenyesa munthuyo kwakukulu ucikuwa kwene-kwene, ndipo udacoka. ²⁷ Wentse wale adadabwa kwakukulu acimbabvundzana: “Kodi bzimwebzi n'ciani? Cakupfundzisa cipsa cimweci! Ambaitonga mizimu yakuipa na mphambvu, ndipo idamubvera”. ²⁸ Mwakamkulumize, mbiri yace idamwazika mbali zentse za Galireya.

Jeju walimbisa mibzala wa Simau na wanthu azinji
(Mat 8:14-17; Luk 4:38-41)

²⁹ Pambuyo pace Jeju adacoka kunyumba ya mapembero kule, adayenda kunyumba ya Simau na Andereya pabodzi na Tiyago na Juwau. ³⁰ Mibzala wa Simau akhadagona kwakufesuka, pamwepo wanthu adawuza Jeju bza matendayo. ³¹ Jeju adayenda aciwaphata boko aciwamusa, ndipo maferu yadamala. Na tenepo mai ule adawaphikira cakudya.

³² Maulo, latamira dzuwa, adawabweresa wentse wanthu kwa Jeju wakuduwala na wakuphatidwa na mizimu yakuipa. ³³ Wentse wa mumzindamu adagwezekana pamsuwo. ³⁴ Jeju adalimbisa azinji omwe akhabonera na matenda yakusiyana-siyana, acicosa mizimu yakuipa, aciiletsa kulewalewa thangwe idamuzindikira.

³⁵ Macibese-bese kukhanati kucena, Jeju adamuka aciyenda kuthengo. Kumweko adakapembera. ³⁶ Simau na andzace adamunyang'ana mbali zentse. ³⁷ Atamugumana adamuza kuti: “Wanthu wentse ali kukunyang'anani”. ³⁸ Tsono Iye adatawira kuti: “Mbatiyendeni tipite kumidzi inango pafupi na pam'pano, ndikalalike mafala kumweko. Thangwe ndibzo ndidabwerera”. ³⁹ Ndipo adayenda acilalika m'nyumba zentse za mapembero kuGalireya kwentseko acicosa mizimu yakuipa.

Jeju walimbisa munthu wa mapere
(Mat 8:1-4; Luk 5:12-16)

⁴⁰ Munthu winango wa mapere adabwera kwa Jezu. Adagodama acimudandaulira: “Mucifuna, mungakwanise kundilimbisa”. ⁴¹ Jezu adamubvera ntsisi. Adatambalisa boko lace acimukhuya acilewa: “Cadidi, ndafuna, ulimbe!” ⁴² Panthawe ibodzi-bodziyo mapere yace yadamala, acicene-sewa. ⁴³ Ndipo Jezu adamuwuza kuti acoke acimucenjeza ⁴⁴ kuti: “Uleke kuwuzali-yentse bzimwebzi, tsono uyende ukabziwonese kwa azibaba wa ntsembe, ukapereke ntsembe yomwe adalamula Mozeji ikakhale mboni kuti walimbadi”‡.

⁴⁵ Adandocoka pamwepo, munthuyo adayamba kumbazimbula bzentse na kumwaza nkhani. Na tenepo bzikhafunika lini kuti Jezu awoneke padeca m'mizinda mwentse tsono akhakhala kuthengo. Ndipo wanthu akhambayenda kwa Iye kucokera mbuto na mbuto.

2

Jezu waciza munthu wakupunduka (Mat 9:1-8; Luk 5:17-26)

¹ Patapita ntsiku pang'ono, Jezu adabwera pomwe kuKafaranawumi. Bzidabveka kuti ali kunyumba. ² Azinji adagumana m'nyumbamo. Ndipo angakhale na pamsuwo pakhalibe mbuto yakupitira. Jezu, pakulewa mafala ya Mulungu. ³ Wanthu anai adanyamula bundukutu aciyenda naye. ⁴ Alibe kufika pafupi na Jezu thangwe ra mthithi wa wanthu. Adakwira pantsodzi ya nyumba, acinyasula ntsodziyo kulinganiza pakhana Jezu. Ndipo adamubulusa bundukutu ule pamacira. ⁵ Pakuwona cikhulupiriro cawo, Jezu adawuza bundukutuyo kuti: “Mwana wangu, bzakuipa bzako bzalekereredwa”.

⁶ Tsono pamwepo akhadakhalambo amisiri wa Mtemo wa Mozeji. Iwo adayamba kubzibvundza mum'tima mwawo kuti: ⁷ “Kodi Umweyu angalewe tani tenepo? Kunyoza lini Mulungu kumweku? Mbani angalekerere bzakuipa? Ni Mulungu yekha!” ⁸ Ndipo Jezu mumzimu adadziwa kuti akhakumbuka bzimwebzi mum'tima mwawo, na tenepo adawabvundza kuti: “Thangwe ranyi mun'kumbuka bzimwebzi m'mitima mwanu? ⁹ Cakupusa n'ciponi, kumuwuza bundukutuyu kuti: ‘Bzakuipa bzako bzalekereredwa,’ ayai: ‘Muka, tenga macira yako, uyende?’ ¹⁰ Tsono kuti mudziwe Mwana-wa-Munthu ali nayo mphambvu pantsi pano yakulekerera bzakuipa, wonani”. Ndipo adauza bundukutuyo, ¹¹ “Iwe, muka, tenga macira yako, uyende kumui”. ¹² Pamaso pawentse, munthu ule adamuka, acitenga macira yace acicoka. Wanthu wentse adadabwa kwene-kwene, acipasa mbiri Mulungu acimbalewa: “Cipo bzimwebzi tikanati kubziwona”.

Jezu wacemera Levi (Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)

¹³ Jezu adayenda pomwe kugombe. Wanthu azinji adafika kumweko, ndipo Iye adawapfundzisa. ¹⁴ Pakufamba Jezu, adawona Levi, mwana wa Alifeu, akhadakhala pambuto ya basa la msonkho. Adamuza aciti: “Iwe, unditewere”. Ndipo adamuka acimutewera.

¹⁵ Pomwe Jezu akhadya m'nyumba mwa Levi, pakhana wanthu azinji wakupimisa msonkho na wanthu wakuphonya. Akhadya na Jezuyo pabodzi na wakupfundzira wace. Thangwe akhalipo azinji wa iwo omwe akhatewera iye. ¹⁶ Pakhali amisiri wa Mtemo wa afalizi ndipo adawona kuti Jezu an'kudya na wanthu wakuphonya na wanthu wakupimisa msonkho, adabvundza wakupfundzira wace kuti: “Thangwe ranyi an'kudya pabodzi na

‡ 1:44 Lev 14:2-32

wakupimisa msonkho na wanthu wakuphonya?”¹⁷ Jezu adabva bzimwebzo adawatawira kuti: “Wanthu omwe mbakulimba an'nyangana lini mulapi. Wakuduwala ndiye an'nyangana mulapi! Ine ndiribe kubwera kudzacemera wanthu wakulungama, tsono ndabwera kudzacemera wakuphonya”.

Kubzimana kudya

(Mat 9:14-17; Luk 5:33-39)

¹⁸ Tsapano wakupfundzira wa Juwau M'batizi na afalizi akhabzimana kudya. Wanthu adabwera kwa Jezu acimbabvundza aciti: “Wakupfundzira wa Juwau na wakupfundzira wa afalizi ambabzimana kudya. Thangwe ranyi wakupfundzira wanu ambabzimana lini?”¹⁹ Jezu adatawira: “Kodi andzace wa mwenekaciro msinda ya malowozi angasale kudya pomwe namwaliyo ali nawo? Bzingacitike lini! Iwo angasale lini kudya pomwe namwaliyo ali nawo.”²⁰ Tsono in'dzafika nthawe yomwe an'dzawacosera namwaliyo. Nthawe imweyo an'dzabzimana kudya”.

²¹ “Palibe angasonere cakubvala ca kale na cigamba cipisa. Thangwe angacita tenepo, cigamba cire cimbanyothokera cicikuza mubo. Ndipo kung'ambika kwace kumbakhala kwakukulu kusiyana kale.”²² Ndipombo munthu angathire lini vinyu ipsa m'mabudu ya khanda la kale. Thangwe angacita tenepo, mabudu yambang'ambika, ndipo vinyu ire imbataika. Mabuduyo nkhumala basa. Tsono bzin'funika kuikha vinyu m'mabudu yapsa”.

Ntsiku ya malinkhuma

(Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)

²³ Pantsiku inango ya malinkhuma, Jezu akhapita m'minda ya tirigu. Akhayenda tenepo, wakupfundzira wace adayamba kucosa ngala za tirigu acimbadya.²⁴ Pamwepo afalizi adabvundza Jezu kuti: “Thangwe ranyi wakupfundira wanu ali kucita bzomwe bzin'funika lini pantsiku ya malinkhuma?”²⁵ Iye adatawira: “Thangwe ranyi mun'cita ninga mulibe kuwerenga bzomwe adacita Davidi na andzace, pomwe akhana njala?”²⁶ Iye adapita m'nyumba ya Mulungu, panthawe yomwe Abiyatali akhali mkulu wa azibaba wa ntsembe, acikadya pau yakuperekedwa kwa Mulungu.* Na tenepo pau imweyo ikhali yakuletsedwa kuti winango ali-wentse adye, kupambula azibaba wa ntsembe wokha. Tsono adagawirambo andzace wale omwe akhali naye”.

²⁷ Ndipo Jezu pakupitiriza fala, adauza afalizi kuti: “Mulungu adaikha ntsiku ya malinkhuma kuti ikhale yakuthandiza wanthu. Alibe kulenga wanthu kuti akhale akapolo wa ntsiku ya malinkhuma.”²⁸ Na tenepo Mwana-wa-Munthu ana mphambvu ngakhale kwa ntsiku ya malinkhuma”.

3

Jezu walimbisa munthu wakupunduka boko

(Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹ Jezu adapita pomwe m'nyumba ya mapembero. Momwemo mukhana munthu winango wakupunduka boko.² Wanthu winango akhanyangana thangwe ra kupasira mulandu Jezuyo, na tenepo akhanyang'anisa kuti aone angamulimbise munthuyo pantsiku ya kupuma.³ Jezu adawuza munthu wakupunduka boko ule kuti: “Ima, bwera kutsogolo kuno”.⁴ Ndipo adabvundza wanthu wale kuti: “Kodi pantsiku ya malikhuma cin'bvumizidwa n'ciponi? Kucita bzabwino, ayai kucita bzakuipa? Kupulumusa moyo

* 2:26 1Sa 21:1-6

wa munthu, ayai kuudzonga?” Wanthuwo adakhala zii. ⁵ Jezu pakuo kuti akhada wuma ndzeli m'tima wace udamuwawa, pakuwona kuti akhali wanthu wamakani tenepo, ndipo adawayang'ana na ukali. Ndipo adamuwuza munthuyo kuti: “Thamula boko lako”. Iye adalithamula, ndipo boko lacero lidakhalambo bwino. ⁶ Pamwepo afalizi wale adacoka adakagumanizana na wanthu wa phati ra Herodi, kuti apangane njira yakuphera Jezu.

Mthithi wa wanthu kugombe la Galireya

⁷ Jezu pabodzi na wakupfundzira wace adacoka pompale acienda kugombe la Galireya. Mthithi ukulu wa wanthu udamutewera. ⁸ Wanthu wale akhali wa kuGalireya, winango wa kuJudeya na kuJerusalema, winango wa kuIdumeya, na wa ng'ambo wa kumkulo wa Jolodani, ndipombo kucipande ca kuTiro na Sidoni. Wentsenewo adafika kwa Iye, thangwe akhabva bzinji bzinji Iye akhacita. ⁹ Jezu adauza wakupfundzira wace kuti amukire mwadiya pafupi, akha gopesa kuti wanthu angayambe kum'psinyiza, thangwe ukhali mthithi ukulu. ¹⁰ Na kuona kuti akhaciza wanthu azinji, ndipopo wentse omwe akhana matenda akhambagwinyana-gwinyana pakufuna kuti am'khuye. ¹¹ Pomwe mizimu yakuipa ikamuwona ikhabzigwesa pantsi kutsogolo kwa Iye icimbakuwa kuti: “Imwe ndimwe Mwana wa Mulungu”. ¹² Tsono Iye akhambailitsa mwa mphambvu kuti ileke kumuzimbula.

Jezu adasankhula atumiki kumi na awiri (Mat 10:1-4; Luk 6:12-16)

¹³ Jezu adakwira kuphiri, ndipo adacemera wanthu omwe Iye akhawafuna, iwo adayenda komwe kukhana Iye. ¹⁴ Pamwepo adasankhula kumi na awiri, aciwacemera dzina la kuti: “Atumiki”. Adawauza kuti: “Ndasakhula imwe kuti mumbakhale na ine, ndin'dzakutumani kukalalika, ¹⁵ dicikupasani mphambvu yakuthotha mizimu yakuipa”. ¹⁶ Wanthu kumi na awiri omwe adasankhuliwa mbawa: Simau omwe Jezu adamucemera Pedru, ¹⁷ Tiyago na m'bale wace Juwau, wana wa Zebedeu omwewo adawapasa dzina linango lakuti Aboanerje, bziri kulewa kuti “Wakugopswa ninga Wana wa Ciphaliwali”, ¹⁸ Andereya, Filipi, Bartolomeu, Mateu, Tomasi, Tiyago mwana wa Alifeu, Tadeu, Simau wa phathi landale la Azelote, ¹⁹ ndipombo Judasi Isikaliyoti omwe adapereka Jezu.

Jezu na Bezebu

(Mat 12:22-32; Luk 11:14-23; 12:10)

²⁰ Pambuyo pace Jezu adaenda kunyumba, ndipo wanthu azinji adagumana pomwe, na tenepo Iye na wakupfundzira wace alibe kudzaone nthawe ya kuti adye. ²¹ Abale wace na kubva bzinji bzinji, adabwera kuti adzanutenge, thangwe iwo akhati: “Ali kucita nsala”.

²² Amisiri winango wa Mtemo, omwe adabwera kucokera kuJerusalema, akhalewa kuti: “Munthu omweyu waphatidwa na Bezebu”. Akhalewa pomwe: “Mphambvu zomwe umweyu ambacosera mizimu yakuipa nzakucokera kwa mkulu wa mizimuyo”. ²³ Na tenepo Jezu adacemera wanthu kuti abwere pafupi, aciwauza na mifanilizo kuti: “Nandi Sathani angabzithothe yekha? ²⁴ Wanthu wa muumambo uli-wentse angayamba kusandukirana, umambo umwewo bunipitiriza lini. ²⁵ Ndipo pomwe wanthu wa mbanja libodzi angayamba kugawika, banja limwero limpitiriza lini. ²⁶ Na tenepo penu muumambo wa Sathani ngwakusandukirana na kupambulana, na tenepoyo bwamala.

²⁷ “Palibe omwe angakwanise kupita m'nyumba ya munthu wamphambvu acimubera bzinthu bzace akanati kum'manga. Na tenepo ambatoma kum'manga acimubera bwino.

²⁸ “Ncadidi ndiri kulewa kuti wanthu angakwanise kulekereredwa bzakuipa bzentse, napo bzakulewa bzawo bzentse bzcikhala bzakunyoza Mulungu. ²⁹ Tsono ali-yentse wakunyoza Mzimu Wakucena, an'dzalekereredwa lini bzakuipa bzace bzimbakhala bza kuyenda na kuyenda thagwe ni kaidi wa bzakuipa bzakusaya kumala”. ³⁰ Jezu adalewa bzimwebzi pakuwona kuti wanthu wale akhalewa kuti: “Waphatidwa na mzimu wakuipa”.

Mai wace na abale wace wa Jezu
(Mat 12:46-50; Luk 8:19-21)

³¹ Mai na abale wace Jezu adabwera kumuiko. Adaima panja, adatuma wanthu kuti akamucemere. ³² Wanthu azinji akhadakhala acimuzungulira. Ndipo wale adamuza kuti: “Mai wako na abale wako ali panjapa, ali kukucemera”. ³³ Tsono Iye adati: “Mai wangu! Abale wangu! Waponi pomwe?” ³⁴ Pamwepo adayang'ana wanthu wale omwe akhadakhala acimuzungulira aciti: “Ine mai wangu na abale wangu mbawa. ³⁵ Ali-yentse omwe ancita bzomwe Mulungu an'funa, womwewo ndiwo am'bale wangu, na mai wangu”.

4

Nkhani ya fananizo wa kubzala
(Mat 13:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Jezu adayamba pomwe kupfundzisa mphephete mwa thawale la Galireya. Wanthu azinji adakatsonkhana naye, na tenepo Iye adapakira m'mwadiya, Wanthu wentse akhali kunjira mphephete mwa thawalero, ² ndipo Jezu akhamba wapfundzisa bzinji m'mifananizo. Pakuwapfundzisa adati, ³ “Tetekerani! Munthu winango adayenda kukabzala, ⁴ Pakubzala mbeu ire inango idagwera munjira, ndipo mbalame zidabwera ziciidya. ⁵ Inango idagwera pantsongolobwe, pomwe pakhalibe mataka mazinji. Idamera kankulumize, thangwe matakayo yakhalibe kufika pantsi. ⁶ Pomwe dzuwa lidakwira, idapsa iciuma, thangwe ikhalibe mizi ⁷ inango idagwera paminga, pakukula minga ire idapsinyiza mbeu, na tenepo iyo iribe kudzabereka ⁸ Ndipo mbeu inango idagwera pamataka yabwino. Idamera bwino icikula, ndipo icibereka. Inango ikhona bzisapo makumi matatu, inango makumi matanthatu, inango dzana”. ⁹ Ndipo Jezu adati: “Ule ana makutu yakubva, abve!” *

Kuthumbudzula kwa mifananizo
(Mat 13:10-17; Luk 8:9-10)

¹⁰ Pomwe Jezu akhali payekha, wakupfundzira khumi na awiri wale pabodzi na anango omwe akhali pabodzi naye adamubvundza bza mifananizo ire ¹¹ Iye adawatawira kuti: “Imwepo Mulungu adakuzimbulirani cintsintsi ca Umambo wace. Tsono anangowo omwe ali kunjira, bzentse ambandobzibvera m'mifananizo yokha, ¹² kuti:

“ ‘Kuyang'ana ayang'ane,
tsono acisaya kuwona cinthu,
ndipo kubva abve cadidi,
tsono acisaya kubva cinthu,

* 4:9 Iza 6:9-10

mwanjira inango,
kuti angasandulike m'tima
ndipo Mulungu angadzawalekerere!†”

Thandauzo la wakubzala mbeu

¹³ Pambuyo pace Jezu adawabvundza kuti: “Penu imwe muli kubvesesa lini mfananizo uyu, mungabvesese tani mifananizo inango? ¹⁴ Wakubzala mbeu ule ni omwe ambabzala mafala ya Mulungu. ¹⁵ Mbeu zakugwera munjira zire bziri kulewa wanthu omwe ambabva mafala ya Mulungu. Tsono nthawe yomweyo Sathani ambabwera, acicosa mafala yale. ¹⁶ Mbeu zakubzalidwa pantsongolobwe zire bziri kulewa wanthu omwe ambabva mafala ya Mulungu, nthawe yomweyo acitambira na mpfatso. ¹⁷ Tsono thangwe kuti mafalayo yalibe mizi, wanthuwo ambakhala nthawe ing'ono-ng'ono yokha. Ingandofika mphica ayai matsautso thangwe ra mafala yale, nthawe yomweyo wanthuwo ambabwerera m'mbuyo. ¹⁸ Mbeu zakubzalidwa paminga zire bziri kulewa wanthu omwe ambabva mafala ya Mulungu. ¹⁹ Tsono kufuna-funa bza pantsi-pano, kufunisisa nthaka na kusirira bzinthu bzinango bzizinji bzimbapitambo nkhusayisa mphambvu mafala yale, na tenepo yambadzabereka lini bzisapo. ²⁰ Ndipo mbeu zakubzalidwa pamataka yabwino bziri kulewa wanthu omwe wambabva mafala ya Mulungu, aciyatambira. Acibereka bzisapo, yinango makumi matatu, yinango makumi matanthatu, yinango dzana”.

*Lampalina yakugwanankidwa na mtsuko
(Luk 8:16-18)*

²¹ Tsono Jezu adawabvundza kuti: “Kodi wanthu ambatenga lampalina acigwanankira na mtsuko, ayai kuibisa mfunfuntsi mwa talimba? Ambaikha lini padeca? ²² Na tenepo ciri-centse cakubisika cin'dzaoneka, pomwe ciri-centse ca kabise-bise bzin'dzazimbuka padeca. ²³ Omwe ana makutu yakubva, abve!”

²⁴ Adawauza pomwe kuti: “Mumbakhale na tcero na mafala yomwe mumbabva. Maphatidwe uncita winango Mulungu an'dzaphatisambo basa cibodzibodzico pakuweruzambo imwepo, na tenepo kwa imwepo an'dzathimizira. ²⁵ Pamwepo omwe ana cinthu kale, an'dzamuthimizira cinango. Tsono omwe alibe cinthu, cing'ono comwe anaco an'dzamutengera basi”.

Fananizo la mbeu zomwe zimbamera zicikula

²⁶ Jezu adalewa pomwe kuti: “Umambo bwa Mulungu tingandendemeze na munthu wakubzala mbeu m'munda. ²⁷ Omwe ambandogona usiku na masikati, nthawe yentseneyo mbeu yomwe adabzala ire idamera icikula, mwenekaciroyo ne kudziwa momwe bziri kucitikira. ²⁸ Pamwepo mataka yambaberekesa pomwe mbeu ire yokha-yokha. Ambayamba ni nyakamera, zicibwera ngala-ngala, pambuyo pace bzisapo mungala-ngala mule bzimbakhuma. ²⁹ Tsono bzisapo bzingacena, munthu ule ambatenga cisu nkhumbugwata, thangwe nthawe yakubvuna yakwana”.

*Fananizo wa bzisapo bza jere ya m'towe
(Mat 13:31-32,34; Luk 13:18-19)*

³⁰ Jezu adabvunza pomwe: “Kodi Umambo bwa Mulungu tingaundendemeze na ciyani? Ayai tiufananize na ciyani? ³¹ Udakhala ninga njere ya m'towe. Ingabzaliwa njing'ono kwene-kwene kuposa njere zinango pantsi pano. ³² Tsono akaibzala, imbamera, njere ire icikula kuposa miti inango iri

† 4:12 Iza 6:9-10

yentse. Icicita mithawi mikulu-mikulu, na tenepo mbalame zimbakwanisa kumanga bzitsa munthundzi wace”.

³³ Jezu akhalewa nawo na mifananizo mizinji ninga imwei, pakunden-demeza na ndzeru za wanthuwo. ³⁴ Akhalewa lini acisaya kuwapasa mifananizo. Tsono akhati akakhala payekha na wakupfundzira wace, akhambawafokotozera bzentse.

Jezu adaimisa condzi na mabimbi
(Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)

³⁵ Ntsiku imwe ire, kumaulo kwace, Jezu adauza wakupfundzira wace kuti: “Mbatiyendeni tiyambuke, tiyende ng'ambu ire”. ³⁶ Ndipo iwo adagoneka mbumba ire acitenga mwadiya omwe iye akhali. Miyadiya inango ikhaenda naye pabodzi ³⁷ Tsono padadzayamba condzi camphambvu. Mabimbi yakhayamba kupita m'mwadiyamo, na tenepo udayamba kudzala na madzi. ³⁸ Tsono nthawe yomweyo Jezu akhali mambuyo mwa mwadiyamo, akhadagona acitsamira mtsago. Pamwepo wakupfundzira wale adam'musa, aciti: “Misiri, tinifa mulibe thupo?” ³⁹ Jezu adamuka, ndipo adalewa kwa mphepoyo, acilamula mabimbi kuti: “Derekha! Khala zii!” Mphepo ire idaleka cadidi, ndipo padadzakhala ziiii ⁴⁰ Pamwepo Jezu adawabvundza kuti: “Thangwe ranyi muna mantha? Kodi imwepo mundikhulupilira lini?” ⁴¹ Tsono iwo adakhala na mantha kwene-kwene, acimbabvundzana: “Kodi Umweyu ni munthu wanyi womweyu wakuti condzi na mabimbi bzimbamubvera?”

5

Jezu walimbisa munthu wakuphatidwa na mizimu yakuipa
(Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)

¹ Jezu na wakupfundzira wace adafika ng'ambu ya Thawale la Galireya, mbali ya Gerasa. ² Pomwe iye adandocoka m'mwadiya, padabwera munthu winango wakuphatidwa na mzimu wakuipa acicokera kuthenje. ³ Munthuyo akhambakhala kuthenjeko, ndipo pakhalibe winango wakuti angadakwanisa kum'manga, napo na unyolo ⁴ kazinji wanthu akhamba m'manga miyendo na waya, ndipombo kum'manga manja na cingwe, tsono iye akhambabwedza unyolo bule, ndipo waya zakumanga miyendo akhambagwata. Pakhalibe na m'bodziyo omwe akhakwanisa kumukunda. ⁵ Masikati na usiku akhambakhala kuthenjeko na m'mapiri, acimbandokuwa na kubzipweteka na minyala.

⁶ Pomwe iye adaona Jezu na kutali, adam'thamangira acigodama kutso-golo kwace. ⁷ Adakuwa aciti: “Kodi ndakuputani ciyani, imwe Jezu Mwana wa Mulungu Wakudzulu-dzulu? Na dzina la Mulungu ndiri kukumbirani, lekani kundiboneresha”. ⁸ Akhalewa terepo thangwe Jezu akhadalewa kuti: “Mzimu wakuipawe, coka mwa munthuyu!” ⁹ Tsono Jezu adamubvundza munthuyo “Dzina lako ndiwe yani?” Iye adatawira kuti: “Dzina langu ndine 'Mthithi'*, tiripo azinji”. ¹⁰ Ndipo adamukumbira Jezu kuti aleke kuicosa kunja kwa mbali ire.

¹¹ Pafupi na pamwepo pakhana kamtunthu komwe kakhana mthithi wa nkhumba, zikhadya ¹² Tsono mizimu yakuipa ire idakumbira Jezu iciti: “Titumireni tipite munkhumba zire”. ¹³ Jezu adaibvumiza. Iyo idacoka

* 5:9 Mthithi: MuCigiriki fala lace liri kulewa “Legion”. Ndiko kulewa mthithi wa acikunda bzulu bzithanthatu. Wamsala ule adabzipasa dzina limwero ndiko kulewa kuti mizimu yakuipa yomwe ikhali na iye ikhali mizinji ninga mthithi ukulu wa acikunda.

icipita mwa nkumbazo. Pamwepo mthithi ule wa nkumbazo zomwe zikhakwana bzulu bziwiri zentsenezo zidaguduka zicipolika na kuthamanga zicikabzithusa mthawale, mpaka kufa mwemo.

¹⁴ Amakabusa wazene adathawa, acikauza wanthu mumzinda na mii. Pamwepo wanthu wale adacoka kuti akaone bzomwe bzidacitika. ¹⁵ Atafika komwe kukhana Jesu, adaona munthu akhana mizimu yakuipa ule akhadakhala pantsi, akhadabvala, msala ule ukhadamala, Wanthuwo akhabva mantha. ¹⁶ Omwe adaona bzentse wale, adawafotokozera bzomwe bzidacitika kwa munthu ule na kwa nkumbazo zire. ¹⁷ Pamwepo wanthuwo adamuuzza mwakumkakamiza Jesu kuti achoke kumphimpha yawo ire.

¹⁸ Pomwe Jesu akhapita m'mwadiya, munthu omwe akhana mizimu yakuipa ule adakumbira kuti aende nawo. ¹⁹ Tsono Jesu adalamba acimuuzza kuti: “Iwe ndoko kumui kwanu ukalewe bzomwe Mbuya akucitira na ntsisi zace”. ²⁰ Munthuyo adaenda cadidi aciyamba kumwaza mafala kumbuto zentse za mizinda khumi bzire bzomwe Jesu adam'citira. Pakubva bzimwebzo wanthu wentse adadabwa.

*Jezu adalimbisa mwana wa Jaire na mkazi winango pomwe
(Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)*

²¹ pomwe Jesu adabwerera ng'ambu ire na mwadiya, atafika mthithi wa wanthu udagumana mphepete mwa thawale pomwe pakhana iye. ²² Padadzafika munthu winango, dzina lace Jaire, omwe akhali m'bodzi wa akulu wa nyumba ya mapembero, ndipo iye adaona Jesu, adagodama m'minyendo mwace, ²³ acimudandaulira kwene-kwene: Aciti: “Ndaphata minyendo, mwana wangu wamkazi ali pafupi kufa. Penu mungakwanise kukam'sanzika manja kuti alimbe acikhala na moyo”. ²⁴ Jesu adayenda naye, Wanthu azinji adam'tewera akhambayenda mwa kum'psinyiza.

²⁵ Tsono pakhana mkazi winango omwe akhambabonera na matenda yakucoka mulopa kwa magole khumi na mawiri. ²⁶ Iye akhadayerewa na alapi azinji, na tenepo akhadadzonga bzentse bzomwe akhanabzo tsono akhalimba lini ndipo dzikhalemwa ²⁷ Mkaziyo pakubva mbiri ya Jesu, adayenda pamthithi wa wanthu ule, acipapatiza mpaka kukafika na kumbuyo kwa Jesu, acikamkhuya cakubvala cace. ²⁸ Thangwe akhambakumbuka tenepa: “Ningandokukhuya bzakubvala bzace bzokha, ninilimba”. ²⁹ Ncadidi nthawe yomweyo matenda yace yadamala, mwenekaciroyo adabva mthupi mwace kuti walimba. ³⁰ Pamwepo Jesu adabva kuti mphambvu zinango zacoka. Ndipo adazungunuka aciyang'ana wanthu wale aciwabvundza kuti: “Kodi mbani wandikhuya bzakubvala bzangu?” ³¹ Wakupfundzira wace adamutawira: “Mwekha muli kuwona kuti wanthu ali kukupsinyizani, ncadidi mungabvundze kuti: ‘Mbani wandikhuya?’ ”

³² Tsono Jesu adayang'ana-yang'ana m'mphepete kuti aone omwe wacita bzomwe bzire. ³³ Na tenepo mkazi ule adabva mantha aciyamba kutetemera, thangwe akhadziwa bzomwe bzikhadacitika kwa iye. Adabwera pafupi, acidzigwesera kutsogolo kwa Jesu, acimufokotozera bzentse mwa cadidi. ³⁴ Jesu adamuuzza kuti: “Mwana wangu, cikhulupiriro cako cakulimbisa. Ndoko na mtendere. Watsudzuka kwa matenda yako”.

³⁵ Pomwe Jesu akhalewa-lewa, kudafika wanthu kucokera kunyumba kwa mkulu ule wa nyumba ya mapembero. Kudzamuuzza kuti: “Mwana wafa. Thangwe lanyu mulikuwanesa pomwe Misiriwa”. ³⁶ Tsono Jesu alibe kubziphatisa basa bzomwe akhalewa wanthuwo. Iye adamuuzza mkulu ule kuti: “Leka kugopa, iwe kukhulupirira basi”. ³⁷ Ndipo alibe kubvumiza kuti winango amutewere iye, kupambula Pedru, na Tiyago, na Juwau,

m'bale wa Tiyaoyo. ³⁸ Pomwe iwo adafika kunyumba kwa mkulu ule wa nyumba yamapemphero Jezu adaona phiringo la wanthu omwe, ali akhalira acimbakuwa. ³⁹ Iye adapita, aciwabvundza kuti: “Thangwe ranyi muli kucita phiringo na kukuwa Mwanayu alibe kufa adandogona”. ⁴⁰ Pamwepo wanthuwo adayamba kumuseka. Iye adawacosa panja wentse, acitenga baba na mai wa mwanayo, na omwe akhali naye wale, acipita kucipinda kukhana mwana ule. ⁴¹ Ndipo adaphata boko la mwanayo acimuuzza kuti: “Talita, kumi”. (Ndiko kulewa kuti: “Mtsikanawe, ndiri kukuuzza kuti muka”.) ⁴² Mthawe ibodzi-bodziyo mtsikanayo adamukadi, aciyamba kufamba. Iye akhana magole khumi na mawiri. Pamwepo wanthu wale adadabwa kwene-kwene. ⁴³ Tsono Jezu adawalamula mwa mphambvu kuti bzimwebzi winango ali-yentse aleke kubzidziwa. Aciwauza kuti am'pase cakudya mtsikana ule.

6

Kulambidwa kwa Jezu kuNazalee (Mat 13:53-58; Luk 4:16-30)

¹ Jezu adacoka kumweko, acikafika kumui kwace pabodzi na wakupfundzira wace. ² Pomwe idafika ntsiku ya malinkhuma, Iye adayamba kupfundzisa m'nyumba ya mapemphero. Wanthu azinji omwe akhamutetekera adadabwa kwene-kwene acimbalewa kuti: “Kodi mamuna umweyu adabzipfundzira kuponi bzentsenebzi? Udziwi bumwebu adabuwona kuponi? An'kwanisa tani kucita bzidabwiso tenepayu?” ³ Kodi omweyu ndiye lini misiri wa matabwa ule, mwana wa Maliya? Kodi abale wace ndiwo lini Tiyaoyo, na Zuze, na Judasi, na Simau? Ndiye lini omwe ana mfuma-kazi tinazozzi?” Na tenepo alibe kufuna kudzadziwa pomwe bza iye. ⁴ Tsono Jezu adawauza kuti: “Mpolofiti ambalemekezedwa kumbuto zinango, kupambula kumui kwawo, pakati pa abale wace, ndipombo kunyumba kwawo”. ⁵ Na tenepo angadacita lini bzidabwiso kumweko. Adandosanzika manja kwa wakuduwala ang'ono-ng'ono, aciwalimbisa. ⁶ Pamwepo iye adadabwa pakuwona kuti wanthu wakumweko alibe kukhulupirira. Pambuyo pace Jezu adayenda kumii ya m'pshete, acimbapfundzisa wanthu.

Jezu adatuma wakupfundzira wace khumi na awiri (Mat 10:5-15; Luk 9:1-6)

⁷ Jezu adacemera wakupfundzira wace khumi na awiri aciwatuma awiri-awiri. Aciwapasa mphambvu yakucosera mizimu yakuipa ⁸ Aciwalamula kuti: “Pakuenda lekani kutenga cinthu ciri-centse, kupambula mpsimbo yokha. Lekani kutenga cakudya, ayai gumbu lakufamba nalo, ayai kobiri mukabudu. ⁹ Mubvale xango zokha, tsono lekani kunyamula bzakubvala bziwiri”. ¹⁰ Adawauza pomwe kuti: “Mungafika pamui, mucitambiriwa khalani pamwepo, mpaka nthawe yanu yakucoka ikwane ¹¹ Penu kumbuto kwino wanthu an'kutambirani lini, acilamba kubva mafala yanu, pakucoka kwanu mukunkhumule pfumbi la minyendo yanu. Cimweci cin'dzakhala cizindikiro cakuti ana mulandu”. ¹² Tsono wakupfundzira wale adayenda, acimbalalikira wanthu kuti asandulike m'tima. ¹³ Akhacosa mizimu yakuipa mizinji, ndipombo acimbadzoza mafuta wanthu wakudwala azinji acimbawalimbisa.

Impfa ya Juwau M'batizi (Mat 14:1-12; Luk 9:7-9)

¹⁴ Mambo Herodi akhadabzibva bzimwebzi, thangwe mbiri ya Jezu likhadabveka kwentse-kwentse. Wanthu winango akhati: “Juwau M'batizi adamuka kwa wakufa, ndipopa ali kucita bzidabwiso bzentsenebzi”. ¹⁵ Tsono winango akhati: “Ayai, omweyu ni Eriya”. Winango akhati: “Uyu ni mpolofiti ninga m'bodzi wa apolofiti wakale”.

¹⁶ Pomwe Herodi adabva bzmwebzo, adati: “Adamuka kwa wakufa ule, ni Juwau omwe ndidagwata khosi”. ¹⁷ Thangwe Herodiyo kale adatumu acikunda wace kuti akam'phate Juwau, akam'mange acithusa m'kaidi. Adacita bzimwebzire thangwe ra Herodiyasi, mkazi wa Filipi, m'bale wace. Na kuti Herodi akhadamulowola mkaziyo. ¹⁸ Ndipo Juwau akhambamuza kuti: “Nkhuponya Mtemo kupsokhonyola mkazi wa m'bale wanu”. ¹⁹ Ndipo Herodiyasi akhambawenga Juwau, na tenepo akhafuna kuti amuphe. Tsono akhataza, ²⁰ thangwe Herodi akhambangopa Juwau, pakudziwa kuti akhali munthu wakulungama acilungama. Ndipopo akhamkoya bwino. Akhafuna kumbabva mafala yace, ngakhale kuti akumubva tenepo, akhamala ndzeru naye.

²¹ Tsono pantsiku yakukondwerera kubadwa kwa Herodi, Herodiyasi adawona mphata. Herodi ule adakondza uzokoto, acicamera akulu-akulu wa boma, na akulu wakutonga acikunda, na atongi wa kuGalireya. ²² Ndipo mwana wacikazi wa Herodiyasi adapita, aciyamba kubzina. Herodi na wakucemerredwa wale adakomedwa kwene-kwene na kubzina kule. Pamwepo mambo adauza mtsikana ule kuti: “Undikumbire ciri-centse comwe un'funa, ine ninkupasa”. ²³ Na tenepo adalumbira aciti: “Ciri-centse comwe undikumbira, ninkupasa, ngakhale cipande ca umambo bwangu”. ²⁴ Mtsikanayo adacoka acikabvundza mai wace kuti: “Kodi ndikakumbire ciyani?” Mai wace adati “Kakumbire msolo wa Juwau M'batizi”. ²⁵ Ndipo Mtsikana ule adabwerera mwa kankulumize kwa mambo acimuza kuti: “Nin'funa kuti tsapanopa mundipase msolo wa Juwau M'batizi mu mbale” ²⁶ Na tenepo mambo Herodi adabva ntsisi kwene-kwene. Tsono thangwe ra kulumbira komwe akhadacita patsogolo pa wakucemerredwa, mambo akhafuna lini kupfudza cipangano comwe adacita na mtsikana ule. ²⁷ Mwakankulumize adatumu m'bodzi wa acikunda wace, kuti abwerese msolo wa Juwau. Mcikunda ule adayenda kukaidi, acikagwata msolo wa Juwau. ²⁸ Adauikha m'phande acidzakupereka kwa mtsikana ule, mtsikanayo nkhukuperekambo kwa mai wace.

²⁹ Wakupfundzira wa Juwau pomwe adabva bzimwebzo, adabwera acidzatenga nkhwira ire acikapendesa mucigwindza kuthenje.

*Jezu adadyesa wanthu wakupitirira bzulu bzixanu
(Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Juw 6:1-14)*

³⁰ Atumiki adabwerera kwa Jezu acimufotokoza bzentse bzmwebze adacita na kupfundzidwa. ³¹ Jezu adawauza kuti “Mbatiyendeni kumbuto imbapita lini wanthu, kuti mukapume pang'ono”. Adalewa terepo thangwe wanthu akhali nyalu-nyalu, nakuti iwo akhalibe m'pata wa kuti angadawanisa kudya ³² cadidi iwo adapita m'mwadiya acienda okha kumbuto komwe kukhalibe wanthu ³³ Tsono wanthu azinji adawaona pakucoka, aciwazindikira. Na tenepo adathamanga na n'gambo ire kucokera kumizinda yentse, acitoma kufika, Jezu na wakupfundzira wace wale akhanati kufika. ³⁴ Pamwe Jezu adacoka m'mwadiya, adaona mthithi ukulu wa wanthu. Adawabvera ntsisi, thangwe akhali ninga mabira yakusaya makabusa, na tenepo adayamba kuwapfundzisa bzinji. ³⁵ Nthawe ya kumaulo wakupfundzira wace adadzamuza kuti: “Kuno nkhwathengo, ndipo kwadoka

³⁶ Auzeni wanthuwa ayende, akadye m'mii yomwe iri pafupiyi kuti akagule cakudya”. ³⁷ Tsono Jezu adawauza kuti: “Imwepo apaseni cakudya”. Iwo adati: “Tsono kuti wakwane wanthuwa, pafunika kuti tikagule pau ya kobiri za parata zikwanira madzana mawiri kuti tidzawadyese wentsewa!” ³⁸ Na tenepo Jezu adawabvundza kuti: “Muna pau zingasi? Ndokoni mukaone”. Adayenda kukaona ndipo adati: “Ziripo pau zixanu na ntsomba ziwiri”.

³⁹ Ndipo Jezu adawawuza kuti, wentse akhale pantsi kabungwe-kabungwe pakapinga. ⁴⁰ Cadidi wanthu wale adakhala pantsi, bungwe linango wanthu dzana, linango wanthu makumi maxanu. ⁴¹ Jezu adatenga pau zixanu zire na ntsomba ziwiri zire, aciyang'ana kudzulu, acitenda Mulungu. Tsapano adayamba kugwata-gwata pau zire, na ntsomba ziwiri acinyedza-nyedza acipereka kwa wakupfundzira wace kuti wagawire wanthu wale. ⁴² Wanthu wentse adadya mpaka kukhuta. ⁴³ Pambuyo pace wakupfundzira wale adatenga pau zakusala na ntsomba zire acidzaza madengu khumi na mawiri. ⁴⁴ Wanthu omwe adadya pau zire kuwerenga amuna okha akhakwana bzulu bzixanu.

Jezu afamba padzulu pa madzi
(Mat 14:22-33; Juw 6:15-21)

⁴⁵ Atandomala, Jezu adawauza wakupfundzira wace kuti apite m'mwadiya, atsogole kuyenda ng'ambu ire ya Betisaida. Iye akhambagonekambo mthiti ule wa wanthu kuti ayende kwawo. ⁴⁶ Pomwe adagonekana nawo, adakwira kuphiri kukapembera. ⁴⁷ Pomwe kukhayamba kudoka, mwadiya ule ukhali pakati-na-kati ya nyandza, Jezu akhali yekha kunjja. ⁴⁸ Ndipo adawona wakupfundzira wale akhacapa mwakuneseke, thangwe akhayenda kukhacokera condzi. Imweyo ikhali nthawe ya madandakweca, Jezu adafamba padzulu pa madzi aciyenda kuna iwo acicita ninga an'funa kuwapitirira. ⁴⁹ Tsono wakupfundzira wale, pakumuwona acifamba padzulu pa madzi, adakumbuka kuti nciphoko, adayamba kukuwa, ⁵⁰ nakuti wentse pakumuona adakhala na mantha. Tsono nthawe yomweyo Jezu adawauza kuti: “Limbikani m'tima ndine, lekani kugopa”. ⁵¹ Pamwepo iye adapita m'mwadiya momwe iwo akhali, ndipo condzi cidaleka. Iwo adamalidwa ndzeru ⁵² thangwe alibe kubvesesa bwino bza kutupisidwa kwa pau zire, thangwe akhalibe nabzo thupo.

Jezu alimbisa wakuduwala kuGenesalee
(Mat 14:34-36)

⁵³ Jezu na wakupfundzira wace adayambuka gombe, acifika kuGenezarete, acitsamisa mwadiya pagombe. ⁵⁴ Pomwe iwo adandocoka m'mwadiya, mbumba idamuzindikira Jezu. ⁵⁵ Adathamangira kumbuto zentse za mbali ire, aciyamba kumbabwera na wanthu wakuduwala pamacira, kumbuto komwe akhabva kuti Jezu ali uku. ⁵⁶ Kuli-kwentse komwe Jezu akhayenda, kumii na kumizinda, wanthu akhadzakhazika wakudwala m'misika. Acimukumbira kuti abvumize wakuduwalayo kuphata ayai kondomukhuya bzakubvala bzace. Nakuti wentse omwe akhakhuya, akhalimba.

7

Miyambo

¹ afalizi winango pabodzi na adziwi winango wa Mtemo, omwe adacokera kuJerusalema, adasonkhana m'uphepete mwa Jezu. ² Iwo adawona kuti wakupfundzira wace winango akhambadya cakudya na m'manja

mwakuswipa (ndiye kuti akhalibe kuteweza Mtemo wa kusamba m'manja ninga momwe afalizi akhadayiwuza mbumba kuti yicite.)³ Thangwe afalizi na Ajuda wentse ambadya lini alibe kusamba m'manja na tceru, kuti akoye Mtemo wa makolo.⁴ Ndipo angacoka kumsika, ambadya lini wakanati kubzitsuka bzetse bomwe wabweranabzo. Ambakoya pomwe mitemo inango mizinji yomwe makolo yawo yadawasiyira, ninga kutsuka mikhombo, bzikhalango, na bzikasi bza mkuwa [na talimba.]

⁵ Na tenepo afalizi na amisiri wa Mtemo wale adabvundza Jezu kuti: “Thangwe ranyi wakupfundzira wanu ambakoya lini Mtemo wa makolo, tsono ambandodya napo alibe kusamba m'manja?”⁶ Jezu adawatawira kuti: “Imwe wanthu wacipha-maso, ncadidi bomwe mpolofiti Izaiya adalewa pacipande ca imwe, iye adanemba kuti:

“ Mbumba imweyi imbandilemekeza
na miromo,

tsono mitima yawo iri kutali na Ine.

⁷ Ambandipemba mwakusaya basa,
pakuti ambapfundzisa
mitemo yakucokera kwa wanthu,
ninga ni yangu”*.

⁸ Jezu adapitiriza: ‘Imwe mumbasiya Mtemo wa Mulungu, mucimbakoya mitemo ya wanthu’ ”.

⁹ Tsono pakupitiriza mafala, Jezu adati: “Tsono imwe muna njira yanu yakucenjera yakusiyira Mtemo wa Mulungu kuti mukoye mitemo yanu.

¹⁰ Nakuti Mozeji adalewa kuti: ‘Lemekeza Baba wako na mai wako,’ ndipombo kuti: ‘Wakunyoza Baba wace ayai mai wace, bzin'funika kuti aphedwe.’¹¹ Tsono imwe mumbati: ‘Munthu akawuza Baba wace ayai mai wace kuti: “Bomwe ndingadakuthandizani nabzo ndabzipereka kuna Mulungu”,¹² umweyo anfunika lini pomwe kuwathandiza Baba wace na mai wace.’¹³ Na tenepo mafala ya Mulungu imwe mumbayasandusa yapezi, thangwe ra Mtemo wanu omwe mumbasiyirana. Ndipo mumbacita bzinango bzinji tenepayu”.

Bzinthu bomwe bzinbaipisa munthu
(Mat 15:10-20)

¹⁴ Pambuyo pace Jezu adacemera pomwe mthithi wa wanthu ule kuti ubwere, aciti: “Tetekerani mwentsenemwe, ndipo mubvesese.¹⁵ Bzentse bomwe bzin'coka kunja bzicipita mkati mwa munthu bzinimuswipisa lini. Tsono bomwe bzinbacoka mwa iye ndibzo bzinimuswipisa”.

¹⁶ “Omwe ana makutu yakubva, abve!”†

¹⁷ Pomwe Jezu adasiya mthithi ule wa wanthu acipita m'nyumba, wakupfundzira wace adamubvundza bza mfananizo ule.¹⁸ Iye adati: “Kodi na imwembo mulikukhala ninga wanango wale, muli kubvesesa lini? Kodi muli kudziwa lini kuti bzetse bzakucokera kunja, na kupita mwa munthu, bzin'kwanisa lini kumuswipisa?¹⁹ Thangwe bzin'pita lini mum'tima mwace, tsono m'mimba, pambuyo pace nkhubabzita kuthengo”. (Pakulewa bzinwebzi, Jezu adalamulira kuti bzakudya bzentse wanthu angakwanise kudya.)²⁰ Adati pomwe: “Bomwe dzimbaswipisa munthu nidzire bzin'coka m'tima mwace.²¹ Thangwe mkati mwa mitima wa wanthu ndimo mumbacoka ndzeru zakuipa, za ciwerewere, za kuba, za kuphana,

* 7:7 Iza 29:13 † 7:16 Bzakunembedwa bza manja bzinango bziribe dutswa limweri.

²² upombo, kusirira, kuipa m'tima, cinyengo, bzakunyantsa, kuipidwa, kunyoza, kubzikuza, ndipombo kupusa. ²³ Bzakuipa bzentsenebzi bzimbacokera mkati mwa munthu, ndipo ndibzo bzimbamuswipisa”.

Cikhulupiriro ca mkazi winango

(Mat 15:21-28)

²⁴ Jezu adanyamuka komweko aciyenda kumphimpha ya kuTiro. Adapita munyumba inango, ndipo akhafuna lini kuti wanthu wadziwe kuti iye ali kumweko. Tsono alibe kukwanisa kubisika, ²⁵ Nakuti mkazi winango, omwe mwana wace wacikazi akhabonera na m'zimu wakuipa, adabva bza Iye. Adabwera kwa Jezu acigodama kuminyendo kwace. ²⁶ Mkaziyo akhali wakunja, wa dziko la Siro-Fenisiya. Adakumbira Jezu kuti akacose mzimu wakuipa kwa mwana wace. ²⁷ Tsono Jezu adamutawira kuti: “Ayai, alekeni wana atome adya acikhuta. Mpsabwino lini kutenga cakudya ca wana nkhusira tuntsidza”. ²⁸ Pamwepo mkazi ule adati: “Ncadidi, Mbuya, tsono tuntsidza tumbakhala pafupi na mbuto yakudyera tucimbadya tumisuwa tomwe wana ambataya”. ²⁹ Pamwepo Jezu adamuuzwa kuti: “Thangwe la matawiridwe yako, ndoko, mzimu wakuipa wacoka mwa mwana wako”. ³⁰ Pomwe mkazi ule adabwerera kunyumba kwace, adakawona mwana ule adagona patalimba, mzimu wakuipa ule wacoka.

Jezu alimbisa umkutwi na ubewewe

³¹ Jezu adacoka pomwe kumphimpha ire ya kuTiro, acipita na kuSidoni, kuyenda kuthawale la kuGalireya, adapita na pakati pa Mizinda Khumi. ³² Wanthu winango adamubweresera munthu omwe akhali mkhutwi na ubewewe. Wanthuwo adakumbira Jezu kuti amulimbise pakumsandzika manja munthu ule. ³³ Jezu adamucosa munthu ule pa mthithi wa wanthu acienda naye pambali. Adapitisa bzala m'makutu mwace, acipsipa mata, nkhusira lirime lace munthu ule. ³⁴ Iye adanyang'ana kudzulu, acisisimira, acimuwuzwa kuti: “Efata!” Ndiko kulewa kuti: “Funguka!” ³⁵ Makutu ya munthu ule adafunguka, pamwepo lirime lace lidatsudzuka, aciyamba kulewa-lewa bwino ³⁶ Jezu adalumurira andzace wa munthu ule kuti: “Lekani kukawuzwa winango ali-yentse bzimwebzi”. Tsono napo iye akhadawaletsa, iwo adayenda acibzimbula kwene-kwene. ³⁷ Ndipo wanthu wentse omwe akhabzibva akhadabwa kwene-kwene, aciti: “Omweyu ambacita bzentse mbwabwino. Ngakhale mkhutwi ambazilimbisa zicibva, pomwe wakusaya kulewa-lewa ambawacitisa kuti walewe-lewe”.

8

Jezu adadyesa wanthu wakupitirira bzulu bzinai

(Mat 15:32-39)

¹ Ntsiku inango, mthithi ukulu wa wanthu udagumana pomwe. Na kuwona kuti palibe cakudya, Jezu adacemera wakupfundzira wace aciwawuzwa kuti, ² “Ndiri kuwabvera ntsisi wanthuwa, thangwe akhala nande ntsiku zitatu ndipo alibe cakudya. ³ Ningawabweza kwawo na njala tenepa, an'dzakomoka panjira, thangwe winango acokera kutali”. ⁴ Wakupfundzira wace adamubvundza kuti: “Wanthu azinji terepayu munthu angawanyang'anire tani cakudya cakukwanira, munthuku muno?” ⁵ Jezu adawabvundza kuti: “Muna pau zingasi?” Iwo adatawira: “Zinomwe”. ⁶ Pamwepo Jezu adauza mbumba ire kuti ikhale pantsi. Pambuyo pace adatenga pau zinomwe zire, acitenda Mulungu, adaigwatagwata aciipereka kwa wakupfundzira wace kuti agawire mbumba ire. Wakupfundzira wale

adaigawira mbumba ire. ⁷ Akhana tuntsomba pomwe tung'ono-ng'ono. Jezu adatenda Mulungu, acilamula wakupfundzira wace kuti agawire mbumba ire. ⁸ Wentse adadya acikhuta. Adakonkhobza bzakusala, acidzaza bzitundu bzinomwe. ⁹ Wanthu omwe akhali pamwepo, amuna okha akhali pafupifupi bzulu bzinai. Jezu adadzauza mbumba kuti iyende. ¹⁰ Pambuyo pace Iye na wakupfundzira wace adapita m'mwadiya aciyenda kumphimpha ya Dalamanuta.

Afalizi adakumbira cizindikiro cakudabwisa

(Mat 16:1-4; Luk 11:16,29)

¹¹ Ndipo afalizi adayenda kuna Jezu, kukatsutsana naye. Iwo adamukumbira kuti awawonese cizindikiro cakudabwisa cakucokera kudzulu*. Akhandofuna kumuteyera msampha basi. ¹² Jezu adasisimira mum'tima aciti: “Thangwe ranyi wanthu wa tsapano lino wambafuna kuwona cizindikiro cakudabwisa? Ncadidi ndiri kulewa kuti palibe cizindikiro cidza citika kwa mbumba iyi”. ¹³ Na tenepo, adawasiya, acipita pomwe m'mwadiya aciyambuka ng'ambu ire.

Bza bzakupfundzisa bzakunama bza afalizi na bza Herodi

(Mat 16:5-12; Luk 12:1)

¹⁴ Pakucoka wakupfundzira wa Jezu akhadayebwa kutenga pau, tsono m'mwadiyamo akhana pau ibodzi yokha. ¹⁵ Ndipo Jezu adawabebesa aciti: “Bvesesani mucenjere na cakutupisa ca afalizi na ca Herodi”. ¹⁶ Pamwepo wakupfundzira wale adayamba kutsutsana acimbati: “Ali kulewa bzimwebzi thangwe tiribe pau”. ¹⁷ Jezu adabva bзомwe iwo akhalewa, aciwabvundza kuti: “Thangwe ranyi muli kutsutsana kuti mulibe pau? Kodi mukhanati kuzindikira ayai kubvesesa? Kodi misolo yanu njakuuma, nandi? ¹⁸ Maso munayo, tsono muniwona lini? Ndipo makutu munayo, tsono mumbabvesesa lini? Kodi imwe mun'kumbukira lini? ¹⁹ Pale ndidagwata-gwata pau zixanu kuti ndidyese wanthu bzulu bzixanu, kodi mudadzaza bzitundu bzingasi bza bzakusala?” Wakupfundzira wale adati: “Bzitundu khumi na bziwiri”. ²⁰ Jezu adawabvundza pomwe kuti: “Kodi pale ndidagwata-gwata pau zinomwe na kudyesa wanthu bzulu bzinai, mudakonkhobza bzitundu bzingasi bza bzakusala?” Iwo adati: “Bzitundu bzinomwe”. ²¹ Pamwepo Jezu adati: “Kodi mukanati kubva basi?”

Jezu walimbisa zimola kuBetisaida

²² Jezu na wakupfundzira wace adafika kuBetisaida. Kumweko wanthu adabwera na zimola, acimukumbira kuti amukhuye. ²³ Jezu adam'phata boko, acicoka naye kunja kwa mui. Adaikha mata m'maso mwa munthu ule, acimuikha boko acimubvundza kuti: “Kodi uli kuwona cinthu?” ²⁴ Munthu ule adakwiza maso acilewa: “Ndiri kuwona wanthu ali kufamba-famba, tsono wali kuwoneka ninga miti”. ²⁵ Adamuikha pomwe boko m'maso mwace. Ndipo adapenya acipola, aciyamba kuwona bwino-bwino ²⁶ Jezu adamuuzza kuti ayende kwawo, acimuwuza kuti: “Uleke kubwerera kumui ule”.

Kuzindikira kwa Pedru

(Mat 16:13-20; Luk 9:18-21)

²⁷ Jezu na wakupfundzira wace adayenda kumii ya kuSesaleya-Filipi. Munjira adabvundza wakupfundzira wace kuti: “Kodi wanthu ambalewa Ine ndine yani?” ²⁸ Iwo adatawira kuti: “Winango ambalewa ndimwe Juwau M'batizi, winango ndimwe Eriya, winangombo ambalewa ndimwe

* **8:11** Cizindikiro cakucokera kudzulu: Ndiko kulewa kwakutsimikiza kuti Mulungu ndiye adamutuma.

m'bodzi wa apolofita". ²⁹ Pamwepo Jezu adawabvundza kuti: “Kodi imwepo, mumbati ndine yani?” Pedru adamutawira kuti: “Imwe ndimwe Krixtu”†
³⁰ Tsono Jezu adawalamula kuti waleke kuwuzwa munthu winango ali-yentse bza Iye.

Jezu ali kuleweratu bza kufa na kumuka kwace
(Mat 16:21-23; Luk 9:22-27)

³¹ Jezu adayamba kupfundzisa wakupfundzira wace kuti: “Mwana-wa-Munthu bzin'dzafunika kuti aboneresedwe kwene-kwene. Akulu wa Ayuda, na akulu wa azibaba wa ntsembe na amisiri wa Mtemo acidzamulamba. Iye an'dzaphedwa, tsono zingadzapita ntsiku zitatu an'dzamuka”. ³² Bzimwebzi adabzilewa padeca Na tenepo Pedru adamutenga aciyenda naye pambali, aciyamba kumutsumula. ³³ Tsono Jezu adaceuka, acinyang'ana wakupfundzira wace winango wale, ndipo adatsimula Pedru. Adati: “Coka kwa ine, iwe Sathani! Ndzeru yako ndiyo lini ndzeru ya Mulungu, ni ndzeru ya wanthu”.

Bza kunyamula m'tanda na kutewera Jezu
(Mat 16:24-28; Luk 9:23-27; Juw 12:25)

³⁴ Pambuyo pace Jezu adacemera mthithi wa wanthu pabodzi na wakupfundzira wale kuti abwere pafupi na iye, adawauza kuti: “Munthu an'funa kunditewera, abzilambe iye yekha, ndipo anyamule m'tanda wace acinditewera. ³⁵ Thangwe an'funa kupulumusa moyo wace, an'dzautaya, tsono wakutaya moyo wace thangwe ra Ine na Mafala Yabwino, an'dzaupulumusa. ³⁶ Kodi ndiko kuti munthu ana phindu lanyi acikhala na bzentse bza pantsi pano, iye acitaya moyo wace? ³⁷ Munthu kuti alombole moyo wace angapereke ciyani? ³⁸ Nakuti aliwetse wa m'badwe wadzigololo na kuphonya uno, an'cita manyazi na Ine ndipombo na mafala yangu pamaso pa wanthu, napombo ine Mwana-wa-Munthu nin'dzacita naye manyazi pomwe nin'dzabwera pabodzi na anju zakucena, na mbiri ya Baba wangu”.

9

¹ Adawauza pomwe kuti: “N'cadidi ndiri kulewa kuti alipo winango pompano omwe an'dzafa lini akanati kuwona kufika kwa Umambo bwa Mulungu na mphambvu”.

Bza kusandulika kwa mawonekedwe ya Jezu
(Mat 17:1-13; Luk 9:28-36)

² Zatapita ntsiku zitanthatu, Jezu adatenga Pedru, Tiyago na Juwau, acikwira nawo kuphiri litali kwa okha. Ndipo adasandusidwa Jezu pamaso pawo. ³ Bzakubvala bzace bzidasanduka bzcicena, bzciciyetima kuti mbe, kuposa momwe wakufula ali-yentse padziko angadacenesera. ⁴ Nthawe imweyo wakupfundzira wale adawona Eriya na Mozeji, alikuceza na Jezu. ⁵ Pedru adauza Jezu kuti: “Misiri, n'bzabwino kuti ife tikhale pano. Timange bzikumbi bzitatu, cibodzi canu, cinango ca Mozeji, na cinango ca Eriya”. ⁶ Akhalewa tenepo thangwe iye akhadziwa lini cakulewa sabwa iwo adabva mantha kwene-kwene. ⁷ Ndipo padafika mtambo uciwampsinkha. Mumtambomo mudabveka fala kuti: “Uyu ndiye Mwana wangu omwe nimbafuna, mum'bvere”. ⁸ Mwa cisututu, wakupfundzira wale pomwe adanyang'ana-nyang'ana, alibe kuwona wina, adandowona Jezu yekha.

⁹ Pomwe akhabuluka m'phiri, Jezu adawaletsa kuti aleke kuwuzwa winango bzomwe adawona, mpaka Mwana-wa-Munthu amuke kwa wakufa. ¹⁰ Iwo

† 8:29 Krixtu ayai Mesiya.

adakoya cintsintsi cire, acimbabvudzana okha-okha kuti: “Kumuka kwa wakufa ndiko kulewa tani?” ¹¹ Ndipo adambvundza aciti: “Kodi thangwe ranyi amisiri wa Mtemo ambalewa kuti Eriya an'dzakhala wakutoma kubwera?” ¹² Jezu adatawira kuti: “N'cadidi, Eriya an'dzayamba kubwera kuti adzakondze bzentse. Tsono, thangwe ranyi bzakunemba bzimbalewa kuti Mwana-wa-Munthu an'dzaboneressedwa kwene-kwene na kunyozewa?” ¹³ Tsono Ine ndiri kukuwuzani kuti Eriya adafika kale, ndipo wanthu winango adacita bzentse bзомwe iwo akhafuna ninga momwe Bzakunemba bzidalewera cipande ca iye”.

Jezu adacosa mzimu wakuipa mwa mulumbwana
(Mat 17:14-20; Luk 9:37-43)

¹⁴ Pomwe iwo adabwerera kwa wakupfundzira winango wale, adawona mthithi ukulu wa wanthu ukhadawazungulira ndipo Amisiri wa Mtemo akhatsutsana na wakupfundzira wale. ¹⁵ Pomwe wanthu wentsenewo adawona Jezu, adadabwa kwene-kwene, ndipo adam'thamangira kukam'musa. ¹⁶ Iye adawabvundza kuti: “Nandi muli kutsutsana ciani?” ¹⁷ Ndipo m'bodzi wa wanthuwo adatawira kuti: “M'pfundzisi, ndakubwereserani mwana wangu wacimuna thangwe adaphatidwa na mzimu wakuipa wakumutazisa kulewa-lewa. ¹⁸ Ndipo ukandom'phata, umbam'gwesa pantsi, aciyamba kucoka phobvu kumulomo, acimbakukuta mano, mpaka thupi gwa kuuma. Ndipo ndidakumbira wakupfundzira wanu kuti aucose, tsono adatazira”.

¹⁹ Pamwepo Jezu adawatawira kuti: “Hu! Wanthu wakusaya cikhulupiriro! Nin'dzakhala namwe mpaka lini? Ndin'dzafirira namwe mpaka lini? Ndibwereserani”. ²⁰ Adabwera naye. Pakuwona Jezu, mzimu wakuipa udayamba kusukusa mulumbwana ule mwa mphambvu, mpaka iye pantsi khu, nkhumabvumbvulika, acicoka phobvu kumulomo. ²¹ Jezu adabvundza baba wace kuti: “Bzimwebzi bzidamuyamba lini?” Baba wace adati: “Bzidamuyamba ali mwana. ²² Mzimu umweyu umbakhala ucimbamugwesa kawiri-kawiri. Umbam'gwesa pamoto pinango m'madzi kufuna kumupha. Penu Imwe mungakwanisa, tibvereni ntsisi, tithandizeni”. ²³ Jezu adati: “Uli kuti mungakwanise, bzinthu bzentse n'bzakukwanisika kuna omwe ana cikhulupiriro”. ²⁴ Pamwepo baba wa mwana adakuwa mwa kudandaula aciti: “Ndiri kukhulupirira. Ndithandizeni kusaya cikhulupiriro kwangu”.

²⁵ Pomwe Jezu adawona kuti wanthu ali kuwanda pambutoyo, adawut-simula mwa ukali mzimu wakupayo, adati: “Iwe mzimu wakutazisa kulewa-lewa na kubva, ndiri kukuza kuti ucoke mwa mwanayu, ndipo leka kudzapita pomwe mwa iye”. ²⁶ Mzimu ule udakuwa ucim'sukusa mwa mphambvu, ucicoka. Mwana ule adakhala ninga wafa, mpaka azinji akhambati: “Wafa”. ²⁷ Ndipo Jezu adam'phata boko acimuimisa, iye adaima.

²⁸ Pomwe Jezu adakapita m'nyumba, wakupfundzira wace adamubvundza pambali, kuti: “Ife tidatazira tani kuucosa mzimu ule?” ²⁹ Jezu adatawira kuti: “Mzimu wa mtundu umweyu ungacoke lini pakusaya kucita mpembo na kubzimana kudya”.*

Jezu ali kuleweratu bza kufa na kumuka kwace
(Mat 17:22-23; Luk 9:43-45)

³⁰ Jezu na wakupfundzira wace adacoka kumbuto ire ndipo adapita na kuGalireya. Iye akhafuna lini kuti wanthu adziwe komwe akhali, ³¹ thangwe akhaphundzisa wakupfundzira wace, acimbawati: “Mwana-wa-Munthu

* **9:29** Bzakunembedwa na manja bzinango bza kale bziribe kunemba kuti: “Na kubzimana kudya”.

an'dzaperekedwa kwa wanthu, ndipo an'dzamupha. Tsono angamupha, Iye an'dzamuka pomwe zingadzapita ntsiku zitatu". ³² Tsono iwo alibe kubvesesa bzomwe iye akhalewa, ndipo akhagopa kumubvundza.

Mkulu mbani
(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³ Ndipo adafika kuKafaranawumi. Pomwe iye akhali m'nyumba, adawabvundza kuti: "Kodi panjira pale mukhambatsutsana ciani?" ³⁴ Wakupfundzira wale adakhala cete, thangwe bzomwe akhatsutsana bzikhali bzakuti mkulu mbani pakati pawo. ³⁵ Jezu adakhala pantsi, acicemera wakupfundzira khumi na awiri wale, aciwauza kuti: "Penu winango an'funa kukhala wakutoma, an'dzakhala wakumalizira, ndipo wakudzatumikira wentse". ³⁶ Pamwepo adatenga mwana m'bodzi, acimukhazika pakati pawo acikumbatira, adawauza kuti, ³⁷ "Ali-yentse an'tambira mwana ninga uyu thangwe ra Ine, ali kutambira Ine, Ndipo wakutambira Ine, ali kutambira ine na omwe adandituma".

Wakusaya kutsutsana nafe ngwakuphatana nafe
(Luk 9:49-50)

³⁸ Juwau adawuza Jezu kuti: "Mpfundzisi, ife tidawona munthu winango acimbacosa mizimu yakuipa pakulewa dzina lanu, ndipo tidamuletsa, thangwe ambafamba lini na ife". ³⁹ Tsono Jezu adati: "Lekani kumuletsa, thangwe palibe omwe angacite bzidabwiso mudzina langu patsogolo pace acindinyoza. ⁴⁰ Sabwa wakusaya kutsutsana nafe, umweyo ngwakuphatana nafe. ⁴¹ Na tenepo ule omwe an'kupasani mkombo wa madzi mudzina langu, thangwe ra kuti ndimwe wa kwa Krixtu, cadidi ndiri kulewa kuti umweyo cipo angadzasaye kutambira mabaibai".

Bzakuipisa
(Mat 18:6-9; Luk 17:1-2)

⁴² "Penu wina angaphonyese m'bodzi wa ang'onowa wakukhulupirira ine, umweyo bzikhali bwino kuti amangiriridwe cimwala ca nyamphoyo mkhosi acikam'thusa panyandza. ⁴³ Penu boko lako liri kukuphonyesa, ligwate. N'bzabwino kuti ukapite kumoyo wakusaya kumala uli wakugwatika boko, kuposa kuti ukapite una manja yentse mawiri kumoto wakusaya kumala".

⁴⁴ "Kumweko kuna nkhonye zakuluma zimbafa lini, ndipo moto wacembo umbathima lini".†

⁴⁵ "Penu mwendo wako uli kukuphonyesa, ugwate. N'bzabwino kuti ukapite kumoyo wakusaya kumala uli wakugwatika mwendo, kuposa kuti ukathusidwe kumoto wakusaya kumala una miyendo yentse miwiri".

⁴⁶ "Kumweko kuna nkhonye zakuluma zimbafa lini, ndipo moto wacembo umbathima lini".‡

⁴⁷ "Penu diso lako liri kukuphonyesa, licose. Ni bzabwino kuti ukapite muUmambo bwa Mulungu uli na diso libodzi lokha, kuposa kuti akakuthuse kumoto wakusaya kumala una maso yentse mawiri. ⁴⁸ Kumweko kuna nkhonye zakuluma zimbafa lini, moto wacembo umbathima lini§.

⁴⁹ "Thangwe m'bodzi na m'bodzi an'dzalungidwa na moto. ⁵⁰ Munyu ngwabwino, tsono ungaterepo wamala goso, umbadzakhala pomwe munyu? Moyo wanu ukhale na munyu, ndipo mukhale na mtendere imwe na andzanu".

† 9:44 Bzakunembedwa na manja bzakale bziribe dutswa limweri. ‡ 9:46 Bzakunembedwa na manja bzakale bziribe dutswa limweri. § 9:48 Iza 66:24

10

Kulambana

(Mat 19:1-12; Luk 16:18)

¹ Ndipo Jezu adanyamuka pambuto ire, adayenda kumphimpha ya ku-Judeya, kumphimpha ya ng'ambu ya mkulo wa Jolodani. Ndipo wanthu azinji adadzagumana pomwe na iye. Mwa cizerewezi cace, akhawapfunzisa pomwe. ² Ndipo adafika aFalizi anango, adamubvundza kuti: “Nandi ni bzakubvumizidwa kuti munthu alambe mkazi wace?” Akhadam'bvundza tenepo kuti amunyang'anire thangwe. ³ Jezu adawatawira aciti: “Ni ciani comwe Mozeji adakulamulirani?” ⁴ Iwo adati: “Mozeji adabvumiza kuti munthu anembere mkazi wace tsamba lakulambana patsogolo pace amucose”. ⁵ Jezu adati: “Mozeji adakunemberani Mtemo umweyo thangwe ra kuuma mitima kwanu. ⁶ Koma, paciyanbi pa bzentse Mulungu, adalenga wanthu, mwamuna na mkazi. ⁷ Thangwe race mwamuna an'dzasiya baba na mai, acikaphatana na mkazi wace, ⁸ ndipo awiriwa an'dzakhala thupi libodzi. Na tenepo ndiwo lini pomwe awiri, koma thupi libodzi. ⁹ Na tenepo bzomwe Mulungu waphatanidza, munthu aleke kubzilekanisa”.

¹⁰ Pomwe adapita m'nyumba, wakupfundzira adamubvundza Jezu bza nkhani imweire. ¹¹ Iye adatawira kuti: “Omwe an'lamba mkazi wace acikalowola winango, ali kucita upombo kuna mkazi wace. ¹² Bzibodzi-bodzimbo mkazi angalamba mwamuna wace, acikalowodwa na winango, na iyembo ali kucita upombo”.

Jezu adadalisa wana

(Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)

¹³ Wanthu winango akhambabwera na wana kwa Jezu kuti awakhuye. Tsono wakupfundzira wace akhambawatsimula mwa ukali. ¹⁴ Jezu pomwe adawona bzimwebzire, adakalipa aciwausa kuti: “Alekeni wanawa abwere kwa Ine. Lekani kuwaletsa thangwe Umambo bwa Mulungu n'bwa wale wakulinganira na iwowa. ¹⁵ Cadidi ndiri kulewa kuti omwe an'bvuma lini Umambo bwa Mulungu ninga mwana, umweyo an'dzabupita lini”. ¹⁶ Na tenepo adayamba kuwakumbatira wana wale, aciwasandzika boko na kuwadalisa.

Munthu nyakudala

(Mat 19:16-30; Luk 18:18-30)

¹⁷ Pomwe Jezu akhaguduka, munthu wina adam'thamangira, acim'godamira kutsogolo kwace, acimubvundza kuti: “Apfundzisi wabwino, kodi ningacite ciyani kuti ndidzatambire moyo wakusaya kumala?” ¹⁸ Jezu adamutawira kuti: “Uli kundicemereranyi wabwino? Wabwino ni m'bodzi yekha, Mulungu basi. ¹⁹ Mitemo umbaidziwa: ‘Leka kupha, leka kucita upombo, leka kuba, leka kucita umboni bwakunama, leka kunamiza andzako, lemekeza baba wako na mai wako.’” ²⁰ Munthu ule adati: “Mpfundzisi, bzentsenebzi nimbabziteweza kuyambira ndiri mwana”. ²¹ Jezu adamunyang'ana, na lufoyi acimuusa kuti: “Ciri kukusalira cinthu cibodzi, ndoko, ukagulise cuma centse. Kobiri zentse ukapase wanthu wakusauka, ndipo un'dzatambira cuma kudzulu. Patsogolo pace ubwere, udzanditewere”. ²² Pakubva bzimwebzi, nkhope yace idadodoma, ndipo adacoka na kuneseka mum'tima thangwe akhali munthu wa cuma cizinji. ²³ Jezu adanyang'ana mbali mwace, aciusa wakupfundzira wace kuti: “N'bzakunesa kwene-kwene kuti wacuma akapite muUmambo bwa Mulungu!” ²⁴ Wakupfundzira adadabwa na mafalayo. Tsono Jezu adabwerezera, aciti: “Wana wangu, n'bzakunesa

kwene-kwene kukapita muUmambo bwa Mulungu! ²⁵ N'bzakupusa kuti ngamira ipite pamubo wa ntsingano kuposa kuti munthu nyakudala akapite muUmambo bwa Mulungu". ²⁶ Pamwepo wakupfundzira adadabwa kwene-kwene acibvundzana kuti: "Kodi angapulumeke mbani?" ²⁷ Jezu adawanyang'anisa aciti: "Kwa wanthu bzin'kwanisika lini, tsono kwa Mulungu n'tenepo lini, Kwa Mulungu bzentse n'bzakukwanisika".

²⁸ Pamwepo Pedru adayamba kumuza iye, kuti: "Onani, ife tidasiya bzentse kuti tikutewereni". ²⁹ Jezu adatawira: "Cadidi ndiri kukuuzani imwe, kuti omwe an'siya nyumba, nkhosve, mpfumakazi, mai, baba, wana ayai minda thangwe ra Ine, ndipombo thangwe ra Mafala Yabwino, ³⁰ umweyo pantsi pano an'dzatambira bzentse bzakuwanda kwene-kwene kusiya na kale bzomwe ni, nyumba, nkhosve, mpfumakazi, mai, wana, minda, ndipombo matsautso. Ndipo kutsogolo an'dzatambira moyo wakusaya kumala. ³¹ Pamwepo azinji omwe ali wakuyamba an'dzakhala wakumalizira, wakumalizira an'dzakhala wakuyamba".

*Jezu ali kulewa kacitatu bza kufa na kumuka kwace
(Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)*

³² Akhali paulendo bwa kuJerusalema, Jezu akhali patsogolo, wakupfundzira wace akhadabwa. Napombo wanthu omwe akhatewera akhana mantha. Ndipo adawacemera pomwe wakupfundzira khumi na awiriwo pambali, aciwafokotozera bzomwe bzin'dzamucitikira. ³³ Adati: "Tiri paulendo bwa kuJerusalema. Kumweko Mwana-wa-Munthu ati akaperekedwe kwa akulu wa azibaba wa ntsembe na adziwi wa Mtemo. Iwo an'kamutonga na kupasa nyathwa kuti aphedwe. Ndipo an'kamupereka kwa wanthu wakunja. ³⁴ Iwo an'kamusinjirira, acikamupsipira mata, acikamuchanga ndipo acikamupha. Zingadzapita ntsiku zitatu, Iye an'dzamuka".

*Kukumbira kwa Tiyago na Juwau
(Mat 20:20-28)*

³⁵ Tiyago na Juwau, wana wa Zebedeu, adafendera kwa iye aciti: "Mpfundsisi, comwe tinikukumbirani, muticitire". ³⁶ Jezu adabvundza kuti: "Mun'funa kuti ndikucitireni ciyani?" ³⁷ Iwo adati: "Tin'funa kuti pomwe mun'dzakhala mumbiri yanu, mudzatiikhe m'bodzi kuboko lanu ladidi, wina ladzere". ³⁸ Tsono Jezu adati: "Mun'dziwa lini bzomwe muli kukumbira. Kodi imwe mungakwanise kumwera mkombo omwe ine nin'dzamwera? Ndipo imwe mungadzabatizidwe ninga momwe ine nin'dzabatizidwa?" ³⁹ Iwo adatawira kuti: "Inde, tin'dzakwanisa". Pamwepo Jezu adati: "Cadidi, mkombo omwe Ine nin'dzamwera, imwe mun'dzaumwerambo, ndipo mun'dzabatizidwa ninga ine. ⁴⁰ Tsono Ine ni utongi lini bwangu kuikha munthu kuboko ladidi ayai ladzere. Mulungu ndiye adakondza mbutozo ndipo an'dzazipasa ali-yentse omwe iye angafune".

⁴¹ Pomwe anango wale khumi adabva bzimwebzi, adakalipira Tiyago na Juwau. ⁴² Ndipo Jezu adawacemera kuti abwere pafupi na iye, adati: "Mun'dziwa kuti atongi wa madziko ambayakunda. Akulu-akulu wawombo ambawonesa mphambvu zawo kwa wanthu wawo. ⁴³ Tsono pakati pa imwe bzileke kukhala tenepo. Omwe an'funa kukhala mkulu, atumikire andzace. ⁴⁴ Ndipo omwe an'funa kukhala wakuyamba, akhale kapolo wa wentse. ⁴⁵ Thangwe Mwana-wa-Munthu alibe kubwera kuti adzatumikiridwe koma kuti Iye adzatumikire wanthu na kupereka moyo wace kuti alombole azinji".

Jezu adapenyesa zimola
(Mat 20:29-34; Luk 18:35-43)

⁴⁶ Ndipo adafika kumzinda wa Jeriko. Pomwe akhacoka mumzinda ule na wakupfundzira wace, pabodzi na mthithi wa wanthu, adagumana zimola m'bodzi wakukumbira-kumbira akhadakhala mphepete mwa njira. Munthuyo dzina lace akhacemerredwa Balitimeu, mwana wa Timeu. ⁴⁷ Pomwe iye adabva kuti ni Jezu wa kuNazalee, adakuwa aciti: “Jezu, Mwana wa Davidi, ndibvereni ntsisi!” ⁴⁸ Wanthu azinji akhamutsimula mwa ukali kuti anyamale. Tsono iye adapitiriza kukuwa aciti: “Mwana wa David, ndibverenimbo ntsisi!” ⁴⁹ Jezu adaima, aciwauza kuti: “Mucemereni”. Iwo adamucemera acimuuza kuti: “Limba m'tima, lamuka, ali kukucemera”. ⁵⁰ Pamwepo iye adathusa kapote wace adamuka, acimoga, aciyenda kuna Jezu. ⁵¹ Jezu adamubvundza kuti: “Un'funa kuti ndikucitire ciyani?” Zimola ule adatawira kuti: “Mpfundzisi, nin'funa kuwona”. ⁵² Jezu adamuuzza kuti: “Ndoko, cikhulupiriro cako cakulimbisa”. Nthawe ibodzi-bodziyo adayamba kuwona, ndipo adatewera Jezu munjira.

11

Jezu ali kupita muJerusalema ninga mambo
(Mat 21:1-11; Luk 19:28-40; Juw 12:12-19)

¹ Pomwe Jezu na wakupfundzira wace akhafendera kuJerusalema, pafupi na mizinda ya Betefaje na Betanya ya pafupi na phiri ra maoliva, Iye adatuma wakupfundzira wace awiri, ² aciti: “Ndokoni m'mui omwe uli kutsogolo kwanu. Mungandopita, mukagumana kabulu kadamangiridwa, komwe kakanati kupakiridwa na munthu ali yentse. Mukakatsudzule mucikabwera nako. ³ Penu wina acikakubvundzani kuti: ‘Thangwe ranyi muli kucita bzimwebzi?’ Katawireni kuti: ‘Mbuya an'kafuna, ndipo patsogolo pace an'dzakabwezera pomwe kuno.’” ⁴ Panthawe yomweyo wakupfundzira wale adayenda, acikawona kabulu kadamangirira pafupi na msuwo, kunjira mphephete mwa njira, ndipo adakatsudzula. ⁵ Anango omwe akhali pamwepo adawabvundza kuti: “Thangwe ranyi muli kutsudzula kabuluka?” ⁶ Iwo adawatawira ninga momwe Jezu adawauza. Ndipo adawaleka acitenga. ⁷ Adakatenga kabulu, acibwera nako kuna Jezu ndipo adatandika bzakubvala bzawo pamsana pakene, ndipo Jezu adapakira. ⁸ Wanthu azinji akhambatandika bzakubvala bzawo munjira, anango akhambatandika mithawi ya miti yomwe akhambatcola m'minda. ⁹ Wanthu omwe akhali patsogolo, na omwe akhali m'mbuyo, adakuwa kuti: “‘Ozana!’ Simbani omwe ali kubwera mudzina la Mbuya. ¹⁰ Simbani Umambo bwa baba wathu David, bomwe buli kubwera mudzina la mbuya. Ozana kwa Mulungu wakudzulu!”

¹¹ Ndipo Jezu adapita muJerusalema, acikapita muNyumba ya Mulungu. Pakuti yakhali kale maulo, adanyang'ana-nyang'ana bzentse ndipo adacoka aciyenda kuBetanya pabodzi na wakupfundzira wace khumi na awiri.

Jezu adatemberera mkuyu
(Mat 21:18-19)

¹² Mangwana yace, pomwe iwo akhacoka kuBetanya, Jezu adabva njala. ¹³ Ndipo na patali adawona mkuyu ukhana masamba. Adayenda pafupi kuti pinango angawone nkhuuyu. Ndipo adafika, alibe kuwona nkhuuyu, adandokawona masamba yokha. Nakuti ikhali lini nyengo ya nkhuuyu. ¹⁴ Pamwepo adawuza mutiyo kuti: “Muti iwe, kuyambira lero, cipo winango

ali-yentse an'dzadya lini bzisapo bzako". Ndipo wakupfundzira wace adabva bzimwebzo.

Kucenesedwa kwa Nyumba ya Mulungu
(Mat 21:12-17; Luk 19:45-48; Juw 2:13-22)

¹⁵ Iwo atafika kuJerusalema, Jezu adapita muNyumba ya Mulungu, aciyamba kuthotha omwe akhacita malonda m'mwemo. Adagwesa meza zakusinthira kobiri na mipando ya wanthu wakugulisa nkhangaiwa.*

¹⁶ Akhabvumiza lini ali-yentse agwate na pacinthalo ca Nyumba ya Mulungu adanyamula cinthu. ¹⁷ Ndipo akhawapfundzisa aciti: "Bzidanembedwa kuti: 'Nyumba yangu in'dzacemerredwa Nyumba ya mapembero kwa madziko yentse.' Tsono imwe mwaisandusa nkunde ya mbabva".

¹⁸ Pakubva bzimwebzi akulu wa azibaba wa ntsembe na adziwi wa Mtemo akhanyang'ana njira yakuti amuphe. Tsono akhabva naye mantha thangwe wanthu wentse akhadabwa nabzo bзомwe Iye akhapfundzisa.

¹⁹ Kudayamba kudoka, Jezu na wakupfundzira wace adacoka mumzinda mule.

Pfundziso la mkuyu wakutembereredwa
(Mat 21:20-22)

²⁰ Macibese, pakuyenda munjira, adawona mkuyu ule wauma na mizi kubodzi. ²¹ Pamwepo Pedru pakumbuka bzire, adamuza kuti: "Mpfundzisi, onani, mkuyu omwe mudatemberera wauma". ²² Jezu adawatawira: "Khulupirirani Mulungu. ²³ Cadidi ndiri kukuwuzani kuti penu wina aniuza phiri iri kuti: 'Coka apa, ukabzithuse kunyandza,' angalewa na m'tima wakusaya kukayika, mucikhulupirira cadidi kuti bзомwe ali kulewabzo bzin'citika, na tenepo bzin'dzacitika ninga bзомwe walewa. ²⁴ Na tenepo ndiri kukuwuzani kuti ciri centse comwe mungakumbire mwa kupemba, khulupirirani kuti mwatambira ndpo na tenepo mun'dzatambira. ²⁵ Ndipo mungafuna kupemba, cakutoma mulekerere mwandzanu penu munaye cinthu. Mungaterepo, Baba wanu omwe ali Kudzulu an'dzakulekelerani bzakuipa bzanu".

²⁶ "Tsono penu imwe munilekerera lini andzanu, Baba wanu omwe ali Kudzulu an'dzakulekereranimbo lini bzakuipa bzanu".

Utongi bwa Jezu
(Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)

²⁷ Adabwerera pomwe kuJerusalema. Ndipo pomwe Iye akhandobzifambira m'Nyumba ya Mulungu, akulu wa azibaba wa ntsembe, na adziwi wa Mtemo, pabodzi na akulu wa Ajuda adabwera kuna iye acimubvundza kuti: ²⁸ "Kodi utongi wakuti mumbacite bzimwebzi mudautenga kuponi? Mbani adakupasani utongi umweyu?" ²⁹ Jezu adawatawira: "Na inembo ndicikupasani mbvundzo ubodzi. Munganditawira, ndipo nin'kuwuzani komwe ndidatenga utongi wakuti nimbacite bzimwebzi. ³⁰ Kodi ubatizi bwa Juwau bukhali bwa kudzaulu ayai bwa wanthu? Nditawireni". ³¹ Ndipo iwo adabvundzana acimbati: "Tingalewa adazitenga kwa Mulungu, umweyu anirewa kuti: 'Kodi thangwe ranyi tsono mulibe kum'khulupirira?' ³² Tsono tingalewa kuti adazitenga kwa wanthu". Iwo akhagopa wanthu, pakuti wanthu wentse akhatawirira kuti Juwau akhali mpolofita. ³³ Na tenepo adamutawira Jezu kuti: "Tin'dziwa lini". Iye adawatawira kuti: "Na inembo nin'kuwuzani lini komwe ndidautenga utongi wakuti nimbacite bzimwebzi".

* **11:15** Wakugulisa nkhangaiwa: Wonani mafala yakulewedwa mulivu la Mat 21:12

12

Mathere ya mulimi

(Mat 21:33-46; Luk 20:9-19)

¹ Patsogolo pace Jezu adawatsikira mathere. Adati: “Mwamuna m'bodzi adalima dimba la uva acimanga litsito kuzungulira dimbalo. Adacera dindi lakupsinyira uva, acimanga gota lakukhalilira dimbalo. Patsogolo pace adapasa alimi anango acipangana nawo kuti akabvuna ambam'pase bzisapo bzace. Ndipo iye adacoka mudzikomo. ² Nthawe yakubvuna yatakwana, mwenekaciro adatuma wabasa wace kwa alimi wale kuti akatambire bzisapo bzace. ³ Tsono iwo adaphata wabasa ule acim'menya ndipo acimubweza alibe cinthu. ⁴ Mwenekaciro ule adatuma wabasa winango tsono alimi wale adam'tema mumsolo acimunyazisa. ⁵ Ndipo mwenekaciro ule adatuma wabasa winango iwo adamupha. Adacita bzibodzi-bodzi na wabasa azinji, winango adawamenya aciwapweteka, wina adawapha”.

⁶ “Mwenekaciro ule adasala na mwana wace m'bodzi wapamtima. Ndipo patsogolo pace adadzam'tuma kuna iwo. Adakumbuka kuti: ‘Mwana wangu, an'kamulemekeza’ ”.

⁷ “Ndipo alimi wale adayamba kuwuzana kuti: ‘Omweyu ndiye nyanthaka wace, mbatimuphe kuti idzakhale yathu’. ⁸ Cadidi adamuphata, acimupha acimuthusa kunja kwa dimbalo”.

⁹ “Kodi mwenekaciro wa dimba an'dzacita ciyani? An'dzabwera aciwapaha alimiwo, dimba lire acipasa anango. ¹⁰ Kodi mulibe kulewenga bzomwe bzakunemba bzimbalewa?”

Bzimbatu: “Mwala omwe amisiri wakumanga nyumba adaulamba ndiwo wadzakhala mwala wakufunika.

¹¹ Mbuya Mulungu ndiye adacita, ndipo ni cidabwiso kwa ife”.*

¹² Ndipo akulu wa Mayuda adadziwa kuti mathereyo akhayezzerera iwo. Ndipopo adafuna kum'manga Jezu, tsono akhagopa mthithi wa wanthu. Ndipo iwo adandocoka acimuleka.

Kupima msonkho

(Mat 22:15-22; Luk 20:20-26)

¹³ Wanthu wa bungwe la afalizi, na winango wa phati ra Herodi adatumidwa kuti akatape mkanwa Jezu. ¹⁴ Iwo adafika aciti: “Mpfundzisi, tin'dziwa kuti imwe ndimwe wakulungama, ndipo mulibe lubvera. Mumbanyang'ana lini kuti uyu mbani, ndipo mumbapfundzisa njira ya Mulungu cadidi. Kodi kumbvumizidwa kuti timbapime msonkho kwa mambo wa kuRoma, ayai ne? ¹⁵ Timbapimedi ayai tileke?” Tsono Jezu pakudziwa ndzeru zawo zaciphamaso, adati: “Thangwe ranyi mudiyeza utowa? Ndi-paseni kobiri ibodzi kuti ndiione”. ¹⁶ Iwo adam'pasa kobiri ire. Ndipo iye adawabvundza kuti: “Kodi nkhopeyi njayani, ndipo dzinali ndayani?” Iwo adatawira: “Ni bza Seza”.

¹⁷ Pamwepo Jezu adawauza kuti: “Ehedi! Perekani bza Seza kwa Seza, bza Mulungu kwa Mulungu”. Pakubva bzimwebzi adadabwa naye.

Kumuka kwa wakufa

(Mat 22:23-33; Luk 20:27-40)

¹⁸ Pamwepo aSadusi anango omwe ambati palibe an'dzamuka kwa wakufa, adafendera kwa Jezu, acimbvundza kuti: ¹⁹ “Mpfundzisi, Mozeji

* 12:11 Mas 118:22-23

adatinembera kuti: ‘Penu munthu akafa, acisiya mkazi, alibe naye mwana, m'bale wa wakufayo apite nthaka kuti abalire m'bale wace ule omwe adafa.’²⁰ Akhalipo wanthu anomwe paubale bwawo. Wakuyamba adalowola, adafa alibe kusiya mwana.²¹ Waciwiri adapita nthaka, na iyembo adafa ne kusiya mwana. Bzibodzi-bodzi, bzidacitika kuna wacitatu.²² Mpaka anomwe wentse adafa alibe kusiya wana. Pakumalizira mkaziyo adadzafambo.²³ Kodi pantsiku yakudzamuka kwa wakufa, mwenekaciro mkaziyo an'dzakhala uponi? Thangwe la kuti abale anomwe wale wentse akhadamulowola”.

²⁴ Jezu adawatawira kuti: “Ndipopa mumbaphonya thangwe ra kusaya kudziwa bzakunemba ndipo na mphambvu za Mulungu.²⁵ Na tenepo pakumuka kwa wakufa, palibe kulowolana. Wentse an'dzakhala ninga anju za Kudzaulu.²⁶ Tsono bzakuti wanthu an'dzamuka kwa wakufa, kodi mulibe kulewenga mulivu la Mozeji, pomwe pali kulewa bza citsamba cakugaka? Mulungu adamuwuza Mozeji kuti: ‘Ine ndine Mulungu wa Abrahamu, Izaki, na Jakobo.’²⁷ Ibbi bziri kulatiza kuti Mulungu ni mulungu lini wa wakufa, ni mulungu wa wamoyo. Imwepo muli kuphonyeka”.

Mtemo ukulu
(*Mat 22:34-40; Luk 10:25-28*)

²⁸ Mdziwi m'bodzi wa Mtemo, adabva kutsutsana kwawo. Pomwe adawona kuti Jezu adawatawira bwino Asaduseyu wale, adafendera adabvundza aciti: “Kodi mwa mitemo yentse, ukulu ni uponi?”²⁹ Jezu adamutawira kuti: “Mtemo ukulu nguyu: ‘Bvani, aIjirayeri! Mbuya, Mulungu wathu, ndiye Mulungu m'bodzi yekha.³⁰ Funa Mbuya, Mulungu wako, na m'tima wako wentse, na moyo wako wentse, na ndzeru zako zentse, na mphambvu zako zentse.’³¹ M'temo waciwiri nguyu: ‘Funa mwandzako ninga momwe umbabzifunira iwe wekha.’ Palibe Mtemo winango ukulu wakuposa mitemo imwei”.

³² Mdziwi ule wa Mtemo adati: “Mwatawira bwino, mpfundzisi. Ninga mwalewa, ncadidi kuti Mulungu ni m'bodzi yekha ndipo palibe winango.³³ Ndipombo umufune na m'tima wentse, na ndzeru zentse, na mphambvu zentse, ndipombo funa mwandzako ninga umbabzifunira iwe wekha, bzimwebzi mpsabwino kuposa kupereka ntsembe zakutentha na ntsembe zingango zentse”.³⁴ Jezu adawona kuti munthuyo adatawira na udziwi. Ndipo adamuwuza kuti: “Iwe uli lini kutali na Umambo bwa Mulungu”. Kuyambira pamwepo pakhalibe winango wakulimba m'tima kuti amubvundze.

Krixtu ni Mwana wa David
(*Mat 22:41-46; Luk 20:41-44*)

³⁵ Pomwe Jezu akhaphfundzisa muNyumba ya Mulungu, adabvundza: “Kodi adziwi wa Mtemo ambalewa kuti Krixtu ni mwana wa David?”³⁶ David adati mwa Mzimu Wakucena kuti:

“ ‘Mbuya adalewa kuna Mbuya wangu kuti:
Khala kuboko langu lamadidi mpaka ndiikhe
anyamadulanthaka wako
pansi pa ndzayo zako’†.

³⁷ David caiye, ambacemera Krixtu kuti Mbuya. Angakhale tani mwana wace?”

Wanthu azinji akhatetekera na kukomedwa kwene-kwene pakubva mafala yace.

† 12:36 Mas 110:1

*Jeju adacenjeza wanthu bza adziwi wa Mtemo
(Mat 23:1-36; Luk 20:45-47)*

³⁸ Pomwe Jeju akhawapfundzisa, adati: “Cenjerani nawo adziwi wa Mtemo. Ambafuna kuyenda adabvala bzakubvala bzitali nakuti alemekedwe pamiseu. ³⁹ Ambafuna mbuto yakutsogolo m'nyumba zamapembero, ndipombo mbuto zakulemekezeka pazokoto. ⁴⁰ Ndipo ambawadyera nthaka za amansiwa, acimbacita mapembero matali-matali mwakunamiza. Wanthu omwewo andzapasidwa nyathwa ikulu”.

*Cakupereka ca mansiwa m'bodzi
(Luk 21:1-4)*

⁴¹ Ntsiku inango, Jeju akhadakhala pafupi na ntsengwa yakuikhira kobiri za ntsembe muNyumba ya Mulungu. Akhanyang'anisisa momwe wanthu akhaperekera kobiri zawo. Wanthu azinji nyakudala akhathusa kobiri zizinji. ⁴² Tsono padafika mansiwa m'bodzi, adathusa tukobiri tuwiri twakukwanira kwadrante‡ ibodzi. ⁴³ Ndipo Jeju adacemera wakupfundzira wace aciwausa kuti: “Ncadidi ndiri kulewa kuti mansiwa wakusaukayu wathusa kuposa wanthu wentsewa omwe ali kuthusa kobiri muntsengwa. ⁴⁴ Thangwe winangowa andothusa bzomwe atapa pa bzizinji anabzo. Tsono mkaziyu, mwa kusauka kwace, wathusa bzentse bzomwe akhali nabzo, napo bzomwe bzingadamuthandiza pamoyo wace”.

13

*Jeju adadziwisa bza kupfundzidwa kwa Nyumba ya Mulungu
(Mat 24:1-2; Luk 21:5-6)*

¹ Pomwe Jeju akhacoka kuNyumba ya Mulungu, m'bodzi wa akupfundzira wace adamuwuza kuti: “Mpfundzisi, onani minyalayi na nyumbazi”. ² Jeju adamuwuza kuti: “Kodi uli kuziwona nyumba zikulu-zikuluzi zentsenazi? Pan'dzasala lini mwala padzaulu pamwala undzace, yentseneyi in'dzagumulidwa”.

*Mphitca na kubonera
(Mat 24:3-14; Luk 21:7-19)*

³ Jeju adakhala pantsi paphiri la Olivera kutsogolo kwa Nyumba ya Mulungu. Ndipo Pedru, Tiyo, Juwau na Andereya adamubvundza paokha kuti, ⁴ “Tiwuzeni bzimwebzi bzin'dzacitika lini? Tin'dzawona cizindikiro canyi kuti bziri pafupi kucitika?”

⁵ Pamwepo Jeju adawawuza kuti: “Cenjerani kuti wina ali-yentse aleke kukupumpsani. ⁶ Thangwe azinji an'dzabwera mudzina langu acimbadzalewa kuti: ‘Krixtu ndine.’ Ndipo wan'dzasoceresa wanthu azinji. ⁷ Mukadzabva nkhondo ayai ntabva-tabva wa nkhondo, lekani thupo. Bzimwebzi bzin'funika kuti bzidzacitike, tsono cimaliziro cikanati kufika. ⁸ Madzinda yakusiyana-siyana yan'dzasandukirana. Madziko yakusiyana-siyana yan'dzamenyana nkhondo. Mbuto zakusiyana-siyana zin'dzatekenyeka, ndipo kun'dzakhala njala. Tsono bzimwebzi bzidzakhala ninga kubvulumukidwa kwa mai wa pathupi.

⁹ “Cenjerani! Wanthu an'dzakuperekani kumbuto za kutongera mirandu, ndipo an'dzakuchangani m'nyumba zamapemphero. Mun'dzawonekera kwa atongi na kwa azimambo thangwe ra Ine kuti mukandicitire umboni. ¹⁰ Ndipo bzakufunika kuti Mafala Yabwino ya yambe kulewedwa kwa wanthu wa madzinda yentse. ¹¹ Ndipo angadzakuphatani acikuperekani

‡ 12:42 Kwadrante ni dzina la kobiri ing'ono ya kuRoma.

pamphala, lekani kudzakhala na thupo kuti: ‘Kodi tikalewe ciyani?’ Mun’kalewa bzmwe Mulungu an’kakuwuzani panthawe yomweyo. Thangwe ndimwe lini mun’dzalewa-lewa. Mzimu Wakucena ndiwo un’dzalewa-lewa. ¹² M'bale an'dzapereka m'bale wace kuti aphedwe. Baba, mwana wace. Wana an'dzasandukira azibaba wawo mpaka kuwaphesa. ¹³ Mun'dzawengedwa na wanthu wentse thangwe ra dzina langu. Ndipo omwe an'dzalimbika mpaka pakumalizira, ndiye an'dzapulumuka”.

Cakunyantsa cakugopswa
(Mat 24:15-28; Luk 21:20-24)

¹⁴ “Mukawona cakudzonga cidaima pambuto yomwe cin’funika lini kuti cik hale. (Wakulewenga, abvesese!) Pamwepo omwe wali muYudeya adzathawire kumapiri. ¹⁵ Omwe ali pacigota, abuluke athawiretu. Aleke kupita m’nyumba kuti akatenge cinthu. ¹⁶ Omwe ali kumunda, aleke kubwerera kunyumba kuti akatenge bzakubvala. ¹⁷ Tsoka kwa akazi omwe an’dzagumanizidwa ana pathupi na wakumamisa wana ntsiku zimwezo. ¹⁸ Mupembe kuti bzimwebzi dzileke kudzakuwonekerani panyengo ya mphepo ¹⁹ thangwe pantsiku zimwezo yan’dzawoneka mabvuto yomwe yakanati kuwoneka kucokera paciyambi ca dziko lapantsi mpaka lero, ndipo yan’dzawoneka lini pomwe. ²⁰ Na tenepo Mbuya angadasaya kuzipunguza ntsikuzo, palibe omwe angadapulumuka. Tsono Mulungu adazipunguza thangwe ra wanthu omwe iye adasankhula.

²¹ “Na tenepo, winango angadzakuwuzani kuti: ‘Ali pano Krixtu,’ ayai ‘Uyo ali apo.’ Lekani kudzam’bvera ²² thangwe kun’dzawoneka wanthu waku-nama an’dzalewa kuti: ‘Ndine Krixtu’ pinango kuti: ‘Ndine mpolofiti.’ Wan-thuwo acimbadzacita mabasa yamphambvu ndipombo bzinthu bzakud-abwisa kuti bzingadzakwanisika adzasocerese napo wakusankhulidwa na Mulungu. ²³ Ndipo imwe khalani na tceru. Ine ndakuwuzani bzentsenebzi bzikhanati kuti bzicitike”.

Kubwera kwa Mwana-wa-Munthu
(Mat 24:29-31; Luk 21:25-28)

²⁴ “Ntsiku zimwezo, mabvutoyo yangadzamala,

“ ‘Dzuwa lin’dzathima,
mwezi un’dzaleka kugaka.

²⁵ Nyenyezi zin’dzagwa kucokera kudzaulu,
ndipo mphambvu za kudzaulu
zin’dzatekenyeka’*.

²⁶ “Pamwepo an’dzawona Mwana-wa-Muntu ali kubwera m’mitambo na mphambvu zikulu na ulemerero. ²⁷ Iye an’dzatumu anju zace kuti ak-agumanize wakusankhulidwa wace kucokera kudziko lentse zomwe ni, kudzaulu, kunyantsi, kumabva dzuwa, na kumadokero.

Pfundziso la mkuyu
(Mat 24:32-35; Luk 21:29-33)

²⁸ “Pfundzirani kuna mkuyu. Mukawona kuti mithawi yace yayamba kuswipirira ndipo masamba yali kufundira, mumbadziwe kuti mayindza yafendera. ²⁹ Na tenepo mungadzawona bziri kucitika, mudzadziwe kuti Mwana-wa-Munthu ali pafupi, ali pamsuwo caipo. ³⁰ Cadidi ndiri kulewa kuti bzentsenebzi bzin’dzawoneka mbadwe uno ukanati kufa. ³¹ Kudzulu na dziko lapantsi bzin’dzamala, tsono mafala yangu yan’dzamala lini cipo”.

* 13:25 Iza 13:10, 34:4

Ntsiku yakumaliza in'dziwika lini
(Mat 24:36-44)

³² “Ndipo ntsiku na nthawe yace, palibe omwe aniidziwa. Anjo za kudzaulu zin'dziwambo lini. Napo Mwana an'dziwambo lini. Aniidziwa ni Baba ekha basi. ³³ Cenjerani! Khalani wakupenya thangwe mun'dziwa lini nthawe in'dzakwana lini. ³⁴ Bzin'dzakhala ninga mwenekaciro-nyumba omwe adacoka aciyenda ulendo. Ambasiya bzinthu m'manja mwa akapolo wace, ali-yentse na basa lace, ndipo ambawuza mulindiri kuti akhale wakupenya. ³⁵ Khalani wakupenya thangwe mun'dziwa lini nthawe yomwe mwenekaciro wa nyumba an'dzabwera. Penu ni maulo, penu ni pakati pausiku, penu ni congwe wakuyamba, ayai madandakweca. ³⁶ Kuti angakwanise kudzabwera mwa cisututu, aleke kudzakugumanani mudagona. ³⁷ Bzomwe ndiri kulewabzi, ndiri kuwuzwa mwentse, kuti Khalani mudapenya”.

14

Kupangana mpfundo za kupha Jesu
(Mat 26:1-5; Luk 22:1-2; Juw 11:45-53)

¹ Zikhadasala ntsiku ziwiri kuti ufike msinda wa Paxkwa na ntsiku yakudya pau yakusaya cakutupisa. Akulu wa azibaba wa ntsembe na adziwi wa Mtemo akhanyang'ana mpata wakuti amphate Jesu mwaciwembo, acimupha. ² Tsono akhati: “Bzimwebzi tireke kubzicita panthawe ya cikondwereso kuti mbumba ileke kundzacita phokoso”.

Mkazi winango an'dzoza Jesu kuBetanya
(Mat 26:6-13; Juw 12:1-8)

³ Jesu akhali kuBetanya akhadakhala pameza, munyumba ya Simau nyamapere, adabwera mkazi m'bodzi akhadanyamula ntsupa ya girazi, yamafuta yakununchira yakucokera kumuti wa narido ya ntsengwa ikulu. Mkaziyo adaswa ntsupa ire, acitsanurira mumsolo mwa Jesu. ⁴ Ndipo wanthu winango adaipidwa nabzo aciuzana kuti: “Thangwe ranyi kuyadzonga tenepa mafuta yakununchira? ⁵ Angadayagulisa na ntsengwa yakupitirira kobiri zicena za nzayaya madzana matatu, acikapasa wakusauka” Na tenepo wanthuwo adamfufumira.

⁶ Tsono Jesu adati: “Mulekeni mkaziyu, muli kumuneseranyi? Iye wandicitira basa labwino. ⁷ Thangwe wanthu wakusauka munawo nthawe zentse, pomwe mun'funa kuwacitira bza lufoi, mungakwanise kuwacitira. Tsono Ine mun'dzakhala lini nande nthawe zentse. ⁸ Omweyu wacita bzomwe angadakwanisa kucita. Wadzozerau thupi langu likanati kuikhidwa kuthenje. ⁹ Cadidi ndiri kukuuzani kuti kuli-kwentse padziko lapantsi komwe kungadzalalikiidwe Mafala Yabwino, bzidzafokotozedwambo bzomwe mkaziyu wacita kuti wanthu wamukumbukire”.

Judasi ali kupangana na akulu wa Ajuda bza kupereka Jesu
(Mat 26:14-16; Luk 22:3-6)

¹⁰ Judasi Isikaliyoti, m'bodzi wa wakupfundzira khumi na awiri wale, adayenda kwa akulu wa azibaba wa ntsembe kuti akapereke Jesu kuna iwo. ¹¹ Pomwe iwo adabva bzimwebzi adakomedwa ndipo adapicira kuti an'dzamupasa kobiri. Pamwepo iye adayamba kunyang'ana mpata kuti apereke Jesu.

Jesu an'cita uzokoto wa Paxkwa na wakupfundzira wace
(Mat 26:17-25; Luk 22:7-14; Juw 13:21-30)

¹² Pantsiku yakutoma ya msinda wa pau zakusaya caketupisa, ntsiku yomwe wanthu akhambapha mwana wa bira pakucita cikondwereso ca Paxkwa, wakupfundzira wa Jezu adamubvundza kuti: “Kodi tikakukondz-ereni kuponi mbuto yakudyera uzokoto wa Paxkwa?” ¹³ Jezu adatuma awiri mwa wakupfundzira wace, aciwauza kuti: “Ndokoni mumzindamu. Mun'gumana na mwamuna adanyamula mtsuko wa madzi. Mum'tewere. ¹⁴ Ndipo komwe an'kapita, mukauze mwenekaciro wa nyumba kuti: ‘Misiri ali kubvundza kuti, kodi n'ciponi cipinda cangu cakuti ndidzadyere uzokoto wa Paxkwa na wakupfundzira wangu?’ ¹⁵ Iye an'kakuwonesani cipinda cikulu capadzaulu momwe akondza bzentse, mukatikondzere momwemo”. ¹⁶ Wakupfundzira wale adayenda acipita mumzinda mule. Adabziwona ninga momwe Jezu adawauzira ndipo adakondza bza uzokoto bwa Paxkwa. ¹⁷ Kwatadoka, Jezu adabwera na wakupfundzira wace khumi na awiri wale. ¹⁸ Pomwe akhadakhala pantsi acimbadya, Jezu adati: “Cadidi ndiri kulewa kuti mbodzi mwa imwe, omwe alikudya nande, an'dzandipereka kwa nyamadulanthaka wangu”. ¹⁹ Wakupfundzira adabva acidodoma. M'bodzi na m'bodzi adamubvundza kuti: “Kodi ningakhale ine?” ²⁰ Jezu adawatawira kuti: “Ni m'bodzi wa khumi na awirimwe omwe ali kuikha boko muniro pabodzi nande. ²¹ Cadidi Mwana-wa-Munthu ali kukaphedwa ninga momwe bzidanembedwa. Tsono ana tsoka omwe an'kapereka Mwana-wa-Munthuyo. Bzikhali bwino kwa munthu umweyo angadasaya kubadwa”.

Bza phasika ya Mbuya

(Mat 26:26-30; Luk 22:15-20; 1aK 11:23-25)

²² Ndipo pomwe iwo akhambadya, Jezu adatenga pau, aciidalisa, adagwata-gwata, acipasa wakupfundzira, ndipo adati: “Phatani, iri ni thupi langu”. ²³ Patsogolo pace adatenga mkombo acidalisa, adaupereka kwa wakupfundzira, acimwa wentse. ²⁴ Ndipo adawauza kuti: “Uyu ni mulopa wangu wa pangano la kulumbira. Mulopa omweyu ndin'dzawutaya thangwe la wanthu azinji. ²⁵ Cadidi nin'kuuzani kuti, nin'dzamwa lini cakumwa ca muti wauvaci, mpaka ntsiku yomwe nin'dzamwa cipsa muUmambo bwa Mulungu”. ²⁶ Ndipo adaimba nyimbo yakulemekeza Mulungu, adacoka aciyenda kuPhiri la Olivera.

Jezu ali kuleweratu kuti Pedru an'dzamulamba

(Mat 26:31-35; Luk 22:31-34; Juw 13:36-38)

²⁷ Patsogolo pace Jezu adauza wakupfundzira wace kuti: “Mwentsen-emwe usiku bunu mun'disiya mucibwerera thangwe bzidanembedwa kuti: ‘Nin'dzapweteka makabusa ndipo mabira yan'dzabalalika.’ ²⁸ Tsono ndikadzamuka kwa akufa, nin'dzatsogola kuyenda kuGalireya”. ²⁹ Ndipo Pedru adati: “Napo wentse wakusiyeni acibwerera, ine nibwerera lini cipo”. ³⁰ Tsono Jezu adamuuzza kuti: “Cadidi ndirikukuuza kuti lero usiku bunu, congwe akanati kulira kawiri, un'dzandilamba katatu kuti un'ndidziwa lini”. ³¹ Pamwepo Pedru adagigimira kuti: “Napo bzcifunika kufa namwe pabodzi, cipo ningadzakulambeni kuti nin'kudziwani lini”. Anangowo wentse adalewabo bzibodzi-bodzi.

Pemphero la Jezu kuGesemani

(Mat 26:36-46; Luk 22:39-46)

³² Jezu adayenda na wakupfundzira wace kumbuto ibodzi, ikhacemerewa Getsemani. Pomwe adafika, Jezu adauza wakupfundzira wace kuti: “Bakakhalani pano, Ine ndikapembe”. ³³ Jezu adatenga Pedru, Tiyago na

Juwau. Iye adayamba kubva mantha makulu acidodoma. ³⁴ Adawauza kuti: “Mzimu wangu ngwakudodoma mpaka kufa. Khalani mudapenya pano”. ³⁵ Adayenda patsogolo pang'ono, adagodama pantsi, acipemba kuti penu n'bzakukwanisika nthawe yakugoswa ire imupitirire. ³⁶ Adapemba kuti: “Aba, Baba, bzinthu bzentse bzingakwanisike kwa imwe. Mucose mkombo wa matsautsoyu kwa ine, tsono lekani kucita bzomwe ine ninfuna, citani cifuniro canu”.

³⁷ Atabwerera kuna wakuphunzira wace adawagumana adagona. Ndipo iye adabvundza Pedru kuti: “Simau, uli kugona kodi? Cadidi watazira kukhala udapenya panthawe ibodzi yokha? ³⁸ Khalani mudapenya mucimbapemba, kuti muleke kuyezedwa na bzakuipa. Cadidi mzimu uli kufuna, tsono thupi lawofoka”.

³⁹ Adayenda pomwe kapemba na mafala mabodzibodzi yale. ⁴⁰ Pomwe adabwerera, adawagumana adagona, thangwe bzikhope bzawo bzikhadalemedwa na tulo. Na tenepo iwo adasaya cakumtawira.

⁴¹ Pomwe adabwerera kacitatu, adati: “Kodi muli kugona na kupuma? Bzakwana. Nthawe ire yakwana, Mwana-wa-Munthu ali kukaperekedwa kwa wanthu wakuipa. ⁴² Mukani, mbatiyende. Onani wa kundipereka kwa nyamadulanthaka ule, wafika”.

Jezu an'phatidwa

(Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Juw 18:2-12)

⁴³ Jezu akanati kumaliza kulewa-lewa, nthawe yomweyo adafika Judasi, m'bodzi wa wakupfundzira khumi na awiri wale. Adabwera na mthithi wa wanthu akhadanyamula bzisenga na mabonga. Wanthuwo adatumidwa na akulu wa azibaba wa ntsembe na adziwi wa Mtemo na akulu wa Ajuda. ⁴⁴ Wakudzam'pereka ule akhadawauza cizindikiro ca kuti: “Omwe nin'kapsompsonayo, ngumweyo. Mun'kam'phate mun'ciyenda naye, lekani kamuleka”.

⁴⁵ Pomwe Judasi adabwera, adandofika pana Jezu adati: “Misiri!” Ndipo adamumpsompona. ⁴⁶ Ndipo wanthu wale adam'phata Jezu acim'manga. ⁴⁷ Tsono mbodzi mwa wakupfundzira omwe akhali naye pamwepo, adasolola cisenga cace, adapweteka wabasa wa mkulu wa azibaba wa ntsembe, ndipo adam'gwata khutu. ⁴⁸ Tsono Jezu adawabvundza wanthu wale kuti: “Mwandibwerera na bzisenga na mabonga kudzandimanga ninga ndine mbava? ⁴⁹ Ntsiku zentse ndikhakhala namwe ndicimbapfundzisa muNyumba ya Mulungu, imwe nee kundiphata. Tsono bzimwebzi bza-kukwanirisa bzomwe bzidanembedwa”. ⁵⁰ Pamwepo wakupfundzira wace wentse adamsiya acibwerera.

⁵¹ Mulumbwana m'bodzi akhadafunika ciriya akhatewera Jezu. Wanthu wale akhafuna kuphata, ⁵² tsono iye adaikopola nguwo ire, acithawa ali pezi.

Jezu kuMbuto ya akulu wa ajuda

(Mat 26:57-68; Luk 22:54-55,63-71; Juw 18:13-14,19-24)

⁵³ Ndipo iwo adatenga Jezu aciyenda naye kunyumba ya mkulu wa azibaba wa ntsembe. Kumweko kukhadagumana wentse akulu wa azibaba wa ntsembe na akulu wa Ajuda, na adziwi wa Mtemo. ⁵⁴ Pedru akhamutewera Jezu na patali, mpaka iye adakapitambo kuseri kwa nyumba ya mkulu wa azibaba wa ntsembe kule. Adakhala pantsi pabodzi na walindiri aciwotha moto. ⁵⁵ Akulu wa azibaba wa ntsembe wale na wentse akulu wa mbuto ikulu ya Ajuda akhanyang'ana umboni wakupasa mulandu Jezu kuti amuphe. Tsono alibe kuuwona. ⁵⁶ Azinji akhambalewa bzakumunamizira. Tsono umboni bwawo bukhabverana lini.

⁵⁷ Winango adaima aciyamba kumbalewa bzakunama, ⁵⁸ aciti: “Munthu uyu ife tidamubva acimbalewa kuti: ‘Ine nin'dzapfudza Nyumba ya Mulunguyi yakumangidwa na wanthu. Ndipo muntsiku zitatu nin'dzamanga inango yakusaya kumangidwa na wanthu.’” ⁵⁹ Napo tenepoyo uboni bwawo bukhaverana lini.

⁶⁰ Ndipo mkulu wa azibaba wa ntsembe adaima pamaso pawo, acibvundza Jezu kuti: “Kodi ulibe cakutawira? N'bziponi bzomwe wanthuwa wali kukunamizira?” ⁶¹ Jezu adanyamala. Alibe kudzatawira pomwe. Pamwepo mkulu wa azibaba wa ntsembe ule adabvundza pomwe kuti: “Kodi ndiwe Krixtu Mwana wa Mulungu wakusimbiwa?” ⁶² Jezu adatawira kuti: “Inde, ndine. Ndipo mun'dzawona Mwana-wa-Munthu adakhala kuboko ladidi la Mulungu wamphambvu zentse. Mun'dzamuwona ali kubwera m'mitambo yakudzulu”. ⁶³ Pamwepo mkulu wa azibaba wa ntsembe ule adang'amba bzakubvala bzace, acilewa: “Tin'funiranyi pomwe mboni? ⁶⁴ Mwabzibvera mwekha kunyoza Mulunguku. Tsono muli kukumbuka tani?” Wentse adalamulira kuti bzin'funika kuti apshedwe.

⁶⁵ Winango adayamba kumupsipira mata acimumpsinkha m'maso acimbam'menya na mafaiti, acimbam'bvundza kuti: “Vima!” Ndipo alindiri wale adayambambo kum'menya na mbama.

Pedru an'lamba Jezu

(Mat 26:69-75; Luk 22:56-62; Juw 18:15-18,25-27)

⁶⁶ Pedru akhali panyumba ya pantsi ya mbuto yakutongera mirandu. Padafika Mtsikana m'bodzi kapolo wa mkulu wa azibaba wa ntsembe. ⁶⁷ Pomwe adawona Pedru alikuwotha moto, adamuyang'anisisa aciti: “Na iwembo ukhali na Jezu wa kuNazaleyo”. ⁶⁸ Tsono Pedru adalamba, adati: “Ndinimudziwa lini, napo bzomwe ulikulewa ndiri kubzidziwa lini”. Ndipo adacoka adayenda m'maseca. Pamwepo congwe adalira. ⁶⁹ Ndipo kapolo ule adamuwona aciyamba pomwe kuuza omwe akhali pamwepo kuti: “Umweyu ni m'bodzi wawo”. ⁷⁰ Tsono Pedru adalamba pomwe. Thawe pan'gono, wanthu omwe akhali pamwepo adamuuzza Pedru kuti: “Cadidi iwepo ndiwe m'bodzi wawo. Thangwe ndiwembo wa kuGalireya”. ⁷¹ Tsono Pedru adayamba kudzitemberera na kulumbira kuti: “Ndinimudziwa lini munthu omwe muli kulewayo”. ⁷² Nthawe yomweyo congwe adalira kaciwiri. Ndipo Pedru adakumbukira mafala yomwe Jezu akhadamuuzza yakuti: “Congwe akanati kulira kawiri, iwe un'dzandilamba katatu”. Pamwepo Pedru adayamba kulira.

15

Jezu kumbuto ya mirandu ya Pilatu

(Mat 27:1-2,11-14; Luk 23:1-5; Juw 18:28-38)

¹ Macibese-bese, akulu wa azibaba wa ntsembe na akulu wa aJuda na adziwi wa Mtemo, pabodzi na wentse wa mbuto ikulu ya mirandu ya aJuda adasonkhana. Adam'manga Jezu acikamupereka kwa Pirato. ² Pirato adambvundza kuti: “Kodi iwe, ndiwe Mambo wa aJuda?” Jezu adamutawira kuti: “Mwalewa ndimwe”. ³ Akulu wa azibaba wa ntsembe adayamba kumunamizira bzinthu bzinji. ⁴ Pirato adamubvundza pomwe kuti: “Kodi un'tawira lini? Nyang'ana ni bzinthu bzingasi bzomwe ali kukunamizira”. ⁵ Tsono Jezu alibe kudzatawira pomwe, na tenepo Pirato adadabwa kwene-kwene.

Pirato an'tonga kuti Jezu apshedwe

(Mat 27:15-26; Luk 23:13-25; Juw 18:39–19:16)

⁶ Panthawe ya cikondwereso ca Paxkwa, Pirato akhambawatsudzulira mkaidi m'bodzi, omwe iwo akhakumbira. ⁷ Pakhana m'bodzi wakuce-meredwa Barabasi, omwe akhali mukaidi pabodzi na wanthu winango thangwe ra kusandulikira Boma na kupha wanthu. ⁸ Ndipo mthithi wa wanthu udabwera, adayamba kukumbira Pilatu kuti awacitire bzomwe akhadazerewera. ⁹ Pirato adawabvundza kuti: “Kodi muli kufuna kuti ndikutsudzulireni Mambo wa aJudayu?” ¹⁰ Adalewa terepo thangwe adadziwa kuti akulu wa azibaba wa ntsembewo adamupereka, thangwe ra njiru. ¹¹ Tsono akulu wa azibaba wa ntsembewo akhapasa mphambvu mthithi wa wanthu kuti wakumbire kuwatsudzulira Barabasi pambuto pa Jesu. ¹² Ndipo Pirato adawabvundza pomwe kuti: “Tsono mun'funa kuti ndicite ciyani naye omwe muli kuti ni Mambo wa Ajuda?” ¹³ Wanthuwo adakuwa pomwe kuti: “M'khomereni pam'tanda!” ¹⁴ Pirato adawabvundza kuti: “Thangwe ranyi? Waphonyanyi?” Tsono iwo adathimizira kukuwa kuti: “Mukhomereni pam'tanda!” ¹⁵ Na tenepo Pirato, pakufuna kukondw-erese mthithi wa wanthuwo, adawatsudzulira Barabasi, acilamula kuti Jezu achangidwe. Patsogolo pace adam'pereka kuti akam'khomere pam'tanda.

*Acikunda amusinjirira Jezu
(Mat 27:27-31; Juw 19:2-3)*

¹⁶ Pamwepo acikunda adapitisa Jezu kumsasa kuseri kwa nyumba ya mkulu wawo, acikhonzeza mthithi wentse wa acikunda andzawo. ¹⁷ Patsogolo pace adam'bvazika cakubvala cifuira, acikondza nkhatya ya minga acimuikha mumsolo. ¹⁸ Patsogolo pace adayamba kumbam'musa aciti: “Tani moyo, mambo wa aJuda”. ¹⁹ Acimbamumenya mumsolo na mp-simbo, acimbam'psipira mata, acimbanamizira kum'godamira. ²⁰ Pomwe adamala kumsinjirira terepoyo, adamucosa cakubvala cire, acim'bvazika pomwe cakubvala cace. Patsogolo pace adam'tenga, aciyenda naye kuti akam'khomere pam'tanda.

*Jezu an'khomeredwa pam'tanda
(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Juw 19:17-27)*

²¹ Panjira adagumana na Simau wa kuKhirene baba wa Alexandre na Rufu akhagwata kucokera kumunda. Ndipo acikunda wale adam'kakamiza kuti anyamule m'tanda wa Jezu. ²² Iwo adayenda naye Jezuyo kumbuto ikhace-merewa Golokota, (ndiko kuti “Mbuto ya N'khadzi za Msolo”.) ²³ Adam'pasa vinyu ina mankhwala yan'cemerredwa mira* kuti amwe tsono Iye alibe kutambira.

²⁴ Ndipo adam'khomera pam'tanda, adagawana bzakubvala bzace. Adacita muvima-vima na nkhatya kuti awone comwe m'bodzi na m'bodzi angadatenga. ²⁵ Pamwe adamukhomera pam'tanda, zikhali nthawe zipfemba za kumacibese. ²⁶ Mafala yakulatiza mulandu wakumuphera, akhadayanemba padzaulu pa mtanda tenepa: MAMBO WA AJUDA. ²⁷ Pabodzi na Iye pakhadakhomeredwambo akambowa awiri, m'bodzi kuboko ladidi, winango kuboko ladzere.

²⁸ Na tenepo bzidacitika bzomwe mafala ya Mulungu yadalewa kuti: “Adamuyesa ninga m'bodzi wa wanthu wakuphonya”.†

²⁹ Wanthu omwe akhambagwata na pamwepo akhambamusinjirira, acimbagweddedza misolo acimbalewa kuti: “Ha, ndiwe lini iwe ukhambati: ‘Nin'dzapfudza Nyumba ya Mulungu ndicidzaimanga pomwe pantsiku zitatatu?’” ³⁰ Dzipulumuse, buluka pam'tandapo!” ³¹ Iwombo akulu wa azibaba

* 15:23 Mira: Yakhali mankhwala yakuti aleke kubva kuwawa. † 15:28 Iza 53:12

wa ntsembe akhamuseka, acimbauzana na adziwi wa Mtemo kuti: “Adapulumusa wanthu anango, tsono ataza kudzipulumusa! ³² Iye akhati ni Krixtu wakulewedwa, Mambo wa aJirayeri, naabuluke tsono pam'tandapo, kuti tiwone tikhulupirire!” Ndipombo omwe akhadakhomeredwa pabodzi na iye wale akhambamutukanambo.

Kufa kwa Jezu

(Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Juw 19:28-30)

³³ Kuyambira nthawe ya masikati, padacita mdima padziko lentse mpaka panthawe zitatu za kumawulo. ³⁴ Ndipo nthawe zitatu za kumawulo, Jezu adakuwa mwa mphambvu kuti: “Eloi, eloi, lama sabakitani?” Ndiko kulewa: “Mulungu wangu, Mulungu wangu, thangwe ranyi mwandisiya?” ³⁵ Anango omwe akhadaima pamwepo, adabva mafalayo adati: “Bvani, ali kucemera Eriya”. ³⁶ Na tenepo m'bodzi wawo adathamanga acikabviika guntsalinya muvinyu yakuwawisa, acipfikirira kum'tete acimupasira, kuti amwe. Acimbati: “Lekani, tiwone penu Eriyayo an'bwera kudzam'bulusa”. ³⁷ Ndipo Jezu adakuwa mwa mphambvu, acimalizika.

³⁸ Cinguwo‡ ca muNyumba ya Mulungu cidang'ambika kati-na-kati, kuyambira padzaulu mpaka pantsi. ³⁹ Kapitau wa gulu la acikunda wa ciRoma omwe akhadaima pamwepo acimbam'nyang'anisisa, pomwe adawona kuti Jezu ali kukuwa tenepo acimalizika, adati: “Cadidi, munthuyu akhali Mwana wa Mulungu”. ⁴⁰ Patali na iye pakhana azimai, akhanyang'anisisa. Winango mwa iwo akhali Maliya wa kuMagadala, na Maliya, mai wa Tiyago m'ng'ono na wa Zuze, ndipombo Salome. ⁴¹ Azimaiwa akhatewera Jezu pomwe Iye akhali kuGalireya, acimbam'tumikira. Akhalipombo azimai winango azinji omwe adayenda naye kuJerusalema.

Jezu aniikhidwa kuthenje

(Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Juw 19:38-42)

⁴² Kukhadadoka kale. Ndipo cikhali Cixanu, ntsiku yakukondzekera Sabudu§, ⁴³ ndipo Zuze wa kuArimateya adafika. Akhali mkulu wakudziwika, wa mbuto ikulu ya aJuda. Na iyembo akhadikhira Umambo bwa Mulungu. Ndipo iye adalimba m'tima, aciyenda kwa Pirato kukakumbira kuti am'pase citanda ca Jezu. ⁴⁴ Pirato adadabwa kubva kuti Jezu wafa kale. Na tenepo adacemerera kapitau wa gulu la acikunda wa ciRoma ule, acimubvundza kuti: “Kodi Jezu wafa kale?” ⁴⁵ Mkulu wa acikundayo pomwe adam'tsimikizira bza khaniyo, Pilatu adam'bvumiza Zuze kuti akatenge citandaco. ⁴⁶ Zuze adagula nguwo yicena, adabulusa citanda cire acicitsetenga na nguwo ire, aciciikha kucingwidza cakucera pamwala, patsogolo pace adagulumundisa cimwala acifungira pamsuwo. ⁴⁷ Maliya wa kuMagadala ule, na Maliya mai wa Zuze, adawona pomwe adamuikha Jezu.

16

Jezu adamuka kwa wakufa

(Mat 28:1-8; Luk 24:1-12; Juw 20:1-10)

¹ Pomwe idapita ntsiku ya malinkhuma ya Ajuda, Maliya wa kuMagadala, na Maliya, mai wa Tiyago, ndipombo Salome adagula mafuta yakununchira kuti akasvingisire citanda ca Jezu. ² Macibese-bese pantsiku ya mdzinga, adayenda kuthenje, dzuwa liri kucoka. ³ Akhambabvundzana kuti: “Kodi mbani an'katicosera cimwala ca pamsuwo pathenje pale?”

‡ 15:38 Cinguwo cakufunga: Onani pa Eks 26:33. § 15:42 Ntsiku yakukondzekera Sabudu: Ajuda ambawerenga ntsiku kuyambira pakupita kwa dzuwa.

⁴ Ndipo adanyan'gana adawona cimwala cire cikhadagwinyiridwa pambali, pakuti cikhali cikulu. ⁵ Adapita mtenje adawona mulumbwana akhadakhala mbali ya kuboko ladidi, akhadabvala cakubvala cicena. Azimai wale adadzidzimuka. ⁶ Ndipo mulumbwana ule adawauza kuti: “Lekani kudzidzimuka. Muli kufuna Jesu wa kuNazalee, omwe adakhomeredwa pam'tanda ule. Wamuka, ali lini muno. Onani, pambuto pomwe akhadamuikha mphapa. ⁷ Tsono imwe ndokoni mukauze akupfundzira wace na Pedru, kuti: ‘Iye watsogola kale kuyenda kuGalireya. Mun'kamuwona kumweko, ninga momwe adakuuzirani.’” ⁸ Iwo adacoka mwa kakulumize acithawa kuthenjeko, thangwe ra kuti adabva mantha, acimbatetemera. Ndipo thangwe ra manthayo walibe kuuza munthu ali-yentse.

*Jesu adawonekera Maliya wa kuMagadala
(Mat 28:9-10; Juw 20:11-18)*

⁹ * Jesu pomwe adamuka kwa wakufa, macibese ntsiku ya mdzinga ya Ajuda, pakuyamba adawonekera Maliya wa kuMagadala, omwe adam'cosa mizimu yakuipa minomwe ule. ¹⁰ Maliyayo adayenda kukauza omwe akhambakhala na Jesu wale. Iwo akhadasunama ndipo akhambalira. ¹¹ Napo adabva kuti Jesu ana moyo, ndipo Maliya akhadamuwona, iwo alibe kubvuma.

*Jesu adawonekera wakupfundzira wace awiri
(Luk 24:13-35)*

¹² Patsogolo pace Jesu, adawonekera na mawonekedwe yanango, kwa wakupfundzira wace awiri, pomwe iwo akhali pakati pa ulendo. ¹³ Wakupfundzirawo adabwerera kukauza andzawo, tsono iwo alibe kubvuma.

*Jesu adatuma wakupfundzira wace
(Mat 28:16-20; Luk 24:36-49; Juw 20:19-23; Mab 1:6-8)*

¹⁴ Pakumalizira Jesu adawonekera wakupfundzira khumi na m'bodzi wale akhambadya. Adawatsimula thangwe ra kusaya kubvuma na kuwuma mtima kwawo, nakuti akhabvuma lini bzomwe akhalewa andzawo omwe akhadamuwona Iye kuti wamuka kwa wakufa. ¹⁵ Ndipo adawauza kuti: “Ndokoni padziko lentse ra pantsi, mukafokotozere wanthu wentse Mafala Yabwino. ¹⁶ Omwe an'bvuma acibatizidwa, an'dzapulumuka, tsono omwe an'bvuma lini, an'dzapasidwa nyathwa. ¹⁷ Wakukhulupirika an'dzacita bzizindikiro ibzi: An'dzacosha mizimu yakuipa mudzina langu, an'dzalewalewa bzirewedwe bzacirendo, ¹⁸ ndipo an'dzaphata nyoka ayai kumwa bza-kumwa bzakupha, an'dzacitiwa lini kuipa. An'dzaikha manja pa wakudwala iwo acidzalimba”.

*Jesu an'tengedwa kuyenda kudzulu
(Luk 24:50-53; Mab 1:9-11)*

¹⁹ Pomwe adandomala kulewa-lewa nawo Mbuya Jesu, adatengedwa kuyenda Kudzulu, acikhala kuboko ladidi la Mulungu. ²⁰ Ndipo wakupfundzira wale adayenda acifokotoza mafala yabwino kwentse-kwentse. Mbuya akhaphata basa pabodzi nawo, ndipo akhambatsimikiza mafalayo na bzizindikiro bzomwe akhacita.

* **16:9** Bzakunembedwa bza manja bzakale bzinango bziribe dutswa la 9 mpaka 20.

Mafala Yabwino ya Jezu yakunembedwa na Luka

Mafala yakuyamba

¹ Azinji adayezero kale kunemba mbiri ya bzinthu bзомwe bзidacitika pakati pathu, ² malinge na momwe tidauzidwa na wale omwe adawona na maso, omwe ni atumiki wa mafala. ³ Ine letu ndidafufudza bzentse mwacheru, kuyambira pakutoma ndipo ndidakumbuka kukunemberani mwa m'dondomeko imwe wakulemekezeka Teofilo, ⁴ kuti mudziwisise cadi ca bzinthu bзомwe mudapfundzidwa.

Kubadwa kwa Juwau Mbatizi

⁵ Panthawe yomwe Herodi akhali mambo wa kuJudeya, pakhana baba wa ntsembe wakucemeredwa Zakaliya, omwe akhali wa gulu la anyantsembe la Abiya ndipo mkazi wace, Zabere akhali wa dzindza la Alau. ⁶ Pa uwiri bwawo akhali wakulungama patsogolo pa Mulungu, ndipo akhateweza bwino mitemo na bzakutonga bzentse bza Mbuya mwakusaya kutsimulidwa. ⁷ Tsono akhalibe wana, thangwe Zabere akhabereka lini. Ndipo awiriwo akhadakalamba.

⁸ Ntsiku inango, Zakaliya akhacita basa lace la ubaba bwa ntsembe patsogolo pa Mulungu, nakuti ikhali nthawe ya gulu lace. ⁹ Iye adasankhulidwa mwakucita mayere malinge na cizolowezi ca untsembe, kuti apite mumbuto yakucena ya Mbuya ndipo akapereke ntsembe zakutentha zakununcira bwino. ¹⁰ Yatakwana nthawe yakutentha ntsembe yakununchira, mbumba yentse ikhapemba kunja.

¹¹ Pamwepo anju wa Mulungu adawonekera kuna Zakaliya, kumbali ya madidi ya guwa la ntsembe yakununcirayo. ¹² Pomwe Zakaliya adamuwona anju ule, adadzidzimuka ndipo adadzala na mantha. ¹³ Tsono anju ule adamuza kuti: Zakaliya! Leka kubva mantha. Mpembo wako wabvedwa. Mkazi wako Zabere an'dzakubalira mwana wa mwamuna, ndipo iwe un'dzamupasa dzina lakuti Juwau. ¹⁴ Iye an'dzaciditisa kuti ukomedwe na kudzakondwa ndipo wanthu azinji an'dzakomedwambo na kubadwa kwace, ¹⁵ nakuti an'dzakhala mkulu pamaso pa Mbuya. Iye an'dzamwa lini vinyu napo cakumwa cinango cakuledzera. Ndipo an'dzakhala wakudzazidwa na Mzimu Wakucena akanati kubadwa. ¹⁶ Iye an'dzabweresa pomwe wanthu wa kuJirayeri kuna Mbuya Mulungu wawo. ¹⁷ Iye an'dzabakapita kutsogolo kwa Mbuya mumzimu na mumphambvu za Eriya, kuti adzabwezere mitima ya azibaba kuna wana wawo, ndipo wakusaya kubvera kuti adzakhale na udziwi bwa wakulungama, kuti asiye mbumba idakondzekera kuna Mbuya.

¹⁸ Ndipo Zakaliya adabvundza anju ule kuti: “Ningadziwe tani kuti bzimwebzi ni bzacadidi? Nakuti ine-pano ndine nkhalamba ndipo mkazi wanguyu ana magole mazinji”.

¹⁹ Anju adamutawira aciti: “Ndine Gabiriyeri, omwe nthawe zentse ali pabodzi na Mulungu. Ndatumidwa kuti ndidzakuuze mafala yabwinoya. ²⁰ Tsapano iwepo un'dzakhala bewewe. Un'dzakwanisa lini kulewa-lewa mpaka ntsiku yomwe bzin'dzaciditika bзомwe ndalewabzi, thangwe ulibe kubvuma mafala yangu yomwe yan'dzakwanirisidwa Panthawe yace”.

²¹ Pomwe bzimwebzi bzhacitika, wanthu akhadikhira Zakaliyayo, acimbadabwa nakucedwa kwace mumbuto yakucena. ²² Pomwe iye adabula alibe kukwanisa kulewa cinthu, ndipo mbumba idadziwa kuti iye adawona maso-mphenya mumbuto yakucena. Zakaliya akhambalewa-lewa nawo mwa kulata-lata na manja, ndipo akhapitiriza kukhala bewewe. ²³ Pomwe ntsiku zace za basa zidamala, iye adabwerera kumui. ²⁴ Zatapita ntsiku zimwezo, mkazi wace Zabere adatenga mimba, ndipo mkati mwa minyezi mixanu alibe kucoka panyumba. ²⁵ Ndipo iye akhambati: “Ibzi ni basa la Mbuya! Tsapano wandicitira cifundo, kuti acose manyazi yangu* pakati pa mbumba”.

Kudziwisidwa kwa kubadwa kwa Jezu

²⁶ Ndipo pa mwezi wacitanthatu, Mulungu adatuma anju Gabiriyeri kumzinda wa Nazareta cigawo ca Galireya. ²⁷ Komweko kukhana dende lomwe likhadikhira malowozi na mwamuna omwe akhacemerredwa Zuze, wa dzindza la Davide. Dendelo likhacemerredwa Maliya. ²⁸ Anju ule adafendera pana Maliya ndipo adati: “Kondwera, wapasadwa nkhombo! Mbuya ali na iwepo!” ²⁹ Maliya adaneseka kwene-kwene na mafala yamweya, acimbakumbukira kuti mamusanoyo yakhalewany. ³⁰ Tsono anju ule adamuza kuti: “Maliya! Leka kubva mantha! Iwepo wapasadwa nkhombo na Mulungu!” ³¹ Iwepo un'dzakhala na pathupi ndipo un'dzabala mwana wacimuna, ndipo un'dzam'pasa dzina lakuti Jezu. ³² Iye an'dzakhala mkulu ndipo an'dzacemerredwa kuti Mwana wa Iye Wakudzulu-dzulu. Mbuya Mulungu an'dzam'pasa mpando wa kholo lace Davide, ³³ Ndipo iye an'dzatonga mwakusaya kumala mbumba ya Jakobo. Umambo bwace bun'dzamala lini cipo”.

³⁴ Maliya adabvundza anju ule aciti: “Kodi bzin'dzacitika tani bzimwebzi? Pakuti ndikali dende?”.

³⁵ Ndipo anju adamutawira aciti: “Mzimu Wakucena un'dzabuluka ucibwera kuna iwe, ndipo mphambvu za Wakudzulu-dzulu zin'dzakumpsinkha na mtundzi wace. Na tenepo, ule omwe an'dzabadwa an'dzacemerredwa wakucena, ndipo Mwana wa Mulungu. ³⁶ Napombo m'bale wako Zabere, an'dzakhala na mwana atakalamba. Ule omwe akhambalewa kuti anbala lini, ana kale pathupi pa minyezi mitanthatu. ³⁷ Nakuti kuna Mulungu palibe comwe cingatazike”.

³⁸ Maliya adatawira aciti: “Ndine nyagirinya wa Mbuya. Mbabzicitike kuna ine malinge na momwe mwalewera”. Ndipo anju ule adayenda acimusiya.

Maliya adakazungira Zabere

³⁹ Pantsiku zomwezire, Maliya adakondzeka ndipo adayenda mwa kamkulumize mzinda omwe ukhali kumphimpa ya mapiri ya kuJudeya, ⁴⁰ komwe adakapita munyumba ya Zakaliya ndipo adamusa Zabere. ⁴¹ Pomwe Zabere adabva mamuko ya Maliya, mwana omwe akhali m'mimba mwace adapfukunyuka, ndipo Zabere adadzazidwa na Mzimu Wakucena. ⁴² Adakuwa aciti: “Wakusimbidwa ndiwe pakati pa akazi, ndipo wakusimbidwa ni mwana omwe iwepo un'dzabala!” ⁴³ Tsono ndine yani ine kuti mayi wa Mbuya wangu adzandizungire? ⁴⁴ Pomwe ndandobva kundimusa kwanu, mwana omwe ali m'mimba mwangu wapfukunyuka na kukondwa. ⁴⁵ Wakudala ni ule omwe adatawira kuti bzin'dzacitika bzomwe Mbuya adalewa”.

* **1:25** Acose manyazi: Panthawe imweire mkazi wakusaya kubala akhalemekezedwa lini.

Maliya adatumbiza Mbuya

⁴⁶ Ndipo Maliya adalewa kuti:

“M'tima wangu uli kutumbiza Mbuya,

⁴⁷ ndipo mzimu wangu uli kukondwa mwa Mulungu,
Mpulumusi wangu.

⁴⁸ Thangwe iye wawona
kubzicesva kwa nyagirinya wace.

Kuyambira tsapano kuyenda kutsogolo,
mibadwe yentse in'dzandicemera wakusimbidwa,

⁴⁹ Nakuti Wamphambvu-zentse wandicitira bzinthu bzikulu,
dzina lace wakucena.

⁵⁰ Ntsisi zace zimbayenda kwa wale omwe anim'gopa,
kwa mibadwe na mibadwe.

⁵¹ Iye adacita bzinthu bzamphambvu na boko lace,
adabalalisa wakusamwa mumitima mwawo.

⁵² Adagwesa wakutonga pamipando yawo,
tsono adakwiza wakubzicepesa.

⁵³ Adapasa bzinthu bzabwino omwe ana njala,
tsono nyakudala adawayendesela cimanja-manja.

⁵⁴ Adathandiza nyagirinya wace Ijirayeri,
acikumbukira cifundo cace

⁵⁵ kuna Abrahamu na bzizukulu bzace
kwa kuyenda na kuyenda,

ninga momwe adalewera
kuna makolo yathu”.

⁵⁶ Maliya adakhala na Zabere minyezi mitatu, patsogolo pace adabwerera kumui.

Kubadwa kwa Juwau Mbatizi

⁵⁷ Pomwe zidakwana ntsiku zakuti Zabere abale, adabala mwana mwa-muna. ⁵⁸ Wanthu wa pafupi na abale wace adakondwa pomwe adabva kuti Mbuya adamubvera ntsisi. ⁵⁹ Pomwe idakwana ntsiku yacisere, wanthu adayenda kuti akamucite msinda wa mgwato mwanayo, ndipo akhafuna kum'pasa dzina la baba wace, Zakaliya. ⁶⁰ Tsono mai wace adalewa kuti: “Nee, ati achemeredwe Juwau”. ⁶¹ Ndipo iwo adamuuzwa kuti: “Iwepo ulibe m'bale na m'bodziyo ana dzina limweri”. ⁶² Pamwepo adabvundza baba wace na manja kuti adziwe dzina lomwe babayo akhafuna kupasa mwana wace. ⁶³ Ndipo iye adakumbira katabwa acinemba kuti: “Dzina lace ni Juwau”. Na tenepo wanthu wentse adadabwa. ⁶⁴ Panthawe imweyo letu, mulomo wace udafunguka na lirime lace licitsudzuka. Ndipo iye adayamba kulewa-lewa, acisimba Mulungu. ⁶⁵ Na tenepo wanthu wentse wa pafupi wace adadzala na mantha. Ndipo mbali yentse ya mapiri ya kuJudeya akhambalewa bza nkhani imweyi. ⁶⁶ Wanthu wentse omwe akhaibva akhambaikoya mumtima, acimbabzivundza kuti: “Kodi mwana omweyu an'dzakhala yani?” Nakuti boko la Mulungu likhali naye.

Nyimbo ya Zakaliya

⁶⁷ Ndipo baba wace Zakaliya, adadzazidwa na Mzimu Wakucena, acicita cipolofita adati:

⁶⁸ “Wakusimbidwa ndiye Mbuya,
Mulungu wa kuIjirayeri,

thangwe adazungira ndipo adalombola mbumba yace.

⁶⁹ Iye adabweresa cipulumuso cakulimba kuna ife,

- ku dzindza la mtumiki wace Davidi,
⁷⁰ ninga momwe adalewera kudzera kwa apolofita wace wakucena, kale-
 letu,
⁷¹ acitipulumusa kuna anyamadulanthaka wathu
 na mumanja mwa wentse omwe an'tiwenga.
⁷² Kuti awonese ntsisi zace kuna makolo yathu,
 ndipo akumbuke cipangano cace cakucena,
⁷³ na lumbiro lomwe adacita
 kuna baba wathu Abrahamu.
⁷⁴ Kutilombola mumanja
 mwa anyamadulanthaka wathu,
 kuti timutumikire mwakusaya mantha,
⁷⁵ mwakucena na mwakulungama
 pantsogolo pace ntsiku zathu zentse.
⁷⁶ Ndipo iwe mulumbwana, un'dzacemerredwa mpolofita
 wa Kudzulu letu,
 Nakuti un'dzapita patsogolo pa Mbuya,
 kuti ukamukondzere njira,
⁷⁷ Kuti akapase mbumba yace
 cidziwiso ca cipulumuso,
 kudzera pakulekeredwa bzitazo bzawo,
⁷⁸ Thangwe ra ntsisi zikulu,
 za Mulungu wathu,
 kudzera mwa nstisizo, kudzulu kun'dzatumiza
 dzuwa, kucokera kumabva dzuwa,
⁷⁹ kuti abvunikire wale omwe ali mumdima,
 na pamthundzi wa impfa,
 acitsogolera minyendo yathu
 munjira ya mtendere".
⁸⁰ Ndipo mulumbwanayo akhakula acimbalimba mumzimu. Ndipo
 adakhala mucidambo mpaka kukabziwonesa padeca kuljirayeri.

2

Kubadwa kwa Jezu

¹ Pantsiku zomwezire Seza Aguxto adapereka Mtemo padeca wakuti mbumba ya utongi bwa ciRoma yentse inemberedwe. ² Ndipo kanembera wakutomayo adacitika pomwe Kerino akhali mtongi wa kuSiriya. ³ Wanthu wentse adayenda kukabzinembesa m'bodzi na m'bodzi kumzinda komwe adabadwira. ⁴ Ndipombo Zuze adacoka kumzinda wa Nazareta, cigawo ca Galireya, acikwira ku Judeya mzinda wa Davidi, wakucemerredwa Belee, nakuti akhali wa nyumba na dzindza la Davide, ⁵ kuti akanembedwe pa-bodzi na Maliya omwe akhadamubvundzira ndipo akhana mimba.

⁶ Pomwe iwo akhali kumweko, ntsiku zakuti abale zidakwana. ⁷ Ndipo iye adabala mwana wace wakuyamba, adamuvunyizira panguwo, acimugonesha mucakudyera bzifuwo, thangwe mukhalibe mbuto yakuti akhale munyumba ya alendo.

Anjo na amakabusa

⁸ Ndipo kumphimpha imweire kukhana amakabusa omwe akhakhala kumweko, akhalindira bzifuwo bzawo usiku. ⁹ Ndipo bzidawoneka kuti anju m'bodzi wa Mbuya, adayenda kuna iwo ndipo ukulu bwa Mbuya udabvunika mumbali mwawo. Ndipo iwo adabva mantha kwene-kwene.

¹⁰ Tsono anjuyo adawauza kuti: “Lekani kubva mantha! Ndadzakuuzani nkhani yabwino yakukondweresa kukulu kuna wanthu wentse. ¹¹ Nakuti lero lino kumzinda wa Davide, kwabadwa mpulumusi omwe ni Krixtu, Mbuya. ¹² Comwe mun'kamuzindikira naco ni ici: Mun'kawona mwana adavunyizira panguwo adagonesa mwakudyera bzifuwo”.

¹³ Mwacisututu, padawoneka mthithi ukulu wa acikunda wakudzulu pabodzi na anju, acimbatumbiza Mulungu, aciti:

¹⁴ “Ulemerero kuna Mulungu wakudzulu,
ndipo mtendere pantsi kuna wanthu
omwe iye adapasa
nkhombo zace”.

¹⁵ Pomwe anju wale adabwerera kudzulu, amakabusa adalewa m'bodzi na mwandzace kuti: “Mbatiyende kuBelee, ndipo tikawone bzacitikabzi, bzomwe Mbuya watidziwisa”.

¹⁶ Ndipo iwo adayenda na kamkulumize, acikamuwona Maliya na Zuze, na mwanayo adagonesa mucakudyeseramo. ¹⁷ Ndipo atamuwona, adauza wentse bzomwe akhadauzidwa pa cipande ca mwanayo. ¹⁸ Ndipo wentse omwe adabva bzomwe amakabusa adalewa, adakhala wakudabwisidwa. ¹⁹ Ndipo Maliya adakoya mafala yentseneyo ndipo acimbayakumbukira mum'tima mwace. ²⁰ Amakabusa adabwerera acimbakuza na kutumbiza Mulungu thangwe la bzentse bzomwe akhadawona na kubva, ninga momwe akhadauzidwa.

Kuwonesedwa kwa Jezu Munyumba ya Mulungu

²¹ Pomwe ntsiku zisere zidakwana kuti mwanayo acitiridwe msinda wa mgwato, adapasidwa dzina lakuti Jezu, lomwe akhadapasidwa kale na anju iye akanati kubadwa.

²² Nthawe ya msinda wakucenesedwa kwawo yatakwana, malinge na Mtemo wa Mozeji, Zuze na Maliya adatenga mwanayo aciyenda naye kuJerusalema kuti akamupereke kuna Mbuya, ²³ Nakuti bzidanembedwa muMtemo wa Mbuya kuti: “Mwana wakuyamba kubadwa wacimuna bzin'funika kuti adzaperekedwe kwa Mbuya”*, ²⁴ ndipo kuti akaperekembo ntsembe ninga momwe ukhalewera Mtemo wa Mbuya kuti: “Njiwa ziwiri ayai nkhangaiwa ziwiri”.

²⁵ MuJerusalemamo mukhana munthu omwe akhacemerredwa kuti Simiyau, iye akhali wakulungama ndipo wakulemekeza Mulungu, iye akhadikhira kudzapepesedwa kwa Ijirayeri. Ndipo Mzimu Wakucena ukhana iye. ²⁶ Akhadadziwisidwa na Mzimu Wakucena kuti iye an'dzafa lini akanati kuwona Krixtu wa Mbuya. ²⁷ Mwakutsogolerredwa na Mzimu, iye adayenda kunyumba ya Mulungu. Pomwe azibaba wa mulumbwana Jezu adam'bweresa kudzamcita bzomwe bzikhafunika na Mtemo, ²⁸ ndipo Simiyau adatambira mwanayo mmanja mwace acitenda Mulungu aciti:

²⁹ “Tsapano Mbuya, momwe mudapicira,
tsapano mungagoneke mwa mtendere
mtumiki wanu.

³⁰ Nakuti maso yangu yawona
cipulumuso canu,

³¹ comwe mudakondza
pamaso pa mbumba yentse.

³² Ni ceza cakuwonesha
wanthu wakunja†

* 2:23 Eks 13:2, 12 † 2:32 Wanthu wakunja: Ni kulewa omwe ni Ajuda lini.

ndipo na mbiri kwa mbumba yanu Ijirayeri”.

³³ Baba na mai wa mwanayo adadabwa na bзомwe adauzidwa bza cipande ca iye. ³⁴ Ndipo Simiyau adawadalisa aciuza Maliya mai wa Jezu kuti: “Mwana umweyu adalatidwa kuti adzapfudze napo kudzalamusira azinji kuIjirayeri, ndipo an'dzakhala cizindikiro comwe azinji an'dzaciwenga, ³⁵ mwakuti bzakukumbuka bza azinji bzin'dzawonesedwa. Tsono kusukwala, ninga cisenga cakuthwa kun'dzagwata mtima wako Maliya”.

³⁶ Akhalipombo mpolofita wacikazi dzina lace akhali Yana, mwana wa Faniwere wa dzindza la Aseri. Akhali wacikulire. Akhadakhala pa banja na mamuna wace magole manomwe (7) kuyambira pomwe adalowolana ³⁷ ndipo adadzakhala mamsiwa mpaka kupfitsa magole makumi masere na manai (84). Akhacoka lini cipo munyumba ya Mulungu, akhatumbiza Mulungu acimbabzimana kudya na kumbacita mipembo usiku na masikati. ³⁸ Ndipo atafika pamwepo panthawe caiyoyo, adatenda Mulungu acilewa bza mwanayo kuna wentse omwe akhadikhira kupulumusidwa kwa Jerusalema.

³⁹ Pomwe adamala kucita bzentse bзомwe bzikhafunidwa na Mtemo wa Mbuya, iwo adabwerera kumzinda wawo, Nazareta cigawo ca Galireya. ⁴⁰ Ndipo mulumbwanayo akhakula acimbalimba, acimbakhala na ndzeru ndipo Mulungu akhamusimba.

Jezu muNyumba ya Mulungu

⁴¹ Ndipo magole yentse azibaba wace akhambayenda kuJerusalema kucikondweso ca Paxkwa. ⁴² Pomwe iye adakwanisa magole khumi na mawiri (12), Iwo adayenda kucikondwereso, nakuti ukhali msambo wawo. ⁴³ Pomwe cidamala cikondweso, azibaba wace pakubwerera kumui, mulumbwana Jezu adasala kuJerusalema, mwakusaya kudziwika na iwo. ⁴⁴ Akhakumbuka kuti alikubwera na andzace wa ulendo, ndipo adafamba ntsiku yentse. Pamwepo adayamba kumunyang'ana pakati pa azibaba na kwa anantsi, ⁴⁵ tsono adamusaya, acibwerera pomwe kuJerusalema kukamunyang'ana. ⁴⁶ Ndipo zatapita ntsiku zitatu (3), iwo adakam'bulukira munyumba ya Mulungu, akhali pakati pa adziwi wa Mtemo, acimbawatetekera na kuwapasa mibvundzo. ⁴⁷ Wentse omwe akhamubva akhadabwa na ndzeru zace na katawiridwe kace. ⁴⁸ Pomwe azibaba wace adamuwona, adadabwisidwa. Mai wace adati: “Nandi mwanangu, thangwe ranyi waticita tenepa? Ine-pano na baba wako tikhadadodoma tikhakunyang'ana”.

⁴⁹ Iye adawabvundza kuti: “Thangwe ranyi imwepo mukhandinyang'ana? Kodi mun'dziwa lini kuti bzin'funika kuti ndikhale munyumba mwa Baba wangu?” ⁵⁰ Tsono iwo alibe kubvesesa bзомwe akhawauza.

⁵¹ Pamwepo adapolika nawo kuNazareta. Ndipo iye akhambawabvera. Tsono mai wace akhabzikoya bzentsenebzo mum'tima mwace. ⁵² Ndipo Jezu akhakula pandzeru, pamsinkhu ndipo na nkhombo patsogolo pa Mulungu na pawanthu.

3

Juwau M'batizi adakondza njira (Luk 3:1-20)

¹ Pagole khumi na lacixanu la utongi bwa mambo Tiberiyo Sezar, nthawe imweyo, Pontsiyo Pirato akhali mtongi mkulu wa cigawo ca Judeya. Herodi akhali mtongi mkulu wa cigawo ca Galireya ndipo m'bale wace Filipi akhali mtongi mkulu wa cigawo ca Ituleya na kuTalakoniti. Ndipo Lizanya akhali

mtongi mkulu wa cigawo ca Abirene. ² Hanasi na Khefasi akhali akulu-akulu azibaba wa ntsembe. Ndiro gole lomwe, Mulungu adalewa na Juwau, mwana wa Zakaliya, mucidambo. ³ Ndipo Juwau adayenda mbali yentse ya pafupi na Jolodani, acipalidza kubatizidwa kwa kukhumbula kuti ulekereredwe bzitazo. ⁴ Ninga momwe bzidanembedwa mulivu la m'polofita Izaiya lidati:

“Fala liri kulewa mucidambo kuti:
‘Kondzani mseu wa Mbuya,
lungamisani msewuyo
kuti adzapitire.

⁵ Bzigwa bzentse bzin'dzafuchiridwa,
ndipo mapiri yentse na tumitunthu bzin'dzayalazidwa.
Njira zakugonyoka zin'dzalungamizidwa
ndipo njira zakucereka-cereka, zin'dzayalasilidwa.

⁶ Wanthu wentse
an'dzawona cipulumuso ca Mulungu’ ”.

⁷ Ndipo Juwau akhawauza mithithi yomwe ikhabwera kudzabatizidwa na iye akhati: “Wana wa nyoka! Mbani wakupasani ndzeru yakuthawa ukali bomwe bulikubwera? ⁸ Citani bzinthu bzinilatiza kuti mwakhumbula. Ndipo lekani kulewa mwekha kuti: ‘Abrahamu ni baba wathu’. Tsono ine nin'kukuuzani kuti Mulungu angasanduse minyalayi kuti ikhale wana wa Abrahamu. ⁹ Mbadzo yaikhidwa kale pamuzi wa miti, ndipo muti wentse omwe un'bala lini bzisapo bzabwino, un'dzagwatidwa ucithusidwa pamoto”.

¹⁰ Ndipo mthithi ikhabvundza iciti: “Ticite tani tsono?”

¹¹ Ndipo Juwau adawatawira kuti: “Ule ana bzakubvala bziwiri apasembo cibodzi omwe alibe-letu, napo ule omwe ana cakudya acite bzibodzi-bodzibzo”.

¹² Anyakupimisa mtsonkho adabwerambo kuti adzabatizidwe, ndipo iwo adam'bvundza kuti: “Misiri, kodi ni ciyani comwe ticite?”

¹³ Iye adawatawira aciti: “Lekani kupimisa bzizinji kuposa bzomwe bzidalewedwa”.

¹⁴ Ndipo acikunda adam'bvundzambo kuti: “Kodi ife ticite ciyani?”

Iye adawatawira aciti: “Lekani kutengera bzinthu wanthu mwakumugosva, napo kuwanamizira mulandu. Kondwerani na malipiro yomwe mun'tambira pamwezi”.

¹⁵ Ndipo mbumba ikhana cikhulupiro cikulu, icimbabzibvundza mumtima mwayene kuti kodi Juwau ndiye lini Krixtu umweyu. ¹⁶ Ndipo Juwau adawatawira wentse aciti:

“Ine nin'kubatizani na madzi. Tsono, alikubwera mkulu kuposa ine, omwe nin'themera lini kutsudzula nthambo za xango zace, umweyo an'dzakubatizani na Mzimu Wakucena na moto. ¹⁷ Iye ana focholo m'manja mwace, kuti adzawangule munda acigwezeka tirigu mugwangwa. Tsono mungu an'dzatenha na moto wakusaya kuthima”. ¹⁸ Ndipo Juwau akhambacenjeza mbumba na mafala yanango mazinji ndipo akhambawapalidzira mafala yabwino.

¹⁹ Ndipombo iye adatsimula Herodi mtongi mkulu, thangwe ra kutenga Herodiyasi, mkazi wa m'bale wace, napombo nakufuna kwa bzinthu bzinango bzakuipa bzomwe Herodi akhadacita. ²⁰ Herodi adathimizira mathangwe yace pomwe adatenga Juwau acimuikha m'kawoko.

Kubatizidwa kwa Jezu
(Luk 3:21–4:13)

²¹ Pomwe mbumba yentse ikhabatizidwa, Jezu adabatizidwambo. Ndipo pomwe Iye akhapemba, kudzulu kudafunguka, ²² ndipo Mzimu Wakucena udabuluka na thupi ninga nkhangaiwa. Pamwepo fala lidabveka kudzulu liciti: “Iwepo ndiwe Mwanangu wapantima. Nimbakomedwa nawe”.

Dzindza la Jezu
(Mat 1:1-17)

²³ Jezu akhana magole makumi matatu pomwe adayamba basa lace. Iye akhali ninga momwe akhakumbukira, mwana wa Zuze. Ndipo Zuze akhali mwana wa Eri, ²⁴ mwana wa Matati, mwana wa Levi, mwana wa Mereki, mwana wa Janai, mwana wa Zuze, ²⁵ mwana wa Matatiasi, mwana wa Amosi, mwana wa Naumi, mwana wa Esiri, mwana wa Nagai, ²⁶ mwana wa Maati, mwana wa Matatiasi, mwana wa Simej, mwana wa Zuzeki, mwana wa Joda, ²⁷ mwana wa Juwana, mwana wa Leza, mwana wa Zolobaberi, mwana wa Salatiyeri, mwana wa Neri, ²⁸ mwana wa Meleki, mwana wa Adi, mwana wa Kozami, mwana wa Erimadami, mwana wa Eri, ²⁹ mwana wa Jozuwe, mwana wa Eriyezeri, mwana wa Jolimi, mwana wa Matati, mwana wa Levi, ³⁰ mwana wa Simioni, mwana wa Juda, mwana wa Zuze, mwana wa Jonami, mwana wa Eriyakimi, ³¹ mwana wa Mereya, mwana wa Minani, mwana wa Matati, mwana wa Natani, mwana wa Davide, ³² mwana wa Jesi, mwana wa Obedi, mwana wa Bwazi, mwana wa Sala, mwana wa Nasomi, ³³ mwana wa Aminadabi, mwana wa Dimimi, mwana wa Alini, mwana wa Heziramumu, mwana wa Perezi, mwana wa Juda, ³⁴ mwana wa Jakobo, mwana wa Izaki, mwana wa Abrahamu, mwana wa Tera, mwana wa Nakoli, ³⁵ mwana wa Saluki, mwana wa Lagau, mwana wa Faleki, mwana wa Ibero, mwana wa Sala, ³⁶ mwana wa Kainani, mwana wa Alufaxadi, mwana wa Semi, mwana wa Nowa, mwana wa Lameki ³⁷ mwana wa Matusala, mwana wa Enoki, mwana wa Jaledi, mwana wa Malalero, mwana wa Kainani, ³⁸ mwana wa Inosi, mwana wa Seti, mwana wa Adamu, omwe akhali mwana wa Mulungu.

4

Kuyezedwa kwa Jezu

¹ Jezu, mwakudzazidwa na Mzimu Wakucena, adabwerera kucokera kumkulo wa Jolodani, ndipo adatsogoleredwa na Mzimuyo aciyenda kucidambo, ² komwe adakayezeredwa na Dyabu, mkati mwa ntsiku makumi manai (40). Ntsiku zimwezo alibe kudya cinthu ciri-centse, ndipo zatamala ntsikuzo Iye adabva njala.

³ Dyabu adamuuzwa kuti: “Penu ndiwe mwana wa Mulungu, uza mwalayu kuti usanduke pau”.

⁴ Tsono Jezu adamutawira aciti: “Bzidanembedwa kuti: ‘Munthu an'dzacira lini na pau yokha’*”.

⁵ Dyabu adamutenga acikwira naye padzulu-letu, ndipo mwacisututu adamulatiza umambo bwa dziko lentse la pantsi. ⁶ Adamuuzwa kuti: “Ine nin'dzakupasani utongi bumwebu na ukulu bwa dziko lentse la pantsi, thangwe ndidapasidwa ndipo ningapasembo omwe nin'funa. ⁷ Ndipo ukandipemba, bzentsenebzi bzindzakhala bzako”.

⁸ Jezu adamutawira kuti: “Bzidanembedwa kuti: ‘Udzatumbize Mbuya, Mulungu wako, ndipo udzapembe iye yekha’†”.

* 4:4 Deu 8:3 † 4:8 Deu 6:13

⁹ Ndipo Dyabu adamutenga aciyenda naye kuJerusalema, adakwira naye pakatolo-tolo pa Nyumba ya Mulungu acimuuzwa kuti: “Penu ndiwe Mwana wa Mulungu, bzithuse kucokera pano mpaka pantsi. ¹⁰ Nakuti bzidanembedwa kuti:

“ ‘Iye an'dzatumiza anju wace kuna iwe,
kuti adzakukhocherere.
¹¹ Iwo an'dzakuyakha m'manja
kuti udzasaye kupwetekeka
pamwala uli-wentse’”.

¹² Jezu adatawira kuti: “Bzidalewedwa kuti ‘Leka kuyeza Mbuya, Mulungu wako’\$”.

¹³ Atamala kucita miyezo yentseneyi, Dyabu adafundukira mpaka nthawe inango.

*Kuyamba basa kwa Jezu kuGalireya
(Luk 4:14–9:50)*

¹⁴ Jezu adabwerera kuGalireya mumphambvu ya Mzimu Wakucena, ndipo mbiri yace idamwazikira kumii yentse ya mphimpha imweire. ¹⁵ Iye akhaphfundzisa m'nyumba za mipembo ndipo wanthu wentse akhambamutenda.

¹⁶ Jezu adayenda kuNazareta komwe adakulira, ndipo pantsiku ya malinkhuma adayenda kunyumba ya mipembo nakuti ukhali msambo wace. Ndipo adalamuka kuti awerenge. ¹⁷ Pamwepo adapasidwa livu la mpolofita Izaiya, adafungula acigumana mbuto yomwe ikhadanemba kuti:

¹⁸ “Mzimu wa Mbuya
uli pana ine,
thangwe Iye wandidzoza
kuti ndipalidze mafala yabwino
kuna wakusauka.
Iye adandituma
kuti ndidziwise kutsudzulidwa
kuna anyakumangidwa
ndipo kuwona kwa azimola,
kudzatsudzula wakupondereredwa,

¹⁹ ndipo kudzadziwisa gole lomwe Mbuya an'dzapulumusa wanthu wace”**.

²⁰ Pamwepo iye adafunga Livu aciripereka kuna nthena ya m'nyumba ya mipembo, acikakhala. Ndipo wanthu wentse omwe akhali m'nyumba ya mipembomo akhamunyang'ansisa. ²¹ Iye adayamba kuwauza kuti: “Lero bzakunembedwa bzomwe mwamala kubvabzi bzacitika”. ²² Wanthu wentse akhambalewa ubwino bwace ndipo akhadabwa na mafala yakukondweresa yomwe yakhacoka pa mulomo pace, tsono akhambabvundza kuti: “Kodi umweyu ndiye lini mwana wa Zuze?”

²³ Tsono adawatawira kuti: “N'cadidi kuti imwepo mun'ti mudiwuzwe mwani uyu: ‘Dombototo, bzilape iwe wekha! Cita kuno kudziko kwako bzomwe tidabva kuti udacita kuKafaranawumi’ ”. ²⁴ Ndipo adapitiriza kuwauza aciti: “Ndirikukuuzani bzacadidi kuti: Palibe mpolofita omwe ambabvumidwa mudziko mwace. ²⁵ Lekani ndikuuzeni kuti, akhalipo amasiwa azinji kuJirayeri panthawe ya Eriya, pomwe kudzulu kudafungidwa magole matatu na minyezi mitanthatu ndipo kudawoneka njala ikulu pa dziko

‡ 4:11 Mas 91:11-12 § 4:12 Deu 6:16 ** 4:19 Iza 58:6; Iza 61:1-2

lentse la pantsi. ²⁶ Ndipo Eriya alibe kutumidwa kuna mubodzi wa amasiwawo, tsono kuna mansiwa m'bodzi yekha omwe akhakhala kuSerepita, pafupi na Sidoni. ²⁷ Ndipombo kukhana wamapere azinji kuJirayeri panthawe ya mpolofita Erizeu. Tsono palibe na m'bodzi wawo omwe adapolesedwa, Namani yekha wa dziko la Siriya”.

²⁸ Ndipo wentse omwe akhali m'nyumba ya mipembomo, pomwe adabva mafala yomweyo, adadzala na ukali. ²⁹ Pamwepo adaimirira, acimuthotha mumzindamo, ndipo adamutenga mpaka padzulu pa phiri pomwe pakhadamangidwa mzindawo kuti akamugwinyire muphompho. ³⁰ Tsono Jezu adapola na pakati pawo acicoka.

Jezu adathotha mzimu wakuipa

³¹ Iye adayenda kuKafaranawumi, kumzinda wa Galireya, ndipo ntsiku ya malinkhuma adayamba kupfundzisa mbumba.

³² Wanthu wentse akhadabwa na mapfundzisisidwe yace, thangwe mafala yace yakhana mphambvu. ³³ Munyumba ya mipembomo mukhana munthu m'bodzi omwe akhana mzimu wakuipa. Ndipo iye adakuwa aciti: ³⁴ “Nandi! Jezu wa kuNazareta, kodi un'funa ciyani kuna ife? Kodi wabwera kudza-tidzonga? Nin'dziwa kuti imwe ndimwe yani: Wakucena wa Mulungu!”.

³⁵ Pamwepo Jezu adaukalipira aciti: “Nyamala! Ndipo coka mwa iye”. Ndipo mzimu wakuipayo udamugwesera pantsi patsogolo pa wanthu wentse, ndipo udacoka mwa iye mwakusaya kum'pweteka. ³⁶ Wanthu wentse adadabwa nabzo, ndipo akhalewa winango na mwanzace kuti: “Ni fala lanyo limweri? Napo mizimu yakuipa Iye ambaitonga na mphambvu, icicoka!”.

³⁷ Ndipo mbiri yace idamwazikira kumphimpha zomwezire zentse.

Mphambvu ya Jezu kwa mizimu yakuipa ndipo na kulimbisa kwace

³⁸ Jezu adacoka munyumba ya mipembo, adayenda kumui kwa Simau. Mebzala wa Simauyo akhana maferu, ndipo iwo adakumbira Jezu kuti amuthandize. ³⁹ Iye adakotama pakhana mtendapo, acicosa maferoyo, iyo yadamuleka. Ndipo iye adamuka aciyamba kuwatanairira.

⁴⁰ Pomwe dzuwa likhamira, mbumba idabweresa atenda azinji omwe akhana matenda ya mtundu wakusiyana-siyana. Ndipo Iye adapolesa m'bodzi na m'bodzi wa iwo mwa kuwasanjika manja. ⁴¹ Napombo winango akhagwa mizimu yakuipa icimbakuwa kuti: “Iwepo ndiwe Mwana wa Mulungu!”. Tsono Iye, akhaicosa ndipo akhaibvumiza lini kuti ilewe-lewe, thangwe ikhadziwa kuti akhali Krixtu.

⁴² Pomwe kudacena, Jezu adayenda kumbuto komwe kumbapita lini wanthu kawiri-kawiri. Ndipo mithithi ikhamunyang'ana, akhamuumiriza kuti aleke kuwasiya. ⁴³ Tsono Iye adawauza kuti: “Bzin'funika kuti Ine ndikapalidze nkhani yabwino ya Umambo bwa Mulungubu kumizindambo inango, nakuti ndidatumidwira bzimwebzo”. ⁴⁴ Ndipo adapitiriza kupalidza munyumba za mipembo kuJudeya.

5

Jezu adacemera ateweri wakuyamba

¹ Ntsiku inango, Jezu akhali m'mpheapete mwa thawale la Jenezareti, mthithi wa wanthu ukhamupsindiza mbali zentse kuti ubve fala la Mulungu. ² Ndipo Iye adawona miyadiya miwiri yomwe ikhali m'mpheapete mwa thawale, ikhadasiyidwa na akhombwe, omwe akhatsuka bwazi. ³ Iye adapakira m'mwadiya omwe ukhali wa Simau, ndipo adamukumbira kuti augwinye pang'ono m'madzi. Ndipo adakhala m'mwadiyamo acipfundzisa

mbumba. ⁴ Atamala kulewa-lewa, adauza Simau kuti: “Yenda pambuto pana madzi yakuzika”, ndipo imwe mwentse: “Kathuseni bwazi kuti mumphate ntšomba”.

⁵ Simau adamutawira aciti: “Misiri, ife-pano tabziumiriza kuphata basa usiku bwentse ndipo tiribe kuphata cinthu. Tsono, nakuti ndimwepo mulikulewa bzimwebzi, ndiniyenda kukathusa bwazi”.

⁶ Pomwe iwo adacita bzimwebzo, adaphata ntšomba zizinji kwene-kwene, mwakuti bwazibo budayamba kung'ambika. ⁷ Pamwepo iwo adacemera na manja andzawo omwe akhali m'mwadiya winango, kuti abwere kudza-wathandiza. Ndipo iwo adabwera acidzaza mimwadiyayo, mwakuti idafika pakufuna kumira.

⁸ Pomwe Simau Pedru adawona bzimwebzo, adagodamira m'minyendo mwa Jesu adati: “Mbuya, fundukirani pana ine, thangwe ine ndine munthu wakutaza”. ⁹ Pamwepo iye na andzacewo, adadabwa kwene-kwene na ntšomba zomwe akhadaphata, ¹⁰ napombo Tiyago na Juwau wana wa Zebedeu andzace wa Simau. Ndipo Jesu adauza Simau kuti: “Leka kucita mantha, kuyambira tsapano-lino mpaka kutsogolo un'dzakhala khombwe wa wanthu”. ¹¹ Pamwepo iwo adapfuwa mimwadiya yawo aciyenda nayo pamcenga, adasiya bzentse ndipo adamutewera.

Kupolesedwa kwa nyamapere

¹² Pomwe Jesu akhali mum'zinda winango, padabwera munthu omwe akhadadzala na mapere*. Pomwe iye adaona Jesu, adagodama acitsulima ndipo adamukumbira aciti: “Mbuya, mucifuna, mungandipolese”.

¹³ Jesu adafuthula boko acimukhuya ndipo adalewa kuti: “Inde, nin'funa! Pola”. Panthawe ibodzi-bodziyo mapereyo yadacoka. ¹⁴ Pamwepo Jesu adamuza kuti: “Leka kuuza ali-yentse bzimwebzi. Tsono yenda ukabzilatize kuna baba wa ntsembe ndipo ukapereke ntsembe ya kupolesedwa kwaceko, ntsembe zomwe Mozeji adalewa, kuti zikhale mboni”.

¹⁵ Pamwepo, mafala yakulewa bza Iye yakhathimizirika kumwazikira, mwakuti mithithi ya wanthu ikhabwera kudzamubva na kudzapolesedwa matenda yawo. ¹⁶ Tsono Jesu akhambacoka aciyenda payekha ndipo akhapemba.

Jezu adalimbisa bundukutu

¹⁷ Ntsiku ibodzi pomwe Iye akhaphfundzisa, pakhana aFalizi na apfundzisi wa Mtemo, akhadacokera kumii yentse ya kuGalireya, kuJudeya na kuJerusalema. Ndipo mphambvu za Mbuya zikhali na Iye kuti apolese atenda.

¹⁸ Amuna anango adabwera adanyamula bundukutu pamakhangala, ndipo adayezero kum'pitisa m'yumbamo, kuti akamutule patsogolo pa Jesu, ¹⁹ tsono alibe kukwanisa thangwe ra mthithi wa wanthu. Ndipo adakwira pantsodzi adamtereza na makhangalayo, pa bulu lomwe adafungula, mpaka patsogolo pa Jesu.

²⁰ Pomwe adawona cikhulupiro cawo, Jesu adati: “Munthuwe, bzitazo bzako bzalekeredwa”.

²¹ Afalizi na amisiri wa Mtemo adayamba kukumbuka acimbati: “Umweyu mbani alikutukwana Mulungu? Mbani omwe angalekere bzitazo, pokha-pokha Mulungu yekha?”

²² Jesu pakudziwa bzomwe iwo akhakumbuka adati: “Thangwe ranyi imwepo mulikukumbuka tenepoyo? ²³ Kodi cakupusa kulewa n'ciponi kuti: ‘Bzitazo bzako walekeredwa’ ayai kuti: ‘Lamuka uyende’? ²⁴ Tsono

* **5:12** Mapere: MuciGiriki ni kulewa lini mapere bzokha, tsono matenda ya khanda yakusiyana-siyana.

kuti imwepo mudziwe kuti mwana wa munthu ana utongi bwa mphambvu padziko kuti alekerere bzitazo”, adauza bundukutu ule aciti: “Ine ndirikulewa: Lamuka, tenga khangala lako ndoko kunyumba”.²⁵ Pamwepo-letu mwamuna ule adaimirira patsogolo pawo, adatenga khangala lomwe akhadanyamulidwa nalo, adayenda kunyumba acimbatumbiza Mulungu.²⁶ Wanthu wentse adadabwa, acimbatumbiza Mulungu, ndipo mwakudzala na mantha akhambalewa kuti: “Lero tawona malengwa”.

Kucemerredwa kwa Levi

²⁷ Bzatomala bzimwebzo, Jezu adacoka ndipo adawona nyakupimisa mtsonkho, dzina lace Levi, akhadakhala pambuto ya kupimira mtsonkho. Ndipo adamuuzwa kuti: “Nditewere”²⁸ Levi adaimirira, acisiya bzentse ndipo adamantewera.

²⁹ Pamwepo Levi adamucitira cikondweso cikulu kwene-kwene panyumba pace. Ndipo pakhana wanthu azinji akhadya nawo, Wakupimisa mtsonkho na wanthu anangombo.³⁰ Tsono aFalizi na amisiri wa Mtemo wale omwe akhali wa gulu libodzi adaipidwa nawo ateweri wa Jezu, ndipo adawabvundza kuti: “Thangwe ranyi imwepo muli kudya na kumwa pabodzi na anyakupimisa mtsonkho ndipo ‘atazi?’”³¹ Jezu adawatawira aciti: “Ni wakulimba lini omwe an'funa mulapi, tsono wale omwe ali kuduwala.”³² Ine ndiribe kubwera kudzacemera wakulungama, tsono wakutaza kuti akhumbule”.

Kubzimana kudya

³³ Ndipo iwo adamuuzwa kuti: “Ateweri wa Juwau ambabzimana kudya ndipo ambapemba kazinji kentse, napombo ateweri wa afalizi. Tsono wakowa ambadya na kumwa”.

³⁴ Jezu adawatawira aciti: “Imwepo mungacitise kuti wakucemerredwa pamsinda wa malowozi abzimane kudya uko wakulowola ali pamwepo?”³⁵ Tsono in'dzakwana nthawe yomwe an'dzacoseredwa wakulowola. Nthawe zimwezo iwo an'dzabzimana kudya”.³⁶ Ndipo Iye adawatsikira matere aciti:

“Palibe omwe an'gwata nguwo ipsa acisonerera cigamba pa nguwo ya kale, penu wina an'cita bzimwebzi, an'dzadzonga nguwo ipsayo, napombo cigambaco cin'ndendemera lini pa nguwo ipsayo.”³⁷ Ndipo palibe omwe aniiikha vinyu ipsa mucombo ca khanda lakale. Akabzicita, vinyuyo in'dzaciphokesa icitayika ndipo comboco cin'dzongeka.”³⁸ Tsono vinyu ipsa, mbaiyikhidwe mucombo cakhanda lipsa.³⁹ Palibe omwe angamwe vinyu ya kale, acifuna pomwe ipsa, nakuti ambati: ‘Vinyu yakale ni yabwino!’”.

6

Jezu ni Mbuya wa Sabudu

¹ Pantsiku inango ya Sabudu pomwe Jezu akhapita na m'munda wa mapira, ateweri wace adachola acipuya na manja acimbadya msoso.² Ndipo aFalizi anango adawabvundza kuti: “Thangwe ranyi muli kucita bzomwe bzimbabvumizidwa lini kucita pa ntsiku ya Sabudu?”

³ Ndipo Jezu adawatawira aciti: “Kodi mulibe kuwerenga bzomwe adacita Davide na andzace pomwe adabva njala?”⁴ Iye adapita m'nyumba ya Mulungu, ndipo adatenga pau zakuperekedwa kuna Mulungu, zomwe zikhathemera kudyedwa na anyantsembe okha, tsono iye adadya acipasambo andzace”.⁵ Ndipo adawauza pomwe kuti: “Mwana wa Munthu ndiye Mbuya wa Sabudu”.

Jezu adalimbisa munthu wakulemala boko

⁶ Pasabudu linango, Jezu adayenda munyumba ya mipembo. M'mwemo mukhana munthu wakulemala boko la madidi. ⁷ Ndipo aFalizi na amisiri wa Mtemo akhanyang'ana mulandu wakuti apase Jezu. Ndipopo akhanyang'ana na cheru, kuti awone penu Iye angadalimbisa munthu ule ntsiku ya sabuduyo. ⁸ Tsono Jezu adadziwa bzomwe iwo akhakumbuka ndipo adauza wa kulemalayo kuti: “Imirira bwera pakatipa!” Ndipo iye adaimirira acikhala dzololo.

⁹ Pamwepo Jezu adawabvundza adati: “Kodi bzimbabvumizidwa kucita pantsiku ya Sabudu ni bziponi, bzabwino ayai bzakuipa? Kupulumusa moyo ayai kupha?” ¹⁰ Iye adanyang'ana wanthu wentse omwe akhadamuzungulira, ndipo adauza wakulemala bokoyo kuti: “Futhula boko”. Iye adalifuthula, licibwerera mwace. ¹¹ Tsono iwo adakalipa kwene-kwene. Ndipo adayamba kucezerana kuti awone mulandu wakupasa Jezu.

Jezu adasankhula atumiki wace khumi na awiri

¹² Pantsiku zimwezire Jezu adacoka acikakwira m'phiri kuti akapembe, ndipo adaphuphudza acimbapemba Mulungu. ¹³ Ndipo pomwe kudacena, adacemera ateweri wace acisankhula khumi na awiri pakati pawo, omwe adawapasa dzina lakuti atumiki: ¹⁴ Simau omwe adapasa dzina lakuti Pedru, na m'bale wace Andereya, Tiyago, Juwau Filipi, Bartolomeu, ¹⁵ Mateu, Tomasi, Tiyago mwana wa Alifeu, Simau omwe akhacemerredwa Zelote, ¹⁶ Judasi mwana wa Tiyago na Judasi Isikaliyoti omwe adadzapindikira Jezu.

Jezu akhalimbisa matenda mazinji

¹⁷ Ndipo Jezu adabuluka pabodzi na iwo, ndipo adakaima pacidambo, pamwepo pakhana ateweri wace azinji na mthithi ukulu omwe udacokera kumphimpha za Judeya zentse, wa kuJerusalema na wa kunja kwa madzi ya nyandza ya Tiro na Sidoni, ¹⁸ Omwe akhadabwera kuti adzabve na kudzalapidwa matenda yawo. Ndipombo omwe akhanesedwa na mizimu yakuipa adalimbisidwa. ¹⁹ Ndipo wanthu wentse akhafuna kumukhuya, thangwe kuna Iye kukhacoka mphambvu ikhapolesa wentse.

²⁰ Pamwepo Iye adanyang'ana ateweri wace, aciti:

“Wakusimbidwa ndimwe, wakusauka,
nakuti ni bwanu Umambo bwa Mulungu.

²¹ Wakusimbidwa ndimwe, omwe tsapano-lino muna njala,
nakuti mun'dzakhuta.

Wakusimbidwa ndimwe, omwe tsapano-lino muli kulira,
nakuti mun'dzaseka.

²² Wakusimbidwa ndimwe, akakuwengani,
akakuthothani na kukutukanani,
aciipisa dzina lanu na kukuyesani wanthu wakuipa,
thangwe ra Mwana wa Munthu.

²³ “Mudzakondwere ntsiku imweyo, mucidzasekera, thangwe mabaibai yanu kudzulu ni makulu kwene-kwene. Nakuti makholo yawo adacitambo bzibodzi-bodzibzo kuna apolofita.

²⁴ “Tsono tsoka kuna imwe anyakudala,
nakuti mwatambira kale
mabai-bai yanu.

²⁵ Tsoka kuna imwe, omwe tsapano-lino muna bzentse,
nakuti mun'dzabva njala.

Tsoka kuna imwe omwe tsapano-lino muli kuseka,
nakuti mun'dzadandaula mucilira.

²⁶ Tsoka kuna imwe, pomwe wentse an'dzalewa ubwino bwano, nakuti tenepoyo makholo yawo adacitambo kuna apolofita wakunama.

Kucitira lufoi kuna anyamadulanthaka

²⁷ “Tsono Ine ndirikuuzwa imwe omwe muli kundibva kuti: Khalani na lufoi kuna anyamadulanthaka wanu, citani bzabwino kuna wale omwe an'kuwengani. ²⁸ Simbani omwe ambakulewani kuipa, apemberenimbo wale omwe ambakuboneresani. ²⁹ Penu munthu an'kumenya phutu libodzi, perekera phutu linango. Penu munthu an'kutengera kapote, leka kumuletsa kukutengera kamiza. ³⁰ Pasa munthu ali-wentse comwe iye an'kukumbira, ndipo penu munthu an'kutengera cinthu, leka kumuuzwa kuti akubwezere. ³¹ Bzomwe mun'funa kuti anango akucitireni, citanimbo imwepo kuna iwo.

³² “Ni mabaibai yanyi yomwe mun'dzawona, mukambafuna omwe an'kufunani?, Nakuti ‘wabzitato’ ambafunambo omwe aniwafuna. ³³ Ndipo ni mabaibai yanyi yomwe imwepo mun'dzawona, mukacita ubwino kwa wale omwe ambakucitirani ubwino? Nakuti atazi ambacitambo tenepo.

³⁴ Ni mabaibai yanyi yomwe mun'dzawona, mukapasa mangawa munthu omwe ambadzakubwezerani? Nakuti ‘atazi’ ambapasa mangawa ‘atazi’ acidikhira kubwezerewa mwa thunthu. ³⁵ Tsono imwepo, funani anyamaduranthaka wanu, acitireni ubwino, ndipo akumbizeni, mwakusaya kudikhira kubwezerewa cinthu. Tsono mabai-bai yomwe mun'dzapasidwa yan'dzakhala makulu ndipo imwepo mun'dzakhala wana wa Wakudzulu-dzulu. Nakuti iye ni wabwino kuna wakusaya kutenda na wakuipa.

³⁶ Khalani na ntsisi nakuti Baba wanu ni wantsisimbo.

Kutonga wapafupi naye

³⁷ “Lekani kumbatongesa ndipo imwepo mun'dzatongesedwa lini. Lekani kupasa mulandu, ndipo mun'dzapasidwa lini mulandu, lekererani andzanu ndipo mun'dzalekereredwa. ³⁸ Pasani andzanu, ndipo mun'dzapasidwa: Na mphimo yabwino, mwakutsindira, mwakukunkhumula na mpololo bzin'dzaperekedwa kuna imwe. Nakuti mphimo yomwe mumpimira ndiyo in'dzapimiridwambo imwe”.

³⁹ Jesu adacita pomwe mifananizo adati: “Kodi zimola angakhale langa kuna zimola mwandzace? Angagwe lini m'dindi wentse?. ⁴⁰ M'pfundzi angapose lini misiri wace. Tsono wentse ule omwe an'pfundzsidwa bwino an'dzakhala ninga misiri waceyo.

⁴¹ “Thangwe ranyi iwepo ulikuwona katsetswa komwe kali m'diso mwa m'bale wako, ndipo uli kuwona lini citsetswa comwe ciri m'diso mwako? ⁴² Iwepo ungauze tani m'bale wako kuti: ‘M'bale, bwera ndikuose katsetswa m'diso mwako’, uko iwe caiye un'kwanisa lini kuwona citsetswa ciri mudiso mwako? Wacipha-maso, cakuyamba cosa citsetswa comwe ciri m'diso lako, ndipo un'dzawona bwino-bwino kuti ukwanise uose citsetswa ciri m'diso la m'bale wako.

Muti na bzisapo bzace

⁴³ “Palibe muti wabwino omwe umbabala bzisapo bzakuipa, ndipo palibe muti wakuipa omwe umbabala bzisapo bzabwino. ⁴⁴ Muti uli-wentse umbadziwika na bzisapo bzace. Palibe omwe ambache nkhuu m'muti wa minga, napo uva muusva wa mpangala. ⁴⁵ Munthu wabwino ambalewa bzabwino bzomwe bziri muthenthe labwino lomwe liri mum'tima mwace, ndipo munthu wakuipa ambalewa bzakuipa bzomwe bziri mum'tima mwace, thangwe mulomo wace umbalewa-lewa bzomwe bzidadzala mum'tima.

Wakucenjera na wakupusa

⁴⁶ “Thangwe ranyi imwepo mumbandicemera kuti: ‘Mbuya, Mbuya,’ ndipo mun'cita lini bзомwe Ine nimbalewa? ⁴⁷ Ine nin'dzakuwonesani mbani omwe ningandendemeze na ule omwe an'bwera kuna Ine, acibva mafala yangu na kucita. ⁴⁸ Adalingana na munthu omwe adamanga nyumba yace, adacera madindi yakuzika ndipo adazika matsinde pa mwala. Pomwe madzi yadadzala, yadamenya nyumbayo, tsono yalibe kukwanisa kuitekenyesa nakuti ikhadamangidwa bwino. ⁴⁹ Tsono ule omwe ambabva mafala yangu, acisaya kuyateweza, adalingana na munthu omwe adamanga nyumba yace pamataka mwakusaya kuzika. Ndipo pomwe madzi yadadzala, yadamenya nyumbayo icigweratu yentse ndipo idadzongeka kwene-kwene”.

7

Mkulu wa acikunda wa dziko la Roma adawonesa kukhulupirira kwace

¹ Pomwe Jezu adamala kulewa bzentsenebzo kuna mbumba, adapita mumzinda wa Kafaranawumi. ² Mumwemo mukhana nyagirinya wa mkulu wa acikunda, iye akhadwala mwa pafupi-fupi kufa, ndipo akhafunidwa kwene-kwene na mbuya waceyo. ³ Mkuluyo pomwe adabva kulewa bza Jezu, adatumiza atsogoleri wa aJuda, kuti akamukumbire abwere kudzamulimbisa nyagirinya wace. ⁴ Pomwe iwo adafika kuna Jezu, adamukumbira mwakungingimira aciti: “Munthu umweyu an'themera kuti mumucitire bзимwebzi, ⁵ thangwe iye ambafuna dziko lathu ndipo adakondza nyumba yathu ya mipembo”. ⁶ Pamwepo, Jezu adayenda nawo. Pomwe akhali pafupi na nyumba, mkulu wa acikunda ule adatuma axamwali wace kukauza Jezu kuti: “Mbuya, lekani kubzidedemesa, thangwe ndine lini wakuthemera kuti ndikutambireni panyumba pangu. ⁷ Ndipopo, ndiribe kubziyesa wakuthemera kudzalewa-lewa na imwe. Tsono lewani fala libodzi lokha, nyagirinya wangu an'limbisidwa. ⁸ Nakuti inembo ndine munthu omwe ndiri pantsi pa akulu ndipo ndina acikunda omwe nimbatoonga. Ndikauza m'bodzi kuti: ‘Ndoko’, iye ambayenda. Ndikauza winango kuti ‘Bwera’, iye ambabwera. Ndikauza nyagirinya wangu kuti: ‘Cita ici’, iye ambacita”.

⁹ Pomwe Jezu adabva bзимwebzo adadabwa naye ndipo adazungunukira kuna mthithi omwe ukhamutewera aciti: “Ine nin'kuuzani kuti napo muljirayeri ndiribe kuwona cikhulupiriro ninga cimweci”. ¹⁰ Pomwepo wanthu omwe akhadatumidwa wale adabwerera kumui ndipo adakamgumana walimba nyagirinya ule.

Jezu adalamusa mwana wa mansiwa

¹¹ Bzatapita bзимwebzi, Jezu adayenda kumzinda ukhacemerredwa Naini, ndipo akhayenda pabodzi na ateweri wace na mthithi ukulu wa wanthu. ¹² Pomwe akhafendera pa msuwo wa mzinda, mtembo wa mwana omwe akhali m'bodzi yekha wa mansiwa ukhacoka ukhayenda kukapendesedwa, ndipo mthithi wa wanthu wa mum'zinda ukhali pabodzi na mansiwayo. ¹³ Pomwe Mbuya adawona mansiwa ule, adamubvera ntsisi ndipo adati: “Leka kulira!”

¹⁴ Patsogolo pace, Iye adafendera acikhuya baulu, ndipo omwe akhadalinyamula adaima. Jezu adati: “Mulumbwana, Ine ndirikukuuza lamuka!” ¹⁵ Mulumbwana ule adalamuka aciyamba kulewa-lewa, ndipo Jezu adamupereka kuna mai wace.

¹⁶ Ndipo wanthu wentse adabva mantha, acimbatumbiza Mulungu aciti: “Mpolofita mkulu wabwera pakati pathu” Iwo akhambati: “Mulungu wabwera kudzapulumusa mbumba yace”. ¹⁷ Ndipo nkhani imweyi yakulewa bza Jezu idamwazikira kuJudeya kwentse, na madziko ya m'malire.

Jezu na Juwau M'batizi

¹⁸ Ndipo ateweri wa Juwau adamuza bzentsenebzi. Iye adacemera awiri wawo, ¹⁹ aciwatuma kuna Mbuya kuti akamubvundze kuti: “Kodi ndimwepo omwe akhalewedwa kuti an'dzabwera? Ayai tidikhire winango?”

²⁰ Pomwe amuna wale adafika kuna Jezu adalewa kuti: “Juwau M'batizi watituma kudzakubvundzani: ‘Kodi ndimwepo omwe mukhalewedwa kuti mun'dzabwera? Ayai tidikhire winango?’” ²¹ Panthawe imweyo Jezu adalimbisa azinji wa kuwawidwa, wa matenda yakugopsa na wa mizimu yakuipa. Ndipo adafungula maso azinji omwe akhali azimola. ²² Ndipo Iye adawatawira aciti: “Bwererani mukauze Juwau bjomwe mwawona na kubva kuti: Azimola alikuwona, wakulemala alikufamba, wamapere alikupolesedwa, nkhuwizi zirikubva, wakufa alikulamusidwa ndipo mafala yabwino yalikupalidzidwa kwa wakusauka. ²³ Ndipo wakusimbidwa ni ule omwe ambaipidwa lini thangwe ra Ine”.

²⁴ Atayenda ateweri wa Juwau, Jezu adayamba kuuza mthithi bza Juwau aciti: “Ni ciyani comwe mudakawona mudambo? Mtete wakutekenyeka na condzi?” ²⁵ Ayai ni ciyani mudakawona? Munthu ana bzakubvala bza nguwo yabwino? Tsono omwe ambabvala bza nguwo zabwino acikhala na khalidwe lapadzulu-dzulu ali munyumba za umambo. ²⁶ Kodi ni ciyani mwakawona? Mpolofita? Inde, ine nin'kuuzani kuti ni wakuposa mpolofita. ²⁷ Umweyi ni ule omwe alikulewedwa na bzakunembedwa kuti:

“ ‘Nin'dzatumiza mtumiki wangu patsogolo pako.
Iye an'dzakukondzera njira patsogolo’.

²⁸ Ine nin'kuuzani kuti pakati pa omwe adabadwa na mkazi, palibe na m'bodziyo mkulu kuposa Juwau. Tsono omwe ni ng'ono muUmambo bwa Mulungu ni mkulu kuposa iye”.

²⁹ Ndipo mbumba yentse, napo wakupimisa m'tsonko pomwe adabva mafala ya Jezu adadziwisisa kuti njira ya Mulungu ikhali yakulungama ndipo iwo adabatizidwa na Juwau. ³⁰ Tsono aFalizi na adziwi wa Mtemo adalamba cakulinga ca Mulungu na iwo, ndipo adalamba kubatizidwa na Juwau.

³¹ Jezu adapitiriza kulewa aciti: “Tsono mbani ningandendemeze na wanthu wa m'badwe umweyi? Adatengana na yani? ³² Ali ninga wana omwe ambakhala pathambwe acimbakuwa kuna wina na andzawo kuti:

“ ‘Ife takulizirani mulumbwi,
tsono imwe mulibe kubzina.
Taimba mwakutsukwalisa,
tsono imwepo mulibe kulira’.

³³ Nakuti adabwera Juwau M'batizi, omwe ambabzimana bzakudya, na kubzimana bzakumwa vinyu, imwepo mumbalewa kuti: ‘Ana dimonyo’.

³⁴ Adabwera Mwana wa munthu, ambadya na kumwa, imwepo mumbalewa

kuti: ‘Wonani gopola ndipo muledzeri, xamwali wa wakukhamesa mtsonkho ndipo “atazi”’. ³⁵ Tsono udziwi bwa Mulungu bumbatsimikizidwa na ateweri wace wentse”.

Mkazi mtazi adadzoza minyendo ya Jezu

³⁶ Mfalizi m'bodzi adacemera Jezu kuti akadye naye cirarilo kumui kwace, Iye adayenda atafika kunyumbako adapita acikakhala pameza. ³⁷ Ndipo mumzindamo mukhakhala mkazi mtazi, iye pomwe adabva kuti Jezu akhadya m'nyumba mwa m'Falizi, adabwera na ntsupa ya mafuta yakununchira. ³⁸ Mkaziyo adadzakhala m'mbuyo mwa Jezu m'minyendo mwace, acimbalira misozi yace idatotesa minyendo ya Jezu. Patsogolo pace adaipukuta na tsihi lace, aciipsopsona ndipo adaidzoza na mafuta yakununcira.

³⁹ Mfalizi omwe akhadamuchemera ule atawona bzimwebzo, yekha adakumbuka kuti: “Munthu umweyu angadakhala mpolofita, angadadziwa kuti mkazi alikumkhuyayu ni mbani ndipo ni khalidwe lanyi lomwe analo, nakuti mkaziyo ni mtazi”.

⁴⁰ Ndipo Jezu adamuza kuti: “Simau, ndina cinthu cakuti ndikuuze”. Iye adati: “Lewani Misiri”.

⁴¹ “Akhaliyo amuna awiri, omwe akhana mangawa na munthu winango. M'bodzi akhana mangawa ya denariyo *madzana maxanu (500). Ndipo winangoyo, akhana mangawa ya denariyo makumi maxanu (50). ⁴² Tsono pa awiriwo pakhalibe omwe akhana kobiri zakuti amubwezere, na tenepo adawalekerera awiriwo. Kodi pa uwiri bwawo ni m'poni omwe an'dzatenda caibzo kuna wakuwapasa mangawa ule?”

⁴³ Ndipo Simau adatawira kuti: “Nin'kumbuka kuti ni ule omwe walekeredwa mangawa yakulu”. Pamwepo Jezu adamutawira kuti: “Walewa bwino”.

⁴⁴ Patsogolo pace, Jezu adaceuka kuna mkazi ule ndipo adauza Simau kuti: “Ulikuwona mkaziyo? Ndapita m'nyumba mwako, tsono iwepo ulibe kundipasa madzi ya kusamba m'minyendo. Apo iye wanditotesa na misozi acindipukuta na tsihi race. ⁴⁵ Iwepo ulibe kundimusa na mpsompsono, koma mkaziyo, kuyambira pomwe ndapita napano alibe kulekeza kumpompsona m'minyendo yangu. ⁴⁶ Iwepo ulibe kundidzoza msolo wangu na mafuta, koma iye wathulurira mafuta yakununchira m'minyendo mwangu. ⁴⁷ Na tenepo, Ine nin'kuuza kuti bzitazo bzace bzizinji bzalekeredwa, nakuti iye walatiza lufoi likulu. Tsono ule omwe walekeredwa pang'ono, ana lufoi pang'ono”.

⁴⁸ Pamwepo Jezu adauza mkaziyo kuti: “Bzitazo bzako bzalekeredwa”.

⁴⁹ Ndipo akhadacemeredwa wale anango adayamba kubvundzana aciti: “Mbani umweyu mwakuti ambalekera bzitazo?”

⁵⁰ Jezu adauza mkazi ule kuti: “Cikhulupiro cako cakupulumusa. Ndoko mwa mtendere”.

8

Akazi omwe akhatumikira Jezu

¹ Bzatapita bzimwebzi Jezu, adafamba m'mizinda na m'mii acimbapalidza na kufotokoza Mafala Yabwino ya Umambo bwa Mulungu. Ateweri wace khumi na awiri akhali pabodzi na Iye, ² napombo akazi anango omwe

* **7:41** Denariyo: Ikhali kobiri ya ndzayaya ya parata yomwe ikhalinganira na ntsiku ibodzi ya kuphata basa.

akhadacosedwa mizimu yakuipa na matenda, omwe ni Maliya wakuce-meredwa Madalena ule omwe kale adacosedwa mizimu yakuipa minomwe, ³ Juwana, mkazi wa Kuza, wakunyang'anira nyumba ya umambo ya Herodi, Suzana na winangombo azinji. Akazi omwewa akhambathandiza Jezu na bzinthu bzawo.

M'fananizo wa mulimi

⁴ Mthithi ukulu wa wanthu udakonkhana ndipo wanthu wa m'mizinda yentse akhabwera kuna Jezu. Iye adalewa m'fananizo adati: ⁵ “Mulimi adayenda kukabzala. Pomwe iye akhabzala, mbeu inango idagwera m'phepete mwa njira. Idapondedwa, ndipo mbalame za kudzulu zidaidya. ⁶ Ndipo mbeu inango idagwera paminyala, pomwe idamera miti yace idauma thangwe lakusaya m'nyontho. ⁷ Inango idagwera pakati pa minga, idamera icikula pabodzi na mingayo tsono idatutumuka. ⁸ Tsono inango idagwera pandovolo. Idakula icibala bzisapo bzizinji, ibodzi na ibodzi ikhana dzana”.

Atamala kulewa bzinwebzi, adakuwa aciti: “Ule ana makutu yakubva, abve!”

Kuthumbudzula mifananizo

⁹ Ndipo ateweri wace adamubvundza bzomwe ukhalewa m'fananizo ule. ¹⁰ Jezu adati: “Imwepo mudapasidwa kudziwa bzakubisika bza Umambo bwa Mulungu. Tsono kuna anango nimbalewa na mifananizo, kuti:

“ ‘Ambanyang'anisa, tsono ambawona lini. Ndipo ambabva tsono ambabvesesa lini’ ”.*

¹¹ “Kuthumbudzula kwace ni uku: Mbeu ni Fala la Mulungu. ¹² Ire yomwe idagwera munjira ni wanthu omwe ambabva fala, tsono Dyabu ambabwera acicosa fala mumitima mwawo, kuti asaye kukhulupirira aleke kupulumusidwa. ¹³ Ndipo ire yomwe idagwera paminyala ni wanthu omwe ambabvuma fala na mpfatso akalibva, tsono alibe muzi. Ambakhulupirira panthawe ing'ono-ng'ono, tsono akagumana na mphicha ambasiya. ¹⁴ Ire yomwe idagwera pakati paminga ni wanthu omwe ambabva, tsono pakutewera njira zawo ambadzatumuka thangwe ra kuneseka na cuma napombo bzakufuna bza moyo uno. Ndipo iwo ambadzakhwima lini. ¹⁵ Tsono ire yomwe idagwera pamataka ya ndovolo ni wanthu omwe ana mtima wabwino na wacifundo, ambabva mafala aciyakoya ndipo ambabala bzisapo na kulimbika”.

M'fananizo wa ciphani-phani

¹⁶ “Palibe munthu omwe ambaphatiza ciphani-phani aciciikha mum'khate, ayai aciciikha pantsi pa talimba. Tsono, ambaciikha padzulu kuti wanthu akapita awone ceza. ¹⁷ Thangwe palibe cinthu cakubisika comwe cin'dzasaya kuwonesedwa, napo cakubisika comwe cin'dzasaya kudziwisidwa na kuwonesedwa padeca. ¹⁸ Na tenepo, cenjerani mabvedwe yomwe mulikucita. Ule omwe ana cinthu, an'dzapasiwa bzizinji. Ule omwe alibe cinthu, napo bzomwe an'kumbuka kuti anabzo an'dzatengeredwa”.

Dzindza la Jezu

¹⁹ Ndipo mai wa Jezu na abale wace adayenda kukamuwona, tsono iwo alibe kukwanisa kufika pakhana Iye, thangwe mukhadadzala wanthu.

* 8:10 Iza 6:9

²⁰ Munthu winango adakauza Jezu kuti: “Mai wanu na abale wanu ali panjapa alikufuna kukuwonani”.

²¹ Tsono Iye adawatawira kuti: “Mai wangu na abale wangu ni wale omwe ambabva Fala la Mulungu aciliteweza”.

Jezu adaimisa condzi

²² Ntsiku inango Jezu adauza ateweri wace kuti: “Mbatiyende ng'ambu ire ya thawale”. Iwo adapita mubote aciyenda. ²³ Pomwe akhayambuka, Jezu adagona. Ndipo m'thawalemo mudacita condzi cikulu kwene-kwene, mwakuti botero likhayamba kumira, ndipo iwo akhali pangozi ikulu. ²⁴ Na tenepo ateweriwo adayenda pafupi na Jezu acim'musa, aciti: “Misiri, Misiri, tirikufa ife!”

Iye adamuka adaimisa condzi na mabimbi ya madzi. Bzentse bzidaleka ndipo kudakhala bwino. ²⁵ Ndipo Jezu adawabvundza adati: “Kodi kukhulupirira kwanu kuli kuponi?”.

Iwo adabva mantha na kudabwisidwa, acimbabvundzana winango na mwandzace kuti: “Kodi mbani umweyu omwe animisa condzi na mabimbi ya madzi, ndipo ibzo bzcimubvera?”.

Kucirisidwa kwa munthu omwe akhana mizimu yakuipa

²⁶ Pamwepo, iwo adacapa aciyambuka kafika kumphimpha ya Jerasa yomwe iri ng'ambu ya thawale, kunyang'anisana na Galireya. ²⁷ Pomwe iwo adatsama, munthu m'bodzi wa mum'zinda mule omwe akhana mizimu yakuipa, adabwera kudzagumana na Jezu. Iye akhadamala ntsiku zizinji ali pezi, ndipo akhakhala lini panyumba tsono m'thenje. ²⁸ Pomwe iye adawona Jezu adakuwa acibzithusa m'minyendo mwace ndipo mwakukuwa adati: “Nandi Jezu! Kodi mun'funa ciyani kuna ine, Jezu Mwana wa Mulungu Wakudzulu-dzulu? Ndirikukukumbirani kuti muleke kundiboneresala!”

²⁹ Thangwe Jezu akhadaiuza kale kuti icoke m'thupi mwa munthuyo. Nakuti mizimu ire ikhadakhala nthawe zizinji mwa iye. Napo akhambamumanga na unyolo minyendo na manja acimbakoyedwa na alindiri, iye akhambabwedza unyolobo ndipo akhatengedwa na mizimuyo kuyenda naye kucidambo. ³⁰ Jezu adam'bvundza kuti: “Kodi dzina lako ndiwe yani?” Ndipo iye adatawira kuti: “Ndine mthithi”, thangwe mizimu yakuipa mizinji ikhadapita mwa iye. ³¹ Ndipo mizimu yakuipa ire idamukumbira kuti aleke kuithothera kuCigwindza.

³² Pafupi na pamwepo pakhana nkhumba zikhadya m'mpheapete mwa kaphiri. Ndipo mizimuyo idamukumbira kuti aibvumize ikapite munkhumba zire. Ndipo Jezu adaibvumiza. ³³ Mizimuyo yatacoka mwa munthu ule, idakapita mu nkhumba, ndipo nkhumbazozentse zidapolika zicikagwera m'thawale, ndipo zidamira.

³⁴ Omwe akhanyang'anira nkhumba zire pomwe adawona bzimwebzo, adathamanga acikauza wanthu kumzinda na m'mii. ³⁵ Ndipo mbumba idayenda kukawona bzomwe bzidacitikabzo. Pomwe iyo idakafika pakhana Jezu, idakawona munthu omwe akhadacosedwa mizimu yakuipa ule akhadakhala m'minyendo mwa Jezu, atabvala ndipo ndzeru zace zikhadabwerera pambuto, mbumbayo idabva mantha. ³⁶ Ndipo wanthu anango omwe akhadawona bzidacitikabzo, adafotokozera mbumba momwe adalimbisidwira munthu wa mizimu yakuipa ule. ³⁷ Pamwepo, mbumba ya kuJerasa yentse, idakumbira Jezu kuti acoke, thangwe iyo ikhadadzala na mantha. Ndipo Iye adapakira mubote acibwerera.

³⁸ Ndipo munthu omwe akhadacosedwa mizimu yakuipa ule, adakumbira Jezu kuti ayende naye pabodzi. Tsono Jezu adamubweza, adamuza

kuti: ³⁹ “Bwerera kumui ndipo ukafotokoze bzentse bzmwe Mulungu wakucitirabzi”. Na tenepo, iye adayenda mu mzinda acikafotokoza bzentse bzmwe bzidacitika.

Jeju adalimbisa mwana wa Jairoso na mkazi winango

⁴⁰ Pomwe Jeju adabwerera, mthithi wa wanthu udamutambira mwakukondwera. Nakuti iwo wentse akhamudikhira. ⁴¹ Pamwepo, munthu m'bodzi dzina lace Jairoso, mtsogoleri wa nyumba ya mipembo adabwera ndipo adabzigwesera m'minyendo mwa Jeju, acimudandaulira kuti ayende naye kumui kwace. ⁴² Thangwe mwana wace wacikazi m'bodzi yekha, wa magole khumi na mawiri, akhali pafupi-fupi kufa.

Pomwe Jeju akhayenda mthithi ukhamupsindiza. ⁴³ Tsono pamwepo pakhana mkazi winango omwe akhadwala matenda ya kucoka mulopa, mkati mwa magole khumi na mawiri (12). Tsono pakhalibe omwe angadawanisa kumulapa. ⁴⁴ Ndipo iye adayenda kumbuyo kwa Jeju acikhuya mkawo wa cakubvala cace, nthawe imweyo letu mulopa udaleka kucoka.

⁴⁵ Ndipo Jeju adabvundza kuti: “Mbani wandikhuya?”.

Tsono wentse adagaza ndipo Pedru adati: “Misiri, mthithiyu ndiwo ulikukupsindizani”.

⁴⁶ Tsono Jeju adati: “Alipo omwe wandikhuya. Ine ndabva kuti mphambvu yangu yacoka”.

⁴⁷ Pamwepo mkazi ule atawona kuti bzikhakwanisika lini kuti abisale, adafendera ali kutetemera ndipo adagodama m'minyendo mwa Jeju. Ndipo patsogolo pa mbumba yentse, acifotokoza thangwe lomwe akhadamkhuyira, na kulimbisidwa komwe adacita mwacisututu. ⁴⁸ Na tenepo Jeju adati: “Mwana wangu, cikhulupiro cako cakulimbisa. Ndoko na mtendere”.

⁴⁹ Pomwe Jeju akhalewa-lewa, padafika munthu winango wa kunyumba kwa Jairoso, mtsogoleri wa nyumba ya mipembo ndipo adauza Jairoso kuti: “Mwana wanu wafa lekani kunesa pomwe Misiri”.

⁵⁰ Pomwe Jeju adabva bzimwebzo, adauza Jairoso kuti: “Leka mantha! Khulupira basi. Ndipo iye an'dzalimbisidwa”.

⁵¹ Pomwe Jeju adafika kumui kwa Jairoso, Iye alibe kubvumiza munthu winango kuti apite m'nyumbamo kupambula Pedru, Juwau, Tiyago na azibaba wa mwanayo okha. ⁵² Ndipo wanthu wentse akhalira na kumbadanda. Tsono Jeju adawauza kuti: “Lekani kulira, mwanayu alibe kufa, tsono adagona”.

⁵³ Wanthu wentse adamuseka, nakuti akhadziwa kuti mwanayo wafa. ⁵⁴ Tsono Jeju adaphata boko la mwana ule acilewa kuti: “Mtsikana, lamuka!” ⁵⁵ Mzimu wa mwanayo udabwerera, ndipo iye adalamukiratu. Pamwepo Jeju adalewa kuti apasidwe cakudya. ⁵⁶ Abereki wace adadabwisidwa nabzo. Tsono Jeju adawauza kuti aleke kuuza wanthu bzmwe bzidacitik-abzo.

9

Jeju adatuma ateweri wace khumi na awiri

¹ Ndipo Jeju adacemera ateweri wace khumi na awiri (12), Iye adawapasa mphambvu zakucosa mizimu yakuipa yentse na zakulapa matenda. ² Ndipo adawatuma kukapalidza Umambo bwa Mulungu na kukalapa atenda. ³ Na tenepo iye adawauza kuti: “Lekani kutakula cinthu na cibodzico paulendo, nee m'psimbo, nee budu la paulendo, nee pau, nee kobiri, ayai cakubvala ca pamphundzu. ⁴ Panyumba pomwe mun'fikira, khalani pamwepo mpaka

kuguduka. ⁵ Wanthuwo akasaya kukutambirani, kunkhumulani pfumbi la m'minyendo mwanu pakucoka mumzindamo, kuti likhale cizindikiro cakulatiza kuipa kwawo". ⁶ Pamwepo, iwo adacoka aciyenda m'mii yentse acikapalidza mafala yabwino na kupolesa atenda kumphimpha zentse.

Mambo Herodi na Juwau M'batizi

⁷ Herodi, ambo mkulu, adabva bzentse bzomwe bzikhacitika ndipo adaneseka kwene-kwene, thangwe wanthu anango akhambalewa kuti Juwau wamuka pomwe kwa wakufa. ⁸ Anango akhambalewa kuti Eriya wabwerera pomwe. Ndipombo anango akhati mpolofita wa kale wamuka pomwe kwa wakufa. ⁹ Tsono Herodi adati: "Juwau, ine ndidamugwata msolo! Mbani umweyo omwe ndirikubva alikucita bzimwebzo?" Ndipo Herodi akhafuna kuti amuwone.

Jezu adacitisa kuti pau ziwande

¹⁰ Pomwe atumiki adabwerera adakamulongosolera Jezu bzentse bzomwe iwo akhadacita. Ndipo Iye adawatenga aciyendanawo kumzinda ukhacemerredwa Betisaida. ¹¹ Tsono mithithi ya wanthu idabzidziwa, ndipo iyo idamutewera. Iye adawatambira, ndipo akhawafotokozera bza Umambo bwa Mulungu, ndipo akhambapolesa atenda omwe akhafuna kupolalesedwa.

¹² Pomwe kukhadoka, ateweri wace khumi na awiri adafendera kuna Iye aciti: "Uyendeseni mthithi kuti iwo akwanise kuyenda m'minda yam'malire na pano, na m'mii, kuti akakumbire cakudya na malo, thangwe pano ni pathengo".

¹³ Ndipo Iye adawatawira kuti: "Apaseni imwepo cakuti adye".

Tsono iwo adati: "Tina pau zixanu na ntsomba ziwiri basi, ayai ife tiyende kukagula cakudya cakuti akwane wentsenewa!" ¹⁴ Pamwepo pakhana wanthu amuna wakukwana bzulu bzixanu (5:000).

Tsono Iye adauza ateweri wace kuti: "Auzeni kuti akhale pantsi m'magulu ya makumi maxanu (50)". ¹⁵ Ateweriwo adacita bzimwebzo ndipo wentse adakhala pantsi. ¹⁶ Pamwepo Iye adatenga pau zixanu na ntsomba ziwirizo, adanyang'anisa kudzulu, acipemba Mulungu ndipo adagwata-gwata, acipasa ateweri kuti agawire mbumba. ¹⁷ Wanthu wentse adadya acikhuta, ndipo ateweri adakhongobza bzakusala acidzaza bzitundu khumi na bziwiri (12).

Pedru adalewa bza Jezu

¹⁸ Ntsiku inango Jezu akhapemba yekha, ateweri wace akhali pamwepo, ndipo adawabvundza kuti: "Kodi mithithi ya wanthu imbalewa kuti inepano ndine yani?"

¹⁹ Iwo adatawira aciti: "Anango ambalewa kuti ndimwe Juwau M'batizi. Anango ambalewa kuti ndimwe Eriya. Ndipombo anango ambalewa kuti ndimwe mpolofita wakale-kale omwe adafa acimuka".

²⁰ Jezu dawabvundza kuti: "Kodi imwepombo mumbalewa kuti ndine yani?"

Pedru adatawira kuti: "Ndimwe Krixtu wa Mulungu".

²¹ Ndipo Jezu adawacenjeza kuti bzimwebzi aleke kuuza munthu na m'bodziyo. ²² Tenepoyo adapitiriza aciti: "Bzin'funika kuti Mwana wa Munthu aboneresedwe na bzinthu bzizinji ndipo alambidwe na atsogoleri wa aJuda, na akulu-akulu wa azibaba wa ntsembe na amisiri wa Mtemo, Iye adzaphedwe ndipo acidzalamusidwa kwa wakufa zikadzapita ntsiku zitatu".

²³ Ndipo Jezu akhauza wentse kuti: “Penu munthu an'funa kunditewera, abzilambe iye yekha, atakule m'tanda wace ntsiku zentse ndipo anditewere. ²⁴ Nakuti omwe an'funa kupulumusa moyo wace, an'dzauluza. Tsono omwe aniluzwa moyo wace thangwe ra Ine, umweyo an'dzaupulumusa. ²⁵ Kodi bzina phindu lanyi kwa munthu aciwina dziko lentse la pantsi, ndipo acitaika ayai acibzidzonga iye yekha? ²⁶ Penu munthu anibva manyazi na Ine ndipo na Mafala Yangu, Mwana wa Munthu an'dzamubverambo manyazi, pomwe an'dzabwera muukulu mwace na muukulu mwa Baba na mwa anju zakucena. ²⁷ Nin'kutsimikizirani kuti anango omwe alipanowa an'dzafa lini akanati kuwona Umambo bwa Mulungu”.

Kusanduka kwa Jezu

²⁸ Patapita ntsiku zisere Jezu watalewa bzinthu bzimwebzi, Iye adatenga Pedru na Juwau na Tiyago acikwira nawo m'phiri kuti akapembe. ²⁹ Pomwe Iye akhapemba, nkhope yace idasandulika, ndipo bzakubvala bzace bzidacena kwene-kwene bziciyetima. ³⁰ Ndipo padawoneka wanthu awiri akhambalewa-lewa na Jezu. Wanthuwo akhali Mozeji na Eriya. ³¹ Iwo akhawoneka mu ukulu bwakuyetima, ndipo akhambalewa-lewa bza kayendedwe ka Jezu, bzomwe bzikhafuna kucitikira kuJerusalema.

³² Ndipo Pedru na andzace akhadagona tulo. Tsono pomwe iwo adapenya, adawona kuyetima kwa Jezu na kwa andzace omwe akhali na Iye. ³³ Pomwe iwo akhacoka, Pedru adauza Jezu kuti: “Misiri, ni bzabwino kuti tikhaliretu pano. Mbatikondze bzikumbi bzitatu, cibodzi canu, cinango ca Mozeji na cinango ca Eriya”. Tsono iye akhadziwa lini kuti alikulewa ciyani.

³⁴ Panthawe yomwe akhalewa-lewa, udabwera mtambo uciwampsinkha, ndipo iwo adabva mantha pakupita mumtambo. ³⁵ Mumtambomo mudabveka fala likhati: “Uyu ni Mwana wangu, wakusankhulidwa! Mubvereni”. ³⁶ Pomwe falalolo lidanyamala, Jezu adasala yekha. Ndipo ateweri wace adanyamala nabzo pantsiku zimwezo, alibe kuuza munthu bzomwe akhadawona.

Kulimbisidwa kwa mulumbwana wakuphatidwa na mzimu wakuipa

³⁷ Ndipo mangwana yandzace, pomwe iwo adabuluka m'phirimo, mthithi ukulu wa wanthu udabwera kudzagumana na Jezu. ³⁸ Munthu m'bodzi adakuwa pamthithipo adati: “Mbuya, ndiri kukukumbira kuti mudiwonerembo mwana wanguyu. Nakuti ni m'bodziyu ndinaye. ³⁹ Iye ambaphatidwa na mzimu wakuipa, ndipo mwacisututu ambakuwa, umbamugwesa khunyu acithamula-thamula ucimbamucokesa phobvu, umbamuleka lini cipo, ndipo ulikumudzonga. ⁴⁰ Ndidakumbira ateweri wanu kuti aucthothe, tsono iwo alibe kukwanisa”.

⁴¹ Ndipo Jezu adamutawira kuti: “Nandi m'badwe wakusaya cikhulupiriro ndipo wa ndzeru zapezi, nin'dzakhala na imwe ndicimbapirira kufikira lini? Ndibweresere mwana wakoyo pano”.

⁴² Pomwe mwanayo akhafendera, mzimu wakuipa ule udamugwesera pantsi na mpfai. Tsono Jezu adathotha mzimu wakuipa, mwana ule adalimba ndipo acimupereka kuna baba wace. ⁴³ Na tenepo wanthu wentse adadabwa na mphambvu zikulu za Mulungu.

Pomwe wanthu wentse akhadabwa na bzomwe akhacita Jezu, Iye adauza ateweri wace kuti: ⁴⁴ “Bvesesani mafala yomwe nin'funa kukuuzani: Mwana wa Munthu an'dzanyengezedwa acidzaperekedwa m'manja mwa wanthu”. ⁴⁵ Tsono iwo alibe kubvesesa mafalayo kuti bzimwebzi bzikhalewa kuti tani. Nakuti bzikhadabisika kuna iwo kuti aleke kubzibvesesa, ndipo adagopa kumubvundza mafala yamweya.

Mkulu wa umambo bwa kudzulu

⁴⁶ Ndipo ateweriwo adayamba kucitirana makani yakuti mbani an'dzakhala mkulu pakati pawo. ⁴⁷ Tsono Jezu atadziwa bzakukumbuka bzawo, adatenga mwana ndipo acimuimisa, pambali pa Iye. ⁴⁸ Ndipo Iye adawauza kuti: “Omwe an'tambira mwanayu mu dzina langu, alikunditambira. Ndipo ule omwe an'tambira ine, alikutambira Ule omwe adandituma. Nakuti ule pakati panu omwe ni ng'ono, umweyo an'dzakhala mkulu”.

⁴⁹ Juwau adati: “Misiri, tawona munthu alikucosa mizimu yakuipa mu dzina lanu ndipo tikhamuletsa, thangwe akhali lini m'bodzi wa ife”.

⁵⁰ Ndipo Jezu adatawira kuti: “Lekani kumuletsa, nakuti omwe am-bakuwengani lini, ali cipande canu”.

Asamaliya adalamba kutambira Jezu

⁵¹ Pomwe ikhafendera nthawe yakuti Jezu ayende kudzulu, Iye adakumbuka kuyenda kuJerusalema. ⁵² Ndipo adatsogoza atumiki wace. Amwewa atayenda, adakapita m'mui wa Samaria kuti akamukondzere mbuto. ⁵³ Tsono wanthu wa m'mwemo alibe kumutambira thangwe iwo adawona kuti Jezu akhayenda kuJerusalema. ⁵⁴ Pomwe Juwau na Tiyago adawona bzimwebzire, adamubvundza Jezu kuti: “Mbuya, kodi mun'funa kuti tice-merese moto wakudzulu kuti uwatenthe?”* ⁵⁵ Tsono Jezu adaceuka aci-wakalipira kuti “Imwepo mun'dziwa lini kuti ni mtundu wanyi wa mzimu omwe uli namwe, nakuti Mwana wa Munthu alibe kubwera kudzadzonga mimoyo ya wanthu koma kudzaipulumusa”. ⁵⁶ Ndipo adayenda kumui winango.

Ni bzakunesa kwene-kwene kuti utewere Jezu

⁵⁷ Pomwe iwo akhafamba munjira, munthu m'bodzi adalewa kuti: “Mbuya, nin'kutewerani kwentse komwe muniyenda”. ⁵⁸ Ndipo Jezu adamutawira aciti: “Akalinkhoo ana mphako. Mbalame zina bzitsa, tsono Mwana wa Munthu alibe na mbutoyo yakutsamirisa msolo”.

⁵⁹ Ndipo Jezu adauza munthu winango kuti: “Nditewere!”

Tsono munthuyo adati: “Mbuya, cakuyamba ndirekeni ndikapendese baba wangu”.

⁶⁰ Jezu adamutawira kuti: “Leka anyakufa apendesane wakufa wawo. Tsono iwepo ndoko ukapalidze Umambo bwa Mulungu”.

⁶¹ Ndipo winango adati: “Mbuya, ine nin'dzakutewerani, tsono ndirekeni nditome ndikagonekane na abale wangu”.

⁶² Jezu adamutawira aciti: “Munthu ali-wentse omwe aniikha manja pagejo ndipo acimbaceuka, alibe kukondzekera Umambo bwa Mulungu”.

10

Jezu adatuma ateweri makumi manomwe na awiri (72)

¹ Bzatapita bzimwebzo, Mbuya adasankula ateweri winango makumi manomwe na awiri (72) ndipo adawatuma awiri-awiri, patsogolo pace, kumizinda na mii yentse yomwe Iye akhafuna kuyenda. ² Ndipo adawauza kuti: “Bzakubvuna ni bzininji. Tsono anyakubvuna ni ang'ono-ng'ono. Na tenepo kumbirani Mbuya mwenekeciro wakubvuna kuti atumizire anyabasa kuti adzamubvunire. ³ Ndokoni! Ine ndiri kukutumizani ninga

* **9:54** Uwatenthe: Bzakunembedwa bza manja bzinango bzipendelewa kuti: “Uwatenthe ninga bzo mwe adacita Eriya?”

mabira pakati pa mphumphi. ⁴ Lekani kutakula cikhwama, napo budu, napo xango. Ndipo lekani kumusana na wanthu munjira”.

⁵ “Pomwe mun'pita munyumba iri-yentse, cakuyamba lewani kuti: ‘Mten-dere pa nyumba pano!’ ” ⁶ Panyumbapo pakakhala pana munthu omwe ana mtendere, mtendere wanu un'dzakhala pa iye. Ndipo pakakhala kuti palibe, mtenderewo un'dzabwerera kuna imwe. ⁷ Khalani panyumba imweyo, ndipo mucidya na kumwa bzomwe angakupaseni, nakuti munthu wa basa bzin'funika kuti atambire malipiro yace. Lekani kucinja-cinja panyumba.

⁸ “Mukafika mum'zinda uli-wentse, mucitambiridwa bwino, dyani bzomwe an'kupasani. ⁹ Polesani atenda omwe muniwona m'mwemo ndipo, muwauza kuti: Umambo bwa Mulungu bwafendera kuna imwe”.

¹⁰ “Tsono mukapita mumzinda ndipo mukasaya kutambiridwa bwino, dokoni mumiseu ndipo lewani kuti: ¹¹ ‘Napo pfumbi la mzinda wanu, lomwe laphatirira kundzayo kwathu, tiri kulikunkhumulira imwepo. Khalani wani kuti Umambo bwa Mulungu bwafendera’ ”. ¹² Ine nin'kuwuzani kuti: “Pantsiku imweyo pan'dzawoneka nyathwa mwa ntsisi pang'ono kuna Sodoma kuposa mzinda ule”.

Tsoka kwa mizinda yakusaya kukhumbula

¹³ “Tsoka kwa iwe, Korazini! Tsoka kwa iwe, Betisaida! Thangwe bzidab-wiso bzomwe bzidacitika pakati panu bzingadacitikira kumzinda wa Tiro na Sidoni, iwo angadakhumbula kale, mwakubvala masakha ndipo acibvumb-vulika padotha. ¹⁴ Tsono pakudzatonga, Mulungu pan'dzawoneka nyathwa mwa ntsisi pang'ono kuna Tiro na Sidoni, kuposa kuna imwe. ¹⁵ Ndipo iwe mzinda wa Kafaranawumi, kodi un'kumbuka kuti un'dzabzikwiza mpaka kudzulu? Nee, iwepo un'dzathusidwa kumbuto ya wanthu wakufa!”

¹⁶ Jesu adauza wakupfundzira wace kuti: “Ule omwe an'kubverani, alikundibvera Ine. Ule omwe an'kulambani, alikundilamba Ine. Tsono ule omwe anindiramba, alikulamba Ule omwe adandituma”.

Kubwerera kwa atumiki makumi manomwe na awiri

¹⁷ Pamwepo, atumiki makumi manomwe na awiri adabwerera mwakukomedwa ndipo adati: “Mbuya, na mizimu yakuipa kubodzi bzikhatibvera mudzina lanu”.

¹⁸ Jesu adawatawira aciti:

“Ine ndamuwona Sathani acigwa kucokera kudzulu ninga mpheni. ¹⁹ Tsono Ine ndakupasani mphambvu zakuponda nyoka na anyamkalize, ndipo mukunde mphambvu zentse za nyamadulanthaka. Ndipo palibe cinthu comwe cin'dzakudzongani. ²⁰ Na tenepoyo kondwani, sikuti thangwe mizimu yakuipa iri pantsi panu, tsono ni thangwe rakuti madzina yanu yadanembedwa kudzulu”.

Jezu adakondwa

²¹ Nthawe imweire-letu, Jesu mwakudzazidwa na Mzimu Wakucena adakondwa kwene-kwene adati:

“Ine ndiri kukutumbizani, Baba, Mbuya mwenekaciro wa kudzulu na pantsi, thangwe mudabisira adziwi ndipo wakupfundza bzinthu bzimwe-bzi, ndipo mudabzilatiza kuna ang'ono-ang'ono. Inde, Baba, nakuti tene-payu bzidakukomerani.

²² “Bzinthu bzentse ndidapasidwa na Baba wangu. Ndipo palibe omwe an'dziwa kuti Mwana ni yani, pokha-pokha Baba. Ndipo palibe omwe an'dziwa kuti Baba ni yani pokha-pokha Mwana na wale omwe Mwana angafune kulatiza”.

²³ Pamwepo Iye adacungunuka kuna atumiki wace aciwauza pamphundzu aciti: “Yakusimbidwa ni maso yomwe yali kuwona bзомwe imwepo muli kuwonabzi! ²⁴ Ndipo Ine nin'kuuzani kuti apolofita na azimambo azinji akhafunambo kuwona bзомwe imwepo mulikuwona, tsono alibe kubziwona. Ndipo akhafuna kubva bзомwe mulikubva, tsono alibe kubva”.

Mfananizo wa m'Samaliya wabwino

²⁵ Ntsiku ibodzi, munthu winango omwe akhali mpfundzisi wa Mtemo adaimirira kuti ayeze Jezu, ndipo adam'bvundza kuti: “Misiri, ni ciyani cin'funika kucita kuti ndidzakhale na moyo wakusaya kumala?”

²⁶ Jezu adamubvundza kuti: “MuMtemo mudanembedwa ciyani? Umbauwerenga tani?” ²⁷ Ndipo iye adatawira aciti: “‘Funa Mbuya, Mulungu wako, na m'tima wako wentse, na moyo wako wentse, na mphambvu zako zentse, na ndzeru zako zentse’,* ndipo ‘funambo mwandzako ninga momwe umbabzifunira iwe wekha’†”.

²⁸ Jezu adati: “Iwepo watawira bwino. Cita ndipo un'dzakhala na moyo”.

²⁹ Tsono iye, pakufuna kubziyesa wabwino, adabvundza Jezu kuti: “Kodi mwandzanguyo mbani?”

³⁰ Ndipo Jezu adamutawira aciti: “Pakhana munthu m'bodzi omwe akhapolika kucokera kuJerusalema kuyenda kuJeriko, ndipo adagumana na akambowa. Iwo adam'khundula bzakubvala, adam'menya, ndipo adayenda acimusiya wafumphira. ³¹ Tsono baba wa ntsembe winango akhapolikambo na njira imweire. Pomwe adamuwona munthu ule, adamutsembera. ³² Ndipo tenepoyombo adapita m'Levi. Pomwe adafika pa mbuto ire adamuwona, adatsembera ³³ Tsono m'Samaliya m'bodzi, omwe akhali paulendo adafika pomwe pakhana munthuyo ndipo atamuwona adam'bvera ntsisi. ³⁴ Na tenepo adafendera, acimutsuka bzironda na kuthulurira vinyu na mafuta acimumanga. Pomwe adamala adam'pakiza pabulu wace, aciyenda naye kunyumba ya alendo acikamucengeta bwino. ³⁵ Mangwana yace, adacosa denariyo‡ ziwiri acipasa mwenekaciro wa nyumba ya alendo ndipo adati: ‘Koya munthuyu. Pomwe ine nin'dzabwera nin'dzalipira bzentse bзомwe wadzonga mwakupitirira kobirizi’ ”.

³⁶ “Tsono pa atatuwa, iwepo unikumbuka kuti ni muponi wapafupi na mwamuna ule omwe adamenyedwa na akambowa?”

³⁷ Mpfundzisi wa Mtemo adatawira aciti: “Wapafupi na iye ni ule omwe adamubvera ntsisi”. Ndipo Jezu adamuuzza kuti: “Kacitembo bzibodzi-bodzibzo”.

Jezu adayenda kukawona Marta na Maliya

³⁸ Jezu na ateweri wace akhafamba paulendo, adafika pamudzi winango, adatambiridwa panyumba ya mkazi wakucemerredwa Marta.

³⁹ Maliya m'bale wace wacikazi adakakhala pafupi na Mbuya, acimbabva mafala yace. ⁴⁰ Tsono Marta akhadedema na basa lizinji. Ndipo adafendera kuna Jezu aciti: “Mbuya! Kodi mulikuwona lini kuti m'bale wanguyu ali kundilekerera basa ndekha-ndekha? Muuzeni adzandithandize!”.

⁴¹ Ndipo Mbuya adamutawira aciti: “Marta, Marta! Ulikudedema ndipo ulikucita bzinthu bzizinji. ⁴² Tsono, cin'funika ni cibodzi cokha. Maliya wasankhula cinthu cabwino. Ndipo palibe munthu omwe angadzamucosere”.

* **10:27** Deu 6:5 † **10:27** Lev 19:18 ‡ **10:35** Denariyo: Ikhali kobiri ya ndzayaya yomwe ikhandendemera na kuphata basa ntsiku ibodzi.

11

Jeju adapfundzisa kupemba

¹ Pantsiku inango Jeju akhapemba pambuto ibodzi. Pomwe adamala kupembako, mteweri wace m'bodzi adamuuzwa kuti: “Mbuya, tipfundzisen-imbo kupemba, ninga momwe Juwau akhapfundzisira ateweri wace”.

² Ndipo iye adawauza kuti: “Mukapemba mbalewani kuti:

“Baba!

Dzina lanu liremekezedwe.

Umambo bwanu bubwere.

³ Tipaseni cakudya cathu ca ntsiku na ntsiku.

⁴ Mutirekere bzakuipa bzathu,
nakuti ifembo timbalekerera
wentse wale omwe ambatiphonyera.

Ndipo lekani kutileka ticigwa
mukuyezedwa”.

⁵ Pamwepo adawauza kuti: “Onani, tingalewe kuti m'bodzi wa imwe anax-amwali wace aciyenda kuna iye pakati pausiku acikamuuzwa kuti: ‘Xamwali, ndikumbizembo pau zitatu, ⁶ nakuti ndabweredwa na mulendo xamwali wangu, ndipo ndiribe cakuti ndingamupase’.

⁷ “Ndipo ali m'nyumbayo acimutawira kuti: ‘Leka kundinesa. Nda-funga kale msuwo, ine na wana wangu tagona kale. Ningalamuke lini kuti ndidzakupase bzomwe wakumbira’. ⁸ Ine nin'kuuzani kuti ‘Napo iye akaleka kulamuka kuti amupase pau pakuti ni xamwali wace, tsono iye an'dzalamuka basi thangwe la kumunesa ndipo an'dzamupasa bzentse bzomwe iye an'funa’.

⁹ “Na tenepo nin'kuuzani kuti: Kumbirani, ndipo mun'dzapasidwa. Nyang'anani, ndipo mun'dzabziwona. Gogodzani, ndipo msuwo un'dzafungulidwa. ¹⁰ Nakuti wentse ule omwe an'kumbira ambapasidwa. Na ule omwe ambanyang'ana ambabziwona. Na ule omwe ambagogodza ambafunguliridwa.

¹¹ “Kodi ni baba mponi pakati panu, omwe mwana wace akakumbira ntsomba angamupase nyoka? ¹² Ayai penu an'kumbira dzai angamupase nyamkalize? ¹³ Imwepo wanthu wakuipa, mumbadziwa kupasa wana wanu bzinthu bzabwino, ndiye tani tsono Baba wanu wa kudzulu, an'dzapereka lini Mzimu Wakucena kwa wale omwe an'dzamukumbira?”

Jeju na Sathani

¹⁴ Pantsiku ibodzi Jeju akhacosa mzimu wakuipa omwe ukhadasandusa munthu kukhala bewewe. Pomwe mzimuwo udacoka, bewewe adayamba kulewa-lewa ndipo mthithi udadabwa. ¹⁵ Tsono wanthu anango pakati pawo adalewa kuti: “Ni kudzera kuna Belizebu, mkulu wa mizimu yakuipa, omwe Iye alikucosesa mizimu yakuipa”. ¹⁶ Anango akhambamuyeza Jeju, acimbamukumbira cizindikiro ca kudzulu.

¹⁷ Tsono Jeju pakudziwa ndzeru zawo, adawauza kuti: “Umambo bwentse bomwe bun'gawana bucipoka bokha bun'pfudzika, Ndipo banja likagawika licipoka lokha lin'pasuka. ¹⁸ Penu Sathani akagawika acipoka yekha, umambo bwace bungapitirize tani? Ndirikulewa bzimwebzi thangwe ra kuti imwepo mulikulewa kuti ndirikucosa mizimu yakuipa kudzera kuna Belizebu. ¹⁹ Penu Ine ndiri kucosa mizimu yakuipa mudzina la Belezebu, kodi wana* wanu alikucosa mizimu yakuipa na mphambvu ya yani? Na

* **11:19** Wana: Ayai ateweri.

tenepo iwo caiwo ndiwo an'dzatsimikiza kuti imwepo ndimwe wakuphonya. ²⁰ Tsono, penu Ine ndiri kucosa mizimu yakuipa kudzera ku mphambvu za Mulungu, ni kulewa kuti Umambo bwa Mulungu bwakufikirani.

²¹ “Munthu wa mphambvu, akatenepo kuti ana bzifuzo bzakumenya nabzo, acimbalindira nyumba yace. Bzinthu bzace bzimbakoyedwa bwino. ²² Tsono munthu winango wa mphambvu kuposa, akam'menya acimukunda, ambamutengera bzifuzo bzomwe akhatumba nabzo. Ndipo wakukundayo ambagawa bzinthu bzace bzire.

²³ “Ule omwe ali lini na Ine ambandiwenga. Ndipo ule omwe an'gwezeka lini pabodzi na Ine, alikumwaza.

²⁴ “Mzimu wakuipa ukacoka muna munthu, umbayenda kumbuto za kucidambo kukanyang'ana kupuma, ndipo ukasaya mbuto, umbalewa kuti: ‘Tsapano nin'bwerera kumui komwe ndacokera’. ²⁵ Ndipo ukafika, umbagumana nyumbayo idapsairidwa ndipo idacena. ²⁶ Pamwepo umbayenda ndipo umbakatenga mizimu inango minomwe yakuipa kuposa iwo, ndipo ikapita imbakhiliratu m'mwemo. Ndipo khalidwe la munthu ule limbadza-lemwa kuipa kuposa pakuyamba”.

²⁷ Pomwe Jezu akhalewa bzimwebzo, mkazi m'bodzi adakuwa pakati pamthithi wa wanthu aciti: “Wakusimbidwa ni mkazi omwe adakubala na kukumamisa”.

²⁸ Tsono Iye adatawira aciti: “Nenene, wakusimbidwe ni wale omwe ambabva fala la Mulungu aciriteweza”.

Cizindikiro ca Jona

²⁹ Pomwe mthithi wa wanthu ukhathimizirika, Jezu adayamba kulewa aciti: “Uyu ni m'badwe wa wanthu wakuipa! Iwo an'funa cizindikiro. Tsono palibe cizindikiro na cibodzico comwe an'dzawonesedwa, kupambula ca Jona. ³⁰ Nakuti Jona akhali cizindikiro kuna wanthu wa kuNinive. Mwana wa Munthu an'dzakhalambo cizindikiro kuna m'badwe umweyu. ³¹ Ndipo Mambo Wacikazi wa Kunyantsi an'dzalamuka kudzatonga wanthu wa m'badwe umweyu, ndipo acidzawapasa nyathwa, nakuti Mambo Wacikaziyo adacokera kwakumalizira kwa dziko kuti adzabve udziwi bwa Solomoni, ndipo ali pano omwe ni mkulu kuposa Solomoni. ³² Na tenepo wanthu wa kuNinive an'dzalamuka pantsiku ya kutongedwa pabodzi na m'badwe umweyu kuti adzaumange mulando. Nakuti iwo adakhumbula bzakuipa bzawo pomwe Jona adapalidza. Tsono ali panoyu ni mkulu kuposa Jona.

Ceza ca thupi

³³ “Palibe munthu ambagasa ciphani-phani aciikha pa mbuto yakubisika ayai acicigwanankhira na citundu. Koma ambaciikha padeca, kuti wanthu omwe an'pita awone ceza. ³⁴ Ndipo maso ni ceza ca thupi. Maso yako yakakhala yabwino, thupi lako lentse lin'khala lakudzala na ceza. Tsono yakakhala yakuipa, thupi lako lentse lin'dzala na mdima. ³⁵ Na tenepo, khalani wa cheru kuti ceza comwe ciri mkati mwanu cireke kukhala mdima. ³⁶ Ndipo thupi lako lentse likakhala lakudzala na ceza, palibe mbali yalene na ibodziyo yomwe ingakhale na mdima, lin'dzakhala lakungwerewera mwathunthu, ninga momwe ciphani-phani cimbacitira kuna iwe”.

Jezu adatsimula aFalizi na Adziwi wa Mtemo

³⁷ Pomwe Jezu adamala kulewa-lewa, m'falizi m'bodzi adamucemera kuti akadye naye. Ndipo Jezu adayenda, acikakhala pa meza. ³⁸ Tsono m'falizi ule

atawona kuti Jezu alibe kusamba mwa misinda akanati kudya, adadabwa nabzo.

³⁹ Pamwepo Mbuya adamuuzwa kuti: “Imwe, aFalizi mumbatsuka kunja kwa mkombo na ndiro, tsono mkati mudadzala na mingululi ndipo kuipa.

⁴⁰ Apsirumwe! Kodi ule omwe adakondza kunja, ni m'bodzi-bodzi lini omwe adakondza mkati? ⁴¹ Tsono cakuyamba pasani wakusauka bzomwe munabzo mundiro ndipo mun'dzawona kuti bzentse bzidzakhala bzakuce-nesedwa kuna imwe.

⁴² “Tsoka kuna imwe, afalizi, thangwe mumbapasa Mulungu bza-khumi bza Mdimba, tumbeu twakununcira, tumbeu twakukomesa cakudya ndipombo na ca mbeu zentse za m'dimba, tsono mumbanyoza cirungamo na lufoi la Mulungu! Imwepo bzikhafunika kuti mucite bzinthu bzimwebzi mucisaya kuleka kucita bzinango bzire.

⁴³ “Tsoka kuna imwe, afalizi, thangwe mumbafuna m'mipando ya ulemu m'nyumba za mipembo ndipo kumbamusidwa padeca!

⁴⁴ “Tsoka kuna imwe, afalizi, thangwe muli ninga nthutu zomwe zimba-wonedwa lini, wanthu ambaziponda acisaya kuzidziwa!”

⁴⁵ Ndipo mdziwi wa Mtemo m'bodzi adamuuzwa kuti: “Misiri, pomwe mulikulewa mafala yamweya muli kutukwana na ife kubodzi”.

⁴⁶ Tsono Jezu adati: “Kuna imwe, apfundzisi wa Mtemo, tsoka kuna imwembo! Nakuti mumbanyamuza andzanu mitolo yomwe ni yakunesa kuti iwo ainyamule, ndipo imwepo-letu mumbawathandiza lini napo na cala cokha.

⁴⁷ “Tsoka kuna imwepo thangwe mumbamanga nthutu za apolofita omwe adaphedwa na makolo yanu. ⁴⁸ Tenepayu imwepo mulikupereka umboni bwa bzomwe makolo yanu yadacita. Iwo adapha apolofita ndipo imwepo mulikuwakondzera nthutu. ⁴⁹ Na thangwe limwero, Mulungu muudziwi bwace kuti: ‘Nin'dzatumiza apolofita na atumiki, tsono winango an'dzaphedwa ndipo winango wa iwo an'dzanzunzidwa’. ⁵⁰ Na tenepo, m'badwe umweyu un'dzapasidwa mulandu thangwe ra mulopa wa apolofita wentse, omwe udayerera kuyambira pakulengedwa kwa dziko. ⁵¹ Kuyambira mulopa wa Aberi mpaka mulopa wa Zakaliya, omwe adaphedwera pakati pa guwa la ntsembe na mbuto yakucena. Cadidi, ine ndikuku-uzani kuti m'badwe umweyu un'dzapasidwa mulandu wa bzentsenebzi.

⁵² “Tsoka kwa imwe, adziwi wa Mtemo, nakuti mwapamba m'funguliso wa kudziwa. Imwepo caiye mulibe kupita ndipo mudapingiza omwe akhali pafupi kupita”.

⁵³ Pomwe Jezu adacoka pamwepo, afalizi na adziwi wa Mtemo adayamba kumuwenga kwene-kwene, acimbamupasa mibvundzo mizinji, ⁵⁴ kuti amunyang'anire mathangwe pomwe aniwatawira.

12

Mcenjezo thangwe ra afalizi

¹ Panthawe imweyo, mthithi wa bzulu na bzulu bza wanthu watakhoncezana, kufika pakumbapondana m'bodzi na mwandzace, Jezu adayamba kulewa-lewa cakuyamba na ateweri wace, adati: “Khalani na cheru kuna bzakufufumisa bza aFalizi, bzomwe ni cipa-maso. ² Palibe cinthu cakumpsinkhika comwe cin'dzasaya kuwoneka, ayai cakubisika comwe cin'dzasaya kudziwika. ³ Nakuti bzentse bzomwe mudalewa pam'dima bzin'dzabveka pakungwerewera, ndipo bzomwe imwepo mudalewa mwakawere-were m'kati mwa nyumba, bzin'dzabvekera pantsodzi.

⁴ “Ine nin'kuuzani, axamwali wangu kuti: Lekani kugopa omwe ambapha thupi, ndipo akhamala bzimwebzo palibe cinango comwe ambakwanisa kucita pomwe. ⁵ Tsono Ine nin'dzakulatizani omwe an'funika kugopedwa: Gopani Ule omwe, akamala kupha thupi, ana mphambvu za kuthusa mudindi la moto. Cadidi-letu, Ine nin'kuuzani kuti, Umweyo m'gopeni. ⁶ Ungagulise lini mbalame zixanu na tukobiri tuwiri? Nakuti palibe na ibodziyo yomwe ni yakuyebwedwa na Mulungu. ⁷ Napo tsisi lentse la mum-solo mwanu lentse ni lakulewengedwa. Lekani mantha, imwepo ndimwe wakufunika kwene-kwene kuposa mbalamizo.

⁸ “Ine nin'kuuzani kuti: Ule omwe anindibvuma pakati pa wanthu, napombo Mwana wa Munthu an'dzamubvumambo pakati pa anju wa Mulungu. ⁹ Tsono ule omwe anindiramba pakati pa wanthu, an'dzalambidwambo patsogolo pa anju wa Mulungu. ¹⁰ Ule omwe an'dzalewa kuipa Mwana wa Munthu, an'dzalekereredwa. Tsono ule omwe an'dzanyoza Mzimu Wakucena, an'dzalekereredwa lini.

¹¹ “Akadzakutengani acidzayenda namwe kunyumba za mipembo, ayai kuna atongi na kwa akulu-akulu, lekeni kudzakhala na thupo kuti mun'dzabzikhocerera tani ayai mun'dzalewa ciyani. ¹² Nakuti nthawe imweyo-letu Mzimu Wakucena un'dzakupfundzisani comwe cin'dzafunika kudzalewa”.

Mfananizo wa nyakudala wakusaya ndzeru

¹³ Munthu winango pakati pa mthithi ule adauza Jezu kuti: “Misiri, uzani m'bale wangu kuti agawane na ine utaka”.

¹⁴ Ndipo Jezu adamutawira kuti: “Mwamunawe, kodi mbani adandipasa basa la kutonga ayai kukugawanisani nthaka pa uwiri bwanu?” ¹⁵ Patsogolo pace adawauza kuti: “Khalani na cheru! Khalani wakudziwa-letu kuti muleke kukhala na m'tima loko-loko wakufuna bzizinji, nakuti moyo wa munthu ulibe basa na kuwanda kwa bzinthu bzace”.

¹⁶ Pamwepo Iye adawauza mfananizo wakuti: “M'munda mwa munthu winango nyakudala mudacoka bzakudya bzizinji. ¹⁷ Ndipo iye adakumbuka mumtima mwace kuti: ‘Kodi nin'dzacita ciyani? Ndiribe kwakuikha phoso langu’.

¹⁸ “Ndipo iye adati: ‘Ndadziwa tsapano bzomwe nditi ndicite. Nin'dzapfudza magwangwa yangu ndipo ndicimanga yanango makulu, ndicidzakoya m'mwemo phosolo na bzinthu bzangu bzinango. ¹⁹ Ndipo ndin'dzalewa ndekha kuti: Iwepo una bzinthu bzizinji bzidakoyedwa kwa magole mazinji. Puma, dyaya, mwaya ndipo kondwa’.

²⁰ “Tsono Mulungu adamuza kuti: ‘Nandi wakusaya ndzeruwe! Usiku buno-letu moyo wako unimala. Tsono mbani an'sala na bzinthu bzomwe udakoyabzi?’

²¹ “Tenepayu ndibzo bzimbacitika kuna ule omwe ambabzikoyera cuma, tsono pamaso pa Mulungu umweyo ni nyakudala lini”.

Kuneseka na Moyo

²² Patsogolo pace Jezu adauza ateweri wace kuti: “Ndipopo Ine ndirikukuzani kuti: Lekani kukhala na thupo na moyo wanu, kuti mun'dzadya ciyani napo kukhala na thupo na thupi lanu kuti mun'dzabvala ciyani. ²³ Nakuti moyo ni wakufunika kuposa cakudya, ndipo thupi ni lakufunika kuposa cakubvala. ²⁴ Wonani akhungubwe: Ambabzala lini napo kubvuna, ndipo alibe magota napo magwangwa. Koma Mulungu ambawadyesa. Ndipo imwepo ndimwe wakufunika kuposa mbalame! ²⁵ Kodi mbani wa imwe, acikhala na thupo, angakwanise kubzithumizira nthawe ibodzi pa ntsiku

za moyo wace? ²⁶ Tenepoyo, penu imwe mun'kwanisa lini na pang'onopo kucita cinthu cing'ono, thangwe ranyi muna thupo na bzinango?

²⁷ “Wonani maluwu yambakula tani. Iyo yambaphata lini basa napo kuluka bzakubvala. Tsono, Ine nin'kuuzani kuti napo Solomoni, muukulu bwace bwentse, alibe kubvala ninga libodzi la maluwuwo. ²⁸ Penu Mulungu ambabvazika mauswa ya mthengo, yomwe yalipo lero mangwana yanithusidwa ku moto, ni tani kuna imwe wanthu wa cikhulupiriro cing'ono! ²⁹ Na tenepo, lekani kukhala na thupo kuti mun'dzadya ciyani ayai mun'dzamwa ciyani. Lekani kukhala na thupo na bzimwebzo. ³⁰ Nakuti dziko la wakusaya kupemba ndiro limbathamangira m'mbuyo mwa bzinthu bzimwebzi. Tsono Baba an'dziwa kuti imwepo mumbabzifuna. ³¹ Tsono nyang'anani umambo bwa Mulungu, ndipo bzinthu bzimwebzi bzin'dzathimiziridwa kuna imwe.

³² “Lekani kukhala na mantha, tubzifuwo twangu, nakuti ni kufuna kwa Baba kukupasani Umambo bwace. ³³ Gulisani bjomwe munabzo ndipo pasani wakusauka. Bzikondzereni mabudu yomwe yan'dzongeka lini, cuma kudzulu comwe cimbamala lini, kumweko mbava zimbafika lini, ndipo palibe manthedza na libodziro lingajete. ³⁴ Nakuti komwe kuna cuma cako, kumwekombo kun'dzakhala m'tima wako.

Kukhala udakondzekera pa basa

³⁵ “Khalani wakukondzeka kuti mutumikire, ndipo bziphani-pani bzanu bzikhale bzidagaka, ³⁶ ninga omwe alikudikhira mbuya wawo omwe alikucoka kuphwandu la malowozi. Kutu iye akafika ndipo akadzagogoda, adzam'fungulire msuwu pamwepo-letu. ³⁷ Wakudala atumiki wale omwe Mbuya akabwera an'dzawagumana adamudikhira. Ine nin'kuuzani kuti iye an'dzabvala kuti atumikire, an'dzawakhazika pa meza, aciwatumikira. ³⁸ Napo iye acidzafika usiku ayai madandakweca, ni nyakudala atumiki omwe mbuya an'dzagumana adakondzekera. ³⁹ Ndipo dziwani cinthu ici: Mwenekaciro wa nyumba angadadziwa kuti ni nthawe iponi in'bwera mbava, angadaleka lini nyumba yace icicholiwa. ⁴⁰ Na tenepo, imwepombo khalani mudakondzeka nakuti Mwana wa Munthu an'dzabwera panthawe yomwe imwe mukhadikhira lini”.

⁴¹ Pamwepo Pedru adabvunza kuti: “Nandi Mbuya, mfananzoyu mulikucitira ife tekha ayai kwa wanthu wentse?”

⁴² Ndipo Mbuya adatawira aciti: “Kodi mbani wakunyang'anira wakukhulupirika ndipo wa ndzeru, omwe mbuya wace angasiyire wabasa wace kuti adzawagawire phoso nthawe yace caiyo? ⁴³ Wakudala wabasa ule omwe mbuya wace akabwera an'dzam'gumana alikucita bzimwebzo ⁴⁴ Cadidi nin'kuuzani kuti iye an'dzamuikha wakunyang'anira bzinthu bzace bzentse. ⁴⁵ Tsono tingalewe kuti wabasa umweyo angalewe mumtima mwace kuti: ‘Mbuya wangu ali kucedwa kubwera’, ndipo aciyamba kumenya wabasa acimuna na wacikazi, acimbadya, kumwa na kuledzera. ⁴⁶ Mbuya wa wabasa umweyo an'dzabwera pantsiku yomwe an'dikhira lini na panthawe yomwe an'dziwa lini, an'dzamupasa nyathwa yakuwawa caibzo ndipo an'dzamupasa mbuto pabodzi na wakusaya kukhulupirira.

⁴⁷ “Wabasa omwe an'dziwa bzin'funa mbuya wace ndipo iye an'kondza lini napo kubzicita, an'dzachangidwa kwene-kwene. ⁴⁸ Tsono ule omwe an'dziwa lini ndipo acicita bzinthu bjomwe bzin'themera nyathwa, an'dzachangidwa pang'ono. Omwe an'pasidwa bzizinji, an'dzabvundzidwa bzizinji. Ndipo ule omwe adakhulupiridwa kwene-kwene, an'dzakumbiridwa bzizinji.

Jezu alibe kubweresa mtendere, tsono kupambulana

⁴⁹ “Ndidabwera kudzaikha moto padziko la pantsi, ndipo kufuna kwangu kukhali kwakuti nthawe ino ungapadhala udaphatizidwa kale! ⁵⁰ Tsono bzin'funika kuti nditambire ubatizo, ndipo ndidatsukwala mpaka bucitike! ⁵¹ Imwepo mun'kumbuka kuti ndidabwera kudzaikha m'tendere padziko la pantsi? Nee, ine nin'kuuzani kuti ndibzo lini. Kusiya kwace ni kwakuti ndidabwera kudzaikha kupambulana. ⁵² Kuyambira pano mpaka kutsogolo, pan'dzawoneka axanu pa banja libodzi wakugawana anango kuwenga andzawo: Atatu kuwenga awiri ndipo awiri kuwenga atatu. ⁵³ Ndipo an'dzakhala wakupambulana baba kuwenga mwana ndipo mwana kuwenga baba, mai kuwenga mwana wacikazi ndipo mwana wacikaziyo kuwenga mai, Mibzala kuwenga mulowola ndipo mulowola kuwenga mibzala”.

Cizindikiro ca nthawe

⁵⁴ Ndipo Jezu adauza mthithi ule pomwe kuti: “Imwepo mukawona m'tambo ulikukwira ucicokera kumadokero, pamwepo mumbalewa kuti: ‘Kun'bvumba’. Ndipo bzin'bacitika. ⁵⁵ Ndipo condzi cikamenya kucokera kunyantsi, imwepo mumbalewa kuti: ‘Lero kunipsa’, tenepoyo kumbapsa. ⁵⁶ Wacipha-maso! Imwepo mumbadziwa kufotokoza makhalidwe ya pantsi na kudzulu. Mun'taza tani kudziwa kufotokoza bzinthu bzomwe bziri kucitika nthawe ino?”

⁵⁷ “Thangwe ranyi imwepo mumbasaya kuzindikira mwekha bzomwe ni bzakulungama? ⁵⁸ Winango wa imwe akakhala kuti alikuyenda na nyamadulanthaka wace kumphala, mbacite ciri-centse kuti abverane mulanduyo umale munjiramo. Kucitira kuti nyamaduranthakayo aleke kukaufikisa kuna mkulu wa mphambvu za umangi, ndipo mkuluyo acikaupereka kuna m'tongi wa milandu ndipo mtongiyo acikamufungira m'kawoko. ⁵⁹ Ine ndirikukuuza kuti, iwepo un'dzacoka lini m'kawokomo ukanati kumala kulipira”.

13

Bza kukhumbula ayai kufa

¹ Panthawe imweire, anango wa omwe akhali pompale adauza Jezu kuti Pirato adasanganiza mulopa wa aGalireya anango na ntsembe zawo. ² Jezu adawatawira kuti: “Imwepo munikumbuka kuti aGalireyawo akhali atazi kwene-kwene kuposa andzawo, kuti abonere tenepoyo? ³ Ine nin'kuuzani kuti ndibzo lini! Tsono mukasaya kukhumbula, imwepo mwentse mun'dzadzongedwambo. ⁴ Ayai imwepo mun'kumbuka kuti khumi na asere (18) wale omwe adafa, mwa kugweredwa na nyumba itali ya Silowe, akhali atazi kwene-kwene kuposa wanthu wentse anango wakukhala muJerusalema? ⁵ Ine ninkuuzani kuti ndibzo lini! Tsono mukasaya kukhumbula, imwepo mwentse mun'dzadzongedwambo”.

Mfananizo wa mkuyu wakusaya kubala bzisapo

⁶ Ndipo Jezu adawauza mfananizo wakuti: “Munthu m'bodzi akhad-abzala mkuyu m'munda mwace mwa uva. Adayenda kuti akache bzisapo, ndipo alibe kuwona na cibodzico. ⁷ Na tenepo adauza omwe akhambanyang'anira mundayo kuti: ‘Yakwana magole matatu yomwe ndimbabwera kudzanyang'ana bzisapo mumkuyumu tsono nimbabziwona lini. Ugwate! Thangwe ranyi ulikufunga mbuto palibe basa?’

⁸ “Munthu ule adawawira kuti: ‘Mbuya, ulekeni, gole lino libodzi lokha, ndipo ine nin'dzaukerera-cerera m'bali mwa wene ndipo nin'dzauikha

manyowa. ⁹ Ukadzabala bzisapo gole lin'bwera, ni bzabwino! Ukadzasaya kubala, udzaugwate' ”.

Mkazi adacizidwa pantsiku ya sabudu

¹⁰ Ntsiku inango ya sabudu Jezu akhaphundzisa m'nyumba inango ya mipembo. ¹¹ Ndipo m'mwemo mukhana mkazi omwe akhana mzimu wakuipa omwe ukhamudwalisa mumagole khumi na masere (18). Iye akhafamba adakotama ndipo akhakwanisa lini kuthamula na pang'onopo. ¹² Pomwe Jezu adamuwona, adamucemera kutsogolo acimuuza kuti: “Mkaziwe! Iwepo watsudzuka pamatenda yako”. ¹³ Pamwepo adam'sanjika manja. Ndipo nthawe imweyo letu iye adathamuka, ndipo adapasa mbiri Mulungu.

¹⁴ Tsono mkulu wa nyumba ya kupemba adakalipa pomwe adawona kuti Jezu walimbisa munthu pantsiku ya sabudu ndipo adauza mbumba kuti: “Pana ntsiku zitanthatu zomwe zin'funika kuphata basa. Bwerani kuti mudzalimbisidwe pantsiku zimwezo, tsono sikuti ntsiku ya sabudu”.

¹⁵ Tsono Mbuya adamutawira kuti: “Wacipha-masomwe! Kodi m'bodzi na m'bodzi wa imwe ambatsudzula lini mwakudyera ng'ombe yace ayai bulu pantsiku ya Sabudu kuti akamwesa madzi? ¹⁶ Tsono mkaziyu, mwana wa Abrahamu omwe Sathani akhadamangirira mumagole khumi na masere (18), bzikhali lini bwino kuti atsudzuliwe pantsiku ya Sabudu?”

¹⁷ Pomwe iye adamala kulewa bzimwebzo anyakumuwenga wentse adanyala, tsono mbumba ikhakondwa na bzidabwiso bzentse bzomwe Jezu akhacita.

Mfananizo wa njere ya mtowe na cakufufumisa

¹⁸ Pamwepo Jezu adawabvundza kuti: “Umambo bwa Mulungu bumbawoneka ninga ciyani? Ningadzabulinganize na ciyani? ¹⁹ Budakhala ninga njere ya m'towe yomwe munthu adabzala m'munda mwace. Iyo idakula icikhala cimuti, ndipo mbalame zidakondza bzitsa m'mithawi mwawene”.

²⁰ Iye adawabvundza pomwe kuti: “Umambo bwa Mulungu nin'dzabulinganiza na ciyani? ²¹ Budakhala ninga cakufufumisa comwe mkazi m'bodzi adasanganiza na ufa buzinji, ndipo bzakumunyabzo bzidafufumisidwa”.

Msuwo wakupsindiza

²² Patsogolo pace, Jezu akhapita m'mizinda na m'mii acimbapfundzisa, akhayenda mphimpha ya kuJerusalema. ²³ Munthu winango adam'bvunza kuti: “Mbuya, kodi an'dzapulumusidwa ni ang'ono-ng'ono?” Iye adamutawira kuti: ²⁴ “Limbikani kuti mupite na pamsuwo wakupsindiza, nakuti Ine nin'kuuzani kuti azinji an'dzayezera kupita ndipo an'dzakwanisa lini. ²⁵ Mwenekaciro wa nyumba akalamuka acifunga msuwo, imwepo mudzakhala cipande ca kunja, mucimbamenya mucimbakumbira kuti: ‘Mbuya, tifungulireni msuwo’.

“Iye pamwepo, an'dzatawira kuti: ‘Nin'kudziwani lini, napo kukudziwani kuti ndimwe wa kuponi’.

²⁶ “Na tenepo imwepo mun'dzalewa kuti: ‘Timbadya na kumwa namwe, ndipo mudapfundzisa muzinjira zathu’.

²⁷ “Tsono Iye an'dzakutawirani kuti: ‘Nin'kudziwani lini, napo kudziwa kuti ndimwe wa kuponi. Cokani kuna Ine, mwentsene omwe mumbacita bzakuipa!’

²⁸ “Pamwepo pan'dzawoneka kulira na kukukuta mano, pomwe mukadzawona Abrahamu, Izaki, Jakobo na apolofita wentse ali muUmambo

bwa Mulungu, tsono imwepo mun'dzathusidwa kunja. ²⁹ Wanthu an'dzabwera kucokera kumabva-dzuwa na kumadokero, kucitunthu na kunyantsi an'dzakhala m'mipando mwawo pa meza muUmambo bwa Mulungu. ³⁰ Cadidi, pana wakumalizira omwe an'dzakhala wakuyamba ndipo wakuyamba omwe an'dzakhala wakumalizira”.

Jeju adalira thangwe ra Jerusalema

³¹ Panthawe imweyo-letu, aFalizi anango adafendera kuna Jeju ndipo adamuwuza kuti: “Coka pano! Thangwe Herodi an'funa kukupha”.

³² Ndipo Iye adawatawira aciti: “Ndokoni mukamuuze kalinkhooyo kuti: Nin'dzathotha mizimu yakuipa ndipo ndinirimbisa mbumba lero na mangwana ndipo pantsiku yacitatu nin'dzamaliza basa langu. ³³ Tsono, nin'funa kupitiriza ulendo bwangu lero, mangwana na mkuca, nakuti palibe mpolofita na m'bodziyo an'funika kuti afere kunja kwa Jerusalema!

³⁴ “Jerusalema, Jerusalema, iwepo omwe umbapha apolofita ndipo umbathusira minyala omwe ambatumidwa kuna iwe! Ni kangasi kentse komwe ine ndikhafuna kugumanisa wana wako, ninga momwe nkhuku imbagumanizira wana wace mumaphapidwe mwace, tsono imwepo mulibe kubvuma! ³⁵ Cadidi nyumba yanu in'dzakhala iribe munthu. Ine ndirikukuuzani kuti mun'dzandiwona lini pomwe mpaka imwepo mudzalewe kuti: ‘Wakusimbidwa ni ule omwe ali kubwera mudzina la Mbuya’*”.

14

Jeju adalimbisa munthu wakugwera thupi paSabudu

¹ Pantsiku inango ya sabudu, Jeju adapita munyumba mwa m'kulu winango wa aFalizi kuti akadye, ndipo wanthu akhamunyang'anisisa. ² Patsogolo pa Jeju pakhana munthu m'bodzi omwe akhana matenda yakugwera thupi. ³ Ndipo Jeju adabvundza adziwi wa Mtemo na aFalizi kuti: “Kodi ni bzakubvumizidwa ayai nee kulimbisa munthu paSabudu?” ⁴ Tsono iwo alibe kutawira. Tenepoyo, Jeju adamphata boko munthu ule acimulimbisa ndipo adamuza kuti ayende.

⁵ Pamwepo Iye adawabvundza kuti: “M'bodzi wa imwe acikhala ana mwana ayai ana ng'ombe ndipo icigwera mudindi pantsiku ya Sabudu, angaleke kukaicosa?” ⁶ Ndipo iwo alibe kutawira cinthu.

Bza kubzicepesa na kutambira alendo

⁷ Ndipo Jeju pomwe adawona momwe akhasankhulira mbuto zakulemekezeka pa meza wanthu wakucemerredwa, Iye adawauza mufananizo wakuti: ⁸ “Penu munthu winango an'kucemera pacikondweso ca malowozi, leka kusankhula mpando wakulemekezeka. Nakuti pan'dzakhala kuti pacemerredwa munthu wakulemekezeka kuposa iwepo. ⁹ Ndipo ule omwe akucemerani an'dzakuuza kuti: ‘Mpando umweyu pasa uyu’. Ndipo iwepo na manyazi un'dzakakhala pampando wakumalizira. ¹⁰ Tsono iwepo ukacemerredwa, ndoko ukakhale pampando wakunyozeke. Kucitira kuti wakucemerayo akabwera cite kudzakuuza kuti: ‘Xamwali, ndoko ukakhale pampando wakulemekezeka ule’. Ndipo iwepo un'dzalemekezeka pakati pa alendo wentsenewo.

¹¹ “Thangwe munthu ali-wentse omwe an'bzitumbiza, iye an'dzacepesedwa, ndipo omwe an'bzicepesa an'dzakuzidwa”.

¹² Pamwepo Jeju adauza omwe akhadamucemerayo kuti: “Iwepo ukakondza cakudya ca masikati ayai ca kulalira, leka kucemera axamwali

* 13:35 Mas 118:26

wako, abale ayai adzindza wako, napo wapafupi wako wakudala. Ukacita bzimwebzi, bzinifunika kuti iwo acitembo acikucemerambo ndipo tenepoyo iwepo an'dzakhala wabwezedwa. ¹³ Tsono ukakondza cakudya, cembra wakusauka, wakulemala, wakupunduka na azimola. ¹⁴ Ndipo iwepo un'dzakhala wakupfatsa thangwe iwo alibe cinthu cakudzakubwezera. Mabaibai yako yan'dzabwera panthawe yomwe wanthu wakulungama an'dzamuka kwa wakufa”.

Mfananizo wa cikondwereso cikulu

¹⁵ Munthu m'bodzi omwe akhali pameza na Jezu, pomwe adabva bzimwebzo adati: “Wakusimbidwa ni ule omwe an'dzadya pau muUmambo bwa Mulungu”.

¹⁶ Jezu adatawira kuti: “Munthu m'bodzi adacita cikondwereso cikulu kwene-kwene ndipo adacemera wanthu azinji. ¹⁷ Nthawe yatakwana yakudya adatuma nyagrinya wace kuti akauze omwe akhadacemerredwa kuti: ‘Bwerani, nakuti bzentse bzakondzeka’.

¹⁸ “Tsono iwo, m'bodzi na m'bodzi adayamba kuwonesa mathangwe. Wakuyamba adati: ‘Ndagula munda tsapanopa, nin'funa kukauwona. Ndaphata minyendo ndilekerereni’.

¹⁹ “Ndipo winango adati: ‘Ndagula bzipani bzixanu bza ng'ombe ndipo ndirikuyenda kukaziyezera. Ndaphata minyendo ndilekerereni’.

²⁰ “Ndipo winango adati: ‘Ndalowola tsapanopa, na tenepo ndiniyende lini’.

²¹ “Nyagrinya ule adabwerera ndipo adalewa bzimwebzo kuna mbuya wace. Pamwepo mwenekeciro wa nyumba adakalipa ndipo adauza nyagirinya waceyo kuti: ‘Ndoko mwakumkulumize m'miseu na m'tunjira twa m'mzinda ndipo bweresa wakusauka, wakulemala, azimola na wakupunduka’.

²² “Nyagrinyayo adalewa kuti: ‘Bzomwe mbuya mwandiuza bzacitika, ndipo mbuto ikalipo’.

²³ “Pamwepo mbuya adauza nyagrinya wace kuti: ‘Ndoko mumiseu na m'tunjira ndipo waumirize kuti apite, nyumba yangu idzadzale. ²⁴ Ine nin'kuuzani kuti: Palibe na m'bodziyo pa wale omwe adacemerredwa an'dzalawidza cikondwereso cangu’ ”.

Bza kukhala mteweri wa Jezu

²⁵ Ndipo mthithi ukulu ukhatewera Jezu. Iye pomwe adazungunuka kuna mthithi adati: ²⁶ “Penu winango an'nditewera acikhala na lufoi na baba wace, na mai wace, na mkazi wace, na wana wace, na abale wace wacimuna na wacikazi, napo moyo wace caiwo kuposa Ine, angakhale lini muteweri wangu. ²⁷ Ndipo ule omwe aninyamula lini m'tanda wace acisaya kunditewera angakhale lini mteweri wangu.

²⁸ “Mbani wa imwe, omwe akafuna kumanga cinyumba cace citali, ambayamba lini kukhala pantsi acicita citalo ca ntsengwa, kuti awone penu ana kobiri yakukwana kumaliza kumangako? ²⁹ Thangwe akaikha majomicomu ndipo akataza kucimaliza, wentse omwe aniciwona an'dzamuseka, ³⁰ acimbati: ‘Munthu umweyu, adayamba kumanga ndipo alibe kukwanisa kucimaliza’.

³¹ “Ayai ni mambo mponi akafuna kucoka kukacita nkondo na mambo winango, ambasaya kutoma wakhala pantsi acikumbuka kuti na amuna bzulu khumi an'kakwanisa kukamenyana na ule omwe ana bzulu makumi mawiri? ³² Penu an'kwanisa lini, iye an'tumiza kamangu aimikiri kuna mwandzaceyo akali patali ndipo an'kamukumbira cibverano ca mtendere.

³³ Ni bzipodzi-bodzi, ali-yentse wa imwe omwe an'siya lini bzentse bzipomwe anabzo, angakhale lini mteweri wangu.

Munyu wadziko

³⁴ “Munyu ni wabwino, tsono iwo ukamala goso, ungapwezedwe tani goso? ³⁵ Un'phata lini pomwe basa napo m'munda napo kuucita manyowa. Umbataidwa kuthengo.

“Ule omwe ana makutu yakubva, abve”.

15

Mfananizo wa bira wakutaika

¹ Ndipo wanthu wakupimisa mtsonkho na wanthu wakucemerredwa atazi adakhonczana kuti adzabve Jezu. ² Tsono aFalizi na amisiri wa Mtemo akhang'ung'udzika acimbati: “Munthu umweyu ambatambira atazi acidya nawo pabodzi”.

³ Pamwepo Jezu adawacitira mfananizo wakuti: ⁴ “Kodi mbani wa imwe, acikhala na mabira dzana, ndipo bira m'bodzi acitaika, angasiye lini makumi mapfemba na mapfemba mutsala ndipo acitewera bira wataikayo mpaka kumugumana? ⁵ Ndipo akamugumana, ambam'kupika paphewa mwakukomedwa ⁶ aciyenda kumui. Akafika, an'cembra axamwali wace na wapafupi aciwauza kuti: ‘Komedwani pabodzi na ine, nakuti bira wangu omwe akhadataika ndamugumana’. ⁷ Ine nin'kuuzani kuti, ni bzipodzi-bodzi, kudzulu kun'dzawoneka kukondwa kwene-kwene thangwe ra mtazi m'bodzi omwe anikhumbula kuposa makumi mapfemba na apfemba waku-lungama omwe an'funika lini kuti akhumbule”.

Mfananizo wa kobiri yakutaika

⁸ “Ayai, kodi ni mkazi muponi omwe angakhale na kobiri khumi za ndzayaya, icitaika ibodzi, angasaye kugasa m'bvuniko acipsaira munyumbamo ndipo aciinyang'ana bwino-bwino mpaka kuiwona? ⁹ Ndipo akaiwona, ambacembra axamwali na wapafupi wace aciwauza kuti: ‘Komedwani pabodzi na ine, nakuti kobiri yangu yomwe ikhadataika ndaiwona’. ¹⁰ Ine nin'kuuzani kuti, ni bzipodzi-bodzi pan'dzakhala na kukomedwa pamaso pa anju wa Mulungu thangwe ra mtazi m'bodzi omwe an'khumbula”.

Mfananizo wa mwana wakutaika

¹¹ Jezu adapitiriza kulewa aciti: “Munthu m'bodzi akhana wana wace awiri. ¹² Ndipo m'ng'ono adauza baba wace kuti: ‘Baba, nin'funa cipande cangu ca utaka’. Tenepoyo iye adagawa utakabo bwace kuna iwo.

¹³ “Zatapita ntsiku zing'ono-ng'ono, mwana m'ng'onoyo adalongedza bzentse bzipomwe akhanabzo, ndipo adayenda kudziko la patali. Ndipo kumweko adakadzonga bzinthu bzace bzentse na khalidwe lace lakuipa. ¹⁴ Watamala kudzonga bzentse, kudziko lire kudawoneka njala ikulu kwene-kwene, ndipo iye adayamba kubonera. ¹⁵ Na tenepo, iye adayenda kukanyang'ana basa kuna munthu m'bodzi wa mudzikomo, ndipo iye adamuyendesa kumunda kwace kuti akazikhongobze nkumba. ¹⁶ Iye akhandofuna kudzaza mimba yace na bzipomwe bzikhadya nkumbabzo, tsono palibe omwe akhamupasa cinthu.

¹⁷ “Pamwepo ndzeru zace zidabwerera acikumbuka kuti: ‘Ni wabasa angasi omwe baba wangu anawo ambadya bzicisala, ndipo ine kuno ndicifa na njala! ¹⁸ Ine ndiniyenda kuna baba wangu, ndipo ndin'kamuuza kuti: Baba, ndaphonyera kudzulu na imwepo. ¹⁹ Nin'themera lini pomwe kucemerredwa

mwana wanu. Ndiyeseni ninga m'bodzi wa wabasa wanu'. ²⁰ Patsogolo pace, adaphata njira aciyenda kuna baba wace.

“Pomwe iye akhabwera, baba wace adamuwona na kutali ndipo adadzala na ntsisi, acithamanga kuna mwana wace, ndipo adamukolombexa acimumpsona.

²¹ “Pamwepo mwanayo adalewa kuti: ‘Baba, ndaphonyera kudzulu na imwepo. Nin'themera lini pomwe kucemerredwa mwana wanu’.

²² “Tsono baba wace adauza wabasa kuti: ‘Kulumizani! Bweresani bza-kubvala bzabwino ndipo mubvazikeni. Muikheni mphete kucala cace na xangu minyendo mwace. ²³ Ndipo phatani kamkono kakunenepa muphe. Tikondze phwandu tikondwere. ²⁴ Nakuti mwananguyu akhadafa ndipo iye wamuka pomwe. Akhadataika tsono wagumanidwa’. Ndipo iwo adayamba kukondwera thangwe ra kubwerera kwace.

²⁵ “Pomwe bzhacitika bzinwebzi, mwana wace mkulu akhali kumunda. Pomwe iye akhafendera pafupi na pamuipo adabva nyimbo na wanthu akhambabzina. ²⁶ Pamwepo adacemera wabasa m'bodzi acim'bvundza kuti ni ciyani cikhacitika. ²⁷ Iye adamutawira kuti: ‘M'bale wako wabwerera, ndipo baba wako wapha kamkono kakunenepa, thangwe iye wabwerera adalimba ndipo na moyo’.

²⁸ “Mwana mkuluyo adadzala na ukali, ndipo akhafuna lini kupita. Pamwepo baba wace adabula panja ndipo adamuumiriza. ²⁹ Tsono iye adam'tawira baba wace kuti: ‘Wonani, magole yentseneya nimbaphata basa ninga nyagirinya pabasa lanu ndipo ndikanati kusaya kukubverani bzomwe munindiuza. Tsono imwepo mukanati kundipasa nee mbuzi ibodzi yokha kuti ndikondze phwandu na axamwali wangu. ³⁰ Tsono pomwe mwana wanuyu abwerera kumui, omwe adadzonga bzinthu bzanu na maputa, imwepo mwamuphera kamkono kakunenepa!’

³¹ “Baba wace adati: ‘Mwana wangu, Iwepo uli na ine nthawe zentse, ndipo bzinthu bzangu bzentse ni bzako. ³² Tsono ife tikhafunika kuti ticite phwandu ra kubwerera kwa m'bale wakoyu ndipo tikomedwe, thangwe iye akhadafa wamuka pomwe, ndipo akhadataika wagumanidwa’ ”.

16

Mfananizo wa msunga-cuma wakusaya kukhulupirika

¹ Jezu adauza ateweri wace kuti: “Msunga-cuma wa munthu m'bodzi wakudala, adapasidwa mulandu wakuti akhamudzongera bzinthu bzace.

² Ndipo iye adamucemeresaka acim'bvundza kuti: ‘Ni ciyani cimweci comwe ndirikubva bza cipande cako? Ndipasire m'dandanda wa basa lako la msunga-cuma, thangwe iwepo un'pitiriza lini pomwe kukhala msunga-cuma’ ”.

³ “Msunga-cuma ule adakumbuka kuti: ‘Mbuya wangu alikundicosa. Nin'cita ciyani? Nakuti ine kulima nin'kwanisa lini, ndipo ndina manyazi ya kumbafamba ndicikumbira. ⁴ Ndin'dziwa bzomwe nditi ndicite, kuti ndikacosedwa pabasa langu pano, wanthu anditambire m'manyumba mwawo’ ”.

⁵ “Pamwepo iye adacemera m'bodzi na m'bodzi wa wanthu omwe akhana mangawa na mbuya wace. Ndipo adabvundza wakuyamba kuti: ‘Iwepo una mangawa ya kobiri zingasi kuna mbuya wangu?’ ⁶ Iye adamutawira kuti: ‘Migolo dzana ya mafuta ya oliva’ ”. “Msunga-cuma adamuuzwa kuti: ‘Tambira tsamba lako khala mwakamkulumize ndipo nemba makumi mananu (50)’ ”. ⁷ “Patsogolo pace adabvundza waciwiri kuti: ‘Iwepo uli naye mangawa ya tani?’ Ndipo iye adatawira kuti: ‘Masakha dzana ya tirigu’ ”.

“Ndipo iye adamuza kuti: ‘Tambira tsamba lako la mangawa ndipo nembra makumi masere (80)’.

⁸ “Ndipo mbuya ule adamutenda msunga-cuma wakusaya kukhulupirika ule thangwe adabzicita na kucenjera. Nakuti wana wa dziko lino ni wakucenjera kwene-kwene kuposa wana wa ceza. ⁹ Na tenepo, ine nin'kuuzani kuti: Phatisani basa udali bwa dziko lino lakuipa kuti mukhale na axamwali, mwakuti udalibo bukadzamala mudzatambiridwe bwino kumbuto zakukhala kwakusaya kumala”.

¹⁰ “Omwe ni wakukhulupirika pa bzing'ono-ng'ono, ni wakukhulupirikambo pa bzizinji, ndipo omwe ni wakusaya kulungama pa bzing'ono-ng'ono, ni wakusaya kulungamambo pa bzizinji. ¹¹ Tenepoyo, imwepo mukasaya kukhala wakukhulupirika pakuphatisa basa udali bwa dziko lino lakuipa, mbani an'dzakukhulupirirani pa udali bwacadidi? ¹² Ndipo imwepo mukasaya kukhulupirika pa bzinthu bza anango, mbani an'dzakupasani bzomwe ni bzanu?”

¹³ “Palibe wabasa omwe angatumikire azimbuya awiri. Nakuti angawenge m'bodzi acibverana na munangoyo, ayai an'dzatumikira m'bodzi acinyoza munangoyo. Bzingacitike lini imwepo kutumikira Mulungu ndipo mucitumikira kobiri”.

Jeju adatsimula aFalizi

¹⁴ AFalizi omwe akhafuna kobiri, akhabva bzentsenebzo ndipo akhambanyaza Jeju. ¹⁵ Ndipo iye adawauza kuti: “Imwepo ndimwe omwe mumbabziyesa kuti ndimwe wakulungama pamaso pa wanthu, tsono Mulungu ambadziwa mitima yanu. Cinthu comwe ni cakufunika kwene-kwene pakati pa wanthu ni cakunyantsa pamaso pa Mulungu”.

Bzipfundziso bzinango

¹⁶ “Mtemo na bzomwe adanemba Apolofita bzidaphata basa mpaka thawe ya Juwau m'batizi. Panthawe imweyo kuyenda kutsogolo yalikupalizidwa mafala yabwino ya Umambo bwa Mulungu, ndipo wentse alikuyezera kucita mphambvu kuti apite muUmambobo. ¹⁷ Ni bzakupusa kunyembereka kudzulu na pantsi kuposa kugwa kwa kadutswa ka Mtemo”.

¹⁸ “Omwe anilamba mkazi wace acikalowola mkazi winango wacita upombo, ndipo mwamuna omwe anilowola mkazi omwe adalambidwa wacita upombo”.

Wakudala na Lazalo

¹⁹ “Pakhana munthu m'bodzi nyakudala omwe akhabvala nguwo zabwino ndipo zakobiri zizinji ntsiku zentse akhakhala pabwino. ²⁰ Ndipo patsogolo pa msuwo wace pakhana wakukumbira-kumbira m'bodzi dzina lace Lazalo, iye akhadadzala na bzilonda m'thupi. ²¹ Iye akhambafuna kudya tumbvulu tomwe tukhagwa pa meza ya nyakudala. Napombo bwaya zikhabwera kudzamunyanguta bzironda”.

²² “Idafika ntsiku yakuti wakukumbira-kumbira ule idafa, ndipo anju adamutenga aciyenda kukakhala pabodzi na Abrahamu. Ndipo wakudala ule adafambo acikapendesedwa. ²³ Mudindi la moto momwe akhaboneresedwa, iye adanyang'ana kudzulu adawona Abrahamu patali, na Lazalo pambali pa iye. ²⁴ Pamwepo, adamucemera adati: ‘Baba Abrahamu, ndibvereni ntsisi ndipo tumani Lazalo kuti akatibzike ntsonga ya cala cace m'madzi kuti adzajejerese lirime langu, thangwe ndirikubonera kwene-kwene na motoyu’ ”.

²⁵ “Tsono Abrahamu adatawira kuti: ‘Mwana wangu, ulikukumbuka kuti pomwe ukhana moyo iwepo udatambira bzinthu bzabwino, ndipo Lazalo

adatambira bzinthu bzakuipa. Tsapano lino, iye ali kutsangalazidwa kuno, ndipo iwepo uli kwakubonera. ²⁶ Ndipombo, pakati pa imwe na ife pana cigwindza cakuzika kwene-kwene, mwakuti wale omwe an'funa kucoka kumbali ya ife acibwera kuna imwe, ayai kucoka kumbali ya imwe acibwera kuna ife, an'kwanisa lini' ”.

²⁷ “Iye adatawira kuti: ‘Na tenepoyo, ine ndirikukukumbirani Baba kuti tumani Lazalo ayende kunyumba kwa baba wangu, ²⁸ nakuti ndina abale wangu axanu. Ndipo mulekeni akawacenjeze, kuti iwo asaye kubwerambo kumbuto ya kubonera ino’ ”.

²⁹ “Ndipo Abrahamu adamutawira kuti: ‘Iwo ana Mozeji na Apolofita. Awabvere amwewo’ ”.

³⁰ Iye adati: “ ‘Ni tenepoyo lini Baba Abrahamu, tsono m'bodzi pakati pa wakufa angadayenda mpaka kumweko, iwo angadakhumbula’ ”.

³¹ “Tsono Abrahamu adamutawira adati: ‘Iwo akasaya kubvera Mozeji na Apolofita, napang'onopo an'dzakwanisika lini, napo winango pakati pa wakufa acilamuka’ ”.

17

Citazo na kulekereredwa

¹ Jezu adauza ateweri wace kuti: “Bzin'kwanisika lini kupingiza bzinthu bzomwe bzin'dzacitisa mbumba kuti iphonyeke, tsono tsoka kuna munthu omwe an'dzacitisa kuti bzimwebzo bzcitike. ² Bzikhali bwino kuti munthuyo amangiriridwe mwala wa thumba m'khosi acikathusidwa pakati pa nyandza, kuposa kucitisa kuti m'bodzi wa tuwanatu acite citazo. ³ Cenjerani.

“Penu m'bale wako an'cita citazo, mutsimule, ndipo penu iye an'khumbula, mulekerere. ⁴ Penu an'cita citazo kuna iwepo kanomwe pantsiku ndipo acibwera kuna iwe kanomwe acilewa kuti: ‘Ndakhumbula’, mulekerere”.

⁵ Pamwepo atumiki adakumbira kuna Mbuya aciti: “Tithumizireni cikhulupiro cathu!”

⁶ Iye adawatawira aciti: “Penu imwepo muna cikhulupiro ninga njere ya mtowe, mungadauza mutiyu kuti: ‘Zuka ukabzizike panyandza’, Ndipo iwo un'dzakubvera.

⁷ “Mbani wa imwe omwe angakhale na wabasa wace m'bodzi, omwe angakhale kuti alikulima ayai alikuusa mabira, akafika kucokera kumatsala kodi ungamuuze kuti: ‘Bwera tsapanopa khala udye?’ ⁸ Unimuza lini terepoyo nee, koma unimuza kuti: ‘Kondza cakudya ca kulalira, kondzeka ndipo unditumikire ndidye na kumwa. Patsogolo pace iwepo ungadye na kumwa?’ ⁹ Kodi iye angamutende wabasa thangwe ra kucita bzomwe wamuza? ¹⁰ Na tenepo imwepombo, mukadzamala kucita bzentse bzomwe mungauzidwe, lewani kuti: ‘Ndife wabasa wapezi-pezi. Tsono tidacita bzire basi bzomwe tidathemera kuti ticate’ ”.

Jezu adalimbisa wamapere khumi

¹¹ Jezu pomwe akhafamba kuyenda kuJerusalema, adapita na m'malire mwa cigawo ca Samaliya na Galireya. ¹² Pomwe iye adafika m'mui winango, wamapere khumi adayenda kuna Iye. Ndipo iwo adaima patali. ¹³ Ndipo adakuwa kwene-kwene aciti: “Nandi Misiri, Jezu, tibverenimbo ntsisi!”

¹⁴ Pomwe iye adawawona, adawauza kuti: “Ndokoni mukabzilatize kuna azibaba wa ntsembe”. Pomwe iwo akhayendapo, mapere yawo yadamala.

¹⁵ M'bodzi wa iwo pomwe adawona kuti wapola, adabwerera acimbapasa mbiri Mulungu na kukuwa. ¹⁶ Iye adagodama m'minyendo mwa Jezu ndipo adamutenda. Umweule akhali munthu wa cigawo ca Samaliya.

¹⁷ Ndipo Jezu adabvundza kuti: “Kodi mulibe kupolesedwa mwentse khumi? Kodi anango apfemba ayenda kuponi?” ¹⁸ Palibe kuwoneka omwe adabwerera acitumbiza Mulungu, kupambula wakudza ule?” ¹⁹ Pamwepo Iye adamuza kuti: “Imirira ndoko, cikhulupiro cako cakupulumusa”.

Kubwera kwa Umambo bwa Mulungu

²⁰ Ntsiku inango, Jezu adabvundzidwa na aFalizi kuti ni lini bun'dzafika Umambo bwa Mulungu. Jezu adatawira kuti: “Umambo bwa Mulungu bun'bwera lini mwakuwoneka na maso, ²¹ napo kudzalewedwa kuti: ‘Ubu buli pano’ ayai ‘Ubo buli uko’, thangwe Umambo bwa Mulungu buli pakati panu”.

²² Patsogolo pace, adauza ateweri wace kuti: “In'dzakwana nthawe yomwe imwepo mun'dzafuna kuwona ntsiku ibodzi ya Mwana wa Munthu, tsono mun'dzaiwona lini. ²³ An'dzakuuzani imwepo kuti: ‘Iye ali uko’, ayai ‘Ali pano’. Lekani kudzakulumiza kuwatewera. ²⁴ Nakuti Mwana wa Munthu ntsiku yace in'dzabwera ninga mpheni mwakuti kuyetima kwace kumbayenda phampha na phampha la kudzulu. ²⁵ Tsono bzikanati kucitika, bzin'funika kuti Iye abonere kwene-kwene ndipo alambidwe na m'badwe uno.

²⁶ “Tenepayu momwe bzipacitira panthawe za Nowa, bzin'dzacitikambo panthawe yomwe Mwana wa Munthu an'dzabwera. ²⁷ Mbumba ikhambakhala icidya, icimbamwa, icimbalowozana na kumbalowodwa, mpaka ntsiku yomwe Nowa adapita muarka. Pamwepo kudawoneka cigumula ca madzi, ndipo cidapha wanthu wentse.

²⁸ “Bzipodzi-bodzimbo bzipawoneka pomwe panthawe ya Loti. Mbumba ikhadya, icimwa, ikhagula na kugulisa, ikhabzala na kumbamanga nyumba. ²⁹ Tsono pantsiku yomwe Loti adacoka muSodoma, kudabvumba moto ndipo minyala ya enxofre ya kucokera kudzulu idapha wentse.

³⁰ “Tenepoyo bzin'dzacitikambo, pantsiku yomwe Mwana wa Munthu an'dzawonesedwa. ³¹ Pantsiku imweyo ule omwe an'dzakhala ali pantsodzi penu ana bzipanthu bzace m'nyumba, an'dzaleke kubuluka kuti adzabzitenge bzipanthu bzace m'nyumba. Bzipodzi-bodzimbo, ule omwe an'dzakhala ali kumunda, adzaleke kubwerera kumbuyo thangwe ra cinthu ciricentse. ³² Kumbukirani mkazi wa Loti! ³³ Omwe an'funa kukoya moyo wace an'dzautaya, ndipo omwe an'dzataya moyo wace an'dzaupulumusa. ³⁴ Ine nin'kuuzani: Usiku bumwebo wanthu awiri an'dzakhala adagona pamphasa ibodzi. M'bodzi an'dzacosedwa ndipo winango an'dzasala. ³⁵ Akazi awiri an'dzakhala ali kupeya pabodzi, m'bodzi an'dzatengedwa winango an'dzasala. ³⁶ Wanthu awiri an'dzakhala ali kumunda, m'bodzi an'dzacosedwa, ndipo winango an'dzasala”*.

³⁷ Iwo adamubvundza kuti: “Kodi bzipwebzi bzin'dzacitira kuponi Mbuya?”.

Ndipo Iye adawatawira kuti: “Komwe kungadzawoneke citanda, pamwepo pan'dzakoncezana magola”.

18

Mfananizo wa mansiwa na mtongi

* **17:36** Mubzakunembedwa bzipinji mulibe dutswa limweri la 36.

¹ Ndipo Jezu adafotokozera ateweri wace mfananizo, wakuwawonesa kuti bzikhafunika iwo kumbapemba nthawe zentse mwakusaya kuleka. ² Iye adati: “Mumzinda winango mukhana mtongi m'bodzi omwe akhagopa lini Mulungu napo kulemekeza munthu. ³ Ndipo mumzindamo mukhana masiwa m'bodzi omwe akhambayenda ntsiku zentse kuna iye, acimbakam'kumbira kuti: ‘Nditongeni mwa cirungamo mulandu omwe uli pakati pangu na nyamadulanthaka wangu’.

⁴ “Ndipo mtongiyo akhabvuma lini kumtonga kwa nthawe itali. Tsono pakumalizira adadzakumbuka yekha kuti: ‘Napo ine nimbagopa lini Mulungu ngakhale kulemekeza munthu ali-yentse, ⁵ tsono mansiwa umweyu alikundinesa. Ndinimutonga mwa cirungamo kuti iye aleke kubwera pomwe kudzandinesa’ ”.

⁶ Ndipo Mbuya adapitiriza kulewa aciti: “Bvani bzomwe alikulewa mtongi wakusaya kulungama. ⁷ Kodi Mulungu angadzalekembo kucita cirungamo kuna wakusankhulidwa wace, omwe ambamudandaulira masikati na usiku? Kodi iye angadzacedwe kuwathandiza? ⁸ Ine nin' kuuzani kuti Iye an'dzawatonga mwa cirungamo ndipo mwakankulumize. Tsono, kodi pomwe Mwana wa Munthu an'dzabwera, an'dzagumana cikhulupiro pantsi pano?”

Mfananizo wa muFalizi na wakupimisa mtsonkho

⁹ Jezu adalewa pomwe mfananizo kuna wale omwe akhabziyesa wakulungama na kumbanyoza andzawo. Iye adati: ¹⁰ “Amuna awiri adayenda muNyumba ya Mulungu kuti akapembe. M'bodzi akhali muFalizi ndipo winangoyo akhali wakupimisa mtsonkho. ¹¹ Ndipo muFaliziyo akhadaima acimbabzipembera yekha kuti: ‘Mulungu, ine ndirikukutendani thangwe ndiribe kukhala ninga amuna anango, omwe ni mbava, wakusaya kulungama na waupombo, napo ninga wakupimisa mtsonkhoyu. ¹² Nimbabzimana kudya kawiri pamdinga, ndipo nimbapereka cakhumi ca bzinthu bzangu bzentse bzomwe nimbatambira’.

¹³ “Tsono wakupimisa mtsonkho ule akhadaima kutali, ndipo akhajiguma lini kudzulu, tsono akhambabzimenya pacifuwa, aciti: ‘Mulungu, ndibverenimbo ntsisi, nakuti ndine mtazi’.

¹⁴ “Ine nin'kuuzani kuti mwamuna umweyu, ndipo sikuti winangoyo, adabwerera kumui wakulungama patsogolo pa Mulungu. Nakuti ule omwe an'bzikuza, an'dzacepesedwa, ndipo ule omwe an'bzicepesa, an'dzakuzidwa”.

Jezu na wana

¹⁵ Ndipo mbumba ikhabweresambo wana kuti Jezu adzawakhuye. Pomwe ateweri wace adawona bzimwebzo adatsimula wale omwe akhadawabw-
eresera. ¹⁶ Tsono Jezu adawacemera wanawo kuti abwere pana iye, ndipo adati:

“Alekeni wanawo abwere kuna Ine, lekani kuwaletsa. Nakuti Umambo bwa Mulungu ni bwa wale omwe adalingana na wanawa. ¹⁷ Nin'kuuzani cadidi kuti: Omwe an'saya kutambira Umambo bwa Mulungu ninga mwana, an'dzapita lini muUmambobo cipo”.

Jezu na munthu wakudala

¹⁸ Ndipo munthu m'bodzi wakulemekezeka adabvundza Jezu kuti: “Misiri wabwino! Kodi ningacite tani kuti ndidzakhale na moyo wakusaya kumala?”

¹⁹ Jezu adamutawira kuti: “Kodi iwepo uli kundicemera kuti wabwino thangwe ranyi? Nakuti palibe munthu wabwino kuposa Mulungu yekha.

²⁰ Iwepo umbaidziwa mitemo yomwe imbati: ‘Leka upombo, leka kupha, leka kuba, leka kucita umboni wakunama, lemekeza baba wako na mai wako’ ”.*

²¹ Iye adatawira kuti: “Bzentsenebzi ndinimbabzicita kale kuyambira paubwana bwangu”.

²² Pomwe Jezu adabva bzimwebzo adamuuzwa kuti: “Casalira cinango cibodzi. Gulisa bzentse bzmwebzo unabhobzo, ndipo kobirizo ugawire wakusauka, ndipo un'dzakhala na cuma kudzulu. Patsogolo pace un-ditewere”.

²³ Tsono, pomwe iye adabva bzimwebzo adadodoma, nakuti akhadadala kwene-kwene.

²⁴ Jezu atawona kuti munthuyo wadodoma adati: “Ni bzakunesa kwene-kwene kuti wanthu wakudala adzapite muUmambo bwa Mulungu!

²⁵ Nakuti bzidapusa kuti ngamira ipite pabuli la ntsingano kuposa munthu wakudala kukapita muUmambo bwa Mulungu”.

²⁶ Ndipo wale omwe adabva mafala yamweyo adabvundza kuti: “Mbani tsono, omwe angadzapulumusidwe?”

²⁷ Jezu adatawira kuti: “Comwe munthu an'kwanisa lini, Mulungu an'cikwanisa”.

²⁸ Ndipo Pedru adati: “Ife tasiya bzentse bzmwebzo kuti tikutew-ereni!”

²⁹ Jezu adatawira aciti: “Nin'kuuzani cadidi kuti palibe omwe wasiya nyumba yace, mkazi wace, abale wace, baba wace, ayai wana wace, thangwe ra Umambo bwa Mulungu ³⁰ an'dzasaya kutambira nthawe ino-letu, kazinji kentse, ndipombo nthawe yakutsogolo kuno, moyo wakusaya kumala”.

Jezu adaleweratu kufa na kumuka kwace

³¹ Jezu adacemera ateweri wace khumi na awiri pambali aciwausa kuti: “Tirikuyenda kuJerusalema, ndipo bzentse bzmwebzo bzipanembedwa na apolofita bza Mwana wa Munthu bziti bzicitike. ³² Iye aniperekedwa kuna wanthu wakusaya kupemba†, iwo an'kamunyaza, ankamutukwana, ankamupsipira mata, ankamukwapula ndipo acimupha. ³³ Tsono pa kumala kwa ntsiku zitatu Iye an'dzalamuka”.

³⁴ Ndipo ateweri wace alibe kubvesesa bzipanthu bzipanwebzi. Mafalayo bzmwebzo yakhalewa bzipanhabisika, ndipo iwo akhadziwa lini bzmwebzo Jezu akhalewa.

Kulimbisidwa kwa zimola wa kuJeriko

³⁵ Pomwe Jezu adafika pafupi na mzinda wa Jeriko, mwamuna m'bodzi zimola akhadakhala m'mphepete mwa njira acimbakumbira-kumbira.

³⁶ Pomwe iye adabva ciwowo ca mthithi wa wanthu omwe akhapita na njira, adabvundza kuti ni ciyani cikhacitika. ³⁷ Adamuuzwa kuti: “Jezu wa kuNazareta alikupita”.

³⁸ Pamwepo iye adayamba kukuwa adati: “Jezu, Mwana wa Davide, ndibverembo ntsisi!”

³⁹ Ndipo wale omwe akhali kutsogolo adamunyamaliza kuti akhale zii. Tsono iye ndipo akhanyanyiratu kukuwa acimbati: “Nandi Mwana wa Davide, ndibverembo ntsisi!”

⁴⁰ Pamwepo Jezu adaima aciwausa kuti amubweresere mwamunayo. Pomwe mwamuna ule adafika pafupi na Iye, Jezu adamubvundza kuti:

⁴¹ “Kodi un'funa kuti ndikucitire ciyani?”

Iye adatawira kuti: “Mbuya, ine nin'funa kuti ndiwone pomwe”.

* **18:20** Eks 20:12-16; Deu 5:16-20 † **18:32** Wakusaya kupemba: Ni kulewa omwe ni ajuda lini.

⁴² Ndipo Jezu adamuuzwa kuti: “Wona! Cikhulupiro cako cakulimbisa”.
⁴³ Panthawe imweyo-letu, iye adapenya, ndipo adatewera Jezu acimbakuza Mulungu. Pomwe mbumba yentse idawona bzimwebzo, idatumbiza Mulungu.

19

Jezu na wakupimisa mtsonkho

¹ Ndipo Jezu adapita muJeriko acimbagwata na mumzinda.
² Mumzindamo mukhana mwamuna m'bodzi wakudala akhacemerredwa Zakeu, mkulu wa wakupimisa mtsonkho. ³ Iye akhafuna kudziwa kuti Jezu mbani, tsono akhana msinkhu ung'ono, ndipo akhakwanisa lini kumuwona thangwe ra mthithi wa wanthu. ⁴ Tenepoyo, adathamanga kutsogolo ndipo adakwira mumkuyu kuti amuwone, nakuti Jezu akhayenda kukapita na pamwepo.

⁵ Pomwe Jezu adafika pambuto imweire, adanyang'ana m'dzulu ndipo adati: “Zakeu, buluka kamkulumize. Nin'funa kukakhala kunyumba kwako lero”. ⁶ Pamwepo iye adabuluka mwakamkulumize ndipo adamutambira na kukondwa.

⁷ Ndipo mbumba yentse yomwe idawona bzimwebzi idang'ung'udzika icimbati: “Iye wafikira kunyumba kwa mtazi*”.

⁸ Tsono Zakeu adaima aciuzwa Mbuya kuti: “Bvani Mbuya, nin'pereka bzinthu bzangu bzentse pakati-na-kati kuna wakusauka. Ndipo penu ndidabera winango, nin'dzamubwezera kanai kentse”.

⁹ Ndipo Jezu adamuuzwa kuti: “Lero panyumba pano pafika cipulumuso! Thangwe mwamuna umweyumbo ni mwana wa Abrahamu. ¹⁰ Nakuti Mwana wa Munthu adabwera kudzalinga na kupulumusa comwe cikha-dataika”.

Mfananizo wa kobiri khumi

¹¹ Pomwe iwo akhamutetekera, Jezu adawauza mfananizo ubodzi, thangwe iwo akhali pafupi na Jerusalema ndipo mbumba ikhakumbuka kuti Umambo bwa Mulungu bungadawonekeratu pamwepo. ¹² Jezu adawauza kuti: “Pakhana mwamuna m'bodzi wa mbiri adayenda kudziko la kutali, kuti akatambire umambo ndipo akakamala abwerere. ¹³ Pamwepo, adacemera wabasa wace khumi, ndipo adawapasa kobiri khumi zakucemerredwa mina aciwauza kuti: ‘Citani kuti kobiriyi ikhale na phindu mpaka kubwera kwangu’ ”.

¹⁴ “Tsono mbumba ya mudzikomo ikhamuwenga, ndipopo adatumiza aimikiri kuti akamuuze aciti: ‘Tin'funa lini kuti munthu umweyu akhale mambo wathu’ ”.

¹⁵ “Tsono iye adaikhidwa umambo ndipo adabwerera. Pamwepo adacemera wabasa wace omwe akhadapasa kobiri, kuti adziwe adaphindula zingasi”.

¹⁶ “Wakuyamba adabwera aciti: ‘Mbuya, kobiri yanu yaphindula zinango khumi’ ”.

¹⁷ Mbuya wace adatawira kuti: “Wacita bwino, wabasa wangu wabwino! Nakuti wakhala wakukhulupirika pa bzing'ono-ng'ono, tonga mizinda khumi”.

¹⁸ “Waciwiri adabwerambo adati: ‘Mbuya, kobiri yanu yaphindula zinango zixanu’ ”.

¹⁹ “Mbuya wace adamutawira kuti: ‘Iwepombo tonga mizinda mixanu’ ”.

* **19:7** Mtazi: Ni munthu omwe atsogoleri wa aJuda akhamuyesa kuti ni wakutaza.

²⁰ “Pamwepo adabwerambo wabasa winango adati: ‘Mbuya, kobiri yanu iyi. Ine ndikhadaikoya, idamangirira papfundo pa nguwo. ²¹ Nakuti ndikhana mantha, thangwe ndimwe munthu wakunesa kwene-kwene. Mumbatenga comwe mulibe kuikha ndipo mumbabvuna bzomwe mulibe kubzala’ ”.

²² “Mbuya wace adatawira kuti: ‘Ine nin'dzakupasa mulandu na mafala yakoya, wabasa wakuipa! Iwepo ukhadziwa kuti ndine munthu wakunesa kwene-kwene, omwe ndimbatenga bzomwe ndiribe kuikha ndipo ndimbabvuna bzomwe ndiribe kubzala. ²³ Tsono, ni thangwe ranyi ulibe kukakoya kobiri yangu kuthenthe lakukoyera kobiri? Tenepayu, ndabwererepa ndin-gadatambira na phindu’ ”.

²⁴ “Ndipo adauza wale omwe akhali pamwepo, kuti: ‘Mutengereni kobiri yace pasani ule omwe ana kobiri khumi’ ”.

²⁵ “Iwo adati ‘Mbuya iye anazo kale khumi!’ ”

²⁶ “Iye adatawira kuti: ‘Ine nin'kuuzani kuti omwe anabzo, anipasidwa bzinango, tsono ule omwe alibe, napo bzomwe anabzo an'dzatengeredwa. ²⁷ Ndipo anyamadulanthaka wangu wale, omwe akhafuna lini kutongedwa na ine, abwereseni pano ndipo muwaphe patsogolo pangu!’ ”.

*Kupita kwakulemekezeka kwa Jezu muJerusalema
(Mat 21:1-11; Mko 11:1-11; Juw 12:12-19)*

²⁸ Jezu pomwe adamala kulewa bzimwebzo, adatsogola paulendo bwace acimbakwira kuyenda kuJerusalema. ²⁹ Pomwe adafika kufupi na mii ya Betifaje na Betanya, paphiri likhacemerredwa Phiri la Oliva, adatuma ateweri wace awiri adawauza kuti: ³⁰ “Ndokoni pamui omwe uli kut-sogoloyo, ndipo pakupita m'muimo mun'kawona kabulu kadamangirira, komwe palibe omwe adakapakira kale. Mukakatsudzule mucibwera nako kuno. ³¹ Penu winango an'kakubvundzani kuti: ‘Thangwe ranyi muli kukatsudzula?’ Kamuuzeni kuti: Mbuya alikukafuna”.

³² Ndipo wale omwe akhadatumidwa adayenda ndipo adakagumana kabulu kale ninga momwe akhadauzidwa. ³³ Pomwe iwo akhatsudzula kabuluko, wenekaciro adawabvundza kuti: “Thangwe ranyi imwepo mulikukatsudzula kabuluka?”

³⁴ Iwo adatawira kuti: “Mbuya alikukafuna”.

³⁵ Iwo adakatenga aciyenda nako kuna Jezu, acitandika bzakubvala bzawo pakabulupo ndipo adathandiza Jezu kuti apakire. ³⁶ Pomwe Iye akhambayenda mbumba ikhatandika bzakubvala bzawo munjira. ³⁷ Pomwe akhali pafupi na phompho la phiri la Oliva, mthithi wentse wa ateweri adayamba kutumbiza Mulungu mwakukondwa, ndipo akhambakuwa, thangwe ra bzipadabwiso bzentse bzomwe iwo adawona. Akhambati:

³⁸ “Wakusimbidwa ni mambo omwe alikubwera mudzina la Mbuya!”†

“Mtendere kudzulu
ndipo mbiri kuna Mulungu!”

³⁹ Ndipo aFalizi anango omwe akhali pakati pa mthithi wa wanthuwo adauza Jezu kuti: “Misiri, tsimulani ateweri wanu!”

⁴⁰ Jezu adawatawira kuti: “Ine nin'kuuzani kuti, iwo akanyamala minyalayi in'dzakuwa”.

Jezu adalira thangwe ra Jerusalema

† 19:38 Mas 118:26

⁴¹ Pomwe Jezu akhafika pafupi aciwona mzinda wa Jerusalema, adaulirira mzindawo ⁴² ndipo adati: “Iwepo ungadadziwa lero kuti ni ciyani cingakupase mtendere! Tsono tsapano lino cidabisika ciniwoneka lini na maso yako. ⁴³ Zirikubwera ntsiku zomwe anyamadulanthaka wako an'dzakucerera madindi, an'dzakuzungulira mbali zentse. ⁴⁴ Ndipombo an'dzakudzonga pabodzi na wana wako padziko. An'dzasiya lini mwala padzulu pa undzace, thangwe imwepo mulibe kuzindikira mpata wa kuzungiridwa kwanu”.

Jezu adacenesa Nyumba ya Mulungu

⁴⁵ Pamwepo Iye adapita m'Nyumba ya Mulungu ndipo adayamba kuthotha omwe akhacita malonda mkatimo. ⁴⁶ Jezu adawauza kuti: “Bzidanembedwa kuti: ‘Nyumba yangu in'dzakhala nyumba ya kupembera’‡ Tsono imwepo mulikucita ‘nkhunde ya mbava’§”.

⁴⁷ Ndipo ntsiku zentse Jezu akhambapfundzisa m'Nyumba ya Mulungu. Tsono akulu-akulu wa azibaba wa ntsembe, adziwi wa Mtemo, na atsogoleri wa mbumba akhafuna kumupha. ⁴⁸ Tsono iwo akhakwanisa lini kuwona mpata wakuti abzicite bzimwebzo, thangwe mbumba yentse yomwe akhamubva, ikhatengeka mitima na mafala yaceyo.

20

Bza kupasidwa mbvumo kwa Jezu

¹ Pantsiku ibodzi pomwe Jezu akhambapfundzisa wanthu na kumbapalidza Mafala yabwino m'Nyumba ya Mulungu, adafika akulu-akulu wa azibaba wa ntsembe na adziwi wa Mtemo na atsogoleri wa mbumba, ² ndipo adamubvundza aciti: “Kodi wabvumizidwa na yani kuti ucite bzinthu bzimwebzi? Mbani wakubvumiza?”

³ Ndipo Iye adawatawira kuti: “Ine nin'kupasanimbo mbvundzo ubodzi. Ndiuzeni kuti: ⁴ Kodi ubatizo bwa Juwau ukhali bwa Mulungu ayai bwa wanthu?”

⁵ Ndipo iwo akhambabvundzana okha-okha acimbati: “Tikalewa kuti: Bukhali bwa Kudzulu, Iye andzatubvundza kuti: ‘Tsono thangwe ranyi mudasaya kum'tawira?’. ⁶ Tsono tikalewa kuti: Bukhali bwa wanthu, mbumba yentse in'dzatiboma na minyala, thangwe iwo akhadziwisisa kale kuti Juwau akhali mpolofita”.

⁷ Na tenepo iwo adatawira kuti: “Tinidziwa lini kuti bukhali bwa kuponi”.

⁸ Pamwepo Jezu adati: “Nin'kuzani lini na pang'onopo kuti mbani adandibvumiza kucita bzinthu bzimwebzi”.

Mfananizo wa alimi

⁹ Ndipo Jezu adayamba kuwauza mfananizo wakuti: “Mwamuna m'bodzi adabzala m'munda wa uva, adaukumbiza kuna alimi anango ndipo adayenda ulendo bwa nthawe ikulu. ¹⁰ Pomwe nthawe yakubvuna idakwana, iye adatumiza wabasa wace m'bodzi kuna wakulima wale kuti akamupase cipande ca bzisapo bza m'mundamo. Tsono wakulimawo adamumenya ndipo adam'bweza cimanja-manja. ¹¹ Iye adatumiza wabasa winango, tsono umweyombo adamumenya ndipo adamunyaza acimubweza cimanja-manja. ¹² Iye adatumiza pomwe wacitatu, ndipo iwo adamupweteka acimuthotha.

¹³ “Ndipo mwenekaciro wa mundayo adalewa kuti: ‘Kodi ndicite tani? Ndin'tuma mwana wangu wakufunika. Pinango pentse angadzamulemekeze’.

14 “Tsono pomwe alimi adamuwona, adapangana adati: ‘Umweyu ndiye wautaka. Mbatimupheni, ndipo utaka udzakhala bwathu’. 15 Tenepo iwo, adamuthusa kunja kwa munda ndipo adamupha.

“Kodi mwenekaciro wa munda aniwacita ciyani tsono? 16 An'dzabwera, acipha alimi wale ndipo mundayo an'dzapasa anango”.

Pomwe mbumba idabva bzimwebzo, idati: “Bzimwebzi bzireke kucitika cipo!”

17 Tsono Jezu adawanyang'anisisa ndipo adawabvundza kuti: “Tsono, bzinilewa ciyani bzomwe bzipanembedwa kuti:

“ ‘Mwala omwe wakumanga nyumba adaulamba, udakhala mwala wapagonyo’ ”.*

18 “Centse comwe cin'dzagwera pa mwala umweyu cin'dzagwatika-gwatika, ndipo ule omwe an'dzagweredwa na iwo, an'dzasanduka pfumbi”.

19 Ndipo apfundzisi wa mtemo na akulu wa azibaba wa ntsembe akhanyang'ana njira yakufuna kumumanga pamwepo letu, nakuti akhadazindikira kuti akhalewa iwo pomwe adalewa mfananizo umweyo. Tsono iwo akhana mantha na mbumba.

M'bvundzo wa mapimidwe ya mtsonkho

20 Ndipo pakum'fambira m'mbuyo, iwo adatuma wanthu wakutapa mkanwa omwe akhabzilatiza ninga wabwino kuti aphate Jezu pa cinthu comwe mumafala yomwe angadalewayo, mwakuti akwanise kumupereka kuna akulu wa utongi.

21 Tenepoyo wakufambira m'mbuyowo adati: “Misiri tin'dziwa kuti umbalewa na kupfundzisa bzomwe ni bzabwino, ndipo mulibe tsankho na wanthu. Tsono mumbapfundzisa njira ya Mulungu malinge na cadidi.

22 Kodi ni bzabwino kupima mtsonko kuna Seza, ayai ni bzabwino lini?”

23 Tsono Jezu akhadziwa kale ndzeru zawo ndipo adawatawira kuti:

24 “Ndilatizeni kobiri ibodzi in'cemerredwa denariyo. Kodi nkhopeyi na dzina bzomwe bziri pana iwo, ni bza yani?”

25 Iwo adatawira kuti: “Ni bza Seza”.

Iye adawauza kuti: “Na tenepo, pasani Seza bzomwe ni bza Seza, ndipo Mulungu bzomwe ni bza Mulungu”.

26 Ndipo iwo alibe kukwanisa kumutapa mkanwa pa fala liri-lentse patso-golo pa mbumba. Mwakudabwa na katawiridwe kace, adakhala zii.

Cadidi ca kumuka kwa wakufa

27 Ndipo aSadusi anango, omwe ambalewa kuti palibe kulamuka kwa wakufa, adafendera kuna Jezu na mbvundzo wakuti: 28 “Misiri, Mozeji adatisiyira manemba yakuti penu m'bale wa mwamuna akafa acisiya mkazi alibe wana, umweyo bzin'funika kuti alowole mansiwayo kuti abalire wana m'bale wace. 29 Ndipo akhalipo abale anomwe. Wakuyamba adalowola ndipo adafa alibe kusiya wana. 30 Waciwiri 31 na wacitatu ndipombo anangowo adamulowola. Wentsenewo anomwe adafa, alibe kusiya wana. 32 Pakumalizira mkaziyo adadzafambo. 33 Kodi pantsiku yakudzalamuka kwa wakufa mkaziyo an'dzakhala wa yani, nakuti anomwe wentsenewo akhadamulowola?”

34 Jezu adawatawira aciti: “Wana wa pantsi pano ambalowola na kulowozana, 35 tsono wale omwe angayesedwe wakuthemera kucita cipande ca dziko lomwe lirikubwera ndipo na kulamuka kwa wakufa iwo

* 20:17 Mas 118:22

an'dzalowola lini ayai kudzalowozana, ³⁶ ndipo iwo an'dzafa lini pomwe, nakuti ali ninga anju. Ni wana wa Mulungu, nakuti ni wana wa kulamuka kwa wakufa. ³⁷ Bzakuti wakufa an'dzalamuka pomwe, Mozeji adalatiza kale pa bzakunemba bzomwe bzimbalewa citsamba comwe cikhagaka moto, pomwe iye adacemera Mbuya kuti: 'Mulungu wa Abrahamu, Mulungu wa Izaki na Mulungu wa Jakobo'. ³⁸ Ndipo Iye ni Mulungu lini wa wakufa, tsono ni Mulungu wa wamoyo, nakuti kwa Iye wentse ana moyo".

³⁹ Anango wa adziwi wa mtemo anango adamuuzza kuti: "Misiri, watawira bwino!". ⁴⁰ Na tenepo, palibe kuwoneka winango wakumubvundza pomwe.

Krixtu ni Mbuya wa Davidi

⁴¹ Pamwepo Jezu adawabvundza kuti: "Koni mumbalewa tani kuti Krixtu ni mwana wa Davidi?"

⁴² "Davide caiyeyo ambalewa mulivu la Masalimu kuti:

" 'Mbuya adalewa kuna Mbuya wangu kuti:

Khala kuboko langu lamadidi,

⁴³ mpaka ine ndiikhe

anyamadulanthaka wako ninga cakupondera

ca minyendo yako'.[†]

⁴⁴ Tenepoyo Davidi adamucemera 'Mbuya'. Tsono, iye angakhale tani mwana wace?"

⁴⁵ Pomwe mbumba yentse ikhamutetekera, Jezu adauza ateweri wace kuti: ⁴⁶ "Cenjerani na adziwi wa mtemo. Iwo ambafuna kufamba ad-abvala bzakudeka, ndipo ambafuna kwene-kwene kumusidwa mumisika ndipo ambafuna kukhala mumbuto zabwino munyumba zakupemba na mu makondwereso. ⁴⁷ Iwo ambadzonga munyumba za amansiwa, ndipo kuti apulumbudze ambacita mipembo ya mwa nthawe itali. Amuna amwewa an'dzapasidwa nyathwa ikulu kwene-kwene".

21

Cakupereka ca mansiwa

¹ Ndipo Jezu adanyang'anisisa adawona wanthu wakudala acimbaikha cakupereka cawo mukaxa ya bzakupereka. ² Iye adawonambo mamsiwa wakusauka acithusa tukobiri twace tuwiri. ³ Ndipo Jezu adalewa kuti: "Nin'kuuzani kuti mamsiwa wakusaukayu wapereka bzinzi kuposa anangowa wentse. ⁴ Wentsewewa apereka bzomwe bzasalira. Tsono iye, pa usauki bwace, wapereka bzentse bzomwe akhali nabzo kuti bzimuthandizepa moyo wace".

Cilatizo ca nthawe yakumalizira

⁵ Ateweri wace anango akhambasimba bza mantikade ya Nyumba ya Mulungu na minyala yabwino ndipo na bzakuperekedwa kuna Mulungu. Tsono Jezu adalewa kuti: ⁶ "Bzimwebzi bzomwe imwepo mulikuwona, zin'dzafika nsiku zakuti pan'dzakhala lini mwala padzulu pa undzace. Minyala yentse in'dzagumulidwa".

⁷ Pamwepo iwo adamubvundza kuti: "Misiri, kodi bzin'dzacitika lini bzinthu bzimwebzi? Ndipo ni ciratizo ciponi comwe cin'dzawonesa kuti bziri pafupi kucitika?"

⁸ Iye adawatawira kuti: "Cenjerani kuti muleke kupumpsidwa. Nakuti azinji an'dzabwera mudzina langu, acidzati: 'Ndine-pano', ndipo 'Nthawe

[†] 20:43 Mas 110:1

yafendera'. Lekani kudzawatewera. ⁹ Ndipo mukadzabva kulewa bza nkhondo na kusandukirana, lekani kudzabva mantha. Bzin'funika kuti pakuyamba bzipacitike bzinthu bzipwebzi, tsono kumala kwa dziko kun'dzafika lini nthawe imweyo-letu".

¹⁰ Patsogolo pace adati: "Dziko na dziko lin'dzamenyana, umambo na umambo bun'dzamenyana. ¹¹ Pan'dzawoneka kutekenyeke kukulu kwa pantsi, njala ndipo kun'dzawoneka nthenda mumbuto zakusiyana-siyana, na malengwa yakugosva ndipo kun'dzawoneka bzilatizo bzikulu bzakucokera kudzulu.

¹² "Tsono bzikanati kucitika bzinthu bzentsenebzi, iwo an'dzakumangani, acidzakufambirani m'mbuyo. Pamwepo an'dzakuperekani munyumba za mipembo na mkawoko, ndipo imwepo mun'dzayendesedwa patsogolo pa azimambo na atongi wa bzigawo, thangwe ra dzina langu. ¹³ Ndipo bzipwebzo bzin'dzakhala mpata wakuti imwepo mudzandicitire umboni. ¹⁴ Tsono dziwiratuni kuyambira tsapano lino kuti lekani kuneseka na bzomwe mun'dzalewa pakubzikhocerera. ¹⁵ Nakuti Ine nin'dzakupasani bzakulewa na udziwi bwakuti palibe na m'bodziyo wa anyamadulanthaka wanu an'dzakwanisa kulimbikira ayai kugaza. ¹⁶ Imwepo mun'dzaperekedwa ngakhale na azibaba wanu caiwo, abale wanu, anantsi na axamwali wanu, ndipo anango wa imwepo an'dzaphedwa na iwo. ¹⁷ Ndipo wentse an'dzakuwengani thangwe ra dzina langu. ¹⁸ Tsono palibe tsisi na libodziro la mumsolo mwanu lomwe lin'dzataika. ¹⁹ Kulimbika kokha ndiko kun'dzacitisa kuti imwepo mukhale na moyo.

²⁰ "Mukadzawona Jerusalema idazunguliridwa na mthithi wa acikunda, imwepo mun'dzadziwa kuti kupfudzidwa kwayene kuli pafupi. ²¹ Pamwepo omwe an'dzakhala ali muJudeya adzathawire kumapiri, omwe an'dzakhala ali mumzinda adzacoce, ndipo omwe an'dzakhala ali m'munda adzaleke kupita mumzinda. ²² Nakuti ntsiku zimwezo zin'dzakhala za kuboneresedwa, zakuti bzipwanirisidwe bzentsenebzi bzipwebzi bzipwebzi. ²³ Tsoka kuna akazi ana pathupi na kwa wale omwe an'dzakhala alikumamisa! Nakuti pantsi pano pan'dzawoneka matsautso makulu, na ukali kuna mbumba imweyi. ²⁴ Ndipo azinji an'dzaphedwa na bzipwebzi ndipo an'dzaphedwa ninga anyagirinya wa madziko yentsene. Jerusalema an'dzaphedwa na wanthu omwe ni aJuda lini, mpaka kudzamala kwa nthawe ya wanthuwo.

²⁵ "Ndipo kun'dzawoneka bziratizo kudzuwa, kumwezi, na kunyenyezi. Padziko la pantsi, mbumba zin'dzadandaula na mantha makulu thangwe ra kuwunga kwa mabimbi ya nyandza. ²⁶ Ndipo wanthu an'dzaphedwa na mantha ya kukumbukira bzinthu bzomwe bzin'dzabwera padziko. Ndipo mphambvu zomwe ziri kudzulu zin'dzatekenyesedwa. ²⁷ Pamwepo mun'dzawona Mwana wa Munthu alikubwera mumtambo na mphambvu ndipo na mbiri ikulu. ²⁸ Bzipwebzi bzipwebzi bzipwebzi bzipwebzi, mudzalamuke mudzalamuse msolo, thangwe cipulumuso canu ciri pafupi".

²⁹ Ndipo Jezu adawapasa mfananizo wakuti: "Wonerani kumkuyu na miti yentsene. ³⁰ Pomwe mitiyo in'phukira masamba, imwepo-letu mumbazindikira ndipo mumbadziwa kuti maindza yali pafupi. ³¹ Tenepoyombo, mukadzawona bzinthu bzipwebzi bzipwebzi, dziwani kuti Umambo bwa Mulungu buli pafupi.

³² "Ine nin'kukuuzani kuti m'badwe umweyu un'dzamala lini bzinthu bzentsenebzi bzikanati kucitika. ³³ Kudzulu na pantsi bzin'dzamala, tsono mafala yanguya yan'dzamala lini cipo.

³⁴ “Khalani na cheru, kuti mtima wanu uleke kutengeka na maphwandu, kuledzera na nkhumukira za makhalidwe ya pantsi pano, kuti ntsiku imweyo ingadzafike mwakadzidzidzi, ninga kugwa kwa diwa. ³⁵ Thangwe ntsikuyo in'dzabwera kwa wentse omwe alikukhala padziko la pantsi lentse. ³⁶ Khalani wakufungula maso nthawe zentse ndipo pembani kuti imwepo muleke kudzagumanidwa na bzinthu bzentsenebzi bzomwe bzin'dzacitika, ndipo mukhale dzololo patsogolo pa Mwana wa Munthu”.

³⁷ Jezu akhambapfundzisa ntsiku zentse m'Nyumba ya Mulungu. Ndipo kukadoka, akhakwira muphiri lakucemerredwa phiri la Oliva. ³⁸ Ndipo mbumba yentse ikhabesera kuyenda m'Nyumba ya Mulungu kukamubva.

22

Citalo cakuti aphe Jezu

¹ Ndipo ikhafendera nthawe ya cikondweso ca pau zakusaya caku-fufumisa, cakucemerredwa Paxkwa. ² Akulu wa azibaba wa ntsembe na adziwi wa Mtemo akhanyang'ana njira yakuti aphe Jezu, tsono iwo akhana mantha na mbumba. ³ Pamwepo Sathani adapita kuna Judasi, wakucemerredwa Isikaliyoti, m'bodzi wa khumi na awiri wale. ⁴ Judayo adayenda kukapangana na akulu wa azibaba wa ntsembe na atsogoleri wa acikunda wakulindira Nyumba ya Mulungu, ndipo adalewa nawo momwe angadaperekerera Jezu. ⁵ Iwo adakondwa nabzo kwene-kwene, ndipo adamuza kuti an'dzamupasa kobiri. ⁶ Ndipo Judasi adabvuma, adayamba kumbanyang'ana mpata wakuti apereke Jezu, mbumba palibe.

Ciraliro ca Mbuya

⁷ Ndipo idafika ntsiku ya pau zakusaya cakufufumisa, yomwe ikhafunika kuti aphedwe bira wakupereka ntsembe ya Paxkwa. ⁸ Jezu adatuma Pedru na Juwau, adawauza kuti: “Ndokoni mukakondze ciraliro ca Paxkwa”.

⁹ Iwo adabvundza kuti: “Kodi mun'funa kuti tikakondzere kuponi?”.

¹⁰ Iye adawatawira aciti: “Pakupita mumzinda, mun'kawona mwamuna m'bodzi adasenda tacu ya madzi. Mukamutewere mpaka panyumba yomwe iye an'kapita, ¹¹ ndipo mukauze mwenekaciro wa nyumbayo kuti: ‘Misiri watituma kudzabvundza kuti: “Ni cipinda ciponi ca alendo comwe nin'dzadyera Paxkwa na ateweri wangu?” ’ ¹² Iye an'kakulatizani nyumba ikulu ya mudzaulu yomwe ina bzombo bzentse. Imwepo kakondzereni mumwemo”.

¹³ Ndipo iwo adayenda adakawona bzentse ninga momwe Jezu adawauzira. Pamwepo adakondza Paxkwayo.

¹⁴ Pomwe nthawe idakwana, Jezu na ateweri wace adakhala pameza. ¹⁵ Ndipo Iye adawauza kuti: “Ndikhafunisisa kuti ndidye pabodzi na imwe Paxkwayi ndikanati kubonera. ¹⁶ Nakuti Ine nin'kuuzani kuti nin'dzaidya lini pomwe, mpaka Paxkwayi idzakwanirisidwe muUmambo bwa Mulungu”.

¹⁷ Ndipo adatenga mkombo aciusimba adati: “Tambirani pasanani wina na mwandzace. ¹⁸ Nakuti Ine nin'kuuzani kuti nin'dzamwa lini pomwe cisapo ca uva, mpaka kufika kwa Umambo bwa Mulungu”.

¹⁹ Ndipo Iye adatenga pau aciisimba, adaibedula ndipo adapereka kuna ateweri, adati: “Iri ni thupi rangu lomwe lin'dzaperekedwa thangwe ra imwe. Mbacitani bzimwebzi mucimbandikumbukira”.

²⁰ Bzibodzi-bodzibzo, pomwe adamala kudya, adatenga mkombo aciti: “Mkomboyu ni cipangano cipsa ca mulopa wangu, udayerera thangwe ra imwe.

21 “Tsono boko la ule omwe an'ndipereka liri pabodzi na langu pameza. 22 Nakuti Mwana wa Munthu aniyenda, ninga momwe bzipatalidwa. Tsono tsoka kuna ule omwe an'ndipereka!”. 23 Ndipo iwo adayamba kumbabvundzana kuti mbani wa iwo akhafuna kucita bzipomwebzire.

24 Padawonekambo kunesana pakati pawo, thangwe rakuti mbani wa iwo akhawonedwa ninga mkulu. 25 Jezu adawauza kuti: “Azimambo wa mbumba ambaitonga mbumbayo. Ndipo omwe ni atongi ambadzicemera kuti wanthu wabwino. 26 Tsono, kwa imwe ni tenepoyo lini. Kusiya kwace ni kwakuti, mkulu pakati panu bzip'funika kuti akhale ninga m'ng'ono. Ndipo ule omwe antonga akhale ninga wakutumikira. 27 Nakuti mkulu mbani, ule omwe ali pameza ayai ule omwe alikutumikira? Kodi mkulu ni ule lini omwe ali pameza? Tsono Ine ndiri pakati panu ninga wakutumikira. 28 Imwepo ndimwe mumbakhala muli cipande cangu pakubonera kwangu kwentse. 29 Ndipo Ine nin'kupasani Umambo, tenepoyo ninga Baba wangu adapasa Ine, 30 kuti imwepo mukwanise kudya na kumwa na Ine pameza yangu muUmambo bwangu ndipo mun'dzakhale pa mipando, mucidzatinga madzinda khumi na mawiri (12) ya Ijirayeri.

31 “Simau, Simau, Sathani wakukumbira kuti akupepeteni ninga tirigu. 32 Tsono Ine ndapemba kale kuti cikhulupiro cako cisaye kumala. Ndipo iwepo ukadzatendeuka udzakhwimisembo abale wako”.

33 Tsono iye adatawira kuti: “Mbuya, ndidakondzeka kuti ndiyende na imwe kukawoko napo kukafa”.

34 Jezu adamutawira kuti: “Ine nin'kuuza Pedru kuti, lero congwe akanati kulira katatu, iwepo un'dzandiramba kuti un'ndidziwa lini”.

35 Pamwepo Jezu adawabvundza kuti: “Kodi pomwe Ine ndidakutumani mulibe budu, sakha wa ulendo ayai xango, ciripo cinthu comwe mudasaya?”

Iwo adatawira kuti: “Palibe”.

36 Jezu adawauza kuti: “Tsono tsapano, penu imwepo muna budu, takulani ndipombo sakha waulendo. Ndipo penu mulibe cisenga, gulisani bhachi lanu mugule cisenga. 37 Nakuti bzipanembedwa kuti: ‘Ndipo Iye adayesedwa ninga kambowa’, ndipo Ine nin'kuuzani kuti bzipomwebzi bzip'funika kuti bzipitike kuna Ine. Inde ni tenepoyo, bzipomwe bzipanembedwa cipande ca Ine bzip'funika kuti bzipkwanirisidwe”.

38 Ndipo ateweri wace adatawira kuti: “Wonani, Mbuya, ibzi bzipisenga bzipwiri”. Iye adawatawira adati: “Bzip'kwana!”.

Jezu adapemba muPhiri la Oliva

39 Ndipo ninga mwa cizolowezi, Jezu adayenda kuPhiri la Oliva, ndipo ateweri wace adamutewera. 40 Pomwe adafika pambutopo adawauza kuti: “Pembani kuti musaye kugwera mukuyezedwa”. 41 Ndipo Iye adafundukira pang'ono kuna iwo, adagodama acimbapemba aciti: 42 “Baba, mukafuna cosani m'komboyu kuna Ine. Sikuti na kufuna kwangu tsono na kufuna kwanu”. 43 Ndipo adawoneka anju wa kudzulu omwe akhambamulimbisa. 44 Jezu akhadatsukwala tenepo, Iye adapemba na mphambvu kwene-kwene. Ndipo kaluma yace yikhali ninga mathotho ya mulopa yomwe yakhagwera pantsi.

45 Pomwe adaimirira watamala kupemba, adabwerera kuna ateweri wace, acikawagumana adagona thangwe ra kutsukwala. 46 Adawabvundza kuti: “Thangwe ranyi mulikugona? Lamukani ndipo pembani kuti imwepo musaye kugwera mukuyezedwa!”.

Kumangidwa kwa Jezu

⁴⁷ Pomwe Iye akhalewa-lewapo, udafika mthithi wa wanthu ukhatsogolere na Judasi, m'bodzi wa ateweri wace khumi na awiri. Ndipo iye adafendera pakhana Jezu kuti amumuse na mpsompsono. ⁴⁸ Tsono Jezu adamubvundza kuti: “Judasi, kodi iwepo ulikupereka Mwana wa Munthu na mpsompsono?”

⁴⁹ Omwe akhali na Jezu pomwe adawona bзомwe bzingadacitika, adamubvunza kuti: “Mbuya, tiwateme na bzisenga?” ⁵⁰ Ndipo m'bodzi wa iwo adapweteka acigwata khutu la madidi la wabasa wa mkulu wa azibaba wa ntsembe.

⁵¹ Tsono Jezu adawatawira kuti: “Ndimo!” Ndipo ataphata khutu la munthuyo adamulimbisa.

⁵² Pamwepo Jezu adabvundza akulu wa azibaba wa ntsembe, atsogoleri wa alindiri wa Nyumba ya Mulungu na atsogoleri wa wanthu omwe akhadabwera kudzamunyang'ana aciti: “Kodi Ine-pano ndirikutsogolera gulu la akambowa kuti imwepo mubwere na bzisenga na mpsimbo?” ⁵³ Ntsiku zentse ndikhali na imwe m'Nyumba ya Mulungu, ndipo imwe mulibe kundimanga. Tsono ino ni nthawe yanu pomwe m'dima ulikutonga”.

Pedru adalamba Jezu

⁵⁴ Ndipo adamuphata aciyenda naye kunyumba ya mkulu wa azibaba wa ntsembe. Ndipo Pedru akhambawatewera na patali. ⁵⁵ Tsono pomwe adaphatiza moto pakati pa cimtalo ca nyumbayo iwo adakhala mumbali mwa moto ndipo Pedru adayenda acikhalambo nawo pabodzi. ⁵⁶ Pomwe mtsikana wabasa adamuwona adakhala paceza ca moto. Ndipo adamunyang'anisisa acilewa kuti: “Mwamuna umweyu akhali pabodzi na Iye”.

⁵⁷ Tsono Pedru adagaza aciti: “Mkaziwe, ndinimudziwa lini”.

⁵⁸ Padandopita nthawe pang'ono, mwamuna winango adamuwona aciti: “Iwepo ndiwe m'bodzi wace”.

Pedru adatawira kuti: “Mwamunawe ndine-pano lini!”.

⁵⁹ Padandopita pomwe nthawe ibodzi yokha, munango adalewa pomwe kuti: “Cadidi mwamuna umweyu akhali na Iye, nakuti ni munthuwa ku-Galireya”.

⁶⁰ Ndipo Pedru adatawira kuti: “Mwamunawe nin'dziwa lini bзомwe iwepo ulikulewa!” Pomwe akhalewa bзимwebzo, congwe adalira. ⁶¹ Ndipo Mbuya adaceuka acinyang'anisa Pedru. Pamwepo Pedru adakumbukira bзомwe Mbuya akhadamuza kuti: “Lero congwe akanati kulira un'dzandiramba katatu”. ⁶² Ndipo Pedru atacoka pamwepo, adalira kwene-kwene na ciya.

Alindiri adamusinjirira Jezu

⁶³ Amuna omwe akhakoya Jezu akhambamusinjirira ndipo akhamumenya. ⁶⁴ Ndipo adamumpsinkha maso acimbamubvundza kuti: “Vima! Mbani omwe wakumenyayu?”. ⁶⁵ Ndipo akhamulewa mafala yanango mazinji yakutukwana.

Jezu patsogolo pa Pirato na Herodi

⁶⁶ Pomwe kudacena, lidatsonkhana gulu la akulu-akulu wa Ajuda, na akulu wa azibaba wa ntsembe na adziwi wa Mtemo, ndipo Jezu adatengedwa aciyendesedwa kuna iwo. ⁶⁷ Ndipo iwo adamubvundza kuti: “Penu iwepo ndiwe Krixtu, tiuze”.

Pamwepo Jezu adatawira kuti: “Napo ndicikuuzani imwepo mun'bvuma lini ⁶⁸ ndipo Ine ndicikubvundzani, mun'nditawira lini. ⁶⁹ Tsono kuyambira

tsapano lino kuyenda kutsogolo, Mwana wa Munthu an'dzakhala kuboko ladidi la Mulungu Wamphambvu-Zentse”.

⁷⁰ Pamwepo wentse adamubvundza aciti: “Tsono, iwepo ndiwe Mwana wa Mulungu?”

Iye adawatawira aciti: “Imwepo ndimwe mulikulewa kuti Ine ndine”.

⁷¹ Pamwepo iwo adalewa kuti: “Kodi tirikufuniranyi umboni bunango? Nakuti ife tabzibvera tekha mafala ya pamulomo pace”.

23

Jezu patsogolo pa Pirato

¹ Ndipo gulu lentse lidalamuka liciyenda na Jezu kuna Pirato. ² Ndipo iwo adayamba kumunamizira aciti: “Munthuyu tidamugumana acimbapumpsa wanthu kuti asandulukire dziko lathu. Iye alikuwaletsa kupima mtsonkho kuna Seza ndipo Iye caiye alikulewa kuti ni Krixtu, Mambo”.

³ Ndipo Pirato adabvundza Jezu kuti: “Kodi iwepo ndiwe mambo wa aJuda?”

Tsono Jezu adamutawira aciti: “Iwepo ndiwe wabzirewa”.

⁴ Pamwepo Pirato adauza akulu wa azibaba wa ntsembe na mthithi wa wanthu kuti: “Ndiri kuwona lini thangwe ra kum'pasa mulandu munthuyu”.

⁵ Tsono iwo akhangingimira acimbati: “Iye alikupumpsa mbumba yentse ya muJudeya na pfundziso lace. Adayambira kuGalireya mpaka kufika kuno”.

⁶ Pomwe Pirato adabva bzimwebzo, adabvundza kuti penu Jezu akhali wa kuGalireya. ⁷ Pomwe adadziwa kuti akhali wa kudziko lomwe likhatongedwa na Herodi, adamutumiza kuna Herodi omwe akhalimbo kuJerusalema panthawe imweyo.

⁸ Pomwe Herodi adawona Jezu, adakondwa kwene-kwene, thangwe pakhadapita nthawe itali akhabva mbiri yace akhafuna kumuwona. Ndipo akhadikhira kuti amuwona alikucita bzidabwiso. ⁹ Iye adamupasa mibvundzo mizinji, tsono Jezu alibe kumutawira. ¹⁰ Ndipo akulu wa azibaba wa ntsembe na adziwi wa Mtemo akhali pamwepo, acimbamupasa mulandu mwa mphambvu. ¹¹ Pamwepo Herodi na acikunda wace adamunyoza ndipo akhambamuseka. Adamubvazika cakubvala ca umambo acimubwezera kuna Pirato. ¹² Herodi na Pirato omwe akhabverana lini, pantsiku imweyo adayamba kuxamwalizana.

¹³ Ndipo Pirato adatsonkhanisa akulu wa azibaba wa ntsembe, atongi na mbumba, ¹⁴ aciwausa kuti: “Imwepo mwandibweresera munthuyu ninga wakupumpsa mbumba. Tsono ine ndamupasa mibvundzo patsogolo panu ndipo ndiribe kuwona pakuyambira kuti ndimupase mulandu omwe mulikumupasa. ¹⁵ Napombo Herodi, ndipopo iye adamubwezera kuna ife. Ninga momwe mulikuwoneramu, Iye alibe kucita na cinthuco comwe cingacitise kuti aphedwe. ¹⁶ Na tenepo, ine nin'dzamupasa nyathwa ndikamala ndicimuleka aciyenda”. ¹⁷ Ndipo Piratoyo bzikhafunika kuti awatsudzulire wam'kawoko m'bodzi panthawe ya cikondwereso.

¹⁸ Ndipo wanthu wentsene wale adakuwa kabodzi na kabodzi adati: “Mumalizeni umweyo! Titsudzulireni Barabasi!” ¹⁹ Tsono Barabasiyo akhali m'kawoko na thangwe ra kunyosa phiringu mumzinda na kupha wanthu.

²⁰ Pirato pakufuna kuti atsudzule Jezu, adayenda pomwe kuna iwo.

²¹ Tsono iwo adapitiriza kukuwa aciti: “Mukhomererereni! Mukhomererereni!”

²² Ndipo kacitatu iye adawabvundza kuti: “Thangwe ranyi? Ni cakuipa canyi comwe wacita munthuyu? Ndiribe kuwona thangwe lomwe lingacitise kuti aphedwe. Ndinimupasa nyathwa, ndicimuleka aciyenda”.

²³ Tsono iwo akhakumbira mwakungingimira, na kukuwa kwa mphambvu, kuti Iye akhomereredwe. Ndipo kukuwa kwawo kukhapitiriza. ²⁴ Pamwepo Pirato adabvuma kucita bzomwe iwo akhakumbirabzo. ²⁵ Adatsudzula munthu omwe akhadaikhidwa m'kawoko na thangwe ra kunyosa phiringu na kupha wanthu, ule omwe iwo akhadakumbira, ndipo adapereka Jezu ninga bzomwe iwo akhafuna.

Bza kukhomeredwa kwa Jezu

²⁶ Pomwe akhayenda naye, adaphata Simau wa kuSireni, omwe akhafika kucokera kumunda, ndipo adamutakulisa m'tanda kuti atewere nawo Jezu. ²⁷ Ndipo mthithi ukulu wa wanthu ukhamutewera, kuphatanidza na akazi omwe akhamenya pacifuwa acimbadandaula na kulira thangwe ra Iye. ²⁸ Jezu adaceuka aciwauza kuti: “Wana wacikazi wa kuJerusalema, lekani kulira Ine. Bzirireni mwekha imwepo na wana wanu! ²⁹ Nakuti ntsiku zidzafika zakuti imwepo mun'dzalewa kuti: ‘Wakusimbidwa ni omwe anibala lini, na nthumbo zomwe zikanati kubala ndipo na masuku yomwe yakanati kumamisa!’

³⁰ “ ‘Pantsiku imweyo,

“ ‘an'dzauza mapiri kuti:
“Tigwereni!”

Ndipo tumapiri kuti: “Timpsinkheni!” ’.

³¹ Nakuti, penu alikucita bzimwebzi kuna muti uwisi, kodi kuna muti wakuuma ndiye tani tsono?”

³² Ndipo amuna anango awiri, omwe akhali akambowa, adatengewambo pabodzi na Jezu, kuti akaphedwe. ³³ Pomwe adafika pambuto yomwe ikhacemerredwa Nkhadzi, adakhomerera Jezu pabodzi na akambowa pamwepo, m'bodzi kuboko ladidi winango ladzere. ³⁴ Ndipo Jezu adalewa kuti: “Baba, alekerereni nakuti iwo an'dziwa lini bzomwe alikucita”. Pamwepo iwo adagawana bzakubvala bzace mwakucita mayere.

³⁵ Mbumba ikhawona, ndipo atongi akhamunyoza acimbalewa kuti: “Adapulumusa anango, bzipulumuse iwe wekha penu ndiwe Krixtu wa Mulungu, Wakusankhulidwa”.

³⁶ Acikunda adafenderambo pana Iye, acimunyozambo. Adamupasa vinaigre, ³⁷ acimbalewa kuti: “Penu iwepo ndiwe mambo wa aJuda, bzipulumuse wekha”.

³⁸ Ndipo padzulu pamtanda wace pakhana tsamba lomwe likhadanembedwa kuti: UYU NI MAMBO WA aJUDA.

³⁹ Ndipo m'bodzi wa akambowa omwe akhadakhomereredwambo akhatukwana Jezu kuti: “Kodi iwepo ndiwe lini Krixtu? Bzipulumuse wekha na ifembo!”.

⁴⁰ Tsono kambowa winangoyo adamutsimula, adati: “Kodi iwepo ulibe mantha na Mulungu, napo Iye acipasidwa nyathwa ibodzi-bodzi na ife?

⁴¹ Ife-pano tapasidwa nyathwa yakuthemera na bzomwe tacita. Tsono munthuyu alibe kucita cinthu cakuipa”.

⁴² Pamwepo iye adati: “Jezu, mundikumbukiremba mukapita muUmbambo bwanu”. ⁴³ Jezu adamutawira kuti: “Ine nin'kutsimikizira kuti: Lero iwepo un'kakhala na ine kuParaizo”.

Impfa ya Jezu

⁴⁴ Tsono ikhali pafupi-fupi kukwana kati-na-kati ya masikati, ndipo m'dima udampsinkha dziko lentse la pantsi mpaka nthawe zitatu za kumaulo. ⁴⁵ Dzuwa lidaleka kugaka, ndipo nguwo yakugwatisira M'nyumba ya Mulungu idang'ambika pakati-na-kati. ⁴⁶ Pamwepo Jezu adakuwa kwene-kwene aciti: “Baba, ndiri kupereka mzimu wangu m'manja mwanu”. Atamala kulewa bzimwebzo, adafa.

⁴⁷ Pomwe mkulu wa gulu la acikunda wa ciRoma adawona bzmwe bzi-dacitika, adatumbiza Mulungu adati: “Cadidi-letu munthuyu akhali waku-lungama”. ⁴⁸ Ndipo mbumba yentse yomwe ikhadatsonkhana kuti iwone bzmwe bzhacitika, pomwe idawona bzimwebzo idayamba kubzimenya pacifuwa ndipo icimbafundukira. ⁴⁹ Tsono wentse omwe akhamudziwa, kuphatanidza na akazi omwe akhadamutewera kuyambira kuGalireya adaima kutali, acimbawona bzhacitikabzo.

Kupendesedwa kwa Jezu

⁵⁰ Pakhana mwamuna m'bodzi omwe akhacemerredwa Zuze, omwe akhali m'bodzi wa gulu likulu la Ajuda, mwamuna wabwino ndipo wakulungama, ⁵¹ omwe akhalibe kubvuma katongedwe kawo napo kubverana na bza-kucita bza anango. Ndipo iye akhali wa kuArimateya, mzinda wa aJuda, ndipo akhadikhira Umambo bwa Mulungu. ⁵² Adayenda kukakumbira citanda ca Jezu kuna Pirato. ⁵³ Pamwepo, iye adacibulusa citandaco acicifunyizira panguwo icena ndipo adakacipendesa pathenje lomwe likhanati kuikhidwa kale munthu. ⁵⁴ Ndipo ikhali ntsiku yakukondzekera ndipo kukhali kuyamba kwa Sabudu.

⁵⁵ Akazi omwe akhadaperekeza Jezu kucokera kuGalireya, adatewera Zuze, ndipo adawona thenje na momwe citanda ca Jezu cidaikhidwa mumwemo. ⁵⁶ Patsogolo pace, adabwerera kumui acikakondzekera mafuta ya kununchira yakudzoza. Ndipo adapuma paSabudu, mwakuteweza langizo.

24

Kumuka kwa Jezu kwa wakufa

¹ Pantsiku yakuyamba ya mdzinga macibese-bese, akazi adatakula bzakununcira bzmwe akhadakondza aciyenda nabzo kuthenje. ² Adakagumana cimwala cikhadacosedwa padindipo. ³ Tsono pomwe adapita alibe kuwona thupi la Mbuya Jezu. ⁴ Adabva mantha, acitaza kudziwa kuti angadacita ciyani. Mwakadzidzidzi adawoneka amuna awiri akhadabvala bzakuyetima ninga dzuwa adaima pambali pawo. ⁵ Pamwepo akaziwo adatsulima nkhope zawo na mantha, ndipo amuna wale adawabvundza aciti: “Thangwe ranyi imwepo mulikunyang'ana munthu wamoyo pakati pa wakufa? ⁶ Iye ali lini pano! Wamuka! Kumbukirani bzmwe Iye adakuuzani, pomwe Iye akhali na imwe kuGalireya adati: ⁷ ‘Ni bzakufunika kuti Mwana wa Munthu an'dzaperekedwa m'manja mwa wanthu atazi kuti adzakhomereredwe, acidzamuka pantsiku yacitatu’ ”. ⁸ Pamwepo iwo adadzakumbukira mafala ya Jezu.

⁹ Pomwe iwo adabwerera kuthenje, akaziwo adakalewa bzentsenebzo kuna atumiki khumi na m'bodzi wale, na kwa wanthumbo winango wentse. ¹⁰ Omwe adauza apostolowo bzimwebzi akhali Maliya Madalena, Juwana, na Maliya mai wa Tiyago, ndipo na anango omwe akhanawo pabodzi. ¹¹ Tsono bzmwe akaziwo akhalewa, apostolo adabva ninga mbwambwa ndipo alibe kubzibvuma. ¹² Tsono Pedru adalamuka acithamanga kuyenda

kuthenje. Pomwe adakasondzokera, adawona nguwo yokha palibe cinango comwe adawona, adafundukira, ndipo adabwerera kumui mwakudab-wisidwa na bzomwe bzikhadacitika.

Bza njira yakuyenda kuEmausi

¹³ Pantsiku imweyo, ateweri wace awiri akhayenda kumui ukhace-meredwa Emausi, omwe ukhali pamtantho wa kirometru khumi na ibodzi (11) kucokera kuJerusalema. ¹⁴ Ndipo munjira iwo akhambalewa bzomwe bzikhadacitika. ¹⁵ Pomwe iwo akhalewa-lewa acimbagazana, Jezu caiye adafendera pana iwo aciyenda nawo pabodzi. ¹⁶ Tsono maso yawo yadapin-gizidwa kuti aleke amuzindikire.

¹⁷ Jezu adawabvundza kuti: “Kodi mulikufamba mucimbalewa-lewa ciani?”

Pamwepo iwo adaima, ndipo nkhope zawo zikhalatiza kutsukwala. ¹⁸ M'bodzi wa iwo wakucemerredwa Kireyopa adamubvundza kuti: “Kodi iwepo ndiwe wekha mulendo muJerusalema muno omwe un'dziwa lini bzomwe bzidacitika mumwemo ntsiku zimwe zino?”

¹⁹ Ndipo Iye adabvundza kuti: “Bziponi?”

Iwo adamutawira kuti: “Bzomwe bzidacitika kuna Jezu wa kuNazareta. Iye akhali mpolofita, wa mphambvu pamafala ndipo na mabasa patsogolo pa Mulungu na kwa mbumba yentse. ²⁰ Ndipo akulu wa azibaba wa ntsembe na atongi wathu adamupereka kuti apasidwe mulandu wakuphedwa, ndipo adamukhomerera. ²¹ Tsono ife tikhadhikira kuti Iye ndiye angadadzapu-lumusa Ijirayeri. Ndipo lero ni ntsiku yacitatu kucokera pomwe bzidaci-tika bzentsenebzi. ²² Akazi anango pakati pathu atidzidzimusa lero. Iwo macibese-bese ayenda kuthenje ²³ ndipo alibe kukawona thupi la Jezu. Abwerera ndipo atiuza kuti adakagumana yakhali maso-mphenya ya anju, omwe alewa kuti Iye ana moyo. ²⁴ Pamwepo anango wa ife ayenda kuthen-jeko ndipo akawona cadidi bzentse ninga momwe alewera akaziwo, tsono alibe kumuwona Jezu”.

²⁵ Ndipo Jezu adawauza kuti: “Nandi wakupusamwe, ndipo wakucedwa kukhulupirira pa bzentse bzomwe apolofita adalewa! ²⁶ Kodi bzikhafunika lini kuti Krixtu abonere na bzinthu bzimwebzi, kuti adzapite muukulu bwace?” ²⁷ Ndipo kuyambira kuna Mozeji mpaka Apolofita wentse, adawauza bzomwe bzikhalewedwa Mubzakunemba kucipande cace.

²⁸ Pomwe adafika pafupi na mui omwe iwo akhayenda, Jezu adacita ninga akhafuna kupitirira. ²⁹ Tsono iwo adamungingimira kwene-kwene aciti: “Khalani pano na ife, nakuti kwadoka. Dzuwa lirikumira”. Pamwepo, Iye adapita acikhala nawo.

³⁰ Pomwe Iye akhali pa meza na iwo, adatenga pau, acikuza Mulungu ndipo adaibedula acipereka kuna iwo. ³¹ Pamwepo maso yawo yadafunguka ndipo adamuzindikira ndipo Iye adanyembereka pa maso yawo. ³² Ndipo iwo adabvundzana wina na mwandzace kuti: “Kodi tikhapsa lini mitima yathu pomwe Iye munjira akhambatiuza mafala ndipo akhatipfundzisa Bzakunemba?” ³³ Panthawe imweyo letu iwo adabwerera aciyenda ku-Jerusalema. Kumweko adakaguma atumiki khumi na m'bodzi ndipo na omwe akhadakoncezana nawo pabodzi, ³⁴ akhambalewa kuti: “Ni cadidi! Mbuya adalamuka ndipo adawonekera kuna Simau!”. ³⁵ Pamwepo awiriwo adawafotozera bzentse bzomwe bzidacitika munjira, ndipo na momwe adadzamuzindikira Jezu pomwe adabedula pau.

Jezu adawoneka kuna ateweri wace

³⁶ Pomwe iwo akhalewa bzimwebzo, Jezu adawonekera pakati pawo ndipo adawauza kuti: “Mtendere ukhale na imwe!”.

³⁷ Ndipo iwo adadzidzimuka adakhala na mantha, akhakumbuka kuti alikuwona muzukwa. ³⁸ Iye adawauza kuti: “Thangwe ranyi imwepo mulikuneseka ndipo thangwe ranyi mulikupenuka mumitima mwanu?”

³⁹ Wonani manja yangu na minyendo yangu. Ndine pano-letu! Ndiphateni muwone. Mzukwa alibe thupi ngakhale mafupa ninga momwe mulikundi-woneramu.

⁴⁰ Pomwe adamala kulewa bzimwebzo, adawalatiza manja na minyendo.

⁴¹ Iwo alibe kubvuma, thangwe ra kukondwa na kudabwa, ndipo Jezu adawabvundza kuti: “Kodi muna cinthu cakudya pano?” ⁴² Iwo adamupasa nthindi ya ntsomba yakuwocha, ⁴³ ndipo Iye adadya pamaso pawo.

⁴⁴ Ndipo Jezu adawauza kuti: “Ni bzimwebzi bзомwe ndikhadakuuzani pomwe ndikhali namwe pabodzi kuti: Bzikhafunika kuti bzicitike bzentse bзомwe bzidanembedwa cipande ca Ine muMtemo wa Mozeji, Apolofita na Masalimu”.

⁴⁵ Pamwepo adawafungula ndzeru kuti abvesese Bzakunembabzo.

⁴⁶ Ndipo adawauza kuti: “Bzidanembedwa kuti Krixtu an'dzabonera ndipo acidzamuka kwa wakufa ntsiku yacitatu yace, ⁴⁷ ndipo kuti mudzina lace padzapalidzidwe kukhumbula kwa kulekereredwa bzitazo kwa mbumba yentse, kuyambira kuJerusalema. ⁴⁸ Imwepo ndimwe mboni ya bzinthu bzimwebzi. ⁴⁹ Ine nin'kutumizirani comwe Baba wangu adapicira. Tsono khalani mumzinda muno mpaka mudzatambire mphambvu za kudzulu”.

Bza kuyenda kwa Jezu

⁵⁰ Ndipo atayenda nawo mpaka pafupi na mzinda wa Betanya, Jezu adakwiza manja aciwalalisa. ⁵¹ Pomwe akhawadalisa Iye adawasiya ndipo adakwira kudzulu. ⁵² Pamwepo iwo adamutumbiza, ndipo adabwerera kuJerusalema na kukondwa kukulu. ⁵³ Ndipo iwo akhambakhala m'Nyumba ya Mulungu nthawe zentse, acimbatumbiza Mulungu.

Mafala Yabwino ya Jezu yakunembedwa na Juwau

Mafala

¹ Pakutoma likhali fala ndipo falalo likhali pabodzi na Mulungu. Ndipo iye akhali Mulungu. ² Iye pakutoma akhali na Mulungu. ³ Bzinthu bzentse bzidalengedwa na iye, tsono palibe ciri-centse cidalengedwa mwakusaya iye. ⁴ Mwa iye mukhana moyo. Ndipo moyoyo ukhali ceza ca wanthu. ⁵ Ceza cikhabvunika mumdima. Mdimu ulibe kucikunda.

⁶ Padawoneka mwamuna mwinango wakutumidwa na Mulungu, akhace-meredwa Juwau. ⁷ Iye adabwera ninga mboni kuti adzalewe bza cezaco kuti wanthu wentse wabvume kudzera mwa iye. ⁸ Ndiye lini akhali ceza. Iye adabwera kudzacitira umboni cezaco. ⁹ Cikhali ceza cacadidi comwe cidabwera padziko la pantsi kudzabvunikira wanthu wentse. ¹⁰ Iye akhali padziko ndipo ndiye adalilenga. Tsono dziko la pantsi liribe kumudziwa. ¹¹ Adabwera kuna wace tsono wacewo alibe kumutambira. ¹² Tsono wentse omwe adamutambira wacimubvuma, adawapasa mphambvu yakuti wasanduke wana wa Mulungu, wale omwe wan'khulupirira dzina lace. ¹³ Wale omwe walibe kubadwa na mulopa wa munthu, ayai kufuna kwa thupi, ayai kufuna kwa mwamuna, tsono na cifundo ca Mulungu. ¹⁴ Ndipo fala lire lidasanduka thupi licidzakhala pakati pathu, tidawona ukulu bwace, ninga ukulu bwa mwana m'bodzi yekha wa Baba, bwakudzala na ubwino na cadidi. ¹⁵ Juwau adamucitira umboni mwakukuwa kuti: “Ngumweyu omwe ndikhalewa ndiciti: Ule omwe ambwera mbuyo mwangu ninkulu kuposa ine, thangwe iye akhalipo kale ine ndikhanati kubadwa”. ¹⁶ Thangwe kwa iye tentsenefe tidatambirambo udali, ubwino padzaulo pa winango. ¹⁷ Mtemo tidapasidwa kucokera mwa Mozeji, tsono ubwino na cadidi bzidacitika kucokera kwa Jezu Krixtu. ¹⁸ Palibe munthu adawona kale Mulungu tsono mwana wace m'bodzi yekha omwe ali pakati pa Baba, ndiye adatidziwisa.

Umboni bwa Juwau M'batizi

¹⁹ Ubu ndibo umboni bomwe Juwau adalewa, pomwe Ajuda adatuma anyantsembe na Alevi kucokera kuJerusalema kuti akam'bvundze: “Ndiwe yani?”

²⁰ Pamwepo iye alibe kulamba adawauza padeca aciti: “Ine ndine lini Krixtu”.

²¹ Ndipo adam'bvundza kuti: “Tsono ndiwe yani? Kodi ndiwe Eriya?”

Iye adati: “Ndine lini”.

Adam'bvundza pomwe: “Kodi ndiwe Mpolofita?”

Iye adati: “Nee”.

²² Pamwepo adam'bvundza: “Ndiwe yani? Tiuze kuti tikakwanisembo kutawira kuna omwe atituma. Pambali yako un'tiuza ciyani?”

²³ Juwau adawatawira aciti: “Ine ndine nyakukuwa mucidambo, ndicimbati: Kondzani njira ya Mbuya” ninga bzomwe adalewa Mpolofita Izaiya.

²⁴ Wale wakhadatumidwa kuna Juwau akhali wa cipande ca afalizi
²⁵ Ndipo iwo adam'bvundza pomwe aciti: “Penu ndiwe lini Krixtu, nee Eliya, nee Mpolofita, thangwe ranyi uli kubatiza?”

²⁶ Juwau adatawira aciti: “Ine nimbabatiza na madzi tsono pakati panu pana m'bodzi omwe munati kum'dziwa ²⁷ omwe an'bwera m'mbuyo mwangu. Tsono ine ndin'themera lini kutsudzula bzingwe bza xango zace”.

²⁸ Bzimwebzo bzipacitikira kuBetanya, ng'ambu inango ya Jolodani komwe Juwau akhambabatiza.

Bira wa Mulungu

²⁹ Mangwana yandzace, pomwe Juwau adawona Jezu ali kumufenderera adalewa aciti: “Uyu ndiye Bira wa Mulungu omwe an'dzacosu bzakuipa padziko. ³⁰ Ngumweyu omwe ine ndikhalewa ndiciti: M'mbuyo mwangu an'bwera mwamuna omwe ni mkulu kuposa ine thangwe iye akhalipo kale ine ndinati kubadwa. ³¹ Inembo ndikhamudziwa lini kuti iye mbani. N dipopo ine ndabwera kudzabatiza na madzi kuti wanthu wa kuljirayeri wamudziwe”.

³² Juwau adapitiriza kulewa aciti: “Ine ndawona mzimu wa Mulungu ucibuluka kudzulu ninga nkhangaiwa, ucimbutha pamsolo pace. ³³ Ine ndikhamudziwa lini, tsono ule omwe adandituma kuti ndibatize na madzi akhadandiuza kale aciti: ‘Iwepo un'dzawona Mzimu Wakucena ucibuluka ucimbutha pamwamuna m'bodzi. Umweyo ndiye ambabatiza na Mzimu Wakucena.’ ³⁴ Nakuti ine ndidamuwona, ndipopo ndikumucitira umboni ndiciti: Iye ni Mwana wa Mulungu”.

Wakupfundzira wakuyamba wa Jezu

³⁵ Mangwana yandzace, Juwau akhali pa mbuto imweyo na wakupfundzira wace awiri. ³⁶ Pomwe adawona Jezu ali kupita na pamwepo, adati: “Uyu ndiye Bira wa Mulungu!” ³⁷ Ndipo wakupfundzira wace awiriwo pakubva bzipacitikira adam'tewera Jezu. ³⁸ Jezu adaceuka m'mbuyo, adawona kuti iwo ali kum'tewera, adawabvundza adati: “Munfunanyi?” Ndipo iwo adati: “Rabi mumbakhala kuponi?” (Rabi bzipacilewa kuti Misiri) ³⁹ Jezu adawatawira aciti: “Tiyendeni mukawone”. Iwo adayenda naye. Adakawona pomwe iye akhakhala, adacoma naye ntsiku imweyo yentse. Zikhali pafupi kukwana nthawe zinai zakumaulo. ⁴⁰ M'bodzi mwa awiriwo omwe adabva mafala ya Juwau acitewera Jezu, akhali Andereya mbale wa Simau Pedru. ⁴¹ Iye pakutoma adagumana Simau mbale wace, acimuuza aciti: “Ndagumana Mesiya!” (Mesiya bzipacilewa kuti Krixtu.) ⁴² Ndipo adayenda naye kuna Jezu. Pomwe Jezu adamunyang'ana adati: “Iwepo ndiwe Simau, mwana wa Juwau. Dzina lako lidzacementeredwa kuti Khefasi”. (Khefasi bzipacilewa kuti Pedru).

Jezu an'cemera Filipi na Natanyeri

⁴³ Mangwana yandzace, Jezu adafuna kuyenda kuGalireya. Adagumana na Filipi adamuuza kuti: “Nditewere!” ⁴⁴ Filipi akhali wa ku Betisaida, Andereyambo na Pedru akhali wa muzinda umweyo. ⁴⁵ Pomwe Filipi adagumana na Natanyeri adamuuza kuti: “Tidagumana naye ule omwe adanembedwa mu livu la Mtemo lomwe Mozeji adanemba, na lomwe mapolofita adanembambo. Ndiye Jezu wa kuNazareta, mwana wa Zuze”. ⁴⁶ Natanyeri adabvundza kuti: “Kodi kuNazareta, kungabwerembo cinthu ca bwino?”

Filipi adam'tawira aciti: “Tiyende ukawone!”

⁴⁷ Pomwe Jezu adawona Natanyeri, acifendera adamuuza aciti: “Ali kubwera kule muljirayeri wacadidi omwe alibe upumpsi!”

⁴⁸ Natanyeri adabvundza kuti: “Kodi udandidziwira kuponi iwepo?”

Jezu adamutawira aciti: “Ine ndikhadakuwona kale pomwe ukhali pamthunzi wa mkuyu, pomwe Filipi akhanati kukucemera”.⁴⁹ Pamwepo Natanyeri adatawira aciti: “Misiri, iwepo ndiwe mwana wa Mulungu! Ndiwe Mambo wa kuljirayeri!”⁵⁰ Jezu adamutawira aciti: “Kodi wakhulupirira thangwe ndakuuza kuti ndakuwona pamthunzi wa mkuyu? Mun'dzawona bzinthu bzikulu kuposa bzobzi!”

⁵¹ Ndipo adathimizira kulewa aciti: “Cadidi, dziwani kuti mun'dzawona kudzulu kucifunguka ndipo anju za Mulungu zicikwira na kubuluka kuna Mwana wa Munthu”.

2

Jezu adasandusa madzi yacikhala vinyu

¹ Pakupita kwa ntsiku ziwiri, ku Kanaa ya ku Galireya kudacitika msinda wa malowozi, mai wa Jezu akhalipombo kumweko. ² Jezu na anyakupfundzira wace adacemerewambo pa msindawo. ³ Ndipo vinyu idamala. Pamwepo mai wace wa Jezu, adamuza kuti: “Vinyu yamala”.

⁴ Jezu adatawira kuti: “Mai, ndinabzonyi? Nthawe yangu inati kukwana”.

⁵ Pamwepo, mai wace adauza akapolo kuti: “Citani bzentse bzmwe iye anirewa”. ⁶ Pakhana mitsuko mitanthatu yakukondzedwa na minyala yomwe Majudeyu akhambaphatisa basa la misambo ya kubzicenesa. Ubodzi na ubodzi ukhambapita malitru dzana (100) ya madzi.

⁷ Jezu adawauza kuti: “Dzazani madzi mitsukoyi”. Iwo adadzaza kufikisa mmiromo.

⁸ Ndipo adati: “Tungani pang'ono mukapase mtsogoleri wa msinda”. Iwo adatenga. ⁹ Pomwe mtsogoleri wa msinda adalawidza madziyo, adabva kuti yakhadasanduka vinyu. (Akhadziwa lini kuti bzidacitika tani. Akapolo ndiwo akhadziwa bzmwe bzidacitika.) Pamwepo, adacemeresanya nyakulowolayo, ¹⁰ acimuza kuti: “Wentse pakutoma wambacosa vinyu yabwino, ndipo anyakucemerewa akamala kumwa bwino-bwino, wambadzacosa vinyu yakutowa. Tsono iwepo wakoya yabwino mpaka tsapono”.

¹¹ Na tenepa, Jezu adacita cilatizo cace cakutoma kuKanaa ya ku Galireya. Adalatiza mbiri yace, anyakupfundzira wace acimukhulupirira. ¹² Pomwe adamala bzimwebzo, Jezu adapolika aciyenda ku Kafaranawumi, pabodzi na mai wace, na abale wace, na anyakupfundzira wace acikakhala kumweko ntsiku zing'ono-ng'ono.

Jezu ancenesa nyumba ya mapembero

¹³ Jezu adayenda ku Jerusalema nakuti msinda wa Paxkwa wa Majudeyu ukhadafendera. ¹⁴ Adakagumana wanthu ali munyumba ya mapembero, wacimbagulisa ng'ombe, mabira na nkhangaiwa. Ndipo anyakucinja kobiri akhadakhala mmisasa mwawo. ¹⁵ Pomwe Jezu adawona bzobzo, adapakasa nthema ya bzingwe aciyamba kuthotha wanthu wentse omwe wakhali munyumba yakupemberayo pabodzi na mabira na ng'ombe. Adataya pantsi kobiri za anyakucinja aciwapininkhulira meza zawo. ¹⁶ Kuna wakugulisa nkhangaiwa adawauza kuti: “Imwepombo cosani ibzi muno! Lekani kutenga nyumba ya Babangu muciyesa nyumba ya malonda!” ¹⁷ Anyakupfundzira wace adakumbukira bzakunemba bzakucenesedwa bzmwe bzimbatu: Lufoi na nyumba yanu lin'dzanditentha. ¹⁸ Pamwepo, akulu-akulu wa Majudeyu adamuza aciti: “Ncilatizo canyi untionesa kuti una bvumo yakucita bzobzi?”

¹⁹ Jezu adatawira aciti: “Pfudzani nyumba yamapemberoyi, ndipo ndin'dzaimanga pa ntsiku zitatu”.

²⁰ Iwo adam'tawira aciti: “Nyumbayi idatenga magole makumi manai na matanthatu kuti imale kumangidwa. Iwe uli kutiuza kuti ungamange pa ntsiku zitatu zokha?” ²¹ Tsono nyumba yomwe Jezu akhalewa likhali thupi lace. ²² Ndipopo, pomwe iye adamuka kwa wakufa, anyakupfundzira wace adadzakumbukira mafala yamwe yale. Ndipo adakhulupirira bza-kunemba na fala lomwe Jezu akhadalewa. ²³ Pomwe Jezu akhali ku Jerusalema, ku msinda wa Paxkwa, wazinji na kuwona bzidabwiso bzomwe akhacita adam'khulupirira. ²⁴ Tsono Jezu alibe kuwakhulupirira thangwe akhawadziwa wentse. ²⁵ Ndipo iye akhafuna lini kuti winango acite umboni kwa wanthu, thangwe akhadziwa bwino-bwino nciyani ciri mum'tima mwa wanthu.

3

Kugumana kwa Jezu na Nikudemu

¹ Akhalipo munthu m'bodzi pakati pa afalizi dzina lace Nikudemu. Akhali mkulu wa Majudeyu. ² Panthawe ya usiku adayenda kuna Jezu acilewa, aciti: “Misiri, tin'dziwa kuti iwepo ndiwe mpfundzisi wakucokera kuna Mulungu. Palibe munthu angacite bzidabwiso bzomwe uli kucitabzi, penu ali lini na Mulungu”.

³ Jezu adamutawira aciti: “Cadidi ndiri kukuuza kuti ule omwe akanati kubadwa papsa angawone lini ufumu bwa Mulungu!”

⁴ Nikudemu adati: “Bzingacitike tani terepoyo kuti munthu mkulu abadwe papsa? Iye angabwerere mmimba mwa mai wace acibadwa pomwe?”

⁵ Jezu adamutawira aciti: “Cadidi-cadidi ndiri kukuuza kuti bzin'funika kubadwa mwa madzi na muMzimu kuti adzapite mu ufumu bwa Mulungu. ⁶ Wentse wakubalidwa na thupi la munthu ngwa thupi. Wakubalidwa na Mzimu ngwa Mzimu. ⁷ Leka kudabwa na bzomwe ndakuuza kuti wentse an'funika kubadwa papsa. ⁸ Condzi cimbamenya komwe cinfuna, umbabva kuunga tsono umbadziwa lini kuti ciri kuyenda kuponi. Nterepoyombo kwa omwe an'badwa muMzimu”.

⁹ Nikudemu adabvundza kuti: “Kodi bzingacitike tani?”

¹⁰ Jezu adamutawira aciti: “Iwepo ndiwe misiri wa ku Ijirayeri. Kodi un'dziwa lini bzimwebzi? ¹¹ Cadidi-cadidi ndiri kukuuza kuti ife timbalewa bzomwe tindziwa ndipo timbacita umboni pa bzomwe timbawona. Tsono imwe mun'tawira lini umboni bwathu. ¹² Ndidakuuzani bzinthu bza pantsi pano ndipo mulibe kukhulupirira. Tsono ndingakuuzani bza kudzulu mungakhulupirire tani? ¹³ Palibe munthu omwe adakwira kudzulu ayai Mwana-wa-Munthu ule wakubuluka kudzulu. ¹⁴ Na terepo, ninga Mozeji adamanika pamuti nyoka ya ndala mucidambo bzinfunika kuti Mwana-wa-Munthu amanikidwembo ¹⁵ kuti wentse omwe anikhulupirira iye, wakhale na moyo wakusaya kumala. ¹⁶ Ni terepoyo Mulungu adafuna dziko, adapereka mwana wace m'bodzi yekha kuti wentse ule omwe animukhulupirira aleke kufa, tsono akhale na moyo wakusaya kumala. ¹⁷ Sabwa Mulungu adatuma mwana wace padziko sikuti adzalipase nyathwa, tsono kuti adzalipulumuse. ¹⁸ Ule omwe animukhulupirira, an'dzapasidwa lini nyathwa, tsono kuna ule omwe an'khulupirira lini, wapasadwa kale nyathwa, thangwe an'khulupirira lini dzina la Mwana mbodzi yekha wa Mulungu. ¹⁹ Nyathwa njii: Mulungu adatuma ceza pa dziko, tsono wanthu adafuna mdima thangwe bzakucita bzawo na mabasa yawo bzikhali bzakuipa. ²⁰ Wentse omwe ambacita bzakuipa, ambaipidwa na ceza ndipo ambafendera lini paceza kuti mabasa yawo yaleke kuwonedwa.

²¹ Tsono omwe ambacita cadidi, ambafendera pana ceza kuti mabasa yawo yawonedwe kwa wanthu wentse kuti ngakucokera kwa Mulungu”.

Jeju na Juwau M'batizi

²² Jeju pakumala bzomwebzi adadzayenda kuJudeya, pabodzi na anyakupfundzira wace. Adakhala nawo ntsiku zing'ono-ng'ono ndipo akhabatiza. ²³ Juwau akhambabatizambo pambuto ikhacemerredwa Enoni, pafupi na Salimi, nakuti pampale pakhana madzi mazinji. Wanthu akhayenda kukabatizidwa. ²⁴ (Panthawe imweyo, Juwau akhanati kuikhidwa mkawoko.) ²⁵ Anyakupfundzira wa Juwau adapopotezana na muJuda m'bodzi thangwe ra msinda wakubzicenesa. ²⁶ Ndipo adayenda kukauza Juwau adati: “Misiri, mwamuna omwe akhali na imwepo ng'ambu inango ya mkulo wa Jolodani, omwe mudaperekera umboni ule, ali kubatizambo, ndipo wanthu wentse wali kuyenda kuna iye”.

²⁷ Ndipo Juwau adatawira aciti: “Munthu angatambire lini cintu ciri centse mwakusaya kupasidwa na Mulungu. ²⁸ Imwepo letu ndimwe mboni za bzomwe ndidalewa kuti: Ine ndine lini Krixtu, tsono ndine ule omwe adatumidwa patsogolo pace. ²⁹ Ule omwe ana mkazi ni mwamuna wace. Tsono xamwali wa nyakulowola akhale nyakumuimirira na kumubvera. Na tenepo ambadzala na mpfatso pomwe ambva fala la nyakulowola. Kumweku ndiko kumpfatsa kwangu tsapano kwakwanirisidwa. ³⁰ Iye ndiye anfunika kuti akuzidwe. Ine ndicepswedwe.

³¹ “Ule omwe wacokera kudzaulu, ali padzaulu pa bzinthu bzentse. Wacokera pantsi, ngwa pantsi ambalewa-lewa bza pantsi. Omwe adacokera kudzulu ali padzaulu pa bzinthu bzentse. ³² Iye ambacita umboni bwa bzomwe adawona na bzomwe adabva. Tsono palibe omwe ambabvuma umboni bwace. ³³ Ule omwe an'bvuma umboni bwace, an'tawirira kuti Mulungu ngwa cadidi. ³⁴ Omwe antumidwa na Mulungu ambalewa mafala ya Mulungu thangwe ambam'pasa mzimu wace wentse mwakusaya mphimo. ³⁵ Baba ambafuna mwanace ndipo adam'pasa mphambvu pa bzinthu bzentse. ³⁶ Ule omwe an'khulupirira kuna mwanace, ana moyo wakusaya kumala. Tsono ule omwe ansaya kukhulupirira kuna mwanayo an'dzawona lini moyo wakusaya kumala, tsono ukali bwa Mulungu bun'dzakhala naye”.

4

Nkhani ya mkazi wa ku Samaliya

¹ AFalizi adabva kuti Jeju akhana anyakupfundzira azinji, acimbabatiza wanthu wazinji kuposa Juwau. ² Napo, akhali lini Jeju omwe akhabatiza, tsono anyakupfundzira wace. ³ Pakudziwa bzobzo Jeju adacoka ku Judeya acibwerera pomwe ku Galireya. ⁴ Paulendo, bzikhafunika kuti apite na kuSamaliya. ⁵ Ndipo adafika pamzinda winango wa muSamaliya ukhacemerredwa Sikali, pafupi na mbuto yomwe Jakobo akhadapasa mwanace Zuze. ⁶ Pakhana mcera wa Jakobo. Wataneta na kufamba, Jeju adakhala pamphepete pa mcera. Yakhali pafupi kukwana masikati. ⁷ Adafika mkazi m'bodzi muSamaliya kuti atunge madzi.

Jeju adamuza kuti: “Ndipase madzi ndimwe”. ⁸ (Thangwe anyakupfundzira wace akhadayenda ku mzinda kuti akagule cakudya.) ⁹ Pamwepo, mkazi adamutawira aciti: “Iwepo ndiwe muJuda! Ine ndine muSamaliya. Tsono muli kundikumbira madzi tani?” (Thangwe aJuda an'bverana lini na aSamaliya.)

¹⁰ Jezu adamutawira kuti: “Iwepo ungamadziwa mwai wa Mulungu, ndipo mbani ali kukumbira madzi, iwe ungamadziwa ndipo iye ungamadziwa madzi ya moyo”.

¹¹ Pamwepo adatawirambo mkaziyo aciti: “Mbuya, cakutungira mulibe, pomwe mcerayu udazika! Nkuponi tsono komwe muna madzi ya moyoyo?”

¹² Kholo lathu Jakobo adatisiyira mcerayu. Iye, wana wace, na bzifuwo bzace bzentse wakhamwa pano. Uli kundiuuza kuti iwepo ndiwe mkulu kuposa Jakobo?”

¹³ Jezu adamutawira aciti: “Wentse omwe animwa madzi yamweya andza khala pomwe na nyota. ¹⁴ Tsono ule omwe an'mwa madzi yomwe ine ndim'pasa, an'dzabva lini pomwe nyota thangwe madzi yomwe ndim'pasa yan'dzasanduka kamkulo mkati mwace kacimupasa moyo wakusaya kumala”.

¹⁵ Mkaziyo adatawira aciti: “Mbuya, ndipaseni madziyo kuti ndisaye kubva nyota ndipo ndisaye kubwera pomwe kudzatunga madzi”.

¹⁶ Pamwepo Jezu adamuza aciti: “Ndoko ukacemere mwamuna wako ubwere naye kuno”.

¹⁷ Mkazi adamutawira aciti: “Ndiribe mwamuna”.

Jezu adati: “Ncadidi uli kulewaci kuti ulibe mwamuna, ¹⁸ thangwe udalowodwa kale na amuna axanu. Ndipo omwe unaye tsapano-linoyu ni bayako lini. Walewa bza cadidi”.

¹⁹ Mkaziyo adalewa: “Mbuya, ndiri kuwona kuti imwepo ndimwe mpolofita! ²⁰ Makolo yathu akhapemba Mulungu pa phiri iri. Imwepo Majudeyu muli kulewa kuti kuJerusalema kokha ndiko kufunika kupembedwa”.

²¹ Jezu adamuza aciti: “Mkaziwe ndikhulupirire kuti nthawe iri kubwera yomwe nee pa phiri iri, nee muJerusalema mun'dzapemba Baba. ²² Imwepo mumbapemba comwe mun'dziwa lini. Ife timbapemba comwe tin'dziwa thangwe cipulumuso cin'cokera kwa aJuda. ²³ Tsono nthawe iri kubwera ndipo yafika kale yakuti wakutumbiza mwa cadidi an'dzatumbiza Baba mumzimu na mucadidi. Mbamwewo omwe Baba an'funa. ²⁴ Mulungu ni mzimu. Omwe animupemba, bzinfunika kuti amupembe mumzimu na mucadidi”.

²⁵ Pamwepo mkazi adalewa aciti: “Ndin'dziwa kuti Mesiya, (An'cemerredwa Krixtu,) ali kubwera. Angadzabwera, an'dzatidziwisa bzentse”.

²⁶ Ndipo Jezu adamutawira kuti: “Ndine pano omwe uli kulewa-lewa nande”.

²⁷ Pomwe adafika anyakupfundzira wa Jezu adadabwa na kuwona Jezu ali kulewa-lewa na mkazi. Tsono palibe omwe adabvundza kuti: “Nciyani comwe un'funa kudziwa?” Ayai “Thangweranyi muli kulewa-lewa na mkaziyo?”

²⁸ Mkazi ule adasiya ntsuko ndipo adayenda mmzinda aciwuza wanthu kuti: ²⁹ “Bwerani mudzawone mwamuna omwe andiwa bzentse bzomwe ndimbacita. Kodi ndiye lini Krixtu?” ³⁰ Iwo adacoka mmzinda aciyenda komwe akhali Jezu.

³¹ Na tenepo anyakupfundzira adam'kumbira aciti: “Mpfundzisi, dyani”.

³² Ndipo iye adatawira kuti: “Ndiri naco cakudya comwe imwepo muncidziwa lini”.

³³ Ndipo anyakupfundzira wace akhambabvundzana wacimbati: “Kodi alipo omwe amubweresera cakudya?”

³⁴ Jezu adawauza kuti: “Cakudya cangu ni kucita cifuniro ca ule omwe adandituma, na kumaliza basa lace. ³⁵ Imwepo mumbalewa kuti:

‘Yasala minyezi minai kuti ifike nthawe ya kubvuna?’ Na tenepo ine ndiri kukuuzani kuti lamusani maso yanu muwone mminda kuti bzakudya bzatokota, kwasala nkubvuna. ³⁶ Wakubvuna an'tambira kale mabaibai yace ndipombo phoso la moyo wakusaya kumala. Na tenepo wakubzala na wakubvuna wentse awiriwo ambakondwera pabodzi. ³⁷ N'psacadidi bzomwe bzimbalwedwa na mimwani iciti: ‘M'bodzi ndiye ambabzala, mwinango ndiye ambabvuna.’ ³⁸ Ine ndidakutumani kuti mukabvune momwe imwe mulibe kuphata basa. Winango ndiwo adaliphata mwa mphambvu. Imwepo mwapitira basa lawo”.

³⁹ Asamaliya azinji wa mmzinda ule adakhulupirira Jezu thangwe ra umboni bwa mkazi bomwe adati: “Iye wandiuza bzentse bzomwe ndidacita”. ⁴⁰ Pamwepo asamaliya adayenda kukalewa na Jezu, adamukumbira kuti akhale nawo. Ndipo adakhala kumweko ntsiku ziwiri. ⁴¹ Azinji winango adamukhulupilira thangwe ra mafala yace. ⁴² Ndipo wakhambamuza mkaziyo aciti: “Takhulupirira tsapano ni thangwe rini ra kulewa kwako kokha. Ife-pano tabva tekha ndipo tadziwa kuti iye ndiye cadidi mpulumusi wa dziko”.

Kulapidwa kwa mwana wa kapolo wa ku Roma

⁴³ Pakumala ntsiku ziwiri, Jezu adacoka ku Samaliya aciyenda ku Galireya. ⁴⁴ (Iye adabzicitira umboni adati palibe mpolofita omwe ambakuzidwa mudziko lace.) ⁴⁵ Pakufika ku Galireya adatambiridwa bwino na wanthu wa kumweko thangwe iwo adawona bzentse bzomwe adacita ku Jerazalemu pa msinda wa Paxkwa. Sabwa iwo akadayendambo kumsindawo. ⁴⁶ Pomwe adacoka kumweko, adayenda ku Kanaa ya ku Galireya, komwe iye adasandusa madzi yacikhala vinyu. Pakhana wakulemekezeka wa basa wa mambo omwe akhana mwanace wacimuna omwe akhaduwala kuKafaranawumi. ⁴⁷ Pomwe adabva kuti Jezu wafika mu Galireya kucoka ku Judeya, adayenda kukalewa naye. Ndipo adamukumbira kuti ayende naye akapolese mwanace sabwa akhali pafupi kufa. ⁴⁸ Jezu adamuza kuti: “Imwepo mukasaya kuwona bzilatizo na bzidabwiso, mumbakhulupirira lini”.

⁴⁹ Wakulemekezeka wa mambo ule adakumbira pomwe aciti: “Mbuya, tiyendeni mwana wangu akanati kuti afe”.

⁵⁰ Jezu adamuza kuti: “Ndoko. Mwanako ana moyo!” Ndipo mwamuna ule adakhulupirira fala lomwe Jezu adamuza, aciyenda kumui kwace. ⁵¹ Munjira pa kuyenda kumui, adagumana na akapolo wace wacimuuza kuti mwana ule ana moyo. ⁵² Adabvundza kwa akapolo wace kuti mwanace akhadalimba kuyambira nthawe iponi? Iwo adatawira kuti: “Alibe maferu kuyambira Panthawe ibodzi ya ku maulo”. ⁵³ Pamwepo babace adakumbukira kuti panthawe imweire, ikhali caiyo-iyoyomwe Jezu adamuza kuti: “Mwanako ana moyo”. Mwamuna ule na adzindza wace wentse adakhulupirira. ⁵⁴ Cimweci ni cilatizo ca ciwiri ca Jezu, pomwe iye adacoka ku Judeya kuyenda ku Galireya.

5

Kupolesedwa kwa cirema pathawale la Betesda

¹ Panthawe imweyo Jezu adabwerera ku Jerusalema, ndipo kukhana msinda wa Ajuda. ² Pa Jerusalema, pabodzi na pa msuwo wa mabira pana thawale lomwe mucuHeberi lincemerredwa Betesda lomwe lina ntsaka zixanu mphepete mwalene. ³ Muntsakazo mukhadadzala na atenda omwe akhali azimola, bzirema na mabundukutu. Iwo akhadikhira kubvunduliwa

kwa madzi.* ⁴ Pomwe anju wa Mbuya akhabuluka pathawale acibvundula madzi. Nyakuduwala omwe akhatoma kupita, yatabvunduliwa madziyo, akhapola matenda yentse.†

⁵ Pakati pa atenda wale, pakhana mwamuna mbodzi omwe akhaduwala magole makumi matatu na masere. ⁶ Jezu, pakuwona adagona na kudziwa kuti iye akhaduwala panthawe ikulu adamubvundza: “Un'funa kupola?”

⁷ Iye adatawira aciti: “Mbuya, ndiribe munthu ali yentse omwe angandithandize acindiikha muthawale pomwe madzi yabvundulidwa. Tsono ndikafuna kupita winango ambanditomera”.

⁸ Ndipo Jezu adati: “Lamuka, tenga mphasa yako, famba”. ⁹ Panthawe imweyo mwamuna ule adapola, adatenga mphasa yace, aciyamba kufamba. Bzimwebzo bzidacitika pantsiku ya malinkhuma.

¹⁰ Na tenepo Majudeyu adalewa kuna wakupolesedwa ule kuti: “Lero ni malinkhuma. Npsakuletsedwa kuti unyamule mphasa”.

¹¹ Iye adatawira aciti: “Ule omwe wandipolesa, ndiye andiuza kuti ndinyamule mphasa ndiyende”.

¹² Iwo adamubvundza aciti: “Mbani wakuza kuti unyamule mphasa uyende?”

¹³ Ndipo wakupolesedwayo akhadziwa lini kuti mbani, sabwa Jezu akhadanyangalika pakati pa mthithi ¹⁴ Pambuyo pa bzimwebzi, Jezu adagumana mwamuna ule mkati mwa nyumba yamapembero aciti: “Iwepo wapolosedwa, leka kucita pomwe bzakuipa kuti bzisaye kukuwonekera bzikulu kuposa bzobzi”.

¹⁵ Mwamuna ule adayenda kukauza Majudeyu kuti ni Jezu omwe adam'polesa. ¹⁶ Na terepo Majudeyu adayamba kumufambira m'mbuyo Jezu thangwe iye akhapolesa pantsiku za malinkhuma. ¹⁷ Jesu adawauza kuti: “Baba wangu ali kuphata basa mpaka lero. Ine nin'citambo”. ¹⁸ Na mafala yamweya ndipopo akulu-akulu wa aJuda akhanyang'ana Jezu kuti amuphe sikuti akhatchola Mtemo wa malinkhuma okha nee tsono akhalewambo kuti Mulungu akhali baba wace caiye, acimbabzicitisa ninga Mulungu.

Mphambvu ya mwana wa Mulungu

¹⁹ Ndipo Jezu adawatawira adati: “Cadidi ninkuuzani kuti mwana pa yekha angacite lini cinthu ciri centse, pokha-pokha aciwona baba bzomwe an'cita. Thangwe bzentse bzomwe baba an'cita, mwana ambabzicitambo.

²⁰ Nakuti Baba ana lufoi na mwana, ndipo ambalatiza bzentse bzomwe iye an'cita. An'dzawonesa mabasa makulu kuposa aya kuti mudzadabwisidwe nayo. ²¹ Na tenepo Baba ambalamusa wakufa aciwapasa moyo. Mwana wace ambapasambo moyo kuna wentse omwe iye an'funa. ²² Baba an'tonga lini munthu. Adapasa mwana mphambvu yakutonga ²³ kuti wentse walemekeze Mwana ninga momwe an'lemekezera Baba. Ule omwe an'lemekeza lini Mwana, an'lemekeza lini Baba omwe adamutuma.

²⁴ “Cadidi, cadidi ndiri kukuuzani kuti wentse omwe an'bvuma mafala yangu acikhulupirira kuna ule omwe adandituma, ana moyo wakusaya kumala ndipo an'dzapasidwa lini nyathwa, nakuti wacoka kuimpfa wayenda kumoyo. ²⁵ Ninkuuzani kuti nthawe iri kubwera ndipo yakwana kale yakuti wakufa an'dzabva fala la Mwana wa Mulungu, ndipo omwe an'dzabva an'dzakhala na moyo. ²⁶ Ninga Baba ana moyo mwa ekha, adacitisa kuti

* **5:3** Iwo akhadikhira kubvunduliwa kwa madzi: Bzakunembedwa bza manja bzakale bzizinji bziribe mafalaya. † **5:4** Bzakunembedwa bza manja bzakale bzizinji bziribe dutswa limweri.

mwana wace akhalembo na moyo mwa ekha. ²⁷ Adamupasa mphambvu ya utongi thangwe iye ni Mwana-wa-Munthu. ²⁸ Lekani kudabwa na ibzi thangwe in'dzafika nthawe yakuti wentse wakufa an'dzabva fala lace ²⁹ acidzacoka. Wentse omwe adacita bzabwino, an'dzamukira ku moyo wakusaya kumala. Wentse omwe adacita bzakuipa an'dzamukira kwakutongedwa”.

Ciratizo ca mphambvu ya Mwana wa Mulungu

³⁰ “Ine palibe cinthu comwe nimbacita ndekha. Nibatonga kuteweza momwe nimbabvera. Kutonga kwangu nkwa kulungama thangwe nimbacita lini cifuniro cangu, tsono ca omwe adandituma. ³¹ Ine ndingabzicitira umboni ndekha, umboni bwangu mbwapezi. ³² Pana mwinango omwe ambandicitira umboni, ndipo nin'dziwa kuti umboni bomwe an'cita kuna ine mbwacadidi. ³³ Imwepo mudatuma wanthu kukabvundza Juwau ndipo iye adakuuzani bza cadidi. ³⁴ Ine nin'funa lini umboni bwa wanthu tsono ndiri kulewa ibzi kuti mupulumuke. ³⁵ Juwau akhali ninga lampalina yomwe ikhagaka icimbabvunika. Imwepo mudakomedwa panthawe ing'ono-ng'ono na ceza cace. ³⁶ Tsono ine ndinabo umboni bukulu kuposa bwa Juwau, thangwe basa lomwe Baba adandipasa kuti ndimalize ndiro ndimbacita. Iro lindicitira umboni kuti Baba adandituma. ³⁷ Ndipo Baba omwe adandituma, ndiye adandicitira umboni. Imwepo mukanati kubva fala lace, nee kumuwona. ³⁸ Nee fala lace linkhala lini mwa imwe. Thangwe mukubvuma lini kuna ule omwe adatuma. ³⁹ Ndipo mumbapfundza kwene-kwene bzakunemba thangwe mumbakumbuka kuti bzin'dzakupasani moyo wakusaya kumala. Tsono ndibzo bzimbandicitira umboni. ⁴⁰ Na bzobzi imwepo mun'funa lini kutewera ine kuti mukhale na moyo. ⁴¹ Ine ndin'bvuma lini kupasidwa mbiri na wanthu. ⁴² Nin'kudziwani imwepo ndipo nin'dziwa bwino-bwino kuti imwepo mulibe lufoi na Mulungu. ⁴³ Ine-pano ndidabwera mudzina la baba wangu, tsono imwepo mulibe kunditambira. Penu winango akabwera mudzina lace, imwepo mun'dzam'tambira. ⁴⁴ Imwepo mungakhulupirire tani, pakuti mumbafuna kukuzidwa na andzanu, ndipo mumbanyang'ana lini ukulu bwakucokera kuna Mulungu. ⁴⁵ Lekani kukumbuka kuti ine nin'dzakupasani mulandu kuna Baba. Mozeji omwe muli kudikhira ndiye an'dzakupasani mulandu. ⁴⁶ Thangwe mungadabvuma bzomwe Mozeji adalewa, mungadabvumambo na ine, pakuti adanemba bza cipande ca ine. ⁴⁷ Tsono penu mun'bvuma lini bzomwe iye adanemba, mun'dzabvuma tani bzomwe ndiri kulewa?”

6

Cilatizo ca pau

¹ Pakumala bzimwebzo Jezu adacoka aciyenda ng'ambu ya thawale la Galireya (Lomwe lin'cemerredwa Tiberiade). ² Ndipo mthithi ukulu wa wanthu ukham'tewera nakuti iwo wakhawona bzidabwiso bzomwe iye akhacita kwa atenda. ³ Pamwepo Jezu adakwira pa phiri acikhala na anyakupfundzira wace. ⁴ Ndipo msinda wa Paxkwa wa aJuda ukhali pafupi. ⁵ Pamwepo Jezu, adaceuka adawona mthithi ukulu wa wanthu omwe akhabwera kuna iye. Jezu adauza Filipi kuti: “Nkhuponi tin'kagula pau kuti wentsenewa adye?” ⁶ Tsono akhalewa bzobzi kuti amuyezere, thangwe iye akhadziwa bzomwe angadacita.

⁷ Filipi adatawira aciti: “Madzana mawiri ya kobiri zicena zingadawanira lini kugulira pau kuti m'bodzi na m'bodzi atambire cipande cibodzi!”

⁸ M'bodzi wa anyakupfundzira, Andereya, mbale wa Simau Pedru, adamuuzwa kuti: ⁹ “Pana mulumbwana m'bodzi omwe ana pau zixanu za sevada na tuntsomba tuwiri. Tsono n'ciani cimweci kwa wanthu azinjiwa?”

¹⁰ Jezu adati: “Wanthuwa wauzeni akhale pantsi”.

Pakhana mauswa mazinji pa mbuto ire. Wentse adakhala. Amuna okha-okha akhali pafupi-fupi bzulu bzixanu. ¹¹ Na tenepo Jezu adatenga pau zire acitenda Mulungu, adagawira kuna wanthu omwe akhadakhala. Adacita bzibodzi-bodzi na ntsomba. Wentse adadya acikhuta. ¹² Pomwe adakhuta wentse, Jezu adauza anyakupfundzira wace aciti: “Khongobzani bzentse bzasalabzi, kuti paleke kuwoneka cibodzi cakutaidwa”. ¹³ Adakongobza bzicidzala bzitundu khumi na bziwiri kucokera ku pau zixanu zakusiyidwa na wale omwe adadya. ¹⁴ Wanthu pakuwona cidabwiso comwe adacita, adati: “Uyu ndiye mpolofita wacadidi omwe akhalewedwa kuti an'dzabwera pa dziko!” ¹⁵ Jezu akhadziwa kuti akhafuna kukakamizidwa kuti akhale mambo, adacoka ekha aciyenda pa phiri.

Jezu an'famba padzulu pa madzi
(Mat 14:23-36; Mko 6:45-56)

¹⁶ Kumaulo, anyakupfundzira adayenda ku thawale. ¹⁷ Adapakira mmwadiya aciyenda kuKafaranawumi. Kwatadoka, Jezu akhanati kuyenda kuna iwo. ¹⁸ Condzi ca mphambvu cidayamba, ndipo madzi yadayamba kucita mabimbi. ¹⁹ Anyakupfundzira watacapa kufika pa ntantho un'kwana kirometru maxanu ayai matanthatu ya kufamba mmadzi. Mwadzidzi adawona Jezu ali kufendera pafupi na mwadiya akhafamba pa dzulu pa madzi. Iwo adabva mantha. ²⁰ Ndipo Jezu adawauza: “Ndine-pano, lekani mantha!” ²¹ Iwo adamutambira mwa ufulu mumwadiya, pamwepo adafika kumbuto yomwe iwo akhayenda.

Jezu pau ya moyo

²² Mangwana yandzace, mthithi wa wanthu omwe ukhadasala ng'ambu ya thawale, pakuwona kuti mwadiya ubodzi okha ndiwo ukhadasala pamwepale ndipo Jezu akhalibe kupakira mwadiyamo na anyakupfundzira wace. Nakuti iwo wakhadayenda kale wokha. ²³ Na tenepo miyadiya inango yomwe idacokera ku Tiberiade, idafika pafupi na mbuto yomwe adadyera pau, pomwe Mbuya adatenda Mulungu. ²⁴ Pomwe mthithi wa wanthu udawona kuti Jezu na anyakupfundzira wace akhali lini pam-pale, adapita mmiyadiya aciyenda ku Kafaranawumi, kukamunyang'ana. ²⁵ Pomwe adamugumana ng'ambu inango ya thawale adamubvundza: “Misiri, mudafika lini pano?”

²⁶ Jezu adawatawira: “Cadidi, sikuti muli kundinyang'ana thangwe mudawona bzidabwiso bzomwe ine ndidacita. Muli kundinyang'ana thangwe mudadya mucikhuta, ²⁷ Lekani kuphatira basa cakudya comwe cin'mala. Phatirani comwe cin'pasa moyo wakusaya kumala comwe Mwana-wa-Munthu an'dzakupasani. Thangwe ndiye adabvumidwa acipasidwa mphambvu”.

²⁸ Ndipo adam'bvundza aciti: “Ticite ciani kuti tiphate mabasa ya Mulungu?”

²⁹ Jezu adawatawira aciti: “Mabasa ya Mulungu ngaya: Mukhulupirire kuna omwe iye adatuma”.

³⁰ Ndipo adamubvundza kuti: “Ncilatizo ciponi comwe iwe un'cita kuti tiwone ndipo tikukhulupirire. Un'cita ciani? ³¹ Akulu wathu wakale adadya

manaa mucidambo ninga momwe bzipanembedwa: Mulungu adawapasa pau za kudzulu kuti adye”.

³² Jezu adawauza kuti: “Cadidi-cadidi ndin'kuuzani kuti Mozeji alibe kukupasani pau ya kudzulu, tsono Baba wangu ndiye omwe ankupasani pau ya cadidi ya kudzulu. ³³ Thangwe pau yomwe Mulungu ampereka, ngule omwe un'coka kudzulu, ucipasa moyo dziko”.

³⁴ Ndipo adamuza aciti: “Mbuya, pau imweyi tipaseni nthawe yentse”.

³⁵ Jezu adawatawira aciti: “Pau ya moyo ndine. Ule omwe an'bwera kuna ine an'zabva lini pomwe njala. Ule omwe an'khulupirira ine an'dzabva lini pomwe nyota cipo. ³⁶ Ndakuuzani kale kuti muli kundiwona tsono muli kundikhulupirira lini. ³⁷ Wentse omwe Baba wangu an'ndipasa an'dzabwera kuna ine, omwe an'bwera kuna ine nindzawalamba lini cipo. ³⁸ Sabwa ine ndidacoka kudzulu sikuti ndidzacite kufuna kwangu, tsono kufuna kwa ule omwe adandituma. ³⁹ Tsono cifuniro ca Baba omwe adandituma ncakuti ndireke kutaya na m'bodziyo pa wentse omwe adandipasa tsono kuti ndidzawalamuse pa ntsiku ya kumaliza. ⁴⁰ Thangwe cifuniro ca Baba wangu ncakuti wentse omwe aniwona Mwana acimukhulupirira, akhale na moyo wakusaya kumala. Ine nin'dzamulamusa pa ntsiku yakumaliza”.

⁴¹ Ajuda adayamba kung'ung'udzika na kubva Jezu kuti: “Pau yomwe idacokera kudzulu ndine”. ⁴² Ndipo iwo akhauzana kuti: “Kodi uyu ndiye lini mwana wa Zuze? Iye tin'dziwa babace na mamace. Iye angadzalewe tani kuti adacoka kudzulu?”

⁴³ Jezu adawawira aciti: “Lekani kung'ung'udzika. ⁴⁴ Palibe omwe angabwere kuna ine, penu Baba omwe adandituma, alibe kumbweresa, ndipo ine nin'dzamulamusa pa ntsiku ya kumaliza. ⁴⁵ Bzipanembedwa mulivu la mapolofita: ‘Wentse an'dzapfundzidwa na Mulungu.’ Na terepoyo wentse omwe adabva fala kuna Baba, acipfundzira, an'bwera kuna ine. ⁴⁶ Palibe adawona kale Baba, kunja kwa ule omwe adacoka kuna Mulungu. Ndiye adawona Baba. ⁴⁷ Cadidi, cadidi ndiri kukuuzani kuti ule omwe an'khulupirira ine anawo moyo wakusaya kumala. ⁴⁸ Ine ndine pau ya moyo. ⁴⁹ Azibabanu wakale adadya manaa mucidambo, adafa. ⁵⁰ Uyu ndiwo pau yakucokera kudzulu kuti ali yentse omwe anidya aleke kufa. ⁵¹ Ine ndine pau ya moyo udacoka kudzulu, penu munthu winango anidya pauyi, an'dzakhala na moyo wakuyenda na kuyenda. Nakuti pau yomwe nin'mupasa ni thupi langu, lomwe nin'dzapereka kuti dziko likhale na moyo”.

⁵² Pakubva mafalayo Majudeyu adacita phokoso pakati pawo wacimbati: “Bzingacitike tani kuti iye angatipase thupi lace kuti tidye?”

⁵³ Ndipo Jezu adawauza kuti: “Cadidi, cadidi ndiri kukuuzani kuti mukasaya kudya thupi la Mwana-wa-Munthu mucimwa mulopa wace, mun'dzakhala lini na moyo mwa imwe mwekha. ⁵⁴ Ule omwe anidya thupi langu acimwa mulopa wangu, ana moyo wakusaya kumala. Ndipo ine nindzamulamusa pa ntsiku yakumaliza. ⁵⁵ Thangwe thupi langu ncakudya caico, na mulopa wangu ncakumwa caico. ⁵⁶ Omwe anidya thupi langu acimwa mulopa wangu, ankhala muna ine, inembo muna iye. ⁵⁷ Na tenepo ninga Baba ana moyo adandituma, ine ndina moyo mwa iye omwe adandituma, na tenepo omwe ambadya ine, an'dzakhalambo na moyo thangwe ra ine. ⁵⁸ Umweyu ndiwo pau idacoka kudzulu. Wanthu wakale adadya manaa ndipo adafa. Tsono ule anidya imweyu andzakhala na moyo wakusaya kumala”.

⁵⁹ Bzimwebzi adabzilewa pomwe akhaphfundzisa mu nyumba ya mapembero ya kuKafaranawumi.

Fala la moyo wakusaya kumala

⁶⁰ Pakubva bzimwebzi, anyakupfundzira azinji adati: “Mafalaya ngakuma! Mbani angakwanise kuyabvesesa?” ⁶¹ Jezu adadziwa mum'tima mwace kuti anyakupfundzira akhang'ung'udzika thangwe la bzmwe adabva.

Jezu adati: “Mwaxulidwa na mafalaya? ⁶² Mun'dzacita ciani mungadzawona Mwana-wa-Munthu ali kukwira komwe iye akhali kale? ⁶³ Mzimu ndiwo umbapasa moyo. Thupi liribe basa. Mafala yomwe ine ndidakuuzani nga mzimu na moyo. ⁶⁴ Tsono pana anango wa imwe wakusaya kukhulupirira”.

Sabwa Jezu akhadziwa kuyambira pakutoma kuti mbaponi mwa iwo akhakhulupirira lini. Ndipo akhadziwa pomwe mbani an'dzamusandukira.

⁶⁵ Adapitiriza kulewa aciti: “Ndipopo ine ndidakuuzani kuti palibe munthu omwe an'bwera kuna ine penu Baba alibe kum'bvumiza”.

⁶⁶ Kuyambira pamwepo, anyakupfundzira wace azinji adabwerera mbuyo acireka kufamba naye. ⁶⁷ Ndipo Jezu adabvundza khumi na awiriwo: “Imwe mun'funambo kuyenda?”

⁶⁸ Adamutawira Simau Pedru: “Mbuya, tin'tewere yani? Iwe una fala la moyo wakusaya kumala. ⁶⁹ Iye tin'khulupirira ndipo tin'dziwa kuti ndiwe Wakucena wa Mulungu”.

⁷⁰ Jezu ndipo adatawira aciti: “Ndimwepo lini khumi na awiri omwe ndidasankhula? Tsono mbodzi wa imwe ana Dyabu”. ⁷¹ Iye akhalewa Judasi, mwana wa Simau Isikaliyoti. Ngakhale Judasi akhali mbodzi wa khumi na awiri tsono ndiye omwe angadadzamusandukira.

7

Kusaya kukhulupirira kwa Abale wa Jezu

¹ Ndipo bzatamala bzimwebzi, Jezu akhafamba muGalireya. Na tenepo Akhafuna lini kuyenda ku Judeya sabwa aJuda akhamnyangana kuti amuphe. ² Tsono uzokoto bwa Ajuda ukhali pafupi bomwe ni bwa bzikumbi.

³ Na tenepo Abale wace adamuza iye kuti: “Coka pano uyende kuJudeya, kuti anyakupfundzira wako akawonembo mabasa yomwe iwe uncita.

⁴ Thangwe palibe omwe ancita bzinthu mwakubisala, ndipo acinyangana kuti abzilatize padeca, penu uncita bzinthu bzimwebzi, bzilatize ku dziko”.

⁵ Thangwe napo abale wace caiwo akhamukhulupirira lini.

⁶ Jezu adawauza aciti: “Nthawe yangu ikanati kukwana, tsono kuna imwe, pali pentse munayo. ⁷ Dziko lingakuwengeni lini imwepo, tsono ine limbandiwenga thangwe ine nimbalicitira umboni kuti, mabasa yalene ngakuipa. ⁸ Ndokoni imwepo kuuzokotoko, ine ndiniyenda lini, thangwe nthawe yangu ikanati kukwana”. ⁹ Pomwe adawauza bzimwebzi iye adasala ku Galireya.

Jezu akhaphfundzisa pa uzokoto bwa bzikumbi.

¹⁰ Tsono Pomwe abale wace adayenda ku uzokoto, iye adayendambo mwa kusaya kuwonekera, tsono mwakubisala. ¹¹ Pamwepo Ajuda akhamnyang'ana pa uzokoto, ndipo wacimbabvundza: “Ali kuponi ule?”

¹² Ndipo pakati pa mthithi ule pakhabveka kung'ung'udzika na kufuna kwa iye. Anango akhambati: “Iye ni wa bwino!” Anango akhambati:

“Nee, tsono ali kunamiza wanthu!” ¹³ Palibe omwe akhalewa padeca bzaiye thangwe la mantha na Ajuda.

¹⁴ Pomwe uzokoto ukhali pakati Jezu adapita mnyumba ya Mulungu aciyamba kupfundzisa. ¹⁵ Ajuda yakhadabwa na bzakupfundzisa bzace, ndipo acimbati: “An'dziwa tani manemba, uko iye alibe kupfundza?”

¹⁶ Jezu adawatawira aciti: “Upfundzisi bomwe ine nincita ni bwangu lini, tsono ni bwa ule omwe adandituma. ¹⁷ Penu winango an'funa kucita cifuniro cace, an'dzadziwa bza cipfundziso cangu kuti penu ni ca Mulungu, ayai ine ndiri kulewa ndekha. ¹⁸ Omwe anirewa mwa iye ekha, an'bzipasa mbiri ekha, tsono omwe an'nyang'ana ulemerero kuna omwe adam'tuma iye, omweyo ngwa cadidi, ndipo mwa iye mulibe kusaya kulungama. ¹⁹ Kodi Mozeji alibe kukupasani Mtemo? Ndipo palibe na mbodziyo mwa imwe omwe ali kuuteweza. Thangwe ranyi munfuna kundipha?”

²⁰ Ndipo mthithi udamutawira uciti: “Una mzimu wakuipa! Mbani anfunu kukupha?”

²¹ Jezu adawatawira aciwausa kuti: “Ndidacita cidabwiso cibodzi ndipo imwe mulikudabwa. ²² Ndipopo Mozeji adakupasani msambo wakugwata. (Napo iwo ulibe kucokera kuna Mozeji, tsono kuna azibabanu wakale), ndipo imwe ntsiku ya malinkhuma mumbacita msinda wa mgwato mamuna. ²³ Tsono penu imwepo mumbagwata mamuna pa ntsiku ya malinkhuma kuti muteweze Mtemo wa Mozeji, thangwe ranyi mun'kalipa pomwe ine nin'polesa munthu pa malinkhuma? ²⁴ Lekani kutonga na kunyang'ana nkhope, tsono tongani mucilungamo”.

Kodi Jezu ndiye mpulumusi

²⁵ Pamwepo anango wa kuJerusalema akhambati: “Ndiye lini umweyu omwe an'funa kupha? ²⁶ Ndipo iye ali kulewa-lewa padeca. Palibe omwe alikulewa bza iye? N'kulewa kuti cadidi akulu-akulu an'dziwa kuti umweyu ni Krixtu? ²⁷ Tsono ifepano tindziwa kuti umweyu ngwakuponi. Tsapano akadzabwera Krixtu, palibe omwe an'dzadziwa kuti ngwakuponi”.

²⁸ Pomwe Jezu akhaphfundzisa munyumba ya mapembero, adakuwa aciti: “Imwepo mubandidziwa, ndipo mumbadziwa kuti ndidacoka kuponi, ndipo ndiribe kubwera mwa ine ndekha, tsono ule adandituma ndiye wa cadidi, omwe imwepo munimudziwa lini. ²⁹ Ine ndinimudziwa thangwe ndidacoka kuna iye ndipo ndiye adandituma”.

³⁰ Pamwepo wakhafuna kummanga, tsono palibe omwe adamphata thangwe nthawe yace ikhanati kukwana. ³¹ Azinji wa panthithi ule adamkhulupirira aciti: “Krixtu akabwera an'dzacita bzizindikiro bzikulu kuposa bzomwe uyu ambacita?”

Alindiri antumidwa kukamanga Jezu

³² afalizi adabva kung'ung'udzika kwa mthithi pa bzinthu bzimwebzi, cipande ca Jezu. Ndipo akulu wa azibaba wa ntsembe na afalizi, adatuma alindiri kuti akamange Jezu.

³³ Pamwepo Jezu adati: “Ndikanamwe nthawe ing'ono-ng'ono, ndipo nin'dzayenda kuna ule omwe adandituma. ³⁴ Imwe mun'dzandinyang'ana tsono mundzandiwona lini, ndipo komwe ine nin'dzayenda imwepo mudzakwanisa lini kuyenda”.

³⁵ Majudeyu adabvundzana aciti: “Aniyenda kuponi umweyu komwe ife tingadzamuwone lini iye? Nkhulewa lini kuti aniyenda kwa wale adamwazana nafe wali pakati pa aGiriki, ndipo an'dzayenda acikapfundzisa pa aGiriki? ³⁶ Nifala lanyi limweri, lakulewa kuti: ‘Imwepo

mundzandinyang'ana tsono mundzandiwona lini', Ndipo 'komwe Ine ndiri, imwepo mun'dzakuyenda lini?' ”

Madzi ya moyo

³⁷ Pantsiku yakumalizira, yomwe ikhali ntsiku ikulu ya uzokoto, Jezu adaimirira acikuwa kuti: “Penu winango ana nyota, abwere kuna Ine adzamwe. ³⁸ Omwe an'khulupirira ine, ninga momwe bzakunemba bzikulewa, mukati mwace mun'dzacoka mikulo ya madzi ya moyo yacyererera”. ³⁹ Na tenepo, Jezu akhalewa bza Mzimu Wakucena, omwe an'dzautambira ni wale adakhulupirira kuna iye, thangwe akhanati kupasidwa Mzimu Wakucena sabwa Jezu akhanati kupasidwa mbiri.

Wanthu an'pambulana thangwe ra Jezu

⁴⁰ Pamwepo azinji wa pamthithi ule pomwe iwo adabva mafalayo, adalewa aciti: “Uyu ni mpolofita cadidi!”

⁴¹ Anango akhalewa kuti: “Umweyu ni Krixtu”.

Tsono anango akhati: “Krixtu an'dzacokera ku Galireya? ⁴² Bzakunemba bzikulewa lini kuti Krixtu an'dzacokera ku dzindza la Davide, m'mudzi wa Belee omwe ukhali wa Davidi?” ⁴³ Pamwepo wanthu adapambulana thangwe ra iye. ⁴⁴ Tsono Winango wa iwo akhafuna kumumanga, tsono palibe omwe adam'phata kuti ammenge.

⁴⁵ Anyakulindira nyumba yamapembero adayenda kuna akulu wa azibaba wa ntsembe na afalizi, ndipo iwo adawabvunza kuti: “Thangwe lanyi mulibe kumubweresa?”

⁴⁶ Anyakulindira wale adatawira aciti: “Palibe munthu omwe adalewalewa kale ninga iye cipo”.

⁴⁷ Afalizi adatawira aciti: “Na imwembo mwapumpswidwa?”. ⁴⁸ “Anango wa akulu-akulu ayai afalizi amukhulupirira? ⁴⁹ Tsono mthithi umweyu omwe un'dziwa lini Mtemo, ngwakutembereredwa”.

⁵⁰ Tsono Nikudemu, m'bodzi wa iwo, omwe kale adalewa na Jezu adati: ⁵¹ “Mtemo wathu umbamanga mulandu munthu akanati kutoma kubva bзомwe iye wacita?”

⁵² Iwo adamutawira aciti: “Kodi iwepo ndiwembo wa ku Galireya? Wona bwino pa Bzakunemba un'dzawona kuti palibe mpolofita omwe adacokera ku Galireya”.

⁵³ Ndipo m'bodzi na m'bodzi adacoka aciyenda ku mui kwace.

8

Jezu adalekerera mkazi omwe akhali puta

¹ pamwepo Jezu adayenda pa phiri la olivera. ² Mangwana yace macibesebese, adabwerera pomwe aciyenda ku nyumba ya Mulungu ndipo wanthu wentse akhabwera kuna iye. Jezu adakhala pantsi aciwapfundzisa. ³ Na tenepo adziwi wa Mtemo na afalizi adabwera na mkazi omwe iwo adamugumana alikucita uputa, adamuikha pakati, ⁴ acimuuza kuti: “Misiri, mkaziyu wagumanidwa alikucita uputa. ⁵ Pa Mtemo, Mozeji adatiuza kuti amwewa ambabomedwe na minyala. Kodi iwepo untiuza ciani?” ⁶ Tsono akhalewa bzimwebzi kuti amunyang'anire thangwe la kum'pasa mulandu. Tsono Jezu adatsulima acinemba pantsi na cala.

⁷ Iwo akhapitiriza kum'mbvundza, adalamuka aciwauza kuti: “Pakati panu ule omwe akanati kucita cakuipa, ayambe ndiye kuthusa mwala”.

⁸ Jezu adatsulima pomwe acipitiriza kunemba pantsi. ⁹ Tsono iwo atabva mafalayo, adacoka mbodzi-mbodzi, adayamba mba akulu-akulu, ndipo

iye adasala ekha. Tsono Mkazi ule akhadaima pampale. ¹⁰ Ndipo Jezu adadzaimisa msolo, adabvunza: “Mkaziwe, wali kuponi omwe akhakupasa mulandu wale? Palibe wakupasa nyathwa?”

¹¹ Ndipo iye adatawira aciti: “Palibe, Mbuya!” Jezu adati: “Ine nin'kupasambo lini nyathwa. Ndoko leka kuphonya pomwe”.

Jezu ceza ca dziko

¹² Jezu adalewa pomwe kuna iwo aciti: “Ine ndine ceza ca dziko, omwe an'nditewera an'dzafamba lini pomwe mundima, tsono andzakhala na ceza ca moyo”. ¹³ Pamwepo afalizi adamuza aciti: “Iwe ulikubzicitira umboni wekha, umboni bwako n'bwa cadidi lini”. ¹⁴ Jezu adawatawira aciti: “Napo ine penu ndirikubzicitira umboni ndekha, umboni bwangu n'bwa cadidi, thangwe nin'dziwa komwe ndidacokera ndipo komwe ndirikuyenda. Tsono imwe mun'dziwa lini komwe ndacoka ayai komwe ndirikuyenda. ¹⁵ Imwepo muntonga nadzeru za ciunthu, ine palibe omwe nin'tonga. ¹⁶ Penu ine nin'tonga, kutonga kwangu kwa cadidi, thangwe ndiri lini ndekha, tsono ine na Baba omwe adandituma. ¹⁷ Napombo Mtemo wanu mudanembedwa kuti, umboni bwa wanthu awiri n'bwa cadidi. ¹⁸ Ine ndine nin'cita umboni bwa ine ndekha, ndipo Baba omwe adandituma an'ndicitira umboni”. ¹⁹ Adamubvunza: “Baba wako ali kuponi?” Jezu adatawira: “Imwepo mudziwa lini Ine ayai Baba wangu. Mungadadziwa Ine, mungadadziwambo Baba wangu”. ²⁰ Mafala yamweya Jezu adayalewa pa mbuto yomwe ikhathusidwa kobiri za ntsembe pomwe akhapfunzisa munyumba ya Mulungu, ndipo palibe omwe adam'manga, thangwe nthawe yace ikhanati kukwana.

Kodi Jezu mbani

²¹ Jezu adawauza pomwe aciti: “Ine ndiri kuyenda. Imwepo mundzandinyang'ana, ndipo mudzafera mubzakuipa bzanu. Komwe ine ndirikuyenda, imwepo munkwanisa lini kukuyenda”. ²² Pamwepo aJuda yakhauzana yaciti: “Kodi umweyu an'bzipha yekha, thangwe ranyi ali kulewa kuti komwe ine ndiniyenda imwepo mun'kwanisa lini kukuyenda?” ²³ Jezu adawauza kuti: “Imwepo ndimwe wa pantsi pano, ine ndine wa kudzulu. Imwe ndimwe wa pa dziko lino, ine ndine lini wa pa dziko lino. ²⁴ Ndipopo ndakuuzani kuti: Imwepo mun'dzafera mubzakuipa bzanu, penu imwepo mun'khulupirira lini kuti ndine, mundzafera mubzakuipa bzanu”. ²⁵ Iwo adambvundza kuti: “Kodi iwe, ndiwe yani?”.

Jezu adawatawira aciti: “Kuyambira pakutoma ndidakuuzani tani?”. ²⁶ “Ndina bzakulewa bzizinji pa cipande ca imwe bzakuti ndikuuzeni, bzomwe nin'funa kutonga mwa imwe. Tsono omwe adandituma ngwa cadidi, ndipo ine bzinthu bzomwe ndidabva kuna iye, bzimwebzo nimbalewa pa dziko”. ²⁷ Iwo walibe kubvesesa kuti iye akhalewa bza Baba. ²⁸ Pamwepo Jezu adawauza aciti: “Mungadzalamusa Mwana wa Munthu, mundzadziwa kuti ndine, ndipo mwa ine palibe comwe nin'cita ndekha, tsono ninga Baba adandipfunzisa bzinthu bzimwebzi, Ine nimbalewa. ²⁹ Ndipo omwe adandituma ine, ali nande. Alibe kundisiya ndekha, thangwe ine nimbamucitira bzabwino nthawe zentse”. ³⁰ Pakubva bzomwe akhalewa, wanthu azinji adamkhulupirira.

Cadidi cin'dzakupulumusani

³¹ Pamwepo Jezu akhambauza aJuda omwe akhakhulupirira iye kuti: “Penu imwe mukakhala na fala langu, cadidi mun'dzakhala wakupfundzira wangu. ³² Mundzadziwa cacadidi, ndipo cadidi cin'dzakupulumusani”.

³³ Iwo, adatawira aciti: “Ife ndife ntundu wa Abrahamu, cipo tikanati kukhala nyagrinya wa aliyentse. Ulikutiuzwa tani kuti tin'dzakhala wakupulumusidwa?” ³⁴ Jezu adatawira: “Cadidi ninkuuzani kuti wentse omwe an'cita cakuipa, ni nyagirinya wa cakuipaco. ³⁵ Ndipo nyagirinya ngwakulewengwedwa lini pa mbumbayo thawe zetse, tsono mwana ngwakulewengedwa nthawe zentse. ³⁶ Tsapano penu mwana ankulekererani, ncadidi mun'dzakhala na ufulu. ³⁷ Inepano nin'dziwa kuti ndimwe ntundu wa Abrahamu. Tsono muli kufuna kundipha, thangwe mumbabvuma lini fala langu. ³⁸ Bzinthu bzomwe ndidawona kuna Baba nimbalewa, ndipo imwepo tsono bzinthu bzomwe mumbabva kuna baba citani”. ³⁹ AJuda adam'tawira aciti: “Baba wathu ni Abrahamu”. Tsono Jezu adalewa: “Mungadakhala wana wa Abrahamu, mungadacita mabasa yomwe iye adacita. ⁴⁰ Tsapano mulikufuna kupha Ine, Munthu omwe ndakuuzani cadidi comwe ndidabva kuna Mulungu, Abrahamu alibe kucita bzimwebzi. ⁴¹ Imwepo mumbacita mabasa ya baba wanu!” Pamwepo aJuda adamuuzwa kuti: “Ife tiribe kubadwa mwa uputa, tina Baba wathu m'bodzi omwe ni Mulungu”. ⁴² Jezu adawauza aciti: “Penu Mulungu angadakhala Baba wanu, mungadafuna ine, nakuti ndidacokera kwa Mulungu ndipo ndiri pano. Ndiribe kubwera nakufuna kwangu, tsono kufuna kwa ule omwe adandituma. ⁴³ Thangwe ranyi kulewa kwangu mulikubva lini? Thangwe ranyi mun'funa lini kubva fala langu. ⁴⁴ Imwepo Baba wanu ni Dyabu. Ndipo mumbafuna kucita cifuniro ca baba wanu ule omwe akhali wakupha kuyambira pakutoma ndipo mu cacadidi alibe kukhala thangwe mwa iye mukhalibe cadidi, pomwe anirewa bzakunama, ambalewa lini bzinthu caibzo thangwe ngwakunama ndipo ni baba wa bzakunama ⁴⁵ tsono, thangwe Ine nimbakuuzani cacadidi, imwe mun'ndikhulupirira lini. ⁴⁶ Mbani mwa imwepo anganditsimikizire kuti ine ndina cakuipa? Penu nimbakuuzani cacadidi, thangwe ranyi mun'saya kundikhulupirira? ⁴⁷ Ule omwe ngwa Mulungu, ambabva mafala ya Mulungu. Ndipopo imwe mumbayambva lini thangwe ndimwe lini wa Mulungu”.

Jezu na Abrahamu

⁴⁸ aJuda adam'tawira aciti: “Ife pano tiri kulewa bwino kuti, Iwepo ndiwe muSamaritano ndipo una mzimu wakuipa”. ⁴⁹ Jezu adawauza aciti: “Ine ndiribe mzimu wakuipa. Tsono Ine nimbalemekeza Baba wangu, imwepo muli kundinyoza. ⁵⁰ Ine nin'nyangana lini kubzipasa mbiri. Alipo omwe an'nyang'ana ndipo acitonga. ⁵¹ Cadidi, cadidi ndirikukuuzani, penu winango ankoya fala langu, cipo an'dzawona lini infa”. ⁵² AJuda adamuuzwa kuti: “Tsapano tadziwa kuti iwepo una nzimu wa kuipa. Abrahamu na profita wentse adafa, ndipo iwepo ulikutiuzwa kuti penu winango ankoya fala langu, cipo an'dzawona lini infa? ⁵³ Nkulewa kuti iwepo ndiwe nkulu kuposa baba wathu Abrahamu, omwe adafa? Mapolofita yadafambo, iwepo ulikubziyesa yani?” ⁵⁴ Jezu adawatawira aciti: “Ine ningadabzikuza ndekha, kubzikuza kwangu kulibe basa, ni Baba wangu omwe ambandikuza, omwe imwe munbalewa kuti ni Mulungu wathu. ⁵⁵ Imwepo munimudziwa lini, tsono Ine ndine nimudziwa. Ndipo ine ningadalewa kuti nimudziwa lini, ningadakhala wakunama ninga imwe. Tsono nimudziwa iye ndipo nimbakoya fala lace. ⁵⁶ Abrahamu baba wanu adakondwa kuti an'dzawona ntsiku yakubwera kwangu. Ndipo adaiwona, acipfatsa”. ⁵⁷ AJuda adamuuzwa kuti: “Iwepo ukanati kukwanisa magole makumi maxanu, ndipo ulikulewa kuti udaona Abrahamu?” ⁵⁸ Jezu adawatawira aciti: “Cadidi, cadidi ndirikukuuzani kuti, Abrahamu

anati kubadwa ine ndikhalipo kale”. ⁵⁹ Pamwepo adatenga minyala kuti amubome, tsono iye adabisala acicoka munyumba ya Mulungu.

9

Jezu ancirisa zimola

¹ Pomwe Jezu akhayenda, adawona mwamuna zimola wakubadwa nabo. ² Akupfunzira wace adamubvundza kuti: “Mfunzisi, kodi adaphonya mbani kuti umweyu abadwe zimola, ngumweyu ayai abereki wace?” ³ Jezu adati: “Ngumweyu lini adaphonya ayai abereki wace. Tsono bzidacitika kuti mabasa ya Mulungu yawonesedwe mwa iye. ⁴ Bzinfunika kuti ife tiphate basa la Baba omwe adandituma yakali masakati. Usiku ulikubwera pomwe palibe an'phata basa. ⁵ Pomwe ndikali padziko, ndine ceza ca dziko”.

⁶ Atalewa bzimwebzi, Jezu adapsipira mata pansi, acimunya matope na matayo. Ndipo adaikha matopeyo m'maso mwa zimolayo, ⁷ Ndipo adamuuzza aciti: “Ndoko, ukasambe kuthawale la Silowe”. (Thumbudzulo la Silowe ndiko kuti, Wakutumidwa.) Pamwepo zimolayo adayenda, acikasamba, adabwerera ali kuona. ⁸ Pamwepo womwe akhakhala pafupi na iye, na omwe akhambamuwona pomwe akhambakumbira-kumbira adati: “Kodi ngumweyu lini omwe akhakhala apa acimbandokukumbira-kumbira?” ⁹ Wina akhambati: “Ngumweyu”. Winango akhati: “Nee, tsono adatengana naye”. Tsono iye akhati: “Ndine pano”. ¹⁰ Pamwepo iwo adamubvundza kuti: “Kodi maso yako yafunguka tani?” ¹¹ Iye adatawra aciti: “Mamuna ule ambacemerredwa Jezu adamunya matope aciikha m'maso mwangu. Acindiuzza kuti: ‘Ndoko, ukasambe ku Silowe. Pomwe ndidayenda ndidasamba, ndipo ndidayamba kuwona.’” ¹² Wanthuwo adamubvundza kuti: “Iye ali kuponi?” Adati: “Nin'dziwa lini”.

¹³ Ndipo adatenga omwe kale akhali zimola ule, aciyenda naye kuna afalizi. ¹⁴ Ndipo ikhali ntsiku ya Malekhuma yomwe Jezu adamunya matope acimufungula maso. ¹⁵ Ndipo afalizi adamubvundza pomwe papsa kuti: “Waona tani?” Ndipo Iye adawauza kuti: “Adandiikha matope m'maso mwangu, ndidasamba, ndipo dirikuona”. ¹⁶ Afalizi yanango yakhalewa yaciti: “Umweyu si wa Mulungu, thangwe anteweza lini ntemo wa ntsiku ya Malinkhuma”. Ndipo winango akhati: “Kodi munthu wakuphonya angacite tani bzizindikiro bzimwebzi?” Na tenepo padawoneka kupambulana pakati pa iwo.

¹⁷ Ndipo adam'bvundza pomwe zimola ule adati “Kodi iwepo untuza ciyani bza omwe wakufungula masoyo?” Ndipo Iye adati: “Ni mpolofeta”. ¹⁸ Tsono aJuda akhatawira lini kuti kale akhali zimola, ndipo tsapano ali kuwona, mpaka adacemerera abereki wace. ¹⁹ Ndipo adawabvunza kuti: “Kodi, uyu ni mwana wanu, omwe imwe mulikulewa kuti adabadwa zimola? Kodi tsapano alikuwona tani?” ²⁰ Pamwepo Abereki wace adatawira aciti: “Tin'dziwa kuti umweyu ni mwana wathu, ndipo adabadwa zimola. ²¹ Tsono kuti waona tani tindziwa lini, ayai mbani wamfungula maso, ife tindziwa lini. Mubvunzeni iye ana msinkhu wakutawira yekha”. ²² Abereki wace adalewa tenepo, thangwe akhagopa Ajuda, pakuti Ajuda yakhadapangana kuti, penu wina an'dzatawira kuti ndiye Krixtu, an'dzamuthote munyumba ya mapembero. ²³ Ndipopo abereki wace adati: “Ana msinkhu, mubvunzeni iye”.

²⁴ Pamwepo Ajuda adacemera mamuna ule kaciwiri, omwe kale akhali zimola, acimuuzza kuti: “Tumbiza Mulungu. Ife tirikudziwa kuti munthu omweyu ngwakuphonya”. ²⁵ Iye adati: “Bzakuti Iye ngwakuphonya, ine

nidziwa lini. Cibodzi comwe nin'dziwa, ncakuti, ndikhali zimola, tsapano dirikuona". ²⁶ Iwo adamubvundza kuti: "Kodi adakucita ciyani? Adafungula tani maso yako?" ²⁷ Iye adawatawira aciti: "Ndakuuzani kale, tsono muli kundibva lini. Kodi thangwe lanyi mulikufuna kubva pomwe? Nkhulewa kuti imwe mulikufuna kukhala wakupfundzira wace?" ²⁸ Pamwepo iwo adamantukana, adati: "Wakuphunzira wace ndiwepo. Ife ndife wakupfundzira wa Mozeji. ²⁹ Ife tiri kudziwa kuti Mulungu adalewa kuna Mozeji, tsono uyu tin'dziwa lini kuti ngwakuponi". ³⁰ Munthuyo adawatawira aciti: "Cidabwiso ni cimweci: Cakuti imwepo mulikudziwa lini kuti Iye ngwakuponi, ndipo wandifungula maso. ³¹ Timbadziwa kuti Mulungu ambabvera lini anyakuphonya. Tsono penu winango angakhala wakupgopa Mulungu, ndipo acimcitira bzomwe anfunu, umweyo ambabvera. ³² Ciyambiremo, kulibe kubveka kuti winango adafungula maso zimola wakubadwa nabo. ³³ Penu umweyu angadasaya kucokera kuna Mulungu, angadakwanisa lini kucita cinthu". ³⁴ Iwo adamantawira aciti: "Iwepo udabadwa mukuphonya pa bzentse. Ndipo iwe ulikupfudzisa ife?" Na tenepo adam'thotha.

³⁵ Jezu adabva kuti adathothidwa, ndipo atagumana naye adati: "Iwe ulikukhulupirira Mwana wa Munthu?" ³⁶ Iye adatawira aciti: "Mbuya, kodi iye mbani kuti ndimukhulupirire?" ³⁷ Jezu adamuuzwa kuti: "Iwe umbamuona kale, ndiye omwe ali kulewa-lewa nawe". ³⁸ Iye adati: "Ndinkulupirira, Mbuya," Ndipo adam'godamira.

³⁹ Ndipo Jezu adati: "Ndidabwera kudzatonga pa dziko pano, kuti wakusaya kuwona awone, ndipo wakuona akhale azimola". ⁴⁰ Afalizi anango omwe yakhali pafupi naye, yatabva bzimwebzi yadalewa kuti: "Kodi ifembo ndife azimola?" ⁴¹ Jezu adawauza aciti: "Mungadakhala azimola, m'psino mulibe kuphonya. Tsono mulikulewa kuti: 'Tirikuwona', ndipopo kuphonya kwanu kulipo".

10

Jezu m'busa caiye

¹ "Cadidi, cadidi nin'kuuzani, omwe an'pita lini na pamsuo m'thanga la mabira, tsono acipita na paphotco, omweyo ni mbava, ndipo ni kambowa. ² Tsono omwe ampita na pamsuwo ndiye m'busa wa mabirayo. ³ Mulindiri umweyo ambayafungulira. Ndipo Mabirayo yambabva fala lace, ambayacemera na madzina mabirayo, aciyacosa kunja. ⁴ Akayacosa mabira yace yentse kunja, iye ambayenda patsogolo, iyo yambamutewera m'mbuyo, thangwe yambadziwa fala lace. ⁵ Tsono wa fala lacilendo, cipo yan'dzamtewera, tsono yan'dzathawa, thangwe yan'dziwa lini fala lacilendo".

⁶ Jezu adawacitira matere yamweya, tsono iwo alibe kubvesesa bzomwe akhawauzabzo.

Jezu ndiye mbusa wabwino

⁷ Jezu adawauza pomwe aciti: "Cadidi, cadidi ndiri kukuuzani kuti Ine ndine msuwo wa mabira. ⁸ Wentse omwe adabwera Ine ndikanati, ni mbava ndipombo mbakambowa, tsono mabira yalibe kuwabvera. ⁹ Ine ndine msuwo, penu wina an'pitira pa Ine, an'dzapulumuka. Ndipo An'dzapita na kubula, ndipo an'dzaona mfuzo. ¹⁰ Mbava imbabwerera kuba, kupha na kudzonga. Tsono Ine ndidabwera kuti yakhale na moyo, ndipo moyo wakuwanda.

¹¹ “Ine ndine m'busa wabwino. M'busa wabwino ambapereka moyo wace thangwe la mabira yace. ¹² Tsono makabusa omwe ni mwene kaciro lini wa mabira, akaona mphumphi zirikubwera, ambayasiya iye acithawa. Ndipo mphumphi zire zimbayaphata, yanango yacibaralika. ¹³ Thangwe ni kapolo, ndipo alibe thupo na mabirayo. ¹⁴ Ine ndine M'busa wabwino. Ndipo nimbadiwa mabira yangu, iyombo yambandidziwa, ¹⁵ ninga Baba ambandidziwa Ine, inembo nimbadiwa Baba. Ndimbapereka moyo wangu pa mabirayo. ¹⁶ Ndinayo mabira yanango yomwe ngamthanga lini lino. Yamweyombo bzifunika kuti ine ndiyawuse. Ndipo iyo Yan'dzabva fala langu, ndipo pan'dzakhala mthithi ubodzi na m'busa m'bodzi.

¹⁷ “Ndipopo Baba ambandifuna, pakuona kuti ndiri kupereka moyo wangu kuti ndidzautenge pomwe. ¹⁸ Palibe omwe anganditengere, tsono ndili kuupereka mwa ine ndekha. Ndina mphambvu zakupereka, ndipo ndina mphambvu zakuwutenga pomwe. Mtemo umweyu ndidautambira kuna Baba”.

¹⁹ Padayamba pomwe kupambulana pakati pa aJuda thangwe la mafalayo. ²⁰ Ndipo azinji mwa iwo akhati: “Ana mizimu wakuipa, ndipo ali kupenga. Thangwe lanyi mulikumubvera Umweyu?” ²¹ Ndipo winango akhati: “Yamweya ni Mafala lini ya munthu wakuphatidwa na mzimu wakuipa. Kodi mzimu wakuipa ungafungule maso azimola?”

Jezu na Baba mba bodzi

²² Ku Jerusalema kukhana cikondwerero cakukumbukira kuperekedwa kwa Nyumba ya Mulungu. Ikhali nyengo yakudjedjera. ²³ Jezu akhandobzifambira m'Nyumba ya Mulungu, m'khonde lakucemeredwa Khonde la Solomoni. ²⁴ Ajuda adamzungulira iye, acimbvunza kuti: “Kodi m'tima wathu un'dzafika mpaka lini ticimbapenukira? Penu iwe ndiwe Krixtu, tiwuze padeca”. ²⁵ Jezu adatawira aciti: “Ine ndidakuuzani kale, tsono mumbakhulupirira lini. Mabasa yomwe ine ndimbacita m'dzina la Baba wangu, yamweya ndiyo yambandicitira umboni. ²⁶ Tsono imwe mumbakhulupirira lini, thangwe ndimwe lini wa mthithi wa mabira yangu. ²⁷ Mabira yangu yambabva fala langu. Ine nimbayadziwa iyo, ndipo yambanditewera. ²⁸ Ndipo ine ndimbayapasa moyo wakusaya kumala, cipo yan'dzataika pomwe. Ndipo Palibe omwe an'dzayapsokonyola m'manja mwangu. ²⁹ Bzomwe Baba wangu adandipasa, bzikulu kuposa bzentse. Ndipo palibe omwe angapsokonyore m'manja mwa baba. ³⁰ Ine na Baba ndife m'bodzi”.

³¹ Ajuda adatenga pomwe minyala kuti am'bome. ³² Jezu adatawira aciti: “Ndakuwonesani mabasa yabwino mazinji yakucokera kuna Baba, tsono pa mabasa yamweya ni basa liponi lomwe mulikufuna kundibomera?”

³³ Ajuda yadamutawira kuti: “Tirikufuna lini kukubomera mabasa yabwino, tsono thangwe ulikunyoza. Ndipo thangwe Iwe pakukhala munthu, ulikubzicita Mulungu wekha”. ³⁴ Jezu adatawira aciti: “Kodi mmitemo mwanu mulibe kunembedwa ‘Ine ndidati Imwepo ndimwe milungu?’

³⁵ Penu Mtemo udacemera kuti milungu kwa wale omwe adapasidwa fala la Mulungu, (ndipo manemba yaleke kupfudzidwa). ³⁶ Omwe Baba adacemera ndipo acituma pansu pano, imwepo mulikulewa kuti: Ngwakunyoza, thangwe ine ndidati: Ndine Mwana wa Mulungu? ³⁷ Penu ndimbacita lini mabasa ya Baba wangu, lekani kundikhulupirira. ³⁸ Tsono, penu nimbacita, napo mumbakhulupirira lini Ine. Khulupirirani mabasayo, kuti mudziwe ndipo mupitirize kudziwa kuti Baba ali mwa Ine, ndipo Ine mwa Baba”.

³⁹ Pamwepo wakhafuna kummanga pomwe, tsono Iye adamzwenga.

⁴⁰ Ndipo adabwerera pomwe kung'ambu ya mkulo wa Jolodani, pambuto yomwe Juwau akhabatizira pakuyamba, ndipo adakhala komweko. ⁴¹ Ndipo wanthu azinji adabwera kuna Iye, acimbalewa kuti: “Juwawu alibe kucita cizindikiro na cibodzico, tsono bzentse bzomwe Juwau akhalewa cipande ca Munthuyu bzikhali bzacadidi”. ⁴² Na tenepo wanthu wazinji kumweko adakhulupirira Jezu.

11

Bza kufa kwa Lazalo

¹ Ndipo pakhana munthu winango, omwe akhadwala dzina lace Lazalo. Akhali wa kuBetanya, kumui kwa Maliya na m'bale wace Marta. ² Maliyayo akhali ule omwe adadzoza Mbuya mafuta yakununchira, acimpukuta minyendo na tsihi lace. Lazalo akhadwalayo akhali nkhosve yace. ³ Pamwepo mpfumakazi zace zidatumiza mafala kuna Jezu kuti: “Mbuya, ule omwe mumbafuna ali kudwala”. ⁴ Pomwe Jezu adabva, adati: “Matendayo ngakupha lini, tsono ngakupasisa mbiri Mulungu, kuti mwa iyo, Mwana wa Mulungu apasidwe mbiri”.

⁵ Ndipo Jezu akhafuna Marta na m'bale wace Maliya ndipombo Lazalo. ⁶ Napo adabva bza matendayo, adakhala pomwe ntsiku ziwiri pambuto ire. ⁷ Pambuyo pace, adauza wakupfundzira wace kuti: “Tiyendeni pomwe ku Judeya”. ⁸ Wakupfundzira wacewo adati: “Mpfungzisi, tsapanopa Ajuda akhafuna kukubomani na minyala, ndipo muli kulewa kuti mubwerere pomwe kumweko?” ⁹ Jezu adatawira aciti: “Kodi ntsiku ina nthawe lini khumi na ziwiri? Munthu akafamba masikati, ambakhukhumudwa lini, thangwe ambaona ceza ca dziko. ¹⁰ Tsono penu winango an'famba usiku, an'khukhumudwa thangwe kuna iye kulibe ceza”.

¹¹ Atalewa bzimwebzi, adati: “Lazalo, xamwali wathu, adagona, tsono ndiniyenda kuti ndikamumuse”. ¹² Pamwepo wakupfundzira wace adati: “Mbuya, penu adagona, an'kacira”. ¹³ Tsono Jezu akhalewa bza kufa kwa Lazalo. Tsono iwo akhakumbuka kuti alikulewa bza kugona tulo. ¹⁴ Pamwepo Jezu adawauza padeca kuti: “Lazalo wafa, ¹⁵ Ndipo ndili kukondwera na lifoi lanu kuti mukhulupilire napo ndikhali lini kumweko. Tsono tiyendeni kuna iye”. ¹⁶ Pamwepo Tomasi, akhacemerredwa Didimo, adauza wakupfundzira anzace kuti: “Mbatiyendembo kuti tikafe naye pabodzi”.

Jezu ndiye wakulamusa na kupasa moyo

¹⁷ Pomwe Jezu adafika ku Betanya, Lazalo akhadamala kale ntsiku zinai muthenje. ¹⁸ Ndipo kuBetanya kukhali kufupi na ku Jerusalema, mtantho pafupi-fupi kirometru zitatu. ¹⁹ Ajuda azinji akhadabwera kuna Marta na Maliya kukaponda masamba thangwe la kufa kwa nkhosve yawo.

²⁰ Pomwe Marta adabva kuti Jezu ali kubwera, adayenda kukamcingulira. Tsono Maliya adasala panyumba. ²¹ Ndipo Marta adauza Jezu kuti: “Mbuya, mungadakhala kuno, nkhosve yangu ingadafa lini. ²² Tsono, nin'dziwa pomwe kuti bzomwe mungakumbire kuna Mulungu, iye an'dzakupasani”. ²³ Jezu adamuza kuti: “Nkhosve yako in'dzalamuka”. ²⁴ Marta adati: “Nin'dziwa kuti in'dzalamuka kwa wakufa pa ntsiku yakumalizira”. ²⁵ Jezu adamuza kuti: “Ine ndine nimbalamusa na kupasa moyo, omwe ankukhulupirira Ine, napo afe an'dzakhala na moyo. ²⁶ Ndipo aliyentse omwe ana moyo acikhulupirira Ine, an'dzafa lini pomwe. Kodi iwe ulikukhulupirira bzimwebzi?” ²⁷ Iye adati: “Inde Mbuya, ndinkhulupirira

kuti imwe ndimwe Krixtu, Mwana wa Mulungu, omwe akhadikhiridwa pa dziko la pansu”.

Jeju adalamusa Lazalo

²⁸ Ndipo Marta atalewa bzimwebzo, adacemera Maliya m'bale wace pa mbali, acimuuza kuti: “Mpfundzisi alipano, ali kukucemera”. ²⁹ Iye atabva bzimwebzi, adanyamuka mwa kankulumize, acibwera kuna Jeju. ³⁰ Pamwepo Jeju akhanati kufika mmudzi, tsono akhali pambuto pomwe adagumana na Marta. ³¹ Tsono aJuda omwe akhali naye m'nyumba acimbampepesa, pomwe adaona Maliya aciima nakubula mwakankulumize, adamtewera. Akhakumbukira kuti ali kuyenda kuthenje kukalira kumweko.

³² Ndipo Maliya pomwe adafika pakhana Jeju, atamuwona iye, adabzigwesa mminyendo mwace aciti: “Mbuya, mungadakhala kuno, nkhosve yangu ingadafa lini”. ³³ Jeju pomwe adawona Maliya pabodzi na aJuda yomwe yakhabwera naye walikulira, bzidamuwawa kwene-kwene ndipo adaneseka mu m'tima. ³⁴ Ndipo adawabvundza kuti: “Mudamuikha kuponi?” Iwo adati: “Mbuya, tiyendeni mukaone”. ³⁵ Jeju adalira. ³⁶ Pamwepo aJuda adati: “Onani, akhana lifoi naye”. ³⁷ Tsono winango pakati pa iwo adati: “Kodi umweyu omwe adafungula maso zimola, angadakwanisambo lini kuti Lazalo aleke kufa?”

³⁸ Jeju adaneseka pomwe mu m'tima mwace, adayenda kuthenje. Thenjelo likhali gwinza ndipo Pamsuwo pace akhadaikha cimwala. ³⁹ Jeju adawauza aciti: “Cosani cimwalaci”. Marta, mpfumakazi ya wakufa ule, adamuuza kuti: “Mbuya, wayamba kale kununkha, thangwe lero ni ntsiku ya cinai ali mtenje”. ⁴⁰ Jeju adamuuza kuti: “Kodi ndiliba kukuuza kuti penu un'khulupirira undzawona mbiri ya Mulungu?” ⁴¹ Iwo adacosa cimwala cire. Ndipo Jeju adayang'ana kudzulu aciti: “Baba, ndiri kukutendani thangwe mwandibvera ine. ⁴² Ine nin'dziwa kuti mumbandibvera nthawe zentse, tsono ndalewa bzimwebzi thangwe la mthithi wa wanthu omwe ali panowa akhulupirire kuti ndimwe mudandituma”. ⁴³ Ndipo atamala kulewa bzimwebzo, adacemera mwakukuwa aciti: “Lazalo, bula kunjali!” ⁴⁴ Ndipo wakufa ule adacoka, minyendo na manja yace bzikhadamangidwa na nguwo. Nkhope yace ikhadakulungidwa na nguwo. Jeju adawauza kuti: “Mtsudzuleni, ndipo mulekeni ayende”.

Kupangana bza kupha Jeju

(Mat 26:1-5; Mko 14:1-2; Luk 22:1-2)

⁴⁵ Wazinji mwa aJuda omwe akhadabwera kwa Maliya, adaona bjomwe Jeju adacita, ndipo adamukhulupirira. ⁴⁶ Tsono winango mwa iwo adayenda kuna afalizi, adakawasimbira bjomwe Jeju adacita. ⁴⁷ Pamwepo akulu wa anyantsembe na afalizi adacemerera Bungwe Likulu la Ajuda acit-sokhana, aciti: “Ticite tani, thangwe munthuyu ali kucita bzizindikiro bziz-inji? ⁴⁸ Tikamlekerera tenepayu, wanthu wentse an'dzamkhulupirira, ndipo maroma an'dzabwera acidzaticosa pa mbuto yathu napombo m'dziko”.

⁴⁹ Tsono m'bodzi mwa iwo, dzina lace Kaifaji, omwe akhali mkulu wa anyantsembe gole limwero, adawauza kuti: “Imwe mundziwa lini cinthu napang'onopo. ⁵⁰ Imwe mulikuona lini kuti n'bzabwino kwa ife kuti munthu m'bodzi afere wanthu wentse, pambuto pakuti mtundu wathu wense unyembereke?” ⁵¹ (Ndipo alibe kulewa bzimwebzo mwa nzeru zace nee. Tsono pakuona kuti akhali mkulu wa anyantsembe gole limwero, akhavima kuti

Jezu an'dzafera dziko. ⁵² Tsono nkhufera lini dziko lokha nee, tsono kutimbo wana wa Mulungu omwe adabalalika wakhale pabodzi.)

⁵³ Kuyambira ntsiku imweyo adapangana kuti wadzamuphe. ⁵⁴ Pamwepo Jezu akhafamba lini pomwe padeca pakati pa Ajuda. Tsono adacoka pamwepo aciyenda ku dziko lomwe likhali pafupi na cidambo, ku mzinda winango dzina lace Efuremu, ndipo adakhala kumweko pabodzi na wakupfundzira wace.

⁵⁵ Ndipo cikondwerero ca Paxkwa ya aJuda cikhali pafupi. Na tenepo wanthu wazinji wakucokera kumphimpha zentse, adayenda ku Jerusalema kukacita msinda wa kubzicenesa, Paxkwa ikanati kuyamba. ⁵⁶ Pamwepo akhambanyang'ana Jezu, ndipo akhabvunzana munyumba ya Mulungu kuti: “Kodi imwe mulikuwona tani? Kodi umweyu an'bwera kumisinda kuno?” ⁵⁷ Tsono akulu wa anyantsembe na afalizi akhadalewa kale kuti, ali-yentse akadziwa komwe kuna Jezu, awadziwise, kuti akamphate.

12

Mai winango andzoza Jezu ku Betanya

¹ Zatondosala ntsiku zitanthatu kuti cifike cikondwereso ca Paxkwa, Jezu adabwera kuBetanya, komwe kukhana Lazalo ule omwe Iye adalamusa kwa wakufa. ² Adakondzera Jezu cakudya cakulalira kumweko, ndipo Marta akhawatumikira. Tsono Lazalo akhali m'bodzi mwa omwe akhadya naye. ³ Ndipo Maliya adatenga mafuta yakununchira ya narido caiyo, yaku-umira, adadzoza minyendo ya Jezu, ndipo adapukuta minyendoyo na tsisi lace. Ndipo M'nyumba mudadzala na pfungo la mafutayo. ⁴ Tsono Judasi Isikaliyoti, m'bodzi wa akupfundzira wace, omwe angadadzampindikira, adati: ⁵ “Thangwe ranyi mafutaya yalibe kugulisidwa na kobiri madzana matatu ndipo zicipasidwa wanthu wakusauka?” ⁶ Tsono adalewa tenepo ni thangwe lini lakuti akhana thupo na wakusaukawo nee, ni thangwe lakuti akhali mbava. Iye ndiye akhakoya budu la kobiri, ndipo akhanamsambo wakutenga bzomwe bzikhaikhidwa mmwemo. ⁷ Pamwepo Jezu adalewa aciti: “Mulekeni, iye wayakoyera ntsiku yakuikhidwa kwangu mtenje. ⁸ Thangwe wakusauka muli nawo ntsiku zentse, tsono Ine mundzakhala lini nande ntsiku zentse”.

⁹ Mthithi ukulu wa aJuda udadziwa kuti Jezu ali uko, iwo adayenda komweko. Ndipo iwo alibe kuyendera Jezu yekha nee, tsono kuti akaonembo Lazalo ule omwe Iye adalamusa kwa wakufa. ¹⁰ Ndipo akulu wa anyantsembe adapangana kuti Lazalo aphedwembo, ¹¹ Thangwe lakuti wanthu wazinji akhacoka kwa aJuda acimbakhulupilira iye.

Jezu an'pita na ulemo muJerusalema

(Mat 21:1-11; Mko 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹² Mangwana yanzace, mthithi ukulu omwe udabwera ku cikondwereso ca Paxkwa, atabva kuti Jezu ali kubwera ku Jerusalema, ¹³ adatenga mithambi ya kanjedza acibula kamcingulira. Ndipo akhakuwa aciti: “Ozana! Simbani omwe ali kubwera mudzina la Mbuya na Mambo wa Ijirayeri!” ¹⁴ Ndipo Jezu adaona mwana wa bulu, adampakira ninga bzi-danembedwa kuti:

¹⁵ “Leka mantha, mzinda wa Siyau.

Wona, Mambo wako alikubwera,
adapakira pa kamwana ka bulu”.

¹⁶ Wakupfundzira wace alibe kubzibvesesa bzinthu bzinwebzo pakuyamba. Tsono pomwe Jezu adatumbizidwa, pamwepo iwo

adakumbukira kuti bzimwebzi bzipanembidwa kulewa bza Iye, ndipo bzipithu bzimwebzi adamcitira Iye.

¹⁷ Mthithi ukulu omwe ukhali na iye pomwe adacemera Lazalo mtenje, udapereka umboni kuti iye adacemera Lazalo mthenje, acimlamusa kwa wakufa. ¹⁸ Ndipopo mthithi ukulu wa wanthu udakamcingulira, thangwe la kuti akhadabva cizindikiro comwe Iye adacita. ¹⁹ Na tenepo afalizi yadauzana kuti: “Mulikuwona kuti palibe comwe tirikuphindula. Onani wanthu wentse ali kuyenda kuna iye”.

Agiriki wina an'funa kuwona Jezu

²⁰ Ndipo pakhana Agiriki winango pakati pa omwe akhakhwira kukapemba pa ntsiku ya cikondwerero. ²¹ Iwo adafika kuna Filipi, wa kuBetisaida ya kuGalireya, adakakumbira kuna iye, aciti: “Mbuya, tirikufuna kuona Jezu”. ²² Filipi adayenda kukauza Andereya, ndipo Andereya pabodzi na iye adakauza Jezu. ²³ Ndipo Jezu adatawira aciti: “Yafika nthawe yakuti Mwana wa Munthu apasidwe mbiri. ²⁴ Cadidi ndiri kukuuzani kuti, penu mbeu ibodzi ya tirigu in'gwa mmataka icisaya kufa, imbakhala yokha. Tsono ikafa, imbabala bzipapo bzipinji. ²⁵ Munthu omwe an'funa moyo wace, an'dzautaya, tsono omwe alibe thupo na moyo wace pansi pano, an'dzakhala na moyo wakusaya kumala. ²⁶ Penu wina an'nditumikira, mbanditewere, ndipo komwe ndiri Ine, mtumiki wangu an'dzakhalambo kumweko. Penu munthu an'dzanditumikira, Iye andzalemekezedwa na Baba wangu”.

Jezu ali kulewa bza kufa kwace

²⁷ “Tsapano m'tima wangu waneseke. Kodi ine ndinilewa ciyani? ‘Baba, mun'ndipulumusa ku nthawe iyi?’ Tsono na thangwe la bzipimwebzi, ndid-abwerera nthawe imweyi. ²⁸ Baba, tumbizani dzina lanu”. Pamwepo kudabveka fala lakucokera kudzulu lakuti: “Ndatumbiza kale ndipo ndin'dzatumbiza pomwe”.

²⁹ Na tenepo mthithi omwe ukhali pamwepo, watabva mafalayo, udati: “Kwagunda Mulungu”. Tsono winango akhambati: “Anju yalewa-lewa naye”. ³⁰ Jezu adawatawira aciti: “Mafalaya yalibe kubveka thangwe la Ine, tsono yabveka thangwe la imwe. ³¹ Tsapano ni nthawe yakutongedwa kwa dziko lino la pantsi. Tsapano mambo wa dziko lino la pantsi, an'dzathusidwa kunja. ³² Ndipo Ine, ningadzalamusidwa padziko, nin'dzatenga wanthu wentse acibwera kwa ine”. ³³ (Adalewa mafala yamweya kuti awadzi-wise bza momwe angadadzafera.) ³⁴ Mthithi udamtawira uciti: “Ife tidabva Mtemo kuti Krixtu an'dzakhala na moyo kuyenda-na-kuyenda. Kodi Iwe ulikulewa tani kuti m'bzakufunika kuti Mwana wa Munthu an'dzalamusidwe? Mwana wa Munthuyo mbani?” ³⁵ Pamwepo Jezu adawauza kuti: “Ceza cin'khala pakati panu kanthawi pang'ono. Fambani pomwe ceza cikalipo, kuti mdima ungakubwererereni ucikukundani. Ndipo omwe an'famba mu mdima an'dziwa lini komwe ali kuyenda. ³⁶ Pomwe ceza cikaripo, khulupirirani ceza, kuti mukhale wana wa cezaco”. Jezu atalewa bzipimwebzi, adacoka acikabisalika.

³⁷ Napo Jezu adacita bzipindikiro bzipinji pamaso pawo, tsono iwo alibe kumkhulupilira. ³⁸ Bzipimwebzi bzipidacitika kuti bzipkwanirisidwe bzipomwe mpolofita Izaiya adalewa kuti: “Mbuya, mbani adakhulupirira mafala yathu? Ndipo mbani omwe adazindikira mphambvu za Mbuya pa bzipimwebzi?” ³⁹ Ndipopo angadakwanisa lini kukhulupirira, thangwe Izaiya adalewambo kuti: ⁴⁰ “Adafunga maso yawo, ndipo adaumisa m'tima yawo, kuti

waleke kuwona na maso, ndipo wa bvesese na m'tima, kuti angatembenuke m'tima, ndipo Ine ndingawacize”.

⁴¹ Izaiya adalewa bzimwebzi pomwe adaona ulemelero bwace. Ndipo adalewa bza iye.

⁴² Tsono azinji mwa atsogoleri wawo adakhulupirira Jezu. Tsono thangwe la afalizi iwo akhabzilewa lini padeca. Akhagopa kuti angawathothe ku nyumba ya Mulungu. ⁴³ Akhafuna mbiri kwa wanthu kuposa kuna Mulungu.

Mafala ya Jezu yan'dzatonga

⁴⁴ Ndipo Jezu adalewa mwakukuwa kuti: “Omwe an'khulupirira ine, an'khulupirira lini Ine, tsono kuna ule omwe adandituma. ⁴⁵ Ndipo omwe aniwona Ine, ambawona ule omwe adandituma. ⁴⁶ Ine ndine ceza ndidabwera pa dziko, kuti wentse ule omwe an'khulupirira Ine, aleke kukhala mu mdima. ⁴⁷ Ndipo penu wina an'bva mafala yangu acisaya kuyaphatisa basa, Ine nin'mutonga lini. Pakuti ndiliba kubwera kudzatonga dziko, tsono kuti ndidzalipulumuse. ⁴⁸ Omwe an'ndilamba, ndipo antambira lini mafala yangu, alipo omwe an'dzamutonga, fala lomwe ndalewa ndilo lin'dzamutonga iye pa ntsiku yakumalizira. ⁴⁹ Thangwe ine ndiribe kulewa bza ndekha, tsono Baba omwe adandituma, ndiye adandipasa Mtemo wa bzomwe ndingalewe ndipo ndicibzilewa. ⁵⁰ Ndipo nin'dziwa kuti Mtemo wace ni moyo wakusaya kumala. Tsono ine nimbalewa ninga momwe Baba an'ndiuza”.

13

Jezu anisambisa minyendo ya akupfundzira wace

¹ Ukanati kufika msinda wa Paxkwa. Jezu akhadziwa kale kuti nthawe yace yafika yakuti acoke padziko, ayende kuna Baba. Iye adafuna wace omwe akhali padziko lino, ndipo adawafuna mpaka kumalizira.

² Panthawe yakudya, Judasi Isikaliyoti mwana wa Simau, akhadaikhidwa kale nzeru na Dyabu zakuti apindikire Jezu. ³ Jezu akhadziwa kuti Baba adapereka bzinthu bzentse m'manja mwace. Ndipombo akhadziwa kuti adacokera kuna Mulungu acidzabwerera kuna Mulungu. ⁴ Pamwepo iye adaimirira acicosa cakubvala cace capadzaulu, adatenga nguwo acimanga m'ciuno mwace. ⁵ Ndipo adathira madzi m'basiya, aciyamba kusambika minyendo ya wakupfundzira wace, ndipo adaipukuta na nguwo ire yomwe akhadamanga m'ciuno.

⁶ Pomwe adafika pa Simau Pedru, iye adati: “Mbuya, imwepo mungasambike ine minyendo?” ⁷ Jezu adamutawira aciti: “Bzomwe ndiri kucita, iwe uli kubzidziwa lini tsapano lino, tsono un'dzabzidziwa pambuyo pa bzimwebzi”. ⁸ Pedru adati: “Mun'dzandisambika lini minyendo cipo”. Jezu adamutawira aciti: “Penu ninkusambika lini, ndiko kuti uli lini mbali yangu”. ⁹ Simau Pedru adati: “Mbuya, penu nitenepo, lekani kusambika minyendo yangu yokha, musambikembo manja na msolo wangu”. ¹⁰ Jezu adamuza aciti: “Omwe wasambisidwa an'funika lini pomwe kuti asambe, koma kusamba minyendo yokha. Sabwa bzentse bzidacenedwa. Ndipo imwe mudacena, tsono sikuti mwentse”. ¹¹ Jezu akhadziwa kuti mbani an'dzampindikira, ndipopo, adalewa kuti: “Sikuti mwentse mudacena”.

¹² Watamala kuwasambika minyendo, adatenga cakubvala cace, ndipo adakhala pomwe pakudyera pale. Pambuyo pace adawabvundza kuti: “Kodi mwadziwa bzomwe ndakucitanibzi? ¹³ Imwe mumbandicemera kuti, 'Mpfundzisi' ayai 'Mbuya'. Mumbalewa bwino, pakuti ndine cadidi. ¹⁴ Penu ine Mbuya wanu ayai Mpfundzisi ndakusambikani minyendo yanu,

imwembo munfunika kumbasambikana minyendo. ¹⁵ Sabwa ndakupasani ciratizo kuti imwembo mumbacite ninga momwe ine ndakucitani. ¹⁶ Cadidi, cadidi ndiri kukuuzani, nyagrinya ni mkulu lini kuposa mbuya wace, nee m'tumiki ni mkulu lini kuposa omwe adamutuma. ¹⁷ Penu bzinthu bzimwebzi mun'bzidziwa, ndimwe wakusimbidwa mukabzicita.

¹⁸ “Mafalaya ndiri kulewa lini kuna mwentse. Ine ndiri kudziwa wale omwe ndidasankhula. Tsono kuti manemba yakwanilisidwe yomwe yadati: ‘Omwe an'dya pau yangu, adandipindikira na katende kace.’ ¹⁹ Kuyambira tsapano ndiri kukuuzani bzikantati kucitika kuti bzikadzacitika, mudzakhulupirire kuti ine ndine. ²⁰ Cadidi, cadidi ndiri kukuuzani kuti, aliyentse an'dzatambira omwe nin'dzatumu, atambirambo ine. Ndipo wakunditam-bira ine, watambirambo iye omwe adandituma”.

Jeju ali kuleweratu bzakuti an'dzaperekedwa
(Mat 26:20-25; Mko 14:17-21; Luk 22:21-23)

²¹ Jeju atalewa bzimwebzi, adayamba kuneseka mu m'tima ndipo adapereka umboni aciti: “Cadidi, cadidi ndiri kukuuzani kuti: M'bodzi wa imwe an'dzandipindikira”. ²² Wakupfundzira adayamba kunyang'anisana winango na mwandzace, mwakusaya kudziwa kuti akhalewa yani. ²³ Wakupfundzira omwe Jeju akhafuna kwene-kwene, akhadakhala pambali pa Jeju. ²⁴ Simau Pedru adam'khodola aciti: “Mbvundze, kodi ali kulewa yani?” ²⁵ Iye adakotamira pacifuwa pa Jeju, adamubvundza kuti: “Mbuya, kodi muli kulewa yani?” ²⁶ Jeju adati: “Omwe ndinimusaizira pau yakunyedza ndicim'pasa ngumweyo”. Ndipo atasaiza pau yakunyedzayo adatenga acipasa Judasi mwana wa Simau Isikaliyoti.

²⁷ Juda atatambira pauyo, Sathani adapita mwa iye. Jeju adamuza kuti: “Bzomwe uli kucita, cita mwakamkulumize”. ²⁸ Tsono pa womwe akhadyawo, palibe omwe adadziwa thangwe lomwe Jeju adalewera bzomwe bzire. ²⁹ Pakuwona kuti Judasi akhakoya budu la kobiri, andzace adakumbuka kuti Jeju ali kumuza kuti: “Kagule bzakufunika pa msindapo” ayai kuti akapereke cinthu kwa wakusauka. ³⁰ Judasi watatambira pau ire, adacokeratu. Ndipo kudadoka.

Mtemo upsa

³¹ Judasi atacoka, Jeju adati: “Tsapano Mwana wa Munthu wapasadwa mbiri, ndipo mwa iye Mulungu apasidwambo mbiri. ³² Penu mwa iye Mulungu wapasadwa mbiri, Mulungu an'dzampasambo mbiri, ndipo mwakusaya kucedwa animpasa mbiri. ³³ Wana wangu, ndiri namwe nthawe pang'ono. Mun'dzandinyang'ana ine, ndipo ninga momwe ine ndidauza aJuda, ndiri kukuuzanimbo tsapano ‘Komwe ndiri kuyenda ine, imwe mungakwanise lini kukuyendambo.’ ³⁴ Ndiri kukupasani Mtemo upsa, wakuti mufunane winango na mwandzace. Ninga momwe ine ndidakufunirani, imwembo mufunane. ³⁵ Na bzimwebzi wentse an'dzadziwa kuti imwe ndimwe wakupfundzira wangu, mungakhala na lufoi”.

Jeju adalewa kuti Petru an'dzandiramba
(Mat 26:20-25; Mko 14:17-21; Luk 22:21-23)

³⁶ Simau Pedru adabvundza Jeju kuti: “Mbuya, muli kuyenda kuponi?” Jeju adatawira aciti: “Komwe ndiri kuyenda, ungakwanise lini kunditewera tsapano lino, tsono un'dzanditewera pambuyo pa bzobzi”. ³⁷ Pedru adam'bvundza pomwe kuti: “Mbuya, thangwe lanyi nin'kwanisa lini kukutewera tsapano lino? Ine nin'dzapereka moyo wangu thangwe la iwe”. ³⁸ Pamwepo Jeju adam'tawira aciti: “Iwepo un'dzapereka moyo wako

thangwe la ine? Cadidi, cadidi ndiri kukuuzza kuti bzingacitike lini, iwe un'dzandiramba katatu congwe akanati kulira”.

14

Jezu ndiye njira yakuenda kuna Baba

¹ “M'tima wanu mbauleke kuneseka. Mwakhulupirira Mulungu, khulupiriranimbo ine. ² Kumui kwa Baba wangu kuna nyumba zizinji. Ndipo kungadasaya mbuto, ningadakuuzani lini kuti, ndiri kuyenda kukakukondzerani mbuto. ³ Ndipo ndikayenda kukakukondzerani mbuto, nin'dzabwera pomwe ndipo nin'dzakutengani kuti komwe kuna ine, mudzakhalembo. ⁴ Ndipo komwe ine ndiri kuyenda, njira yace muniidziwa”.

⁵ Tomasi adabvundza aciti: “Mbuya, tin'dziwa lini komwe muli kuyenda. Kodi njira yace tingaidziwe tani?” ⁶ Jezu adati: “Ine ndine njira yacacidi ya moyo. Palibe aniyenda kuna Baba acisaya kupita na kwa ine. ⁷ Imwe mungadadziwa ine, baba wangu mungadam'dziwambo. Kuyambira tsapano mwam'dziwa ndipo mwamuwona”.

⁸ Filipi adati: “Mbuya, tiwoneseni Babayo, mukatenepo tintsimikiza”. ⁹ Jezu adamutawira kuti: “Iwe Filipi, ndakhala namwe nthawe yentseneyi, ndipo ulibe kundidziwa? Omwe wawona ine, wawonambo Baba. Kodi thangwe lanyi iwe uli kulewa kuti, ‘Tiwoneseni Baba?’ ¹⁰ Kodi uli kukhulupirira lini kuti ine ndiri mwa Baba, ndipo Baba ali mwa ine? Mafala yomwe ndimbakuuzani yambacoka lini kwa ine ndekha, tsono Baba omwe ali mwa ine, ndiye ambaphata basa lace. ¹¹ Khulupirani kuti ine ndiri mwa Baba ndipo Baba ali mwa ine. Penu munkhulupirira lini na bzomwe ndalewa, khulupirirani na mabasa yomwe nimbacita. ¹² Cadidi, cadidi ndiri kukuuzani kuti omwe ambakhulupirira ine, an'dzacitambo mabasa yomwe nimbacita, ndipo an'dzacita makulu kuposa yamweya, thangwe ndiri kuyenda kuna Baba. ¹³ Ndipo comwe mun'dzakumbira mu dzina langu, cimweco nin'dzacita, kuti Baba adzapasidwe mbiri mwa Mwana. ¹⁴ Penu mun'dzakumbira cinthu mu dzina langu nin'dzacita”.

Baba an'dzatumiza Mzimu Wakucena

¹⁵ “Penu mundifuna, muteweze mitemo yangu. ¹⁶ Ndipo ine nin'dzakumbira Baba, iye an'dzakupasani mthandizi winango kuti akhale namwe nthawe zentse. ¹⁷ Mthandiziyo ni Mzimu wakudziwisa cacadidi, omwe wanthu wa pantsi angautambire lini, thangwe aniuwona lini, ayai kuudziwa, tsono imwe mumbaudziwa, thangwe umbakhala pabodzi na imwe, ndipo un'dzakhala mwa imwe. ¹⁸ Nin'dzakusiyani lini pa ukungwa. Nin'dzabwera kuna imwe. ¹⁹ Yandosala nthawe pang'ono, wanthu wapantsi an'dzandiwona lini pomwe. Tsono imwe mun'dzandiwona. Thangwe ine ndina moyo, imwembo mun'dzakala na moyo. ²⁰ Ntsiku imweyo mun'dzadziwa kuti ine ndiri mwa baba wangu, ndipombo imwe muli mwa ine ndipo ine ndiri mwa imwe. ²¹ Omwe ana mitemo yangu aciikoya, umweyo ndiye ambandifuna. Ndipo omwe ambandifuna, an'dzafunidwambo na baba wangu. Na tenepo ine nin'dzamufuna ndicidzabzilatiza kuna iye”.

²² Juda (omwe ni Isikaliyoti lini,) adamubvundza kuti: “Mbuya, nciyani cacitika kuti mudzabzilatize kuna ife, koma kwa wanthu wa pantsi nee?”

²³ Jezu adatawira aciti: “Penu winango ambandifuna, an'dzakoya fala langu. Ndipo baba wangu an'dzamufuna. Ine na baba tin'dzabwera ticikhala mwa iye. ²⁴ Omwe ambandifuna lini, ankoya lini mafala yangu.

Ndipo fala lomwe muli kubva ni langu lini, koma ni la baba omwe adandituma”.

²⁵ “Bzinthu bzimwebzi ndakuuzani ndikali pabodzi namwe. ²⁶ Tsono mthandizi ule, Mzimu Wakucena omwe baba an'dzatuma mudzina langu, ndiwo un'dzakupfundzisani bzinthu bzentse, ndipo un'dzakukumbusani bzinthu bzentse bzomwe ndidakuuzani. ²⁷ Ndiri kukusiyirani mtendere. Mtendere wangu ndirikukupasani. Ndiri kukupasani lini ninga momwe wanthu wa pantsi ambapasira. M'tima wanu mbauleke kuneseka ayai kukhala na mantha”.

²⁸ “Mwabva bzomwe ndalewa kuna imwe kuti: Ndiri kuyenda, tsono nin'dzabwera kuna imwe. Mungadandifuna ine, mungadakondwera kuti ndiri kuyenda kuna baba, thangwe baba ni mkulu kuposa ine. ²⁹ Tsapono ndakuuzani imwe bzikanati kucitika, kuti bzikadzacitika, mudzakhulupirire. ³⁰ Nin'dzalewa lini namwe bzizinji, thangwe mambo wa dziko la pantsi ali kufendera. Alibe nande basa, ³¹ Tsono kuti dziko lidziwe kuti nimbafuna baba, ndipo nimbacita ninga bzomwe baba adandituma. Imilirani, ticoke pano!”

15

Jezu ndiye muti wa uva caiwo

¹ “Ine ndine muti wa bzisapo caiwo, ndipo baba wangu ni mulimi. ² Iye ambagwata mthawi uli wentse mwa ine omwe um'bala lini bzisapo. Ndipo mthawi uli wentse wakubala bzisapo, ambautunthula kuti ubale bzizinji. ³ Imwe mwacena kale thangwe la fala lomwe ndalewa kuna imwe. ⁴ Khalani kuna ine, ndipo ine kuna imwe. Ninga mthawi ungakwanise lini kubala bzisapo pawokha ungasaya kukhala pa muti, ni tenepoyombo imwe mungasaya kukhala kuna ine.

⁵ “Ine ndine muti wa bzisapo, imwe ndimwe mithawi. Omwe an'khala kuna ine, ine kuna iye, umweyu ambabereka bzisapo bzizinji, thangwe pakusaya ine palibe comwe mungacite. ⁶ Penu winango an'khala lini kuna ine, an'thusidwa kunja ninga mthawi, ndipo uniuma, ambautenga aciuthusa pa moto ucipsa. ⁷ Penu mun'khala kuna ine, ndipo mafala yangu yacikhala mwa imwe, mun'dzakumbira ciricentse comwe mungafune, cin'dzacitika. ⁸ Baba wangu ambapasidwa mbiri mungabereka bzisapo bzizinji, na tenepo mun'dzakhala wakupfundzira wangu.

⁹ “Ninga baba adandifuna, inembo ndidakufunani. Mukhale mulufoi langu. ¹⁰ Mungateweza mitemo yangu, mun'dzakhala mulufoi langu, ninga momwe ine ndatewezera mitemo ya baba wangu, ndipo nimbakhala mulufoi lace.

¹¹ “Ndakuuzani bzimwebzi kuti kukondwa kwangu kukhale mwa imwe. Ndipo kukondwa kwanu kukhale kwa kukwana. ¹² Uyu ndiwo Mtemo wangu: Kuti mufunane winango na mwanzace ninga momwe ine ndakufunirani. ¹³ Palibe munthu omwe ana lufoi lakuposa limweri, la kupereka moyo wace thangwe la axamwali wace. ¹⁴ Imwe mun'dzakhala axamwali wangu, mungacita bzomwe ine ndiri kukuuzani. ¹⁵ Nin'dzakucemerani lini pomwe anyagrinya, pakuti nyagrinya an'dziwa lini bzomwe mbuya wace an'cita. Ndipo ndakucemerani axamwali, thangwe bzentse bzomwe ndidabva kwa baba wangu, ndidakudziwisani. ¹⁶ Ndimwepo lini mudandisankhula, tsono ine ndine ndidakusankhulani. Ndipo ndidakupambulani imwe kuti mukabale bzisapo, bzisapo bzanu bzipitilize kukhala kuti ciricentse comwe mun'dzakumbira kuna baba mu dzina langu, iye

an'dzakupasani. ¹⁷ Bzimwebzi ndiri kukuuzani imwe kuti mufunane winango na mwandzace”.

Wanthu wakutumba na bzapantsi pano an'dzawengana na akrixtau

¹⁸ “Penu wanthu wa pantsi pano an'dzakuwengani, dziwani kuti adayamba kuwenga ine akanati kukuwenga imwepo. ¹⁹ Mungadakhala wa dziko lapantsi, iwo angadakufunani ninga andzawo tsono ndimwe lini wa dziko lapantsi. Ine ndidakusankhulani pa dziko lapantsi, ndipopo wambawengana namwe. ²⁰ Kumbukirani fala lomwe ndidakuuzani kuti, ‘nyagrinya ni mkulu lini kuposa mbuya wace.’ Penu adandifambira m'mbuyo, imwembo an'dzakufambirani m'mbuyo. Penu adakoya fala langu, lanumbo an'dzalikoya. ²¹ Tsono an'dzakucitirani bzinthu bzentsenebzi thangwe la dzina langu, sabwa an'dziwa lini omwe adandituma. ²² Ningadasaya kubwera ndiciwauza, mpsino alibe cakuipa, tsono palibe kwakulambira bzakuipa bzawo. ²³ Omwe an'ndiwenga, ambawengambo baba wangu. ²⁴ Ningadasaya kucita mabasa pakati pawo yomwe palibe winango adayacita, mpsino alibe cakuipa. Tsono iwo adayawona, koma ali kupitiliza kuwenga ine na baba wangu. ²⁵ Tsono bzacita tenepo kuti likwanirisidwe fala lomwe lidanembedwa m'Mtemo mwawo lakuti, ‘Adandiwenga kwakusaya thangwe.’

²⁶ “Angabwera mthandizi omwe ine nidzatumiza kuna imwe kucokera kuna baba, mzimu wa cacadidi omwe undzacokera kuna baba, iwo, un'dzandicitira umboni. ²⁷ Na imwembo mun'dzandicitira umboni, thangwe lakuti mwakhala nande kuyambira pa ciyambi”.

16

¹ “Ndakuuzani bzithu bzimwebzi kuti mungadzacoke pacikhulupiriro. ² An'dzakuthothani ku nyumba ya kupembera. Ndipo in'dzafika nthawe yakuti ali-yentse omwe an'dzakuphani, an'dzakumbuka kuti ali kutumikira Mulungu. ³ An'dzacita bzimwebzi thangwe iwo alibe kudziwa baba napo ine. ⁴ Tsono bzinthu bzimwebzi ndalewa kuna imwe kuti ikadzafika nthawe yace, mudzakumbuke kuti ndidakuuzani kale”.

Bza basa la Mzimu Wakucena

“Ndipo bzinthu bzimwebzi ndilibe kukuuzani pakuyamba, thangwe ndikhali namwe pabodzi. ⁵ Tsapano ine, ndiri kuyenda kuna omwe adandituma, ndipo palibe mwa imwe omwe an'ndibvundza kuti, ‘Muli kuyenda kuponi?’ ⁶ Tsono pakuti ndakuuzani bzimwebzi, m'mitima mwanu mwadzala na kudodoma. ⁷ Tsono ine ndiri kukuuzani cadidi: Bziri bwino kuti ndiyende. Pakuti ndikasaya kuyenda, mthandizi an'dzabwera lini kuna imwe. Tsono ine ndingayenda, nin'dzam'tumiza kuna imwe. ⁸ Ndipo iye akadzafika, an'dzazindikirisa dziko bza cakuipa, cirungamo na cilango. ⁹ An'dzazindikirisa pa cakuipa thangwe ambakhulupirira lini ine. ¹⁰ Pa cirungamo, thangwe ndiri kuyenda kuna baba ndipo mun'dzandiwona lini pomwe. ¹¹ Pa cilango, thangwe lakuti mambo wa dziko lino, watongedwa kale.

¹² “Ndina bzinji bzakuti ndikuuzeni, tsono mungakwanise lini kubzibvesesa tsapano lino. ¹³ Koma ukadzabwera mzimu wakudziwisa cacadidi un'dzakutsogolerani mubzacadidi bzentsse, sabwa un'dzalewa lini bza iwo okha, koma bzentsse bzomwe un'dzabva. Ndipo un'dzakudziwisani bzinthu bzakutsogolo. ¹⁴ Un'dzandipasa mbiri, pakuti un'dzatenga bzakucokera kwa ine ucidzakudziwisani. ¹⁵ Bzinthu bzentsse bzomwe Baba ali nabzo, ni

bzangu. Ndipopo ndalewa kuti un'dzatenga bzakucokera kwa ine, ucidza-kudziwisani imwe”.

Kusekerera kun'dzasanduka kudodoma

¹⁶ “Nthawe pang'ono mun'dzandiwona lini, ndipo ikapita nthawe pang'ono, mun'dzandiwona pomwe”.

¹⁷ Pamwepo wakupfundzira wace anango adayamba kubvunzana kuti: “Ni ciyani comwe ali kulewa kuna ife? Aciti, ‘Nthawe pang'ono mun'dzandiwona lini, ndipo ikapita nthawe pang'ono, mun'dzandiwona pomwe’. Ndipo Ali kuti: ‘Thangwe ndiri kuyenda kuna baba?’ ¹⁸ Kodi ni ciyani comwe ali kulewa, ‘nthawe pang'ono?’ Tiri kubzidziwa lini bzomwe ali kulewa”.

¹⁹ Jezu adadziwa kuti wakupfundzirawo akhafuna kumbvundza, ndipo adati: “Kodi muli kubvundzana thangwe lakuti ine ndalewa ndiciti, ‘nthawe pang'ono mun'dzandiwona lini, tsono ikapita nthawe pang'ono, mun'dzandiwona pomwe?’ ²⁰ Cadidi, cadidi ndiri kukuuzani kuti mun'dzalira ndipo munzadandaula, tsono dziko lapantsi lin'dzapfantsa. Imwe mun'dzadodoma, tsono kudodoma kwanu kun'dzasanduka kupfantsa. ²¹ Panthawe yakuti mai abale ambadodoma thangwe nthawe yace yafika. Tsono angabala mwana, ambakumbukira lini pomwe bza kubonera kule, thangwe la kupfantsa kuti kwabadwa mwana kunja kuno. ²² Na imwembo tsapano muli kudodoma, tsono ndidzakuwonani pomwe. Ndipo m'tima wanu un'dzapfantsa, ndipo kupfantsa kwanu palibe omwe an'dzakucoserani. ²³ Pantsiku imweyo mun'dzandibvundza lini cinthu. Cadidi, cadidi ndiri kukuuzani kuti ciricence comwe mundzakumbira kuna baba mudzina langu, an'dzakupasani. ²⁴ Mpaka tsapano mukanati kukumbira cinthu mudzina langu. Kumbirani ndipo mun'dzapasidwa, kuti kupfantsa kwanu kukhale kwakudzala”.

Jezu wakunda dziko

²⁵ “Ndakuuzani bzimwebzi mwa mifananizo. Nthawe ili kubwera yomwe nindzakuuzani lini pomwe mwa mifananizo, tsono nindzakudziwisani padeca bza baba. ²⁶ Ntsiku imweyo mudzina langu mun'dzakumbira, ndipo ndiri kulewa lini kuna imwe kuti Ine nin'dzakukumbirirani kuna Baba, ²⁷ iye Baba caiye ambakufunani, thangwe imwe mumbandifuna, ndipo mumbakhulupirira kuti ine ndidacokera kuna Mulungu. ²⁸ Ndidacokera kuna Baba ndicibwera padziko. Tsapano ndiri kucoka pomwe padziko kuyenda kuna Baba”.

²⁹ Wakupfundzira wace adati: “Tsapano muli kulewa padeca, ndipo muli kuti uza lini pomwe na mifananizo. ³⁰ Tsapano tadziwa kuti mumbadziwa bzinthu bzentse, bzinifunika lini pomwe kuti winango akubvunzeni cinthu. Na bzobzi takhulupirira kuti ndimwe wakucokera kuna Mulungu”. ³¹ Jezu adawatawira aciti: “Mwakhulupirira tsapano? ³² Nthawe ili kubwera ndipo yafika, kuti mubalalisidwe ali-yentse ayende kunyumba kwace, ndipo ine mundisiya ndekha. Tsono ndiri lini ndekha, pakuti Baba ali nande. ³³ Ndakuuzani bzinthu bzimwebzi kuti mtendere wangu ukhale na imwe. Mun'dzabonera pa dziko, tsono limbikani, Ine ndakunda dziko”.

17

Jezu an'bzipemberera

¹ Jezu atalewa bzimwebzi, adayang'ana kudzulu, aciti: “Baba, yafika nthawe pasani mbiri Mwana wanu, kuti Mwana akupasenimbo mbiri.

² Pakuti mudam'pasa mphambvu kuti apereke moyo wakusaya kumala kuna

wentse omwe mudam'pasa. ³ Ndipo moyo wakusaya kumalayo ni wakuti: Akudziweni, Mulungu wacadidi m'bodzi mwekha, na kudziwambo Jezu Krixtu omwe mudatuma. ⁴ Ndakupasani mbiri pantsi pano, na kumaliza basa lomwe mudandipasa kuti ndicite. ⁵ Tsapano imwe Baba, mundipase mbiri pamaso panu ninga yomwe ndikhali nayo kwa Imwe dziko likanati kulengedwa”.

Jezu ampemberera wakupfundzira wace

⁶ “Ndidadziwisa dzina lanu kwa wanthu omwe mudandipasa pa dziko. Akhali wanu, ndipo Imwe mudawapereka kwa ine, ndipo adakoya fala lanu. ⁷ Tsapano adziwa kuti bzinthu bzentse bzomwe mudandipasa ni bzakucokera kuna Imwe. ⁸ Thangwe mafala yomwe mudandipasa ndidawauza, ndipo iwo adayatambira. Adadziwa kuti cadidi ndidacokera kuna Imwe, ndipo adakhulupirira kuti ndimwe mudandituma.

⁹ “Ine ndiri kuwapemberera. Ndiri kupemberera lini wanthu wa dziko, tsono ndiri kupempherera iwo omwe mudandipasa, thangwe ni wanu. ¹⁰ Bzinthu bzangu bzentse ni bzanu, ndipombo bzinthu bzanu bzentse ni bzangu. Mwa ibzo ndapasidwa mbiri. ¹¹ Ine nin'khala lini pomwe pa dziko, tsono iwo ali pa dziko. Ndipo ine ndiri kubwera kuna Imwe. Baba wakucena, wakoyeni iwo m'dzina lanu omwe mudandipasa, kuti wakhale m'bodzi ninga ife. ¹² Pomwe ine ndikhali nawo pabodzi, ndikhawakoya mu dzina lanu, lomwe mudandipasa. Ndidawakhocerera, ndipo palibe na m'bodziyo omwe adatayika, kupambula mwana wakutaika ule, kuti Manemba yakwanirisike.

¹³ “Tsapano ndiri kubwera kuna Imwe. Ndipo bzinthu bzimwebzi ndiri kulewa pa dziko, kuti iwo wadzale na kukondwera kwangu. ¹⁴ Ine ndawapfundzisa fala lanu. Ndipo wanthu wa pantsi adawawenga, thangwe ni wa pa dziko lini, ninga inembo ndine lini wa padziko. ¹⁵ Ndiri kukumbira lini kuti muwacose iwo padziko, koma kuti muwakhocherere kwa wakuipa. ¹⁶ Iwo ni wa pa dziko lini, ninga inembo ndine lini wa pa dziko. ¹⁷ Waceneseni iwo mu cacadidi, nakuti fala lanu ni cadidi. ¹⁸ Ninga mudandituma ine padziko, inembo ndawatuma iwo pa dziko. ¹⁹ Ndipo na thangwe la iwo ine ndabzicenesa ndekha kuti iwombo acenesedwe mu cadidi”.

Jezu an'pemberera wentse wakudza-mukhulupirira

²⁰ “Ine ndiri kupemberera lini iwo okha, tsono na walembo omwe an'dzakhulupirira ine thangwe la fala lawo. ²¹ Kutu wentse akhale m'bodzi, ninga imwe Baba muli mwa ine, ndipo ine mwa imwe, na tenepo iwombo akhale mwa ife kuti wanthu wa dziko adzakhulupirire kuti imwe mudandituma. ²² Mbiri yomwe mudandipasa, ndawapasa kuti akhale m'bodzi ninga ife ndife m'bodzi. ²³ Ine mwa iwo, imwe mwa ine, kuti iwo akhale wakuphatana kwa caiko, Na tenepo kuti wanthu wa dziko adziwe kuti mudandituma ndimwe, ndipo mumbawafuna ninga momwe mudandifunira ine.

²⁴ “Baba, nin'funa kuti, omwe mudandipasa, akakhalembo pabodzi na ine komwe nin'kakhala, kuti awone mbiri yangu yomwe mudandipasa, thangwe imwe mudandifuna dziko likanati kulengedwa. ²⁵ Baba wakulungama, dziko liribe kukudziwani, tsono ine ndidakudziwani cadidi, ndipombo iwo adadziwa kuti imwe ndimwe mudandituma. ²⁶ Ndidawadziwisa dzina lanu, ndipo nin'dzapitiriza kuwadziwisa, kuti lufoi lomwe mudandicitira likhalembo mwa iwo, ndipo ine mwa iwo”.

18

Jeju amphatidwa

(*Mat 26:47-56; Mko 14:43-50; Luk 22:47-53*)

¹ Jeju atamala kulewa bzimwebzi, adacoka aciyenda na wakupfundzira wace ng'ambu ya kamkulo ka Sedoromu komwe kukhana dimba, momwe iye adapita na wakupfundzira wace. ² Judasi, omwe angadadzapindikira Jeju, akhaidziwambo mbutoyo, pakuti Jeju akhambakoncezana kumweko kazinji na wakupfundzira wace. ³ Pamwepo Judasi adatenga mthithi wa acikunda, na alindiri wa akulu wa anyantsembe na afalizi. Adayenda kumweko na ciphanihani, mitsatso na bzitsulo bza nkondo. ⁴ Pakudziwa bzentse bzomwe bzikhabwera Jeju adayenda aciwabvundza kuti: “Kodi mulikufuna yani?” ⁵ Adamutawira kuti: “Tiri kufuna Jeju wa ku Nazareta”. Jeju adati: “Ine ndine”. Judasi, wakum'pindikira ule akhalipombo pamwepo na iwo. ⁶ Pomwe Jeju adawatawira kuti: “Ine ndine”, iwo adadzedzerekeram'mbuyo acigwa pantsi kuti khuu. ⁷ Jeju adawabvundza pomwe kuti: “Mulikufuna yani?” Iwo adati: “Tiri kufuna Jeju wa ku Nazareta”. ⁸ Jeju adatawira aciti: “Ine ndakuuzani kuti ine ndine. Penu muli kufuna ine, awa alekeni ayende”. ⁹ (Adalewa tenepo kuti likwanirisidwe fala lomwe iye adalewa, lakuti: “Ndiribe kutaya na m'bodziyo mwa omwe mudandipasa”.)

¹⁰ Pamwepo Simau Pedru adasolola cisenga, acigwata khutu la ku madidi la nyagrinya wa mkulu wa anyantsembe. Nyagirinyayo dzina lace akhali Malako. ¹¹ Pamwepo Jeju adauza Pedru kuti: “Bwezera cisenga cako mucikhwama. Kodi mkombo omwe Baba wandipasa, ine ndingaleke kumwera?”

Jeju kwa Anazi

(*Mat 26:57-58; Mko 14:53-54; Luk 22:54*)

¹² Na tenepo mthithi wa acikunda ule, pabodzi na mkulu wawo, na alindiri wa aJuda, adaphata Jeju, acim'manga. ¹³ Pakuyamba adayenda naye kwa Anazi, thangwe akhali thebzala wa Kayafa, omwe akhali mkulu wa anyantsembe gole limwero. ¹⁴ Ndipo akhali Kayafa ule omwe akhadalangiza aJuda kuti ni bzabwino munthu m'bodzi afe pambuto ya wanthu wentse.

Pedru aniramba Jeju

(*Mat 26:69-70; Mko 14:66-68; Luk 22:55-57*)

¹⁵ Simau Pedru na wakupfundzira winango akhatewera Jeju. Ndipo wakupfundzira winango ule akhali wakudziwika kwa mkulu wa anyantsembe. Ndipo iye adapita pabodzi na Jeju kuseri kwa nyumba ya mkulu wa nyantsembe ule. ¹⁶ Tsono Pedru akhadaima kunja pa msuwo. Wakupfundzira winango, omwe akhadziwika na nkulu wa anyantsembe, adabula acikalewa na mtsikana wakulindira pa msuwo, acipitisa Pedru. ¹⁷ Mtsikana ule adabvundza Pedru kuti: “Kodi iwe ndiwe lini m'bodzi wa anyakupfundzira wa munthuyu?” Iye adati: “Ndine lini”.

¹⁸ Ndipo pamwepo pakhana akapolo pabodzi na alindiri akhawotha moto, thangwe kukhadjedjera. Pedru akhali pamwepo acimbawothambo nawo motoyo.

Mkulu wa anyantsembe an'bvundza Jeju

(*Mat 26:59-66; Mko 14:55-64; Luk 22:66-71*)

¹⁹ Ndipo mkulu wa anyantsembe adabvundza Jeju bza wakupfundzira wace na cipfunziso cace. ²⁰ Jeju adatawira aciti: “Ine ndikhalewa kwa wanthu padeca, nthawe zentse ndikhapfundzisa m'nyumba zamapembero na m'Nyumba ya Mulungu, momwe aJuda wentse ambagumana, ndipo ndiribe

kulewa cinthu mwakubisa. ²¹ Kodi muli kundibvundziranyi? Bvundzani omwe adabva bзомwe ndidalewa kuna iwo. Bzinthu bзомwe ndidalewa an'bzidziwa bwino-bwino". ²² Pakubva bзимwebzi, m'bodzi mwa acikunda wakulindira adamenya Jesu na mbama, adati: "Ungatawire tenepo kwa mkulu wa anyantsembe?" ²³ Jesu adamutawira kuti: "Penu ndalewa kuipa, cilewe cakuipaco. Tsono penu ndalewa bza cadidi, wandimenyeranyi?"

²⁴ Anazi adatumiza Jesu ali wakumanga kwa Kayafa, mkulu wa anyantsembe.

Pedru aniramba pomwe Jesu

(Mat 26:71-75; Mko 14:69-72; Luk 22:58-62)

²⁵ Ndipo Simau Pedru akhali pamwepo acimbawotha moto nawo. Adamubvundza kuti: "Kodi ndiwe lini m'bodzi wa anyakupfundzira wace?" Pedru adalamba, adati: "Ndine lini". ²⁶ Kapolo m'bodzi wa mkulu wa anyantsembe, mbale wa ule omwe Pedru adagwata khutu, adamubvundza kuti: "Kodi iwepo ndiribe kukuwona pabodzi naye m'dimba mule?" ²⁷ Ndipo Pedru adalamba pomwe, mwa dzidzidzi adalira congwe kokoliko-koo.

Jesu ku nyumba ya mtongi mkulu

(Mat 27:1-2,11-14; Mko 15:1-5; Luk 23:1-5)

²⁸ Adatenga Jesu kucokera kwa Kayafa kuyenda naye ku nyumba ya mtongi mkulu ndipo yakhali macibese-bese. Iwo alibe kupita m'nyumbamo, kuti aleke kuipisidwa, acitaza kudya msinda wa Paxkwa. ²⁹ Na tenepo Pirato adacoka kunja aciwabvundza kuti: "Mawona mulandu wanyi kwa munthuyu?" ³⁰ Iwo adamtawira aciti: "Umweyu angadasaya kucita cakuipa, tingadabwera lini naye kundzam'pereka kwa imwe". ³¹ Tenepo Pirato adawauza kuti: "Ndipo m'tengeni imwepo, mukamutonge mwakuteweza Mtemo wanu". Tsono aJuda adamuuzza kuti: "Ife timbabvumizidwa lini kupha munthu". ³² (Bзимwebzi bzidacitika kuti fala lace likwanirisidwe lomwe Jesu adalewa bza momwe angadadzafera.)

³³ Pirato adapita pomwe m'nyumba, ndipo adacemera Jesu, adamubvundza kuti: "Kodi iwe, ndiwe Mambo wa Ajuda?" ³⁴ Jesu adatawira aciti: "Kodi uli kulewa bзимwebzi mwa iwe wekha, ayai winango adakuuza bza cipande ca ine?" ³⁵ Pirato adatawira aciti: "Kodi ine ndine muJuda? Wanthu wa mtundu wako na akulu wa anyantsembe ndiwo akupereka kwa ine. Udacita ciyani?" ³⁶ Jesu adatawira aciti: "Utongi bwangu ni bwa dziko lino lini nee. Utongi bwangu bungadakhala bwa dziko lino, ateweri wangu angadamenya kuti ndireke kuperekedwa kwa Ajuda. Tsono, utongi bwangu ni bwa pano lini". ³⁷ Pirato adamuuzza kuti: "Tsono iwe ndiwe mambo?" Jesu adatawira aciti "Iwe ndiwe uli kulewa kuti mambo ndine. Bзимwebzo ndibzo ndidabadwira ndipo ndidabwerera pa dziko, kuti ndidzacidire umboni cacadidi. Wentse omwe ngwacadidi an'bva fala langu". ³⁸ Pirato adamuuzza kuti: "Cadidi ni ciyani?"

Atalewa mafala yamweya, Pirato adacoka pomwe aciyenda kwa Ajuda, adawauza kuti: "Ine ndiri kuwona lini thangwe liri rentse kuna iye. ³⁹ Tsono mwa cizerewezi canu, cakuti ine nimbakutsundzulirani wa m'kawoko m'bodzi Panthawe ya msinda wa Pakwa. Kodi muli kufuna kuti ndikut-sudzulireni Mambo wa Ajuda?" ⁴⁰ Pamwepo iwo adakuwa kuti: "Umweyu nee, tsono Barabasi". (Ndipo Barabasi akhali kambowa.)

19

¹ Pamwepo Pirato adatonga kuti Jesu alangidwe. ² Ndipo acikunda adakondza nkhatya ya minga aciikha mumsolo mwace. Adam'bvazika kapote

mfuira, ³ ndipo, akhambabwera kuna Iye, aciti: “Bzipulumuse, mambo wa Ajuda!” Ndipo akhambam'menya mbama.

⁴ Pirato adacoka pomwe kunja aciwauza kuti: “Onani, ndakubwereserani umweyu kunja, kuti mudziwe kuti ndiribe kuwona mulandu uli wentse kuna iye”. ⁵ Pamwepo Jezu adabula panja, akhadabvala nkhatya ya minga na kapote mfuiira. Pirato adawauza kuti: “Nguyu munthu wanu”. ⁶ Pomwe adamuwona, akulu wa anyantsembe na acikunda adakuwa, kuti: “Mkhomererereni! Mkhomererereni!” Pirato adawauza kuti: “Mtengeni imwepo mukamkhomere, sabwa ine ndiri kuwona lini mulandu kuna iye”. ⁷ Ajuda adam'tawira aciti: “Ife tina Mtemo, ndipo pakuteweza Mtemo bzinfunika kuti afe, thangwe akhalewa yekha kuti: ‘Ndine Mwana wa Mulungu.’ ”

⁸ Pakubva mafalaya Pirato adacita mantha. ⁹ Ndipo adapita pomwe m'nyumba, acibvundza Jezu, kuti: “Kodi ndiwe wa kuponi?” Tsono Jezu alibe kumutawira. ¹⁰ Pamwepo Pirato adamuuza kuti: “Uli kunditawira lini? Un'dziwa lini kuti ine ndina mphambvu yakukutsudzula, na kukukhomerera?” ¹¹ Jezu adam'tawira aciti: “Angadasaya kukupasa mphambvu zimwezo kudzulu, ukhalibe mphambvu zakunditonga. Ndipopo omwe wandipereka kwa iwe ana kuphonya kukulu kwene-kwene”.

¹² Kuyambira pamwepo, Pirato akhafuna kutsudzula Jezu. Tsono Ajuda adakuwa aciti: “Mungam'tsudzula umweyu, ndimwe lini xamwali wa Sezari. Ali-yentse wakubzicita mambo mwa yekha, ngwakupindukira Sezari”. ¹³ Pakubva mafala yamweya, Pirato adabula na Jezu panja, ndipo adakakhala pa mpando wakutongera milandu, pa mbuto yakucemerredwa “Thambwe laminyala” (muciAramaiko ambati: “Gabata”). ¹⁴ Ikhali ntsiku yakukonzekera msinda wa Paxkwa, pafupi-fupi nthawe khumi na ziwiri (12) za masikati. Pirato adauza Ajuda kuti: “Nguyu Mambo wanu”. ¹⁵ Pamwepo iwo adakuwa, kuti: “Mcoseni! Mcoseni! Kamukhomerereni pa m'tanda!” Pirato adawauza kuti: “Ndikhomerere Mambo wanu?” Akulu wa anyantsembe adatawira aciti: “Tiribe mambo winango, kunja kwa Sezari”. ¹⁶ Pamwepo Pirato adapereka Jezu kuti akhomereredwe.

Jezu ankhomereredwa pa m'tanda
(Mat 27:32-44; Mko 15:21-32; Luk 23:26-43)

Pamwepo Jezu adacosedwa kunja. ¹⁷ Akhadabzinyamulira yekha m'tanda, adabula aciyenda ku mbuto yakucemerredwa “Mbuto ya nkhadzi ya msolo” (yomwe mucuAramaiko ambati: “Gologota”). ¹⁸ Komwe adakam'manika pa m'tanda, ndipo winango awiri na iye, m'bodzi ku madidi, winango ku madzere, Jezu pakati. ¹⁹ Ndipo Pirato adanembambo cidziwiso aciciikha pa m'tandapo. Ndipo cidziwisoco cikhadanemba kuti: JEZU WA KUNAZARETA, MAMBO WA AJUDA. ²⁰ Na tenepo cidziwisoco Ajuda azinji adacilewenga, thangwe mzinda ukhali pafupi na pomwe Jezu akhadamanikidwa. Cidziwisoco cikhadanembedwa mucilewedwe ca Ajuda, ca Aroma, ndipombo ca Agiriki. ²¹ Pamwepo Akulu wa anyantsembe wa Ajuda adauza Pirato kuti: “Lekani kunemba kuti: ‘Mambo wa Ajuda’, tsono kuti iye akhambati ni Mambo wa Ajuda”. ²² Pirato adatawira kuti: “Bzomwe ndanemba, ndanemba”.

²³ Acikunda atam'manika Jezu, adatenga bzakubvala bzace acibzigawa panai, mcikunda m'bodzi na m'bodzi cipande cace lisisala batina. Limwero, likhali lakusaya msono, kuyambira padzulu mpaka pansu nguwo ibodzi.

²⁴ Ndipo adauzana kuti: “Mbatileke kuling'amba, tsono ticite cabutha tiwone kuti lindzakhala la yani”. Kutu bzikwanirisidwe bzomwe Manemba

yadalewa kuti: “An'dzagawana bzakubvala bzangu, ndipo adzalicitira cabutha batina langu”*. Acikunda wale adacita cadidi bzimwebzi.

²⁵ Pafupi na m'tanda wa Jezu pakhadaimambo mai wace, na mbale wa mai waceyo, Maliya mkazi wa Klopas, na Maliya Madalena. ²⁶ Pomwe Jezu adawona mai wace na wakupfundzira ule omwe Iye akhamufuna, adauza mai wace kuti: “Mai, nguyo mwana wako”. ²⁷ Adauza pomwe wakupfundzirayo kuti: “Mbawa mai wako”. Ndipo kuyambira pamwepo wakupfundzirayo adawatenga maiwo acikawakonkhobza kwawo.

Kufa kwa Jezu

(Mat 27:45-46; Mko 15:33-41; Luk 23:44-49)

²⁸ Patsogolo pace Jezu adadziwa kuti tsapano bzinthu bzentse bzakwanirisika, kuti manemba yakwanirisidwe, iye adati: “Ndina nyota”. ²⁹ Pakhana mtsuko wakudzala na vinyu yakuwawasa. Adabviika guntsalina mu vinyuyo, acipfekera ku muti wa hisopo, acilifikisa pamulomo pace. ³⁰ Jezu watamwa vinyuyo adati: “Bzentse bzakwanirisidwa”. Adakotamisa msolo ndipo adapereka mzimu.

Adamulasa Jezu m'mbabvu

³¹ Ikhali ntsiku ya cixanu ya kukondzekera msinda wa sabudu. Ndipo sabuduyo ukhali msinda ukulu thangwe ukhadagumanizana na paxkwa. Na tenepo aJuda akhafuna lini kuti nkhawazo zipitirize kukhala pa m'tanda. Adakumbira Pirato kuti awabvumize kukachola minyendo ya bzitanda bzire, ndipo bzikacosedwe. ³² Pamwepo, acikunda adabwera, acichola minyendo ya wakutoma na ya winango omwe adakhomereredwa naye pabodzi. ³³ Pomwe adafika pakhana Jezu, pakuwona kuti akhadafa kale, alibe kum'chola minyendo. ³⁴ M'bodzi wa acikunda adalasa m'mbabvu na dipa, acicoka mulopa na madzi. ³⁵ Ule omwe adawona bzimwebzo adacita umboni, Umboni bwace ngwacadidi. Iye an'dziwa kuti ali kulewa bzacadidi, kuti imwembo mukhulupirire. ³⁶ Bzithu bzimwebzi bzidacitika kuti bzikwanirisidwe bzomwe Manemba yadalewa kuti: “Pamafupa yace palibe lomwe lindzachedwa”. ³⁷ Ndipo Manemba yali kulewa pomwe kuti: “Wanthu an'dzanyang'ana kwa ule omwe iwo adalasa”.

Kupendesedwa kwa Jezu

(Mat 27:57-61; Mko 15:42-47; Luk 23:50-56)

³⁸ Patsogolo pace Zuze wa kuArimateya (omwe akhali nyakupfundzira wa Jezu, mwa kabisebise, thangwe rakugopa aJuda) adakumbira Pirato kuti ambvumize kukacosa citanda ca Jezu. Cadidi Pirato adam'bvumiza. Ndipo Zuze adakacosa citandaco. ³⁹ Kudabwerambo Nikodemo, (ule omwe adayenda kuna Jezu usiku.) Adanyamula mafuta yakununchira ya kukondzedwa na mure na aloye, kulemera kwace ninga kirogarama makumi matatu na ziwiri (32). ⁴⁰ Pamwepo adatenga citanda ca Jezu, acicikulunga panguwo icena pabodzi na bzakununchira bzire, mwa cizerewezi ca msinda wa khawa ya ciJudeu. ⁴¹ Ndipo kumbuto Komwe Jezu adakhomereredwa kukhana dimba. M'dimbamo mukhana gwindza lipsa, lomwe likhanati kuikhidwa munthu. ⁴² Pakuwona kuti ikhali nthawe yomwe aJuda yakhakondzekera sabudu, na kuwona pomwe kuti gwindzalo likhali pafupi, adaikha Jezu mumwemo.

20

Jezu amuka kwa wakufa

(Mat 28:1-10; Mko 16:1-8; Luk 24:1-12)

* 19:24 Mas 22:18

¹ Pantsiku ya m'dzinga macibese-bese kukanati kucena, Maliya Madalena adayenda pa gwindza. Adawona mwala omwe ukhadafunga gwindza lire wacosedwa pa msuwo. ² Na tenepo adathamanga kuna Simau Pedru, na kuna wakupfundzira winango ule omwe Jezu akhafuna kwene-kwene. Adawauza kuti: “Mugwindza mule am'cosa Mbuya, tin'dziwa lini komwe akamuikha”. ³ Pamwepo Pedru na wakupfundzira winango ule adacoka aciyenda ku gwindza. ⁴ Wentse awiri adathamanga pabodzi, tsono wakupfundzira winango ule adathamanga kuposa Pedru, aciyamba ndiye kufika pa gwindzapo. ⁵ Pomwe adakotama adawona nguwo pantsi, tsono iye alibe kupita. ⁶ Simau Pedru akhatewera watafika adapita mu gwindza mule. Adawona nguwo pantsi, ⁷ ndipo kanguwo komwe kakhali kumsolo kwace, kakhali lini pabodzi na nguwo zinangozo, kakhali pambali kadafunya. ⁸ Pamwepo wakupfundzira omwe adayamba kufika pa gwindza ule, adapitambo, adawona ndipo adakhulupirira. ⁹ Thangwe wakhanati kubvesesa Manemba yakuti bzinfunika kuti iye amuke kwa wakufa. ¹⁰ Pamwepo wakupfundzirawo adabwerera kunyumba.

*Jezu aniwoneka kwa Maliya Madalena
(Mko 16:9-11)*

¹¹ Ndipo Maliya akhali panja pafupi na gwindza ali kulira, acimbalira terepo adakotama acisondzokera mugwindza ¹² ndipo adawona anju ziwiri zidabvala bzcena. Zikhadakhala pantsi, ibodzi kumsolo, inango kuminyendo pambuto pomwe pakhana citanda ca Jezu. ¹³ Iwo adamubvundza kuti: “Mkaziwe, uli kulira ciyani?” Iye adati: “Adacosa Mbuya wangu ndipo nidziwa lini komwe akamuikha”. ¹⁴ Atalewa bzimwebzi adaceuka m'mbuyo, adawona Jezu adaima, tsono alibe kumudziwa kuti ni Jezu. ¹⁵ Ndipo Jezu adamubvundza kuti: “Mkaziwe, uli kulira ciyani? Uli kufuna yani?” Maliya akhakumbuka kuti ni nyakudimba kule, na tenepo adamuuzza kuti: “Mbuya, penu ndiwe wam'tenga, ndiuze komwe wakamuikha, kuti ndikamtenge”. ¹⁶ Jezu adati: “Maliya!” Iye adaceuka, adalewa kuti: “Raboni!” (MuciHeberi ndiko kuti “Mpfundzisi”). ¹⁷ Jezu adamuuzza kuti: “Leka kundiphata, pakuti ndikanati kukwira kuna Baba. Tsono ndoko kwa abale wangu, ukawauze kuti ndiri kukwira kuna Baba wangu, ndipombo Baba wanu, Mulungu wangu, ndipombo Mulungu wanu”. ¹⁸ Maliya Madalena adayenda, acikauza wakupfundzira wale kuti: “Ndamuwona Mbuya!” Ndipo akhalewa bzmwe Mbuya adamuuzza.

*Jezu waoneka kwa wakupfundzira wace
(Mat 28:16-20; Mko 16:14-18; Luk 24:36-49)*

¹⁹ Pakudoka kwa ntsiku ya Mdzinga. Misuwo ikhadafunga momwe akhali wakupfundzira, thangwe la kugopa aJuda. Adabwera Jezu adaima pakati pawo aciwauza kuti: “Mtendere ukhale na imwe!” ²⁰ Ndipo pakulewa bzimwebzi, adawawonesa manja yace na m'mbabvu mwace. Pakuwona Mbuyayo wakupfundzira wale adakondwera. ²¹ Jezu adalewa pomwe kuti: “Mtendere ukhale na imwe. Ninga Baba adandituma, inembo ndiri kukutumani”. ²² Ndipo, atalewa bzimwebzi adawafulizira mphuwe aciti: “Tambirani Mzimu Wakucena. ²³ Imwe mungadzalekerera kuphonya kwa winango, an'dzalekereredwa, ndipo omwe mun'dzalekerera lini, kuphonya kwace kun'dzakhala”.

Kusaya kukhulupirira kwa Tomi

²⁴ Pakhana m'bodzi mwa wakupfundzira khumi na awiri dzina lace Tomasi (akhadziwika na la Mamphase). Pomwe Jezu adabwera, iye pakhalibe. ²⁵ Ndipo wakupfundzira andzace wale adamuuzwa kuti: “Tamuwona Mbuya”. Tsono iye adawauza aciti: “Ndikasaya kuwona bzipswazi bza perego m'manja mwace, na kuikha cala cangu pabzipswazi bza peregopo, ndipo ndikasaya kuikha boko langu m'mbabvu mwace, ndin'dzakhulupilira lini na pang'onopo”.

²⁶ Patapita ntsiku zisere, wakupfundzira wale akhali pomwe m'nyumba mule, ndipo Tomasi akhalipombo. Napo misuwo ikhadafunga, Jezu adabwera, adaima pakati pawo aciti: “Mtendere ukhale na imwe!” ²⁷ Na tenepo, adauza Tomasi kuti: “Ikha cala cako apa, wona manja yangu. Futhula boko lako, ulipitise m'mbabvu mwangu. Leka kupenuka, koma kukhulupirira”. ²⁸ Tomasi adatawira aciti: “Mbuya wangu! Mulungu wangu!” ²⁹ Jezu adamuuzwa kuti: “Kodi wakhulupirira thangwe wandiwona? Ngwakusimbidwa omwe an'khulupirira napo alibe kuwona”.

³⁰ Jezu adacita bzilatizo bzinango bzizinji pa maso pa wakupfundzira wace, bzomwe bziliba kunembedwa mulivuli. ³¹ Tsono ibzi bzidanembedwa kuti mukhulupirire kuti Jezu ni Krixtu, Mwana wa Mulungu, ndipo kuti mungam'khulupirira mukhale na moyo m'dzina lace.

21

Jezu anioneka kwa wakupfundzira anomwe

¹ Patsogolo pa bzimwebzi Jezu adabziwoneswa pomwe kwa wakupfundzira wace ku nyandza ya Tiberiasi. Ndipo Adabziwoneswa tenepa: ² Simau Pedru, Tomasi (akhacemerredwa mamphase), Natanaele wakucokera ku Kanaa cipande ca Galireya, ndipo wana wa Zebedeu, ndipombo wakupfundzira winango awiri, akhali pabodzi. ³ Simau Pedru adawauza kuti: “Ndiri kukapha ntsomba”. Iwo adamuuzwa kuti: “Tiniyendambo nawe”. Adacoka acipakira m'mwadiya. Tsono usiku bule alibe kupha cinthu. ⁴ Kwacena, Jezu adaimirira kumcenga. Ndipo wakupfundzira wale alibe kuzindikira kuti ni Jezu. ⁵ Iye adawabvunza kuti: “Wana wangu, mwapha ntsomba kodi?” Iwo adati: “Tiribe”. ⁶ Jezu adawauza kuti: “Thusani bwazi ku boko ladidi la mwadiya, ndipo mun'dzampha”. Cadidi adathusa, ndipo alibe kukwanisa kupfuwa bwazi thangwe la kuwanda kwa ntsomba. ⁷ Pamwepo wakupfundzira omwe Jezu akhambafuna ule, adauza Pedru kuti: “Ni Mbuya!” Pomwe Simau Pedru adabva kuti ni Mbuya, adabvala batina lace (Thangwe akhadalikhundula), ndipo adabzithusa mthawale.

⁸ Tsono wakupfundzira anango adabwera na mwadiya pa gombe acipfuwa bwazi bwakudzala na ntsomba. Akhali lini patali na gombe, tsono pafupi, ninga metru makumi mapfemba (90). ⁹ Pomwe adatsama pa gombe, adawona moto, na ntsomba pa dzaulu, ndipombo pau. ¹⁰ Jezu adawauza kuti: “Bweresani ntsomba zomwe mwapha tsapanozi”. ¹¹ Pamwepo Simau Pedru adapakira m'mwadiya mule acipfuwa bwazi bule kunja, bukhadadzala na ntsomba zikulu zakukwanira dzana na makumi maxano na zitatatu (153). Napo ntsombazo zikhadawanda, bwazi bulibe kung'ambika. ¹² Jezu adawauza kuti: “Bwerani, mudyee”. Pa wakupfundzira wale palibe na m'bodziyo omwe adam'bvundza kuti: “Ndimwe yani?” Pakuti akhadziwa kuti ni Mbuya. ¹³ Jezu adabwera, adatenga pau ire aciwapasa, adacita bzibodzi-bodzi na ntsomba.

¹⁴ Aka ni kacitatu komwe Jezu adawonekera kwa wakupfundzira wace watamuka kwa wakufa.

“Dyesa mabira yangu”

¹⁵ Atamala kudya, Jezu adabvundza Simau Pedru kuti: “Simau, mwana wa Juwau, umbandifuna ine kuposa momwe ambandifunira winangowa?” Iye adatawira aciti: “Inde Mbuya, mun'dziwa kuti nimbakufunani”. Jezu adamuuzza kuti: “Dyesa mabira yangu”. ¹⁶ Jezu adabvundza pomwe kaciwiri kuti: “Simau, mwana wa Juwau, umbandifuna ine?” Iye adati: “Inde Mbuya, mun'dziwa kuti nimbakufunani”. Jezu adamuuzza kuti: “Wusa mabira yangu”. ¹⁷ Jezu adamubvundza pomwe ka citatu kuti: “Simau, mwana wa Juwau, una lufoi na ine?” Pedru adadodoma thangwe la kuti adamubvundza kacitatu kuti: “Una lufoi na ine?” Ndipo adamuuzza kuti: “Mbuya, bzinthu bzentse imwe mun'dziwa. Mun'dziwa kuti ine ndina lufoi na imwe”. Jezu adamuuzza kuti: “Dyesa mabira yangu. ¹⁸ Cadidi, ndiri kukuuzza kuti, pomwe ukhali mulumbwana, unkhazibvadzika wekha ndipo ukhayenda komwe ukhafuna. Tsono pomwe un'dzakalamba, un'dzapfuthula manja yako, ndipo winango an'dzakubvadzika aciyenda nawe komwe unifuna lini”. ¹⁹ (Ndipo adalewa bzimwebzi pakufuna kumudziwisa kafedwe kanyi komwe Pedru an'dzalemekeza nako Mulungu.) Ndipo atamala kulewa bzimwebzi, adamuuzza kuti: “Unditewere”.

²⁰ Pedru adaceuka, aciwona wakupfundzira omwe Jezu akhafuna ule akham'tewera. Wakupfundzirayo ni ule omwe pa msinda wa Paxkwa adatsamira Jezu pa cifuwa acim'bvundza kuti: “Mbuya, omwe an'dzakusandukirani mbani?” ²¹ Pomwe Pedru adamuwona ule, adabvundza Jezu kuti: “Mbuya, n'ciyani cin'dzacitika kwa uyu?” ²² Jezu adamuuzza kuti: “Penu ninfuna kuti iye akhale mpaka ine kubwera, kodi iwe unabzonyi? Iwe nditewere”.

²³ Ndipo fala limweli lidabveka pakati pa abale wace kuti wakupfundzira ule an'dzafa lini. Tsono Jezu alibe kulewa kuti an'dzafa lini, Jezu adaton-dokulewa kuti: “Penu ninfuna kuti iye akhale mpaka ine kubwera, kodi iwe unabzonyi?”

²⁴ Umweyu ni wakupfundzira omwe an'citira umboni bzinthu bzimwebzi, ndipo ndiye omwe adanemba bzinthu bzimwebzi. Ndipo tin'dziwa kuti umboni bwace n'bwacadidi.

²⁵ Ndipo bzipombo bzinango bzizinji bzomwe Jezu adacita. Bzomwe bzingadanembedwa cibodzi na cibodzi nin'kumbuka kuti dziko lentse linalgadhala lini na mbuto yakukoya malivu yomwe yangadanembedwa.

Mabasa ya Atumiki

Kuyamba kwa nkhani

¹ Imwe aTeofiro, mubukhu langu lakuyamba ndidanemba bzentse bzomwe Jesu adayamba kucita na kupfundzisa, ² mpaka ntsiku yomwe adatengedwa kuyenda kudzulu, atamala kupfundzisa mwa Mzimu wa Mulungu kuna atumiki omwe adasankhula. ³ Atamala kubonera kwace, Jesu adawonekera kuna iwo ndipo adawapasa bzizindikiro bzizinji bzakusaya kugazidwa bza-kuti akhana moyo. Adawonekera kuna iwo m'kati mwa ntsiku makumi manai acimbawauza bza Umambo bwa Mulungu. ⁴ Nthawe inango, pomwe akhadya nawo, adawauza kuti: “Lekani kucoka muJerusalema, tsono mudikhire cipiciro ca Baba wangu, comwe ndidakuuzani. ⁵ Pakuti Juwau adabatiza na madzi, tsono m'kati mwa ntsiku pan'gono imwe mun'dzabatizidwa na Mzimu Wakucena”.

Kukwira kwa Jesu kudzulu

⁶ Pamwepo omwe akhadatsonkhana adam'bvundza kuti: “Mbuya, ni nthawe ino yomwe mun'dzabwezera umambo kwa Ijirayeri?”

⁷ Iye adawatawira kuti: “Ni bzanu lini kudziwa nthawe ayai ntsiku zomwe Baba adakhazikisa mwa utongi bwace. ⁸ Tsono mun'dzatambira mphambvu pomwe Mzimu Wakucena un'dzabuluka kuna imwe, ndipo mun'dzakhala mboni zangu muJerusalema, muJudeya mwentse na muSamaliya, mpaka kwa kumalizira kwa dziko”.

⁹ Atamala kulewa bzimwebzi, adatengedwa aciyenda kudzulu iwo alikuwona, ndipo m'tambo udam'mpsinkha acisaya kumuwona. ¹⁰ Ndipo iwo adakhala wacinyang'anisisa kudzulu pomwe iye akhakwira. Mwa cisututu patsogolo pawo padawoneka amuna awiri akhadabvala bzcena, ¹¹ ndipo adawauza kuti: “Amuna wa kuGalireya, thangwe ranyi mulikunyang'ana kudzulu? Jesu umweyu, omwe atengedwa pakati pa imwe aciyenda kudzulu, an'dzabwerera bzibodzi-bodzi ninga momwe mwamuwona alikuyenda kudzulu”.

Kusankhulidwa kwa Matiya

¹² Pamwepo iwo adabwerera kuJerusalema, kucokera kuphiri ra kuce-meredwa na dzina lakuti dimba la Olivera, lomwe liri pafupi na mzinda, pa m'tantho wa kiometru ibodzi (1). ¹³ Pomwe adafika kumweko, adakwira mucipinda ca padzaulu comwe akhakhala. Adagumana Pedru, Juwau, Tiyago, Andereya, Filipi, Tomasi, Bartolomeu, Mateu, Tiyago mwana wa Alifeu, Simau wa gulu la aZerote* na Juda mwana wa Tiyago. ¹⁴ Wentsenewa akhambagumana acipemba pabodzi na akazi na Maliya, mai wa Jesu, ndipombo na abale wace.

¹⁵ Ntsiku zimwezo Pedru adaimirira pakati pa abale, (pakhana gulu lakukwanira dzana na makumi mawiri (120) ya wanthu) ¹⁶ ndipo adati: “Abale, bzikhafunika kuteweza Cakunemba comwe Mzimu wa Mulungu udalewa na mulomo wa Davidi, bza nkhani ya Judasi, omwe adakhala nyakutsogolera wale omwe adamanga Jesu. ¹⁷ Iye adalewengewa ninga m'bodzi wa ife ndipo akhacita mbali pa kutumikira kumweku”. ¹⁸ (Na mabaibai yomwe iye adatambira na kuphonyera Mulungu kwace, Juda adagula munda.

* **1:13** AZerote: Likhali gulu la aJuda lomwe likhamenyana na atsamunda waciRoma.

Kumweko adagwa na msolo, thupi lace lidagwatika pakati, ndipo mautumbo yace yadakhuthuka. ¹⁹ Ndipo wentse wakukhala muJerusalema adadziwa bzimwebzi, mwakuti mucirewedwe cawo munda umweyu adayamba ku-ucamera Akelidama, ndiko kulewa kuti: Munda wa Mulopa).

²⁰ Pedro adapitiriza kulewa kuti: “Thangwe bzipanembedwa mubukhu la Masalimo kuti:

“ ‘Nyumba yace ikhale matere,
ndipo paleke kuwoneka, wakuikhala’†.

Pomwe:

“ ‘Winango apite pa mbuto yace’‡.

²¹ Na tenepo, bzipanifunika kuti tisankhule mwamuna m'bodzi omwe akhali nafe nthawe yentse yomwe Mbuya Jezu adakhala nafe, ²² kuyambira pa ubatizo bwa Juwau mpaka ntsiku yomwe Jezu adatengedwa pakati pathu aciyenda kudzulu. Bzipanifunika kuti m'bodzi wa iwo akhale mboni na ife ya kumuka kwace”.

²³ Pamwepo adaguma madzina ya wanthu awiri: Zuze akhacemerewa Barasaba, acidziwikambo ninga Justo, na Matiya. ²⁴ Patsogolo pace adapemba aciti: “Mbuya, Imwe mun'dziwa m'tima wa wentse. Tiratizeni nguponi pa awiriwa omwe mwasankhula ²⁵ kuti aphate basa la kutumikiralo lomwe Judasi adaleka, aciyenda kumbuto yomwe akhathemera”. ²⁶ Ndipo adacita vima-vima, kuvimako kudagwera Matiya. Tenepoyo iye adathimizira pa atumiki wa Jezu khumi na m'bodzi (11).

2

Kubwera kwa Mzimu Wakucena

¹ Pomwe ntsiku ya Pentekoxte idafika, akhadatsonkhana wentse pa mbuto ibodzi. ² Mwacisututu, kudzulu kudabveka muwira ninga condzi ca mphambvu kwene-kwene, ndipo cidadzaza nyumba yentse yomwe iwo akhadakhala. ³ Ndipo adawona bzipanthu ninga cirambi-lambi bzomwe bzipanwazana ninga malirime ya moto, bzipanikhala padzulu pa m'bodzi na m'bodzi wa iwo. ⁴ Wentse adadzala na Mzimu Wakucena ndipo adayamba kulewa-lewa bzilewedwe bzipanango, malingana na momwe Mzimu udawalewesa.

⁵ MuJerusalema mukhama aJuda wakugopa Mulungu, wakucokera ku madziko yentse ya pantsi. ⁶ Pomwe adabva muwira, adakhonczana gulu likulu lomwe lidamalidwa ndzeru, thangwe m'bodzi na m'bodzi akhawabva alikulewa cirewedwe ca iwo. ⁷ Mwakudabwa na kumalidwa ndzeru, iwo akhambabvundzana aciti: “Onani, wanthu wentse omwe alikulewalewawa ni wa kuGalireya lini kodi?” ⁸ Tsono m'bodzi na m'bodzi wa ife tirikuwabva tani mucirewedwe cathu? ⁹ Ife ndife aParti, aMedi na aErami, wakukhala kuMesopotamiya, kuJudeya, kuKapadosiya, kuPonto, kuAziya, ¹⁰ kuFirijiya, kuPamfiriya, kuJipito na mbali za kuLibiya pafupi na kuSireni, alendo wakucokera kuRoma, ¹¹ napo aJuda na wakupendeuka mu ciJuda, aKerete na a Arabu. Tsono tawabva tani alikulewa bza bzipanbwiso bzukulu bza Mulungu mu cirewedwe cathu?” ¹² Ndipo wentse adadabwa na kumalidwa ndzeru, akhambabvundzana wina na mwandzace aciti: “Bzimwebzi bzipanilewany?”

¹³ Tsono, winango akhawasinjirira, acimbati: “Iwo aledzera na vinyu”.

† 1:20 Mas 69:25 ‡ 1:20 Mbuto yace: MuciGiriki ambati: “Ubixopi bwace”. Ni kulewa kuti winango acite basa lace la m'busa. Mas 109:8

Mafala ya Pedru

¹⁴ Pamwepo Pedru adaimirira pabodzi na Atumiki anango khumi na m'bodzi (11) ndipo mwa kukuwa adawauza kuti: “Amuna wa muJudeya na mwentse omwe mun'khala muJerusalema, lekani ndikufokotozereni bzimwebzi! Tetekerani bwino: ¹⁵ Amunawa alibe kuledzera, ninga momwe imwe mun'kumbukira. Yakali macibese nthawe zipfemba!” ¹⁶ Tsono bзомwe bzikucitikabzi ndibzo bzikulewewa na m'polofita Jowere kuti:

¹⁷ “ ‘Mulungu adati: Ntsiku zakumalizira,
nin'dzathulurira Mzimu wangu pa mbumba yentse.
Wana wanu wacimuna na wacikazi an'dzacita cipolofita,
matswaka an'dzawona maso-mphenya,
ndipo nkhalamba zin'dzalota.

¹⁸ Napo kwa anyagrinya wangu wacimuna
na anyagirinya wacikazi
nin'dzathululira Mzimu wangu pantsiku zimwezo
ndipo iwo an'dzacita cipolofita.

¹⁹ Nin'dzawonesa bzikabwiso
padzulu, kudzulu

na bzikindikiro pantsi pa dziko:
Mulopa, moto na mitambo ya utsi.

²⁰ Dzuwa lin'dzasanduka m'dima
ndipo mwezi un'dzasaduka mulopa,
ikanati kufika ntsiku ikulu
ndipo yaulemerero ya Mbuya.

²¹ Ndipo wentse omwe an'dzacemera
dzina la Mbuya an'dzapulumuka!’ ”*

²² “Amuna wa kuJirayeri, tetekerani mafalaya: Jezu wa kuNazareta mamuna wakutsimikizidwa na Mulungu patsogolo pa imwe kudzera mwa bzikabwiso, bzikatizo na bzikindikiro bзомwe Mulungu adacita kudzera mwa Iye pakati pa imwe, ninga cadidi imwe mun'dziwa. ²³ Munthu umweyu mudam'pasidwa na cakulinga cakutalidwa ndipo mwakudziwika kale na Mulungu. Imwepo mwakuthandizidwa na wanthu wakuipa mudam'khomepera pam'tanda mucimupha. ²⁴ Tsono Mulungu adamulamusa kwa wakufa, mwa kum'tsudzula mubzakuwawa bza infa, thangwe bzikhakwanisika lini kuti infayo im'mangirire. ²⁵ Thangwe Davidi adalewa bza Iye aciti:

“ ‘Ine nthawe zentse ndikhawona Mbuya patsogolo pangu.
Thangwe Iye ali kuboko langu ladidi,
kuti ine ndireke kutekenyesedwa.

²⁶ Ndipopo m'tima wangu
udakondwera ndipo ndidalewa mwakupfatsa.

Ndipombo thupi langu lin'dzapuma mucidikhiro,

²⁷ thangwe un'dzandisiya lini munthutu†,
napo kudzabvuma kuti Wakucena wako adzabvunde.

²⁸ Iwe wandidziwisa njira za moyo ndipo
un'dzandidzaza na mfatso patsogolo pako’ ”‡.

* **2:21** Jow 2:28-32 † **2:27** Munthutu: MuciGiriki alikulewa kuti gwindza. ‡ **2:28** Mas 16:8-11

²⁹ Pedru adalewa pomwe kuti: “Abale, lekani ndikuuzeni padeca kuti kholo m'kulu Davidi adafa acikapendesedwa ndipo nthutu yace iri pakati pa ife mpaka ntsiku ya lero. ³⁰ Tsono iye akhali m'polofita ndipo akhadziwa kuti Mulungu adamupicira mwa kulumbira kuti an'dzaikha m'bodzi wa dzindza lace pa m'pando wa umambo wace. ³¹ Iye pakudziwa kale bzimwebzi, adalewa bza kumuka kwa Krixtu, omwe alibe kusiyidwa kuinfa napo thupi lace kubvunda. ³² Mulungu adalamusa kwa wakufa Jezu umweyo, ndipo tentsene ife ndife mboni za nkhani imweyi. ³³ Ndipo adakwizidwa kuboko ladidi la Mulungu, Iye adatambira Mzimu Wakucena wakupiciridwa na Baba, ndipo adathulula bзомwe imwepo tsapano mulikuwona na kubva. ³⁴ Thangwe Davidi alibe kukwira kudzulu, tsono iye adafotokoza kuti:

“Mbuya Mulungu adalewa kuna Mbuya wangu kuti: Khala kuboko langu lamadidi ³⁵ mpaka ine ndiikhe anyamadulanthaka wako ninga cakupondera minyendo yako'S.

³⁶ “Na tenepo, mbumba yentse ya Ijirayeri idziwisise kuti Jezu umweyo omwe imwepo mudakhomerera pantanda, Mulungu adamucita Mbuya na Krixtu”**.

Wakuyamba kutendeuka

³⁷ Pomwe iwo adabva bzimwebzo, mitima yawo idaneseke ndipo adabvundza Pedru na atumiki anango kuti: “Abale, ticite ciyani?” ³⁸ Pedru adatawira kuti: “Bwekani ndipo m'bodzi na m'bodzi wa imwe abatizidwe mu dzina la Jezu Krixtu kuti mulekereredwe kuphonyera Mulungu kwanu, ndipo mun'dzatambira mphatso Mzimu wa Mulungu. ³⁹ Pakuti cipiciro ni ca imwe, wana wanu na wentse omwe ali kutali ndipo ni ca wentse omwe Mbuya, Mulungu wathu, an'cemera”. ⁴⁰ Na mafala yanango mazinji akhambawacenjeza na kungingimira aciti: “Bzipulumuseni pa m'badwe wakuipa uno!” ⁴¹ Omwe adatawira fala adabatizidwa, ndipo ntsiku imweyo mbogo idathimizirika na wanthu bzulu bzitatu (3:000).

Kuphatana kwa akrixtau

⁴² Iwo akhambabzipereka kucipfundziso ca atumiki na mukuphatana, mukugawana pau na m'mapembo. ⁴³ Wentse wakhadadzala na mantha, ndipo bzidabwiso bzizinji na bzilatizo bzikhacididwa na atumiki. ⁴⁴ Wentse omwe akhakhulupirira akhakhala wakuphatana ndipo bzentse bзомwe akhanabzo bzikhali bzawo pabodzi. ⁴⁵ Akhagulisa mbuto zawo na bzinthu bzawo, akhagawira m'bodzi na m'bodzi malingana na bзомwe akhasaya. ⁴⁶ Ntsiku zentse akhambagumana paNyumba ya Mulungu, acimbagawana pau munyumba zawo, ndipo wentse acimbadyera pabodzi mwa kupfatsa na mitima yakubzicepesa, ⁴⁷ acimbatumbiza Mulungu mwa kukomeredwa m'tima na mbumba yentse. Ndipo ntsiku zentse Mbuya akhawathimizirira anango omwe akhambapulumusidwa.

3

Kupozedwa kwa bundukutu

¹ Ntsiku ibodzi Pedru na Juwau akhakhwira kuyenda paNyumba ya Mulungu Panthawe ya mpembo wa nthawe zitatu za kumaulo. ² Pakhana munthu m'bodzi akhali bundukutu mwa cibadwire omwe akhanyamulidwa ntsiku zentse acimbamuikha pa msuwo wa litsito la nyumba ya Mulungu omwe ukhacemerredwa Msuwo Wakudeka, kuti akumbire bzinthu

§ 2:35 Mas 110:1 ** 2:36 Krixtu: MuciHeberi ni Mesiya, bзомwe ni kulewa kuti wakudzozedwa.

kuna omwe akhapita. ³ Iye pomwe adawona Pedru na Juwau akhayenda kukapita paNyumba ya Mulungu, adawakumbira bzinthu. ⁴ Pedru na Juwau adamunyang'anisisa, ndipo Pedru adati: “Tinyang'ane!” ⁵ Ndipo adawanyang'ana na cheru, acidikhira kuti antambira cinthu kuna iwo. ⁶ Pamwepo Pedru adalewa kuti: “Parata ayai oro ndiribe, tsono comwe ndinaco, cimweco nin'kupasa. Mudzina la Jezu Krixtu wa kuNazareta, famba”. ⁷ Adam'phata boko lamadidi, acimuthandiza kuimirira, ndipo pamwepo-letu minyendo yace na mbzugudu zace bzidalimbisidwa. ⁸ Ndipo adamoga aciimirira adayamba kufamba. Patsogolo pace adapita nawo pabodzi munyumba ya Mulungu, acifamba, acimoga na kutumbiza Mulungu. ⁹ Pomwe mbumba yentse idamuwona acifamba na kutumbiza Mulungu, ¹⁰ idazindikira kuti akhali mwamuna ule akhambakhala acikumbira pamsuwo wakucemerredwa Kudeka wa nyumba ya Mulungu. Ndipo wentse adamalidwa ndzeru acidabwa kwene-kwene na bzomwe bzidam'citikira.

Upalidzi wa Pedru munyumba ya Mulungu

¹¹ Pomwe iye adaphatirira Pedru na Juwau, mbumba yentse idadabwisidwa ndipo idathamanga mpaka kuna iwo, pambuto ikhacemerredwa Maseca ya Solomoni. ¹² Pedru pakuwona bzinwebzi adati: “Aljirayeri, thangwe ranyi mulikudabwisika na bzinwebzi? Thangwe ranyi mulikutinyang'ana, ninga kuti tacitisa munthuyu afambe mwa mphambvu zathu ayai mwa kupemba kwathu?” ¹³ Mulungu wa Abrahamu, Izaki na Jakobo, Mulungu wa makolo yathu, adapasa mbiri wakutumikira wace Jezu, omwe imwe mudam'pereka kuti aphedwe ndipo mudamulamba patsogolo pa Pirato, napo iye akhadakumbuka kuti amulekere. ¹⁴ Imwe mudamulamba Jezu omwe ni Wakupambulidwa, Wakulungama ndipo mudakumbira kuti alekeredwe nyakupha. ¹⁵ Imwepo mudapha wakupasa moyo, tsono Mulungu adam'lamusa kwa wakufa. Ndipo ife ndife mboni za bzinwebzi. ¹⁶ Ndipo kukhulupirira mu dzina la Jezu, dzinalo ndilo lalimbisa mamunayu omwe imwe mulikuwona ndipo mumbamudziwa. Cikhulupiro comwe cabwera kucokera mwa Jezu ndico camuciza umweyu, ninga momwe mwentse mulikumuwoneramu.

¹⁷ “Tsapano, abale, ine nin'dziwa kuti imwe mwabzicita mwakusaya kundziwa, angakhale atsogoleri wanu. ¹⁸ Tsono ni tenepoyo momwe Mulungu adateweza bzomwe akhadalewa kale kucokera kwa apolofita wentse, acilewa kuti Krixtu wace an'dzabonera. ¹⁹ Ndipo bwekani mubwerere kuna Mulungu, kuti bzakuphonyera Mulungu bzanu bzcisedwe, ²⁰ kuti zibwere nthawe zakupuma kwa Mbuya, ndipo iye atumize Krixtu omwe adalatidwa kale, omwe ni Jezu. ²¹ Bzin'funika kuti Iye akhale kudzulu mpaka nthawe yomwe Mulungu an'dzakondza pomwe bzinthu bzetse, ninga momwe adalewera kale kucokera mwa apolofita wace wakucena. ²² Pakuti Mozeji adalewa aciti: ‘Mbuya Mulungu an'dzakulamusiirani m'polofita m'bodzi ninga ine pakati pa abale wanu. Mudzamubvere pa bzentse bzomwe an'dzakuuzani. ²³ Omwe an'dzaleka kubvera m'polofita umweyo, an'dzacosedwa pakati pa mbumba yace’*.

²⁴ “Ndipo apolofita wentse, kuyambira Samueli kuyenda kutsogolo, adalewa ndipo adaguma bza ntsiku zimwezi. ²⁵ Ndipo imwe ndimwe anyautaka wa apolofita na wa cipangano comwe Mulungu adacita na makolo yanu. Iye adauza Abrahamu kuti: ‘Kucokera ku dzindza lako mbumba zentse za pantsi zin'dzadalisidwa’†. ²⁶ Mulungu atalamusa Wakutumikira

* 3:23 Deu 18:15, 18-19. † 3:25 Jen 12:3, 22:18, 27:4, 28:14

wace, cakuyamba adamutumiza kuna imwe kuti akudaliseni, mwakubweza mbodzi na mbodzi mubzakuipa bzace”.

4

Kumangidwa kwa Pedru na Juwau

¹ Ndipo Pedru na Juwau pomwe akhalewa-lewa na mbumba, padafika anyantsembe, m'kulu wa alindiri wa paNyumba ya Mulungu na gulu la aSaduki. ² Iwo adakalipa thangwe atumiki akhaphfundzisa mbumba acimbalewa bza kumuka kwa wakufa mwa Jezu. ³ Ndipo adamanga Pedru na Juwau, aciwaikha mkawoko mpaka mangwana yace, thangwe kukhadoka. ⁴ Tsono azinji omwe adabva mafala adakhulupirira, ndipo mbogo ya wanthu omwe adakhulupirira idathimizirika kufikira pafupi-fupi bzulu bzixanu (5:000).

Pedru na Juwau pa mphala

⁵ Mangwana yace, atongi, akulu-akulu na amisiri wa M'temo adatsonkhana muJerusalema. ⁶ Pamwepo pakhana Anazi, m'kulu wa anyantsembe, Kaifasi, Juwau, Alixande na wentse omwe akhali abale wa m'kulu wa anyantsembe. ⁷ Adacemerese Pedru na Juwau patsogolo pawo aciwabvundza kuti: “Na mphambvu iponi ayai mudzina la yani lomwe mwacita bzimwebzi?” ⁸ Pamwepo Pedru, mwakudzazidwa na Mzimu wa Mulungu, adawauza kuti: “Atongi na akulu-akulu wa mbumba! ⁹ Lero tirikubvundzidwa thangwe la cabwino comwe cacitidwa kwa mwamuna wakudwala, ndipo na momwe wapoledwera. ¹⁰ Tsapano imwe mwentse na mbumba ya Ijirayeri, dziwani kuti mudzina la Jezu Krixtu wa kuNazareta, omwe imwe mudakhomerera pam'tanda, omwe Mulungu adalamusa kwa wakufa, kudzera mudzina lace mwamuna omwe ali patsogolo panuyi wapoledwa. ¹¹ Jezu umweyo ni:

“ Mwala omwe imwe, wakumanga,

mudaulamba, udadzasanduka mwala wakufunika wa pagonyo*.”

¹² Ndipo mulibe cipulumuso mwa winango ali yentse, thangwe pantsi na kudzaulu palibe dzina linango lin'perekedwa kuna wanthu lomwe tin'funika kupulumuka nalo”. ¹³ Pakuwona kulimba m'tima kwa Pedru na Juwau, ndipo pakuzindikira kuti wanthuwo akhali wanthumbo tenetepo, wakusaya kupfundza, adadabwisidwa ndipo adazindikira kuti iwo akhadakhala na Jezu. ¹⁴ Tsono iwo pakuwona mwamuna omwe adacirisidwa ule alipabodzi na Pedru na Juwau, adasaya cinthu cakuwanamizira. ¹⁵ Na tenepoyo, adalewa kuti awacose Pamphala ikulu†, ndipo adayamba kucezerana okha, ¹⁶ acimbati: “Wanhuwa tiniwacita ciyani? Pakuti wentse omwe an'khala muJerusalema an'dziwa kuti iwo adacita cidabwiso cakuwoneka cakuti tin'kwanisa lini kugaza. ¹⁷ Tsono, kuti paleke kuwoneka kumwaza pomwe nkhanisi kuna mbumba, bzin'funika kuti tiwagosve aleke kuuza pomwe winango bza dzina limweli”.

¹⁸ Pamwepo adawacemera aciwaauza kuti aleke kulewa napang'onopo ayai kupfundzisa mudzina la Jezu. ¹⁹ Tsono Pedru na Juwau adawatawira aciti: “Bzitongeseni mwekha kodi ni bzakulungama patsogolo pa Mulungu kubvera imwe wanthu kuposa Mulungu. ²⁰ Pakuti tingaleke lini kulewa bzomwe tawona na kubva”.

²¹ Ndipo atamala kuwagosva pomwe, iwo adawaleka aciyenda. Alibe kuwona njira ya kuwapasira nyathwa, sabwa mbumba yentse ikhapasa mbiri

* **4:11** Mas 118:22 † **4:15** Pamphala: MuciGiriki adalewa kuti Sinedriyo.

Mulungu na bзомwe bзidacitika. ²² Pakuti mwamuna omwe adacirisidwa mwakudabwisayo akhana magole yakupitirira makumi manai.

Mpembo wa akrixtau wakuyamba

²³ Pomwe adatsudzuliwa Pedru na Juwau, adabwerera kuna andzawo ndipo adawafokotozera bzentse bзомwe adauzidwa na akulu wa anyantsembe na akulu-akulu. ²⁴ Pakubva bзимwebzi, wentse pabodzi adayamba kutumbiza Mulungu, acimbatu: “Mbuya Mulungu, imwe mudalenga kudzulu, pantsi, nyandza na bzentse bзомwe bзiri m'mwemo!”

²⁵ Imwe, kudzera mwa Mzimu Wakucena, mudalewa na mulomo wa wakutumikira wanu baba wathu Davidi kuti:

“Thangwe ranyi yan'kalipa madziko,
ndipo mbumba zimbatala bzinthu bzapezi?

²⁶ Azimambo wa dziko la pantsi ambamukira,

ndipo atongi ambkoncezana

kuti asandukire Mbuya

ndipo sadusire wakudzozedwa wace’‡.

²⁷ Cadidi, Herodi na Pontsiyu Pirato adakoncezana na omwe ni aJuda lini na mbumba ya Ijirayeri mum'zinda muno, kuti acite cakuipa kuna Wakutumikira wanu Wakupambulidwa Jesu, omwe mudadzoza kuti akhale Mesiya.

²⁸ Adacita bзомwe mphambvu yanu na cakulinga canu bзikhadatsimikiza kale kuti bзicitike. ²⁹ Tsapano, Mbuya, nyang'anani kugosva kwawo ndipo alimbiseni anyagrinya wanu kuti apalidze mafala yanu mwakulimba m'tima. ³⁰ Futhulani boko lanu kuti lipolese na kucita bзizindikiro na bзidabwiso kudzera mudzina la Jesu, Wakutumikira wanu wakupambulidwa”. ³¹ Ndipo atamala kupemba, mbuto yomwe akhadagumaniranayo idatekenyeka. Wentse adadzazidwa na Mzimu Wakucena ndipo akhapalidza mwakulimba m'tima mafala ya Mulungu.

Kuphatana kwa akrixtau

³² Pa mthithi wa omwe adakhulupirira, ndzeru yawo ikhali ibodzi na m'tima ubodzi. Palibe omwe akhati cinthu centse comwe anaco ni cace yekha, tsono bzentse bзомwe akhanabzo akhambapasana. ³³ Na mphambvu zikulu atumiki akhambapitiriza kupereka umboni wa kumuka kwa Mbuya Jesu, ndipo nkhombo zikulu zikhali pakati pawo wentse. ³⁴ Kukhalibe munthu wakusaya pakati pawo, thangwe omwe akhana minda ayai nyumba akhambagulisa, acibweresa kobiri yakugulisayo, ³⁵ ndipo akhaiyikha paminyendo ya atumiki, omwe akhambawagawira malingana na kusaya kwawo m'bodzi na mbodzi.

³⁶ Zuze wa kuXipre wa dzindza la aLevi, omwe atumiki adapasa dzina lakuti Barnabe: “Lomwe linilewa kuti wakulimbikisa”, ³⁷ adagulisa munda omwe akhanawo, adabweresa kobiri ndipo adaziyikha paminyendo ya atumiki.

5

Anania na Safira

¹ Ndipo, mwamuna m'bodzi omwe akhacemerredwa Ananiya, na mkazi wace Safira, adagulisambo mbuto yace. ² Tsono mwakubverana na mkazi wace, adapambula mbali inango ya kobiri, ndipo adatenga zakusala zire acikaziyikha pa minyendo ya atumiki.

‡ 4:26 Mas 2:1; Mas 2:2

³ Pamwepo Pedru adam'bvundza kuti: “Ananiya, wabvumiza tani Sathani kuti adzaze m'tima wako mpaka iwe kunamiza Mzimu Wakucena, wapambula mbali ya kobiri zomwe watambira za mbuto yako? ⁴ Iyo ikhali lini yako? Tsono, watamala kugulisa, kobiri zikhali lini zako? Ni ciyani cakupasa kukumbuka kucita bzimwebzi? Iwepo ulibe kunamiza wanthu, koma Mulungu”. ⁵ Ananiya pomwe adabva bzimwebzi, adagwa acifa. Wentse omwe adabva bzomwe bzipacitika, adakhala na mantha kwene-kwene. ⁶ Pamwepo masvaka yadabwera, adazengezera nguwo citanda, adayenda naco kunjira acikapendesa. ⁷ Zatapita pafupi-fupi nthawe zitatu, mwakusaya kudziwa kuti ni ciyani cikhadacitika, mkazi wace adapita. ⁸ Pedru adam'bvundza kuti: “Ndiuze, kodi kobiri yomwe mudagulisa munda ntsengwa yace njimweyi?” Iye adatawira kuti: “Inde, njimweyi”. ⁹ Pedru adalewa kuti: “Thangwe ranyi imwepo mwabverana kuti munamize Mzimu wa Mbuya? Wona! Ndzayo za wakukapendesa mamuna wako ziri pam'suwo, ndipo iwo an'kakupendesambo”. ¹⁰ Nthawe imweyo letu, iye adagwa acifa paminyendo pace. Pamwepo masvaka yale yadapita ndipo atamuwona wakufa, adamutenga acikampendesa pambali pamamuna wace. ¹¹ Ndipo gereja yentse na wentse omwe adabva bzomwe bzipacitikabzo, adakhala na mantha kwene-kwene.

Bzidabwiso bza atumiki

¹² Ndipo atumiki akhambacita bzizindikiro na bzidabwiso bzizinji pakati pa mbumba. Wentse omwe adakhulupirira akhambagumanirana mu Maseca ya Solomoni. ¹³ Tsono pa omwe alibe kukhulupirira palibe omwe akhalimba m'tima kuti akoncezane nawo, napo mbumba ikhawasimba. ¹⁴ Ndipo m'thithi wa wakukhulupirira ukhakula-kula, amuna ngakhale akazi, akhambathimiziridwa kuna Mbuya, ¹⁵ mwakuti mbumbayo idafika pa kumbabweresa atenda muzinjira icimbawaikha pa macira na pamphasa, kuti nkhasa cibvuli-bvuli ca Pedru pakupita cifikire anango wa iwo. ¹⁶ Ikhambabwerambo mithithi ya mumizinda ya pafupi na Jerusalema, acimbabweresa atenda na omwe akhambaboneresedwa na mizimu yakuipa ndipo wentse akhapolesedwa.

Kufambiridwa m'mbuyo kwa atumiki

¹⁷ Pamwepo, mkulu wa anyantsembe na andzace wentse, wa gulu la aSaduki, adakhala na njiru. ¹⁸ Ndipopo, adamanga atumiki aciwaikha m'kawoko ya wanthu wentse. ¹⁹ Tsono pakati pa usiku, anju wa Mbuya adafungula misuwo ya m'kawoko, aciwacosa kunjira ndipo adati: ²⁰ “Ndokoni paNyumba ya Mulungu ndipo mukauze mbumba mafala yentse ya Moyo upsa uno”. ²¹ Atamala kubva bzimwebzi, pomwe kukhacena, iwo adayenda paNyumba ya Mulungu ndipo adayamba kupfundzisa.

Pomwe adafika mkulu wa anyantsembe na andzace, adacemera Gulu likulu la* alangizi omwe ni akulu-akulu wa aljirayeri, ndipo adalewa kuti atumiki akatengedwe kukawoko. ²² Tsono, pomwe alindiri adafika kukawoko alibe kukawagumana. Na tenepo, adabwerera acifokotoza kuti: ²³ “Tagumana kawoko idafungidwa na ukhocereri bwentse, na alindiri muisuwo. Tsono, pomwe tafungula mukhalibe wanthu”. ²⁴ Pakubva bzimwebzi, m'kulu wa alindiri wa nyumba ya Mulungu na akulu wa anyantsembe adamalidwa ndzeru, na kukumbukira kuti ni ciyani cacitika.

²⁵ Nthawe imweyo padafika munthu aciti: “Nandi imwe, amuna omwe mudaikha m'kawoko ali paNyumba ya Mulungu alikupfundzisa mbumba”.

* **5:21** MuciGiriki adalewa kuti Sinedriyo.

²⁶ Pamwepo, m'kulu wa alindiri adayenda kumweko na alindiri, acibweresa atumiki mwakusaya kuwacita ciwembo, thangwe akhagopa kuti mbumba ingawabome na minyala.

²⁷ Ndipo atawatenga atumiki, adawawonesa ku Gulu likulu la alangizi,† kuti abvundzidwe na mkulu wa anyantsembe, ²⁸ aciwauza kuti: “Tidakuuzani mwakutsimikiza kuti muleke kupfundzisa na dzina limweri. Tsono, imwepo mwadzaza Jerusalema na bzakupfundzisa bzanu ndipo mun'funa kuti tikhale na thangwe la mulopa wa mwamunayo”.

²⁹ Pedru na atumiki anango adatawira kuti: “Bzin'funika kubvera Mulungu kuposa wanthu! ³⁰ Mulungu wa makolo yathu adalamusa Jezu, omwe imwe mudam'manika pam'tanda mucimupha. ³¹ Mulungu adam'kuza acimuikha kuboko lace ladidi ninga M'tsogoleri na Mpulumusi, kuti apase Ijirayeri mpata wa kubweka na kulekereredwa bzakuphonyera Mulungu. ³² Ife ndife mboni za bzentsenebzi napombo Mzimu Wakucena, omwe Mulungu adapasa omwe animubvera”.

³³ Pakubva bzimwebzi, iwo adakalipa kwene-kwene ndipo akhafuna kuwapha. ³⁴ Tsono m'bodzi wa gulu la afalizi an'cemerredwa Gamaliere, misiri wa M'temo, wakulemekezedwa na mbumba yentse, adaimirira pakati pa gululo ndipo adakumbira kuti atumikiwo acosedwe mwa nthawe ing'ono-ng'ono. ³⁵ Pamwepo adawauza kuti: “Aljirayeri, kumbukani mwa cheru bzomwe mun'funa kucita kwa amunawa. ³⁶ Thangwe ntsiku zapita m'mbuyomu, adawoneka Teuda, acilewa kuti ndiyembo ndipo pafupi-fupi madzana makumi manai yadaphatana na iye. Iye adaphedwa, ateweri wace wentse adabalalika ndipo alibe kucita cinthu. ³⁷ Pambuyo pa iye, muntsiku za kanembera, adabwera Juda, wa kuGalireya acitenga wanthu azinji. Iye adaphedwambo, ndipo atewereri wace wentse adabalarisidwa. ³⁸ Tsapano ine nin'kuyerezani kuti: Lekani kuwacita cakuipa, alekeni ayende amunawa. Pakuti penu cakulinga ayai mabasa yawo ni bzakucokera kwa wanthu, bzin'dzamala. ³⁹ Tsono penu ni bzakucokera kwa Mulungu, imwepo mun'dzakwanisa lini kuwaletsa, mun'dzakhala ninga mulikumenyana na Mulungu”.

⁴⁰ Iwo adabvuma bzomwe adalewa Gamaliere. Adacemera atumiki aciwamenya na nthema. Patsogolo pace adawauza kuti aleke kulewa dzina la Jezu ndipo adawalekera aciyenda. ⁴¹ Ndipo atumiki adacoka mwakupfatsa pakati pa Gulu likulu la alangizi lire‡, thangwe lakuti adayesedwa wakuthe-mera kunyozedwa thangwe la Dzina la Jezu. ⁴² Ntsiku zentse, akhaleka lini kupfundzisa na kupalidza paNyumba ya Mulungu na m'nyumba zawo, kuti Jezu ndiye Krixtu§.

6

Kuikhidwa kwa adiyakoni

¹ Ntsiku zomwe zire, mbogo ya ateweri ikhathimizirika. Ndipo pakati pa aJuda wa cirewedwe ca ciGiriki padabveka kudandaulira aJuda wa cirewedwe ca ciHeberi, thangwe amansiwa wawo akhayebwewa pakugawa cakudya ntsiku na ntsiku. ² Pamwepo Atumiki khumi na awiri adatsonkhanisa m'thithi wa ateweri ndipo adati: “Ni bzabwino lini kuti tisiye Fala la Mulungu ticikatumikira pakudyera. ³ Abale, sankhulani amuna anomwe pakati pa imwe wakusimbidwa, wakudzala na Mzimu Wakucena

† 5:27 MuciGiriki adalewa kuti Sinedriyo. ‡ 5:41 MuciGiriki adalewa kuti Sinedriyo. § 5:42 Krixtu mucigiriki, Mesiya muciheberi: Bzentsenebzi ni kulewa kuti wakudzozedwa.

na udziwi, tiwapase basa limweri, ⁴ tsono ife tibzipereke pa kupemba na kupalidza mafala”. ⁵ Mafala yamweyale yadakomera wentse. Na tenepo adasankhula Sitefani, mwamuna wakudzala cikhulupiriro na Mzimu Wakucena, napombo Filipi, Prokoro, Nikanori, Timoni, Parimena na Nikolau wa kuAntiyokiya, wakitendeuka mu ciJuda. ⁶ Ndipo wanthuwo adawawonesa kwa atumiki, omwe adawacitira m'pembo aciwaikha manja. ⁷ Ndipo fala la Mulungu likhamwazikira. Mbogo ya ateweri ikhathimizirika kwene-kwene muJerusalema. Napombo mbogo ikulu ya anyantsembe akhabvera cikhulupiriro ca akrixtau.

Kumangidwa kwa Sitefani

⁸ Sitefani, mwamuna wakudzazidwa na nkhombo na mphambvu za Mulungu, akhacita bzidabwiso bzikulu na bzilatizo pakati pa mbumba. ⁹ Tsono, padawoneka anango omwe akhali wa nyumba ya mapembo yakucemerredwa ya Wakutsudzulidwa, ya aJuda wa kuSireni na kuAlexandriya napombo wa cigawo ca Sirisiya na ca Aziya. Wanthu amwewa adayamba kucita makani na Sitefani. ¹⁰ Tsono alibe kukwanisa kumugaza, thangwe la udziwi na Mzimu Wakucena omwe ukhamulewesa.

¹¹ Pamwepo adagula wanthu winango kuti alewe aciti: “Tidabva Sitefani acimbalewa mafala yakunyoza Mozeji na Mulungu”. ¹² Na bzimwebzo adanyosa mbumba, akulu-akulu na amisiri wa M'temo. Ndipo adaphata Sitefani aciyenda naye kwa Gulu likulu la alangizi*. ¹³ Kumweko adawonesa mboni zakunama zikhambalewa kuti: “Mwamunayu ambanyoza Nyumba Yakucena ya Mulungu na M'temo wa Mozeji. ¹⁴ Thangwe tidamubva iye acimbalewa kuti Jezu wa kuNazaretayo an'dzapfudza Nyumba ya Mulungu ino ndipo an'dzacinja miyambo yomwe Mozeji adatisiyira”. ¹⁵ Ndipo wentse omwe akhadakhala pa Gulu likulu la alangizi† adanyang'anisisa Sitefani adawona nkhope yace ikhadalingana na nkhope ya anju.

7

Kufotokoza kwa Sitefani

¹ Ndipo mkulu wa anyantsembe adabvundza Stefani kuti: “Kodi ni cadidi bzirikulewedwabzi?”

² Iye adatawira kuti: “Abale na azibaba, nditetekereni! Mulungu wa ulemerero adawonekera kuna Abrahamu baba wathu, pomwe akhali kuMesopotamiya, akanati kukhala kuHarani ndipo adamuza kuti: ³ ‘Coka kudziko lako pakati pa abale wako, ndipo ndoko kudziko lomwe ine nin'dzakulatiza*’.

⁴ “Pamwepo iye adacoka kudziko la aKalideya ndipo adakakhala kuHarani. Baba wace atafa, Mulungu adam'bweresa kudziko lino, lomwe mulikukhala tsapano. ⁵ Mulungu alibe kumupasa utaka pano, ngakhale mbuto ya ndzayo ibodzi ya mwendo. Tsono adalumbirira kudzapereka dzikolo kwa iye ndipo patsogolo pace kwa dzindza lace, napo iye akhalibe wana nthawe imweire. ⁶ Ndipo Mulungu adamuza tenepa: ‘Dzindza lako lin'dzakhala anyakudza mudziko la wene, ndipo an'dzacitidwa anyagrinya acidzaboneresedwa m'kati mwa magole madzana manai (400). ⁷ Tsono ine nin'dzapasa nyathwa dziko lomwe an'dzatumikira ninga anyagrinya, patsogolo pace an'dzacoka m'mwemo ndipo an'dzandipemba pa mbuto ino†’. ⁸ Ndipo adapasa Abrahamu cipangano ca msinda wa m'gwato. Ndipopo Abrahamu adabereka Izaki acicita m'sinda wa m'gwato patapita ntsiku

* 6:12 MuciGiriki adalewa kuti Sinedriyo. † 6:15 MuciGiriki adalewa kuti Sinedriyo. * 7:3 Jen 12:1 † 7:7 Jen 15:13-14

zisere za kubadwa. Patsogolo pace Izaki adabereka Jakobo, ndipo umweyu adabereka makolo akulu khumi na mawiri.

⁹“Makolo khumi na mawiriyo yadacitira njiru Zuze ndipo yadamugulisa ninga nyagrinya kuIjipito. Tsono Mulungu akhali naye, ¹⁰ndipo adamupulumusa mukubonera kwace kwentse, mwa kupasa Zuze nkhombo na udziwi patsogolo pa Falau, mambo wa kuIjipito. Umweyu adam'pasa utsogoleri bwa dziko la Ijipito na bwa kunyang'anira nyumba yace yentse.

¹¹“Patsogolo pace mudziko lentse la Ijipito na Kanani mudawoneka njala, icibweresa kubonera kwene-kwene, ndipo makolo yathu yakhawona lini phoso, ¹²Pomwe adabva Jakobo kuti kuIjipito kuna tirigu, adatumiza makolo yathu ulendo bwakuyamba. ¹³Paulendo bwawo bwaciwiri, Zuze adabzizindikirisa kuna abale wace kuti am'dziwe, ndipo Falau adadziwambo abale wa Zuze. ¹⁴Patsogolo pa bzimwebzi, Zuze adacemerese Jakobo baba wace na abale wace wentse, pabodzi akhali wanthu makumi manomwe na axanu (75). ¹⁵Pamwepo Jakobo adayenda kuIjipito, komwe adakafera iye na makolo yathu. ¹⁶Mitembo yawo idabwezedwa kuSekemu ndipo idaikhidwa muthenje lomwe Abrahamu akhadagula na kobiri kwa wana wa Hamori kumweko.

¹⁷“Pomwe nthawe ikhafendera yomwe Mulungu angadakwanirisa kulumbira komwe adacita kuna Abrahamu, mbogo ya mbumba yathu idathimizirika kwene-kwene muIjipito. ¹⁸Pamwepo mambo winango adapita acitonga Ijipito, omwe akhadziwa lini bza Zuze. ¹⁹Iye adatonga mwakunyengeza mbumba yathu ndipo adapundiza makolo yathu, adawakakamiza kulekerera wana wawo wakubadwa tsapanopa, kuti aleke kukhala na moyo.

²⁰“Panthawe imweire Mozeji adabadwa, ndipo akhali mwana wakudeka pamaso pa Mulungu. Iye adaleredwa panyumba pa baba wace minyezi mitatu. ²¹Pomwe adalekereredwa, mwana wacikazi wa Falau adamutenga acimulera ninga mwana wace caiye. ²²Ndipo Mozeji adapfundzidwa udziwi bwentse bwa aljipito ndipo adadzakhala wamphambvu m'mafala na mabasa.

²³“Pomwe adapfitsa magole makumi manai (40) Mozeji adakumbuka kukazungira abale wace aljirayeri. ²⁴Ndipo adawona m'bodzi wa iwo akhaboneresedwa na muIjipito m'bodzi, adayenda kuti akakhocherere wakuboneresedwayo adapitira acipha muIjipito. ²⁵Iye akhakumbuka kuti abale wace angadazindikira kuti Mulungu akham'phatisa basa la kuwapulumusa, tsono iwo alibe kuzindikira bzimwebzo. ²⁶Ndipo mangwana yace, Mozeji adayenda kuna aljirayeri awiri omwe akhapokana, ndipo adayezero kuwayanjanisa, adati: 'Amunamwe, ni paubale bwanu. Thangwe ranyi mulikupwetekana?'

²⁷“Tsono mwamuna omwe akhaboneresese mwandzace adagwinya Mozeji aciti: 'Mbani wakuikha m'tsogoleri na m'tongi wa ife? ²⁸Kodi un'funa kundipha, ninga momwe udaphera muIjipito dzulo?'

²⁹Mozeji pomwe adabva bzimwebzi adathawira kudziko la Midiyani, acikakhala ninga nyakudza, ndipo adabereka wana awiri.

³⁰“Patapita magole makumi manai (40), anju m'bodzi adawoneka kuna Mozeji pakati pa cilambi-rambi ca citsongodza cikhagaka mucidambo, pafupi na phiri la Sinai. ³¹Pomwe adawona bzom'bzire adadabwisidwa. Ndipo adafendera kuti awonesese, adabva fala la Mbuya: ³²'Ine ndine Mulungu wa makolo yako, Mulungu wa Abrahamu, Mulungu wa Izaki napombo Mulungu

wa Jakobo'S. Mozeji, mwakutetemera na mantha, alibe kulimba m'tima kuti anyang'anisise.

³³ “Pamwepo Mbuya adamuza kuti: ‘Cosa xango m'minyendo, thangwe mbuto yomwe uli ni mbuto yakucena. ³⁴ Cadidi nimbawona kupondereredwa kwa mbumba yangu muljipito. Ndidabva kudandaula kwawo ndipo ndabuluka kuti ndikawatsudzule. Bwera tsapano, ndipo Ine nin'kubwezera pomwe kuljipito’^{**} .

³⁵ “Umweyo ndiye Mozeji, omwe adam'lamba na mafala yakuti: ‘Mbani wakuikha m'tsogoleri na m'tongi?’ Umweyo adatamidwa na Mulungu kuti akhale m'tsogoleri na m'tsudzuli wawo, kudzera mwa anju omwe adawonekera pa citsongodza. ³⁶ Iye adawacosa kumweko, acimbacita bzidabwiso na bzilatizo kuljipito, muNyandza Ifuira na mucidambo, m'kati mwa magole makumi manai (40).

³⁷ “Umweyo ndiye Mozeji ule omwe adauza aIjirayeri kuti: ‘Pakati pa abale wanu, Mulungu an'dzakumusirani m'polofita ninga ine’^{††}. ³⁸ Umweyo ndiye Mozeji omwe akhali pam'tsonkhano kucidambo, na anju omwe akhalewa naye m'phiri la Sinai pabodzi na makolo yathu, ndipo adatambira mafala yakupasa moyo kuti afotokoze kuna ife.

³⁹ “Makolo yathu yalibe kum'bvera, tsono yadamulamba, ndipo m'mitima mwawo adakumbuka kubwerera kuljipito. ⁴⁰ Adauza Aloni kuti: ‘Tikondzere milungu kuti ititsogolere, pakuti Mozejiyo omwe adaticosa kuljipito tin'dziwa lini comwe cacitika kuna iye^{‡‡}’ ⁴¹ Ntsiku zimwezire adakondza cifanikizo ca mphulu ndipo adacicitira ntsembe acikomedwa na basa la manja yawo. ⁴² Tsono Mulungu adafundukira kuna iwo, ndipo adawapereka kuti apembe bzinthu bza kudzulu, malingana na bzomwe bzidanembedwa mu bukhu la mapolofita: ‘Imwe dziko la Ijirayeri, kodi m'kati mwa magole makumi manai (40) tsembe yakutentha na bzakupereka mucidambo mudapasa Ine? ⁴³ Tsono pambuto yakucita bzimwebzi, mudaimisa cikumbi ca Moloke ndipo na nyenyezi ya mulungu wanu Refani, bzifanikizo bzomwe imwe mudakondza kuti mubzipembe! Na tenepo Ine nin'dzakuthotherani kutsogolo kwa Babilonya^{§§}’.

⁴⁴ “Mucidambo makolo yathu yakhana Cikumbi ca umboni^{***}, comwe cidacididwa ninga momwe Mulungu adauzira Mozeji, malingana na citsandzo comwe iye akhadawonesedwa. ⁴⁵ Atatambira Cikumbico, makolo yathu yadacitenga, mwakutsogoleredwa na Jozuwe, pomwe adatenga madziko ya mbumba zomwe zidathothedwa na Mulungu patsogolo pawo. Ndipo Cikumbi cimweco cidakhala m'dzikomo kufikira nthawe ya Davidi. ⁴⁶ Umweyo adadzawona nkhombo patsogolo pa Mulungu ndipo adakumbira kuti Iye amubvumize kumanga nyumba ya Mulungu wa Jakobo. ⁴⁷ Tsono Solomoni ndiye adadzam'mangira nyumba.

⁴⁸ “Tsono Wakudzulu-dzulu ambakhala lini m'nyumba yakukondzedwa na wanthu. Ninga momwe adalewera m'polofita:

⁴⁹ “Mbuya adalewa aciti: ‘Kudzulu ni mpando wangu wa Umambo, ndipo pantsi ni pomwe nimbaikha minyendo yangu. Ni m'tundu wanyi wa nyumba yomwe imwe mun'ndimangira? Ayai, n'kuponi kungadakhala mbuto yangu yakupumira? ⁵⁰ Kodi ni manja yangu lini yomwe yadakondza bzinthu bzentsenebzi?’^{†††}

§ 7:32 Eks 3:6 ** 7:34 Eks 3:5, 3:7 †† 7:37 Deu 18:15 ‡‡ 7:40 Eks 32:1 §§ 7:43 Amo 5:25-27
*** 7:44 Umboni bwakuti Mulungu akhali pakati pawo. ††† 7:50 Iza 66:1-2

⁵¹ “Wanthu wakusandulikira, wakuuma mitima na kufunga makutu! Imwepo ndimwe abodzi-bodzi na makolo yanu, nthawe zentse mumbau-misa mitima kuna Mzimu Wakucena! ⁵² Nguponi wa apolofita omwe makolo yanu yalibe kumufambira m'mbuyo? Iwo adapha wale omwe akhalewaka bza kubwera kwa Wakulungama, omwe imwe tsapano mwamusandulikira mucimupha, ⁵³ imwepo, omwe mwatambira M'temo kudzera mwa anju, tsono mulibe kuuteweza”.

Kufa kwa Sitefani

⁵⁴ Ndipo pakubva bzimwebzi, adakalipa kwene-kwene acikukuta mano kuna iye. ⁵⁵ Tsono Sitefani, mwakudzazidwa na Mzimu Wakucena, adajiguma kudzulu ndipo adawona ulemerero bwa Mulungu na Jezu adaima kuboko la madidi la Mulungu, ⁵⁶ ndipo adati: “Ndirikuwona cadidi kudzulu kudafunguka ndipo Mwana wa Munthu adaimirira kuboko la madidi la Mulungu”.

⁵⁷ Tsono iwo adafunga makutu ndipo adakuwa mwamphambvu, wentse adamukutira, ⁵⁸ adamupfuirira kunja kwa mzinda, ndipo adayamba kumuboma na minyala. Mboni zidasiya makapote yazene paminyendo pa mulumbwana m'bodzi akhacemerredwa Saulo.

⁵⁹ Pomwe akham'boma Sitefani, iye akhapemba: “Mbuya Jezu tambirani mzimu wangu”. ⁶⁰ Pamwepo adagodama acikuwa kuti: “Mbuya, lekani kuwapasa mulandu wa cakuphonyera Mulungu cimweci”. Ndipo pomwe adamala kulewa bzimwebzi adafa.

8

¹ Ndipo Saulo adatawirira kuphedwa kwa Sitefani.

Kufambiriwa m'mbuyo kwa Gereja

Panthawe imweire padawoneka kufambiridwa m'mbuyo kukulu kwa gereja ya muJerusalema. Wentse adabalalisidwira kubzigawo bza Judeya na Samaliya, kusiya atumiki okha basi. ² Amuna anango wakupemba adapendesitefani ndipo adamulira kwene-kwene. ³ Tsono Saulo akhayezera kupfudza Gereja, pakumbayenda nyumba na nyumba acimbamanga amuna na akazi aciwaikha m'kawoko.

Filipi kuSamaliya

⁴ Pamwepo, wale omwe adabalalisidwa akhapalidza mafala kuli-kwentse komwe akhayenda. ⁵ Filipi adayenda kum'zinda ubodzi wa muSamaliya,* acimbawapalidzira bza Krixtu kumweko. ⁶ Ndipo m'thithi mwa kuphatana ukhatetekera bzomwe Filipi akhalewa, icimbabva na kuwona bzilatizo bzomwe iye akhacita. ⁷ Thangwe mizimu yakuipa ikhacoka mwa azinji, icimbakuwa, ndipo bzirema na mabundukutu azinji adapolesedwa. ⁸ Na tenepo, padawoneka kukondwera kwene-kwene mum'zindamo.

Simau Wamatsenga

⁹ Ndipo pakhana mwamuna m'bodzi omwe akhacemerredwa Simau, omwe kale akhambacita matsenga mum'zindamo, acimbadabwisa mbumba yentse ya muSamaliya. Iye akhambabziyesa m'kulu wakufunikira, ¹⁰ ndipo mbumba yentse, kuyambira m'ng'ono mpaka m'kulu, akhambam'tetekera acimbati: “Munthu umweyu ndiye mphambvu ya Mulungu yakudziwika ninga Mphambvu Ikulu”. ¹¹ Iwo akhambam'tewera, thangwe m'mbuyomo akhambawadabwisa na matsenga m'kati mwa nthawe itali. ¹² Tsono pomwe Filipi adawapalidzira Mafala Yabwino ya Umambo bwa Mulungu ndipo

* **8:5** MuBibliya la Almeida bzipidanembedwa kuti: “Mzinda wa Samaliya”.

ya dzina la Jezu Krixtu, adam'khulupirira ndipo adabatizidwa angakhale amuna na akazi. ¹³ Ndipo Simauyo adakhulupirirambo acibatizidwa, ndipo adatewera Filipi mbali zentse, acimbawona mwakudabwisidwa bzidabwiso na bzilatizo bzikulu bzomwe akhacita.

Pedru na Juwau muSamaliya

¹⁴ Ndipo atumiki, atabva muJerusalema kuti Samaliya idatawira fala la Mulungu, adatumiza Pedru na Juwau kumweko. ¹⁵ Amwewa pomwe adafika, adapemba kuti iwo atambire Mzimu Wakucena, ¹⁶ nakuti Panthawe imweyo Mzimu Wakucena ukhanati kubuluka ngakhale kuna m'bodzi wa iwo. Tsono akhadabatizidwa mudzina la Mbuya Jezu basi. ¹⁷ Pamwepo Pedru na Juwau adawasandzika manja ndipo iwo adatambira Mzimu Wakucena.

¹⁸ Pomwe Simau adawona kuti Mzimu Wakucena ukhaperkedwa mwa kuikhidwa manja na atumiki, adawapasa kobiri, ¹⁹ ndipo adati: “Ndi-pasenimbo mphambvu imweyi, kuti munthu omwe ndinisandzika manja atambire Mzimu Wakucena”.

²⁰ Pedru adatawira kuti: “Ndoko kumoto na kobiri yakoyo! Iwe un'kumbuka kuti ungagule mphatso ya Mulungu na kobiri? ²¹ Iwe ulibe mbali napo cipande pa kutumikira kumweku, thangwe m'tima wako ng-wakulungama lini patsogolo pa Mulungu. ²² Na tenepo tendeuka kwa cakuipa cako ndipo upembe kwa Mbuya. Pinango Iye angakulekerere cakulinga ca mum'tima mwako. ²³ Thangwe ndirikuwona kuti udadzala na ciwembo ndipo udamangidwa na bzakuphonyera Mulungu”. ²⁴ Na tenepo Simau adatawira kuti: “Ndipembereni imwepo kuna Mbuya, kuti paleke kuwoneka cinthu pa bzomwe mwalewa”.

²⁵ Atamala kupereka umboni na kupalidza mafala ya Mbuya, Pedru na Juwau adabwerera kuJerusalema, acimbapalidza mafala yabwino mumiya izinji ya aSamaliya.

Filipi na wakulemekezeka wa kudziko la Etiopiya

²⁶ Anju m'bodzi wa Mbuya adalewa na Filipi aciti: “Nyamuka uyende kunyantsi kunjira yakusaya kupitidwa yakucokera kuJerusalema kuyenda kuGaza”. ²⁷ Ndipo iye adanyamuka aciyenda. Munjira adagumana na munthu wa kuEtiopiya omwe akhali ngomwa ndipo iye akhali wakulemekezeka, wakunyang'anira cuma centse ca Kandake, mambo wacikazi wa aEtiopiya. Mwamuna umweyu akhadabwera kuJerusalema kuti adzapembe Mulungu, ²⁸ ndipo, pakubwerera kunyumba, akhadakhala mungolo mwace akhalewenga bukhu la m'polofita Izaiya. ²⁹ Pamwepo Mzimu Wakucena udauza Filipi kuti: “Fendera pafupi na ngoloyi uyiperekeze”. ³⁰ Ndipo Filipi adathamanga kungoloyo, adabva mwamunayo acimbalewenga m'polofita Izaiya, ndipo adam'bvundza kuti: “Kodi mulikubvesesa bzomwe mulikulewenga?”

³¹ Iye adatawira kuti: “Kodi ningabvesese tani penu palibe wakundithumbudzulira?” Na tenepo, adacemera Filipi kuti akwire ndipo akakhale pambali pace.

³² Ngomwayo ikhambalewenga cipande ici ca Bzakunemba: “Iye adatengedwa ninga bira wakuyenda kukaphedwa, ndipo ninga mwana wa bira wakukhala zii patsogolo pa wakum'gwata maukuse, iye alibe kufungula mulomo wace.

³³ Adanyozedwa alibe kucitiridwa cirungamo. Mbani angalewe bza dzindza lace?

Nakuti moyo wace udacosedwa padziko†”.

³⁴ Ngomwayo idabvundza Filipi kuti: “Ndiuze, ndaphata minyendo: Mbani omwe m'polofitayo alikulewa? Iye caiye ayai winango?” ³⁵ Pamwepo Filipi, mwakuyamba na cipande comwecire ca Bzakunemba, adapalidza mafala yabwino ya Jezu.

³⁶ Ndipo pakufamba munjira, adafika mbuto inango yomwe ikhana madzi. Ngomwayo idati: “Wona, pano pana madzi. Ni ciyani cingaletse kuti ndibatizidwe?” ³⁷ Filipi adatawira kuti: “Ni bzakuletsedwa lini, penu mun'khulupirira na m'tima wanu wentse”. Ngomwayo idatawira kuti: “Nin'khulupirira kuti Jezu Krixtu ni Mwana wa Mulungu”‡. ³⁸ Na tenepo adaimisa ngoloyo. Pamwepo Filipi na ngomwayo adabuluka aciyenda m'madzi, ndipo Filipi adam'batiza. ³⁹ Pomwe adacoka m'madzi, Mzimu wa Mbuya udam'nyamula Filipi mwacisututu. Ngomwayo iribe kumuwona pomwe, ndipo mwakudzala na kukondwera, adapitiriza na ulendo bwace. ⁴⁰ Tsono Filipi adadzawoneka kum'zinda wa Azoto ndipo pakuyenda kuSezareya, akhapalidza mafala m'mizinda yentse yomwe akhapita.

9

Kutendeuka kwa Saulo

¹ Ndipo Saulo, pakupitiriza na ukali bwakugosva na kufuna kupha ateweri wa Mbuya, adayenda kuna m'kulu wa anyantsembe, ² adakakumbira matsamba yakufambisa kuti ayende kunyumba za mapembo za kuDamaxko, kuti penu an'kagumana mwamuna ayai mkazi wakutewera Njirayo, akawamange aciwayendesa kuJerusalema. ³ Paulendo bwace, pomwe akhafendera kuDamaxko, mwakasututu ceza cakucokera kudzulu cidabvunika m'mbali mwace. ⁴ Iye adagwa pantsi ndipo adabva fala lomwe likhalewa kuti: “Saulo, Saulo, thangwe ranyi ulikundifambira m'mbuyo?”

⁵ Saulo adabvundza kuti: “Kodi ndimwe yani, Mbuya?” Iye adatawira kuti: “Ine ndine Jezu, omwe iwe ulikufambira m'mbuyo. ⁶ Nyamuka, pita mum'zinda, munthu m'bodzi an'kakuza bzakuti iwe ukacite”. ⁷ Amuna omwe akhafamba na Saulo adaima acikhala zii. Akhambabva fala tsono akhawona lini munthu. ⁸ Saulo adalamuka pantsi, acifungula maso tsono alibe kukwanisa kuwona. Ndipo amunawo adam'phata boko aciyenda naye mpaka kuDamaxko. ⁹ Adakhala ntsiku zitatatu wakusaya kuwona, alibe kudya angakhale kumwa.

Kutumidwa kwa Ananiya

¹⁰ KuDamaxko kukhana m'teweri m'bodzi akhacemerredwa Ananiya. Mbuya adamuza m'maso-mphenya kuti: “Ananiya!” Iye adatawira kuti: “Ndiri pano, Mbuya!”. ¹¹ Mbuya adamuza kuti: “Nyamuka ndoko kunyumba kwa Juda, kum'seu umbacemerredwa Wakulungama, ndipo ukanyang'ane munthu wa kuTariso an'cemerewa Saulo. Iye alikupemba, ¹² ndipo m'maso-mphenya adawona mwamuna m'bodzi dzina lace Ananiya adapita acimusandzika manja kuti awone pomwe”.

¹³ Tsono Ananiya adatawira kuti: “Mbuya, nimbabva azinji ambalewa bza mwamuna umweyo ndipo bzakuipa bzentse bзомwe iye ambacita kuna wakupambulidwa wanu muJerusalema. ¹⁴ Ndipo iye adafika kuno mwakubvumizidwa na akulu wa anyantsembe kuti adzamange wentse wakupemba mudzina lanu”.

¹⁵ Tsono Mbuya adauza Ananiya kuti: “Ndoko! Mwamuna umweyo ni citsulo cangu cakusankhulidwa kuti ciyendese dzina langu kuna omwe

† 8:33 Iza 53:7-8 ‡ 8:37 Mubzakunemba bzinji bza kale dutswa 37 mulibe.

ni aJuda lini na azimambo wawo, ndipo pakati pa mbumba ya Ijirayeri. ¹⁶ Nin'dzamuwonesha bzetse bzmwe iye an'funika kubonera thangwe la dzina langu”.

¹⁷ Pamwepo Ananiya adayenda, adakapita m'nyumba, acisandzika manja kuna Saulo, adati: “M'bale wangu Saulo, Mbuya omwe ni Jezu adakuwonekera panjira yomwe mukhadzera, andituma kuti imwe muwone pomwe, ndipo mudzazidwe na Mzimu Wakucena”. ¹⁸ Pamwepo-letu, bzinthu ninga mabade bzidagwa m'maso mwa Saulo ndipo iye adayamba kuwona pomwe. Adanyamuka acikabatizidwa. ¹⁹ Ndipo atamala kudya, adakhala pomwe na mphambvu. Pamwepo Saulo adakhala ntsiku zinango muDamaxko na ateweri.

Kupalidza kwa Saulo muDamaxko

²⁰ Pamwepo-letu Saulo adayamba kupalidza munyumba za mapembo kuti Jezu ni Mwana wa Mulungu. ²¹ Wentse omwe akhabva akhadabwa acimbabvundza kuti: “Ni umweyu lini mwamuna omwe akhayezero kupfudza kuJerusalema wale omwe an'pemba mudzina limweri? Ndipo alibe kubwera kuno na cakulinga cakufuna kudzawamanga kuti ayende nawo kwa akulu wa anyantsembe?” ²² Tsono Saulo akhalimbisidwa mwakunyanya ndipo akhacitisa ndzodzo aJuda omwe akhakhala muDamaxko, akhawatsimikizira kuti Jezu ni Krixtu*.

²³ Zatapita ntsiku zizinji, aJuda adabverana kuti amuphe, ²⁴ tsono Saulo adadziwa citalo cawo. Usiku na masikati iwo akhalindira m'misuwo ya litsito la mzinda kuti amuphe. ²⁵ Tsono ateweri wace adamutenga usiku ndipo adamuikha mucitundu acimubulusa na pabuli pa litsito.

Saulo muJerusalema

²⁶ Saulo pomwe adafika kuJerusalema, adayezero kuti akhale pabodzi na ateweri wa Jezu, tsono wentse akhana mantha na iye, akhabvuma lini kuti iye akhalimbo m'teweri wa Jezu. ²⁷ Pamwepo munthu m'bodzi wakuemerredwa Barnabe adamutenga aciyenda naye kuna atumiki. Adakawafotokozera momwe Saulo adawona Mbuya pa njira, aciwauza kuti Mbuya adalewa-lewa naye, na momwe iye akhadapalidza mwakulimba m'tima mudzina la Jezu kuDamaxko. ²⁸ Na tenepo, Saulo adakhala na iwo, ndipo akhafamba mwaufulu muJerusalema, acimbapalidza mwakulimba m'tima mudzina la Mbuya. ²⁹ Akhambalewa ndipo acimbacitirana makani na aJuda wa cirewedwe ca ciGiriki†, tsono iwo akhanyang'ana kumupha. ³⁰ Tsono pomwe bzimwebzi bzidabveka kwa abale, adamutenga aciyenda naye kuSezareya ndipo adam'tumiza kum'zinda wa Tariso.

³¹ Na tenepo Gereja ikhana m'tendere m'mbuto zentse za Judeya, Galireya na Samaliya. Iyo idakhazikika icimbimbikisidwa na Mzimu wa Kucena, ikhakula mu mbogo icimbafamba mwakugopa Mbuya.

Kupolesedwa kwa Eneya

³² Ndipo Pedru pakuzungira mbuto zentse, adayenda kukazungirambo wakupambulidwa omwe akhakhala mudzi wa Lida. ³³ Kumweko adakagumana bundukutu wakucemerredwa Eneya, omwe akhambakhala adagona pamphasa magole masere. ³⁴ Pedru adamuuzza kuti: “Eneya, Jezu Krixtu an'kupolesa! Lamuka ndipo yedzeka mphase yako”. Nthawe imweyo-letu

* **9:22** MuciGiriki Krixtu, muciheberi Mesiya: Bzentsenebzi ni kulewa kuti wakudzozedwa. † **9:29** AJuda wa cirewedwe ca ciGiriki: MuBibliya la Almeida limbalewa “helenistas”.

iye adalamuka. ³⁵ Wentse omwe akhakhala muLida na Salona adamuwona ndipo adatendeuka kuna Mbuya.

Kulamusedwa kwa Dolika

³⁶ Kum'zinda wa Jope kukhana m'teweri m'bodzi wacikazi dzina lace Tabita, lomwe mucigiriki ni Dolika‡, iye akhambacita mabasa yabwino ndipo akhapasa bzinthu wakusauka. ³⁷ Ntsiku zimwezire iye adadwala ndipo adafa, thupi lace lidasambisidwa licikaikhidwa mucipinda ca padzulu. ³⁸ Lida ikhali pafupi na Jope, ndipo ateweri wa Jezu pomwe adabva kuti Pedru akhali kuLida, adamutumizira amuna awiri kuti akam'kumbire tenepayu: “Lekani kucedwa kubwera mpaka kuna ife”.

³⁹ Pedru adayenda nawo ndipo pomwe adafika, adatengedwa aciyenda mucipinda ca padzulu. Amasiwa wentse adam'zungulira acimbalira ndipo acimbamuwonesa mavixtidu na bzakubvala bzinango bзомwe Dolika akhadakondza pomwe akhanawo.

⁴⁰ Pedru adauza wentse kuti acoke mucipindamo, patsogolo pace adagodama acipemba. Pomwe adazungunuka kuna mkazi wakufayo adati: “Tabita, lamuka”. Iye adafungula maso ndipo pomwe adawona Pedru adalamuka acikhala. ⁴¹ Ndipo Pedru adamuphata boko, acimuthandiza kuima. Pamwepo adacemera wakupambulidwa maka-maka amasiwa, acim'pereka iye ana moyo. ⁴² Nkhani imweyi idakhala yakudziwika mu mzinda wentse wa Jope, ndipo azinji adakhulupiria kuna Mbuya. ⁴³ Pedru adakhala muJope ntsiku zizinji, ku nyumba kwa Simau misiri wa makhanda.

10

Pedru na Koloneliyo

¹ KuSezareya kukhana mwamuna m'bodzi akhacemerredwa Koloneliyo, omwe akhali kapitau wa gulu la acikunda wa ciRoma, likhacita mbali pamthithi ukulu omwe ukhacemerredwa wa kuItaliya. ² Ndipo iye na banja lace lentse akhali wakupemba ndipo wakugopa Mulungu. Akhapasa bza-kupereka kuna wakusauka pakati pa mbumba ndipo akhapemba Mulungu nthawe zentse. ³ Ntsiku ibodzi, pafupi-fupi nthawe zitatu za kumaulo, m'maso-mphenya adawona padeca anju wa Mulungu omwe akhafendera kuna iye ndipo akhalewa kuti: “Koloneliyo!” ⁴ Koloneliyo adanyang'ana na mantha kuna iye ndipo adam'bvundza kuti: “N'ciyani Mbuya?”

Anju adamutawira kuti: “Mipembo yako na bzakupereka bзako kuna wakusauka bзakwira ninga bзakupereka bza cikumbuso* patsogolo pa Mulungu. ⁵ Tsapano tumiza amuna ayende kuJope akacemere mwamuna m'bodzi Simau, wakucemerredwa pomwe kuti Pedru, ⁶ omwe ni mulendo kunyumba kwa Simau, misiri wa makhanda, omwe an'khala pafupi na nyanza”.

⁷ Pomwe anju adalewa-lewa acicoka, Koloneliyo adacemera akapolo wace awiri na m'cikunda m'bodzi wakupemba Mulungu pakati pa omwe akham'tumikira, ⁸ ndipo adawauza bzentse bзомwe bзidamuwonekera aciwatumiza kuJope.

Maso-mphenya ya Pedru

⁹ Mangwana yace, nthawe pafupi-fupi midiya, pomwe iwo akhali paulendo ndipo akhafendera kum'zinda, Pedru adakwira pantsodzi† kuti akapembe. ¹⁰ Iye adabva njala akhafuna kudya. Ndipo pomwe cakudya

‡ **9:36** Tabita muciaramu, Dolika mucigiriki: Ni kulewa kuti nyasa. * **10:4** Lev 2:2 † **10:9** Ntsodzi za nyumba za kumwekule zikhali zakuthasama.

cikhaphikidwa, adawona maso-mphenya. ¹¹ Adawona kudzulu kudafunguka ndipo cinthu cakulingana na nguwo ikulu yomwe ikhabwera pantsi, yakumangika mbali zayene zinai, ¹² ikhana mitundu ya bzirombo bzentse bza minyendo minai, napombo bzakukwawa bza pantsi na mbalame za kudzulu. ¹³ Ndipo padabveka fala lomwe likhamuza kuti: “Nyamuka Pedru, uphe udye”. ¹⁴ Tsono Pedru adatawira kuti: “Bzingacitike lini Mbuya! Pakuti cipo ndikanati kudya cinthu comwe m'temo umbaciyesa cakusaya kucena ayai cakunyantsa[‡]”. ¹⁵ Ndipo falalo lidamuza kaciwiri kuti: “Comwe Mulungu adacenesa, leka kulewa kuti ni cakusaya kucena”. ¹⁶ Bzimwebzi bzidacitika katatu kentse, ndipo pamwepo-letu nguwo ire idatengedwa icyenda kudzulu.

Kufika kwa wakutumidwa wa Koloneliyo kuJoje

¹⁷ Pomwe Pedru akhadamalidwa ndzeru na kuti maso-mphenya yale yakhalewanyi, amuna omwe adatumidwa na Koloneliyo atabvundza nyumba ya Simau, adaima pam'suwo. ¹⁸ Adacemera acibvundza kuti kodi kumweko kuna mulendo an'cemeredwa Simau wakucemerredwa pomwe kuti Pedru. ¹⁹ Pomwe Pedru akhakumbukira bza maso-mphenya yale, Mzimu Wakucena udamuza kuti: “Simau, amuna atatu[§] alikukunyang'ana. ²⁰ Na tenepo, nyamuka buluka. Leka kutsitsimwa kuyenda nawo, thangwe ine ndawatuma”. ²¹ Ndipo Pedru adabuluka aciuzwa amunawo kuti: “Ine ndine omwe imwe mulikunyang'ana. Thangwe ranyi mwabwera?” ²² Amuna wale adatawira kuti: “Tacokera kuna kapitau Koloneliyo. Ndipo iye ni mwamuna wakulungama wakugopa Mulungu, wakulemekezedwa na mbumba yentse ya aJuda. Ndipo anju m'bodzi wakucena ndiye adamuza kuti akucemereni kunyumba kwace, kuti iye akabve mafala yomwe munayo”. ²³ Pamwepo Pedru adawauza kuti apite aciwapasa mbuto.

Pedru aniyenda nawo

Mangwana yace, adalamuka aciguduka nawo pabodzi. Ndipo abale anango wa kuJoje adayenda nawo pabodzi. ²⁴ Mangwana yandzace, adafika kuSezareya. Koloneliyo akhawadikhirira pabodzi na abale wace na axamwali wa pam'tima omwe akhadacemera. ²⁵ Pomwe Pedru akhayenda kukapita m'nyumba, Koloneliyo adayenda kuna iye ndipo adagodamira pa minyendo yace acimupemba. ²⁶ Tsono Pedru adamuimisa acimuuza kuti: “Imirira, ine ndine munthumbo ninga imwepo”. ²⁷ Pomwe akhaceza naye, Pedru adapita ndipo adawona wanthu azinji akhadagwezekana ²⁸ ndipo adawauza kuti: “Imwepo mun'dziwa kuti ni bzakuletsedwa na m'temo kuna aJuda kuphatana ayai kufendera kwa omwe ni aJuda lini. Tsono Mulungu wandiwonesa kuti ine ndireke kucemera munthu ali-yentse kuti ngwakusaya kucena ayai ngwakunyantsa. ²⁹ Ndipopo, pomwe ndidacemerewa ndidabwera mwakusaya kutsitsimwa. Ndingabvundze thangwe ranyi mudandicemera?”

³⁰ Koloneliyo adatawira kuti: “Ntsiku zinai zapitazi ndikhali kunyumba kwangu ndicimbapemba nthawe ninga zino, nthawe zitatatu za kumaulo. Mwacisututu, patsogolo pangu padawoneka mwamuna m'bodzi akhadabvala bzakuyetima ³¹ ndipo adati: ‘Koloneliyo, Mulungu wabva kupemba kwako ndipo adakumbukira bzakupereka bzako kuna wakusauka. ³² Na tenepo tuma wanthu kuJoje akatenge Simau wakucemerredwa pomwe kuti

[‡] **10:14** Wonani mulivu la Lev 20:25. [§] **10:19** Amuna atatu: MuBibliya la Almeida mudanembedwa kuti amuna awiri.

Pedru. Iye adafikira kunyumba kwa Simau, misiri wa makhanda omwe an'khala m'mphepete mwa nyanza'. ³³ Na tenepoyo, ndakucemeremani mwakusaya kucedwa ndipo mwacita bwino kubwera. Tsapano tiripano tentse patsogolo pa Mulungu, kuti tibve bzentse bzomwe Mbuya wakutumanani kuti mutiuze".

Mafala ya Pedru munyumba ya Koloneliyo

³⁴ Pamwepo Pedru adayamba kulewa aciti: "Tsapano nin'dziwa cadidi kuti Mulungu alibe tsankho, ³⁵ koma Iye ambabvuma aliyentse omwe anim'gopa acimbacita bzakulungama pakati pa mbumba zentse. ³⁶ Imwepo mun'dziwa fala lakutumizidwa na Mulungu kuna mbumba ya Ijirayeri, lomwe limbalewa bza mafala yabwino ya m'tendere kudzera mwa Jezu Krixtu, omwe ni Mbuya wa wentse. ³⁷ Mun'dziwa bzomwe bzidacitika muJudeya yentse, kuyambira kuGalireya, watamala ubatizo omwe Juwau adapalidza, ³⁸ na momwe Mulungu adadzozera Jezu wa kuNazareta na Mzimu Wakucena na mphambvu, ndipo Iye adafamba m'mbutu zentse acimbacita ubwino na kupolesa wentse wakupundizidwa na Dyabu, thangwe Mulungu akhali na Iye.

³⁹ "Ife ndife mboni za bzentse bzomwe Iye adacita mudziko la aJuda napombo kuJerusalema, omwe adamupha mwakum'manika pam'tanda. ⁴⁰ Umweyo Mulungu adamulamusa pa ntsiku yacitatu ndipo adacita kuti Iye awonesedwe, ⁴¹ sikuti kwa mbumba yentse, koma kwa mboni zomwe Mulungu adasankhula kale, zomwe ndife omwe tidadya ticimwa na Iye, atalamusidwa kwa wakufa. ⁴² Iye adatituma kupalidzira mbumba na kupereka umboni kuti Iye ndiye omwe Mulungu adaikha ninga M'tongi wa wanthu wamoyo na wakufa. ⁴³ Apolofita wentse ambapereka umboni bwa Iye kuti, ali-yentse omwe anim'khulupirira an'dzalekereredwa kuphonya kwace kudzera mwa dzina la Iye".

Omwe ni aJuda lini an'tambira Mzimu Wakucena

⁴⁴ Pomwe Pedru akhalewa mafala yamweya, Mzimu Wakucena udabulukira wentse omwe akhabva fala. ⁴⁵ AJuda wakutendeuka omwe adabwera na Pedru, adadabwa kuti mphatso ya Mzimu Wakucena ingadathululidwa mwa omwe ni aJuda lini, ⁴⁶ thangwe akhawabva acimbalewa bzirewedwe bzinango ndipo acimbatumbiza Mulungu. Patsogolo pace Pedru adabvundza kuti: ⁴⁷ "Wanthuwa atambira Mzimu Wakucena ninga ife. Kodi alipo omwe angawaletse kubatizidwa na madzi?" ⁴⁸ Pamwepo adalewa kuti abatizidwe mudzina la Jezu Krixtu. Patsogolo pace adakumbira Pedru kuti apitirize ntsiku zakukhala kumweko.

11

Kufotokoza kwa Pedru patsogolo pa Gereja

¹ Atumiki na abale wentse wa muJudeya adabva kuti omwe ni aJuda lini adatambirambo mafala ya Mulungu. ² Pomwe Pedru adakwira kuJerusalema, omwe akhali wa gulu la m'sinda wa m'gwato akhambawatsimula acimbati: ³ "Imwepo mwapita panyumba ya wanthu wakusaya kucita m'sinda wa m'gwato mucidya nawo".

⁴ Pamwepo, Pedru adayamba kuwafotokozera momwe bzinthu bzentse bzikhadacitikira adati: ⁵ "Ine ndikhali m'mzinda wa Jope ndicimbapemba. Ndidawona m'maso-mphenya cinthu cakulingana na nguwo ikulu ikhabulusidwa kucokera kudzulu, ikhadamangiriridwa m'mbali zace zinai, ndipo ikhabwera pa mbuto yomwe ndikhali. ⁶ Ndipo ndidanyang'ana

m'kati mwace ndidazindikira kuti mukhana bzinyama bza minyendo minai bza padziko, bzirombo, bzakukwawa na bzakumbuluka bza kudzulu. ⁷ Pamwepo, ndidabva fala lomwe likhandiuza kuti: 'Nyamuka, Pedru, uphe udye'.

⁸ "Ine ndidatawira kuti: Bzingacitike lini Mbuya! Cipo ndikanati kuikha pamulomo pangu cinthu cakusaya kucena ayai cakunyantsa.

⁹ "Fala lidabveka kudzulu kaciwiri: 'Comwe Mulungu adacenesa, leka kulewa kuti ni cakusaya kucena'. ¹⁰ Bzimwebzi bzidacitika katatu, ndipo bzentse bzidakwizidwa pomwe kudzulu.

¹¹ "Nthawe ibodzi-bodziyo, amuna atatu omwe akhadatumidwa kuti adzagumane na ine kucokera kuSezareya, adafika panyumba yomwe ife tikhali.

¹² Mzimu Wakucena udandiuza kuti ndileke kutsitsimwa kuyenda nawo. Abale atanthatuwa adayendambo na ine, ndipo tidakapita m'nyumba ya munthu ule. ¹³ Ndipo iye adatifokotozera momwe anju adamuwonekera panyumba pace acimuza kuti: 'Ndoko kuJope ukatenge Simau wakucomeredwa pomwe kuti Pedru. ¹⁴ Iye an'kakupalidzirani mafala yomwe kudzera mwa iyo iwe na wam'nyumba yako wentse mun'kapulumuka'.

¹⁵ "Pomwe ndidayamba kupalidza, Mzimu Wakucena udawabulukira ninga bzomwe bzidacitika kuna ife pakuyamba. ¹⁶ Pamwepo ndidakumbukira bzomwe Mbuya akhadalewa kuti: 'Juwau adabatiza na madzi, tsono imwepo mun'dzabatizidwa na Mzimu Wakucena'. ¹⁷ Pakuti, penu Mulungu adawapasa mphatso ibodzi-bodzi yomwe adatipasa pomwe tidatawira Mbuya Jezu Krixtu, ine ndikhali yani kuti ndikumbuke kupingiza Mulungu?" ¹⁸ Ndipo pomwe iwo adabva bzimwebzi, adaleka kutsutsa, ndipo adatumbiza Mulungu, aciti: "Mulungu adapasambo m'pata omwe ni aJuda lini, kuti abweke apasidwe moyo wakusaiya kumala!"

Gereja ya kun'dzinda wa Antiyokiya

¹⁹ Ndipo omwe akhadabalalisidwa thangwe la kufambiridwa m'mbuyo komwe kudayamba na nkhani ya Sitefani, adakafika mpaka kumphimpha ya Fenisiya, kuntsuwa ya Xipre na kuAntiyokiya, acimbapalidza mafala kuna aJuda basi. ²⁰ Tsono anango wa iwo omwe akhali wa kuXipre na kuSireni omwe akhadabwerambo kuAntiyokiya, adayamba kupalidzambo kuna omwe ni aJuda lini kuwauza mafala yabwino ya Mbuya Jezu. ²¹ Boko la Mbuya likhali nawo, ndipo azinji adakhulupirira acitendeuka kuna Mbuya.

²² Ndipo nkhani imweyi idabveka mugereja kuJerusalema ndipo iwo adatumiza Barnabe kuAntiyokiya. ²³ Iye, pomwe adafika aciwona nkhombo za Mulungu kumweko, adakhala wakukondwa ndipo adawalimbikisa kuti apitirize kukhala wakukhulupirika kuna Mbuya, mwa m'tima wentse. ²⁴ Thangwe iye akhali mwamuna wabwino, wakudzala na Mzimu Wakucena na cikhulupiriro. Ndipo wanthu azinji adathimizirika kuna Mbuya.

²⁵ Pamwepo Barnabe adayenda kuTariso kukanyang'ana Saulo. ²⁶ Pomwe adam'gumana adamtenga aciyenda naye kuAntiyokiya. Ndipo iwo, m'kati mwa gole la thunthu, akhatsonkhana mugereja ndipo akhaphfundzisa wanthu azinji. Ndipo kuAntiyokiya ni komwe kakuyamba ateweri adacomeredwa akrixtau.

²⁷ Ntsiku zimwezire apolofita anango wa kuJerusalema adabwera kuAntiyokiya. ²⁸ Ndipo m'bodzi wa iwo wakucemeredwa Agabu, adaimirira mwa Mzimu Wakucena adalewa kale kuti pan'dzakhala njala padziko lentse, yomwe idadzawoneka nthawe ya umambo bwa Klaudiyo. ²⁹ Ateweri m'bodzi na m'bodzi malingana na momwe akhakwanisa, adapangana kutumiza thandizo kuna abale omwe akhakhala muJudeya. ³⁰ Ndipo adabzicita,

adatumiza kuna akulu bzakupereka bzawo kudzera m'manja mwa Barnabe na Saulo.

12

Herodi an'fambira m'mbuyo Tiyago na Pedru

¹ Ndipo panthawe imweire, mambo Herodi* adatuma kuti akamange anango wa gereja, kuti awabonerese, ² ndipo adatuma kuti aphe Tiyago m'bale wa Juwau na cisenga. ³ Pomwe adawona kuti aJuda akhakomedwa nabzo, adapitiriza acimanga pomwe Pedru. Ndipo ikhali nthawe ya cikondwereso ca pau yakusaya cakufufumisa† ⁴ Atam'manga, adamuikha m'kawoko adam'pereka kuti akoyedwe na magulu manai ya acikunda anai-anai. Herodi akhafuna kudzam'tonga pa mphala ya padeca pakumala kwa ntsiku ya Paxkwa.

⁵ Na tenepo Pedru akhadakoyedwa m'kawoko, tsono gereja ikhapemba mwakusaya kulekeza kuna Mulungu cipande ca iye.

⁶ Ntsiku yomwe Herodi akhafuna kuti am'tonge pa mphala, usiku bwace Pedru akhadagona pakati pa acikunda awiri, akhadamanga na unyolo buwiri, ndipo pamsuwo wa kawoko pakhana alindiri. ⁷ Mwacisututu padabwera anju wa Mbuya, ndipo ceza cidabvunikira m'cipindamo. Iye adakhuya Pedru acim'musa. Adati: “Muka, kulumiza!” Pamwepo maunyolo yadagwa kucoka m'manja mwace. ⁸ Anju adamuuzwa kuti: “Manga bande, bvala xangu”. Ndipo Pedru adacita bzimwebzo. Anju adalewa pomwe aciti: “Bvala kapote unditewere”.

Pedru an'cosedwa m'kawoko

⁹ Pomwe anju ule adacoka, Pedru adam'tewera mwakusaya kudziwa kuti bzikhali bacadidi bзомwe bzikhacitika kudzera mwa anju. Bzentse bzikhamuwonekera ninga maso-mphenya. ¹⁰ Adapitirira alindiri wakuyamba na waciwiri, ndipo adafika pa msuwo wa citsulo omwe ukhali mbali ya kum'zinda. Umweyu udafunguka okha kuti iwo acoke. Atacoka adafamba kutewera m'sewu, mwacisututu anju adamusiya. ¹¹ Pamwepo Pedru adadzidzimuka aciti: “Tsapano ndirikudziwa mwakusaya kupenuka kuti Mbuya adatumiza anju wace omwe wandipulumusa m'manja mwa Herodi na bzentse bзомwe mbumba ya aJuda ikhadikhira”. ¹² Ndipo iye atazindikira bzimwebzo, adayenda kunyumba kwa Maliya mai wa Juwau, wakucemerewambo Maliko, komwe wanthu azinji akhadagwezekana acimbapemba. ¹³ Pedru adagogodza msuwo wakunja, ndipo nyagrinya m'bodzi wacikazi wakucemeredwa Rode adabwera kudzawona kuti mbani. ¹⁴ Pomwe adazindikira fala la Pedru, adakondwera mwakuti alibe kum'fungulira msuwo, tsono adabwerera mwakuthamanga acikalewa kuti: “Pedru ali pamsuwo!”

¹⁵ Pamwepo iwo adamuuzwa kuti: “Una m'sala!” Tsono iye akhangingimira kulewa kuti ni Pedru, iwo adamuuzwa kuti: “Pinango ni anju wace”.‡

¹⁶ Tsono Pedru adapitiriza kugogodza, ndipo pomwe iwo adafungula m'suwo adamuwona, adamalidwa ndzeru. ¹⁷ Tsono iye adawacitira cizindikiro na boko kuti anyamale, adawafotokozera momwe Mbuya adam'cosera m'kawoko ndipo adati: “Bzimwebzi mufotokozere Tiyago na abale anango”. Pamwepo adacoka aciyenda kumbuto inango.

* **12:1** Herodi umweyu ni wakusiyana na Herodi omwe ali padutswa la 13:1. † **12:3** Wonani mulivu la Eks 12:14-20. ‡ **12:15** AJuda akhakumbuka kuti munthu wentse ana anju wace.

¹⁸ Macibese padawoneka phokoso likulu pakati pa acikunda thangwe ra bзомwe bzidacitika kuna Pedru. ¹⁹ Ndipo pomwe Herodi adam'nyang'ana acimusaya, adafufudza pakati pa alindiri, ndipo adalewa kuti iwo apshedwe.

Kufa kwa mambo Herodi

Patsogolo pace Herodi adacoka kuJudeya aciyenda kum'zinda wa Sezareya acikakhala kumweko ntsiku pang'ono. ²⁰ Ndipo Herodi akhadadzala na ukali kuna wakukhala kuTiro na kuSidoni. Iwo mwakubverana adayenda kuna iye, ndipo atapasidwa thandizo na Balasitu, wakunyang'anira panyumba pa mambo, adakumbira ciyanjano thangwe dziko lawo likhatambira phoso kucokera kudziko la mambo.

²¹ Pantsiku yomwe akhadatala, Herodi adabvala bzakubvala bza umambo, adakhala pampando wa utongi, ndipo adalewa mafala kuna mbumba. ²² Ndipo iwo adayamba kukuwa: “Omwe alikuwa ni mulungu, ni munthu lini”. ²³ Nthawe imweyo letu anju wa Mbuya adam'pweteka, thangwe iye alibe kutumbiza Mulungu. Ndipo adadyedwa na nkhyonye acifa.

²⁴ Na tenepo fala la Mulungu lidapitiriza kukula licimbamwazikira.

²⁵ Atamala basa lawo, Barnabe na Saulo adabwerera kucokera ku-Jerusalem acitengambo Juwau, omwe akhacemerredwa Maliko.

13

Saulo na Barnabe an'tumidwa na Gereja kukapalidza

¹ Ndipo kugereja ya kuAntiyokiya kukhana apolofita na adziwi: Barnabe, Simiyoni wakucemerredwa Nigere, Lusiyo wa kuSireni, Manayene omwe adaleredwa na Herodi, mambo wa cigawo ca Galireya*, na Saulo. ² Pomwe akhambatumbiza Mbuya ndipo akhambabzimana kudya, Mzimu Wakucena udalewa kuti: “Ndipambulireni Barnabe na Saulo, ayende kubasa lomwe ndawacemerera”. ³ Na tenepo, atamala kubzimana kudya na kupemba, adawasandzika manja aciwatuma.

Kupalidza kwa Saulo pantsuwa ya Xipre

⁴ Ndipo mwakutumidwa na Mzimu Wakucena, adapolika kuSeleusiya aciyenda na m'madzi mpaka kuXipre. ⁵ Pomwe adafika kuSalamina adapalidza fala la Mulungu m'nyumba za mapembo za aJuda. Juwau Maliko akhanawo ninga m'thandizi. ⁶ Ndipo adafamba pantsuwa yentse, mpaka kufika kuPafu. Kumweko adagumana m'Juda m'bodzi akhacemerredwa Barjezu, omwe akhambacita matsenga ndipo akhali m'polofita wakunama. ⁷ Iye akhakhala pabodzi na m'tongi wacigawo ca ntsuwayo Sergiyo Paulo. M'tongiyo akhali mwamuna wandzeru, ndipo adacemerera Barnabe na Saulo, thangwe akhafuna kubva fala la Mulungu. ⁸ Tsono Elimasi, wamat-senga ule adacita nawo makani (Elimasi ni dzina lace mucuGiriki), ndipo adanyang'ana njira yakucosa cikhulupiriro ca m'tongiyo. ⁹ Pamwepo Saulo wakucemerredwa pomwe kuti Paulo, mwakudzazidwa na Mzimu Wakucena adam'nyang'anisisa aciti: ¹⁰ “Nandi mwana wa Dyabuwe, nyamadulanthaka wa bzentse bзомwe ni bzakulungama! Iwe udadzala na mtundu wentse wa upumpsi na bzakuipa. Ni lini lomwe un'dzaleka kuipisa njira zakulungama za Mbuya? ¹¹ Dziwa tsapano kuti boko la Mbuya lin'kupweteka, ndipo iwe un'dzakhala zimola ucidzataza kuwona ceza ca dzuwa mwa nthawe”.

* **13:1** MuBibliya la Almeida “tetraarca” bzirikulewa kuti m'tongi wa cigawo cibodzi pa bzigawo bzinai.

Mwacisututu adakhala na khungu na m'dima, ndipo iye akhazungulira acinyang'ana kuti mbani angam'phate boko. ¹² Ndipo m'tongi ule, pakuwona bзомwe bzidacitika, adatawira acidabwisidwa na cipfundziso ca Mbuya.

Kufotokoza kwa Paulo kuAntiyokiya wa cigawo ca Pisidiya

¹³ Ndipo atayenda na bote kucokera kuPafu, Paulo na andzace adayenda ku mzinda wa Pereje, cigawo ca Pamfiriya. Tsono Juwau adawasiya kumweko acibwerera kuJerusalema. ¹⁴ Kucokera kuPereje adayenda mpaka kuAntiyokiya, cigawo ca Pisidiya. Ntsiku ya malinkhuma adapita m'nyumba ya mapembo acikhala. ¹⁵ Patamala kulewengedwa kwa M'temo wa Mozeji na kwa malivu ya Apolofita, atsogoleri wa nyumba ya mapembo adawatumizira mafala yakuti: “Abale, penu imwepo muna mafala yakulimbikisa mbumba, lewani”.

¹⁶ Wataimirira Paulo, adawacitira cizindikiro na boko kuti anyamale ndipo adati: “Imwe aljirayeri na mwentse wakugopa Mulungu omwe ni aJuda lini, nditetekereni! ¹⁷ Mulungu wa mbumba ya Ijirayeri adasankhula makolo yathu ndipo adacitisa kuti mbumbayo ikule nthawe yomwe akhali anyakudza muljipito. Na mphambvu zikulu adacita kuti acoke mudziko mule, ¹⁸ ndipo adakhala nawo mwakupirira m'kati mwa magole makumi manai mucidambo. ¹⁹ Iye adadzonga mbumba zinomwe muKanani ndipo adapasa madziko yawo aljirayeri ninga utaka. ²⁰ Bzentsenebzi bzidatenga magole madzana manai na makumi maxanu (450)”.

“Bzatapita bзимwebzi iye adawapasa atongi m'paka nthawe ya m'polofita Samueli. ²¹ Pamwepo, iwo adakumbira mambo m'bodzi, ndipo Mulungu adawapasa Sauli, mwana wa Kiji, dzindza la Benjamini, omwe adakhala mambo magole makumi manai. ²² Ndipo atacosa Sauli, adawapasa Davidi ninga mambo, acim'perekera umboni kuti: ‘Ndidagumana Davidi, mwana wa Jese, mwamuna wa pam'tima pangu, omwe an'dzacita bzentse mucifuniro cangu’”†.

²³ “Mudzindza la Davidiyo, Mulungu adabweresa kuna aljirayeri M'pulumusi Jezu, malingana na cipiciro comwe akhadacita. ²⁴ Akanati kubwera Jezu, Juwau m'batizi adapalidza ubatizo bwa kukhumbula kwa mbumba yentse ya Ijirayeri. ²⁵ Pomwe Juwau akhamaliza basa lace, adati: ‘Kodi imwe mun'kumbuka kuti ine ndine yani? Ndine lini omwe mun'kumbukira. Tsono alipo omwe an'bwera patsogolo pangu, omwe ine ndiribe kuthemera kutsudzula xango zace’”.

²⁶ “Abale, dzindza la Abrahamu na mwentse wakugopa Mulungu omwe ni aJuda lini, mafala ya cipulumusoya yatumizidwa kuna ife. ²⁷ Pakuti mbumba ya kuJerusalema na atongi wawo alibe kum'tambira Jezu ninga m'pulumusi ngakhale mafala ya apolofita, yomwe yambalewengedwa ntsiku za malinkhuma ziri-zentse, tsono pomwe adam'manga mulandu, adateweza mafala ya apolofitayo. ²⁸ Ngakhale alibe kuwona mulandu wakuti amuphe, adakumbira Pirato kuti aphedwe. ²⁹ Pakukwanirisa bzentse bзомwe bzikhadanembedwa bza cipande ca iye, adam'cosa pam'tanda ndipo adakamuikha m'thenje. ³⁰ Tsono Mulungu adam'lamusa kwa wakufa, ³¹ ndipo adawoneka ntsiku zizinji kwa wale omwe akhadayenda naye kucokera kuGalireya kuyenda kuJerusalema. Amwewa tsapano ndiwo mboni zace kuna mbumba”.

³² Ife tidakupalidzirani Mafala Yabwino kuti: Bзомwe Mulungu adapicira kuna makolo yathu, ³³ Iye wateweza kuna ife wana wawo, pakulamusa Jezu kwa wakufa ninga bzidanemba muSalimo ndime yaciwiri:

† 13:22 1Sa 13:14

“ ‘Iwe ndiwe Mwana wangu. Ine lero ndakubereka[‡]’ ”.

³⁴ Ndipo mwakuti Mulungu adam'lamusa kwa wakufa, kuti aleke kubvunda cipo, adalewa terepayu:

“ ‘Ine nin'dzateweza kuna imwe bzipiciro bzakucenesedwa
bzakukhulupirika bzomwe ndidacita kuna Davidi’ ”[§].

³⁵ Tenepoyo alikulewa kundime inango:

“ ‘Un'dzalekerera lini
kuti Wakupambulidwa wako
awone cibvunde’ ”.^{**}

³⁶ “Nakuti Davidi watamala kutumikira cakulinga ca Mulungu mum'badwe wace, adafa acikaikhidwa kuna makolo yace, ndipo thupi lace lidabvunda. ³⁷ Tsono ule omwe Mulungu adalamusa kwa wakufa alibe kubvunda”.

³⁸ “Na tenepoyo, abale wangu, nin'funa kuti mudziwe kuti tiri kuku-palidzirani kulekerera kwa bzakuphonyera Mulungu kucokera mwa Jezu. ³⁹ Kucokera mwa Iye, ali-yentse omwe an'khulupirira anilungamisidwa kwa bzinthu bzentse bzomwe kwa ibzo mungadalungamisidwa lini na M'temo wa Mozeji. ⁴⁰ Cenjerani ndipo kuti bzomwe apolofita adalewa bzireke kukucitikirani:

⁴¹ “ ‘Wonani, wakunyo zamwe,
mudabwisike ndipo munyembereke.
Thangwe ntsiku za moyo wanu
nin'dzacita cinthu cakuti imwe cipo mungadadzakhulupirira lini
ngakhale winango angadakuuzani!’ ”^{††}

⁴² Pomwe Paulo na Barnabe akhacoka munyumba ya mapembo, mbumba ikhambawakumbira kuti adzalewe pomwe mafala yamweya pamalinkhuma yalikudzayo. ⁴³ Watamala m'tsonkhano, aJuda azinji na anango wakupemba wakutendeuka mu ciJuda adatewera Paulo na Barnabe. Iwo akhambaceza nawo, acimbawauza kuti apitirize kukhala munkhombo za Mulungu.

Paulo na Barnabe aniyenda kuna omwe ni aJuda lini

⁴⁴ Pantsiku ya malinkhuma yalikudzayo, pafupi-fupi mzinda wentse udat-sonkhana kuti udzabve mafala ya Mulungu. ⁴⁵ Pomwe aJuda adawona m'thithi, adadzala na njiru ndipo akhambanyoza, acimbagaza bzomwe Paulo akhalewa.

⁴⁶ Pamwepo Paulo na Barnabe adawatawira mwakulimba m'tima kuti: “Bzikhafunika kuti cakuyamba tirewe kuna imwe mafala ya Mulungu. Tsono nakuti imwe mulikuyalamba ndipo imwe mwekha mumbabziyesa kuti ndimwe lini wakuthemera moyo wakusaya kumala, tsapano ife tirikuyenda kuna omwe ni aJuda lini”. ⁴⁷ Thangwe Mbuya watiuza terepoyo: “ ‘Ine ndakuikha ninga ceza kwa omwe ni aJuda lini,
kuti utenge cipulumuso
mpaka kwakumalizira kwa dziko’^{‡‡}”.

⁴⁸ Ndipo omwe ni aJuda lini, pomwe adabva bzimwebzi adakondwera ndipo adatumbiza mafala ya Mbuya. Ndipo adakhulupirira wentse omwe akhadasankhulidwira ku moyo wakusaya kumala.

⁴⁹ Ndipo mafala ya Mbuya yakhamwazikira mudziko lentsenero. ⁵⁰ Tsono aJuda adangingimiza akazi wakugopa Mulungu wakulemekezedwa na atso-goleri wa mum'zindamo. Ndipo bzidanyosa kufambiridwa m'mbuyo kuna Paulo na Barnabe, aciwathotha m'mzinda mwawo. ⁵¹ Iwo adakunkhumula pfumbi la kuminyendo kwawo mwakulatiza kuipidwa nawo§§, ndipo adayenda kuIkoniyo. ⁵² Tsono wakupfundzira akhadadzala na kukondwa ndipo na Mzimu Wakucena.

14

Paulo na Barnabe kuIkoniyo

¹ Ndipo ninga mwa cizerewezi, Paulo na Barnabe adayenda kunyumba ya mapembo ya aJuda kuIkoniyo. Kumweko adakalewa mwakuti m'thithi ukulu wa aJuda na omwe ni aJuda lini udakhulupirira. ² Tsono aJuda omwe akhadalamba kukhulupirira adanyosa mitima ya omwe ni aJuda lini, kuti awengane na abale. ³ Paulo na Barnabe adakhala nthawe ikulu m'mwemo, acilewa mwakulimba m'tima bza Mbuya, omwe akhatsimikiza mafala ya nkhombo zace, mwakucita bzizindikiro na bzidabwiso na manja yawo. ⁴ Tsono mbumba ya mzinda idagawanikana. Anango akhali mbali ya aJuda, anango mbali ya atumiki. ⁵ Ndipo omwe ni aJuda lini na aJuda pabodzi na atso-goleri wawo adapangana kuti awabonerese ndipo awaphe na minyala. ⁶ Pomwe iwo adadziwa bzimwebzi, adathawira kumizinda ya Lixtra na Derbe, cigawo ca Likawoniya, na mwakuzungulira mwace. ⁷ Kumweko adakapitiriza kupalidza Mafala Yabwino.

Kupolesedwa kwa bundukutu kuLixtra

⁸ KuLixtra kukhana mwamuna wakupunduka minyendo, omwe akhali bundukutu cibadwire, omwe akhambakhala pantsi kumweko ndipo akhalibe kufamba cipo. ⁹ Iye adabva Paulo alikulewa. Pomwe Paulo adam'nyang'anisisa, adawona kuti akhana cikhulupiriro cakuti apolesedwe, ¹⁰ ndipo adalewa mwakukuwa kuti: “Lamuka uyime!” Na tenepo mwamunayo adamoga aciyamba kufamba. ¹¹ Pomwe m'thithi udawona bzomwe Paulo adacita, udayamba kukuwa mucilewedwe ca Likawoniya: “Milungu yabuluka mpaka kuna ife ninga wanthu!” ¹² Barnabe akhamucemera Zeusi ndipo Paulo Heremesi*, thangwe ndiye akhambabweresa fala. ¹³ Nyantsembe wa Zeusi, omwe akhana nyumba yace kutsogolo kwa mzinda, adabweresa mikono na nkhatu ya maluwa pam'suwo wa mzinda, thangwe iye na m'thithi akhafuna kupereka ntsembe kuna iwo.

¹⁴ Tsono pomwe atumiki Barnabe na Paulo adabva bzimwebzi, adang'amba bzakubvala† ndipo adathamanga pakati pa m'thithi acikuwa kuti: ¹⁵ “Amunamwe, thangwe ranyi mulikucita bzimwebzi? Ife ndifembo wanthu basi ninga imwepo. Tirikukubwereserani Mafala Yabwino kuna imwe, ticikuuzani kuti fundukirani kuna bzinthu bzakusaya basa, ndipo mutendeuke kuna Mulungu wamoyo, omwe adalenga kudzulu, pantsi, nyandza na bzentse bzomwe bziri m'mwemo. ¹⁶ Kale Iye adaleka mbumba

§§ 13:51 Mat 10:14; Mko 6:11; Luk 9:5, 10:11 * 14:12 MuBibliya la Almeida, Zeusi na Heremesi adanemba kuti Jupiter na Mercurio. † 14:14 Mko 14:63-64 Kung'amba bzakubzala panthawe imweire bzikhawonesa kusaya kukomedwa na munthu omwe aninyoza Mulungu.

zentse kuti zitewere njira zawo. ¹⁷ Tsono alibe kuleka kucita umboni bwace: Adalatiza ubwino bwace, mwakuwapasa mbvula ya kudzulu na kubvuna Panthawe yace, aciwapasa phoso na m'tima wakudzala na kukondwa". ¹⁸ Angakhale mwa mafala yamweya, iwo adakhala na mphica kuti apingize m'thithi kuwapasa ntsembe.

¹⁹ Pamwepo adafika aJuda winango, omwe adacokera kuAntiyokiya na kulkoniyo, ndipo adacita kuti m'thithi utawire bzomwe akhalewa. Adaboma Paulo acim'pfuira kunja kwa mzinda, adakumbuka kuti wafa. ²⁰ Tsono pomwe ateweri adagwezekana m'mbali mwa Paulo, iye adaimirira acibw-erera mzinda. Mangwana yandzace iye na Barnabe adaguduka kuyenda kuDerbe.

Kubwerera kuAntiyokiya ya kuSiriya.

²¹ Ndipo Paulo na Barnabe adapalidza Mafala Yabwino mzinda ule ndipo adakhala na ateweri azinji. Ndipo adabwerera kuLixtra, kulkoniyo na kuAntiyokiya, ²² acimbalimbisa ateweri na kuwapasa mphambvu kuti apitirize kukhala mucikhulupiriro, acimbatu: "Bzin'funika kuti tipite mumatsautso mazinji kuti tidzapite mu Umambo bwa Mulungu". ²³ Paulo na Barnabe adaikha akulu-akulu wa gereja ibodzi na ibodzi. Adapemba na kubzimana kudya ndipo adawapereka m'manja mwa Mbuya omwe akhadakhulupirira. ²⁴ Ndipo adapitirira kuPisidiya acikafika kuPamfiriya ²⁵ ndipo atapalidza fala kuPereje, adayenda kuAtaliya. ²⁶ Kucoka kuAtaliya adabwerera na m'madzi kuyenda kuAntiyokiya. Kumweko akhadatumizidwa na nkhombo za Mulungu pa basa lomwe akhadamaliza kale. ²⁷ Pomwe adafika adatsonkhanisa gereja, ndipo adafotokoza bzentse bzomwe Mulungu akhadacita kudzera mwa iwo, na momwe iye adafungula njira ya cikhulupiriro kuna omwe ni aJuda lini. ²⁸ Ndipo adakhala nthawe ikulu kumweko na ateweri.

15

M'tsonkhano wa kuJerusalema

¹ Amuna anango adacoka kuJudeya kuyenda kuAntiyokiya ndipo akhaphfundzisa abale kuti: "Penu imwe mun'citidwa lini m'sinda wa m'gwato ninga momwe mudapfundzidwa na Mozeji, bzin'dzakwanisika lini kuti mupulumusidwe". ² Bzimwebzi bzidacitisa kuti Barnabe na Paulo ayambe kutsutsana kukulu na iwo. Na tenepo Paulo na Barnabe adasankhulidwa, pabodzi na anango, kuti ayende kuJerusalema akatonge nkhani imwei na atumiki pabodzi na akulu-akulu. ³ Na tenepo Gereja idawatumiza, ndipo pakupita kuFenisiya na kuSamaliya adafotokoza momwe adatendeukira wanthu omwe ni aJuda lini. Nkhani imweyi ikhakondwewesa abale wentse. ⁴ Pomwe adafika kuJerusalema, adatambiridwa na gereja, na atumiki na akulu-akulu, ndipo adawafotokoza bzentse bzomwe Mulungu akhadacita kucokera mwa iwo. ⁵ Pamwepo anango wa gulu la afalizi omwe akhadakhulupirira adaimirira acilewa kuti: "Bzin'funika kuti tiwacite m'sinda wa m'gwato, ndipo tiwakakamize kuti ateweze M'temo wa Mozeji".

⁶ Atumiki na akulu-akulu adatsonkhana kuti afufudze nkhani imweyi. ⁷ Ndipo patawoneka kutsutsana kukulu, Pedru adaimirira acilewa na iwo kuti: "Abale imwe mun'dziwa kuti kale-kale Mulungu adandisankhula pakati panu kuti omwe ni aJuda lini abve kucokera pamulomo pangu upalidzi bwa Mafala Yabwino ndipo akhulupirire. ⁸ Mulungu, omwe ambadziwa mitima, adalatiza kuti awatambira, mwakuwapasa Mzimu Wakucena, ninga kale akhadatipasa ife. ⁹ Iye alibe kucita tsankho na pang'onopo kwa ife na iwo, pakuwona kuti adacenesa mitima yawo mwa

cikhulupiriro. ¹⁰ Tsapano, thangwe ranyi imwepo mulikufuna kuyeza Mulungu, kuikha joki m'khosi mwa akrixtau, lakuti ife ngakhale makolo yathu tiribe kukwanisa kupirira? ¹¹ Tsono tin'khulupirira kuti tin'pulumusidwa na nkhombo za Mbuya wathu Jezu, n'tenepombo na iwo”.

¹² Ndipo m'thithi wentse udanyamala, acimbabva Barnabe na Paulo akhambalewa bzizindikiro bzentse na bzidabwiso bzomwe kudzera mwa iwo Mulungu adacita kuna omwe ni aJuda lini. ¹³ Pomwe adamala kulewa, Tiyago adalewa kuti: “Abale nditetekereni. ¹⁴ Simau adafokotoza momwe pakuyamba Mulungu, adazungira omwe ni aJuda lini kuti pakati pa iwo pawoneke mbumba ibodzi ya dzina lace. ¹⁵ Bzimwebzi bzimbabverana na mafala ya apolofita yomwe yadanembedwa kuti:

¹⁶ “ ‘Patsogolo pa bzimwebzo nin'dzabwera kudzamanga cikumbi ca Davidi comwe cidagwa. Nin'dzamanga pomwe bzakupasuka bzace ndipo nin'dzaciimisa papsa, ¹⁷ kuti wanthu anangowo anyang'ane Mbuya, ndipombo na wentse omwe ni aJuda lini omwe ambacemerredwa na dzina langu, alikulewa Mbuya omwe adacita bzinthu bzimwebzi* ¹⁸ bzakudziwika kuyambira kale-kale”.

¹⁹ “Na tenepo nin'kumbuka kuti mbatireke kunesa omwe ni aJuda lini omwe an'tawira Mulungu. ²⁰ Tsono tinembere iwo, tiwauze kuti achenkhe nyama yakuperekedwa ntsembe kwa bzifanikizo, upombo, nyama zakufa mwakusaya kucoka mulopa napombo mulopa. ²¹ Thangwe kuyambira kale-kale M'temo wa Mozeji umbapalidzidwa m'mizinda mwentse, ucimbalewengedwa munyumba za mapembo ntsiku za malinkhuma ziri-zentse”.

Tsamba kuna gereja ya kuAntiyokiya

²² Pamwepo atumiki na akulu-akulu pabodzi na gereja yentse adabverana kuti asankhule wina mwa iwo, awatumize kuAntiyokiya na Paulo na Barnabe. Adasankhula Juda wakucemerredwa Barsabasi, na Sirasi, amuna wakutsogolera pakati pa abale, ²³ aciwatumiza na tsamba lomwe likhalewa kuti: “Ife atumiki abale wanu pabodzi na akulu-akulu, tirikukumusani imwe abale wathu omwe ndimwe aJuda lini, omwe mumbakhala kum'zinda wa Antiyokiya, na kucigawo ca Siriya na ca Sirisiya.

²⁴ “Tirikudziwa kuti anango omwe adacoka pakati pa ife, mwakusaya kubvumizidwa, adakunesani na bzakulewa bzawo acibalalisa ndzeru zanu. ²⁵ Na tenepo, tentse tabverana kuti tisankhule amuna anango tiwatumize kuna imwe, pabodzi na abale wakufunidwa Barnabe na Paulo, ²⁶ amuna omwe ambapereka moyo wawo thangwe ra dzina la Mbuya wathu Jezu Krixtu. ²⁷ Na tenepo tirikutumiza Juda na Sirasi kuti adzatsimikize na kulewa bzomwe tirikunemba. ²⁸ Pakuti bzidakomera Mzimu Wakucena na ife kuti tireke kukupasani m'tolo ukulu kuposa bzakufunikira bzomwe ni ibzi: ²⁹ Chenkhani nyama yakuperekedwa ntsembe kwa bzifanikizo, mulopa, nyama zakufa mwakusaya kucoka mulopa na upombo. Imwe mun'dzacita bwino mungadzachenkha bzinthu bzimwebzi.

“Salani bwino”.

Kulewengedwa kwa tsamba

³⁰ Ndipo waktumidwa wale adaguduka aciyenda kuAntiyokiya. Kumweko adakatsonkhana na gereja yentse acipereka tsamba. ³¹ Pomwe abale adalirewenga, adakondwera thangwe la mafala yakulimbisa ya patsambalo. ³² Juda na Sirasi, omwe akhali apolofita, adalimbisa na kukhwimisa abale na mafala mazinji. ³³ Atakhala nthawe pamwepo, abale adawabvumiza kuti abwerere mwa m'tendere kuna omwe akhadawatuma,

* 15:17 Amo 9:11-12

³⁴ [tsono Sirasi adakumbuka kukhala kumweko]†. ³⁵ Ndipo Paulo na Barnabe adapitiriza kukhala kuAntiyokiyako. Kumweko akhaphfundzisa acimbapalidza fala la Mbuya pabodzi na andzawo azinji.

Kumwazana kwa Paulo na Barnabe

³⁶ Ndipo yatapita nthawe, Paulo adauza Barnabe kuti: “Mbatibwerere kuti tikazungire abale m'mizinda yentse momwe tidapalidza fala la Mbuya, tikawone momwe alikukhalira”. ³⁷ Barnabe akhafuna kutengambo Juwau omwe akhacemerredwa Maliko. ³⁸ Tsono Paulo adawona kuti ni bzabwino lini kum'tenga, thangwe lakuti kale adawasiya kuPamfiriya, alibe kupitiriza kuphata basa pabodzi na iwo. ³⁹ Padawoneka kusaya kubverana kwakukulu, komwe kudacitisa kuti amwazane. Barnabe adatenga Maliko, aciyenda na bote pa ntsuwa ya Xipre, ⁴⁰ tsono Paulo adasankhula Sirasi, ndipo adaguduka, acitumizidwa na abale mwa nkhombo za Mbuya. ⁴¹ Ndipo adapita na kuSiriya na kuSirisiya, acimbalimbikisa magereja.

16

Timoti an'perekeza Paulo na Sirasi

¹ Ndipo Paulo adafika kum'zinda wa Derbe patsogolo pace kuLixtra, komwe kukhana mteweri m'bodzi akhacemerredwa Timoti. Mai wace akhali krixtau ndipo akhali wa ciJuda, tsono baba wace akhali wa ciGiriki. ² Abale wa kuLixtra na kuKoniyo akhaperekera Timoti umboni bwabwino. ³ Ndipo Paulo pakufuna kum'tenga kuti ayende naye ulendo bwace, adam'citisa msinda wa m'gwato, thangwe la aJuda omwe akhakhala mbali zimwezire, nakuti wentse akhadziwa kuti baba wace akhali wa ciGiriki. ⁴ M'mizinda momwe akhapita, akhafotokoza bzomwe atumiki na akulu-akulu wa muJerusalema adabverana, kuti bzitewezedwe. ⁵ Na tenepo magereja yakhalimbikisidwa mucikhulupiriro, ndipo mbogo ikhathimizirika ntsiku na ntsiku.

Maso-mphenya ya Paulo kuTrowadi

⁶ Paulo na andzace adacita ulendo bwakuzungira mbali ya Firijiya na Galasiya, atapingizidwa na Mzimu Wakucena kuti apalidze fala mucigawo ca Aziya. ⁷ Pomwe adafika m'malire mwa Miziya, adayeza kupita mucigawo ca Bitinya tsono Mzimu wa Jesu udawapingiza. ⁸ Pamwepo adabwerera acipita na kuMiziya, ndipo adayenda kuTolowasi. ⁹ Pakati pa usiku, Paulo adawona m'maso-mphenya mwamuna m'bodzi wa kucigawo ca Masedoniya akhadaimirira ndipo akhamudandaulira kuti: “Pita muMasedonya kuti utithandize”. ¹⁰ Paulo atamala kuwona maso-mphenya yamweya, nthawe imweyo letu tidakondzeka kuti tiyende kuMasedonya, nakuti tidazindikira kuti Mulungu akhadaticemera kuti tikawapalidzire Mafala Yabwino.

Kutendeuka kwa Lidiya kuFilipo

¹¹ Ndipo tidaguduka kuTolowasi, ticiyenda na m'madzi lunga-lunga kuSamotrasi, ndipo ntsiku yaciwiri tidayenda kuNeyapoli. ¹² Tatacoka kumweko tidayenda kuFiripi mzinda wa mbali yakuyamba ya cigawo ca Masedonya omwe udamangidwa na atsamunda wa ciRoma. Kumweko tidakakhala ntsiku pang'ono. ¹³ Pantsiku ya malinkhuma tidacoka mum'zinda ule ticiyenda m'mphepete mwa mkulo, momwe tikhadikhira kuwona mbuto yakucitira m'pembo. Tidakhala pantsi ticiyamba kuceza na akazi omwe akhadatsonkhana pamwepo. ¹⁴ M'bodzi wa omwe akhabva

† 15:34 Mu bzakunemba bzakale bzinji mulibe dutswa limweri.

akhali mkazi wakugopa Mulungu akhacemerredwa Lidiya. Basa lace likhali lakugulisa nguwo zakuumira kwene-kwene, ndipo akhali wa kum'zinda wa Tiyatira. Mbuya adafungula m'tima wace kuti atetekere fala la Paulo. ¹⁵ Atamala kubatizidwa iye na wapanyumba pace, adaticemeresa aciti: “Penu imwepo mun'ndiyesa wakukhulupirika kuna Mbuya, pitani munyumba mwangu mukhale m'mwemo”. Ndipo adatumiriza ticibvuma.

Paulo na Sirasi m'kawoko

¹⁶ Ndipo ntsiku inango pomwe tikhayenda kumbuto ya m'pembo, tidagumana nyagrinya wacikazi omwe akhadaphatidwa na m'zimu wakuvimirisa. Iye akhambapasidwa kobiri zizinji zakudaza azimbuya wace na kuvimira kwaceko. ¹⁷ M'tsikanayo akhatewera Paulo na ife acimbakuwa kuti: “Amuna amwewa ni anyagirinya wa Mulungu Wakudzulu-dzulu ndipo ambakupalidzirani njira ya cipulumuso”. ¹⁸ Iye adapitiriza kucita bzimwebzo muntsiku zizinji. Pamwepo Paulo adaipidwa nabzo, adazungunuka aciuza m'zimuyo kuti: “Mudzina la Jezu Krixtu ine nin'kuuza kuti coka mwa iye!” Nthawe imweyo letu mzimu ule udam'siya.

¹⁹ Pomwe azimbuya wa mtsikana ule adadziwa kuti cidikhiro cawo ca phindu camala, adaphata Paulo na Sirasi aciwapfuirira kumphala yapadeca patsogolo pa akulu wakutonga mirandu. ²⁰ Ndipo atafika nawo kwa akulu wakutonga mirandu adati: “Amuna amwewa ni aJuda ndipo alikubweresa phokoso mum'zinda mwathu muno, ²¹ acimbapfundzisa miyambo yomwe ife aRoma timbabvumizidwa lini kutawira ayai kucita”.

²² Mthithi udamukira Paulo na Sirasi, ndipo akulu wakutonga mirandu adalewa kuti awakhundule bzakubvala ndipo awakwapule. ²³ Ndipo atamala kuwakwapula kwene-kwene, adawaikha m'kawoko, aciuza mulindiri kuti awakoye bwino. ²⁴ Atauzidwa bzimwebzi iye adawaikha m'cipinda ca m'kati mwa kawoko, ndipo adawamangirira minyendo kum'tanda*. ²⁵ Pakati pa usiku, Paulo na Sirasi akhapemba acimbaimbira Mulungu nyimbo. Anyam'kawoko winawo akhambawabva. ²⁶ Mwacisututu, kudabveka kutekenyeka kwa mphambvu kucitekenyesa aliserse za kawoko. Pamwepo letu misuwo yentse idafunguka ndipo maunyolo yawo yentse yadatsudzuka. ²⁷ Pomwe mulindiri adamuka pa tulo, adawona misuwo ya mkawoko idafunguka, adasolola cisenga cace kuti abziphe, thangwe akhakumbuka kuti anyamkawoko athawa. ²⁸ Tsono Paulo adakuwa aciti: “Leka kubzicita kuipa! Tentse tiri muno!”

²⁹ Mulindiri ule adakumbira cakubvunikirisa acithamanga kukapita, acibatetemera adakagodama patsogolo pa Paulo na Sirasi. ³⁰ Pamwepo adabula nawo panja aciwabvundza kuti: “Azimbuya, bzin'funika ndicite ciyani kuti ndipulumuke?”

³¹ Iwo adatawira kuti: “Khulupirira Mbuya Jezu ndipo mun'dzapulumuka, iwepo na wa panyumba pako”. ³² Ndipo adapalidza mafala ya Mbuya† kuna iye na kuna wentse wa panyumba pace. ³³ Panthawe imweire ya usiku, mulindiri adatsuka bzironda bzawo, patsogolo pace iye na wace wentse adabatizidwa. ³⁴ Ndipo adawatenga aciyenda nawo kunyumba, adawapasa cakudya ndipo iye na wentse wa panyumba pace adakondwera kwene-kwene thangwe la kukhulupirira Mulungu.

Kucosedwa kwa Paulo na Sirasi m'kawoko

* **16:24** Kumangirira komwe akhacita akhambabowola mibo pacim'tanda acibatenga minyendoyo aciyipitisa mumabulimo. † **16:32** Mbuya: MuBibliya la Almeida liri kulewa kuti “Mulungu”.

³⁵ Kwatacena, akulu-akulu wakutonga mirandu adatuma amangi wawo kukauza mulindiri kuti: “Atsudzuleni amunawa”. ³⁶ Mulindiri adauza Paulo kuti: “Atongi alewa kuti imwe na Sirasi mucosedwe. Tsapano cokani. Ndokoni na mtendere”. ³⁷ Tsono Paulo adauza amangi kuti: “Ngakhale kuti ndife mbadwe za utongi bwa ciRoma, iwo adatimenya pakati pa mbumba mwakusaya kutongedwa ndipo adatiikha m'kawoko. Apo tsapano lino alikufuna kutica mwakampsimpsimpi? Ni tenepoyo lini! Mbabwere iwo caiwo adzaticose”. ³⁸ Amangi adakafotokozera akulu wakutonga mirandu bzimwebzi. Ndipo iwo atabva kuti Paulo na Sirasi ni mbadwe za utongi bwa ciRoma, adakhala na mantha. ³⁹ Adabwera kudzakumbira kulekeredwa ndipo adawacosa kunja kwa kawoko, aciwakumbira kuti acoke mum'zinda. ⁴⁰ Ndipo Paulo na Sirasi atacoka m'kawoko, adayenda kunyumba kwa Lidiya komwe adakagumana na abale ndipo adawalimbikisa. Patsogolo pace adaguduka.

17

Paulo na Sirasi kuTesalonika

¹ Ndipo atapita na kumizinda ya Anfipoli na Apoloniya, adakafika kum'zinda wa Tesalonika komwe kukhana nyumba ya mapembo ya aJuda. ² Ninga mwa cizerewezi cace, Paulo adayenda ku nyumba ya mapembo ndipo kucokera mwa Bzakunemba adatsutsana nawo ntsiku za malinkhuma zitanu, ³ acimbawauza na kutsimikiza kuti bzikhafunika kuti aboneresedwe ndipo alamusidwe kwa wakufa. Ndipo akhambati: “Jezu umweyo omwe ndiri kufotokoza ndiye Krixtu”. ⁴ Winanango mwa aJudawo adatawira aciphatana na Paulo na Sirasi, napombo mbogo ikulu ya aGiriki wakugopa Mulungu, ndipo na akazi wakulemekezeka azinji.

⁵ Tsono aJuda adacita njiru acibweresa amuna anango wakuipa wakusaya kufuna kuphata basa, ndipo adakondza m'thithi ubodzi aciyamba kunyosa phiringu mum'zinda. Adapamba nyumba ya Jasoni, pakufuna kuphata Paulo na Sirasi, kuti awabwerese pakati pa mthithi wa wanthu*. ⁶ Tsono atawasaya, adaphata Jasoni na abale anango aciwapfuirira kuna atongi wa mzinda, acimbakuwa kuti: “Amuna amwewa ndiwo omwe ambabweresa phokoso mudziko lentse, tsapano afikambo kuno, ⁷ ndipo Jasoni watambira kunyumba kwace. Wentsenewo alikuchola m'temo wa Sezari, acimbalewa kuti alipo mambo unango an'cemerredwa Jezu”. ⁸ Pomwe mthithi na atongi wa mum'zinda adabva bzimwebzi adaneseka nabzo. ⁹ Pamwepo adatambira kuna Jasoni na anango malipiro yakubvuma mulandu yomwe yakhadalewedwa ndipo atongi adawalekera.

Paulo na Sirasi kuBereya

¹⁰ Kudandodoka, abale adatumiza Paulo na Sirasi kuBereya. Pomwe adafika kumweko, adayenda kunyumba ya mapembo ya aJuda. ¹¹ Tsono wanthu wa kuBereya akhana mitima yabwino kuposa wa kuTesalonika mwakuti adatambira fala na m'tima wawo wentse, acimbalewenga Bzakunemba ntsiku zentse kuti awone penu cadidi bzinthu bzentse bzikhali tenepoyo. ¹² Na tenepo azinji wa aJuda na aGiriki adakhulupirira, akazi wakulemekezeka na amuna azinji.

¹³ Tsono pomwe aJuda wa kuTesalonika adadziwa kuti kuBereya kudapalidziwambo fala la Mulungu na Paulo, adayenda kumweko acikanyosa m'thithi kuti ucite phiringu. ¹⁴ Pamwepo letu abale adatumiza Paulo kumphimpha ya kunyanza. Tsono Sirasi na Timoti adapitiriza kukhala

* **17:5** Ayai pakati pa gulu la akulu-akulu wa mbumba.

kumweko. ¹⁵ Amuna omwe adayenda na Paulo wale adam'tenga mpaka kum'zinda wa Atena, ndipo adabwerera na mafala yomwe adapanganizidwa na Paulo kuna Sirasi na Timoti, kuti mwakankulumize ayende kukawonana naye.

Paulo kum'zinda wa Atena

¹⁶ Ndipo Paulo pomwe akhawadikhira iwo kuAtena, m'tima wace ukhane-seka pakuwona kuti mzinda ukhadadzala na bzifanikizo. ¹⁷ Ndipopo iye akhambatsutsana munyumba ya mapembo na aJuda na aGiriki wakupanga Mulungu, napombo na wale omwe akhambagumana pam'sika ntsiku zentse. ¹⁸ Ndipo anango wa adziwi[†] wa gulu la Epikuri na Sitoiki akhambatsutsana naye, anango acimbabvundza kuti: “Kodi alikufuna kulewa ciyani wakubwebwetekayu?” Ndipo anango akhambati: “Pinango iye alikupalidza mirungu yacirendo”, pakuti akhapalidza Mafala Yabwino ya Jesu na kumuka kwa wakufa. ¹⁹ Na tenepo adamutenga aciyenda naye pam'tsonkhano wa Aliyopago, aciti: “Tingadziwe kuti ni cipfundziso canyi cipsa cimweci comwe mulikupfundzisa? ²⁰ Imwe mulikutibweresera bzinthu bzacirendo, ndipo tin'funa kudziwa kuti bzinirewa ciyani bzimwebzi”. ²¹ Pakuti wentse wa kuAtena na anyakudza wakukhala m'mwemo akhamala nthawe zawo acimbalewa na kubva mafala ya bzinthu bzipsa.

²² Pamwepo Paulo adaimirira pakati pa m'tsonkhano wa Aliyopago, aciti: “Imwe amuna wa kuAtena! Pa bzentse ndirikuwona kuti ndimwe wakupemba kwene-kwene. ²³ Pakuti pomwe ndikhafamba mum'zinda ndidawona mbuto zomwe mumbapemba, ndipo ndidawona pomwe guwa lomwe likhadanemba: KUNA MULUNGU WAKUSAYA KUDZIWIKA. Tsapano umweyo omwe mumbapemba mwakusaya kudziwa, ndiye omwe ndirikukupalidzirani.

²⁴ “Mulungu omwe adalenga dziko na bzentse bzo mwe bziri m'mwemo, Iye ndiye Mbuya wa kudzulu na pantsi, ndipo an'khala lini m'nyumba za mapembo zakukonzedwa na manja ya wanthu. ²⁵ An'tumikiridwa lini na manja ya wanthu, ninga wakusaya cinthu, thangwe Iye ndiye an'pasa moyo, kupuma na bzinthu bzinango bzentse kuna wentse. ²⁶ Mwa m'bodzi yekha adalenga mbumba zentse kuti zikhale padziko lentse la pantsi, atakhazikisa kale nthawe yakulewengeka na malire ya pakukhala pawo. ²⁷ Mulungu adacita bzimwebzi kuti anyang'ane Mulungu, ayai kukamumpsampsadzira, pinango kumuwona, napo ali rini kutali kwa m'bodzi na m'bodzi wa ife. ²⁸ ‘Pakuti kudzera mwa Iye tina moyo, timbafamba-famba ndipo tiripo’, ninga anango wakunemba wanu ambalewa kuti: ‘Thangwe ife ndifembo dzindza lace’.

²⁹ “Tsapano pakukhala ife dzindza la Mulungu, mbatireke kukumbuka kuti Mulungu ni wakulingana na bzinthu bza oro, parata ayai mwala, bzakukonzedwa mwa luso na ndzeru za munthu. ³⁰ Kale-kale kusaya kudziwa kwanu Mulungu alibe kukulewengera, tsono tsapano ali kuuza wentse kuti m'mbuto zentse abweke. ³¹ Thangwe adasankhula ntsiku ibodzi yomwe an'dzatonga dziko mwa cirungamo, kudzera mwa mwamuna omwe adasankhula, ndipo kusankhulako adakutsimikiza patsogolo pa wentse, pomwe adalamusa Iye pakati pa wakufa”.

³² Pomwe adabva bza kumuka pakati pa wakufa, anango wa iwo adam'sinjirira ndipo anango adati: “Bza nkhani imweyi tin'dzakubvera nthawe inango”. ³³ Nthawe imweyo, Paulo adacoka pana iwo. ³⁴ Tsono wanthu anango, adakhumanirana na iye ndipo adakhulupirira. Mwa iwo

[†] **17:18** Adziwi: MuBibliya la Almeida adalewa kuti: “Filosofo”.

akhalipo Dionizio, m'bodzi wa gulu la Aliyopago, mkazi m'bodzi wakuce-meredwa Damari ndipo na anango azinji.

18

Paulo kum'zinda wa Kolinto

¹ Bzatomala bzimwebzi, Paulo adacoka kuAtena aciyenda kuKolinto. ² Kumweko adakagumana m'Juda m'bodzi akhacemerredwa Akwira, mbadwe ya kucigawo ca Ponto, omwe akhadafika tsapanopa kucokera kuTaliya, na Pirisira, mkazi wace, thangwe mambo m'kulu Klaudiyo akhadalewa kuti aJuda wentse acoke muRoma. Paulo adafendera kuna iwo, ³ ndipo pakuwona kuti akhali wa basa libodzi-bodzi, adakhala nawo pabodzi acimbaphata nawo basa, thangwe basa lawo likhali lakukondza bzikumbi. ⁴ Ntsiku zentse za malinkhuma akhambaceza munyumba ya mapembo acimbazindikirisa aJuda na aGiriki.

Paulo anirewa bza Jezu

⁵ Ndipo, pomwe Sirasi na Timoti adabuluka kucokera kuMasedonya, Paulo nthawe yace yentse akhabzipereka pa basa la kupalidza acimbapereka umboni kuna aJuda kuti Jezu ndiye Krixtu*. ⁶ Tsono iwo akhatsutsana naye acimbatukwana, ndipo Paulo adakunkhumula bzakubvala bzace† aciwauza kuti: “Mulopa wanu ugwere pamsolo wanu! Ine ndiribe mulandu namwe, kuyambira tsapano ndirikuyenda kwa omwe ni aJuda lini”.

⁷ Pomwe adacoka pamwepo, adapita m'nyumba mwa mwamuna omwe akhacemerredwa Tisiyo Justo, omwe akhagopa Mulungu ndipo akhakhala pambali pa nyumba ya mapembo. ⁸ Krisipo, m'kulu wa nyumba ya mapembo adakhulupirira Mbuya na wapanyumba pace wentse napombo aKorinto azinji, atabva adakhulupirira ndipo akhabatizidwa. ⁹ Ndipo nthawe ya usiku Mbuya adauza Paulo m'maso-mphenya kuti: “Leka mantha, pitiriza kulewa ndipo leka kunyamala, ¹⁰ thangwe ine ndiri na iwe, ndipo palibe an'dzakwanisa kukucita cakuipa, pakuti mum'zinda muno ndina wanthu azinji”. ¹¹ Ndipo Paulo adapitiriza kukhala kumweko gole libodzi na minyezi mitanthatu, acimbawapfundzisa fala la Mulungu.

Paulo patsogolo pa Galiyo

¹² Pomwe Galiyo akhali m'tongi wa cigawo ca Akaya, aJuda mwakubverana adamusandulikira Paulo acimuyendesa pa mphala, ¹³ aciti: “Umweyu alikuzindikirisa wanthu kuti apembe Mulungu mwakuphonyera m'temo”. ¹⁴ Pomwe Paulo akanati kuyamba kulewa-lewa, Galiyo adauza aJuda kuti: “Penu imwe aJuda mungadapereka umboni bwa thangwe ayai mulandu wakuipa, ningadakubverani. ¹⁵ Tsono penu ni nkhani ya mafala, madzina na m'temo wanu, tongani mwekha imwepo. Ine nin'funa lini kukhala m'tongi wa bzinthu bzimwebzi”. ¹⁶ Ndipo adawathotha pa mphalapo. ¹⁷ Pamwepo wentse adaphata Soxtene m'kulu wa nyumba ya mapembo, ndipo adamumenya patsogolo pa mphala. Tsono Galiyo alibe kukhala na thupo na bzimwebzo.

Kumaliza kwa ulendo bwaciwiri bwakupalidza bwa Paulo

¹⁸ Paulo atakhala kumweko ntsiku zizinji, pakumalizira adagoneka abale aciyenda na m'madzi kuSiriya, mwakuperekezedwa na Pirisira na Akwira. Akanati kuguduka adapala m'solo kuKenkreya, thangwe la cipiciro comwe

* **18:5** MuciGiriki ambalewa kuti Krixtu, muciheberu ambalewa kuti Mesiya: Bzentsenebzi bzin'thandauza kuti wakudzozedwa. † **18:6** Mab 13:51

akhadacita kuna Mulungu. ¹⁹ Atafika kum'zinda wa Efezo‡, Paulo adasiya Prisila na Akwira kumweko. Tsono iye adapita munyumba ya mapembo acitsutsana na aJuda. ²⁰ Iwo adakumbira kuti akhale pomwe ntsiku zinango, iye alibe kubvuma. ²¹ Tsono pakuwagoneka adati: “Penu Mulungu angafuna, nin'dzabwerera kuna imwe”. Pamwepo adapakira bote aciguduka kuEfezo. ²² Pomwe adafika kuSezareya, adabuluka m'bote acikwira kuJerusalema. Ndipo atamusana na gereja, adapolika kuAntiyokiya.

²³ Atamala nthawe pang'ono muAntiyokiya, Paulo adacoka aciyenda mbali zentse za Galasiya na Firijiya, acimbalimbikisa aKrixtau wentse.

Apolo kuEfezo

²⁴ Panthawe ibodzi-bodziyo, adafika kuEfezo muJuda m'bodzi akhace-meredwa Apolo, mbadwe ya kuAlixandriya, mwamuna wakudziwa kulewa ndipo wakudziwisisa Bzakunemba. ²⁵ Iye akhadapfundzidwa njira ya Mbuya, ndipo na m'tima wakulimbika akhalewa na kupfunzisa mwakulongosoka bza Jezu, napo akhadziwa ubatizo bwa Juwau bokha. ²⁶ Pamwepo iye adayamba kulewa mwakulimba m'tima munyumba ya mapembo. Pomwe Pirisira na Akwira adamubva, adam'tenga kuti ayende kunyumba kwawo, ndipo adam'fotokozera njira ya Mulungu mwakulongosoka.

²⁷ Pakufuna iye kuyenda kucigawo ca Akaya, abale adamulimbikisa acin-embera ateweri kuti amutambire bwino. Atafika, adathandiza kwene-kwene wale omwe akhadakhulupirira kucokera mwa nkhombo, ²⁸ thangwe adawakonwesa aJuda na mafala ya mphambvu patsogolo pa wanthu kucokera mwa Bzakunemba kuti Jezu ndiye Krixtu§.

19

Ulendo bwacitatu bwakupalidza bwa Paulo

¹ Bzidawoneka kuti, Apolo ali kum'zinda wa Kolinto, Paulo atapita na mbali za kunja, adafika kuEfezo ndipo adagumana akrixtau anango, ² adawabvundza kuti: “Kodi mudatambira Mzimu Wakucena pomwe mudakhulupirira”? Iwo adatawira kuti: “Nee, tikanati kubva kuti ulipo Mzimu Wakucena”.

³ Pamwepo Paulo adabvundza kuti: “Tsono ni ubatizo buponi bomwe mudabatizidwa nabo”? Adatawira kuti: “Ubatizo bwa Juwau”.

⁴ Paulo adawauza kuti: “Juwau adacita ubatizo bwa kubweka, acimbauza mbumba kuti akhulupirire kuna ule omwe an'bwera patsogolo pace, umweyo ni Jezu”. ⁵ Pomwe adabva bzimwebzi, iwo adabatizidwa mudzina la Mbuya Jezu. ⁶ Ndipo Paulo adawasandzika manja, Mzimu Wakucena udabwera kuna iwo, aciyamba kulewa bzirewedwe bzinango, ndipo akhambapalidza mafala yakucokera kwa Mulungu. ⁷ Wentsenewo akhali amuna khumi na awiri (12).

Paulo ku xikola ya Tirano

⁸ Ndipo m'kati mwa minyezi mitatu, Paulo akhayenda munyumba ya mapembo, pomwe akhalewa mwakulimba m'tima acimbatsutsana na kuwazindikirisa bza Umambo bwa Mulungu. ⁹ Tsono anango wa iwo adaumisa m'tima ndipo adalamba kukhulupirira acimbalewa bzakuipa bza Njira ya Mbuya patsogolo pa m'thithi. Paulo adacoka pana iwo acipambula ateweri, ndipo adayamba kumbawapfundzisa ntsiku zentse ku xikola ya Tirano. ¹⁰ Bzimwebzi bzidacitika m'kati mwa magole mawiri. Na tenepo

‡ **18:19** Mzinda wa Efezo ukhali gombe likulu lakutsamisira mabote. § **18:28** MuciGiriki ambalewa kuta Krixtu, mucuHeberi ambalewa kuti Mesiya: Bzentsenebzi bzin'thandauza kuti wakudzozedwa.

wentse wakukhala mucigawo ca Aziya adabva fala la Mbuya, ngakhale aJuda na omwe ni aJuda lini.

¹¹ Ndipo kudzera mwa manja ya Paulo, Mulungu akhacita bzipidabwiso bzakuposa, ¹² mwakuti lenso na maventali bzomwe Paulo akhabvala bzikhathengedwa bziciikhidwa kwa atenda. Amwewa akhapolosedwa matenda yawo, ndipo mizimu yakuipa ikhacoka kwa iwo.

¹³ Ndipo aJuda anango, omwe akhambathotha mizimu yakuipa, akhayezera kucemerambo dzina la Mbuya Jezu kuna wanthu omwe akhana mizimu yakuipa, acimbati: “Mudzina la Jezu omwe Paulo ambapalidza, ine nin'kuuzani kuti cokani”. ¹⁴ Omwe akhambacita bzimwebzi akhali wana anomwe wa muJuda akhacemerredwa Seva, m'kulu wa anyantsembe. ¹⁵ Tsono m'zimu wakuipa udawatawira kuti: “Jezu nimbamudziwa, ndipo nimbadzidwa kuti Paulo mbani. Tsono imwepo ndimwe yani?” ¹⁶ Ndipo munthu akhana m'zimu wakuipa ule adawamogera, aciwakunda wentse, ndipo adawamenya mwamphambvu mpaka kuthawa pa nyumba ire ali pezi ndipo mwakupwetekeka.

¹⁷ Nkhani imweyi idabveka kuna wentse, na tenepo aJuda na omwe ni aJuda lini wakukhala muEfezo wentsenewo adaphatidwa na mantha, ndipo dzina la Mbuya Jezu likhatumbizidwa. ¹⁸ Azinji omwe adakhulupirira adabwera kudzabweka ndipo kumbalewa padeca mabasa yawo yakuipa yomwe akhacita. ¹⁹ Na iwombo omwe akhambacita bza matsenga, adagwezeka mabukhu yawo yamatsenga aciyatentha patsogolo pa wentse. Kufufudza ntsengwa yace idawoneka kuti ikhakwanira kobiri za parata bzulu makumi maxanu (50.000). ²⁰ Tenepoyo, fala la Mbuya likhamwazikira ndipo likhakhala la mphambvu.

²¹ Pomwe bzipidamala kucitika bzimwebzi, mum'tima wace Paulo adakumbuka kuyenda kuJerusalema, acipita na kuMasedonya na kuAkaya. Iye akhati: “Ndatamala kukhala kumwekule, bzipid'funika kuti ine ndikawonembo kuRoma”. ²² Ndipo atatuziza wakumuthandiza awiri kuMasedonya, Timoti na Eraxto, iye adapitiriza kukhala pomwe mucigawo ca Aziya nthawe inango.

Phokoso muEfezo

²³ Nthawe imweyo padawoneka phokoso likulu thangwe la Njira ya Mbuya. ²⁴ Nakuti misiri m'bodzi akhacemerredwa Demetriyo, omwe akhasula bzifanikizo bza parata bza nyumba ya kupembera Artemi*, bzomwe bzikhambapasa phindu likulu kuna amisiri, ²⁵ adacemeresa amisiriyo pabodzi na anango wa basa libodzi-bodziro aciwauza kuti: “Azimbuya, imwepo mumbadzidwa kuti mubasa limweri, ndimo mumbacoka phindu lathu, ²⁶ ndipo mulikuwona na kubva kuti muEfezo lini mokha, tsono pafupi-fupi mucigawo ca Aziya centse, Paulo umweyu alikuzindikirisa na kupumpsa wanthu azinji, acimbalewa kuti ni mirungu lini yomwe ni yakukondza na manja ya wanthu. ²⁷ Ife tirikugopa kuti basa lathu lidzafike pakunyozedwa, napombo kuti nyumba ya mulungu m'kulu Artemi aleke kupembedwa, ndipo mulungu umweyo omwe alikupembedwa muAziya na dziko lentse, adzaluze ukulu bwace”.

²⁸ Pomwe iwo adabva bzimwebzi, adakalipa kwene-kwene acimbakuwa kuti: “M'kulu ndiye Artemi wa aEfezo!” ²⁹ Ndipo mzinda wentse udadzala na phokoso. Mbumba idayenda mwakam'kulumize kuthambwe la masendzeko, icimbapfuwa aMasedoniya, Gayo na Aristarko, andzace wa ulendo bwa Paulo. ³⁰ Pomwe Paulo akhafuna kubzilaliza kuna mbumba,

* **19:24** Artemi: MuBibliya la Almeida mudanembedwa kuti: “Diana”.

akrixtau alibe kumubvumiza. ³¹ Napombo atongi wa cigawo ca Aziya, omwe akhali axamwali wa Paulo, adamutumizira mafala yakuti aleke kuyenda kuthambwe la masendzeko.

³² Anango akhambakuwa ibzi, anango bzinango, ndipo m'tsonkhano ulibe kufamba bwino. Wanthu azinji akhadziwa lini thangwe lomwe akhakhallira pamwepo. ³³ Pamwepo aJuda adam'gwinyira kutsogolo Alexandre anango wa pam'thithi adakuwa mwakumuza bzakuti alewe, iye adaimisa boko kuti awanyamalize, na kufuna kubzikhocherera patsogolo pa mbumba. ³⁴ Tsono pomwe iwo adazindikira kuti iye akhali muJuda, wentse adakuwa pabodzi pafupi-fupi munthawe ziwiri: "M'kulu ndiye Artemi wa aEfeso".

³⁵ Munembi wa mum'zinda adanyamaliza m'thithi ndipo adati: "Imwe amuna aEfeso, mbani omwe an'dziwa lini kuti mzinda wa Efeso ndiwo mulindiri wa nyumba ya mulungu m'kulu Artemi, ndipo wa cifanikizo† comwe cidagwa kudzulu? ³⁶ Tsono, pakuti bzimwebzi palibe omwe adabzigaza, bziri bwino kuti muderekhe ndipo lekani kucita ndzodzo. ³⁷ Thangwe amuna amwewa omwe mwabweresa pano, alibe kuba bza munyumba ya mulungu ngakhale kunyoza mulungu wathu. ³⁸ Na tenepo, penu Demetriyo na amisiri omwe alikumuperekeza ana thangwe na munthu wina, ziripo mphala na atongi. Iwo akalewe mirandu yawo kumweko. ³⁹ Tsono penu pana cinthu cinango comwe imwe mun'funa kulewa, bzin'dzalewedwa pakadzacitidwa m'tsonkhano wakutalidwa na atongi. ⁴⁰ Pakuti tirikugopa kupasidwa mulandu wa kunyosa phokoso pa azinji, thangwe la bzomwe bzacitika lerobzi. Bzingacitika tenepo, tiribe cakufotokoza bza phokoso limweri". ⁴¹ Ndipo atamala kulewa bzimwebzi, adauza wanthu kuti ayende.

20

Paulo an'zungira pomwe Masedonya na Gresiya

¹ Phokoso latamala, Paulo adacemerera ateweri, ndipo atamala kuwalimbikisa, adagonekana nawo aciguduka kuyenda kuMasedonya. ² Adafamba kumphimpha zire acimbalimbikisa abale na mafala mazinji, ndipo pakumalizira adafika kuGresiya, ³ komwe adakakhala minyezi mitatu. Pomwe akhali pafupi kupakira bote kuyenda kuSiriya, aJuda adam'citira citalo. Ndipopo adakumbuka kubwerera na kuMasedonya. ⁴ Adaperekezedwa na Sopatro, mwana wa Piro wa kuBereya. Aristarko na Sekundo wa kuTsalonika, Gayo wa kuDerbe, Timoti, napombo Tikiko na Trofimo wa kucigawo ca Aziya. ⁵ Amuna amwewa adayenda patsogolo, ndipo adatidikhira kuTolowasi. ⁶ Tidayenda na m'madzi kucoka kuFiripi, watamala uzokoto bwa pau zakusaya cakufufumisa, ndipo ntsiku zixanu zatapita tidatsonkhana na anango kuTolowasi, komwe tidakhala ntsiku zinomwe.

Paulo kum'zinda wa Trowadi

⁷ Ndipo ntsiku yakuyamba ya m'dzinga* tidatsonkhana kuti tibedule pau. Paulo, omwe akhafunika kuti ayende ulendo mangwana yace, adapitiriza kulewa-lewa mpaka pakati pa usiku. ⁸ Mukhana bziphani-phani bzizinji mucipinda ca padzulu momwe tikhadatsonkhana. ⁹ Mulumbwana m'bodzi wakucemerredwa Eutiko, omwe akhadakhala pa janela, adaphatidwa na tulo kwene-kwene mwa nthawe ikulu ya kulewa-lewa kwa Paulo. Pakukundidwa na tulo, adagwa kucokera mucipinda cacitatu padzaulu. Pomwe

† **19:35** Cifanikizoco ukhali mwala udagwa kudzulu. * **20:7** Ntsiku yakuyamba ya m'dzinga panthawe imweire ikhayamba usiku bwa ntsiku ya Sabudu.

adamulamusa, akhadafa. ¹⁰ Tsono Paulo adabuluka acikotama kwa mulumbwana ule ndipo adam'kumbatira, aciti: “Lekani kuneseka! Iye ana moyo!” ¹¹ Ndipo adakwira pomwe adabedula pau acidya. Patsogolo pace, adapitiriza kulewa-lewa mpaka madandakweca ndipo adaguduka. ¹² Pamwepo adatenga mulumbwana ule wamoyo, ndipo adatsangalazidwa kwene-kwene.

Kucoka kwa Paulo kuTrowade kuyenda kuMileto

¹³ Ndipo ife tidayenda kukapakira bote ticiyenda ku gombe la kutsamira mabote la Aso, komwe tikhafuna kukatambira Paulo pakupakira mubote. Iye akhadalewa tenepo, thangwe adasankhula kufamba na kunjwa. ¹⁴ Pomwe adagumana nafe kuAso, ife tidamutambira pakupakira bote ndipo tidayenda kum'zinda wa Mitirene. ¹⁵ Mangwana yandzace tidayenda na bote tidakafika pafupi na ntsuwa ya Kiyo. Ntsiku yaciwiri tidatsama pantsuwa ya Samu, ndipo mangwana yandzace tidafika kum'zinda wa Mileto. ¹⁶ Pakuti Paulo akhadatsimikiza kupitirira kuEfezo, kuti aleke kucedwa kucigawo ca Aziya, thangwe akhakulumizira kuti bzingadakwanisika akapite ntsiku ya Pentekoste kuJerusalema.

Mafala ya Paulo kuna akulu-akulu wa gereja kuEfezo

¹⁷ Ndipo Paulo ali kuMileto adacemerese akulu-akulu wa gereja kuEfezo. ¹⁸ Pomwe adagumana naye adawauza kuti: “Imwe mun'dziwa kuti kuyambira ntsiku yakuyamba yomwe ndidapita mucigawo ca Aziya ndikhakhala namwe tani nthawe yentseneyo. ¹⁹ Ndatumikira Mbuya mwakubzicepesa kwene-kwene na misozi, kuyezedwa na ciwembu ca aJuda. ²⁰ Imwe mun'dziwa kuti ndiribe kuleka kukupalidzirani bzomwe bzikhali bza phindu, tsono ndidakupfundzisani padeca napombo nyumba na nyumba. ²¹ Ndidapereka umboni kuna aJuda ngakhale omwe ni aJuda lini, kuti iwo an'funika kubweka kuna Mulungu na kukhulupirira kuna Mbuya wathu Jezu†.

²² “Ndipo tsapano, mwakutongedwa na Mzimu Wakucena ndirikuyenda kuJerusalema, mwakusaya kudziwa kuti ni ciyani cin'kandiwonekera kumweko. ²³ Comwe nin'dziwa ni cakuti Mzimu Wakucena umbandi- uza mum'zinda uli wentse kuti, kawoko na kubonera bzikundidikhira. ²⁴ Tsono nimbakumbukira lini kuti moyo wangu ngwakufunika kwa inepano. Bzakufunika ni bzakuti ine ndimale kuthamanga kwangu na basa lomwe Mbuya Jezu adandipasa, la kupereka umboni bwa Mafala Yabwino ya nkhombo za Mulungu.

²⁵ “Tsapano nin'dziwa kuti mwentse imwe omwe ndidapita pakati panu ndicikupalidzirani Umambo bwa Mulungu, mun'dzawona lini pomwe nkhope yangu. ²⁶ Na tenepo ine nin'kutsimikizirani ntsiku ya lero kuti ndiribe mulandu pa mulopa wa wentse. ²⁷ Pakuti ndiribe kuleka kukudzi- wisani bza cakufuna ca Mulungu centse. ²⁸ Bzikhongobzeni mwekha na gulu lentse lomwe Mzimu Wakucena udakuikhani ninga abusa‡, kuti muwuse gereja ya Mulungu, yomwe Iye adagula na mulopa wa Mwana wace caiye§. ²⁹ Nin'dziwa kuti patsogolo pa kucoka kwangu, mphumphi za ukali zin'dzapita pakati panu ndipo zin'dzalireka lini gululo. ³⁰ Ndipo pakati panupo pan'dzamuka amuna acidzalewa bzinthu bzakunama na cakulinga cakuti apumpse akrixtau kuti awatewere. ³¹ Na tenepo khalani na cheru!

† **20:21** Jezu: MuBibliya la Almeida lidalewa Krixtu. ‡ **20:28** Abusa: MuBibliya la Almeida limbalewa kuti abixopi. § **20:28** Mulopa wa Mwana wace caiye: MuBibliya la Almeida lidanemba kuti: “Mulopa wace caiwo”.

Kumbukirani kuti m'kati mwa magole matatu ndiribe kuleka kukucenjezani m'bodzi-na-m'bodzi wa imwe bzimwebzi, usiku na masikati na misozi.

³² “Ndipo tsapano ine nin'kuperekani kuna Mulungu na kuna mafala ya nkhombo zace, yomwe yana mphambvu za kukukondzani na kukupasani utaka pakati pa wentse omwe ni wakupambulidwa. ³³ Ndiribe kusirira parata ayai oro ngakhale bzakubvala bza munthu. ³⁴ Imwepo mun'dziwa kuti manja yanguya yadandipasa bzmomwe ndikhasaya ine na omwe akhali nande. ³⁵ Pa bzentse bzmomwe ndidacita, ndidakuwonesani kuti kudzera mwa basa likulu bzin'funika kuti tithandize wakusaya mphambvu, ticimbakumbukira mafala ya Mbuya Jezu caiye yakuti: ‘Kupereka kuna madaliso kuposa kutambira’ ”.

Paulo adapemba nawo

³⁶ Atamala kulewa bzimwebzi, adagodama pabodzi na iwo wentse acipemba. ³⁷ Wentse adalira kwene-kwene ndipo adakumbatirana acimpsonpompsonana. ³⁸ Bzmomwe bzipawadodomesa kwene-kwene ni fala lakuti an'dzawona lini pomwe nkhope yace. Ndipo adamuperekeza kukafika ku bote.

21

Kufika kwa Paulo kuTiro

¹ Ndipo tatagonekana nawo, tidakakwira bote ticiyenda lunga-lunga ku ntsuwa ya Koxi. Ntsiku yaciwiri tidayenda ku ntsuwa ya Rode, ndipo kucoka kumweko tidakafika ku mzinda wa Patara. ² Ndipo tidagumana bote lomwe likhayambuka nyanza kuyenda kuFenisiya, tidapakira m'mwemo ticiguduka. ³ Pomwe tidayamba kuwona ntsuwa ya Xipre, tidaipitirira na kumphimpha ya madidi ticiyenda kucigawo ca Siriya ndipo tidakafika kum'zinda wa Tiro. Thangwe bote likhafuna kuti libuluse mitolo kumweko. ⁴ Ndipo tidanyang'ana akrixtau wa kumweko, tidawagumana ticikhala nawo ntsiku zinomwe. Iwo akhambauza Paulo mwakutsogoleredwa na Mzimu Wakucena kuti aleke kuyenda kuJerusalema. ⁵ Tsono ntsiku zire zatapita, tidacoka ticipitiriza na ulendo bwathu mwakuperekezedwa na wentse, m'bodzi na m'bodzi akhana mkazi wace na wana, mpaka kunja kwa mzinda. Tidagodama m'mphepete mwa nyandza ticipemba. ⁶ Ndipo pomwe tidagonekana wina na mwandzace, tidapakira bote ticiguduka. Ndipo iwo adabwerera kumui.

Paulo mum'zinda wa Sezareya

⁷ Pamwepo ife tidapitiriza na ulendo bwathu kucokera kuTiro, tidakafika kuPetolemaida komwe tidamusana na abale, ticikhala nawo ntsiku ibodzi. ⁸ Mangwana yace tidaguduka ticikafika kuSezareya ndipo tidafikira kumui kwa Filipi m'palidzi, m'bodzi wa anomwe omwe adasankhulidwa ku Jerusalema*. ⁹ Iye akhana wana wacikazi anai madende, omwe akhali apolofita.

¹⁰ Ndipo tatamala ntsiku pang'ono kumweko, m'polofita m'bodzi wakuce-meredwa Agabo adabuluka kucokera kuJudeya. ¹¹ Iye adabwera kukhana ife, acitenga bhande la Paulo ndipo adamanga manja yace na minyendo aciti: “Mzimu Wakucena ulikulewa tenepa: ‘AJuda wa muJerusalema an'dzamanga mwenekaciro wa bhanderi tenepayu, ndipo an'dzamupereka m'manja mwa omwe ni aJuda lini’ ”.

¹² Pomwe tidabva mafalaya, ife na wanthu wa kumweko, tikhapitiriza kukumbira Paulo kuti aleke kukwira kuyenda kuJerusalema. ¹³ Pamwepo

* 21:8 WonaniMab 6:1-6.

iye adatawira kuti: “Thangwe ranyi imwe mulikulira mucindidodomesa? Pakuti ine ndidakondzeka sikuti kumangidwa kokha, napo mpaka kukafa muJerusalema thangwe la dzina la Mbuya Jezu”. ¹⁴ Pakuwona kuti tiribe kum'kwanisa kuti iye azindikire, tidamuleka ticitu: “Cifuniro ca Mbuya cicitike”. ¹⁵ Zatapita ntsiku zimwezo, tidakondzeka ticikwira kuJerusalema. ¹⁶ Anango mwa ateweri wa kuSezareya adatiperekeza ndipo adayenda nafe kunyumba kwa Munasoni, komwe tikhafunika kukhala. Iye akhali mbadwe ya kuXipre ndipo akhali m'bodzi wa akrixtau wakuyamba.

Kufika kwa Paulo kuJerusalema

¹⁷ Ndipo pomwe tidafika kuJerusalema, abale adatitambira mwakukondwa. ¹⁸ Mangwana yace, Paulo adayenda nafe pabodzi kukawonana na Tiyago, na akulu-akulu wentse wa gereja akhalipombo. ¹⁹ Paulo adamusana nawo ndipo adawafotokozera bzinthu bzentse bzomwe Mulungu akhadacita pakati pa omwe ni aJuda lini kudzera mwa kutumikira kwace.

²⁰ Pomwe iwo adabva bzimwebzo adatumbiza Mulungu ndipo adamuza kuti: “Imwe m'bale, muli kuwona kuti ni bzulu bzingasi bza aJuda omwe adakhulupirira, ndipo wentsenewo ambateweza M'temo mwacheru. ²¹ Ndipo iwo adauzidwa kuti imwepo mumbapfundzisa aJuda wentse omwe an'khala pakati pa omwe ni aJuda lini kuti achole M'temo wa Mozeji, mucimbalewa kuti aleke kucita m'sinda wa m'gwato wana wawo ngakhale kuteweza miyambo yathu. ²² Tin'dzacita ciyani? Cadidi iwo an'dzadziwa kuti imwe mwafika. ²³ Na tenepo citani bzomwe tin'kuuzani. Tinawo amuna anai omwe adalumbira kuna Mulungu. ²⁴ Citani nawo pabodzi m'sinda wa kubzicenesa† muwalipirire bzentse bzomwe bzin'funika kwa iwo, kuti asenge m'pala. Na tenepo wentse an'dzadziwa kuti ni bzacadidi lini bzomwe alikulewa kumphimpha ya imwe, tsono kuti imwepo cadidi mumbafamba mwakuteweza M'temo. ²⁵ Tsono kwa wakutendeuka omwe ni aJuda lini, tawauza kale bzomwe tidabverana, bzakuti iwo achenkhe bzakuperekedwa ntsembe kwa bzifanikizo, mulopa, nyama zakufa mwakusaya kucoka mulopa na upombo”.

²⁶ Mangwana yace, Paulo adatenga wanthu wale ndipo adabzicenesa pabodzi na iwo. Patsogolo pace adayenda paNyumba ya Mulungu kuti akadziwise ntsiku yakumalizira ya m'sinda wa kucenesa na bzakupereka bzomwe bzingadaperekedwa kuna m'bodzi na m'bodzi wa iwo.

Kuikhidwa m'kawoko kwa Paulo

²⁷ Ndipo pomwe zikhamala ntsiku zinomwe kucenesa, aJuda anango wakucokera kucigawo ca Aziya, pakuwona Paulo m'nyumba ya Mulungu, adacitisa phokoso mthithi wentse ndipo adamuphata. ²⁸ Adakuwa aciti: “Aijirayeri, tithandizeni! Uyu ni munthu omwe ali kupfunzisa wentse ku mbali zentse kunyoza mbumba yathu, kunyoza M'temo wathu na kunyoza mbuto ino. Ni bzimwebzi lini bzokha, adapitisa omwe ni aJuda lini paNyumba ya Mulungu ndipo adasvipisa mbuto yakucenayi”. ²⁹ Pakuti kale akhadawona Trofimo wa kuEfeso mumzinda pabodzi na Paulo, ndipo adakumbuka kuti Pauloyo akhadam'pitisa paNyumba ya Mulungu.

³⁰ Mzinda wentse udacita phokoso ndipo udatsonkhana mthithi ukulu, aci-phata Paulo acimupfuirira kunja kwa paNyumba ya Mulungu, nthawe ibodzi-bodziyo misuwo idafungidwa. ³¹ Ndipo pomwe akhafuna kumupha, m'kulu wa acikunda waciRoma adatambira mafala yakuti mum'zinda wentse wa Jerusalema muli balala-balala. ³² Pamwepo iye adatenga acikunda na

† 21:24 Mul 6:13-20

akapitau wa magulu ya acikunda acithamanga pakati pa mbumba. Pomwe iyo idawona m'kulu ule na acikunda wace, idalekeza kumenya Paulo.

³³ Pomwe adafika m'kulu wa acikunda adamanga Paulo, ndipo adalewa kuti amangidwe na unyolo buwiri, acibvundza kuti iye akhali yani ndipo akhadacitanyi. ³⁴ Tsono pakati pa m'thithi ule anango akhambakuwa ibzi, anango bzinango. Mwakuti iye alibe kudziwa cadidi ni ciponi thangwe ra ciphiringuco, m'kulu wa acikunda adalewa kuti Paulo atengedwe ayende naye mucibuluwati. ³⁵ Pomwe adafika pamatambiko, bzikhafunika kuti acikunda amudzuse thangwe ra ciphiringu ca m'thithi. ³⁶ Pakuti m'thithi ukhatewera ucimbakuwa uciti: “Mupheni umweyu!”

Kubzikhocerera kwa Paulo

³⁷ Ndipo pomwe acikunda akhafuna kupitisa Paulo mucibuluwati, iye adabvundza m'kulu wa acikunda kuti: “Ningalewembo?”

M'kuluyo adabvundza kuti: “Imwe mumbalewa ciGiriki? ³⁸ Ndimwe lini wa kuljipito omwe kale adayamba kusandulukira ndipo nthawe inango adatenga bzulu bzinai (4.000) bza akambowa muciyenda nawo kucidambo?”

³⁹ Paulo adatawira kuti: “Ndine muJuda, mbadwe ya kuTariso, mzinda wakufunika wa cigawo ca Sirisiya. Mungandibvumizembo kulewa na mbumba”.

⁴⁰ M'kulu wa acikunda atam'bvumiza kulewa-lewa, Paulo adaimirira pa matambiko ndipo adacita cizindikiro na boko kuna mbumba. Wentse adanyamala ndipo iye adalewa nawo muciredwe ca aJuda, aciti:

22

¹ “Imwe abale na azibaba, bvani tsapano kubzikhocherera kwangu”.

² Pomwe adabva kuti alikulewa-lewa ciredwe ca aJuda, adanyamala kwakuposa. Pamwepo Paulo adati: ³ “Ndine m'Juda, ndidabadwa kuTariso ya kucigawo ca Sirisiya, tsono ndidaleredwa mum'zinda muno. Ndidapfundzidwa mwakulongosoka na Gamaliere kuteweza M'temo wa makolo yathu, ndipo ndikhabzipereka na cheru kuna Mulungu ninga momwe mwentsenemwe mulikucita lero. ⁴ Ndikhafambira m'mbuyo ateweri wa Njira ya Mulungu mpaka kufa, ndicimbamanga amuna ngakhale akazi ndiciwaikha m'kawoko, ⁵ ninga momwe m'kulu wa anyantsembe na gulu lentse la akulu-akulu angandicitire umboni. Kuna iwo ndidatambira matsamba yakuyenda kwa andzawo kuDamaxko, ndipo ndidayenda mpaka kumweko, kuti ndikabwerese ateweriwo kuJerusalema ninga anyam'kawoko, kuti adzapasidwe nyathwa.

⁶ “Pafupi-fupi masakati, ine ndikhafendera kuDamaxko, pomwe mwacisututu ceza ca mphambvu cakucokera kudzulu cidabvunika pakhana ine.

⁷ Ndidagwa pantsi ndicibva fala lomwe likhandiuza kuti: ‘Saulo, Saulo, thangwe ranyi uli kundifambira m'mbuyo?’ ⁸ Pamwepo ndidabvundza kuti: ‘Ndimwe yani Mbuya?’ Ndipo Iye adatawira kuti: ‘Ine ndine Jezu, wa kuNazareta, omwe iwe uli kufambira m'mbuyo’. ⁹ Omwe akhandiperekeza adaciwona ceza cire, tsono alibe kubvesesa fala la omwe akhalewa na ine.

¹⁰ “Na tenepo ndidabvundza kuti: Ndicite ciyani Mbuya? Mbuya adati: ‘Lamuka upite muDamaxko, momwe un'kauzidwa bzentse bzakuti ucite’. ¹¹ Ndipo ndiribe kukwanisa kuwona thangwe la kutoyedwa na ceza kule, tsono omwe akhana ine adandiphata boko aciyenda nande mpaka Damaxko.

¹² “Mwamuna m'bodzi wakucemerredwa Ananiya, wakupemba mwakuteweza M'temo, ndipo wakusimbidwa kwene-kwene na aJuda

wentse omwe akhakhala kumweko, ¹³ adabwera kudzandiwona. Pomwe adafika pakhana ine, adati: 'M'bale Saulo, wona pomwe'. Pamwepo-letu ndidawona pomwe ndipo ndidamunyang'anisa.

¹⁴ "Pamwepo iye adati: 'Mulungu wa makolo yathu adakusankhula kuti udziwe cifuniro cace, uwone Wakulungama* ndipo ubve mafala ya mulomo wace. ¹⁵ Thangwe un'dzakhala mboni yace kwa wanthu wentse, pa bzomwe udawona na kubva. ¹⁶ Tsapano uli kudikhira ciyani? Lamuka ubatizidwe ndipo usambisidwe kuti bzakuipa bzako bzicoke, ucemere dzina lace'.

¹⁷ "Pomwe ndidabwerera kuJerusalema ndikhapemba paNyumba ya Mulungu, ndidawona maso-mphenya, ¹⁸ ndipo ndidawona Mbuya akhambandiuza kuti: 'Kulumiza! Coka tsapanopa muJerusalema, thangwe an'dzabvuma lini umboni bwako cipande ca Ine'.

¹⁹ "Ine ndidatawira kuti: Mbuya, amuna amwewa an'dziwa kuti ine ndikhambayenda m'nyumba za mapembo, kuti ndikamange na kumenya omwe akhakhulupirira imwe. ²⁰ Ndipo pomwe ukhataika mulopa wa Sitefani mboni yanu, ine-pano ndikhalipombo pamwepo ndicimbapereka citsimikizo ndipo na kukoya bzakubvala bza omwe akhamupha.

²¹ "Pamwepo Mbuya adandiuzza kuti: 'Ndoko, thangwe ine nin'dzakutumiza kutali, kuna omwe ni aJuda lini' ".

Paulo ni mbadwe ya utongi bwa ciRoma

²² Ndipo m'thithi ukhatetekera bwino-bwino Paulo, mpaka iye kulewa mafala yale. Pamwepo wentse adakuwa aciti: "Cosa munthu umweyu padziko la pantsi! Thangwe iye an'themera lini kukhala na moyo!"

²³ Iwo pomwe akhambakuwa terepo, acimbacosa makapote yawo na kuwaza pfumbi m'dzaulu, ²⁴ m'kulu wa acikunda adalewa kuti atenge Paulo ayende naye kucibuluwati, kuti akachangidwe acikabvundzudwa thangwe lomwe mbumba ikham'kuwira tenepo. ²⁵ Pomwe akham'manga kuti amumenye, Paulo adalewa kwa kapitau wa gulu la acikunda wa ciRoma omwe akhali pamwepo, aciti: "Kodi imwepo mumbabvumizidwa kuchanga mbadwe ya utongi bwa ciRoma mukanati kubva mulandu wace?"

²⁶ Ndipo pakubva bzimwebzi, kapitau wa gulu la acikunda wa ciRoma ule adakanyang'ana m'kulu wa acikunda, aciti: "Ni ciyani mulikufuna kucita? Mwamunayu ni mbadwe ya utongi bwa ciRoma".

²⁷ M'kulu wa acikunda adayenda kuna Paulo ndipo adam'bvundza kuti: "Ndiuze, iwepo ndiwe mbadwe ya utongi bwa ciRoma?" Iye adatawira kuti: "Inde ndine".

²⁸ Pamwepo m'kulu wa acikunda ule adati: "Ine ndidalipira ntsengwa ikulu thangwe ra umbadwe bwangu". Paulo adatawira kuti: "Tsono ine ndinabo bwacibadwire". ²⁹ Nthawe imweyo omwe akhafuna kukam'bvundza adacoka. M'kulu wa acikundayo adakhala na mantha pakudziwa kuti akhadamanga mbadwe ya utongi bwa ciRoma.

³⁰ Mangwana yace, m'kulu wa acikunda pakufuna kudziwa cadidi kuti thangwe ranyi aJuda akham'pasa mulandu Paulo, adam'tsudzula ndipo adawuza atsogoleri wa anyantsembe na gulu likulu la alangizi† lentse kuti atsonkhane. Ndipo adabweresa Paulo, acimuikha pakati pawo.

23

Paulo pamphala yakucemeredwa Sinedriyo

¹ Ndipo Paulo pakunyang'anisisa gulu likulu la alangizi* adati: "Imwe

* **22:14** Wakulungama alikulewedwayo ni Jezu. † **22:30** MuciGiriki adalewa kuti Sinedriyo.

* **23:1** MuciGiriki adalewa kuti Sinedriyo.

abale wangu, ndafamba patsogolo pa Mulungu na kuzindikira kwabwino kwentse, mpaka ntsiku ya lero”.² Tsono Ananiya m'kulu wa anyantsembe adauza omwe akhali pafupi na Paulo kuti amumenye pamulomo.³ Pamwepo Paulo adalewa kuti: “Mulungu an'kupweteka, waciphamasowe! Udakhala pamwepo kuti unditonge malingana M'temo, tsono mwakuchola M'temo ulikulewa kuti andipweteke?”

⁴ Omwe akhali pafupi na Paulo adalewa aciti: “Iwe ulikutukana m'kulu wa anyantsembe wa Mulungu?”

⁵ Paulo adatawira kuti: “Abale, ine ndikhadziwa lini kuti iye ni m'kulu wa anyantsembe, thangwe bzipanembedwa: ‘Leka kulewa kuipa m'tsogoleri wa mbumba yako’[†]”.

⁶ Pamwepo Paulo, pakudziwa kuti winango wa iwo akhali aSaduki ndipo anango afalizi, adakuwa pa mphala ikulu[‡] aciti: “Abale, ndine m'Farisi, mwana wa afalizi. Ndiri kutongedwa thangwe ra cidikhiro cangu ca kumuka kwa wakufa!”⁷ Pomwe adalewa mafala yamweya, padawoneka kutsutsana kukulu pakati pa afalizi na aSaduki, ndipo bungwe lidapambulana.⁸ (Pakuti aSaduki ambati kulibe kulamuka kwa wakufa ngakhale anju ayai m'zimu, tsono afalizi ambabvuma bzentsenebzo).⁹ Ndipo padawoneka phokoso likulu. Amisiri anango wa M'temo, omwe akhali afalizi adaimirira aciyamba kucita makani akhambati: “Tiribe kuwona cinthu cakuphonyeka kwa munthuyu. Ndipo pinango m'zimu ayai anju walewa-lewa na iye?”¹⁰ Kutsutsana kule kudapitiriza mwakuti m'kulu wa acikunda adakhala na mantha yakuti Paulo angam'gwate-gwate. Pamwepo adacemera acikunda kuti am'cose pakhana iwo, aciyenda naye kucibuluwati.

¹¹ Ndipo usiku bwace Mbuya adawonekera pambali pace aciti: “Limba m'tima! Thangwe ninga momwe waperekera umboni bza cipande ca ine muJerusalema, tenepoyo bzin'funika kuti udzaperekembo umboni kuRoma”.

Citalo ca aJuda kuti aphe Paulo

¹² Ndipo pomwe kudacena, aJuda adatsonkhana acilumbira na kubzitemberera patsogolo pa Mulungu kuti an'dzadya lini ngakhale kumwa akanati kupha Paulo.¹³ Pakhana amuna wakuposa makumi manai, omwe adapitira pankhani imweyi acilumbira kuti aphedwe.¹⁴ Ndipo iwo adayenda kuna atsogoleri wa anyantsembe na kwa akulu-akulu wa aJuda, adati: “Talumbira na kubzitemberera patsogolo pa Mulungu, kuti tin'dya lini cinthu ciri-centse tikanati kupha Paulo.¹⁵ Tsapano, imwe na gulu likulu la alangizi[§] kumbirani kuna m'kulu wa acikunda am'cemerese abwere kuna imwe, mucite ninga kuti mulikufuna kubvesesa mulandu wace. Akanati kufika pano, ife tin'dzakhala wakukondzeka kuti timuphe”.

¹⁶ Tsono mwana wa mpfumakazi ya Paulo adadziwa bza nkhaniyo yakufuna kupha Paulo, adayenda kucibuluwati ndipo adafokotozera Paulo bzentse.¹⁷ Ndipo Paulo adacemera m'bodzi wa akapitau acimuuza kuti: “Tenga mulumbwanayu uyende naye kuna m'kulu wa acikunda, thangwe iye ana mafala yakuti akamuze”.¹⁸ Na tenepo iye adamutenga aciyenda naye kuna m'kulu wa acikunda. Pamwepo m'tsogoleri ule adati: “Paulo, wam'kawoko, wandicemera acindikumbira kuti ndim'bwereke mulumbwanayu, thangwe iye ana mafala kuti akuze”.

¹⁹ M'kulu wa acikunda adaphata boko la mulumbwanayo aciyenda naye pambali adam'bvundza kuti: “Ni ciyani comwe un'funa kundiuzana?”.²⁰ Iye

[†] 23:5 Eks 22:28 [‡] 23:6 MuciGiriki adalewa kuti Sinedriyo. [§] 23:15 MuciGiriki adalewa kuti Sinedriyo.

adatawira kuti: “AJuda apangana kuti mangwana akukumbire udzawabw-eresere Paulo pa mphala ikulu^{**}, acite ninga alikufuna kubvesesa mulandu wace. ²¹ Tsono iwe leka kuwabvera, thangwe wakuposa makumi manai wa iwo alikum'khalirira Paulo panjira. Iwo adalumbira na kubzitemberera kuti an'dzadya lini ngakhale kumwa madzi akanati kumupha. Tsapano adakondzeka alikudikhira kuti uwabvere kukumbira kwawo”.

²² Pamwepo M'kulu wa acikunda adagoneka mulumbwana ule ndipo adam'panganiza kuti: “Leka kuuza munthu kuti iwe wandiuza bzinwebzi”.

Paulo aniyendesedwa kuSezareya

²³ Ndipo iye adacemera akapitau awiri wa acikunda wace aciwauza kuti: “Usiku buno nthawe zipfemba^{††} mukondzekere acikunda an'kwanira madzana mawiri (200), wa pamakavalo makumi manomwe (70) na wa madipa madzana mawiri (200), kuti ayende kuSezareya. ²⁴ Ndipo mukonz-erembo Paulo makavalo yakuti apakire, ndipo m'koyeni bwino ndokoni naye kuna Feliji m'tongi wa cigawo”. ²⁵ Ndipo m'kulu wa acikunda adanemba tsamba tenepayu: ²⁶ “Ndine Klaudiyo Lisiasi, kuna Wakulemekezidwa M'kulu wa cigawo Feliji, ndirikukumusani.

²⁷ “Munthuyu adaphatidwa na aJuda, omwe akhali pafupi-fupi kumupha. Pomwe ine ndidafika na acikunda wangu, ndidamupulumusa, pakuti ndidaziwa kuti iye ni mbadwe ya utongi bwa ciRoma. ²⁸ Ndipo ine pakufuna kudziwa thangwe lomwe akham'pasa, ndidam'tenga ndiciyenda naye pa mphala ikulu^{‡‡} yawo. ²⁹ Ndidazindikira kuti iye akhapasidwa mulandu wa m'temo wawo, tsono pakhalibe thangwe lakuti apshedwe ngakhale kuikhidwa m'kawoko. ³⁰ Pomwe ndidaziwisidwa kuti kukhakondzekeridwa citalo cakuti apshedwe, pamwepo ndidam'tumiziratu kuna Imwe Wakulemekezeka. Ndipombo ndidalewa kuti omwe akham'pasa mulandu adzalewe kuna Imwe Wakulemekezeka bzomwe bzinilatiza mulandu wace”.

³¹ Pamwepo acikunda pakuteweza bzomwe adauzidwa, adatenga Paulo usiku aciyenda naye kum'zinda wa Antipatride. ³² Mangwana yace iwo adabwerera kucibuluwati, tsono adasiya wa pamakavalo kuti apitirire naye. ³³ Pomwe wa pamakavalo adafika kuSezareya, adapereka tsamba na Paulo kuna m'kulu wa cigawo. ³⁴ Ndipo m'kulu wa cigawo, pomwe adawerenga tsamba, adabvundza kuti iye akhali wa cigawo ciponi. Adauzidwa kuti akhali wa cigawo ca Sirisiya, ³⁵ ndipo adati: “Ndin'dzabva mulandu wanu akafika omwe adakupasani thangwe”. Pamwepo adalewa kuti Paulo akoyedwe na acikunda kunyumba kwa Herodi. §§

24

Kutongedwa kwa Paulo patsogolo pa Feliji

¹ Ndipo patapita ntsiku zixanu, m'kulu wa anyantsembe Ananiya adabuluka kuSezareya na akulu-akulu anango wa aJuda na m'dziwi wa m'temo waciRoma m'bodzi an'cemeredwa Teritulo, iwo adakalewa kuna m'kulu wa cigawo thangwe lomwe akhapa Paulo. ² Pomwe Paulo adacemeredwa, Teritulo adapereka thangwero kuna Feliji aciti: “Timbakhala na m'tendere panthawe itali yomwe mulikutonga wakulemekezeka, ndipombo thangwe ra kutsogolera kwanu kwa ndzeru mwabweresa kucinja kwa bwino mudziko muno. ³ Pa bzentse ngakhale m'mbali mwentse, wakulemekezeka

^{**} **23:20** MuciGiriki adalewa kuti Sinedriyo. ^{††} **23:23** Nthawe zipfemba: MuBibliya la Almeida lirikulewa kuti nthawe zitatu. ^{‡‡} **23:28** MuciGiriki adalewa kuti Sinedriyo. ^{§§} **23:35** Imweyi ikhali nyumba yakukhala m'tongi wa cigawo ca utongi bwaciRoma.

Feliji, tazindikira ubwino bwentsenebu mwakutenda kukulu. ⁴ Tsono mwakusaya kukutengerani nthawe, ndaphata minyendo ndirikukumbirani kuti mutikomere m'tima mutitetekere pang'ono. ⁵ Thangwe mwamuna umweyu ngwakusokononza, omwe alikunyosa phiringu pakati pa aJuda m'dziko lentse la pantsi. Ndipo iye ni m'tsogoleri wa gulu la aNazareta, ⁶ omwe adayezero kunyoza nyumba ya Mulungu. Ife tidam'phata ndipo tikhafuna kum'tonga malingana m'temo wathu*. ⁷ Tsono m'kulu wa acikunda Lisiyasi adapitira, ndipo mwamphambvu kwene-kwene adatip-sokonyola iye m'manja mwathu, acirewa kuti wakumpasa thangwe adza-wonekere†. ⁸ Penu imwepo munim'bvundza mucibva, mun'dzadziwa cadidi bza thangwe lentseneri lomwe tirikupasa iye”.

⁹ AJuda adaperekambo umboni bwa mathangweyo mwakutsimikiza kuti bzakulewabzo bzikhali bzacadidi.

Paulo an'bzikhocherera

¹⁰ Ndipo pomwe m'kulu wacigawo adam'pasa cizindikiro cakuti atawire, Paulo adalewa kuti: “Nin'dziwa kuti imwe ndimwe m'tongi mwa magole mazinji mudziko lino. Na tenepo, ndiri wakukomedwa kuti ndibzikhocerere. ¹¹ Mwakusaya kuneseka mun'dzakwanisa kuwona kuti zikanati kukwana ntsiku khumi na ziwiri, pomwe ine ndidayenda kuJerusalema kukapemba Mulungu. ¹² Wakundipasa thangwe alibe kundigumana ndicimbatsutsana na munthu paNyumba ya Mulungu, ngakhale kunyosa m'thithi munyumba za mapembo ayai mumbuto inango ya mum'zinda. ¹³ Na pang'onopo kuti angakutsimikizireni thangwe lomwe tsapano alikupasa kuna ine. ¹⁴ Tsono ndirikutawira patsogolo panu kuti nimbapemba Mulungu wa makolo yathu ninga m'teweri wa Njira, yomwe iwo ambacemera gulu la kunama. Nin'khulupirira pa bzentse bzomwe bzin'bverana na M'temo na bzomwe bzipanembedwa mwa apolofita, ¹⁵ ndipo ndinaco cidikhiro kwa Mulungu ninga wanthu awa: Kutu kun'dzawoneka kumuka kwa wakufa ngakhale wakulungama ayai wakusaya kulungama. ¹⁶ Na tenepo nimbanyang'ana kufamba bwino na m'tima wangu wentse patsogolo pa Mulungu na wanthu.

¹⁷ “Ndatakhala magole mazinji kunango, ndabwera kuJerusalema kuti ndibwerese bzakupereka kuna wakusauka pakati pa mbumba yangu ndicipereka bzakupereka. ¹⁸ Ndipo pomwe ndikhacita bzimwebzi, adandigumana paNyumba ya Mulungu, ndatacita m'sinda wakubzicenesa, mwakusaya kuphatana na m'thithi ngakhale phiringu. ¹⁹ Tsono pana aJuda anango wa cigawo ca Aziya, omwe akhafunika kukhala pano patsogolo panu kuti alewe mulandu, penu ali nande thangwe. ²⁰ Ayai omwe ali panowa angalewe cakuipa comwe adawona kuna ine, pomwe ndidatengedwa kuyenda pamphala ikulu‡. ²¹ Tsono kuphonya kwangu pinango yangakhale mafala, yomwe ndidakuwa pakati pawo kuti: Thangwe ra kumuka kwa wakufa ndirikutongedwa lero patsogolo pa imwe”.

Paulo patsogolo pa Feliji na Drusila

²² Pamwepo Feliji, omwe akhadziwa bwino-bwino bza Njira, adaimisa nkhani aciti: “Akafika Lisiyasi, m'kulu wa acikunda, nin'dzatonga mulandu wanu”. ²³ Ndipo adauza kapita wa gulu la acikunda wa ciRoma kuti abakam'lindire, tsono akhale na ufulu pang'ono ndipo mupase mpata axamwali wace kuti amutumikire.

* **24:6** Bzakunemba bzizinji bza kale bziribe mafala yamweya: “Ndipo tikhafuna kum'tonga malingana m'temo wathu”. † **24:7** Bzakunemba bzizinji bza kale bziribe dutswa la 7. ‡ **24:20** MuciGiriki adalewa kuti Sinedriyo.

²⁴ Patapita ntsiku zinango, Feliji adabwera na mkazi wace Drusila, omwe akhali waciJuda, adacemerera Paulo ndipo adamubva kulewa bza cikhulupiriro mwa Krixtu Jezu. ²⁵ Pomwe Paulo adayamba kufotokoza bza cirungamo, bza kubziphata na bza kutongedwa kulikudza, Feliji adabva mantha ndipo adati: “Tsapano bakacoka! Ndikawona nthawe nin'kucemerera pomwe”. ²⁶ Ndipombo akhadikhira kuti Paulo animupasa kobiri, mwakuti akhambam'cemerera kawiri-kawiri acimbaceza naye.

²⁷ Patapita magole mawiri, Posiyo Fexto adapita pambuto ya Feliji. Tsono Feliji, pakufuna kukondwera aJuda, adasiya Paulo ali m'kawoko.

25

Paulo patsogolo pa Fexto m'tongi wa cigawo

¹ Ndipo Fexto atamala ntsiku zitatu mucigawo cace, adacoka kuSezareya acikwira kuyenda kuJerusalema. ² Kumweko atsogoleri wa anyantsembe na aJuda wakufunika adabwera patsogolo pace, acikasumira Paulo. ³ Adakumbira Fexto kuti awacitire nkhombo zakuwacosera Paulo kumweko amuyendese kuJerusalema, thangwe akhadacita citalo cakuti amukhalirire panjira amuphe. ⁴ Pamwepo Fexto adatawira kuti: “Paulo ali m'kawoko kuSezareya, ndipo ine-pano ndiniyenda kumweko tsapanopa. ⁵ Na tenepo anango wa atsogoleri wanu ayende na ine akalewe kumweko mathangwe yomwe anayo kuna munthuyu, penu cadidi iye adacita cinthu cakuphonya”.

⁶ Ndipo Fexto atamala nawo ntsiku zisere ayai khumi kuJerusalema, adayenda kuSezareya. Ndipo mangwana yace adakhala pa mpando wa kutongera acirewa kuti Paulo abweresedwe patsogolo pace. ⁷ Pomwe Paulo adabwera, aJuda omwe akhadafika kucokera kuJerusalema adakhoncezana m'mbali mwace, acimbamulewera mathangwe makulu mazinji, tsono iwo alibe kukwanisa kupereka umboni bwa mathangweyo. ⁸ Pamwepo Paulo adabzikhocherera aciti: “Ndiribe kuphonyera m'temo wa aJuda, nyumba ya Mulungu ayai Sezari*”. ⁹ Fexto pakufuna kukondwera aJuda, adabvunza Paulo kuti: “Iwe ulikufuna kuyenda kuJerusalema, kuti ukatongedwe patsogolo pangu na kufuna kwa mathangwe yamweya?” ¹⁰ Paulo adatawira kuti: “Tsapano ndiri patsogolo pa mphala ya Sezari, pomwe ningatongedwe. Ndiribe kucita cakuipa kuna aJuda, ninga imwe mun'dziwa bwino-bwino. ¹¹ Penu cadidi ndina thangwe lakuti ndidacita cinthu comwe cin'themera kuti ndiphedwe, ndinilamba lini kuti ndife. Tsono penu mathangwe yomwe aJuda alikundilewera ngacadidi lini, palibe omwe adabvumizidwa kuti andipereke kwa iwo. Ndirikukumbira kuti mulandu wangu ukatongedwe na Sezari!”

¹² Pamwepo Fexto watamala kubvundza akulu-akulu wa mphala yace, adati: “Imwe mwakumbira kuyenda kuna Sezari, mun'dzayenda kuna Sezari”.

Fexto an'bvundza mambo Agiripa

¹³ Ndipo zatapita ntsiku zinango, mambo Agiripa na Berenise adafika kuSezareya kukamusana na Fexto. ¹⁴ Pakuwona kuti zikhapita ntsiku zizinji kumweko, Fexto adafokotozera mambo mulandu wa Paulo aciti: “Pano pana mwamuna m'bodzi omwe Feliji adasiya m'kawoko. ¹⁵ Pomwe ndidayenda kuJerusalema, atsogoleri wa anyantsembe na akulu-akulu wa aJuda adalewa mathangwe yace, acikumbira kuti ndimutonge ninga wakuphonya.

* **25:8** Sezari: Ni kulewa kuti mambo mkulu waciRoma.

¹⁶ “Ine ndidawauza kuti ni mwambo lini wa aRoma kumanga mulandu munthu, iye akanati kuwonana na omwe alikumupasa mathangwe, acikhala na mpata wakubzikhocherera pa mathangweyo. ¹⁷ Pomwe iwo abwera na ine kuno, ndiribe kucedwa na mulandu, mangwana yace ndatakhala pa mpando wa kutongera ndidalewa kuti abweresedwe mwamunayo. ¹⁸ Tsono pomwe adaimirira omwe akham'pasa mathangwe, alibe kulewa mirandu yakuiipa yomwe ine ndikhadhira. ¹⁹ Tsono iwo akhana nkhani zinango zakutsutsana na iye za kapembedwe kawo ndipo na bza munthu m'bodzi wakucemerredwa Jesu omwe adafa kale, Paulo akhatsimikiza kuti ana moyo. ²⁰ Ine ndidataza kudziwa kuti ningadazitonga tani nkhani zimwezi. Ndipopo ndidamubvundza penu iye akhafuna kuyenda kuJerusalema kuti akatongedwe kumweko mathangwe yamweya. ²¹ Tsono Paulo atakumbira kuti alindiridwe mpaka kudzatongedwa na Sezari, ndidalewa kuti alindiridwe mpaka ine ndidzam'tumize kwa Sezari”.

²² Pamwepo Agiripa adauza Fexto kuti: “Inembo ndikhafuna kumubva mwamunayo”.

Iye adatawira kuti: “Mangwana mun'dzamubva”.

Paulo patsogolo pa Agiripa

²³ Mangwana yace, Agiripa na Berenise adabwera na ukulu bwa umambo bwace, ndipo adapita mucipinda cikulu ca kutsonkhanira pabodzi na akulu wa acikunda na amuna wambiri wa mum'zindamo. Mwakucemerredwa na Fexto, Paulo adabweresedwa. ²⁴ Pamwepo Fexto adati: “Mambo Agiripa na imwe mwentse muli pano, onani mwamunayu! M'thithi wentsene wa aJuda udandikumbira pacipande ca iye ngakhale kuJerusalema napo kuno kuSezarea, acimbakuwa kuti iye an'themera lini kukhala pomwe na moyo. ²⁵ Tsono ine ndidawona kuti iye palibe comwe adacita cakum'pasira nyathwa ya kuphedwa. Pakuti iye adakumbira kuti mulandu wace ukatongedwe na mambo m'kulu wa kuRoma, ndidakumbuka kum'tumiza kumweko. ²⁶ Tsono ine ndiribe cinthu cakutsimikizika cipande cace cakuti ndinembe kwa mambo m'kulu. Ndipopo ine ndam'bweresa patsogolo panu, maka-maka patsogolo pa imwe mambo Agiripa, kuti tikafufudza ine ndiwone cakuti ndinembe. ²⁷ Thangwe bzin'diwonesa ninga wakusaya ndzeru kuti nditumize nyam'kawoko mwakusaya kutsimikiza mirandu yace”.

26

Paulo adabzikhocherera patsogolo pa mambo Agiripa

¹ Ndipo Agiripa adauza Paulo kuti: “Iwepo un'bvumizidwa kuti ulewelewe mwakubzikhocherera”. Patsogolo pace Paulo adacita cizindikiro na manja, aciyamba kubzikhocherera adati: ² “Mambo Agiripa, ndina ufulu lero kuwonekera patsogolo panu, kuti ndibzikhocherera pa bzentse bzomwe adalewa aJuda. ³ Maka-maka thangwe mun'dziwa bwino-bwino khalidwe na nkhani zentse ziri pakati pawo. Na tenepo ndiri kukukumbirani kuti mundibvesese mwakugwesa mpfuwa.

⁴ “AJuda wentse an'dziwa kuti nimbakhala tani kuyambira ubwana bwangu, ngakhale mudziko lomwe ndidabadwa napo kuJerusalema. ⁵ Iwo ambandidziwa kuyambira kale ndipo acifuna angacite umboni, kuti ndidakhala ninga m'farisi malingana na gulu la kuteweza kwene-kwene mwambo wa kapembedwe kathu. ⁶ Tsapano ndirikutongedwa thangwe la cidikhiro cangu pa bzomwe Mulungu adapicira kuna makolo yathu. ⁷ Cimweci ni cipiciro comwe madzinda yathu khumi na mawiri yalikhudikhira kuti cicitidwe, ticimbapemba Mulungu na m'tima wentse usiku

na masikati. Imwe Mambo, ni thangwe la cidikhiro cimweco lomwe ndiriku-pasidwa mulandu na aJuda. ⁸ Thangwe ranyi imwepo mulikuwona ninga bzingakwanisike lini kuti Mulungu angalamuse wakufa?

⁹ “Inembo ndikhakumbuka kuti ningacite bzentse mwakupitana na dzina la Jezu wa kuNazareta. ¹⁰ Ndibzo cadidi bzomwe ndidacita kuJerusalema. Mwakubvumizidwa na atsogoleri wa anyantsembe, ndidaikha akrixtau azinji m'kawoko, ndipo pomwe iwo akhapasidwa nyathwa yakuphedwa, ine ndikhatawirambo. ¹¹ Kazinji ndikhambayenda m'nyumba za mapembo zentse kuti ndikawapase nyathwa, ndipo ndikhambayezere kuwaumiriza kuti anyoze Jezu. Pa kudzazidwa na ukali kwene-kwene kuna iwo, ndidadzafikira kuyenda kum'zinda wa dziko linango kuwatewera.

Paulo an'fokotoza bza kutendeuka kwace

¹² “Paulendo winango ninga yamweyale, ine ndikhayenda kuDamaxko mwakubvumizidwa na kupasidwa mphambvu na atsogoleri wa anyantsembe. ¹³ Imwe mambo, pakati-na-kati ya masikati, pomwe ndikhali panjira, ndidawona ceza kudzulu cakutoya kwene-kwene kuposa dzuwa, cikhangwerewera m'mbali mwangu na mwa omwe akhayenda na ine. ¹⁴ Ndipo tentse tidagwa pantsi. Pamwepo ndidabva fala lomwe likhandiuza mucirewedwe ca aJuda kuti: ‘Sauli, Sauli, thangwe ranyi iwepo ulikundifambira m'mbuyo? Kungingimira kumweku un'bzikweteka nako!’

¹⁵ “Pamwepo ndidabvundza kuti: Ndimwe yani, Mbuya?

“Mbuya adatawira kuti: ‘Ine ndine Jezu, omwe iwepo ulikufambira m'mbuyo. ¹⁶ Tsapano, lamuka, imirira. Ine ndawonekera kuti ndikucite wabasa na mboni wa bzomwe iwe wawona bza Ine na bzomwe nin'dzakulatiza. ¹⁷ Ine nin'dzakupulumusa kuna mbumba yako na kuna omwe ni aJuda lini, kuna omwe Ine ndirikukutuma, ¹⁸ kuti ukawafungule maso acitendeuka kucoka kum'dima kuyenda kuceza, na m'manja mwa Sathani kuyenda kuna Mulungu, kuti akatambire kulekereredwa kwa kuphonyera Mulungu na utaka pakati pa wakupambulidwa kucokera kucikhulupiriro mwa Ine’.

¹⁹ “Na tenepo, mambo Agiripa, ndidabvera cadidi maso-mphenya ya kudzulu. ²⁰ Cakuyamba ndidapalidza kuna omwe akhali muDamaxko, patsogolo pace kuna omwe akhali muJerusalema ndipo muJudeya mwentse, napombo kuna omwe ni aJuda lini, ndicimbawauza kuti abweke acitendeuka kuna Mulungu, acite mabasa yanilatiza kubweka kwawo. ²¹ Ndipopo aJuda adandiphata paNyumba ya Mulungu ndipo akhafuna kundipha. ²² Tsono mwakuthandizidwa na Mulungu mpaka ntsiku ya lero, ndipopo ndiri pano ndicimbapereka umboni ngakhale kuna wanthu wakusaya mbiri na kuna wanthu wa mbiri. Ndirikulewa lini cinthu ciri kunja kwa bzomwe adalewa apolofita na Mozeji kuti bzin'dzacitika: ²³ Kuti Krixtu an'dzaboneresedwa acidzakhala wakuyamba kumuka pakati pa wakufa, an'dzapalidza bza ceza kuna mbumba yace na kuna omwe ni aJuda lini”.

²⁴ Panthawe imweyo Fexto adagwatiza kubzikhocherera kwa Paulo, ndipo mwa kukuwa adati: “Imwe muna m'sala, Paulo! Kupfundza kwene-kwene kuli kukupengesani!”

²⁵ Tsono Paulo adatawira kuti: “Ndirikupenga lini, wakulemekezeka Fexto! Bzomwe ndirikulewa ni bza cadidi ndipo ni bza ndzeru zabwino. ²⁶ Imwe mambo mun'dziwa bwino-bwino bzinthu bzimwebzi, ndipo ningalewe padeca. Nin'dziwa cadidi kuti palibe comwe mun'saya kudziwa, thangwe palibe cidacitika pa mbuto yakubisala. ²⁷ Kodi mambo Agiripa, mumbakhulupirira apolofita? Ine nin'dziwa kuti inde”.

²⁸ Pamwepo, Agiripa adauza Paulo kuti: “Kodi imwepo munkumbuka kuti nthawe ing'ono-ng'onoyi mungandizindikirise kuti ndikhale krixtau?”

²⁹ Paulo adatawira kuti: “Nthawe ing'ono ayai ikulu, nin'kumbira Mulungu kuti mukhale ninga ine, sikuti imwe mwekha napombo wentse omwe alikundibva lero, kupambula unyolobu”.

³⁰ Ndipo mambo adaimirira, na m'kulu wa cigawo na Berenise, napombo omwe akhadakhala na iwo. ³¹ Pomwe akhacoka mucipinda cikulu akhambauzana aciti: “Munthuyu alibe kucita cakuipa cin'themera kuphedwa ayai kuikhidwa m'kawoko”. ³² Agiripa adauza Fexto kuti: “Munthuyu angadasaya kukumbira kuna Sezari, angadatsudzulidwa”.

27

Kutumizidwa kwa Paulo kuRoma

¹ Ndipo pomwe bzidatsimikizidwa kuti bzin'funika kuyenda na bote kudziko la Italia, Paulo na wam'kawoko anango adaperekedwa kuna kapitau wa gulu la acikunda wa ciRoma wakucemerredwa Juliyo, omwe akhali wa gulu likulu la acikunda wa mambo m'kulu Aguxtu. ² Tidapakira mubote la kuAdramitio, likhacoka kuti liyende likatsame magombe yanango ya cucigawo ca Aziya, ndipo tidacoka munyandza, Aristarko akhali nafe, m'bodzi wa kuTesalonika cigawo ca Masedoniya.

³ Mangwana yace, tidafika ku gombe la kutsamira mabote la Sidoni. Ndipo Juliyo, mwakuwonesa ubwino kuna Paulo, adam'bvumiza kuti awonane na axamwali wace, kuti iwo am'thandize. ⁴ Pomwe tidaguduka kumweko, tidapita na ku ntsuwa ya Xipre kuti itikhocherere condzi, thangwe cikhamenya mbali ya kutsogolo kwathu. ⁵ Ndipo tatayambuka nyanza mbali ya kuSilisia na kuPamfiriya, tidakafika kuMira, cigawo ca Lisiya. ⁶ Kumweko, kapitau wa gulu la acikunda wa ciRoma adawona bote la kuAlixandiriya lomwe likhaguduka kuyenda kuItaliya ndipo adatikwiza m'mwemo. ⁷ Tidafamba pang'ono-pang'ono m'kati mwa ntsiku zizinji ndipo tikhana mphicha kuti tifike kuKinido. Bzikhakwanisika lini kuti tipitirize kuyenda na mbali imweire, thangwe condzi cikhamenya kutsogolo kwathu. Tidapita na ku ntsuwa ya Kereta kuti itikhocherere condzi, mwa kunyang'anisana na Salimona. ⁸ Tidafamba mwakuneseka m'mphepete mwa ntsuwa ndipo tidakafika pa mbuto ikhacemerredwa Magombe Yabwino yakutsamira mabote, pafupi na mzinda wa Laseya.

⁹ Ndipo yatapita nthawe ikulu, ulendo bwa m'madzi budadzakhala bwakugosva, nakuti nthawe ya kubzimana kudya ikhadapita kale* ikhadapita kale. Ndipopo Paulo adawauza kuti: ¹⁰ “Azimbuya, ndirikuwona kuti ulendo bwathu bun'khala bwa mphicha na kudzongeka kwa bote, na mitolo ndipombo kuluzwa moyo wathu”. ¹¹ Tsono kapitau wa gulu la acikunda wa ciRoma akhabvera kuna wakufambisa na mwenekaciro wa botero, kuposa kubvera Paulo. ¹² Thangwe lakuti gombero likhalibe kuthemera kupita miyezi ya condzi, azinji adalewa kuti bzikhafunika kupitiriza ulendo bwathu, na cidikhiriro cakuti tifike kuFenise kuti miyezi ya condzi ikatipitire kumweko. Limweri likhali gombe libodzi la kutsamira mabote la kuKereta, lomwe likhadanyang'ana kumadokero licifunguka mbali ya madzere na ya madidi.

Mabimbi yakugosva

* **27:9** Ntsiku imweyi ni ntsiku ya kukumbira kulekereredwa bzakuphonyera Mulungu.

13 Pomwe condzi cakunyantsi cidayamba kumenya pang'ono, iwo adakumbuka kuti akhadabzikwanisa bzomwe akhafuna. Na tenepo adadzusa ndangula aciyenda na m'mphepete mwa Kereta. 14 Patapita nthawe pang'ono, condzi ca mphambvu kwene-kwene cakucemerredwa Cakucitunthu, cidayambira mbali ya pantsuwa. 15 Ndipo bote lidagwinyidwa na condzi, liribe kukwanisa kudimbirira na condzi, ndipo tidasiya kucapa ticitengedwa na condzico. 16 Pomwe tikhafamba mwakukhocereredwa na ntsuwa ing'ono yakucemerredwa Kauda, padawoneka mphicha kuti tikwanise kukwiza kabote mubote likulu. 17 Ndipo katakwizidwa, padacitika ciricentse kuti amange bote na bzingwe kugopa kuti lingacherere mum'cenga wa Sirte, adatereza nguwo za bote ndipo adalisiya licitondokuyenda tenepoyo. 18 Mangwana yace, atamenyedwa mwakugosva na condzi, adayamba kutaya mitolo kunja. 19 Ntsiku yacitatu, adataya bzakuphatisira m'botemo na manja yawo. 20 Ndipo dzuwa na nyenyezi zatasaya kuwoneka mwa ntsiku zizinji, condzi cikhapitiriza kumenya mwa mphambvu, pakumalizira tidakhala wakusaya cidikhiro ca cipulumuso ciricentse.

21 Pakuwona kuti wanthuwo akhadamala ntsiku zizinji nee kudya, Paulo adaimirira patsogolo pawo aciti: “Azimbuya, mungadabvera ciyeruzo cangu cakuti tireke kuguduka kuKereta bzikhali bwino, thangwe kudzongeka na kuluzaku kungadawoneka lini. 22 Ndipo tsapano nin'kuuzani kuti khalani wakulimbika, thangwe palibe m'bodzi wa imwe anifa, bote lokha ndiro lin'pfudzika. 23 Thangwe usikubu, anju wa Mulungu omwe ine ndine wace ndipo omwe nin'mbatumikira andiwonekera, acindiuza kuti: 24 ‘Paulo, leka kugopa. Bzin'funika kuti iwepo ukawonekere patsogolo pa Sezari†. Mulungu mwa nkhombo zace adakupasa moyo wa wentse omwe ali kufamba pabodzi na iwe m'madzi’. 25 Na tenepo azimbuyamwe limbani m'tima! Thangwe ine nin'khulupirira Mulungu kuti bzin'citika ninga momwe adandiuzira. 26 Tin'gwinyidwa ticikatsama pantsuwa inango”.

Kulobzika kwa bote

27 Ndipo usiku khumi na bwacinai tikhambatengedwa ticimbayenda mbali na mbali munyandza ya Adriyatiko, tsono pakati pa usiku anyakucapa adabva kuti tikhali pafupi na kunja. 28 Pomwe adathusa cakupimira, adawona kuti pakhana metru makumi matatu na zinomwe (37) zakufika pantsi‡. Patapita nthawe pan'gono adathusa pomwe cakupimira ndipo adawona zikhadasala metru makumi mawiri na zinomwe (27)§. 29 Ndipo mwa mantha kuti tingasunthisidwe kuminyala, adathusa ndangula zinai m'mambuyo mwa bote ndipo akhapemba kuti kucene. 30 Wakucapa pomwe akhayezerera kuti athawe m'bote, adabulusa kabote ka kupulumusira m'nyandza, ninga akhafuna kuthusa ndangula za kutsogolo kwa bote likulu. 31 Pamwepo Paulo adauza capitau wa gulu la acikunda wa ciRoma na acikunda kuti: “Amuna amwewa akaleka kukhala m'bote, inwepo mun'dzapulumuka lini”. 32 Na tenepo acikunda adagwata bzingwe bzomwe bzikhadamanga kabote kakupulumusira ndipo adakasiya kacyenda na madzi. 33 Pomwe kukhacena Paulo akhauza wentse kuti adye, acimbawauza kuti: “Lero zakwana ntsiku khumi na zinai zomwe mulikudikhira mucileka kudya na mantha. 34 Tsapano ine ndirikukukumbirani kuti mudye cinthu, thangwe tenepoyo mun'khala na moyo. Palibe na m'bodziyo an'dzataya

† 27:24 Sezari: Ni kulewa kuti mambo mkulu waciRoma. ‡ 27:28 Metru 37: MuBibliya la Almeida mudanemba kuti: “Vinte braças”. § 27:28 Metru 27: MuBibliya la Almeida mudanemba kuti: “Quinze braças”.

tsisi lace na libodziro". ³⁵ Atamala kulewa bzimwebzi adatenga pau acitenda Mulungu patsogolo pa wentse ndipo adaigwata aciyamba kudya. ³⁶ Wentse adalimba mitima ndipombo adayamba kudya. ³⁷ M'botemo tentse tikhalipo wanthu madzana mawiri na makumi manomwe na atanthatu (276). ³⁸ Atamala kudya mpaka kukhuta, adalulisa bote mwakuthusa tirigu m'nyandza.

³⁹ Pomwe kudacena alibe kuzindikira dziko, tsono adawona m'pamba omwe ukhana gombe, acibverana kuti bzingadakwanisika angadatsamisa bote pamwepo. ⁴⁰ Na tenepo adagwata ndangula acizisiya m'nyandza, acilekera pomwe bzingwe bza ng'ombo, ndipo adakwiza nguwo yakutsogolo kuti condzi ciguinye bote, adayenda pa gombe. ⁴¹ Tsono pomwe adafika pambuto pomwe pakhagumanira madzi adatsamisa botelo pamwepo. Ndipo lidacherera kutsogolo liciima lidataza kutekenyeke, tsono m'mbuyo mwalene lidadzongeka na mphambvu ya mabimbi. ⁴² Ndipo acikunda adakumbuka kupha anyam'kawoko, kuti paleke kuwoneka m'bodzi wa iwo omwe angayanche acithawa. ⁴³ Tsono kapitau wa gulu la acikunda wa ciRoma, pakufuna kupulumusa Paulo, adawaletsa kucita bzimwebzo. Ndipo adalewa kuti omwe an'dziwa kuyancha akhale wakuyamba kumoga acikafika kunjja. ⁴⁴ Ndipo anangowo adawauza kuti aphantirire matabwa, anango bzakubaduka bza bote. Ni tenepoyo momwe wentse adapulumukira mpaka kunjja.

28

Paulo pantsuwa ya Malita

¹ Pomwe tidafika kunjja, ndipo tidadziwa kuti ntsuwayo ikhacemerredwa Malita. ² Wakukhala pantsuwapo adaticitira bzabwino kwene-kwene. Nakuti adatigasira moto acititambira tentse, thangwe kukhabvumba ndipo kukhajejera. ³ Paulo adawola bzinkhuni. Pomwe akhabziikha pamoto, nyoka ya ululu yomwe ikhathawa kutentha, idamuluma iciphatirira kuboko lace. ⁴ Wakukhala pamwepo pomwe adawona nyoka idaphatirira pa boko lace, wina na mwanzace adalewa aciti: "Cadidi-letu munthuyu ni kambowa, thangwe wapulumuka munyanza tsono mulungu wakucemerredwa Cirungamo anim'bvumiza lini kuti akhale na moyo". ⁵ Tsono Paulo adaikunkhumulira pamoto nyokayo, alibe kucitidwa cakuipa ciri-centse. ⁶ Ndipo iwo akhadikhira kuti aniyamba kugwera ayai an'fa mwacisututu. Tsono iwo atadikhirira nthawe ikulu, nakuwona kuti palibe cakuipa comwe cikham'citikira, adacinja ndzeru aciyamba kulewa kuti iye ni m'bodzi wa milungu.

⁷ Ndipo pafupi na pamwepo pakhana mbuto yomwe ikhali ya m'kulu wa pantsuwapo wakucemerredwa Pubiliyo. Iye adatitambira acitikhongobza bwino kunyumba kwace ntsiku zitatu. ⁸ Ndipo baba wace akhadagona na akhaduwala, akhana maferu na nyathuzu. Paulo adapita m'cipinda acipemba ndipo adamusandzika manja acim'polesa. ⁹ Ndipo bzatacitika bzimwebzi, atenda anango wa pantsuwa akhambabwera acimbapolesedwa. ¹⁰ Pamwepo iwo adatilemekeza kwene-kwene, ndipo pomwe tikhaguduka adatipasa bzentse bzomwe bzikhafunika paulendo.

Kupitiriza kwa ulendo bwa Paulo

¹¹ Ndipo patapita minyezi mitatu, tidaguduka na bote la kuAlixandiriya lomwe likhadapita miyezi yacondzi pantsuwapo, ndipo botero likhace-meredwa Mirungu ya mamphase*. ¹² Tatafika ku gombe la kutsamira mabote la Sirakuza, tidakhala kumweko ntsiku zitatu. ¹³ Pamwepo tidadzaguduka ticikafika kum'zinda wa Rejiyo. Mangwana yace, condzi ca kunyantsi cidayamba kumenya ndipo mkati mwa ntsiku ziwiri tidafika kuPuteyoli. ¹⁴ Ndipo kumweko tidakagumana na abale anango acitikumbira kuti tikhale nawo m'dzinga ubodzi. Na tenepo tidakafika kum'zinda wa Roma. ¹⁵ Abale wa kumweko atabva kuti tafika, adabwera kudzagumana nafe kuThambwe la Apiyo na kuNyumba za Alendo Zitatu. Paulo pomwe adawawona, adatenda Mulungu ndipo adabva kulimbikisidwa.

Paulo kum'zinda wa Roma

¹⁶ Ndipo pomwe tidafika kuRoma, Paulo adabvumizidwa kuti akhale payekha acilindiridwa na m'cikunda m'bodzi.

¹⁷ Zatapita ntsiku zitatu, iye adacemera atsogoleri wa aJuda. Pomwe iwo adatsonkhana, Paulo adawauza kuti: “Abale wangu, napo ndiribe kuphonyera mbumba yathu ngakhale miyambo ya makolo yathu, ndidamangidwa basi kuJerusalema ndiciperekedwa kwa aRoma. ¹⁸ Iwo pomwe adamala kundibvundza akhafuna kunditsudzula, thangwe ine ndikhalibe mulandu wakuipa wakuthemera kuphedwa nawo. ¹⁹ Tsono pomwe aJuda adalamba kuti nditsudzulidwe, ndidaumirizidwa kukumbira kuti mulandu wanguyu ufike kuna Sezari, n'kulewa lini kuti ndikhana mulandu wakupasa mbumba yangu. ²⁰ Ndipopo ndakucemerani kuti ndikuwoneni ndipo ndiceze namwe. Ndamangidwa na unyolobu thangwe ra cidikhiro ca Ijirayeri”.

²¹ Pamwepo iwo adatawira kuti: “Tiribe kutambira tsamba na libodziro kuJudeya la cipande ca imwe, ndipo palibe mwandzathu na m'bodziyo wa kumweko adabwera kudzatiuza ayai kulewa bza cakuipa cipande ca imwe.

²² Tsono, tin'funa kubva kuna imwe kuti mulikukumbuka ciyani, thangwe tin'dziwa kuti mbali zentse kuna wanthu omwe alikulewa kuipa bza gulu limweri”.

Kupalidza kwa Paulo kuRoma

²³ Na tenepo adapangana ntsiku yakuti adzagumane na Paulo. Ntsiku imweyo kudabwera mbogo ikulu panyumba pomwe iye akhali. Kuyambira macibese mpaka maulo, iye akhambawafotokozera ndipo akhambawapasa umboni bwa Umambo bwa Mulungu, acimbayezera kuwazindikirisa bza Jezu kudzera mwa M'temo wa Mozeji na m'malivu ya Apolofita. ²⁴ Anango adazindikira na bzomwe iye akhalewa, tsono anango alibe kuzindikira. ²⁵ Ndipo padawoneka kusaya kubverana pakati pawo, adagonekana Paulo atalewa mafala yakuti: “Mzimu Wakucena udalewa bwino kuna makolo yanu, kudzera mwa m'polofita Izaiya:

²⁶ “Ndoko kuna mbumba iyi ndipo ulewe kuti:

Kubva mun'dzabva,
tsono mun'dzabvesesa lini cipo,
kuwona mun'dzawona,
tsono mun'dzadziwa lini cipo.

²⁷ Pakuti m'tima wa mbumba imweyi
wakhala wakuumisidwa.
Mwakusaya kufuna

* **28:11** Mirungu ya mamphase: MuBibliya la Almeida mudanemba kuti: “Dióscuros”.

adabva na makutu yawo,
 ndipo adafunga maso.
 Bzingadaleka kucitika terepoyo
 kuti aleke kuwona pomwe na maso,
 ngakhale kubva na makutu,
 kuti aleke kubvesesa na m'tima
 acitendeuka, ndipo Ine ningadawaciza'.†

²⁸ “Na tenepo, dziwani kuti cipulumuso cimweci ca Mulungu cidatumizidwa kuna omwe ni aJuda lini. Ndipo iwo an'dzabva!” ²⁹ Paulo atamala kulewa mafala yamweya, aJuda wale adaguduka acimbatsutsana kwene-kwene.‡

Magole mawiri ya kumangidwa kwa Paulo

³⁰ Ndipo Paulo adakhala panyumba yomwe akhadakumbizidwa mwa malipiro magole mawiri, kumweko akhatambira wentse omwe akhabwera kudzamuwona. ³¹ Akhambapalidza bza Umambo bwa Mulungu, ndipo akhambapfundzisa bza Mbuya Jezu Kixtu mwakulimba m'tima mwakusaya kupingizika na cinthu ciri-centse.

† **28:27** Iza 6:9-10 ‡ **28:29** Mubzakunemba bzinji bza kale dutswa limweri mulibe.

Tsamba la Paulo kuna aRoma

Mamusano

¹ dine Paulo, nyagirinya wa Krixtu Jezu, omwe ndirikunemba tsambali. Mulungu adandicemera acindipambula kuti ndikhale m'tumiki wace ndipo ndipalidze Mafala Yabwino, ² yomwe yakhadapiciridwa na Iye kalekale kudzera mwa apolofita wace mu Bzakunemba Bzakupambulidwa, ³ kucipande ca Mwana wace, omwe muthupi adacokera mudzindza la Davidi, ⁴ ndipo adacemerredwa mwana wa Mulungu mwa mzimu* wace wakucena kudzera mwa kumuka kwa wakufa, omwe ni Jezu Krixtu, Mbuya wathu. ⁵ Kudzera mwa Krixtuyo tidatambira nkhombo na utumiki thangwe ra dzina lace, kuti ticemere omwe ni aJuda lini abvere kudzera mwa cikhulupiriro. ⁶ Mwa wanthu amwewa, imwepo mun'citambo mbali ya wakucemerredwawo kuti mukhale wa Jezu Krixtu.

⁷ Kuna mwentse wakufunidwa wa Mulungu omwe muli kuRoma wakucemerredwa kuti mukhale mbumba yace,

Nkhombo na mtendere kuna imwe kudzera kuna Mulungu Baba wathu na Mbuya Jezu Krixtu.

Paulo an'funa kukawonana na abale wa magereja ya kuRoma

⁸ Pakuyamba, nin'tenda Mulungu wangu, kudzera mwa Jezu Krixtu, thangwe ra imwe mwentse, pakuti mudziko lentse cirikupalidzidwa cikhulupiriro canu. ⁹ Mulungu, omwe nimban'tumikira na m'tima wangu wentse ndicipalidza Mafala Yabwino ya Mwana wace, ni mboni yangu kuti nthawe zentse nimbakumbukira imwe ¹⁰ mumipembo yangu yentse. Nimbapemba pomwe kuti tsapano Mulungu akafuna ndikhale na m'pata wakudzakuzungirani.

¹¹ Pakuti ndirikufuna kukuwonani, kuti ndikupaseni mphatso yakudzera mwa Mzimu Wakucena kuti mukhale wakulimbika. ¹² Ibzi nkhulewa kuti, imwe na ine tikhale wakulimbikisana kudzera mwa cikhulupiriro cathu. ¹³ Abale, nin'funa kuti mudziwe kuti nthawe zizinji nimbacita citalo kuti ndidzakuwoneni, tsono nimbapingizidwa m'paka pano. Cakulinga cangu n'cakuti basa langu lidzakhale na phindu pakati panu, ninga momwe bzimbacitira kwa anango omwe ni aJuda lini.

¹⁴ Pakuti ni basa langu kupalidzira wentse, ngakhale aGiriki na omwe ni aGiriki lini, adziwi na omwe ni adziwi lini. ¹⁵ Ndipopo ndina xungu cakupalidza Mafala Yabwino kuna imwembo wa kuRoma.

¹⁶ Nin'cita lini manyazi na Mafala Yabwino, thangwe ni mphambvu ya Mulungu yapulumusa wentse omwe an'khulupirira, kuyambira aJuda, kumaliza omwe ni aJuda lini. ¹⁷ Thangwe muMafala Yabwino ndimo mum-bawonesa kuti Mulungu ambatirungamisa tani, kulungamisidwa komwe kudayamba na kumaliza kudzera mwa cikhulupiriro, ninga momwe bzi-danembedwa kuti: “Wakulungama an'dzakhala na moyo kudzera mwa cikhulupiriro†”.

Bzakuphonyera Mulungu bza wanthu

* **1:4** Ayai Mzimu. † **1:17** Aba 2:4

¹⁸ Ukali bwa Mulungu bumbawonekera kucokera kudzulu kuna wanthu wakusaya kufuna kupemba na kusaya cirungamo omwe na kusaya cirungamo kwawo ambabisa cadidi ca Mulungu, ¹⁹ pakuti bzomwe bzingadadziwika bza Mulungu, bzimbalatizidwa pakati pawo, thangwe Mulungu adabziwonesa kuna iwo. ²⁰ Kuyambira pakulengedwa kwa dziko la pantsi makhalidwe yakusaya kuwoneka ya Mulungu, mphambvu zace zakusaya kumala napombo umulungu bwace bzimwawonekera padeca mwa bzomwe Mulungu adalenga. Na bzimwebzo wanthu amwewa alibe cakatawira. ²¹ Thangwe adamudziwa Mulungu tsono alibe kumutumbiza ninga Mulungu napo kumutenda. Ndzeru zawo zidakhala zakusaya basa ndipo mdima udadzala m'mitima yawo yakupusa. ²² Iwo akhabziyesa ninga adziwi tsono adasanduka wakupusa, ²³ ndipo adacinjanisa ulemerero bwa Mulungu bwakusaya kufa na bzifanikizo bzakukondzedwa ninga munthu omwe ambafa, mbalame, bzirombo bza minyendo minai na bzakukwawa.

²⁴ Ndipopo Mulungu adapereka wanthuwo kubzakunyantsa bzomwe mitima yawo ikhakhumba, kuti anyazise thupi lawo mwa iwo okha. ²⁵ Iwo adacinja cadidi ca Mulungu na kunama, acipemba na kutumikira bzakulengedwa na Mulungu, m'mbuto ya kutumikira Mulengi, omwe ni wakusimbidwa nthawe zentse. Amen!

²⁶ Na thangwe ra bzimwebzo, Mulungu adawapereka kubzakukhumba bzakunyoza. Mwakuti akazi adafika pakusiya kucita malume ya pamphasa yacirengedwe, acicita yakusiyana na yacirengedwe. ²⁷ Ni bzibodzi-bodzi na amuna adasiyambo malume ya pamphasa na akazi, acimbasirirana wina na mwandzace. Adayamba kucita bzinthu bzamanyazi mwamuna na mwamuna, ndipo mwa iwo adatambira nyathwa ya kuthemera kuphonya kwawo.

²⁸ Ndipo pakuti iwo adalamba kum'dziwa Mulungu, Mulunguyo adawapereka mubzakukumbuka bzawo bzapezi, kuti acite bzomwe bzin'funika lini. ²⁹ Mitima yawo idadzala na kusaya cirungamo kwentse, kuipa, nkhuu na kudzonga. Idadzala na njiru, kupha, ndewo, kunama na bzakuipa. Ni wamagunkha, ³⁰ ndipo ambalewana kuipa, anyamadulanthaka wa Mulungu, wakubzikuza, mbirimi, wakusamwa, ambanyang'ana njira zakucitira bzakuipa, anyakusaya kubvera azibabawo. ³¹ Ni wakusaya ndzeru, wakusaya kukhulupirika, wakusaya lufoi na banja, wakusaya ntsisi. ³² Napo acidziwa kutonga kwa cirungamo kwa Mulungu kwakuti wanthu omwe an'cita bzinthu bzimwebzi an'themera kufa, sikuti kundopitiriza kubzicita kokha, tsono kutawirirambo anango omwe ambabzicita.

2

Mulungu ambatonga na cirungamo

¹ Tsono iwe omwe un'tonga winango, ulibe cakatawira, pakuti ulikubzimanga mulandu wekha pa bzomwe un'tonga, pakuwona kuti iwe omwe un'tonga ulikucitambo bzibodzi-bodzibzo. ² Tin'dziwa kuti kutonga kwa Mulungu kuna wale wakucita bzinthu bzimwebzi ni bwacadidi. ³ Tsono iwe munthu, omwe un'tonga winango, ucimbacitambo bzibodzi-bodzibzo, kodi un'kumbuka kuti un'dzapulumuka pa kutonga kwa Mulungu? ⁴ Pinango ulikunyoza ubwino bwace bukulu, kugwa mpfuwa na kupirira. Kodi ulikudziwa lini kuti ubwino bwa Mulungu ni bwakuti ukhumbule?

⁵ Tsono kudzera mwa kuuma kwako na m'tima wako wa makani, ulikubzithimizirira ukali kuntsiku ya ukali yakuwonesa utongi bwakulungama bwa Mulungu.* ⁶ Mulungu an'dzabwezera m'bodzi-na-m'bodzi malingana na mabasa yace. ⁷ Iye an'dzapasa moyo wakusaya kumala kwa wale omwe an'pitoriza kucita bzabwino, acinyang'ana ulemerero, ulemu na cakusaya kufa. ⁸ Tsono an'dzabweresa ukali bwace acikalipira ambirimi na wale omwe ambalamba bzakulungama acitewera bzakuipa. ⁹ Pan'dzawoneka matsautso na madede kwa wanthu wentse omwe ambacita bzakuipa, kuyambira aJuda mpaka aJuda lini. ¹⁰ Tsono Mulungu an'dzapasa ulemerero, ulemu na m'tendere kwa wentse omwe ambacita bzabwino, cakuyamba kwa aJuda kudzabwera kuna aJuda lini.† ¹¹ Thangwe Mulungu ambasankhula lini.

¹² Na tenepo wentse wale omwe adaphonyera Mulungu mwakusaya kudziwa M'temo, an'dzataika mwakusaya kudziwa M'temo ndipo wentse wale omwe adaphonya mwakudziwa M'temo, an'dzatongedwa kudzera mwa M'temomo. ¹³ Pakuti wakutondokubva M'temo ndiwo lini wakulungama pa maso pa Mulungu, tsono omwe ambabvera M'temo, amwewa ndiwo an'dzalungamisidwa. ¹⁴ Ni cadidi kuti omwe ni aJuda lini alibe M'temo, tsono pomwe iwo mwacirengedwe an'cita bzomwe M'temo unirewa, bzimbakhala m'temo kwa iwo, napo alibe M'temo. ¹⁵ Pakuti iwo ambalatiza kuti bzomwe M'temo umbalewa bzidanembedwa m'mitima mwawo, ndipo bzakukumbuka bza m'mitima mwawo bzimbatsimikiza, nthawe zinango bzimbawapasa mulandu nthawe zinango bzimbawakhocherera. ¹⁶ Bzentsenebzi bzin'dzawoneka pantsiku yomwe Mulungu an'dzatonga bzakubisala bza wanthu, kudzera mwa Jezu Krixtu‡, ninga momwe yalikulewera Mafala Yabwino yomwe ine ndirikupalidza.

AJuda na M'temo

¹⁷ Tsapano iwepo umbabziti ndiwe m'Juda, umbakhulupirira M'temo ndipo umbasamwa na Mulungu wako. ¹⁸ Iwe umbadziwa cifuniro ca Mulungu ndipo umbazindikira bzinthu bzabwino, ucimbapfundzidwa M'temo. ¹⁹ Iwe umbadziwisisa kuti ndiwe m'tsogoleri wa azimola, m'bvuniko kwa omwe ali mum'dima, ²⁰ m'pfundzisi wa anyakusaya ndzeru na misiri wa wana, ucidziwa kuti muM'temo muna udziwi bwentse na cadidi centse. ²¹ Kodi iwe omwe umbapfundzisa andzako, umbabzipfundzisambo lini iwe wekha? Iwe omwe umbapalidza kuti lekani kuba, ulikuba? ²² Umbalewa kuti lekani kucita upombo, ulikucita? Iwe omwe umbawenga bzifanikizo, ulikuba bzinthu bza m'nyumba yabzene ya mapembo? ²³ Iwe omwe umbasamwa kuti una M'temo, kodi ulikunyoza Mulungu, ucisaya kuteweza M'temo? ²⁴ Pakuti bzidanembedwa kuti: “Dzina la Mulungu lirikunyozedwa na omwe ni aJuda lini thangwe ra imwepo”§.

MuJirayeri wacadidi

²⁵ Thangwe m'sinda wa m'gwato** una phindu ungateweza M'temo, tsono ungasaya kuteweza M'temo, m'sinda wako wa m'gwato†† un'khala ulibe phindu. ²⁶ Penu wale omwe alibe kucita m'sinda wa m'gwato ambateweza M'temo, kodi an'dzakhala lini ninga wakucitidwa m'sinda wa m'gwato? ²⁷ Penu ule omwe cibadwire alibe kucita m'sinda wa m'gwato, tsono ambateweza M'temo, umweyo an'dzapasa mulandu iwe omwe una M'temo

* **2:5** Ntsiku ya ukali: Ni ntsiku ya kutonga kwakumalizira. † **2:10** MuBibliya la Almeida na la NVI ambalewa kuti aGiriki. ‡ **2:16** MuBibliya yanango yambati Krixtu Jezu. § **2:24** Iza 52:5; Eze 36:22 ** **2:25** M'sinda wa m'gwato: MuciPutikizi ambalewa “Circuncisão”, wonani mulivu la Jen 17:10-14. †† **2:25** M'sinda wa m'gwato: MuciPutikizi ambalewa “Circuncisão”.

wakunembedwa ucicitidwa m'sinda wa m'gwato tsono umbateweza lini M'temo.

²⁸ Thangwe ni muJuda lini omwe ambandobziwonesa kunja kokha, ngakhale kundocitidwa m'sinda wa m'gwato muthupi. ²⁹ Tsono m'Juda wacadidi ni ule omwe ni m'Juda mum'tima ndipo m'sinda wa m'gwato udacitikira mum'tima mwace, kudzera mwa Mzimu, sikuti mwa M'temo wakunembedwa. Kwa amwewa kutumbiza kumbacokera lini kwa wanthu tsono kwa Mulungu.

3

¹ Kodi muJuda ambaposa na ciponi, ayai m'sinda wa m'gwato una basa ranyi? ² Inde, bzina basa munjira zizinji. Maka-maka thangwe rakuti aJuda ndiwo adapasidwa mafala ya Mulungu kuti ayakoye. ³ Tsono penu anango mwa iwo alibe kukhulupirika, kodi ni kulewa kuti kusaya kukhulupirika kwawoko kungadzadzonge kukhulupirika kwa Mulungu? ⁴ Cadidi ni tenepoyo lini! Mulungu akhale wacadidi napo wanthu wentse akhale wakunama. Ninga momwe bzidanembedwa kuti:

“Mudzakhale
wakulungamisidwa
m'mafala yanu,
ndipo mudzawakonwese pomwe mun'dzatongesedwa”*.

⁵ Tsono penu kusaya kulungama kwathu kuniratiza cirungamo ca Mulungu, kodi tinirewa ciyani? Kuti Mulungu ngwakusaya kulungama pakutipasa nyathwa? (Ndirikulewa ninga munthu tenepo). ⁶ Cadidi ni tenepoyo lini! Bzingadakhala tenepo, Mulungu angadalitonga tani dziko? ⁷ Penu kunama kwangu kun'citisa kuti cadidi ca Mulungu ciwoneke padeca na kuthimizira ulemerero wace tenepoyo, thangwe ranyi nin'pasiwa nyathwa ninga wakuphonyera Mulungu? ⁸ Thangwe ranyi ndipo tin'saya kulewa ninga momwe anango ambatinamizira kuti timbalewa ticitu: “Ticite bza-kuipa kuti bzabwino bzibwere”? Kupasidwa nyathwa kwa amwewo ni kwakuthemera.

Tentse ndife wakuphonya

⁹ Tin'phata ciponi tsapano? Kodi tin'posa anango ife? Nee, na pang'onopo, tawonesha kale kuti kuyambira aJuda napo omwe ni aJuda lini, wentse alikutsogoleredwa na bzakuphonyera Mulungu. ¹⁰ Ninga bzidanembedwa kuti:

“Palibe wakulungama,
ngakhale m'bodzi,
¹¹ palibe wakubvesesa na m'bodziyo,
palibe omwe an'funa kutumbiza Mulungu.
¹² Wentsene adataika, acikhala wapezi-pezi.
Palibe omwe alikucita bzabwino,
palibe na m'bodziyo”.†
¹³ “M'kamwa mwawo ni dindi la m'thenje,
na malirime yawo ambanamiza”‡.
“Ndipo miromo yawo
ina ululu bwa nyoka”§.
¹⁴ “Miromo yawo idadzala

* 3:4 Mas 51:4 † 3:12 Mas 14:1-3, 53:1-3, Mpa 7:20 ‡ 3:13 Mas 5:9 § 3:13 Mas 140:3

- na themberero ndipo mafala yakuwawa”^{**}.
 15 “Minyendo yawo
 imbathamangira kukapha,
 16 momwe an'pita ambasiya
 kudzonga na kusauka,
 17 njira ya m'tendere
 aniidziwa lini”^{††}
 18 “Kuna iwo
 kugopa Mulungu ni kwapezi”^{‡‡}.

19 Tin'dziwa kuti bzentse bzomwe M'temo unirewa, umbalewa kuna wale omwe ali paM'temo, kuti wanthu wentse adzasaye cakutawira ndipo dziko lentse likhale na mulandu na Mulungu. 20 Nakuti palibe munthu omwe an'dzalungamizidwa na Mulungu thangwe ra kuteweza M'temo, pakuti M'temo umbadziwisa bzakuphonyera Mulungu.

Kulungamisidwa kudzera mwa cikhulupiriro

21 Tsono tsapano Mulungu atiwonesa kuti ambalungamisa tani wanthu mwakusaya M'temo ndipo M'temo na Apolofita acicitira umboni. 22 Mulungu ambalungamisa wanthu wentse kucokera mwa cikhulupiriro kwa Jezu Krixtu kuna wentse omwe an'khulupirira. Palibe tsankho, 23 pakuti wentse adaphonyera Mulungu ndipo adafundusidwa mu ulemmerero bwa Mulungu, 24 adadzalungamisidwa mwafovolo na nkhombo zace, kudzera mwa kulomboledwa komwe kun'cokera mwa Krixtu Jezu. 25 Mulungu adamupereka kuti kufa kwace§§ kukhale ntsembe yakulekerera bzakuphonya bza wanthu omwe an'khulupirira Iye, kuti alatize cirungamo cace. Pakuti na kupirira kwace alibe kupereka nyathwa thangwe ra bzakuphonya bzomwe bzidacididwa kale. 26 Tsono tsapano aniratiza cirungamo cace, kuti Iye akhale wakulungama ndipo wakulungamisa ule omwe ana cikhulupiriro mwa Jezu.

27 Tsapano ni liponi thangwe ra kubzikuza nalo? Palibe. Kodi lingadakhala thangwe liponi? Lakuteweza M'temo? Nee, tsono ni kucokera mwa cikhulupiriro. 28 Na tenepo timbadzawona kuti munthu ni wakulungamisidwa kudzera mwa cikhulupiriro, kunja kwa kuteweza M'temo. 29 Kodi Mulungu ni Mulungu wa aJuda wokha basi? Ndiyembo lini wa omwe ni aJuda lini? Inde, ndiyembo wa omwe ni aJuda lini, 30 pakuwona kuti Mulungu ni m'bodzi yekha, omwe an'dzalungamisa mwa cikhulupiriro omwe adacididwa m'sinda wa m'gwato^{***} na omwe alibe kucitidwa^{†††}. 31 Tsono tapfudza M'temo kudzera mwa cikhulupiriro? Cadidi ni tenepoyo lini! Koma tirikutsimikiza M'temo.

4

Abrahamu adalungamisidwa kudzera mwa cikhulupiriro

1 Tsono kwa Abrahamu, kholo lathu mwa thupi, tingalewe kuti adapasiwa ciyani? 2 Nakuti penu Abrahamu adalungamisidwa kudzera mwa mabasa, iye anaco cakuti angabzikuze, tsono sikuti pamaso pa Mulungu. 3 Bzakunembedwa bzimbalewa ciyani? “Abrahamu adakhulupirira Mulungu, ndipopo Mulungu adamuyesa wakulungama”^{*}.

^{**} 3:14 Mas 10:7 †† 3:17 Iza 59:7; Iza 59:8 ‡‡ 3:18 Mas 36:1 §§ 3:25 M'maBibliya ya ciPutikizi yambalewa “Mulopa wace”. ^{***} 3:30 Omwe adacididwa m'sinda wa m'gwato ni aJuda. ††† 3:30 Amwewa ni wale omwe ni aJuda lini. ^{*} 4:3 Jen 15:6

⁴ Pakuti malipiro ya munthu omwe an'phata basa yaniyesedwa lini ninga ya ulere, tsono ninga mangawa. ⁵ Tsono kwa ule omwe an'phata lini basa, acikhulupirira Mulungu omwe anirungamisa wakusaya kupemba, cikhulupiriro cace cimbawonesa kuti ngwakulungama. ⁶ Davidi alikulewa bzipodzi-bodzi, pomwe anirewa bza kudalisidwa kwa munthu omwe Mulungu animuyesa wakulungama, napo alibe mabasa:

⁷ “Ni wakudalisidwa wale omwe adalekereredwa
kuchola M'temo kwawo,
ndipo kuphonyera Mulungu kwawo kudampsinkhidwa!

⁸ Ni wakudalisidwa ule
omwe Mbuya cipo animupasa lini thangwe†!”

⁹ Kudalisidwa kumweko ni kwa wale okha omwe adacididwa m'sinda wa m'gwato ayai ni kwa walembo omwe alibe kucitidwa m'sinda wa m'gwato? Talewa kale cipande ca Abrahamu cikhulupiriro cace cidawonedwe kuti ngwakulungama. ¹⁰ Kodi bzidam'citikira nthawe iponi? Atacididwa kale m'sinda wa m'gwato ayai akanati kucitidwa? Bziribe kucitika atacididwa m'sinda wa m'gwato nee, tsono bzidacitika akanati! ¹¹ Ndipo Abrahamu adacididwa cizindikiro ca m'sinda wa m'gwatooyo, ninga citsimikizo ca cirungamo comwe iye akhanaco mwa cikhulupiriro akanati kucitidwa m'sinda wa m'gwato. Na tenepo iye ndiye baba wa wentse omwe an'khulupirira napo iwo alibe kucitidwa m'sinda wa m'gwato, kuti iwo ayesedwembo wakulungama. ¹² Ndipo ni babambo wa omwe adacididwa m'sinda wa m'gwato, sikuti m'sinda wa m'gwato okha, tsono ambafambambo munjira ya cikhulupiriro, yomwe baba wathu Abrahamu adafamba akanati kucitidwa m'sinda wa m'gwato.

¹³ Ni thangwe lini ra M'temo kuti Abrahamu na dzindza lace adatambira cipiciro cakuti dziko lin'dzakhala utaka bwace, tsono ni thangwe ra cirungamo cakucokera mu cikhulupiriro. ¹⁴ Nakuti penu omwe an'teweza M'temo ni wautaka, cikhulupiriro ciribe basa, ndipo cipiciro ni capezi. ¹⁵ Thangwe M'temo umbabweresa ukali, tsono pomwe palibe m'temo palibe kuchola m'temo.

¹⁶ Na tenepo cipiciro cimbacokera mwa cikhulupiriro, kuti cikhale malingana na nkhombo, kuti cikhale cakutsimikizika kwa dzindza lentse la Abrahamu, sikuti omwe ali pa M'temo okha, tsono walembo omwe ana cikhulupiriro comwe Abrahamu akhanaco. Iye ni baba wa ife tentse. ¹⁷ Ninga bzidanembedwa kuti: “Ndirikuikha baba wa madziko mazinji”‡. Iye ni baba wathu pamaso pa Mulungu, omwe iye adakhulupirira, Mulungu omwe ambapasa moyo kuna wakufa ndipo ambacemera bzinthu bzomwe pakhalibe kuti bziwoneke.

¹⁸ Napo pakhalibe cidikhiro, Abrahamu adakhulupirira na cidikhiro kuti adzakhale baba wa madziko mazinji, ninga momwe bzikhadalewedwa kwa iye kuti: “Tenepa lin'dzakhala dzindza lako”§. ¹⁹ Alibe kuneta kukhulupirira, napo akhadziwa kuti manungo yace yakhadamala, pakuti akhana magole pafupi-fupi dzana libodzi (100), ndipo nthumbo ya Sara ikhadafungambo. ²⁰ Napo bzikhali terepo, Abrahamu alibe kupenula ngakhale kusaya kukhulupirira cipiciro ca Mulungu, tsono adakhwimimidwa mwa cikhulupiriro cace ndipo adapasa ulemmerero Mulungu, ²¹ acidziwisisa kuti Mulungu ana mphambvu zakucita bzomwe adapicira. ²² Na bzimwebzo: “Iye adayesedwa kuti ni wakulungama”**. ²³ Mafala yakuti “Adayesedwa

† 4:8 Mas 32:1-2 ‡ 4:17 Jen 17:5 § 4:18 Jen 15:5 ** 4:22 Jen 15:6

kuti ni wakulungama” yalibe kunembedwera Abrahamuyo yekha, ²⁴ tsono yadanembedwerambo ife omwe Mulungu an'dzatiyesa wakulungama, omwe tin'khulupirira Mulungu, omwe adalamusa Mbuya wathu Jezu kwa wakufa. ²⁵ Iye adaperekedwa kuti aphedwe thangwe ra bzakuphonya bzathu, ndipo adamuka kwa wakufa kuti tirungamisiidwe.

5

Mtendere na Mulungu

¹ Tsono pakuti talungamisiidwa kudzera mwa cikhulupiriro, tina mten-dere na Mulungu mwa Mbuya wathu Jezu Krixtu. ² Kudzera mwa Iye tidakhala na m'pata wa nkhombo kucokera mwa cikhulupiriro. Ni mwa nkhombo imweyi momwe tsapano tiri ciriri, ndipo tin'samwa pacidikhiro ca ulemerero wa Mulungu. ³ Ni bzimwebzi lini bzokha, tsono timbasamwambo m'mabvuto, thangwe timbadziwa kuti mabvuto yambabweresa kupirira, ⁴ kupirira kumbabweresa makhalidwe yakutawiridwa ndipo makhalidwe yakutawiridwa yambabweresa cidikhiro. ⁵ Cidikhiro cimbabweresa lini manyazi, thangwe Mulungu adathulula lufoi lace m'mitima mwathu kudz-era mwa Mzimu Wakucena omwe Iye adatipasa.

⁶ Nakuti pomwe ife tikhali wakuwofoka, Krixtu adafera atazi pan-thawe yomwe Mulungu akhadatala. ⁷ Ni bzakunesa kuti pangawoneke munthu an'fera wakulungama, penu pinango winango angakhwimike kufera munthu wabwino. ⁸ Tsono Mulungu adalatiza lufoi lace kuna ife tenepa: Pomwe ife tikhaphonyera Mulungu, 14 Krixtu adatifera.

⁹ Ndipo tsapano pomwe talungamisiidwa na mulopa wace*, cadidi-retu Iye an'dzatipulumusa mu ukali bwa Mulungu! ¹⁰ Penu ife pomwe tikhali anyamadulanthaka wa Mulungu tidayanjanisiidwa na Iye kudz-era impfa ya mwana wace, tsapano pomwe tayanjanisiidwa cadidi-retu tin'dzapulumusiidwa na moyo wace! ¹¹ Ni bzimwebzo lini bzokha, napombo timbasamwa na Mulungu, kudzera mwa Mbuya Jezu Krixtu, mwa omwe tsapano tidatambira ciyanjano.

Adamu na Krixtu

¹² Pakuti ninga kuphonya kudabwera mudziko thangwe ra munthu m'bodzi, ndipo kuphonyako kudabweresa impfa, tenepoyo impfa idafikira wanthu wentse, thangwe wentse adaphonyera Mulungu. ¹³ Thangwe pomwe M'temo ukhanati kuperekedwa, kuphonyera Mulungu kukhalipo kale padziko. Tsono kuphonyera Mulungu kumbalewengedwa lini komwe kulibe M'temo. ¹⁴ Tsono impfa idatonga kuyambira nthawe ya Adamu mpaka Mozeji, napombo kuna wale omwe akhalibe kuphonyera Mulungu ninga kuchola M'temo kwa Adamu, omwe akhandendemezedwa na ule omwe an'dzabwera.

¹⁵ Tsono mphatso na kuphonyera Mulungu bziribe kulingana. Pakuti penu azinji adafa thangwe ra kuphonyera Mulungu kwa munthu m'bodzi yekha, cadidi-retu nkhombo za Mulungu, na mphatso ya fovolo ya munthu m'bodzi yekha, Jezu Krixtu, zidawanda kuna azinji. ¹⁶ Mphatso ya Mu-lungu na mphicha yakucokera kwa kuphonya kwa munthu m'bodzi yekha, bzingalinganiziidwa lini. Thangwe kutongesedwa kudabwera na kuphonya kubodzi ndipo kudabweresa nyathwa, tsono mphatso idafika pambuyo pa bzakuphonyera Mulungu bzinji ndipo idabweresa kulungamisa. ¹⁷ Penu na kuphonya kwa munthu m'bodzi ndipo kudzera mwa iye impfa idatonga,

* 5:9 Na mulopa wace: Bzinirewa na kukhomereredwa kwa Jezu pamtanda.

wale omwe an'tambira kuna Mulungu nkhombo zakuwanda na mphatso ya cirungamo, cadidi-retu an'dzatonga m'moyo upsa kudzera mwa munthu m'bodzi yekha, Jezu Krixtu.

¹⁸ Na tenepo, ninga kuphonyera Mulungu kwa m'bodzi kudabweresa nyathwa kwa wanthu wentse, tenepoyombo basa libodzi lakulungama lidabweresa kulungamisa kupasa moyo kwa wanthu wentse. ¹⁹ Pakuti ninga kudzera mwa kusaya kubvera kwa m'bodzi azinji adakhala wakuphonyera Mulungu, terepoyombo kudzera mwa kubvera kwa munthu m'bodzi azinji an'dzakhala wakulungamisidwa.

²⁰ M'temo udaikhidwa kuti bzakuphonya bzithimiziridwe. Tsono pomwe kuphonyera Mulungu kudathimizirika, nkhombo zidawanda kunyanya. ²¹ Bzidacitika kuti, ninga momwe kuphonyera Mulungu kudatonga na kubweresa impfa, tenepoyombo nkhombo za Mulungu zitonge kudzera mwa cirungamo kuti zipereke moyo wakusaya kumala, kudzera mwa Mbuya wathu, Jezu Krixtu.

6

Moyo upsa mwa Krixtu

¹ Tinirewanyi tsapano? Tipitirize na kuphonyera Mulungu kuti nkhombo ziwande? ² Ni tenepoyo lini! Ife omwe tidakhala ninga wakufa ticireka kuphonyera Mulungu, tingapitirize tani kukhala mukum'phonyeramo? ³ Kodi imwepo mun'dziwa lini kuti ife tentse omwe tidabatizidwa mwa Jezu Krixtu, tidabatizidwa muimpfa yace? ⁴ Pakuti tidaikhidwa m'thenje pabodzi na Iye mu impfa kudzera mwa ubatizo kuti ninga momwe Krixtu adalamusidwa kwa wakufa kudzera mwa ulemerero bwa Baba, tenepoyombo ife tikhale na moyo upsa.

⁵ Penu kudzera mwa kulinganira na impfa yace, tidaphatanizidwa na Iye, ni cadidi-retu mwa kulinganira na kulamusidwa kwace kwa wakufa tin'dzaphatanidzidwambo. ⁶ Pakuti tin'dziwa kuti makhalidwe yathu ya kale yadakhomereredwa naye pabodzi, kuti kufuna kuphonya kwa thupi kupfudzidwe, ndipo tireke kukhala pomwe anyagrinya wa kuphonyera Mulungu. ⁷ Thangwe omwe adafa, adalungamisidwa kwa bzakuphonyera Mulungu.

⁸ Tsapano, penu tidafa pabodzi na Krixtu, tin'khulupirira kuti tin'dzakhalambo na moyo pabodzi na Iye. ⁹ Pakuti tin'dziwa kuti, atalamusidwa kwa wakufa, Krixtu an'dzafa lini pomwe. Impfa iribe mphambvu pomwe kuna Iye. ¹⁰ Pakuti kufa kwace ni kuti Iye adafera bzakuphonyera Mulungu kabodzi mwakumalizeratu, tsono moyo wace ni kuti Iye ana moyo udaperekedwa kuna Mulungu.

¹¹ Ni bzibodzi-bodzi na imwembo, bziyeseni ninga wakufa kuna kuphonyera Mulungu, tsono wamoyo kuna Mulungu mwakuphatana na Krixtu Jezu. ¹² Na tenepo kuphonyera Mulungu kuleke kutonga m'mathupi yanu yomwe yambafa, kuti imwepo muleke kuteweza bzakufuna bzace. ¹³ Lekani kupereka bziwalo bza mathupi yanu kwa kuphonyera Mulungu, ninga bzombo bzakucitisa bzakusaya kulungama. Tsono imwepo bziperekeni kwa Mulungu ninga wakumuka mwa wakufa, ndipo bziwalo bzanu bziperekeni kwa Mulungu ninga bzombo bzakucitisa bza cirungamo. ¹⁴ Pakuti kuphonyera Mulungu kun'dzakukundani lini, thangwe imwe mulikutongedwa lini na m'temo, tsono na nkhombo.

Anyagirinya wa cirungamo

¹⁵ Ndiye tani tsapano? Kodi tipitirize kuphonyera Mulungu, thangwe tiri kutongedwa lini na M'temo, tsono na nkhombo? Ni tenepoyo lini! ¹⁶ Kodi imwepo mun'dziwa lini kuti pomwe imwe mun'bzipereka kuna winango kuti mum'tumikire ninga anyagirinya, mumbakhala anyagirinya wa omweyo omwe mun'bvera, anyagirinya wa kuphonyera Mulungu komwe kuniyendesa kuimpfa, ayai wa kubvera komwe kuniyendesa kwa kulungamisa? ¹⁷ Tsono titende Mulungu, thangwe napo imwepo mukhali anyagrinya wa kuphonyera Mulungu, mudadzakhala wakubvera na m'tima wentse mapfundziro yomwe mudapfundzidwa. ¹⁸ Imwepo mudat-sudzulidwa mu kuphonyera Mulungu, ndipo mudasanduka anyagirinya wa cirungamo.

¹⁹ Ndirikulewa ninga munthu, thangwe ra kusaya kubvesesa kwanu. Imwepo mudapereka bziwalo bzanu kwa unyagirinya bwa bzakunyantsa na bzakuipa bzomwe bzimbaipisa, tsapano perekani bziwalo bzanu bzi-tumikire cirungamo kuti bzikhale bzakucenesedwa. ²⁰ Pomwe imwepo mukhali anyagirinya wa kuphonyera Mulungu, mukhali wakutsudzuka kucirungamo. ²¹ Tsono ni phindu ranyi lomwe mudakwanisa Panthawe imweyo? Ni bzinthu bzomwe tsapano mulikucita nabzo manyazi, nakuti kumalizira kwabzene ni impfa! ²² Koma tsapano pomwe imwepo mudatsudzulidwa kwa bzakuphonyera Mulungu, ndipo mudasanduka anyagrinya wa Mulungu, phindu lomwe mun'kwanisa limbayendesa kwa kucena mtima, ndipo kumalizira kwace ni moyo wakusaya kumala. ²³ Thangwe malipiro ya kuphonyera Mulungu ni impfa, tsono mphatso ya fovolo ya Mulungu ni moyo wakusaya kumala mwa Krixtu Jezu, Mbuya wathu.

7

Fanizo la banja

¹ Abale wangu, ndirikulewa na imwe ninga wanthu omwe ambadziwa M'temo. Kodi imwepo mundziwa lini kuti M'temo umbatonga munthu pokhapokha akana moyo? ² Mwa citsandzo, mkazi wakulowodwa ni wakumangidwa mwa m'temo na mwamuna wace pomwe iye ana moyo. Tsono penu mwamuna anifa, mkaziyo an'khala wakutsudzuka pa m'temo wa m'banja. ³ Pamwepo, penu iye an'kalowodwa na mwamuna winango, pomwe mwamuna wace akana moyo, an'dzacemerredwa puta. Tsono penu mwamuna anifa, iye an'dzakhala wakutsudzuka mum'temoyo, ngakhale kuti adzalowodwe na mwamuna unango, an'dzacemerredwa lini puta.

⁴ Ni bzi bodzi-bodzimbo na imwepo abale wangu, mudafa mu M'temo kudzera mwa thupi la Krixtu, kuti mukhale wa winango, Ule omwe adalamusidwa kwa wakufa, mwakuti tidzabalire bzisapo Mulungu. ⁵ Pakuti pomwe tikhakhala wakubvera thupi, bzakufuna-funa bzakuphonyera Mulungu bzomwe bzi dalamusidwa na M'temo bzi khaphata basa muthupi mwathu, mwakuti tikhabalira bzisapo impfa. ⁶ Tsono tsapano, tatafa mubzire bzomwe kale-kale bzi khatimanga, tidatsudzulidwa mu M'temo, kuti titumikire Mulungu mwa njira ipsa mwakuteweza Mzimu Wakucena, ndipo sikuti mwa njira yakale mwa kuteweza m'temo wa kunembedwa.

M'temo na kuphonyera Mulungu

⁷ Tinirewa ciyani tsapano? Kodi M'temo ni kuphonyera Mulungu? Cadidi ni tenepoyo lini! N'cadidi, ine ningadadziwa lini kuti kuphonyera Mulungu n'ciyani, pangadakhala palibe M'temo. Pakuti ningadadziwa lini kuti kusirira n'ciyani, M'temo ungadasaya kulewa kuti: “Leka

kusirira”*. ⁸ Tsono kuphonyera Mulungu kudakhala na m'pata kudzera mwa M'temo, ndipo kudabala m'kati mwangu bzakufuna-funa bzentse bzakusirira. Pakuti mwakusaya M'temo kuphonyera Mulungu ni kwakufa. ⁹ Kale ine ndikhakhala mwakusaya M'temo, tsono pomwe bzakutonga bzidaikhidwa, kuphonyera Mulungu kudakhala na moyo, ndipo ine ndidafa. ¹⁰ Ndidadzazindikira kuti bzakutonga bzidaikhidwabzo kuti bzibwerese moyo, cadidi bzidabweresa impfa. ¹¹ Pakuti kuphonyera Mulungu, pomwe kudawona m'pata kudzera mwa bzakutonga kudandipumpsa, ndipo kudzera mwa bzakutongabzo kudandipha.

¹² N'cadidi M'temo ni wakucena, ndipo cakutonga ni cakucena, cakulungama ndipo cabwino. ¹³ Kodi bzabwino bzire bzasanduka impfa kwa ine? Ni tenepoyo lini! Tsono kuti kuphonyera Mulungu kuwoneke ninga kuphonyera Mulungu, iko kudabweresa impfa kwa ine kudzera mwa comwe cikhali cabwino, mwakuti kudzera mwa cakutonga kuphonyera Mulungu kuwoneke kuti ni kwakuipa kwene-kwene.

¹⁴ Tin'dziwa kuti M'temo ni wa uzimu, tsono ine ndine wa thupi, pakuti ndidagulisidwa ninga nyagrinya wa kuphonyera Mulungu. ¹⁵ Nimbabvesesa lini bzomwe nimbacita. Nakuti nimbacita lini bzomwe nimbafuna, tsono bzomwe bzimbandinyantsira. ¹⁶ Ndipo penu nimbacita bzomwe nimbafuna lini, nin'tawira kuti M'temo ni wabwino. ¹⁷ Pamwepo, omwe ambacita bzimwebzi ndine lini pomwe, tsono kuphonyera Mulungu komwe kumbakhala m'kati mwa ine. ¹⁸ Nin'dziwa kuti mwa ine, ndiko kulewa kuti, m'thupi mwangu, mulibe bzabwino. Thangwe nimbafuna kucita bzomwe ni bzabwino, tsono nimbakwanisa lini kubzicita. ¹⁹ Pakuti nimbacita lini bzabwino bzomwe nimbafuna, tsono bzakuipa bzomwe nimbafuna lini kucita, bzimwebzo ndibzo nimbapitiriza kucita. ²⁰ Tsono, penu nimbacita bzomwe nin'bzifuna lini, ndine-pano lini omwe nimbacita, koma kuphonyera Mulungu komwe kumbakhala mwa ine.

²¹ Tenepo nimbawona kuti bzomwe bzin'bandicitikira pomwe nin'funa kucita cabwino, cakuipa cimbakhala nande. ²² Pakuti m'kati mwa m'tima wangu nimbafuna M'temo wa Mulungu. ²³ Tsono nimbawona m'temo unango omwe uli mu bziwalo bzangu, ucimbamenyana na M'temo omwe uli mu m'tima mwangu. M'temoyo umbandisandusa nyam'kawoko wa m'temo wa kuphonyera Mulungu omwe uli m'bziwalo bzangu. ²⁴ Munthu wakubonera ine! Mbani an'dzanditsudzula muthupi la impfayi? ²⁵ Nin'tenda Mulungu mwa Mbuya wathu Jezu Krixtu! Pakuti ine-pano mwa m'tima, ndine nyagirinya wa M'temo wa Mulungu, tsono mwa thupi nin'tumikira m'temo wa kuphonyera Mulungu.

8

Moyo mwa Mzimu

¹ Na tenepo, tsapano palibe kumanga mulandu kuna omwe ambakhala mwa Krixtu Jezu, ² thangwe kudzera mwa Krixtu Jezu m'temo wa Mzimu wakupasa moyo wanditsudzula mu m'temo wa kubweresa kuphonyera Mulungu na impfa. ³ Pakuti, bzire bzomwe M'temo ukhakwanisa lini kucita thangwe ra kusaya mphambvu kwa thupi, Mulungu adabzicita pakutumiza mwana wace caiye wakulingana na munthu wakuphonyera Mulungu ninga tsembe ya bzakuphonya. Na tenepo adamalisa bzakuphonyabzo mu thupi. ⁴ Bzidacitika bzimwebzo kuti malamulo yakulungama ya M'temo

* **7:7** Eks 20:17; Deu 5:21

yakwanirisidwe mwa ife, omwe timbafamba lini mwa kutewezera thupi, koma mwakutewezera Mzimu.

⁵ Omwe ambafamba mwa kutewezera thupi mitima yawo imbafuna bzinthu bza thupi, tsono omwe ambafamba mwa kutewezera Mzimu Wakucena, mitima yawo imbafuna bzinthu bza Mzimu Wakucena. ⁶ Bzakukumbuka bza thupi bzimbabweresa impfa, tsono bzakukumbuka bza Mzimu bzimbabweresa moyo na mtendere. ⁷ Bzakukumbuka bza thupi ni bzakuwengana na Mulungu, thangwe bzin'bvera lini M'temo wa Mulungu, ndipo bzingacite lini. ⁸ Ndipo omwe ambatewezera thupi an'kwanisa lini kukondweresa Mulungu.

⁹ Tsono imwe mulikuteweza lini thupi koma Mzimu Wakucena, penu cadidi Mzimu wa Mulungu umbakhala mwa imwe. Ndipo, penu munthu alibe Mzimu wa Krixtu, omweyo ngwa Krixtu lini. ¹⁰ Tsono penu Krixtu ali mwa imwe, napo thupi ndakufa, thangwe ra bzakuphonya, tsono Mzimu Wakucena umbakupasani moyo thangwe ra kulungamisidwa. ¹¹ Ndipo penu Mzimu wa Ule omwe adalamusa Jezu kwa wakufa umbakhala mwa imwe, Iye omwe adalamusa Krixtu kwa wakufa an'dzapasambo moyo mathupi yanu yomwe yambafa kudzera mwa Mzimu wace omwe umbakhala mwa imwe.

¹² Na tenepo abale, tina mangawa sikuti kwa thupi kuti tifambe ticitewezera bza thupiro. ¹³ Nakuti mukafamba mucitewezera bza thupi mun'dzafa, tsono penu mun'tewezera bza Mzimu muciphesa mabasa ya thupi, mun'dzakhala na moyo. ¹⁴ Thangwe wentse omwe an'tsogoleredwa na Mzimu wa Mulungu ni wana wa Mulungu. ¹⁵ Pakuti imwepo mulibe kutambira m'zimu wakukucitani anyagirinya kuti mugope papsa, tsono mudatambira Mzimu omwe udakuyanyani ninga wana, kudzera mwa iwo timbacemera: “Aba, Baba”.* ¹⁶ Iwo M'zimuyo umbacitira umboni m'zimu wathu kuti ife ndife wana wa Mulungu. ¹⁷ Penu ndife wana ni kulewa kuti ndife anyautaka, anyautaka wa Mulungu ndipo anyautaka pabodzi na Krixtu. Penu cadidi timbabonera pabodzi na Iye, tin'dzatambirambo ulemerero pabodzi na Iye.

Ulemerero bwakutsogolo

¹⁸ Ine nin'kumbuka kuti kubonera kwathu kwa ntsiku zino kunganden-demezedwe lini na ulemerero bomwe bun'dzawonesedwa mwa ife kutso-goloku. ¹⁹ Bzakulengedwa bzentse bzin'dikhira na cifundo centse, kuti wana wa Mulungu adzawonesedwe. ²⁰ Pakuti bzakulengedwa bzikutongedwa na bzakusaya basa, sikuti mwakufuna kwabzene, tsono thangwe ra kufuna kwa Ule omwe adatonga bzimwebzo, ²¹ mwakudikhira kuti bzakulenged-wabzo bzin'dzakhala bzakulomboledwa mu unyagirinya bwa kubvunda, bzicidzatambira ufulu buna ulemerero bwa wana wa Mulungu.

²² Tin'dziwa kuti bzakulengedwa bzentse bzikubula na kuwawidwa kwa kubala mpaka lero. ²³ Ndipo sikuti bzakulengedwa bzokha, tsono na ifembo, omwe tina Mzimu ninga mphatso yakuyamba, timbabuula m'kati mwathu ticimbadikhira na cifundo centse kuyanyidwa kwathu ninga wana na kulomboledwa kwa thupi lathu. ²⁴ Nakuti mwa cidikhiro cimweco tidapulumusidwa, tsono cidikhiro comwe ciniwoneka ni cidikhiro lini. Mbani omwe an'dikhira cinthu comwe ciniwoneka? ²⁵ Tsono penu tin'dikhira cinthu comwe tiniciwona lini, tin'cidikhira mwakupirira.

* **8:15** *Aba: MuciAramaiko ni kulewa kuti baba. CiAramaiko ndico cikhali cirewedwe ca Jezu.*

²⁶ Ni bzipodzi-bodzi Mzimu Wakucena umbatithandiza pakuwofoka kwathu, nakuti tin'dziwa lini kupemba mwakufunikira, tsono M'zimuyo umbatipembera na kubuula kwakusaya kuleweka. ²⁷ Ndipo Mulungu omwe ambawona m'kati mwa m'tima ambadziwa cakulinga ca Mzimu, thangwe Mzimu umbapemberera wakucena malingana na cifuniro ca Mulungu.

²⁸ Tin'dziwa kuti Mulungu ambaphatisa basa bzinthu bzentse kuti bzipwerese ubwino kuna wale omwe ambam'funa, wale omwe adacemerredwa na cakulinga cace. ²⁹ Pakuti wale omwe Mulungu akhadasankhula kale, adawapambula kuti akhale mwakulingana na mawonekedwe ya Mwana wace, kuti Mwanaceyo akhale wakuyamba pakati pa abale azinji. ³⁰ Ndipo wale omwe akhadasankhula kale, adawacemerambo. Ndipo omwe adacemera, adawalungamisambo. Ndipo omwe adalungamisa, adawapasambo ulemerero.

Lufoyi la Mulungu

³¹ Kodi tinirewanyani pa bzinthu bzipwebzi? Penu Mulungu ali mbali yathu, mbani an'dzaticunda? ³² Ule omwe alibe kulamba kutipasa Mwana wace caiye, tsono adam'pereka thangwe ra ife tentse, angadzaleke tani kutipasa pabodzi na Iye bzinthu bzentse mwankhombi? ³³ Kodi mbani an'dzapasa mulandu kwa wakusankhulidwa wa Mulungu? Mulungu ndiye ambalewa kuti mbakulungama. ³⁴ Kodi mbani an'dzawamanga mulandu? Ni Krixtu Jezu omwe adafa, maka-maka omwe adamuka kwa wakufa, ali kuboko ladidi la Mulungu, ndipo ambapembererambo ife. ³⁵ Kodi mbani an'dzaticimwazanisa mulufoyi la Krixtu? Mabvuto kodi, ayai mphicha, kufambiridwa mbuyo, njala, usiwa, bzakugosva, pinango kuphedwaa? ³⁶ Ninga bzipanembedwa kuti:

“Thangwe ra lifoi na Imwe
ntsiku zentse amba funa kutipha.
Timbayesedwa
ninga mabira
yakuyenda kukaphedwa”†.

³⁷ Tsono pabzinthu bzentsenebzo ndife wakuposa akundi, kudzera mwa Ule omwe adatifuna. ³⁸ Nakuti nin'dziwisisa cadidi kuti ngakhale impfa ayai moyo, anju napo mizimu yakuipa, ngakhale bza tsapano ayai bza m'tsogolo, napo mphambvu zinango, ³⁹ ngakhale bzapadzauulu ayai bzapantsi, napo cinthu cinango cakulengedwa cingadzakwanise kutimwazanisa mulufoyi la Mulungu lomwe liri muna Mbuya wathu, Krixtu Jezu.

9

Mulungu na mbumba yace yakusankhulidwa

¹ Ndirikulewa cadidi mwa Krixtu, ndiri kunama lini. Bzakukumbuka bza mum'tima mwangu bziprikutsimikiza mwa Mzimu Wakucena kuti ² ndina m'sunamo ukulu na kuwawidwa kwakusaya kumala mum'tima mwangu. ³ Nakuti ine ningadafuna kutembereredwa na Mulungu ndicimwazana na Krixtu, bzipingadakhala kuti bzipin'bwera phindu kuna abale wangu omwe ni wa m'tundu wangu, ⁴ mbumba ya Ijirayeri. Iwo adayanyidwa ninga wana. Bzomwe adatambira ni Ulemerero bwa Mulungu, mipangano, kupasidwa kwa M'temo, kutumbiza mu Nyumba ya Mulungu na mipiciro. ⁵ Yawo ni makolo yakutoma, ndipo Krixtu ni wa dzindza lawo mu thupi. Umweyo

† 8:36 Mas 44:22

ni Mulungu padzaulu pa wentse, atumbizidwe kwakuyenda na kuyenda! Ameni.

Kulambidwa kwa Ijirayeri kun'kwanirana lini na mipiciro ya Mulungu

⁶ Mbatireke kukumbuka kuti cipicira ca Mulungu cidakhala cakusaya basa. Pakuti ni wentse lini wa dzindza la Ijirayeri omwe ni aIjirayeri. ⁷ Napo akhali wa dzindza la Abrahamu, sikuti wentse adakhala wana wa Abrahamu. Tsono bzidanembedwa kuti: “Dzindza lako lin'dzalewengedwa kucokera mwa Izaki”*. ⁸ Bzimwebzi ni kulewa kuti, omwe anirewengedwa ninga wana wa Abrahamu caiwo ni wale omwe adabadwa mwa cipiciro ca Mulungu, sikuti wale omwe adabadwa mwa thupi. ⁹ Thangwe fala la cipiciro ndiri: “Panyengo ninga ino nin'dzabwera ndipo Sara an'dzakhala na mwana”†.

¹⁰ Ndipo bziribe kucitika tenepa kwa iye yekha, tsono kwa Rebekambo. Adabala wana awiri wa mamphese wa baba m'bodzi, baba wathu Izaki. ¹¹ Ndipo wanawo akhanati kubalidwa, ngakhale kucita cabwino ayai cakuipa, (kuti cakulinga ca Mulungu ca kusankhula mwana m'bodzi cipitirize, ¹² sikuti kudzera mwa mabasa nee, tsono kwa Ule omwe an'cembra) Mulungu adauza Rabeka kuti: “M'kulu an'dzatumikira m'ng'ono”‡. ¹³ Ninga bzidanembedwa kuti: “Ndafuna Jakobo, tsono ndalamba Ezau”§.

¹⁴ Tsono tinirewanyani? Kodi Mulungu ngwakusaya kulungama? Ni tenepoyo lini! ¹⁵ Pakuti Iye adauza Mozeji kuti:

“Nin'dzacitira cifundo ule
omwe ningafune kumucitira cifundo
ndipo nin'dzacitira ntsisi ule omwe
ningafune kumucitira ntsisi”**.

¹⁶ Na tenepo, bzimbadza lini na kufuna ayai nyongo ya munthu, koma na cifundo ca Mulungu. ¹⁷ Nakuti malingana mubzakunemba, Mulungu adauza Falau kuti: “Ine ndakuikha ninga mambo na citalo cimweci: Cakuti ndiwonese mphambvu yangu mwa iwe, ndipo kuti dzina langu lipalidzidwe padziko lentse”††. ¹⁸ Na tenepo Mulungu ambacitira cifundo ule omwe iye an'funa, ndipo ambaumisa m'tima wa omwe an'funa.

¹⁹ Tsono m'bodzi wa imwepo akandiuza kuti: “Penu ni tenepoyo, Mulungu an'tipasiranyi mulandu? Nakuti mbani angalambe cifuniro cace?” ²⁰ Kodi iwepo ndiwe yani, munthu iwe, kuti ucite makani na Mulungu? Bzingacitike kuti cakuumbidwa cingabvundze omwe adaciumba kuti: “Thangwe ranyi udandiumba tenepa?”‡‡ ²¹ Kodi nyakuumba angaleke kukwanisa kuumba cikalango cakuphatisira bzabwino ndipo cinango cakuphatisira bzakun-yantsa na dongo libodzi-bodziro?

²² Ni tenepoyombo Mulungu, pakufuna kulatiza ukali bwace na kudzi-wisa mphambvu zace, adapirira mwakuderekha m'tima kwene-kwene na bzakuumbidwa bzakukalipisa, bzomwe bzikhadakondzekerredwa kuti bzid-zongedwe. ²³ Ndipo pakufuna kudziwisa udali bwa ulemerero bwace mu bzakuumbidwa bzomwe bzidatambira cifundo, bzomwe akhadakondzeker-era kale kuti bzitambire ulemerero, ²⁴ bzomwe ndife, omwe Iye adacemer-ambo, sikuti pakati pa aJuda okha, tsono pakatimbo pa omwe ni aJuda lini. ²⁵ Tenepoyombo ninga bzomwe Mulungu adalewa mubukhu la Ozeya kuti:

* 9:7 Jen 21:12 † 9:9 Jen 18:10, 14 ‡ 9:12 Jen 25:23 § 9:13 Mlk 1:2-3 ** 9:15 Eks 33:19
†† 9:17 Eks 9:16 ‡‡ 9:20 Iza 29:16, 45:9

“Nin'dzacemera ‘mbumba yangu’
omwe akhali rini mbumba yangu,
ndipo ‘wakufunidwa wangu’
omwe akhali rini wakufunidwa”§§,

²⁶ Ndipo:

“Bzin'dzacitika kuti pa mbutu ibodzi-bodziyo
pomwe adawatsimikizira kuti:
‘Imwepo ndimwe lini mbumba yangu’,
iwo an'dzacemerredwa
‘wana wa Mulungu wamoyo’ ”****.

²⁷ Tsono Izaiya adalewa mwakukuwa cipande ca Ijirayeri kuti:

“Ngakhale kuti mbogo
ya aIjirayeri
ingakhale ninga m'cenga wa m'nyandza,
wakusala okha ndiwo
an'dzapulumuka.

²⁸ Pakuti Mbuya an'dzakwanirisa fala lace
padziko lentse,
mwakanfulumize ndipo mwakumalizeratu”.†††

²⁹ Ninga Izaiya akhadalewa kale kuti:

“Penu Mbuya wa acikunda
angadaleka kutisiyira dzindza,
tingadakhala ninga Sodoma,
ndipo ticiringana na Gomora”†††.

Kusaya kukhulupirira kwa Ijirayeri

³⁰ Tinirewany tsapano? Omwe ni aJuda lini, akhanyang'ana lini kulungamisiidwa, tsono adadzalungamisiidwa kudzera mwa cikhulupiriro,
³¹ tsono Ijirayeri omwe akhanyang'ana M'temo omwe ungadawabweresera kulungamisa, alibe kuukwanisa. ³² Thangwe ranyi? Thangwe akhaunyang'ana lini na cikhulupiriro, tsono na mabasa yawo. Iwo adagwa na “mwala wakugwegwedusa”. ³³ Ninga bzidanembedwa kuti:

“Ndirikuikha muSiyau
mwala wakugwegwedusa,
tsendwa lomwe lin'citisa kuti agwe,
ndipo ule omwe an'dzamukhulupirira
an'dzabva lini manyazi”§§§.

10

¹ Abale, cifuniro ca m'tima wangu na m'pembo wangu kuna Mulungu ku cipande ca aIjirayeri ni cakuti iwo apulumusidwe. ² Ningacite umboni bwakuti iwo ambabzipereka kuna Mulungu, tsono kubzipereka kwawo alibe kukucita mwakubvesesa. ³ Pakuti mwakusaya kudziwa kulungamisa kwa Mulungu adakanyang'ana kwawo, alibe kubzicepesa kuna

§§ 9:25 Oze 2:23 **** 9:26 Oze 1:10 ††† 9:28 Iza 10:22, 23 ††† 9:29 Iza 1:9 §§§ 9:33 Iza 8:14, 28:16

kulungamisa kwa Mulungu. ⁴Thangwe kumala kwa M'temo ni Krixtu, kuti alungamise wentse omwe an'khulupirira.

Cipulumuso ni ca wentse

⁵ Pakuti Mozeji adanemba bza cirungamo comwe cinicokera mwa M'temo tenepa: “Munthu omwe an'dzacita bzinthu bza m'temoyo an'dzakhala na moyo kudzera mwa ibzo”*. ⁶ Tsono bza cirungamo comwe cin'dzera mwa cikhulupiriro bzimbalewa tenepa: “Leka kubzibvundza mum'tima mwako kuti: ‘Mbani an'dzakwira kudzulu?’† (Ndiko kuti abulukise Krixtu). ⁷ Ayai ‘Mbani an'dzapolika m'dindi?’ ‡ (Ndiko kuti akwirise Krixtu kucoka pakati pa wakufa). ⁸ Tsono ni ciyani comwe Bzakunemba bzimbalewa? “Fala liri pafupi na iwe, liri pamulomo pako na mum'tima mwako”§, iri ni fala la cikhulupiriro lomwe tirikupalidza. ⁹ Penu iwepo un'tawira na mulomo wako kuti Jezu ni Mbuya, ucikhulupirira mum'tima mwako kuti Mulungu adamulamusa kwa wakufa, un'dzapulumusidwa. ¹⁰ Pakuti munthu ambakhulupirira na m'tima kuti alungamisidwe ndipo na mulomo ambatawira kuti apulumusidwe. ¹¹ Ninga momwe Bzakunemba bzikulewa kuti: “Wentse ule omwe an'dzamukhulupirira an'dzabva lini manyazi”**. ¹² Na tenepo, palibe kusiyana pakati pa aJuda na omwe ni aJuda lini, pakuti Mbuya m'bodzi-mbodziyo ni Mbuya wa wentse, ndipo ambadalisa kwene-kwene wentse omwe anim'pemba, ¹³ thangwe “Wentse ule omwe an'pemba dzina la Mbuya an'dzapulumusidwa”††.

Kodi anga ¹⁴ pembe tani kuna ule omwe anim'khulupirira lini? Ndipo angakhulupirire tani kuna ule omwe akanati kumubva kulewa-lewa? Ndipo angabve tani pakasaya kuwoneka wakupalidza? ¹⁵ Ndipo angapalidze tani akasaya kutumidwa? Ninga bzipidanembedwa kuti: “Ni bzipabwino tani kuwona wakupalidza Mafala Yabwino acifika!”‡‡

¹⁶ Tsono ni wentsene lini adabvuma mafala yabwino. Nakuti Izaiya alikulewa kuti: “Mbuya, mbani adakhulupirira mafala yathu?”§§ ¹⁷ Na tenepo, cikhulupiriro cimabwera mwa kubva mafala, ndipo mafalayo yambabwera mwakupalidza bza Krixtu. ¹⁸ Tsono ine nin'bvundza kuti: Kodi iwo alibe kuyabva? Inde, adayabva cadidi, pakuti:

“Fala lace lidabveka
kumphimpha zentse za dziko
ndipo mafala yace
yadafika mpaka kudamalira dziko”.***

¹⁹ Nin'bvundza pomwe kuti: Kodi Ijirayeri alibe kubvesesa? Mozeji ndiye adayamba kutawira adati:

“Nin'dzacita kuti mukhale na njiru
kwa omwe ni mbumba yangu lini.
Ine nin'dzakukalipisani
kudzera mwa mbumba ibodzi
yakusaya ndzeru”†††.

²⁰ Ndipo Izaiya adakadziwisa mwakulimba m'tima bzomwe Mulungu akhadalewa kuti:

* **10:5** Lev 18:5 † **10:6** Deu 30:12 ‡ **10:7** Deu 30:13 § **10:8** Deu 30:14 ** **10:11** Iza 28:16
†† **10:13** Jow 2:32 ‡‡ **10:15** Iza 52:7 §§ **10:16** Iza 53:1 *** **10:18** Mas 19:4 ††† **10:19** Deu 32:21

“Ndidagumanidwa na omwe akhandinyang'ana lini.
Ndidabziratiza kuna wale omwe akhandibvundza lini”.‡‡‡

21 Tsono kucipande ca Ijirayeri, Iye adati:

“Ntsiku yentse
ndidapfuthula manja kwa mbumba
yakusaya kubvera ndipo ya makani”§§§.

11

Wakusala wa Ijirayeri

1 Ndipo nin'bvundza kuti: Kodi Mulungu adalamba mbumba yace? Ni tenepoyo lini! Inembo ndine muIjirayeri, dzindza la Abrahamu, mtundu wa Benjami. 2 Mulungu alibe kulamba mbumba yace, yomwe akhadaisankhula kale. Ayai imwepo mun'dziwa lini momwe Eriya adadandaulira Mulungu thangwe ra Ijirayeri, ninga momwe Bzakunemba bzimbalewa? 3 “Mbuya, iwo adapha apolofita wanu ndipo adapfundza maguwa yanu. Ndasala ndine ndekha ndipo tsapano alikunyang'ana kupha ine”.* 4 Tsono Mulungu adamutawira tani? “Ndabzikoyera amuna bzulu bzinomwe (7:000) omwe alibe kugodamira Bahali”† 5 Tenepoyo tsapano lino alipombo wanthu wakusala omwe adasankhulidwa mwa nkhombo. 6 Ndipo penu kusankhulidwako kudacokera mwa nkhombo, ni mwa mabasa lini pomwe. Bzingadakhala terepoyo, nkhombo zingadakhala lini pomwe nkhombo.

7 Tsapano tinirewanyani? Ijirayeri alibe kukwanisa bzomwe akhanyang'ana, tsono wakusankhulidwa adabzikwanisa. Anango adaumisidwa mitima, 8 ninga momwe bzidanembedwa kuti:

“Mulungu adawapasa mitima
yakusaya kubvesesa bzinthu,
maso kuti aleke kuwona,
makutu kuti aleke kubva,
mpaka lero”‡

9 Ndipo David adati:

“Uzokoto bwawo
busanduke
nyambo na diwa,
cakugwegwedusa ndipo nyathwa kwa iwo.

10 Maso yawo yakhale na mdima
kuti aleke kuwona
ndipo misana yawo ikhale yakukotama
nthawe zentse”§.

Cipulumuso ca omwe ni aJuda lini

11 Nin'bvundza pomwe kuti: Kodi adagwegweduka kuti agwe acisaya kula-muka pomwe? Ni tenepoyo lini! Tsono thangwe ra kuchola M'temo kwawo, cipulumuso cidabwera kuna omwe ni aJuda lini, kuti cibwerese njiru kuna aIjirayeri. 12 Tsono penu kuchola M'temo kwawo kwabweresa udali kuna dziko, ndipo kusaya kukwanisa kwawo kwabweresa udali kuna omwe ni

‡‡‡ 10:20 Iza 65:1 §§§ 10:21 Iza 65:2 * 11:3 1Az 19:10, 14 † 11:4 1Az 19:18 ‡ 11:8 Deu 29:4; Iza 29:10 § 11:10 Mas 69:22; Mas 69:23

aJuda lini, ni cadidi kuti kubwerera kwa aJuda wentse kun'dzabweresa bzakuposa kwene-kwene!

¹³ Ndiri kulewa kuna imwe, omwe ndimwe lini aJuda. Pakuwona kuti ndine m'tumiki wa omwe ni aJuda lini, nin'tumbiza basa langu, ¹⁴ na cidikhiro cakuti pinango ndinyose njiru kuna mbumba yangu caiyo ndipo ndipulumuse anango mwa iwo. ¹⁵ Pakuti penu kulambiwa kwawo kudabweresa ciyanjano kuna dziko, n'ciyani cin'dzacitika pakubvumiwa kwawo, ni moyo lini pakati pa wakufa? ¹⁶ Ndipo penu cipande ca cakumunya comwe cin'perekedwa kwa Mulungu ni cakucena, cakumunya centse ni cakucenambo. Penu muzi ni wakucena, mithambi ni yakucenambo.

¹⁷ Penu mithambi inango idagwatidwa, ndipo iwepo omwe ndiwe m'Juda lini pakukhala olivera wa m'thengo udalumikidzidwa pakati pa winango ndipo tsapano un'cita mbali ya madzi yabwino yomwe yan'coka kumuzi wa olivera wakubzalidwa, ¹⁸ leka kunyozera mithambi imweyo. Ukabzicita, dziwa kuti ndiwepo lini omwe uli kudyesa muzi, tsono muzi uli kudyesa iwepo. ¹⁹ Ndipo iwepo un'gadzalewe kuti: "Mithambi idagwatidwa, kuti ine ndirumikidzidwe". ²⁰ Ni cadidi. Tsono iwo adagwatidwa thangwe ra kusaya kukhulupirira, ndipo iwepo un'pitoriza kuima thangwe ra cikhulupiriro. Leka kubzikuza, tsono gopa. ²¹ Pakuti penu Mulungu alibe kulekerera aJuda omwe ali ninga mithambi yacibalidwe, an'dzalekererambo lini iwepo.

²² Na tenepo, wona cifundo na kuuma m'tima kwa Mulungu: Kuuma m'tima kuna wale omwe adagwa, tsono cifundo kuna iwe, ukapitoriza kuteweza cifundo cace. Ukasaya kuteweza bzimwebzi, iwepo un'dzagwatidwambo. ²³ Ndipo kuna iwo angaleka kupitoriza kusaya kukhulupirira an'dzalumikidzidwa, pakuti Mulungu an'kwanisa kuwalumikidza pomwe. ²⁴ Penu iwepo udagwatidwa kwa olivera wa m'thengo mwacikhalidwe ndipo mwakusaya kuteweza cikhalidwe udalumikidzidwa kuna olivera wakubzalidwa, ni cadidi-retu kuti mithambi yace yacikhalidwe in'dzalumikidzidwa pa olivera wace caiye!

AJirayeri wentse an'dzapulumusidwa

²⁵ Abale, nin'funa lini kuti musaye kudziwa cintsinsi cimweci, kuti muleke kubziyesa adziwi. Cipande cibodzi ca aJirayeri cidauma mitima mpaka kukwana mbogo yentse ya omwe ni aJuda lini. ²⁶ Pamwepo, aJirayeri wentse an'dzapulumuka, ninga bzidanembedwa kuti:

"M'pulumusi an'dzabwera kucokera kuSiyau,
omwe an'dzacosa bzakuipa
kuna dzindza la Jakobo

²⁷ Ndipo cimweci ndico** cipangano cangu
na iwo
pomwe nin'dzacosa
bzakuphonya bzawo"††.

²⁸ Thangwe ra kulamba Mafala Yabwino, aJuda ni anyamadulanthaka wa Mulungu kuti imwe omwe ndimwe aJuda lini mupindule. Tsono thangwe ra kusankhuliwa na Mulungu, iwo ni wakufunika wace thangwe ra makolo yakutoma, ²⁹ nakuti mphatso na kucemera kwa Mulungu ambacosa lini. ³⁰ Pakuti tenepoyo ninga iwepo omwe kale mukhali wakusaya kubvera Mulungu tsapano mwatambira cifundo kudzera mwa kusaya kubvera kwawo, ³¹ ni tenepoyombo tsapano iwo asanduka wakusaya kubvera kuti

** 11:27 Ayai cin'dzakhala. †† 11:27 Iza 27:9, 59:20-21, Jer 31:24, 33

atambirembo cifundo tsapano, kudzera mwa cifundo ca Mulungu kwa imwe. ³² Pakuti Mulungu adasandusa wentse kuti akhale anyam'kawoko wa kusaya kubvera, kuti alatize cifundo kuna wentse.

Nyimbo yakutumbiza Mulungu

³³ Cuma ca Mulungu ni cikulu kwene-kwene
ndzeru zace
na kudziwa kwace ni bzikulu cadidi!
Mbani angafokotoze
kutonga kwace
mbani angadziwe
njira zace?

³⁴ “Mbani tsono adadziwa ndzeru
za Mbuya?”

Ayai mbani akhali wakumuyeruzwa?††

³⁵ “Ayai mbani omwe adayamba kum'pasa
kuti adzabwezeredwe?”§§

³⁶ Thangwe kucokera kwa Iye na kudzera mwa Iye na kuna Iye ni bzinthu
bwentse.

Kwa Iye ukhale ulemerero
wakusaya kumala! Ameni.

12

Moyo upsa mwa Krixtu

¹ Tenepo abale, nin'kukumbirani thangwe ra cifundo ca Mulungu kuti mumbapereke mathupi yanu ninga ntsembe yamoyo, yakupambulidwa ndipo yakukomera Mulungu, kumweku ndiko kutumbiza kwakuthemera komwe mucite kuna Mulungu. ² Lekani kulinganira na makhalidwe ya dziko lino, tsono mukhale wakusandulika kudzera mwa kukondza papsa m'mitima mwanu kuti mukazindikire cifuniro ca Mulungu comwe ni cabwino, cakukoma na cakulungama.

³ Pakuti thangwe ra nkhombo zomwe ndapasidwa, ndirikukuuzani mwentse kuti paleke kuwoneka omwe an'kumbuka bza iye yekha acip-
itirira bzomwe bzin'themera kukumbuka, tsono akumbuke mwakubzi-
cepesa malingana na kukula kwa cikhulupiro comwe Mulungu adam'pasa.

⁴ Pakuti tenepoyo, ninga thupi libodzi lina bziwalo bzinji, ndipo bzi-
walo bzimwebzo bzimwebho lina basa libodzi-bodzi, ⁵ ni tenepoyombo,
ife omwe ndife azinji timbakhala thupi libodzi mwa Krixtu ndipo ciwalo
ciri-centse cidaphatana na bzindzace. ⁶ Tsono tina mphatso zakusiyana-
siyana malingana na nkhombo zomwe tidapasidwa. Penu winango ana
mphatso ya kupolofita, aiphatisa basa malingana na mucikhulupiro cace.

⁷ Penu mphatso yako ni yakutumikira, tumikira! Penu ni yakupfundzisa,
pfundzisa! ⁸ Penu ni yakulimbikisa, cita tenepo! Penu ni yakupereka, pereka
na m'tima wentse! Penu ni yakutsogolera, tsogolera mwakubzipereka! Penu
ni yacifundo, cita na m'pfatso!

⁹ Penu ni yakulimbikisa, cita tenepo! Penu ni yakupereka, pereka
na m'tima wentse! Penu ni yakutsogolera, tsogolera mwakubzipereka! Penu
ni yacifundo, cita na m'pfatso!

Bza lufoi

⁹ Kufunana kukhale kwacadidi. Wengani cakuipa, funani cabwino.
¹⁰ Funanani wina na mwandzace na lufoi la paubale. Lemekezani andzanu
kuposa kubziremekeza imwe mwekha. ¹¹ Phatani basa lekani kukhala waut-
ofu, tumikirani Mbuya na m'tima wentse. ¹² Kondwerani mwakudikhirira,

khalani wakupirira pamabvuto, limbikirani kupemba. ¹³ Pasani kuna waku-pambulidwa bzomwe alibe. Mutambire alendo.

¹⁴ Dalisani omwe an'kufambirani m'mbuyo. Adaliseni, lekani kuwatemberera. ¹⁵ Pfatsani na omwe alikupfatsa, lirani na omwe alikulira. ¹⁶ Khalani wakubverana wina na mwandzace. Lekani kubzikuza, tsono funani wanthu wakunyozeke.* Lekani kukhala adziwi pamaso panu.

¹⁷ Leka kubwezera ali-yentse cakuipa na cakuipa. Limbikani kucita bzomwe wentse ambabziwona kuti ni bzabwino. ¹⁸ Citani ciri-centse comwe cikwanisika kuna imwe, kuti mukhale mwa ufulu na wentse. ¹⁹ Wakufunika, lekani kubwezera cakuipa, tsono pasani m'pata kuna ukali bwa Mulungu, thangwe bzidanembedwa kuti: “Kubwezera ni kwangu, ine nin'dzabwezera”†, alewa Mbuya. ²⁰ Tsono citani ninga bzidanembedwa kuti:

“Penu nyamadulanthaka wako ana njala, mupase cakudya.

Penu ana nyota, mupase madzi amwe.

Ukacita bzimwebzi, iwe un'dzagwezeka masimbe ya moto pam'solo pace”‡.

²¹ Lekani kubzilekerera mucikundidwa na cakuipa, tsono kundani cakuipa na cabwino.

13

Kubvera atongi

¹ Munthu ali-yentse bzin'funika kuti abvere atongi wa boma, thangwe palibe utongi omwe ulibe kucokera kuna Mulungu, ndipo atongi omwe alipo adaikhidwa na Iye. ² Na tenepo, ule omwe an'sandulikira atongi alikusandulikira bzomwe Mulungu adaikha, ndipo wale omwe an'cita bzimwebzi an'bzibweresera nyathwa. ³ Nakuti atongi mbawaleke kugopedwa, koma kwa wale omwe an'cita bzakuipa. Kodi un'funa kukhala wakusaya mantha kuna m'tongi? Cita bzabwino ndipo iye an'dzakupasa ulemerero. ⁴ Thangwe m'tongi alikutumikira Mulungu kuti akubweresere ubwino. Tsono penu iwe un'cita bzakuipa, khala na mantha, nakuti m'tongi anyamula lini cisenga mwakusaya thangwe. Iye ni wakutumikira wa Mulungu, ambapasa nyathwa ule omwe an'cita cakuipa. ⁵ Na tenepo, bzin'funika kuti tikhale wakubvera atongi sikuti thangwe ra kugopa nyathwa kokha napombo thangwe ra bzakukumbuka bza mum'tima.

⁶ Ndipopo imwe mumbaperekambo ntsonkho, thangwe atongi ni wakutumikira wa Mulungu, nthawe zentse ali pabasa limweri. ⁷ Lipirani m'bodzi na m'bodzi comwe ni cakumuthemera: Penu ni m'tsonkho, m'tsonkho. Penu ni kulipira, kulipira. Penu ni kugopa, kugopa. Penu ni ulemu, ulemu.

Lufoi kuna mwandzako

⁸ Lekani kukhala na mangawa kuna winango, pokha-pokha kufunana winango na mwandzace, thangwe ule omwe an'funa mwandzace an'teweza M'temo. ⁹ Nakuti mitemo irikulewa kuti: “Leka kucita upombo”, “Leka kupha”, “Leka kuba”, “Leka kusirira”*, ndipo m'temo unango uli-wentse umbafotokozedwa kudzera mwa mafala aya: “Funa mwandzako ninga umbabzifunira iwe wekha”†. ¹⁰ Lufoi limbabweresa lini cakuipa kuna mwandzathu. Na tenepo lufoi ni kukwanirisa M'temo.

* **12:16** Ayai “Lekani kubzikuza, tsono hvumani mabasa yakunyozeke”. † **12:19** Deu 32:35

‡ **12:20** Mal 25:21-22 * **13:9** Eks 20:13-15, 17, Deu 5:17-19, 21 † **13:9** Lev 19:18

¹¹ Citani bzimwebzi, mucidziwisisa nthawe yomwe tiri ino. Yakwana nthawe yakuti imwe mulamuke m'tulo, thangwe tsapano kupulumusidwa kwathu kuli pafupi-fupi kuposa pomwe tidakhulupirira. ¹² Usiku buli pafupi kumala, masikati yalikuswera. Na tenepo, mbatisiyeni kumbali mabasa ya m'dima ndipo tibvale bzitsulo bza nkhondo bza cibvuniko. ¹³ Tifambe mwakufunikira ninga omwe an'famba padangwerewera, siyani kuledzera nee, sikuti bzaupombo na bzakunyantsa, sikuti mwa ndewo na njiru. ¹⁴ Tsono bvalani Mbuya Jezu Krixtu, ndipo lekani kukumbukira bzathupi, muleke kucita bzakufuna bzace.

14

Leka kupasa mulandu m'bale wako

¹ Tambirani bwino omwe ni wakuwofoka pa cikhulupiriro, lekani kucita naye makani pa bzomwe iye alikukumbuka. ² M'bodzi an'bvuma kuti bzentse anidya, tsono wakuwofoka an'kumbuka kuti anidya bzamasamba bzokha. ³ Ule omwe anidya bzentse mbaleke kunyoza omwe anidya lini, ndipombo omwe anidya lini mbaleke kupasa mulandu omwe anidya bzentse, thangwe Mulungu adamutambira. ⁴ Ndiwe yani iwepo kuti upase mulandu nyagirinya wa mwenekaciro? Penu aniimirira ayai anigwa, an'dziwa ni mbuya wace. Tsono an'khala adaimirira, thangwe Mbuya ana mphambvu za kumulimbisa.

⁵ Pana omwe ambakumbuka kuti ntsiku zinango ni zakufunika kuposa zina, pana omwe ambakumbuka kuti ntsiku zentse ni zakulingana. M'bodzi na m'bodzi abzitsimikizire yekha mum'tima mwace. ⁶ Ule omwe aniwona ntsiku inango ninga yakufunika, ambacita bzimwebzo kwa Mbuya. Ule omwe anidya nyama, ambadya mwa Mbuya nakuti an'tenda Mulungu. Ndipo ule omwe anidya lini, ambaleka mwa Mbuya ndipo ambatenda kuna Mulungu. ⁷ Nakuti palibe mwa ife omwe ambakhala na moyo kwa iye yekha, ndipo palibe mwa ife omwe ambafa kwa iye yekha. ⁸ Penu tina moyo, tina moyo kwa Mbuya. Penu tidafa, tidaferambo Mbuya. Tenepoyo, tingakhale na moyo ayai kufa, ndife wa Mbuya.

⁹ Nakuti Krixtu adafa aciramuka thangwe rakuti akhale Mbuya napo kwa wakufa ngakhale kwa wamoyo. ¹⁰ Na tenepo, thangwe ranyi iwepo un'pasa mulandu m'bale wako? Ndipo winangowe thangwe ranyi umbanyoza m'bale wako? Nakuti tentse tin'dzawoneka patsogolo pa Mulungu kuti titongedwe. ¹¹ Thangwe bzidanembedwa kuti:

“Mbuya alewa kuti:

‘Ine caiye ndabzirumbirira kuti
patsogolo pa Ine
mabondo yentse yan'dzagodama,
ndipo malirime yentse yan'dzatawira
kuti ndine Mulungu’*.”

¹² Tenepoyo, m'bodzi na m'bodzi wa ife an'dzabzitawirira yekha kuna Mulungu.

¹³ Na tenepo, mbatireke kupasa mulandu andzathu. Pambuto ya bzimwebzi, tsimikizani kuti mun'dzaikha lini mwala wakugwegwedusa m'bale wanu ayai kum'gwesesa mu bzakuphonya. ¹⁴ Pakukhala ine mwa Mbuya Jezu, nin'dziwisisa kuti palibe cinthu comwe ni cakusaya kucena mwa ico

* 14:11 Iza 45:23

cokha, tsono penu winango an'kumbuka kuti ni cakusaya kucena, kwa iye ni cakusaya kucena. ¹⁵ Penu m'bale wako an'dodoma thangwe la comwe unidya, pamwepo ulikuteweza lini lufoi. Leka kutaikisa m'bale wako, omwe Krixtu adam'fera, thangwe ra cakudya cako. ¹⁶ Lekani kucitisa kuti winango alewe kuti ni bzakuipa, bzomwe ni bzabwino kwa imwe. ¹⁷ Nakuti mUmambo bwa Mulungu, cakufunikira sikuti ni cakudya ayai cakumwa, koma cirungamo, m'tendere na kupfatso mwa Mzimu Wakucena. ¹⁸ Ule omwe an'tumikira Krixtu tenepayu ni wakukondweresa Mulungu ndipo wanthu animutawirira.

¹⁹ Ndipopo tsapano, mbatiteweze bzentse bzomwe bzin'bweresa m'tendere na bzomwe tinirimikisana nabzo winango na mwandzace mucikhulupiriro. ²⁰ Lekani kudzonga mabasa ya Mulungu thangwe ra kudya. Cakudya centse ni cakucena, tsono ni kuipa kudya ciricentse comwe cin'phonyesa anango. ²¹ Ni bzabwino kuleka kudya nyama napo kumwa vinyu, ngakhale kucita cinthu cinango comwe cingaphonyese m'bale wako.†

²² Tenepoyo, cikhulupiriro comwe unaco pa bzinthu bzinwebzi, cipitirize pakati pa iwe na Mulungu. Wakudala munthu omwe an'bzipasa lini mulandu mum'tima pa bzinthu bzomwe an'tawira. ²³ Tsono omwe anipenuka, akadya an'dzamangidwa mulandu thangwe anidya lini na cikhulupiriro. Ndipo bzentse bzomwe bzinicoka lini mwa cikhulupiriro ni kuphonyera Mulungu.

15

Lufoi kuna anango

¹ Ife omwe tidalimbika mbatipirire kuwofoka kwa omwe alibe kulimba, ndipo mbatireke kubzikondweresa ife tekha. ² M'bodzi na m'bodzi wa ife mbakondwerese mwandzace pakum'citira bzabwino, kuti akule mucikhulupiriro. ³ Nakuti napombo Krixtu alibe kubzikondweresa Iye yekha, tsono ninga bzidanembedwa kuti: “Kunyoza kwa wale omwe akhakunyoza kudagwera ine*”. ⁴ Thangwe bzentse bzomwe bzidanembedwa kale-kale, bzidanembedwera kutipfundzisa, kuti kudzera mwa kupirira na kulimbikisidwa mwa Bzakunemba tikhale na cidikhiro.

⁵ Mulungu wa kupirira na kutsangalaza akupaseni m'tima wakuphatana, kutewezera Krixtu Jezu, ⁶ kuti mwa m'tima ubodzi na fala libodzi imwe mutumbize Mulungu, Baba wa Mbuya wathu Jezu Krixtu.

⁷ Na tenepo, tambiranani wina na mwandzace, bzibodzi-bodzi ninga Krixtu adakutambirani kuti Mulungu atumbizidwe. ⁸ Nakuti ine nin'kuuzani kuti Krixtu adaikhidwa ninga wakutumikira wa omwe ni wa m'sinda wa m'gwato, thangwe ra kukhulupirika kwa Mulungu, kuti atsimikize cipiciro comwe adacita kuna makolo yathu ⁹ kuti omwe ni aJuda lini atumbize Mulungu thangwe ra ntsisi zace, ninga bzidanembedwa kuti:

“Ndipopo ine nin'dzakutumbizani
pakati pa omwe ni aJuda lini.
Nin'dzaimbira dzina lanu nyimbo†”.

¹⁰ Ndipo alikulewa pomwe kuti:

“Imbani mwakupfantsa, imwe omwe ndimwe aJuda lini,

† **14:21** Cingaphonyese m'bale wako: Bzakunemba bzinango bza kale bzimbathumizira kuti: “Ayai kugwesa, ayai kuwofokesa”. * **15:3** Mas 69:9 † **15:9** 2Sa 22:50; Mas 18:49

pabodzi na mbumba ya Mulungu‡”.

11 Napombo alikuti:

“Tumbizani Mbuya,
imwe mwentse omwe ndimwe lini aJuda.
Imbani nyimbo zakutumbiza Iye
mbumba zentse”§.

12 Ndipo Izaiya alikulewambo kuti:

“An'dzabwera m'bodzi wa dzindza** la Jese,††
omwe an'dzaimirira
kuti adzatonge omwe ni aJuda lini,
ndipo iwo
an'dzadikhirira Iye‡‡”.

13 Ndipo Mulungu wa cidikhiro akudzazeni na kukondwera kwentse na m'tendere pakum'khulupirira Iye, kuti cidikhiro canu cikhale na m'pololo kudzera mwa mphambvu ya Mzimu Wakucena.

Paulo nthena ya Mulungu kuna omwe ni aJuda lini

14 Abale wangu, ine caiye nin'dziwisisa kuti imwe muna ubwino, mudadzala na udziwi bwentse, ndipo mun'kwanisa kuyeruzana wina na mwandzace. 15 Tsono pankhani zinango, ine ndakunemberani mwakulimba m'tima, maka-maka kuti ndikukumbuseni papsa, thangwe ra nkhombo zomwe Mulungu adandipasa, 16 zakukhala wakutumikira wa Krixtu Jezu kuna omwe ni aJuda lini, ndiciphata basa la unyantsembe mwa kupalidza Mafala Yabwino ya Mulungu, kuti omwe ni aJuda lini akhale ntsembe yakubvumidwa na Mulungu, yakucenesedwa na Mzimu Wakucena.

17 Na tenepo nimbasamwirira mwa Krixtu Jezu, pa basa lomwe ndirikucita kuna Mulungu. 18 Nakuti ningakwanise lini kukhwimika kufotokoza cinthu ciri-centse, kuposa bzomwe Krixtu adacita kudzera mwa ine m'mafala na m'macitidwe, kuti nditenge omwe ni aJuda lini abvere Mulungu, 19 kudzera mwa mphambvu ya bzizindikiro na bzidabwiso, ndipo kudzera mwa mphambvu ya Mzimu wa Mulungu. Na tenepo, kuyambira kuJerusalema na m'mbali mwace mpaka ku cigawo ca Iliriko§§, ndidamaliza kupalidza Mafala Yabwino ya Krixtu. 20 Nthawe zentse ndidalimbikira kupalidza Mafala Yabwino m'mbuto zomwe Krixtu akhanati kudziwika, mwakuti ndireke kulingana na munthu wakumanga nyumba padzulu pa alisese ya munthu winango. 21 Tsono ninga bzidanembedwa:

“An'dzamuwona wale omwe
akhanati kubva bza Iye
ndipo wale omwe akhanati kubva bza Iye
an'dzabvesesa”****.

22 Ndipopo kazinji kentse ndidapingizidwa kuti ndifike kuna imwe.

Citalo ca Paulo cakukazunga kuRoma

‡ 15:10 Deu 32:43 § 15:11 Mas 117:1 ** 15:12 MuciGiriki mudanembedwa kuti: “Un'dzabwera muzi”. †† 15:12 Jese akhali baba wa Davidi, mambo wa Ijirayeri. ‡‡ 15:12 Iza 11:10 §§ 15:19 Mphimpha za kumacokero dzuwa za kunyandza yakucemerredwa Adriyatiko. **** 15:21 Iza 52:15

²³ Tsono tsapano, ndatamaliza basa langu mphimpha zakuno ndipo na kufuna kukuzungirani kuyambira kale, ²⁴ nin'cita citalo ndikayenda kudziko la Xipanya. Nin'dikhira kudzakuzungirani pakuyenda ndicidzathandizidwa pa ulendo bwangu kuyenda kumweko, ndatakondwa na kukhala namwe ntsiku pang'ono. ²⁵ Tsapano ndirikuguduka kuyenda kuJerusalema kukatumikira mbumba ya Mulungu. ²⁶ Nakuti magereja ya kucigawo ca Masedonya na Akaya yadapangana kuthandiza mwakukondwa wakusauka pakati pa mbumba ya Mulungu ya kuJerusalema. ²⁷ Yadapangana kucita bzimwebzi ndipo cadidi iwo ana mangawa kuna mbumba ya Mulungu ya kuJerusalema. Nakuti penu omwe ni aJuda lini adacitambo mbali pa bzinthu bza uzimu bza aJuda bzin'funikambo kuti awathandize na bzinthu bzawo bza uthupi. ²⁸ Pakuti ndikamaliza basa limweri ndicitsimikiza kuti iwo atambira mphatsoyo, nin'dzayenda kuXipanya ndipo nin'dzakuzungirani pakuyenda. ²⁹ Nin'dziwa kuti pakukuzungirani nin'dzabweresa madaliso mazinji ya Krixtu.

³⁰ Ndirikukukumbirani abale, mwa Mbuya wathu Jezu Krixtu, napombo mwa lufoi la Mzimu Wakucena, kuti pabodzi na ine mupembe na m'tima wentse kuna Mulungu pa cipande ca ine. ³¹ Pembani kuti ine ndikhale wakutsudzuka kwa wakusaya kubvera wa kuJudeya, ndipo kuti thandizo langu muJerusalema likhale lakutawiridwa na mbumba ya Mulungu, ³² mwakuti mwa cifuniro ca Mulungu ine ndiwazungire mwakumpfatsa ndipo ndidzapume pabodzi na imwe. ³³ Ndipo Mulungu wa m'tendere akhale na imwe mwentse. Amen.

16

Paulo an'tumiza mamuko kuna abale wa kuRoma

¹ Ndirikukudziwisani kuti Febe ni mpfumakazi yathu, diyakoni* wa gereja ya kuKenkereya. ² Ndirikukumbira kuti mum'tambire mwa Mbuya ninga bzin'themera wakucena, ndipo mum'thandize pa bzomwe angasaye, pakuti ambathandiza wanthu azinji, napo na inembo.

³ Pasani kulimba Pirisira na Akwira†, andzangu wa basa mwa Krixtu Jezu.

⁴ Akhadakondzeka kupereka moyo wawo kuti apulumuse moyo wangu. Sikuti ndine ndekha dirikutenda kuna iwo, tsonombo magereja yentse ya omwe ni aJuda lini.

⁵ Limbisanimbo gereja yomwe imbakoncezana panyumba pawo. Limbisani m'bale wangu wakufunika Epeneto, omwe adayamba kute-deuka kuna Krixtu kucigawo ca Aziya.

⁶ Limbisani Maliya omwe adaphata basa kwene-kwene pacipande canu.

⁷ Limbisani Andoroniko na Juniya adzindza wangu, omwe akhali m'kawoko na ine. Iwo ni wambiri pakati pa atumiki‡, ndipo akhadatendeuka kuna Krixtu ine ndikanati.

⁸ Limbisani Ampiriyato, m'bale wangu wakufunika mwa Mbuya.

⁹ Limbisani Urubano, mwandzathu wa basa mwa Krixtu, na m'bale wangu wakufunika Xitaki.

¹⁰ Limbisani Aperesi, wakutawiridwa mwa Krixtu.

Limbisani omwe ni wa nyumba ya Arixitobulo.

¹¹ Limbisani Herodiyau, m'dzindza wangu.

Limbisani wa m'nyumba ya Nalisiziyo omwe ali mwa Mbuya.

* **16:1** Diyakoni: Ayai wakutumikira. † **16:3** Akwira akhali mwamuna wa Pirisira. Wonani mulivu la Mab 18:2,18,26. ‡ **16:7** Atumiki amwewa akhali atumiki basi, akhali lini ninga Paulo ayai winango khumi na m'bodzi.

¹² Limbisani Trifena na Trifoza, mpfumakazi zomwe zin'phata basa kwene-kwene mwa Mbuya.

Limbisani wakufunika Periside, mpfumakazi yomwe idaphata basa kwene-kwene mwa Mbuya.

¹³ Limbisani Rufu, wakusankhulidwa mwa Mbuya, na mai wace, omwe ambakhala ninga mai wangumbo.

¹⁴ Limbisani Asinkirito, Feregonte, Heremesi, Patolobasi, Heremasi na abale omwe ambakoncezana nawo.

¹⁵ Limbisani Firologo na Juliya, Nereu na mpfumakazi yace, napombo Olimpasi na mbumba ya Mulungu yentse yomwe imbakoncezana nawo.

¹⁶ Musanani wina na mwandzace na lufoi lacadidi. § Gereja zentse za Krixtu zirikupereka kulimba kuna imwe.

¹⁷ Ndirikukumbirani abale, kuti khalani na cheru na wale omwe ambabweresa kupambulana ndipo ambaphingiza wanthu mwakupitana na mapfundziro yomwe imwe mudapfundzidwa. Fundukirani kwa iwo. ¹⁸ Nakuti wanthu amwewa alikutumikira lini Krixtu, Mbuya wathu, tsono alikutumikira bzakufuna bwawo. ** Kudzera mwa mafala yabwino na yapsete, ambanyengeza mitima ya wanthu wakusaya kuzindikira. ¹⁹ Pakuti wentse adabva kulewa bza kubvera kwanu, ndipopo ndidakondwa kwene-kwene thangwe ra imwepo, tsono nin'funa kuti mukhale wakudziwa bzabwino, ndipo wakusaya thangwe kuna bzakuipa.

²⁰ Mulungu wa m'tendere an'dzam'tsotola Sathani pantsi pa minyendo yanu patapita nthawe pang'ono.

Nkhombo za Mbuya wathu Jezu zikhale na imwe.

²¹ Timoti, mwandzangu wa basa, an'pereka kulimba kuna imwe, napombo wadzindza wangu Lusiyo, Jasoni na Sosipato.

²² Ine, Terisiyo m'nembi wa Paulo, omwe ndanemba tsambali, ndirikukulimbisani mwa Mbuya.

²³ Gayo, omwe adatambira ine na gereja yentse, an'pereka kulimba kuna imwe. Eraxto, wakukoya cuma ca mzinda, na m'bale wathu Kwarto aliku-pereka kulimba kuna imwe. ²⁴ [Ndipo nkhombo za Mbuya wathu Jezu Krixtu zikhale na imwe mwentse. Amen.] ††

²⁵ Tsapano, kwa Mulungu omwe ni wamphambvu zakukulimbikisani kudzera mwa Mafala Yabwino yangu na kupalidza bza Jezu Krixtu, malingana na kuwonesedwa kwa cintsintsi comwe cikhadabisala nthawe ikulu kuyambira kale, ²⁶ tsono tsapano cidawonesedwa na kudziwisidwa kudzera mwa Bzakunemba bza apolofita, malingana na lamulo la Mulungu wakuyenda-na-kuyenda, lakuti mbumba zentse zidzakhulupirire Iye na kum'bvera, ²⁷ kwa Mulungu omwe ndiye yekha m'dziwi, atumbizidwe kwakusaya kumala, kudzera mwa Jezu Krixtu. Amen!

§ **16:16** Lufoi lacadidi: MuciGiriki ambalewa kuti: “Kupsompona kwakucena”. ** **16:18** MuciGiriki ambalewa kuti: “Alikutumikira mimba zawo”. †† **16:24** Bzakunemba bzinji bza kale bziribe dipsa 24.

Tsamba lakuyamba la Paulo kuna aKolinto

Mafala yakuyamba na mamusano

¹ Paulo wakucemerredwa kuti ndikhale mtumiki wa Krixtu Jezu, mwa cifuniro ca Mulungu, ine pabodzi na m'bale Soxtene,

² ndirikunembera gereja ya Mulungu yomwe iri kumzinda wa Kolinto, kwa wakucenesedwa mwa Krixtu Jezu, wakucemerredwa kuti akhale mbumba ya Mulungu, na wentse omwe mumbuto zentse ambapemba dzina la Mbuya wathu Jezu Krixtu, Iye ni Mbuya wawo na wa ifembo.

³ Nkhombo na mtendere bzakucokera kuna Mulungu Baba wathu na wa Mbuya Jezu Krixtu bzhikhale kwa imwe.

Kutenda kwa Paulo

⁴ Nthawe zentse nimbatenda Mulungu wangu na kufuna kwa imwe, thangwe ra nkhombo zomwe Iye adakupasani mwa Krixtu Jezu. ⁵ Nakuti mwa Krixtu mudadalidwa na mafala yentse ndipo na udziwi bwentse.

⁶ Pakuti mafala yakucitira umboni Krixtu yadatsimikizika pakati pa imwe, ⁷ mwakuti palibe mphatso ya uzimu yomwe mumbasaya kutambira, pomwe mulikudikhira kuti Mbuya wathu Jezu Krixtu adzalatizidwe. ⁸ Iye an'dzakulimbikisani mpaka kwakumalizira, kuti mudzaleke kuwoneka na cakuphonyeka pa Ntsiku ya Mbuya wathu Jezu Krixtu. ⁹ Ngwakukhulupirika Mulungu omwe adakucemerani kuti mucite ciphatano na Mwana wace Jezu Krixtu, Mbuya wathu.

Bza kupambulana mugereja ya kuKorinto

¹⁰ Abale, ndirikukumbira mwentse mudzina la Mbuya wathu Jezu Krixtu, kuti mubverane pa bzomwe munirewa, kuti pakati pa imwe paleke kuwoneka kupambulana, tsono khalani wakuphatana, mubzakukumbuka na m'mawonedwe yanu. ¹¹ Pakuti anango wa m'banja la Kolowe adandidziwisa bza imwe, abale wangu, kuti pakati panu mulikupokana. ¹² Koma nin'funa kulewa kuti anango wa imwe ambalewa kuti: "Ine ndine wa Paulo", ayai winango "Ine ndine wa Apolo", winango "Ine ndine wa Khefasi", ndipo winango "Ine ndine wa Krixtu".

¹³ Kodi Krixtu ngwakugawika? Kodi ni Paulo adakhomereredwa pam'tanda thangwe ra imwe? Ayai mudabatizidwa mudzina la Paulo?

¹⁴ Nin'tenda Mulungu nakuti ndiribe kubatiza na m'bodziyo pakati panu, kupambula Krisipo na Gayo. ¹⁵ Na tenepo palibe omwe angalewe kuti adabatizidwa mudzina langu. ¹⁶ Ndidabatizambo wa m'nyumba ya Sitefana, kunja kwa amwewa ndirikukumbukira lini penu ndidabatiza pomwe winango. ¹⁷ Thangwe Krixtu alibe kundituma kuti ndidzabatize, tsono kuti ndidzapolidze Mafala Yabwino, sikuti mwa udziwi bwa mafala ya ciunthu, kuti m'tanda wa Krixtu uleke kumala mphambvu.

Krixtu ni udziwi ndipo ni mphambvu ya Mulungu

¹⁸ Fala la m'tanda kwa wale omwe alikutayika ni udzenga cadidi, tsono kwa ife omwe tiri kupulumusidwa ni mphambvu ya Mulungu. ¹⁹ Nakuti bzhidanembedwa kuti:

"Nin'dzapfudza udziwi bwa adziwi
ndipo nin'dzamalisa ndzeru

za wandzeru”*.

²⁰ Ali kuponi m'dziwi? Ali kuponi m'pfundzisi wa Mtemo? Ali kuponi wamafala yakunyodoka wa nthawe ino? Kodi Mulungu alibe kubusandusa udzenga udziwi bwa padziko la pantsi? ²¹ Pakuwona kuti mwa udziwi bwa Mulungu, dziko la pantsi liribe kumudziwa kudzera mwa udziwi bwa unthu, Mulungu bzipfudze kumudziwa kudzera mwa udziwi bwa unthu, Mulungu bzipfudze kumudziwa kudzera mwa mafala ya udzenga yomwe timbapalidza. ²² Pakuti aJuda ambakumbira bzipfudze, ndipo aGiriki† ambanyang'ana udziwi. ²³ Tsono ife timbapalidza Krixtu omwe adakhomereredwa, bzipfudze ni bzipfudze kuna aJuda, kwa omwe ni aJuda lini ni udzenga. ²⁴ Koma kwa wale omwe adacemereredwa ngakhale aJuda ayai aGiriki‡, timbapalidza Krixtu, mphambvu ya Mulungu na udziwi bwa Mulungu. ²⁵ Thangwe udzenga bwa Mulungu ni udziwi bwakuposa udziwi bwa wanthu, ndipo cakusaya mphambvu ca Mulungu ni cakulimba cakuposa cakulimba ca wanthu.

Kucemereredwa kwa mbumba ya Mulungu

²⁶ Abale, kumbukirani pomwe mudacemereredwa, adziwi akhali ang'ono-ng'ono m'mawonedwe ya wanthu, wa mphambvu akhali ang'ono-ng'ono, wakubadwa m'mabanja yakufunikira akhali ang'ono-ng'ono. ²⁷ Tsono Mulungu adasankhula bzipfudze ni bzipfudze mudziko kuti anyazise adziwi, ndipo adasankhula bzipfudze ni bzipfudze mudziko ni bzipfudze mphambvu kuti anyazise bzipfudze ni bzipfudze mphambvu. ²⁸ Mulungu adasankhula bzipfudze ni bzipfudze dziko limbati ni bzipfudze basa, bzipfudze nyozedwa na bzipfudze bzipfudze ni cinthu lini, kuti bzipfudze bzipfudze bzipfudze, ²⁹ kuti paleke kuwoneka wina omwe angabzikuze patsogolo pa Mulungu. ³⁰ Tsono ndiye adacitisa kuti imwe mukhale mwa Krixtu Jesu, omwe adadzakhala udziwi bwa Mulungu kwa ife. Ndipo mwa Krixtuyo ife tidalungamisidwa, tidacemereredwa ndipo tidalomboledwa, ³¹ na tenepo bzipfudze ni bzipfudze kuti: “Ule omwe an'bzitumbiza, abzitumbize mwa Mbuya”§.

2

Bza kupalidza kwa Paulo

¹ Abale wangu, pomwe ine ndidabwera kuna imwe ndicikupalidzirani cintsintsi ca Mulungu*, ndiribe kulewa-lewa mwa luso ayai na udziwi. ² Pakuti pomwe ndikhana imwepo ndidatsimikiza kuti ndiyebwe bzentse kupambula Jesu Krixtu, makamaka kukhomereredwa kwace pamtanda. ³ Pomwe ine ndikhali pakati panu ndidakhala wakusaya mphambvu, kugopa na kutetemera kukulu. ⁴ Mafala yangu na upalidzi bwangu bulibe kucitidwa mwakuwonesa udziwi, tsono mwakuwonesa mphambvu ya Mzimu, ⁵ kuti cikhulupiriro canu cireke kukhazikika muudziwi bwa wanthu, koma mumphambvu ya Mulungu.

Udziwi bwakucokera kwa Mzimu wa Mulungu

⁶ Na tenepoyo, timbalewa bza udziwi pakati pa omwe ni wakukhwima mumzimu, tsono ni udziwi lini bwa nthawe ino ayai bwa wamphambvu wa nthawe ino, omwe alikumala mphambvu. ⁷ Koma timbalewa udziwi bwa Mulungu, cintsintsi comwe kale cikhadabisika, comwe Mulungu akhadakondza kale dziko likanati kulengedwa, kwa ulemmerero wathu.

* 1:19 Iza 29:14 † 1:22 AGiriki: Ni kulewa wale omwe ni aJuda lini. ‡ 1:24 AGiriki: Ni kulewa wale omwe ni aJuda lini. § 1:31 Jer 9:24 * 2:1 Bzipfudze ni bzipfudze na manja bzipfudze ni bzipfudze kuti: “Mboni ya Mulungu”.

⁸ Palibe wamphambvu na m'bodziyo wa nthawe ino adazindikira, pakuti angadadziwa angadakhomerera lini Mbuya wa ulemerero. ⁹ Tsono ninga bzipanembedwa kuti:

“Diso liribe kuwona,
 khutu liribe kubva,
 palibe m'tima wa munthu na m'bodziyo udakumbukira
 bzomwe Mulungu adakondzera
 kwa wale omwe ambam'funa†”.

¹⁰ Tsono Mulungu adatiwonesa kudzera mwa Mzimu.

M'zimuyo umbadziwa bzinthu bzentse, ngakhale bzinthu bzipakubisika bza Mulungu. ¹¹ Pa cipande ca munthu ni m'zimu wace okha omwe uli mwa iye ndiwo umbadziwa bzentse bza munthuyo. Ndipo kucipande ca Mulungu ni Mzimu wace okha omwe un'dziwa bzentse bza Mulunguyo. ¹² Tsono ife tiribe kutambira mzimu wa dziko, koma tidatambira Mzimu wakucokera kuna Mulungu, kuti tidziwe bzinthu bzomwe Mulungu adatipasa mwa nkhombo. ¹³ Bzimwebzimbo tirikubzirewa, sikuti mwa mafala yakupfundzidwa na udziwi bwa wanthu, tsono tidapfundzidwa na Mzimu, na tenepo timbapfundzisa bza Mzimu kwa omwe ali muMzimu. ¹⁴ Omwe alibe Mzimu wa Mulungu an'tawira lini bzinthu bza Mzimu wa Mulungu, nakuti kwa iye ni udzenga, ndipo angakwanise lini kubzibvesesa, thangwe ibzo bzimbabveseseka mwa Mzimu. ¹⁵ Thangwe munthu omwe ana Mzimu ambakwanisa kubvesesa bzinthu bzentse, tsono palibe omwe angakwanise kum'bvesesa, nakuti:

¹⁶ “Mbani adadziwa ndzeru
 za Mbuya,
 kuti angakwanise kumulangiza?”‡

Tsono ife tina ndzeru za Krixtu.

3

Kupambulana muGereja

¹ Ndipo ine, abale, ndiribe kukwanisa kulewa-lewa namwe ninga wanthu ali muMzimu, koma ninga wanthu ali munyama, ninga wana mwa Krixtu. ² Ndakupasani m'kaka, ndiribe kukupasani cakudya cakuuma, thangwe mungadacikwanisa lini. Cadidi imwepo mukanati kukondzeka, ³ nakuti mukali munyama. Thangwe pakati panu palikuwoneka njiru na kusaya kubverana, kodi bzipimwebzi bzipinratiza lini kuti imwepo mukali munyama ndipo mumbafamba ninga wanthu wa dziko? ⁴ Pomwe mumbati ali pano: “Ine ndine wa Paulo”, ali pano: “Ine ndine wa Apolo”, kodi bzipiniwonesa lini kuti mulikufamba ninga wa m'dziko? ⁵ Kodi Apolo mbani? Ndipo Paulo mbani? Ni wabasa wa Mulungu basi, omwe adakufikisani kucikhulupiriro malingana na basa lomwe Mbuya adapasa m'bodzi na m'bodzi. ⁶ Ine ndidazika ndipo Apolo adathirizira, tsono Mulungu ndiye adaikuza. ⁷ Na tenepo, omwe adazika napo wakuthiriza ni cinthu lini, koma Mulungu yekha, omwe ambaikulisa. ⁸ Tsono omwe an'zika na omwe an'thiriza ana cakulinga cibodzi, ndipo m'bodzi na m'bodzi an'dzatambira mabaibai malingana na mabasa yace. ⁹ Thangwe ife timbaphata basa la Mulungu pabodzi, ndipo imwepo ndimwe munda wa Mulungu ndipombo nyumba ya Mulungu.

† 2:9 Iza 64:4 ‡ 2:16 Iza 40:13

¹⁰ Malingana na nkhombo za Mulungu zomwe ndidapasidwa ninga m'dziwi wa zakumanga-manga, ndidamanga alisese ndipo winango aliku-manga padzaulu pace, tsono m'bodzi na m'bodzi awone momwe alikuman-gira. ¹¹ Thangwe palibe winango omwe angamange alisese inango, kusiyana na yomwe idamangidwa kale, yomwe ni Jezu Krixtu. ¹² Penu winango animanga padzaulu pa aliseseyo aciphatisa basa oro, parata, minyala yaku-funikira, matabwa, mauswa na mapesi, ¹³ mabasa yace yan'dzawonesedwa, thangwe ntsikuyo in'dzayabweresa padeca, pakuti yan'dzalatizidwa na moto, omwe un'dzayeza mabasa ya m'bodzi na m'bodzi. ¹⁴ Penu comwe munthu ali yentse adamanga cin'pitiriza kukhala paalisersepō, umweyo an'dzatambira mabaibai. ¹⁵ Penu comwe winango amanga cinipsa umweyo an'dzaluzā mabaibai, tsono iye caiye an'dzapulumusidwa, ninga wapsukun-yuka pa moto.

¹⁶ Kodi mun'dziwa lini kuti ndimwe nyumba ya Mulungu, ndipo kuti Mzimu wa Mulungu umbakhala mwa imwe? ¹⁷ Penu munthu an'pfudza nyumba ya Mulungu, Mulungu an'dzamupfudzambo, thangwe nyumba ya Mulungu yomwe ndimwe ni yakucena.

¹⁸ Lekani kubzinamiza! Penu wina wa imwe an'kumbuka kuti ni m'dziwi wa ntsiku zino, mbabziyese “dzenga” kuti akhale m'dziwi. ¹⁹ Thangwe udziwi bwa pantsi pano ni udzenga patsogolo pa Mulungu, ninga momwe bžidanembedwa kuti: “Iye ambaphata adziwi muucenjeri bwawo”*. ²⁰ Ndipombo “Mbuya ambadziwa bzakukumbuka bza adziwi, kuti ni bzakusaya basa”†. ²¹ Na tenepo, paleke kuwoneka an'bzitumbiza mwa wanthu, thangwe bzinthu bzentse ni bzanu, ²² ngakhale Paulo, ayai Apolo, ayai Pedru‡, ngakhale dziko la pantsi, ayai moyo, ayai impfa, ngakhale bzomwe bziripo, ayai bza kutsogolo kuno. Bzentse ni bzanu, ²³ ndipo imwe ndimwe wa Krixtu, ndipo Krixtu ni wa Mulungu.

4

Atumiki wa Krixtu

¹ Na tenepo ni bzakufunika kuti wanthu wentse atiwone ninga atumiki wa Krixtu ndipombo wakuwonerera bzintsintsi bza Mulungu. ² Bzomwe bzin'funika kwa wakuwonererawa, ni bzakuti akhale wakukhulupirika. ³ Tsono ine ndiribe thupo na pang'onopo la kutongedwa na imwe ayai pa mphala ya wanthu iri-yentse, napombo ine caiye nimbadzitongesa lini. ⁴ Nakuti ndiribe cinthu mumtima comwe cingandigaze, tsono nkholewa lini kuti ndine wakulungama, pakuti omwe an'ditonga ni Mbuya. ⁵ Na tenepo, lekani kutonga nthawe ikanati kukwana, dikhirani mpaka Mbuya kubwera. Iye an'dzawonesa paceza bzomwe bžidabisika mum'dima ndipo an'dzawonesa bzakukumbuka bza mum'tima. Pamwepo m'bodzi na m'bodzi an'dzatambira utumbe kucokera kwa Mulungu.

⁶ Abale, bzinthu bžimwebzi ndidabžilinganizira kwa ine na kwa Apolo, thangwe ra lufoyi na imwe, kuti mwa ife mupfundzire thandauzo la mafala yakuti: “Lekani kumogera bzomwe bžidanembedwa”. Kutu paleke ku-woneka wakubzikuza thangwe ra munthu winango acimbanyoza wina. ⁷ Kodi mbani omwe an'kusiyanisa iwepo na anango? Ndipo n'ciyani ulinaco comwe ulibe kucita kupasiwa? Thangwe ranyi umbabzikuza ninga kuti bzomwe unabzo ulibe kubzitambira?

⁸ Imwepo munabzo kale bzentse bzomwe mukhasaya! Mwadala kale! Mwadzafikira kukhala azimambo ife palibe! Ningadakomedwa imwepo

* 3:19 Job 5:13 † 3:20 Mas 94:11 ‡ 3:22 Pedru: MuciGiriki ambati: “Kefas”.

mungadakhala azimambo wa cadidi, kuti ifembo tidzakhale azimambo pabodzi namwe. ⁹ Thangwe kwa ine ndirikuwona kuti Mulungu adatiikha atumiki pa mbuto yakumalizira ninga wanthu wakumangidwa mulandu wakuphedwa. Tasanduka cakuwonesedwa kwa dziko, ngakhale kuna anju napo kwa wanthu. ¹⁰ Ife ndife madzenga thangwe ra Krixtu, tsono imwepo ndimwe adziwi mwa Krixtu! Ife ndife wakusaya mphambvu, tsono imwepo ndimwe wamphambvu! Imwepo ndimwe wakupasidwa ulemu, tsono ife ndife wakunyozedwa. ¹¹ Mpaka nthawe ino tirikubonera na njala, nyota na usiwa, timbamenyedwa ndipo tiribe pakukhala caipo-ipo, ¹² timbaphata basa mwakulimba na manja yathu. Tingatukanidwa timbawadalisa, tingafambiridwa mbuyo timbalimbika, ¹³ tingalewedwa magunkha timbatawira mwa lufoyi. Mpaka pano timbawonedwa ninga bzakubvunda bza dziko la pantsi ndipo ndife bzakunyantsa kuna wentse.

Paulo aniwalangiza ninga baba

¹⁴ Ndirikukunemberani bzinthu bzimwebzi sikuti ndikunyaziseni, tsono kuti ndikulangizeni ninga wana wangu wakufunidwa. ¹⁵ Thangwe napo mukhale na bzulu khumi (10.000) bza apfunzisi mwa Krixtu, tsono mulibe azibaba azinji. Pakuti mwa Krixtu Jezu ine ndidakubalani kudzera mwa Mafala Yabwino. ¹⁶ Na tenepo, ndiri kukumbirani kuti mukhale wakutewezera wangu. ¹⁷ Thangwe ra bzimwebzi ndirikukutumizirani Timoti wakukhulupirika, mwana wangu wakufunika, ndipo wakukhulupirika mwa Mbuya, umweyo an'dzakukumbusani makhalidwe ya moyo wangu mwa Krixtu Jezu malingana na momwe nimbapfundzisira m'mbali zentse, m'magereja yentse.

¹⁸ Anango wa imwe adabzikuza ninga kuti ningadabwera lini kudzakuwonani, ¹⁹ tsono nin'bwera kudzakuzungirani mwakusaya kucedwa, Mbuya angafuna, pamwepo nin'dzadziwa sikuti mafala ya wakubzikuzawa yokha, tsono kuti ni mphambvu zanyi zomwe iwo anazo. ²⁰ Pakuti Umambo bwa Mulungu bulikuwonesedwa lini m'mafala, tsono mumphambvu. ²¹ Imwepo mun'funa bziponi? Ndibwere kuna imwe na mchamu, ayai na lufoi na m'tima wakubzicepesa?

5

Kudzongeka kwa khalidwe la gereja ya kuKolinto

¹ Wanthu alikulewa kuti pakati panu mulikucita malume yakuletsedwa mwakuti ngakhale wakusaya kupemba Mulungu ambacita lini terepoyo, m'bodzi wa imwe kufika pa kutenga mkazi wa baba wace. ² Ndipo imwe mulikubzikuzwa! Kodi bzikhafunika lini kuti mutsukwale mucicosa pakati panu ule omwe adacita bzimwebzi? ³ Napo ine ndiri lini namwe pabodzi maso na maso, ndiri namwe muuzimu, ndipo ndamanga kale mulandu omwe adacita bzimwebzo, kukhala ninga ndiri pamwepo. ⁴ Pomwe imwe mun'tsonkhana mudzina la Mbuya wathu Jezu ndicikhala ndinamwe muuzimu mphambvu ya Mbuya wathu Jezu icikhala iri pamwepombo, ⁵ mperekeni munthuyo kwa Sathani kuti thupi* lace lidzongedwe, ndipo mzimu wace udzapulumusidwe pa ntsiku ya Mbuya.

⁶ Kudzikuzwa kwanu ni kwabwino lini. Imwepo mun'dziwa lini kuti caku-fufumisa cing'ono-ng'ono cimfafufumisa bzakumunya bzentse? ⁷ Tsono tayani kunja cakufufumisa cakale ca bzakuphonya, kuti mukhale bzakumunyidwa bzipsa bzakusaya cakufufumisa, ninga momwe muliri. Nakuti

* 5:5 Thupi: MuciGiriki ambalewa kuti nyama.

Krixtu, Mwana wa Bira wathu wa Paxkwa,[†] adaphedwa kale ninga ntsembe.
⁸ Ndipopo, mbaticite phwando sikuti na bzakuphonya na kuipa, bзомwe bziri ninga cakufufumisa cakale, koma na kucena mtima na cadidi, bзомwe bziri ninga pau zakusaya cakufufumisa.

⁹ Ndidakunemberani kale tsamba kuti muleke kuphatana na wanthu wakucita malume yakuletsedwa. ¹⁰ Bzimwebzi ndiribe kulewera wakucita malume yakuletsedwa wa dziko lino, ayai wamingululi, ayai mbava, ayai wakupemba bzifanikizo. Nakuti bzingadakhala tenepoyo, bzingadafunika kuti imwepo mucoke mudziko muno. ¹¹ Tsapano ndirikukunemberani kuti lekani kuphatana na ule omwe ambati ni wakupemba, tsono ambacita malume yakuletsedwa, ayai wamingululi, ayai wakupemba bzifanikizo, ayai wakulewa bzakuipa, ayai wakuledzera, ayai mbava. Munthu wa makhalidwe yamweya lekani kudya naye pabodzi.

¹² Nakuti ine ningadatonga tani wakunja kwa Gereja? Imwepo mun'tonga lini wam'kati? ¹³ Tsono wakunja, Mulungu ndiye an'dzawatonga. “Thothani wakuipayo pakati panu”.‡

6

Mirandu pakati pa akrixtau

¹ Penu winango wa imwepo ana mulandu na krixtau mwandzace, angalimbike tani kukaupereka mulanduyo kuna atongi atazi, acireka kukaupereka kuna wakucena? ² Imwepo mun'dziwa lini kuti wakucena an'dzatonga dziko? Penu dziko lin'dzatongedwa na imwe, kodi imwepo mungataze kutonga tunkhani tung'ono-tung'ono? ³ Mun'dziwa lini kuti tin'dzatonga anju? Kodi tingataze tani kutonga bzinthu bza moyo uno? ⁴ Na tenepo imwepo mungakhala na milandu ya bza moyo uno, mungakaipereke kuna wanthu wakusaya kulemekezedwa mugereja? ⁵ Ndiri kulewa bzimwebzi kuti ndikunyaziseni. Kodi pakati panu palibe na m'bodziyo mdziwi omwe angakwanise kutonga mulandu pakati pa abale? ⁶ Tsono bзомwe bzimbacitika ni bzakuti, m'bale ambayenda kukapereka mulandu wa m'bale wace kuna atongi atazi!

⁷ Bzokhabzo bzakuti pakati panu mumbakaperekerana mirandu, bzini-ratiza kale kuti mwakundidwiratu. Bzikhali lini bwino kuti mubvume kupundizidwako? Bzikhali lini bwino kukhala wakuluza? ⁸ Tsono imwepo ndimwe mumbacita bzakusaya kulungama ndipo mumbadzonga, bzimwebzi mumbabzicitira andzanu wakupemba!

⁹ Imwepo mudziwa lini kuti wakusaya kulungama an'dzapita lini muUmambo bwa Mulungu? Lekani kubzinamiza: Ngakhale wakusaya kucena, ayai wakupemba bzifanikizo, ayai wa upombo, ayai wakufambizana mwamuna na mwamuna, ¹⁰ ayai mbava ngakhale wamingululi ayai wakuledzera, wakulewa andzawo kuipa, ayai wakuba, an'dzapita lini muUmambo bwa Mulungu. ¹¹ Winango wa imwe akhali tenepoyo. Tsono imwepo mudasambikidwa, mudacenesedwa ndipo mudalungamisidwa mwa dzina la Mbuya Jezu Krixtu na mwa Mzimu wa Mulungu wathu.

Mthupi la krixtau ni nyumba ya Mzimu Wakucena.

¹² “Bzinthu bzentse mpsakubvumizidwa kuna ine”, tsono ni bzentse lini bзомwe bzindithandiza. “Bzinthu bzentse mpsakubvumizidwa kuna ine”, tsono ine ninireka lini na cibodzico kuti cindikunde. ¹³ “Bzakudya

[†] 5:7 Eks 12:19 [‡] 5:13 Deu 13:5, 17:7, 19:19, 22:24, 24:7

bzidakondzedwera m'mimba ndipo mimba zidakondzedwera bzakudya". Tsono Mulungu an'dzatonga bzentsebzo. Koma thupi liribe kukondzedwera malume yakuletsedwa, tsono lidakondzedwera Mbuya ndipo Mbuya ni mwenekaciro wa thupi. ¹⁴ Mulungu na mphambvu yace adalamusa Mbuya kwa wakufa, ndipo ife an'dzatiramusambo. ¹⁵ Imwepo mun'dziwa lini kuti mathupi yanu ni bziwalo bza Krixtu? Kodi ine, ningatenge tani bziwalo bza Krixtu ndicibzisanusa bziwalo bza puta? Ningacite lini! ¹⁶ Ayai imwepo mun'dziwa lini kuti munthu omwe an'fambizana na puta ana ciphatano na thupi lace? Pakuti bzakunemba bzimbati: "Awiriwo an'dzakhala thupi libodzi*". ¹⁷ Tsono ule omwe an'zipereka kuna Mbuya, iye ana ciphatano ca uzimu na Mbuya. ¹⁸ Thawani malume yakuletsedwa. Cakuphonyera Mulungu cinango ciri-centse comwe munthu an'cita, ciniipisa lini thupi lace. Tsono ule omwe an'cita malume yakuletsedwa, alikuphonyera thupi lace cairo. ¹⁹ Kodi, mun'dziwa lini kuti thupi lanu ni nyumba ya Mzimu Waku-cena, omwe umbakhala mwa imwe, omwe mudaupasidwa na Mulungu, ndipo moyo omwe munawo ngwanu lini ngwa Mulungu? ²⁰ Thangwe Iye adakugulani aciripira. Tsapano, tumbizani Mulungu na mathupi yanu.

7

Nkhani ya malowozi

¹ Ndipo bza nkhani yomwe mudandinembera, ni bzabwino kuti mwamuna aleke kufambizana na mkazi ali-yentse*, ² tsono, thangwe la malume yakuletsedwa, mwamuna ali-yentse akhale na mkazi wace, ndipo mkazimbo ali-yentse akhale na mwamuna wace. ³ Mwamuna apase mkazi wace bzomwe bzin'themera kum'pasa m'banja, bzibodzi-bodzimbo mkazi apase bayace. ⁴ Mkazi angatonge lini thupi lace yekha, koma mwamuna wace. Ndipombo mwamuna angatonge lini thupi lace yekha, koma mkazi wace. ⁵ Lekani kuletsana mathupi yanu m'bodzi na mwandzace, pokhapokha mukakhala mwabverana mwa nthawe pang'ono kuti mubzipereke m'mipembo, ndipo muphatane pomwe, kuti Sathani aleke kukuyezani thangwe ra kutaza kubziphata kwanu. ⁶ Pomwe ndirikulewa bzimwebzi ndirikulewa lini ninga lamulo, tsono ninga bzakubvumizidwa. ⁷ Ndipo ndikhafuna kuti wanthu wentse akhalembo ninga ine, tsono Mulungu adapasa ali-yentse mphantho yakusiyana-siyana, winango mphantho iyi, winango mphantho ire.

⁸ Kwa omwe alibe banja na kwa amasiwa, ndinirewa kuti bzikhali bzabwino kwa iwo kuti akhalembo ninga ine. ⁹ Penu an'kwanisa lini kubziphata, alowole. Thangwe bziri bwino kulowola kuposa kumbandogaka na xungu.

¹⁰ Tsono, kwa wapabanja ndinipereka lamulo iri, sikuti ni langu, koma ni la Mbuya: Mkazi aleke kulambana na bayace. ¹¹ Tsono, penu iye anirambana, aleke kulowodwa pomwe, ayai ayanjane na bayace. Ndipo mwamuna aleke kulambana na mkazi wace.

¹² Kwa anango ndirikulewa ndine, sikuti Mbuya, kuti penu m'bale wina ana mkazi wakusaya kupemba, tsono mkaziyo an'funa kukhala na bayaceyo, mwamunayo mbaleke kulambana na mkaziyo. ¹³ Ndipo mkazi omwe ana mwamuna wakusaya kupemba Mulungu, ndipo mwamunayo an'funa kukhala na mkaziyo, mbaleke kulambana naye. ¹⁴ Thangwe mwamuna wakusaya kupemba an'cenesedwa pa kukhala na mkazi waceyo, ndipo mkazi wakusaya kupemba an'cenesedwa na mwamuna wace wakupemba.

* **6:16** Jen 2:24 * **7:1** Ayai "Ni bzabwino kuti mwamuna aleke kukhuya mkazi".

Bzingadakhala ni tenepoyo lini, wana wawo angadakhala wakusvipa, tsono ni wakucena.

¹⁵ Tsono penu wakusaya kupemba an'funa kulambana naye, mbalambane. Pankhani zimwezo, ngakhale m'bale wacikazi ayai wacimuna wat-sudzuka. Mulungu adakucemerani kuti mukhale na mtendere. ¹⁶ Kodi iwe mkazi, un'dziwa tani kuti un'dzapulumusa bayako? Ayai iwe mwamuna, un'dziwa tani kuti un'dzapulumusa mkazi wako?

¹⁷ Kupambula bzimwebzi, m'bodzi na m'bodzi apitirize kukhala malin-gana na momwe Mbuya adam'pasa, ndipo mwakuteweza kucemerredwa kwace na Mulungu. Bzimwebzi ni bзомwe nimbapfundzisa m'magereja yentse. ¹⁸ Alipo munthu adacemerredwa atacitiridwa kale msinda wa m'gwato? Mbaleke kubisa cizindikiro ca msinda wa m'gwatoyo. Alipo anango omwe adacemerredwa akanati kucitidwa msinda wa m'gwato? Mbaleke kucitidwa msinda wa m'gwato. ¹⁹ Kucitidwa msinda wa m'gwato ni cinthu lini, ndipo kusaya kucitidwa msinda wa m'gwato ni cinthu lini, tsono comwe cin'funika ni kubvera lamulo la Mulungu. ²⁰ M'bodzi na m'bodzi apitirize kukhala ninga momwe akhaliri pomwe adacemerredwa na Mulungu. ²¹ Kodi ukhali nyagirinya pomwe udacemerredwa? Leka kuneseka na bzimwebzo. Tsono penu un'kwanisa kuwona mpata wakuti utsudzuke, uphatisise m'patayo. ²² Thangwe omwe adacemerredwa na Mbuya ali nyagirinya, ni wakutsudzuka wa Mbuya, mwakulinganambo na omwe adacemerredwa ali wakutsudzuka ni nyagirinya wa Krixtu. ²³ Iye adakugulani acilipira, na tenepo lekani kusanduka anyagirinya wa wanthu. ²⁴ Abale, m'bodzi na m'bodzi mbaapitirize kukhala patsogolo pa Mulungu ninga momwe akhaliri pomwe adacemerredwa.

Malangizo kuna omwe akanati kupita m'banja na kuna amasiwa

²⁵ Ndipo kulewa bza omwe alibe banja, ine ndiribe lamulo liri-rentse lakucokera kwa Mbuya. Tsono ndinipereka kakumbukidwe kangu, ninga munthu omwe Mbuya adandicitira nkhombo zakuti ndikhale wakukhulupirika. ²⁶ Ndipo thangwe ra mabvuto ya ntsiku zino, nin'kumbuka kuti bziri bwino munthu apitirize kukhala ninga momwe aliri. ²⁷ Iwepo udalowola? Leka kumulamba. Ukanati kulowola? Leka kulowola. ²⁸ Tsono penu unirowola, ulibe kuphonyera Mulungu. Ndipo penu dende linirowodwambo, liribe kuphonyera Mulungu. Koma wale omwe animanga banja an'dzagumana na mabvuto mazinji muthupi, ndipo ine ndikhafuna kukukhochererani pa mabvuto yamweyo.

²⁹ Abale, bзомwe ndirikufuna kulewa n'bzakuti nthawe yasala pang'ono. Kuyambira pano kuyenda kutsogolo, wale omwe ana mabanja akhale ninga alibe banja. ³⁰ Ndipombo omwe alikulira akhale ninga alikulira lini. Ndipo omwe alikupfatsa akhale ninga alikupfatsa lini ndipo omwe alikugula akhale ninga alibe na cinthuco, ³¹ ndipo omwe alikuphatisa basa bzinthu bza pantsi pano, mbaaleke kubzikhulupirira, nakuti dzikoli momwe liri ntsiku zino lirikumala.

³² Ndirikufuna kuti muleke kukhala wakutanganidwa. Mwamuna omwe alibe banja ambatanganidwa na bzinthu bza Mbuya, kuti angakondw-erese tani Mbuya. ³³ Tsono wa m'banja ambatanganidwa na bzinthu bza dziko, kuti angakondwerese tani mkazi wace, ³⁴ ndipo terepoyo adagawika. Ngakhale mkazi wakusaya banja, napo m'masiwa ayai dende, ambatan-ganidwa na bzinthu bza Mbuya, kuti akhale wakucena muthupi napo mumzimu. Tsono wa m'banja ambatanganidwa na bzinthu bza pa dziko, kuti angakondwerese tani bayace. ³⁵ Ndirikulewa bzimwebzi kuti imwepo

muthandizike, sikuti ine ndirikukuletsani kufuna kwanu. Tsono nin'funa kuti mucite bzomwe ni bzakuthemera, kuti mubzipereke pa basa la Mbuya na m'tima wentse.

³⁶ Penu winango an'kumbuka kuti alikucita lini bwino patsogolo pa dende lomwe iye an'funa kulowola, ndipo magole ya dendero yalikupitirira, iye acikumbuka kuti ni bzakufunika kulirowola, mbacite bzomwe angawone kuti ni bzabwino. Alibe kuphonyera Mulungu na bzimwebzi, mbalowolane. ³⁷ Tsono penu iye watsimikiza mumtima mwace mwakusaya kubzikakamiza ndipo acibziphata mubzomwe iye an'funa acitsimikiza kuleka kulowola dendero, umweyu wacita bwino. ³⁸ Na tenepo, ule omwe anirowola dendero wacita bwino, tsono omwe an'saya kulowola wacita bwino kwene-kwenesa.†

³⁹ Ndipo mkazi ngwakumangika na Mtemo wa malowozi, mwamuna wace akali na moyo. Tsono mwamuna wace akafa, iye an'khala wakutsudzuka kuti alowodwe na mwamuna omwe iye an'funa, tsono mwamunayo akhale krixtau. ⁴⁰ Mukukumbuka kwangu, iye an'dzakhala wakukondwa kwene-kwene akapitiriza kukhala m'masiwa. Ndipo nin'kukumbuka kuti ine ndinawombo Mzimu wa Mulungu.

8

Cakudya cakuperekedwa ntsembe kwa bzifanikizo

¹ Ndipo kulewa bza cakudya cakuperekedwa ntsembe kwa bzifanikizo, tin'dziwa kuti tentse tina ndzeru. Ndzeru zimbatibweresera kudzikuzi, tsono lufoi ndiro limbalimbikisa. ² Penu winango an'bziyesa wakudziwa cinthu, ni kulewa kuti akanati kudziwa ninga momwe akhafunika kudziwa. ³ Tsono omwe an'funa Mulungu, umweyo ngwakudziwika na Mulungu.

⁴ Ndipo kulewa bza cakudya cakuperekedwa kwa bzifanikizo, tin'dziwa kuti cifanikizo ni cinthu lini pa dziko, ndipo alipo Mulungu m'bodzi yekha. ⁵ Thangwe napo bziripo bzinthu bzomwe bzimbacemerredwa mirungu, kudzulu ayai padziko, nakuti iripo mirungu mizinji na azimbuya azinji,* ⁶ tsono kwa ife Mulungu ni m'bodzi yekha, Baba, omwe adalenga bzinthu bzentse ndipo omwe ife tin'khalira na moyo. Ndipo alipo Mbuya m'bodzi yekha, Jezu Krixtu, kudzera mwa Iye bzinthu bzentse bzidalengedwa na ife tina moyo kudzera mwa Iye.

⁷ Tsono, ni wentse lini ambadziwa bzimwebzi. Anango na kufuna kwa kuzolowera bzifanikizo, ambadya cakudya cimweci ninga alikudya bzakuperekedwa kwa bzifanikizo. Ndipo na kusaya mphambvu kwawo, ambadzawona ninga aphonyera Mulungu. ⁸ Tsono ni cakudya lini comwe cin'tifikisa pafupi na Mulungu. Palibe comwe tiniruzi tikaleka kudya, ndipo palibe comwe tiniphindula tikadya.

⁹ Tsono khalani na cheru, kuti kutsudzuka kwanuku kuleke kukhala cakugwegwedusa kuna wakuwofoka pakukumbuka. ¹⁰ Thangwe, penu winango wakuwofoka pakukumbuka an'bwera kuna iwe, omwe una

† **7:38** Ayai 36 "Penu wina alikukumbuka kuti alikuphata lini bwino mwana wace wacikazi ninga momwe bzin'funika, ndipo mwanayo wakula mwakuti iye alikukakamizidwa kuti amulowoze, mbaacite bzomwe angawone kuti ni bzabwino, na bzimwebzo alikuphonyera lini Mulungu mba-mubvumize kuti alowodwe. ³⁷ Pa bzentsenebzi omwe anirimbika pa cakulinga cace, ndipo ni wakubziumiriza lini tsono alikucita cifuniro cace, ndipo afuna kuti mwana wace wacikazi akhale alibe kulowodwa umweyombo wacita bwino. ³⁸ Mwakuti omwe an'pereka mwana wace kumalowozi wacita bwino, tsono omwe an'pereka lini mwana wace kumalowozi wacita bwino kuposa". * **8:5** Azimbuya omwe alikulewedwawa sikuti ni wanthu, koma ni mizimu.

ndzeru, acikuwona uli kudya munyumba ya bzifanikizo, kodi bzimwebzi bzinirimbikisa lini ndzeru kuna wakuwofokayo kuti akadye bzakuperekedwa ntsembe kwa bzifanikizo? ¹¹ Tenepo, m'bale wakuwofoka pakukumbukayo, omwe Krixtu adam'fera, an'taika thangwe ra ndzeru zako. ¹² Pomwe iwe un'phonyera abale mwa njira imwei, ucimbadzonga kukumbuka kwawo kwakuwofoka, ulikuphonyera Krixtu. ¹³ Na tenepo, penu cakudya cin'gwegwedusa m'bale wangu, nin'dzadya lini pomwe nyama cipo, kuti ndidzaleke kumugwegwedusa.

9

Ugo kwa mtumiki an'bvumizidwa kutambira

¹ Kodi, ndine lini wakutsudzuka? Kodi ine ndine lini mtumiki? Kodi ndiribe kuwona Jesu, Mbuya wathu? Kodi ndimwe lini phindu la basa langu mwa Mbuya? ² Penu ndine lini mtumiki kwa anango, cadidi ndine mtumiki kwa imwe. Nakuti imwepo ndimwe citsimikizo ca utumiki bwangu mwa Mbuya.

³ Cakundikhocherera kwa omwe ambafuludza bza ine ni ici: ⁴ Kodi ife tiribe ugo bwa kutambira bzakudya na bzakumwa? ⁵ Kodi tiribe ugo bwa kuperekedwa na mkazi wa pabanja wakupemba Mulungu, ninga momwe ambacitira atumiki anango, abale wa Mbuya ndipo na Pedru? ⁶ Ayai kodi ine na Barnabe ndife tekha omwe tiribe ugo bwa kutambira thandizo nee kuphata basa?

⁷ Kodi mbani aniphata basa la ucikunda acibzithandiza yekha? Kodi mbani an'bzala munda wa uva acisaya kudya bzisapo bzace? Kodi mbani aniusa bzifuwo acisaya kudya m'kaka wace? ⁸ Ndirikulewa lini bzimwebzi ninga kakumbukidwe ka munthu kokha. Kodi Mtemo ulikulewa lini bzipodzi-bodzibzi? ⁹ Nakuti muMtemo wa Mozeji bzidanembedwa kuti: "Leka kuimanga mulomo ng'ombe pomwe irikupula phoso"†. Kodi Mulungu ambatangananidwa na ng'ombe? ¹⁰ Ayai ni thangwe lini ra ife lomwe akhalewera bzimwebzi? Ni cadidi kuti bzimwebzi adanembera ife. Nakuti omwe anirima ambalima na cidikhiro ndipo omwe anipula, anipula na cidikhiro cakutambirambo cipande cace. ¹¹ Penu ife tidabzala bzinthu bza Mzimu kwa imwe, kodi tikabvuna mwa imwe bzinthu bzakuthandiza pa thupi, bzingakhale bzakunyanya? ¹² Penu winango ana ugo bwa kutambira thandizo kwa imwe, kodi ife tiribe ugo bwakuposa iwo?

Tsono ugobo tiribe kubuphatisa basa, tidapirira bzentse kuti tireke kupingiza Mafala Yabwino ya Krixtu. ¹³ Kodi mun'dziwa lini kuti wakuphata basa muNyumba ya Mulungu ambadya bza muNyumbamo? Ndipo omwe ambaphata basa pa guwa la ntsembe amatambira cipande ca bzo mwe bzin'perekeredwa paguwapo? ¹⁴ Tenepoyombo, Mbuya adalewa kuti omwe an'palidza Mafala Yabwino, an'dzathandizika mwa Mafalayo. ¹⁵ Tsono ine ndiribe kuphatisa basa ugo bumwebo na pang'onopo, ndipo tsambali ndirikunembera lini kuti mumbacite bzimwebzi kuna ine. Thangwe kwa ine bziri bwino kufa kuposa kuti munthu winango andicosere utumbe bwangu. ¹⁶ Ndipo pomwe nin'palidza Mafala Yabwino ningabzitungize lini, nakuti ndiri wakuumirizidwa kuti ndipalidze, thangwe ni tsoka kwa ine ndikaleka kupalidza Mafala Yabwino! ¹⁷ Thangwe penu nin'palidza mwakufuna ndekha, ndina mabaibai. Tsono penu nin'palidza wakuumirizidwa, pokha-pokha ndirikuteweza basa lomwe Mulungu adandipasa kuti ndicite. ¹⁸ Na tenepo, ngaponi mabaibai yangu? Mabaibai yangu ni yakuti ndipalidze

* **9:5** Pedru: MuciGiriki ambati kuti: "Kefas". † **9:9** Deu 25:4

Mafala Yabwino mwakusaya kulipiridwa, ndipo mwakusaya kukumbira ugo bwangu bwa kupalidza Mafalayo.

¹⁹ Thangwe, napo ndikhali wakutsudzuka kwa wentse, ndidabzicita nyagrinya kwa wentse, kuti ndiwine mbogo ikulu ya wanthu. ²⁰ Ndipo ndidakhala na aJuda ninga muJuda, kuti ndiwine aJuda. Kuna wale omwe ali pantsi pa Mtemo, ndidakhala ninga ndiri pantsi pa Mtemo, kuti ndiwine omwe ali pantsi pa Mtemo, napo ine ndikhali lini pantsi pa Mtemo wa Mozeji. ²¹ Kuna omwe ali kunja kwa Mtemo, ndidakhala ninga ndirikunja kwa Mtemo, kuti ndiwine omwe ali kunja kwa Mtemo, napo ndiribe kutsudzuka pa Mtemo wa Mulungu, tsono ndiri pa Mtemo wa Krixtu. ²² Kuna wakuwofoka ndidakhala ninga wakuwofoka, kuti ndiwine wakuwofoka. Ndidacita bzentse kuna wentse, kuti mwa njira iri-yentse ndipulumuse anango. ²³ Ndirikucita bzentsenebzi thangwe ra Mafala Yabwino kuti ndikacite mbali ya madaliso ya Mafalayo.

²⁴ Imwepo mun'dziwa lini kuti pa wentse omwe ambacita mapici ya kuthamanga, wentsenewo ambathamanga cadidi, tsono m'bodzi ndiye ambafupiridwa? Na tenepo, thamangani kuti mukafupiridwe. ²⁵ Wentse omwe an'pita mpikisano ambabzikondzekera mwakulimba kuti akapasidwe mpfupo yomwe in'khalisa lini, tsono ife mpfupo yakusaya kumala. ²⁶ Na tenepo, ine nimbathamanga lini ninga munthu omwe alibe cakulinga. Ndipo nimbamenya lini ninga omwe alikumenyera papezi. ²⁷ Ine nimbaboneresa thupi langu ndiciricita nyagirinya, kuti ndikamala kupalidzira anango, ndireke kudzawonedwa ninga wakusaya kuthemera kucita mpikisanoyo.

10

Bzitsandzo bza bzomwe bzidacitika kwa aJirayeri

¹ Abale, nin'funa lini kuti mukhale wakusaya kudziwa kuti makolo yathu yentse yadakhala pantsi pa mtambo, ndipo wentse adayambuka nyandza* na minyendo. ² Mwakuphatana na Mozeji, wentsenewo adabatizidwa mumtambo na munyandza. ³ Wentse adadya cakudya cibodzi-bodzi ca uzimu, ⁴ ndipo adamwa cakumwa cibodzi-bodzi ca uzimu. Pakuti akhamwa pa mwala wa uzimu omwe ukhayenda nawo, ndipo mwalayo ukhali Krixtu. ⁵ Tsono Mulungu alibe kukomedwa na azinji wa iwo. Ndipopo bzitanda bzawo bzidasala ngunda-ngunda mucidambo.

⁶ Bzinthu bzimwebzi bzidacitika ninga citsandzo kwa ife, kuti tireke kusirira bzinthu bzakuipa, ninga bzomwe iwo adacita. ⁷ Lekani kupemba bzifanikizo, ninga anango wa iwo adacita, ninga momwe bzidanembedwa kuti: “Mbumba yakhala kuti idye na kumwa, ndipo yaimirira kuti ibzine”†. ⁸ Mbatirekeni kucita malume yakuletsedwa, ninga bzomwe adacita anango wa iwo, ndipo ntsiku ibodzi yokha adafa bzulu makumi mawiri na bzitatu (23.000). ⁹ Mbatireke kuyezera Krixtu‡, ninga adacita anango wa iwo ndipo adafa na kulumidwa na nyoka. ¹⁰ Lekani kung'ung'udzika, ninga adacita anango wa iwo, ndipo adaphedwa na anju wakudzonga.

¹¹ Bzinthu bzimwebzi bzidacitika kwa iwo kuti bzikhale bzitsandzo, ndipo bzidanembedwa ninga m'cenjezo kwa ife, omwe tirikufika nthawe ya kumala kwa bzentse. ¹² Na tenepo, omwe an'kumbuka kuti adaimirira, acenjere kuti angagwe! ¹³ Mulibe kugumana na miyezo yomwe ni yakusiyana na ya wanthu winango. Ndipo Mulungu ni wakukhulupirika, Iye an'dzabvumiza lini kuti mudzayezedwe mwakuposa mphambvu zanu.

* **10:1** Eks 14:22-29 † **10:7** Eks 32:6 ‡ **10:9** Krixtu: Bzakunemba bzinango bzimbalawa kuti Mbuya.

Tsono mungayezedwa, Mulungu an'dzakupasani mpata wakupulumukira kuti mudzakwanise kupirira.

Nkhani ya bzifanikizo na Cirariro ca Mbuya

¹⁴ Na tenepo, abale wangu thawani kupemba bzifanikizo. ¹⁵ Ndirikulewa na wanthu wa ndzeru, kumbukirani mwekha bzomwe ndirikulewa. ¹⁶ Ni cadidi lini kuti mkombo wa madaliso omwe timbadalisa, ni kuphatana na mulopa wa Krixtu? Kodi pau yomwe timbabadulirana ni kuphatana lini na thupi la Krixtu? ¹⁷ Iripo pau ibodzi yokha. Ndipo ife omwe ndife azinji, ndife thupi libodzi, pakuti tentse timbacita mbali ya pau ibodziyo.

¹⁸ Kumbukirani mbumba ya Ijirayeri. Kodi omwe alikudya bzakuperekedwa ntsembe, alikucita lini mbali pa guwa la ntsebero?§ ¹⁹ Na tenepo, ni ciyani comwe nin'funa kulewa? Kodi ntsembe yakuperekedwa kwa bzifanikizo ni cinthu? Ayai cifanikizoco ni cinthu? ²⁰ Nee! Ndiri kulewa kuti ntsembe za wakusaya kupemba Mulungu ambazipereka kuna bziwanda, sikuti kuna Mulungu, ndipo nin'funa lini kuti mucite mbali kwa bziwanda. ²¹ Imwe mungamwere lini mkombo wa Mbuya na mkombo wa bziwanda. Mungacite lini mbali pa cakudya ca Mbuya na cakudya ca bziwanda. ²² Ayai tin'nyosa ntsanje za Mbuya? Kodi ife ndife wamphambvu kuposa Iye?

Kutsudzuka kwa krixtau

²³ “Bzinthu bzentse bzin'bvumizidwa”, tsono ni bzentse lini bzina phindu. “Bzinthu bzentse bzin'bvumizidwa”, tsono ni bzentse lini bzin'thandiza. ²⁴ Munthu aleke kufuna bzabwino kwa iye yekha, tsono afunirembo bzabwino anango.

²⁵ Dyani bzentse bzomwe bzin'gulisidwa mumsika mwakusaya mkhumbukira, thangwe mungabvundze. ²⁶ Nakuti bzidanembedwa kuti: “Dziko la pantsi ni la Mbuya na bzentse bzomwe bziri m'dzikomo”**.

²⁷ Peni winango wakusaya kupemba Mulungu an'kucemera kuti ukadye, ukabvuma kuyenda, kadye bzentse bzomwe an'kupasa mwakusaya mkhumbukira, thangwe ungapvundze. ²⁸ Tsono peni winango an'kuuza kuti: “Bzimwebzi bzaperekedwa ntsembe kwa bzifanikizo”, leka kudya thangwe ra ule omwe akudziwisa, ndipo thangwe ra nkumbukira††, ²⁹ mkhumbukira yomwe ndirikulewa sikuti yako iwepo, tsono ya winangoyo. Thangwe ranyi kutsudzuka kwangu kun'dzatongesedwa thangwe ra mkhumbukira za winango? ³⁰ Peni ine nimbata Mulungu na bzakudya bzomwe nimbadya, thangwe ranyi ndirikupasidwa mulandu, nakuti ine ndatenda nabzo kale Mulungu?

³¹ Na tenepo, mungafuna kudya, mungafuna kumwa ayai mungafuna kucita bzinthu bzinango, citani bzentse kuti mutumbize Mulungu. ³² Lekani kukhala cakugwegwedusa kuna aJuda, ayai kwa omwe ni aJuda lini, napo kwa gereja ya Mulungu, ³³ ninga inembo nimbanyang'ana kukondwersa wentse mubzinthu bzentse. Thangwe ndirikunyang'ana lini bzabwino kwa ine ndekha, tsono kwa azinji, kuti apulumusidwe.

11

¹ Tewezerani ine, ninga inembo nimbatewezera Krixtu.

Cipfundziso ca kupemba mugereja

§ 10:18 Lev 7:6 ** 10:26 Mas 24:1 †† 10:28 Nkhumbukira: Bzakunemba bzinango bzimbalewa kuti: “Thangwe ra nkumbukira, thangwe dziko ni la Mbuya na bzentse bzomwe bziri m'mwemo”.

² Ine nin'kusimbani nakuti mumbandikumbuka pa bzentse na kuteweza miyambo ninga momwe ndidakupfundzisani.

³ Tsono nin'funa kuti mudziwe kuti msolo wa mwamuna ali-yentse ni Krixtu. Ndipo msolo wa mkazi ni mwamuna, ndipo msolo wa Krixtu ni Mulungu. ⁴ Mwamuna ali-yentse omwe an'pemba ayai kupalidza mafala ya Mulungu acimpsinkha msolo, alikunyozera msolo wace. ⁵ Tsono, mkazi ali-yentse omwe an'pemba ayai kupalidza mafala ya Mulungu acisaya kumpsinkha msolo, alikunyozera msolo wace, nakuti ambakhala ninga ameta-mpala*. ⁶ Penu mkazi animpsinkha lini msolo, bzin'funikambo kuti agwate tsisi. Tsono, pakuti ni bzakupasa manyazi kwa mkazi kukhala na tsisi lakugwatidwa ayai kumetedwa mpala, bzin'funika kuti iye ampsinkhe msolo. ⁷ Mwamuna aleke kumpsinkha msolo, nakuti iye ni wakulingana na Mulungu ndipo ni ulemerero bwa Mulungu, tsono mkazi ni ulemerero bwa mwamuna. ⁸ Nakuti mwamuna alibe kucokera kwa mkazi, koma mkazi adacokera kwa mwamuna. ⁹ Ndipombo mwamuna alibe kulengedwa thangwe ra mkazi, koma mkazi ndiye adalengedwa thangwe la mwamuna. ¹⁰ Na tenepoyo ndipo na thangwe ra anju, mkazi an'funika kuti abvale cinthu mumsolo, kuti cikhale cizindikiro ca utongi.

¹¹ Tsono kwa Mbuya, mkazi alibe kutsudzuka kwa mwamuna, mwamunambo alibe kutsudzuka kwa mkazi. ¹² Nakuti, ninga mkazi adacokera kwa mwamuna, tenepoyombo mwamuna ambabaliwa na mkazi. Tsono bzentsenebzi bzimbacoka kwa Mulungu. ¹³ Kumbukani mwekhamwe! Kodi ni bzabwino kuti mkazi apembe Mulungu alibe kumpsinkha mum'solo? ¹⁴ Kodi bzinthu bza cirengedwe bzimbatipfundzisa lini kuti ni bza manyazi mwamuna kukhala na tsisi litali, ¹⁵ ndipo tsisi litali ni ulemerero kwa mkazi? Nakuti tsisi litali adalipasidwa kuti ampsinkhe msolo. ¹⁶ Tsono penu winango an'funa kucita makani na bzimwebzi, adziwe kuti ife napo magereja ya Mulungu tiribe mwambo wakusiyana na ibzo.

Bza Ciraliro ca Mbuya

¹⁷ Tsono, pa bzomwe nin'kuuzani nin'kusimbani lini, pakuti m'mitsonkhano yanu mumbacita kuipa kwene-kwene kuposa kucita bwino. ¹⁸ Cakutoma ndirikubva kuti, mukambagumana ninga gereja, mumbagawana pakati panu. Ndipo nin'tawira kuti pinango ni cadidi. ¹⁹ Pakuti ni bzakufunika kuti pawoneke kugawana pakati panu, kuti adziwike mbani wakukwanisa pakati panu. ²⁰ Pomwe mun'gumana pa mbuto ibodzi, ni Ciraliro lini ca Mbuya comwe mumbadya. ²¹ Thangwe m'bodzi na m'bodzi ambadya ciraliro cace, nee kudikhira anango. Na tenepo, winango ambakhala na njala, winango ambaledzera. ²² Kodi imwepo mulibe nyumba yakudyera na kumwera? Ayai mumbanyozera gereja ya Mulungu ndipo mumbanyazisa omwe alibe? Nin'kuuzani ciyani? Nin'dzakusimbani na bzobzi? Cadidi nin'kusimbani lini!

²³ Nakuti ndidatambira kuna Mbuya pfundziso lomwe ndidakupasan-imbo, lakuti: Mbuya Jezu, usiku bomwe adam'phindulikira, adatenga pau, ²⁴ ndipo atatenda Mulungu, adaibedula aciti: "Iri ni thupi langu, lomwe liri kuperekedwa thangwe la imwe. Mbacitani bzimwebzi kuti mumbandikum-bukire". ²⁵ Atamala kulalira, adacita bzibodzi-bodzibzo, adatenga mkombo aciti: "Mkombo umweyu ni cipangano cipsa ca mulopa wangu. Nthawe zentse zomwe muniwumwera mumbacite bzimwebzi kuti mumbandikum-bukire". ²⁶ Thangwe nthawe zentse zomwe munidya pau imweyi ndipo

* **11:5** Nthawe imweire bzikhali bza manyazi akazi kumeta mpala.

mucimwera mkomboyu, muli kupalidza bza kufa kwa Mbuya mpaka Iye kubwera.

²⁷ Na tenepo, wentse omwe anidya pau ayai kumwera m'kombo wa Mbuya mwakusaya kumulemekeza, an'dzapasidwa mulandu wa kuphonyera thupi na mulopa wa Mbuya. ²⁸ M'bodzi na m'bodzi ayambe kubziwona iye yekha, patsogolo pace adye pau acimwera m'komboyo. ²⁹ Nakuti omwe anidya pau na kumwera m'kombo wa Mbuya mwakusaya kuzindikira thupi la Mbuya, angadya acimwa an'bzibweresera nyathwa. ³⁰ Ndipopa alipo azinji pakati panu wakutepa na wakuduwala, ndipo anango adafa kale. ³¹ Tsono tingadakhala wakuchenkha ticibziwona mwa ife tekha, tingadatongesedwa lini. ³² Tsono, pomwe timbatongedwa na Mbuya, tiri kulangidwa kuti tidzaleke kutambira nyathwa pabodzi na dziko.

³³ Na tenepo, abale wangu, pomwe mun'gumana kuti mudye Ciraliro ca Mbuya, mumbadikhirane. ³⁴ Penu winango ana njala, adye kunyumba kwace, kuti imwepo mungagumana bzireke kudzakubwereserani mulandu. Tsono bzinango nin'dzakufotokozerani ndikadzabwera.

12

Mphaso za Mzimu Wakucena

¹ Abale, pa nkhani ya mphatso bza Mzimu nin'funa lini kuti mukhale wakusaya kudziwa. ² Imwepo mun'dziwa kuti pomwe mukhali wakusaya kupemba Mulungu, mukhapumpsidwa munjira za kusiyana-siyana mucitengedwa kukapemba bzifanikizo bzakusaya kulewa-lewa. ³ Na tenepo, nin'kutsimikizirani kuti palibe munthu omwe anirewa-lewa mwa Mzimu wa Mulungu aciti: “Jezu atembereredwe”. Ndipo palibe winango omwe angalewe kuti: “Jezu ni Mbuya”, akasaya Mzimu Wakucena.

⁴ Pana mphatso zakusiyana-siyana, tsono Mzimu ni ubodzi. ⁵ Ndipo pana njira zakutumikira zakusiyana-siyana, tsono Mbuya ni m'bodzi. ⁶ Pana kaphatidwe basa kakusiyana-siyana, tsono Mulungu ni m'bodzi omwe ambacita bzentse mwa wentse.

⁷ Tsono Mzimu umbabziratiza kuna m'bodzi na m'bodzi, kuti acite bzabwino kwa wentse. ⁸ Kudzera mwa Mzimu, m'bodzi ambapasidwa fala la udziwi, ndipo kudzera mwa Mzimu umweyo umbapasa winango fala la ndzeru. ⁹ Ndipo kwa wina cikhulupiriro mwa Mzimu ubodzi-bodziyo. Kwa winango mphatso ya kupoza mwa Mzimu ubodzi-bodziyo. ¹⁰ Kwa winango mphambvu yakucita bzidabwiso, kwa winango kuti akhale m'polofita. Kwa winango kuzindikira mizimu. Kwa winango bzirewedwe bzakusiyana-siyana. Ndipo kwa winango kuthumbudzula bzirewedwe. ¹¹ Tsono bzinthu bzentsenebzi bzimbacitidwa mwa Mzimu ubodzi-bodziyo, ndipo Iwo umbagawira kwa m'bodzi na m'bodzi ninga momwe un'funira.

Thupi libodzi, bziwalo bzizinji

¹² Pakuti ninga thupi ndibodzi, tsono lina bziwalo bzizinji, ndipo bziwalo bzentse bza thupi pakukhala bzizinji, bzimbacita thupi libodzi, bza Krixtu ni tenepombo. ¹³ Nakuti tentseneffe tidabatizidwa mwa Mzimu ubodzi kuti tikhale thupi libodzi: Ngakhale aJuda ayai aJuda lini, ngakhale anyagirinya ayai wakutsudzuka. Ndipo tentseneffe tidamwesedwa Mzimu ubodzi.

¹⁴ Thupi liribe kukondzedwa na ciwalo cibodzi, tsono na bziwalo bzizinji. ¹⁵ Mwendo ukalewa kuti: “Thangwe ndine lini boko, nin'cita lini mbali muthupi”, napo ucirewa bzimwebzi ungaleke lini kukhala mbali ya thupi. ¹⁶ Ndipo penu khutu linirewa kuti: “Thangwe ndine lini diso, nin'cita lini mbali ya thupi”, napo licirewa bzimwebzi lingaleke lini kukhala

mbali ya thupi. ¹⁷ Penu thupi lentse lingadakhala diso, khutu lingadakhala kuponi? Penu thupi lentse lingadakhala khutu, mphuno ingadakhala kuponi? ¹⁸ Cadidi Mulungu adaikha ciwalo cibodzi na cibodzi muthupi, kuteweza cifuniro cace. ¹⁹ Penu wentse angadakhala ciwalo cibodzi, kodi thupi lingadakhala kuponi? ²⁰ Na tenepo, bziripo bziwalo bzinji, tsono thupi ni libodzi lokha.

²¹ Diso lingauze lini boko kuti: “Nin'kufuna lini iwepo!” Napo msolo ungauze lini minyendo kuti: “Nin'kufunani lini imwepo!” ²² Mwakusiyana na bzobzi, bziwalo bza thupi bzomwe bzimbawoneka ninga bzakuwofoka, ndibzo bzakufunika kwene-kwene, ²³ ndipo bziwalo bzomwe timbakumbuka kuti ni bzakusaya kulemekezeka, bzimwebzi ndibzo timbabziphata na cheru. Ndipo bziwalo bzomwe mwa ife bzin'citisa manyazi, ndibzo timbabziphata mwa ulemu bukulu, ²⁴ tsono bzomwe mwa ife ni bzabwino bzin'funika lini kuphatidwa mwa ulemu. Tsono Mulungu adalunikidza thupi, aciremekeza kwene-kwene bziwalo bzomwe bzikhapasidwa lini ulemu, ²⁵ kuti thupi lireke kugawika, tsono kuti bziwalo bzentse bzithandizane cibodzi na cindzace. ²⁶ Ciwalo cibodzi cingawawa, bziwalo bzentse bzimbabvambo kuwawa. Pomwe ciwalo cibodzi ciniremekezedwa, bziwalo bzinango bzentse bzimbakondwerambo.

²⁷ Imwepo ndimwe thupi la Krixtu, ndipo m'bodzi na m'bodzi wa imwe ni ciwalo ca thupiro. ²⁸ Na tenepo, Mulungu mugereja adaikha wanthu awa: Pakutoma atumiki, kaciwiri apolofita, kacitatu apfundzisi, patsogolo pace wakucita bzidabwiso, omwe ana mphatso za kucirisa, omwe ana mphatso yakuthandiza, omwe ana mphatso ya kutsogolera mabasa, na omwe ambalewa-lewa bzirewedwe bzakusiyana-siyana. ²⁹ Kodi wentse ni atumiki? Kodi wentse ni apolofita? Kodi wentse ni apfundzisi? Kodi wentse anazo mphatso zakucita bzidabwiso? ³⁰ Kodi wentse ana mphatso zakuciza? Kodi wentse ambalewa-lewa bzirewedwe bzakusiyana-siyana? Kodi wentse ambathumbudzula bzirewedwebzo? ³¹ Na tenepo, limbikirani kuti mukhale na mphatso zakufunikira kwene-kwene.

Bza lufoyi

Ndipo ine tsapano nin'kultatizani njira yabwino yakuposa.

13

¹ Napo ndicimbalewa-lewa bzirewedwe bza wanthu na bza anju, penu ndiribe lufoyi, nin'dzakhala ninga ciutale cakundolira ayai ninga nguli yakulira. ² Napo ndicikhala na mphatso ya kukhala m'polofita ndipo ndicidziwa bzakubisika bzentse na ndzeru zentse, napo ndicikhala na cikhulupiriro cakuti ningakwanise kufundusa mapiri, tsono penu ndiribe lufoyi, ndine lini cinthu. ³ Ndipo, ngakhale ndipereke kwa wakusauka bzentse bzomwe ndiri nabzo, napo ndicipereka thupi langu kuti alitenthe, tsono penu ndiribe lufoyi, palibe comwe nin'dzaphindula.

⁴ Lufoyi limbapirira, lufoyi limbakomera m'tima. Lufoyi liribe njiru, limbasamwa lini ayai limbadzikuza lini. ⁵ Limbacita lini bzakusaya kuthemera, limbafuna lini bzabwino kwa iye yekha, limbakalipa lini kamangu, limbakoya lini ciwengo. ⁶ Lufoyi limbakomedwa lini na bzakusaya kulungama, tsono limbakomedwa na bza cadidi. ⁷ Lufoyi limbalekerera bzentse, limbaleka lini kukhulupirira, limbaleka lini kudikhira ndipo limbapirira na bzentse.

⁸ Lufoyi limbamala lini. Tsono kupolofita kun'dzamala, kulewalewa na bzirewedwe bzakusiyana-siyana bzin'dzamala, ndipo kudziwa

kun'dzamala. ⁹ Nakuti timbadziwa mbali ibodzi, ndipo timbapolofita mbali ibodzi. ¹⁰ Tsono, pomwe cakukwanira cin'dzabwera, cakusaya kukwanira cin'dzamala. ¹¹ Pomwe ine ndikhali mwana, ndikhambalewa-lewa ninga mwana, ndikhakumbuka ninga mwana, ndikhabva ninga mwana. Tsapano pakuti ndakula, ndasiya bzentse bzacibwana. ¹² Nakuti, tsapano timbawona bzinthu ninga tirikuwona pa ciwoneru cakusaya kuwonesa bwino. Tsono tin'dzawonana maso na maso. Tsapano nimbadziwa mwakuperewera. Tsono pamwepo nin'dzadziwisisa, ninga momwe Mulungu ambandidziwira bwino.

¹³ Na tenepo, bzimbapitiriza bzinthu bzitatubzi: Cikhulupiriro, cidikhiro na lufoyi. Tsono cikulu kuposa bzimwebzi ni lufoyi.

14

Nkhani zinango za mphatso za Mzimu

¹ Funani kukhala na lufoyi, ndipo limbikani kunyang'ana bzipo bza Mzimu Wakucena, maka-maka mphatso za kupolofita. ² Nakuti omwe anirewa-lewa cirewedwe cakusaya kudziwika, anirewa-lewa lini na wanthu, tsono na Mulungu. Thangwe palibe munthu wakumubvesesa, tsono mwa Mzimu anirewa-lewa bzakubisika. ³ Tsono ule omwe ambapolofita ambalewa-lewa kuna wanthu, ambawathandiza, ambawalimbikisa ndipo ambawat-sangalazisa. ⁴ Ule omwe ambalewa-lewa cirewedwe cakusaya kudziwika, ambabzithandiza yekha, tsono ule omwe an'polofita ambathandiza gereja. ⁵ Ine nin'funa kuti mwentse mulewe-lewe bzirewedwe bzakusaya kudziwika, koma makamaka nin'funa kuti mukhale na mphatso ya kupolofita. Nakuti wakupolofita an'posa wakulewa-lewa cirewedwe cakusaya kudziwika, akasaya kuthumbudzulira kuti gereja ithandizike.

⁶ Abale, penu ine nin'bwera kudzakuwonani ndipo ndicirewa-lewa na cirewedwe cakusaya kudziwika, nin'dzakuthandizani tani ndikasaya kulewa-lewa namwe ndicikudziwisani bzomwe Mulungu andiratiza ayai ndzeru, cipolofita ayai cipfundziso. ⁷ Ni tenepoyombo na bzinthu bza-kusaya moyo bzomwe bzimbacita ciwowo, ninga citoliro ayai valimba. Bzikasaya kusiyana maliridwe, kodi munthu angadzazindikire tani cimbo comwe cirikuimbidwaco? ⁸ Ndipombo wakuliza cimbututu akasaya kuciriza mwakubveka bwino, mbani an'dzakondzekera nkondo? ⁹ Bzibodzi-bodzi bzin'citika kuna imwepo, penu munirewa-lewa mafala yakusaya kubveseseka, kodi wakubvayo an'dzadziwa tani bzomwe mulikulewabzo? Pamwepo mun'dzakhala muli kulewa-lewa papezi. ¹⁰ Bziripo bzirewedwe bzizinji padziko la pantsi, tsono palibe cirewedwe comwe ciribe thandauzo. ¹¹ Tsono penu ine nin'bvesesa lini thandauzo la bzomwe wina alikulewa, nin'dzakhala nyakudza kwa omwe alikulewa nande, ndipo iye ni nyakudza kwa ine. ¹² Tenepoyo bzimbacitika kuna imwepo. Pakuwona kuti mumbafunisisa kukhala na mphatso za Mzimu, nyang'anani kuphatisa basa mphatso zomwe zin'bweresa thandizo kuna gereja.

¹³ Thangwe ra bzimwebzi, omwe anirewa-lewa cirewedwe cakusaya kudziwika, apembe kuti akwanise kuthumbudzulira mafalayo. ¹⁴ Nakuti, penu ine nin'pemba mucirewedwe cakusaya kudziwika, cadidi m'zimu wangu un'pemba, tsono ndzeru zangu zin'cita lini cinthu. ¹⁵ Nin'cita ciyani tsono? Nin'dzapemba na m'zimu, ndipo nin'dzapembambo na ndzeru. Nin'dzaimba na m'zimu, ndipo nin'dzaimbambo na ndzeru. ¹⁶ Penu iwepo umbatumbiza Mulungu na m'zimu, kodi munthu wakusaya kudziwa omwe ali pamwepo an'dzalewa tani “Amen” pa mpembo wakutenda omwe

ulikucita? Nakuti iye an'dziwa lini bзомwe iwe ulikulewa. ¹⁷ Kutenda kwako pinango kungakhale kwabwino, tsono winangoyo alikuthandizika lini.

¹⁸ Nin'tenda Mulungu thangwe ine nimbalewa-lewa bzirewedwe bza-kusaya kudziwika kuposa imwe mwentse. ¹⁹ Tsono muGereja nimbafuna kulewa-lewa mafala maxanu yakubveseseka kuti ndipfundzise anango, kuposa kulewa-lewa mafala bzulu khumi na cirewedwe cakusaya kudziwika.

²⁰ Abale, lekani kukumbuka ninga wana. Kwa bzakuipa khalani wana. Tsono kwa bzakukumbuka khalani akulu. ²¹ Bzakunemba bzimbalewa kuti:

“Kudzera mwa wanthu
wa bzirewedwe bzinango
ndipo na miromo
ya alendo
nin'dzalewa-lewa na mbumbayi,
tsono, napo tenepoyo
iwo an'dzandibvera lini*”,
Mbuya alewa.

²² Na tenepoyo, bzirewedwe bzakusaya kudziwika ni cizindikiro kwa wakusaya kupemba Mulungu, ndipo sikuti kwa wakupemba. Tsono cipolofita ni ca wakupemba, sikuti ni ca wakusaya kupemba Mulungu.

²³ Penu gereja yentse in'tsonkhana, ndipo wentse aciyamba kulewa-lewa cirewedwe cakusaya kudziwika, kodi angapita wanthu winango wakusaya kudziwa ayai wakusaya kupemba Mulungu, an'dzalewa lini kuti imwepo ndimwe wamisala? ²⁴ Tsono, penu an'pita winango wakusaya kupemba Mulungu ayai wakusaya kudziwa, pomwe mwentse muli kupolofita, iye an'dzakonwa pa bzentse ndipo an'dzatongesedwa na bzentse. ²⁵ Bzakubisala bza mum'tima mwace bzin'dzawonesedwa padeca. Ndipo iye an'dzagodama acidzapemba Mulungu kuti: “Cadidi Mulungu ali pakati panu!”

Bzakufunika kucita mugereja

²⁶ Ticite ciyani tsono, abale? Pomwe imwepo mun'tsonkhana, ali-yentse ana cimbo cace, ayai fala la cipfundziso, winango kulatizidwa na Mulungu, winango cirewedwe cakusaya kudziwika ndipo winango kuthumbudzulira. Mucite bzentse kuti bzithandize gereja. ²⁷ Penu winango anirewa-lewa na cirewedwe cakusaya kudziwika, mbalewerewe awiri ayai atatu, aleke kupitirira popo ndipo pawoneke omwe an'thumbudzulira. ²⁸ Tsono, penu palibe wakuthumbudzulira, akhale zii muGereja, acibzirewera iye yekha ndipo na Mulungu.

²⁹ Apolofita awiri ayai atatu alewe-lewe ndipo anangowo acimbatetekera mwa cheru bзомwe bzirikulewedwabzo. ³⁰ Penu winango omwe adakhala pamwepo aniratizidwa cinthu na Mulungu, omwe akhalewa-lewa pakuyambayo anyamale. ³¹ Nakuti mwentsenemwe mungakwanise kupolofita, m'bodzi na m'bodzi panthawe yace, mwakuti wentse apfundzire ndipo alimbikisidwe. ³² Mizimu ya apolofita imbabvera apolofitawo. ³³ Pakuti Mulungu ni wa phiringu lini, tsono ni wa mtendere.

Ninga m'magereja yentse ya wakucena, ³⁴ akazi ambakhale adanyamala m'magereja, thangwe ni wakubvumizidwa lini kuti alewe-lewe. Tsono akhale wakubvera ninga momwe Mtemo umbalewera. ³⁵ Tsono, penu

* **14:21** Iza 28:11-12

an'funa kubvundza cinthu cinango, akabvundze azimuna wawo kumui, thangwe ni bza manyazi mkazi kulewa-lewa mugereja.

³⁶ Kodi, fala la Mulungu lidayambira kwa imwepo? Ayai mudalitambira ndimwepo mwekha? ³⁷ Penu winango an'kumbuka kuti ni m'polofita ayai ana mphatso ya Mzimu, azindikire kuti bzomwe ndirikukunemberanibzi ni Mtemo wa Mbuya. ³⁸ Penu an'bziwona ninga bziribe basa, iyembo an'dzawonedwa ninga alibe basa.

³⁹ Na tenepo, abale wangu, nyang'anani mwakulimbika mphatso ya kupolofita ndipo lekani kuletsa wanthu kulewa-lewa na bzirewedwe bza-kusaya kudziwika. ⁴⁰ Tsono bzentsenebzi bzicitike mwakuthemera ndipo mwakulongosoka.

15

Kulamuka kwa Krixtu kwa wakufa

¹ Abale, nin'funa kukumbusani Mafala Yabwino yomwe ndidaku-palidzirani, yomwe imwepo mudatambira ndipo mudaima ciriri mwa iyo. ² Imwepo mun'pulumusidwa kudzera mwa Mafala Yabwinoyo, mukayaphatisisa mafala yomwe ndidakupalidzirani. Mwakusiyana na bzybzi, mukundokhulupirira papezi.

³ Nakuti ndidakuuzani mafala yakufunika yomwe ndidatambira: Kuti Krixtu adafera bzakuphonyera Mulungu bzathu, ninga momwe Bza-kunemba bzikulewera, ⁴ adapendesedwa aciramusidwa ntsiku yacitatu, ninga momwe Bzakunemba bzikulewera. ⁵ Ndipo adawonekera kwa Pedru, patsogolo pace kwa atumiki khumi na awiri. ⁶ Patsogolo pa bzimwebzi adawonekera kwa abale wakupitirira madzana maxanu kabodzi na kabodzi, omwe azinji mwa iwo akana moyo, napo anango adafa. ⁷ Patsogolo pace adawonekera kwa Tiyago, ndipo kwa atumiki wentse. ⁸ Ndipo pakumalizira kwa wentse, adawonekerambo kuna ine ninga m'bodzi omwe adabadwa panthawe yakusaya kuthemera.

⁹ Pakuti ndine m'ng'ono mwa atumiki ndipo ndiribe kuthemera kuce-meredwa mtumiki, thangwe ndidazundza Gereja ya Mulungu. ¹⁰ Tsono mwa nkhombo za Mulungu ndiri ninga momwe ndiriri, ndipo nkhombo zace kwa ine ziribe kukhala zakusaya phindu. Pakuti ndidaphata basa kwene-kwene kuposa wentsenewo. Koma, sikuti ndine, tsono nkhombo za Mulungu zomwe ziri mwa ine. ¹¹ Na tenepo, ngakhale ndine ayai ndiwo, ni bzimwebzi bzomwe tin'palidza, ndipo ni bzimwebzi bzomwe imwepo mudakhulupirira.

Kulamusedwa pakati pa wakufa

¹² Penu kupalidza kwathu ni kwakuti Krixtu adalamusedwa pakati pa wakufa, winango wa imwepo ali kulewa tani kuti palibe kulamusidwa kwa wakufa? ¹³ Penu palibe kulamusidwa kwa wakufa, napombo Krixtu alibe kulamusidwa. ¹⁴ Ndipo, penu Krixtu alibe kulamusidwa, kupalidza kwathu nkhwakusaya phindu, napombo cikhulupiriro canu ni cakusaya phindu. ¹⁵ Ndipo ife tin'dzacemerredwa mboni zakunama za Mulungu, nakuti timbacita umboni bwakunama kwa Iye kuti adalamusa Krixtu kwa wakufa. Ndipo penu ni cadidi kuti wakufa ambalamusedwa lini, Iyembo alibe kulamusa Krixtu. ¹⁶ Pakuti, penu wakufa aniramusedwa lini, napombo Krixtu alibe kulamusidwa. ¹⁷ Ndipo, penu Krixtu alibe kulamusidwa, cikhulupiriro canu ciribe phindu, ndipo mukali mubzakuphonyera Mu-lungu bzanu. ¹⁸ Bzingadakhala terepo, walembo omwe adafa mwa Krixtu

adataika. ¹⁹ Penu cidikhiro cathu mwa Krixtu ni ca moyo uno okha, ndife wakupasa ntsisi kunyanya pa wanthu wentse.

²⁰ Tsono cadidi ni cakuti Krixtu adalamusidwa kwa wakufa, pakukhala Iye wakuyamba kulamusidwa pakati pa wale omwe adafa. ²¹ Pakuwona kuti impfa idabwera kudzera mwa mwamuna, napombo kulamusidwa kwa wakufa kudabwera kudzera mwa mwamuna winango. ²² Pakuti ninga wentse ambafa thangwe ra Adamu, tenepoyombo wentse an'dzakhala na moyo thangwe ra Krixtu. ²³ Tsono, m'bodzi na m'bodzi panthawe yace: Krixtu ndiye wakuyamba kulamusidwa, patsogolo pace an'dzamukambo wale omwe ni wace, Iye angadzabwera. ²⁴ Pamwepo kumalizira kun'dzabwera, Krixtu atamala kudzonga utsogoleri bwentse, utongi, ndipo mphambvu, an'dzapereka Umambo kwa Mulungu, Baba. ²⁵ Nakuti bzin'funika kuti Iye atonge, mpaka akunde* anyamadulanthaka wace wentse. ²⁶ Nyamadulanthaka wakumalizira kudzongedwa ni impfa. ²⁷ Thangwe Iye “adaikha bzentse pantsi pa minyendo yace”†. Tsono, pomwe bzinirewedwa kuti “bzentse” bzidaikhidwa pantsi pa Iye, bzimbawoneka padeca kuti bzikuphatanidza lini na Mulungu, omwe adaikha bzentse pantsi pa Krixtu. ²⁸ Tsono pomwe bzentsenebzi bzin'dzaikhidwa pantsi pa Krixtu, pamwepo Mwanayo an'dzabziikha pantsi pa ule omwe adaikha bzentsenebzo pantsi pace, kuti Mulungu adzakhale bzentse kwa wentse.

²⁹ Penu palibe kulamuka kwa wakufa, an'dzacita ciyani wale omwe aliku-batizidwa thangwe ra wakufa? Penu cadidiretu wakufa aniramuka lini, thangwe ranyi ambabatizidwa thangwe ra iwo? ³⁰ Napombo ife, thangwe ranyi timbakhala mubzakugosva nthawe zentse? ³¹ Abale, ntsiku zentse nimbagumana na impfa. Ndirikulewa bzimwebzi na kubzikuza komwe ndiri nako thangwe ra imwepo mwa Krixtu Jesu, Mbuya wathu. ³² Penu ndidamenyana na bzirombo kuEfezo thangwe ra wanthu, kodi bzin'ndipasa phindu ranyi? Penu wakufa ambalamuka lini,

“tidye na kumwa,
thangwe mangwana tinifa”‡.

³³ Lekani kunamizidwa: “Andzathu wakuipa ambadzonga khalidwe labwino”. ³⁴ Ninga wakulungama, bwererani kwa khalidwe labwino ndipo lekani kuphonyera Mulungu. Pakuti anango pakati panupo an'dziwa lini Mulungu, ndirikulewa bzimwebzi kuti imwepo mucite manyazi.

Thupi lakulamuka kwa wakufa

³⁵ Tsono wina angabvundze kuti: “Kodi wakufa ambalamusidwa tani? Kodi an'dzakhala na thupi la mtundu wanyi?” ³⁶ Iwe wakupusa! Comwe iwepo un'bzala cinimera lini cikasaya kutoma kufa. ³⁷ Pomwe iwepo un'bzala, un'bzala lini thupi lomwe lin'dzawoneka, tsono mbeu basi, ninga ya tirigu ayai inangombo. ³⁸ Tsono Mulungu aniipasa thupi ninga momwe an'funira, ndipo kwa mbeu iri-yentse ambaipasa thupi layene lakuthemera. ³⁹ Thupi lentse liribe kundendemera: Wanthu ana mtundu winango wa thupi, bzifuwo bzina mtundu winango, mbalame zina mtundu winango ndipo ntsomba winango. ⁴⁰ Kuna mathupi ya kudzulu ndipombo kuna mathupi ya pantsi. Tsono kudeka kwa mathupi ya kudzulu ni kubodzi ndipo kwa mathupi ya pantsi ni kwiningo. ⁴¹ Kuyetima kubodzi ni kwa dzuwa,

* **15:25** Akunde: Bzakunemba bzinango bzikulewa kuti: “Aikhe pantsi pa minyendo yace”.

† **15:27** Mas 8:6 ‡ **15:32** Iza 22:13

kunango ni kwa mwezi, ndipo kunango ni kwa nyenyezi. Ndipo nyenyezi zimbasiyana kayetimidwe ibodzi na indzace.

⁴² Bzin'khalambo tenepoyo pa kulamusidwa kwa wakufa. Thupi lomwe lin'bzalidwa lim'bvunda, ndipo likaramusidwa lim'bvunda lini. ⁴³ Lin'bzalidwa lakusaya kulemekezedwa ndipo liniramusidwa lakudeka. Lin'bzalidwa lakuwofoka ndipo liniramusidwa lina mphambvu. ⁴⁴ Lin'bzalidwa thupi lacibalidwe ndipo liniramusidwa thupi la uzimu.

Penu pana thupi lacibalidwe, pana thupimbo la uzimu. ⁴⁵ Nakuti bzipanembedwa kuti: “Munthu wakuyamba, Adamu, adakhala munthu wamoyo”§. Adamu wakumalizirayo, Jezu Krixtu, adakhala m'zimu wakupasa moyo. ⁴⁶ Liribe kuyamba kubwera ni la uzimu, tsono lacibalidwe, pat-sogolo pace la uzimu. ⁴⁷ Munthu wakuyamba akhali wakucokera kupfumbi la pantsi, munthu waciwiri ni wakudzulu. ⁴⁸ Wanthu wa pantsi adalingana na munthu wa pantsi pano. Wanthu wa kudzulu adalingana na munthu wa kudzulu. ⁴⁹ Ninga momwe tina mawonekedwe ya munthu wa pantsi pano, tin'dzakhalambo na mawonekedwe ya munthu wa kudzulu.

⁵⁰ Abale, ine nin'kuuzani kuti nyama na mulopa bzingatambire lini ninga utaka Umambo bwa Mulungu, napo comwe cibvunda cingatambire lini ninga utaka comwe n'cakusaya kubvunda. ⁵¹ Tetekerani ndikuuzeni cakubisala: Tentse tin'dzafa lini, tsono tentse tin'dzasandulisidwa, ⁵² mwacisututu, kakufungula na kufunga maso, pakudzalira cimbututu cakumalizira. Nakuti cimbututu cin'dzalira, wakufa an'dzalamuka wakusaya kubvunda ndipo ife tin'dzasandusidwa. ⁵³ Pakuti bzin'funika kuti cire comwe ni cakubvunda cimpsinkhidwe na kusaya kubvunda, ndipo cire comwe cinifa cimpsinkhidwe na cakusaya kufa. ⁵⁴ Ndipo pomwe cire comwe ni cakubvunda cinimpsinkhidwa na kusaya kubvunda, ndipo comwe ni cakufa, cinimpsinkhidwa na kusaya kufa, pamwepo lin'dzakwanirisidwa fala lomwe lidanembedwa kuti: “Impfa idadzongedwa na kukunda”**.

⁵⁵ “Iwe impfa, kuli kuponi
kukunda kwako?
Iwe impfa,
kupweteka kwako kuli kuponi?”††

⁵⁶ Cakupweteka ca impfa ni kuphonyera Mulungu, ndipo mphambvu ya kuphonyera Mulungu ni Mtemo. ⁵⁷ Tsono tin'tenda Mulungu, omwe ambatipasa kukunda kudzera mwa Mbuya wathu Jezu Krixtu.

⁵⁸ Na tenepo, abale wangu wakufunika, khalani wakulimba, ndipo muleke kutekenyeka. Khalani nthawe zentse wakubzipereka pa basa la Mbuya, nakuti imwe mun'dziwa kuti basa lomwe mumbaphatira Mbuya lin'dzakhala lini lakusaya phindu.

16

Bzakupereka kwa mbumba ya Mulungu ya kuJerusalema

¹ Kulewa bza bzakupereka kwa mbumba ya Mulungu, citani ninga momwe ndidauzira magereja ya kuGalatiya. ² Ntsiku ya m'dzinga uli-wentse, m'bodzi na m'bodzi wa imwe apambule kobiri malingana na momwe ambaphindulira, acimbazikoya kuti paleke kudzakhala na basa la kutsonkhanisa pomwe ine nin'dzafika. ³ Ndipo ine ndikadzafika, nin'dzapereka masamba yakukawonekera nayo kwa amuna omwe imwepo

mun'dzasankhula, ndipo nin'dzawatuma kuJerusalema kuti akapereke bza-kupereka bzanubzo. ⁴ Bzingadzandikhaira bwino kuti ndiyendembo, iwo an'dzandiperekeza.

Citalo ca Paulo

⁵ Ndipo ndikadzapita na kuMasedonya nin'dzakuzungirani, nakuti nin'dzapita na kumweko. ⁶ Pinango ine ningadzakhale namwe ntsiku pang'ono ayai ningadzapite namwe nyengo ya condzi, kuti mudzandithandize pa ulendo bwangu, kuli-kwentse komwe ine ndidzayende. ⁷ Ulendo buno nin'funa lini kukuzungirani kwa mapita njira. Ndirikudikhira kudzakhala na imwepo ntsiku zizinji, Mbuya akafuna. ⁸ Tsono nin'dzapitiriza kukhala muEfezo mpaka ntsiku ya Pentekoxte, ⁹ pakuti ndina mpata ukulu wa basa labwino. Tsono kuna awengi azinji.

¹⁰ Penu Timoti anibwera kumweko, m'tambireni bwino kuti aleke kudodoma pakati panu, nakuti iye alikuphata basa la Mbuya, ninga ine. ¹¹ Na tenepo, paleke kuwoneka wakumunyoza. Tsono muthandizeni kuti apitirize ulendo bwace na mtendere, kuti abwerere kuna ine. Ine na abale tirikumudikhira.

¹² Kuna m'bale Apolo, ndidamukumbira kazinji kuti abwere pabodzi na abale kudzakuwonani. Iye alibe kufuna kuyenda tsapanopa, tsono akadzakhala na mpata wabwino, an'dzabwera.

¹³ Khalani na cheru, khalani wakulimbika pa cikhulupiriro, khalani wa m'tima wakulimba, khalani wamphambvu. ¹⁴ Citani bzentse mwa lufoi.

¹⁵ Imwepo mun'dziwa kuti Sitefana na wa m'banja lace ndiwo adakhala akrixtau wakuyamba kuAkaya ndipo iwo ambabzipereka pa kutumikira wakucena. Ndirikukumbirani, abale, ¹⁶ kuti mubvere wanthu ninga amwewa, ndipombo wentse omwe an'phata basa mwakuthandizana na ife. ¹⁷ Ndidakondwa na kubwera kwa Sitefana, Futunato na Akaiko, thangwe iwo adacita bzomwe imwe mungadacita lini nakuti muli lini pano. ¹⁸ Iwo adakondweresa ine na imwembo. Alemekenzi wanthu ninga amwewa.

Mamusano yakumalizira

¹⁹ Magereja ya cigawo ca Aziya yakutumizani kulimba. Akwira na Pirisira alikukumusani mwa Mbuya, napombo gereja yomwe imbatsonkhana panyumba pawo. ²⁰ Abale wentse wa kuno alikukumizirani kulimba. Musanani wina na mwandzace na lufoi lacadidi.

²¹ Ine, Paulo, ndanemba kumusana kumweku na boko langu cairo.

²² Penu wina an'funa lini Mbuya, atembereredwe. Bwerani, Mbuya!

²³ Nkhombo za Mbuya Jezu zikhale na imwe.

²⁴ Lufoi langu likhale kwa imwe mwentse mwa Krixtu Jezu.

Tsamba laciwiri la Paulo kuna aKolinto

¹ Paulo, mtumiki wa Krixtu Jezu mwa cifuniro ca Mulungu, pabodzi na m'bale Timoti, ndirikunembera gereja ya Mulungu yomwe iri kumzinda wa Kolinto, na wakucena wentse wa kucigawo ca Akaya.

² Kuna imwepo, nkhombo na mtendere bzakucokera kwa Mulungu Baba wathu na wa Mbuya Jezu Krixtu.

Mulungu ni Mtsangalazi wathu

³ Asimbidwe Mulungu, Baba wa Mbuya wathu Jezu Krixtu, Baba wa ntsisi na Mulungu wa matsangalazo yentse, ⁴ omwe ambatitsangalaza m'mabvuto yathu yentse, kuti na mtsangalazo omwe ife timbatambira kuna Mulungu tikwanise kutsangalazisambo omwe alikugumana na bvuto liri-rentse. ⁵ Pakuti, tenepayu ninga kubonera kwa Krixtu kulikutaikira kuna ife, napombo kutsangalaza kwathu kudzera mwa Krixtu kulikutaikirambo. ⁶ Penu tirikuboneresedwa, ni kuti imwepo mutsangalazidwe na kupulumusidwa. Penu timbatsangalazidwa, ni kuti imwepo mutsangalazidwe. Kutsangalazisako kumbakupasani kuderekha kuti mupirire kubonera kubodzi-bodzi komwe ife tirikugumana nako. ⁷ Ndipo cidikhiro cathu kwa imwepo ciri dzololo, thangwe tin'dziwa kuti ninga momwe imwe mumbacita mbali ya kubonera kwathu, mumbacitambo mbali ya kutsangalaza kwathu.

⁸ Abale, tin'funa lini kuti imwepo muleke kudziwa mabvuto yomwe tidagumana nayo mucigawo ca Aziya. Mabvutoyo yakhaposa mphambvu zathu zakupirira, mwakuti tidadzafika pakutaya cidikhiro ca moyo. ⁹ Cadidi, m'mitima mwathu tikhakumbukira kuti tikhadapasidwa kale cirango cakuphedwa, kuti tireke kubzikhulupirira ife tekha, koma Mulungu, omwe ambamusa wakufa. ¹⁰ Iye adatipulumusa ndipo an'pitiriza kutipulumusa mungozi ikulu ya kufayo. Cidikhiro cathu ciri mwa Iye cakuti an'dzapitiriza kutipulumusa, ¹¹ imwepo mucitithandiza na mipembo. Na tenepo, azinji an'dzatenda thangwe ra ife, na cithandizo comwe ife tin'datambira mwakutawiridwa kwa mipembo ya azinji.

Paulo adacinja citalo cace

¹² Uku ndiko kubzitumbiza kwathu: Mitima yathu imbapereka umboni bwakuti ife timbafamba mudziko na kucena na cadidi bzakucokera kwa Mulungu, maka-maka mukuphatana kwathu na imwepo, sikuti mwakuteweza udziwi bwa dziko, tsono mwakuteweza nkhombo za Mulungu. ¹³ Pakuti palibe comwe tidanemba cakuti imwepo mungakwanise lini kuwerenga ayai kubvesesa. Ndipo nin'dikhira kuti, ¹⁴ tenepayu ninga mwatibva pang'ono, mudzafike pakubvesesa bwino kuti mun'kwanisa kubzitumbiza mwa ife, ninga momwe ife tin'dzabzitumbiza paNtsiku ya kubwera kwa Mbuya Jezu.

¹⁵ Mwa kukhulupirira bzimwebzi, ndipo kuti imwepo mukwanise kuthandizika mwakufunya kawiri, ndidata kuti nditome ndakuzungirani ¹⁶ pakuyenda kwangu kuMasedonya, ndipo ndicibwerera kwa imwe pakucokera kumweku, kuti mudzandithandize paulendo bwangu bwa kuJudeya. ¹⁷ Pomwe ndidacita citalo cimweci, kodi ndidacita mwakusaya kukumbuka bwino? Ayai nimbacita bzitalo bzangu kuteweza bza m'dziko, ndicirewa nthawe ibodzi-bodziyo: “Inde” na “nee”?

¹⁸ Tsono, pakuti Mulungu ngwakulungama, mafala yathu kuna imwe ngakulewa lini “inde” na “nee” nthawe ibodzi-bodziyo. ¹⁹ Pakuti Mwana wa Mulungu, Jezu Krixtu, wakupalidzidwa pakati panu na ine ndipombo Sirivano* na Timoti, alibe kukhala “inde” na “nee”, tsono mwa Iye nthawe zentse muna “inde”. ²⁰ Pakuti napo mipiciro iwande tani yakucitidwa na Mulungu, mwa Krixtu yentse ina “inde”. Ndipopo, kudzera mwa Iye: “Ameni” ambalewedwa na ife kwa ukulu bwa Mulungu. ²¹ Tsapano, ni Mulungu omwe ambacita kuti ife na imwe tikhale ciriri mwa Krixtu. Mulunguyo adatidzoza, ²² adatidhinda ninga bzinthu bzace ndipo adaikha Mzimu wace m'mitima mwathu ninga citsimikizo ca bzomwe bziri kubwera.

²³ Nin'cemera Mulungu ninga mboni kuti ndiribe kubwerera kuKolinto thangwe ra kusaya kufuna kukuboneresani. ²⁴ Sikuti tina ulamuliro pa cikhulupiriro canu, tsono timbaphata basa pabodzi na imwe kuti mukhale wakupfatsa, pakuti imwepo muli dzololo kudzera mwa cikhulupiriro.

2

¹ Ndipopo, ndidatala kuti ndireke kucita ulendo bunango bomwe bungadabwereserani kutsukwala. ² Pakuti, ndikakutsukwalisani, mbani an'dzandikondweresa kunjja kwa imwepo, omwe ndirikutsukwalisa? ³ Ndidanemba ninga momwe ndidanembera kuti, pomwe ine niniyenda, ndireke kutsukwalisidwa na imwepo omwe mungadandikondweresa. Ndikhakulupirira mwakuti imwe mwentse mungadacita mbali pakukondwera kwangu. ⁴ Pomwe ndakunemberani, ndikhaneseka kwene-kwene ndiciwawidwa mumtima ndipo ndikhana misozi mizinji, sikuti ndikutsukwaliseni, tsono kuti mudziwe kuti ndina lufoi kwene-kwene na imwepo.

Kulekereredwa kwa mtazi

⁵ Peni m'bodzi wa imwe adabweresa kutsukwala, alibe kubweresera ine ndekha, tsono ine mwakusaya kukuza nkhani, ndinirewa kuti adat-sukwalisa mwentsenemwe pang'ono. ⁶ Nyathwa yomwe adapasidwa na azinji mugereja yakwana. ⁷ Tsapano bzasiyana, imwepo bzin'funika kuti mumulekerere ndipo mum'tsangalazise, kuti iye aleke kukundidwa na kutsukwala kukulu. ⁸ Na tenepo, nin'kukumbirani kuti mutsimikize pomwe lufoi lomwe munalo kwa iye. ⁹ Ine ndidakunemberani na cakulinga cakuti ndidziwe peni imwepo mungadakhala wakukwanisa, ni kulewa kuti, peni mungadakhala wakubvera pa bzentse. ¹⁰ Peni imwepo munirekerera winango, inembo ninirekerera. Ndipo bzire bzomwe ndidalekerera, peni pakhana cinthu cakuti ndirekerere, ndidacirekerera pamaso pa Krixtu, thangwe ra lufoi na imwe, ¹¹ kuti Sathani aleke kutipumpa. Pakuti timbadziwa bwino bzakulinga bzace.

Nthena za Cipangano Cipsa

¹² Pomwe ndidafika kuTolowasi kuti ndikapalidze Mafala Yabwino ya Krixtu ndipo ndidawona kuti Mbuya akhandifungulira msuwo, ¹³ napo tenepo, ndikhalibe m'derekho mumtima wangu, thangwe kumweko ndiribe kuwona m'bale wathu Titu. Ndipopo, ndidagonekana nawo ndiciyenda kuMasedonya.

¹⁴ Tsono nin'tenda Mulungu, omwe nthawe zentse ambatitsogolera ticikunda mwa Krixtu, ndipo kudzera mwa ife mbutu zentse zirikudzala na kudziwa Krixtu kukhala ninga m'nunchi wabwino. ¹⁵ Thangwe kwa

* **1:19** Umweyu ni mwamuna m'bodzi-bodzi mwakucemerredwa Sirasi mulivu la Mab 18:5.

Mulungu ndife m'nunchi wabwino wa Krixtu pakati pa omwe alikupulumusidwa na kwa omwe alikutaika. ¹⁶ Kwa omwe alikutaikawa ndife m'nunci wa impfa. Kwa omwe alikupulumusidwawo ndife m'nunchi wa moyo. Kodi angadakwanisa kucita bzimwebzo mbani? ¹⁷ Nakuti ife tiribe kulingana na anangowo, timbacita lini malonda mafala ya Mulungu kuti tiwone phindu. Tsono mwa Krixtu timbalewa pamaso pa Mulungu mwacacidi, ninga wanthu wakutumidwa na Mulungu.

3

¹ Kodi na bzimwebzi tirikuyamba pomwe kubzitumbiza tekha-tekha? Kodi mpsakufunika kuti tikhale na tsamba la cirolezo kuna imwe ayai cacucokera kuna imwe ninga anango? ² Imwepo-letu ndimwe tsamba lathu, lakunembedwa m'mitima mwathu, lakudziwika ndipo lakulewengedwa na wentse. ³ Imwepo mulikuwonesa kuti ndimwe tsamba la Krixtu, phindu la unthena bwathu, sikuti wakunembedwa na mtoto, tsono na Mzimu wa Mulungu wamoyo, sikuti paminyala yakunyalala*, tsono m'mitima ya wanthu.

⁴ Cimweci ndico cikhulupiriro comwe tinaco patsogolo pa Mulungu, kudzera mwa Krixtu. ⁵ Sikuti tikwanise kukumbuka cinthu kudzera mwa ife tekha, tsono kukwanisa kwathu kun'cokera kwa Mulungu. ⁶ Iye adatipasa mphambvu kuti tikhale nthena za cipangano cipsa, sikuti ca manemba, tsono ni ca Mzimu. Pakuti Mtemo wakunemba umbabweresa impfa, tsono Mzimu umbapasa moyo.

Ulemerero bwa Cipangano Cipsa

⁷ Unthena bwa Mtemo bomwe budabweresa impfa budanembedwa na manemba paminyala. Tsono unthena bumwebo budabwera na ulemerero mwakuti maso ya aljirayeri yangadakwanisa lini kunyang'anisisa nkhope ya Mozeji, thangwe ra kuyetima kwa nkhope yace, napo kungadakhala lini nthawe izinji. ⁸ Kodi unthena bwa Mzimu buna lini ulemerero bwakuposa? ⁹ Penu unthena bomwe budabweresa nyathwa bukhali bwa ulemerero, unthena bomwe bun'bweresa kulungamisa bun'dzakhala na ulemerero bwakuposa! ¹⁰ Pakuti bomwe bukhali bwa ulemerero nthawe inangoyo, tsapano bulibe ulemerero, mwa kundendemeza na ulemerero bwa nthawe ino, bomwe ni bukulu kuposa. ¹¹ Ndipo penu comwe cikhali ca nthawe pang'ono cidawonekera na ulemerero, comwe ni ca nthawe zentse cin'dzakhala na ulemerero bwakuposa!

¹² Na tenepo, pakuwona kuti tinaco cidikhiro cimweco, tiniratiza cikhulupiriro cikulu. ¹³ Ndife lini ninga Mozeji, omwe akhaikha nguwo kunkhope kwace kuti aljirayeri aleke kuwona kumala kwa kuyetimako. ¹⁴ Cadidi letu ndzeru zawo zidafungika, pakuti mpaka lero nguwoyo ikalipo pomwe panirewengedwa cipangano cakale. Iribe kucosedwa, thangwe ni mwa Krixtu mokha momwe iyo ingacosedwe. ¹⁵ Cadidi, mpaka ntsiku ya lero, pomwe Mtemo wa Mozeji unirewengedwa nguwo imbampsinkha mitima yawo. ¹⁶ Tsono penu munthu an'tendeuka kuna Mbuya, nguwoyo imbacosedwa. ¹⁷ Koma Mbuya ni Mzimu Wakucena, ndipo pomwe pana Mzimu wa Mbuya, pamwepo pana ufulu. ¹⁸ Ndipo ife tentse, omwe tina nkhope zakusaya kumpsinkha timbawonesa ulemerero bwa Mbuya, ticimbasandusidwa malingana na mawonekedwe yace kudzera mwa ulemerero bwace bwakuthimizirika na kuthimizirika, bomwe bumbacokera kwa Mbuya, omwe ni Mzimu Wakucena.

* **3:3** Eks 24:12

4

Cuma cakukoyedwa mubzombo bza dongo

¹ Na tenepo, pakuwona kuti tina unthena ubu mwa ntsisi zomwe tidapasidwa, tiribe kuphwirizidwa. ² Tsono talambiratu bzakabise-bise bzin'pasisa manyazi. Bzakunyengeza timbacita lini, napo kugonyolesa fala la Mulungu. Koma timbalewa padeca cadidi pamaso pa Mulungu, na tenepo tina cikhulupiriro centse cakuti wentse an'tibvuma m'mitima mwawo. ³ Tsono penu Mafala Yabwino yathu ngakubisika, ngakubisika kwa wale omwe alikutaika. ⁴ Pakuti Sathani, mulungu wa dziko la pantsi, adafunga ndzeru za wakusaya kupemba kuti aleke kuwona ceza ca Mafala Yabwino ya ulemerero bwa Krixtu, comwe ni cifanikizo ca Mulungu. ⁵ Timbapalidza lini bza ife tekha, koma bza Jezu Krixtu ninga Mbuya wathu, ndipo bza ife ninga anyagirinya wanu thangwe ra Jezu. ⁶ Nakuti Mulungu ndiye adati: “Mum'dima mukhale na ceza”*, Iye caiye adayetima m'mitima mwathu, kuti abvunikire udziwi bwa ukulu bwa Mulungu pankhope ya Krixtu.

⁷ Tsono tinaco cuma cimweco mubzombo bza dongo, kuti tiwonese mphambvu imweyi yomwe imbapitirira bzentse imbacokera kuna Mulungu, sikuti kwa ife. ⁸ Mbali zentse timbatsautsidwa, tsono timbakundidwa lini. Timbakhala wakupenula, tsono timbataya lini cidikhiro. ⁹ Timbafambiridwa m'mbuyo, tsono timbasaya lini mthandizi. Timbamenyedwa, tsono timbadzongedwa lini. ¹⁰ Nthawe zentse tina kufa kwa Jezu m'mathupi mwathu, kuti moyo wa Jezu ukhalembo wakuwonesedwa m'mathupi mwathu. ¹¹ Nakuti ife omwe tina moyo, nthawe zentse timbakhala pa ngozi ya impfa thangwe la Jezu, kuti moyo wacembo uwonesedwe m'mathupi yathu yomwe yambafa. ¹² Mwakuti mwa ife impfa imbaphata basa, tsono mwa imwe, moyo.

¹³ Bzidanembedwa kuti: “Ndakhulupirira, ndipopo ndalewa”†. Na mtima umweyo-letu wa cikhulupiriro ifembo tidakhulupirira, ndipopo talewa, ¹⁴ thangwe tin'dziwa kuti Ule omwe adalamusa Mbuya Jezu kwa wakufa, an'dzati ramusambo pabodzi na Jezu ndipo an'dzatiwonesesa pabodzi na imwe. ¹⁵ Cakulinga ca bzentsenebzi ni cakuti imwepo mukhale na phindu, kuti nkhombo yomwe irikufikira mbogo ikulu ya wanthu yomwe in'kuthimizirika, icitise kuti kutenda kutaikire, kuti iwo apase ulemerero Mulungu.

¹⁶ Ndipopo timbaphwirizidwa lini. Napo thupi lathu licimbadzongeka, mumtima timbakhala wakukondzedwa papsa ntsiku na ntsiku, ¹⁷ nakuti kubonera kwathu kwakulula kwakusaya kupitirira kun'tibweresera ulemerero bwakusaya kumala, bomwe ni bwakulemera kuposa bzentsenebzo. ¹⁸ Na tenepo, mitima yathu iri lini pa bzomwe ni bzakuwoneka, tsono pa bzomwe bziniwoneka lini, pakuti bzomwe bzimbawoneka ni bzakanthawe, tsono bzire bzakusaya kuwoneka ni bzakusaya kumala.

5

Mui wathu wakudzulu

¹ Tin'dziwa kuti, cingapfudzidwa cikumbi comwe ni thupi lathu pantsi pano, tina nyumba kuna Mulungu, nyumba kudzulu yakusaya kumala, yomwe iribe kukondzedwa na manja ya wanthu. ² Na tenepo, tirikubuula, nakufuna kuti kubvazikidwe nyumba yathu yakudzulu, yomwe ni thupi lathu lakudzulu, ³ thangwe tikabvala, tin'dzawonedwa lini tiri pezi. ⁴ Pakuti pomwe tikali mucikumbico, timbabuula ndipo timbatsautsika, thangwe

* 4:6 Jen 1:3 † 4:13 Mas 116:10

tin'funa lini kukhundulidwa, koma kubvazikidwa thupi lathu lakudzulu, kuti moyo ukhudyule comwe cimbafa. ⁵ Ni Mulungu omwe adatikondza na cakulinga cimweco, acitipasa Mzimu ninga citsimikizo pa bzomwe bziri kubwera.

⁶ Na tenepo, timbalimbika mtima nthawe zentse, ndipo tin'dziwa kuti pomwe tiri muthupi tiri kutali na Mbuya. ⁷ Nakuti timbafamba mwa cikhulupiriro, sikuti mwa bzomwe timbawona. ⁸ Na tenepo, timbalimbika mtima ndipo timbawona kuti bziri bwino kukhala patali na thupi ticikhala na Mbuya. ⁹ Ndipopo, ife tirikucita mphambvu zakukondweresa Mbuya, napo ticikhala muthupi napo ticisaya kukhala muthupi. ¹⁰ Pakuti tentsenefe bzin'funika kuti tiwonekere pamphala ya Krixtu, kuti m'bodzi-na-m'bodzi atambire malingana na mabasa yace yomwe adacita kudzera muthupi, ngakhale yabwino ngakhale yakuipa.

Unthena bwa kuyanjana

¹¹ Pakuti tin'dziwa kugopa Mbuya, timbacita kuti wanthu atengeke mtima. Bzomwe tiri, bzirikuwonesedwa patsogolo pa Mulungu, ndipo tirikudikhira kuti bziwonesedwembo m'mitima mwanu. ¹² Tirikuyezera lini kubzitumbiza papsa kwa imwepo, tsono tirikukupasani mpata waku-tumbiza mwa ife, kuti muwone cakatwira kuna omwe ambabzikuzi m'mawonekedwe ndipo sikuti bzomwe bziri mum'tima. ¹³ Penu tidacita ninga wakupenga, ni kwa Mulungu. Penu tidacita bza ndzeru, ni kwa imwe. ¹⁴ Pakuti lufoi la Krixtu limbatikakamiza, thangwe tidatawira kuti m'bodzi adafera wentse. Na tenepo, wentse adafa. ¹⁵ Ndipo Iye adafera wentse, kuti wale omwe an'khala na moyo, an'khala lini pomwe na moyo kwa iwo okha, tsono kwa ule omwe adafera iwo acimuka.

¹⁶ Mwakuti, kuyambira tsapano mpaka kutsogolo, tiniyesa lini munthu mwakuteweza ndzeru za ciunthu. Napo kuti kale tidayesa Krixtu tene-payu, tsapano tinimuyesa lini tenepoyo. ¹⁷ Na tenepo, penu munthu ali mwa Krixtu, wabadwa papsa. Bzinthu bza kale bzapita, tsapano bzabwera bzinthu bzipa. ¹⁸ Bzentsenebzi bzimbacokera kwa Mulungu, omwe adatiyanjanisa na Iye caiye kudzera mwa Krixtu, ndipo adatipasa unthena bwa kuyanjanisa, ¹⁹ ni kulewa kuti Iye yekha Mulungu mwa Krixtu akhayanjanisa dziko na Iye. Bzitazo bza wanthu alibe kubziwengera, ndipo adatipasa mafala ya ciyanjano. ²⁰ Na tenepo, ndife aimiriri wa Krixtu, ninga kuti Mulungu alikucita mcenjezo wace kudzera mwa ife. Mudzina la Krixtu tin'kukumbira: Yanjanani na Mulungu. ²¹ Krixtu omwe alibe kutaza, Mulungu adamuyesa ninga m'tazi thangwe ra ife, kuti mwa Iye tikalungamisidwe na Mulungu.

6

¹ Ninga wakuphata basa pabodzi na Mulungu, tirikukumbira kuna imwe kuti muleke kutambira papezi nkhombo za Mulungu. ² Nakuti Iye ali kuti:

“Ine ndakubva panthawe yabwino,
ndipo ndakuthandiza pantsiku ya cipulumuso”*.

Ndirikukuuzani kuti tsapano ni nthawe yabwino, tsapano ni ntsiku ya cipulumuso!

Kubonera kwa Paulo

* 6:2 Iza 49:8

³ Tin'funa lini kuti pawoneke wakuphonya thangwe ra ife, kuti unthena bwathu buleke kunyozedwa. ⁴ Kusi yana kwace, timbalatiza kuti ndife nthena za Mulungu pakupirira kwene-kwene, pakubonera, pakubvutika na pakutsukwala. ⁵ Tidachangidwa, tidamangidwa, ndipo tidaboneressedwa pacipiringu. Tidaphata basa lakuuma, usiku tikhagona lini ndipo tikhasaya cakudya. ⁶ Timbalatiza bzimwebzo na kucena mtima, na ndzeru, na kuderekha ndipo na ubwino, na Mzimu Wakucena, na lufoi lacadidi, ⁷ na mafala ya cadidi ndipo na mphambvu za Mulungu. Timbaphatiza basa cirungamo ninga mpfuti yakumenya nayo ayai yakubzikhocherera.† ⁸ Anango ambatiremekeza, anango ambatinyoza. Anango ambatifudza, anango ambatirewa bwino. Timbawoneka ninga apumpsi, ticikhala wacadidi. ⁹ Ninga wakusaya kudziwika, napo ticzidziwika bwino. Ninga wakufa, tsono cadidi tina moyo. Tidapasidwa cirango, tsono tiribe kuphedwa. ¹⁰ Tidatsukwalisidwa, koma tirikukondwa nthawe zentse. Ambatiyesa wakusauka, tsono timbadaza azinji. Ambatiyesa wakusaya cinthu, tsono tina bzentse.

¹¹ Timbalewa padeca kuna imwepo, wa kuKolinto, ndipo takufungulirani mtima wathu wentse! ¹² Tiribe kufunga mtima wathu kwa imwe, tsono imwe ndimwe mwafunga mtima wanu kwa ife. ¹³ Ndirikulewa namwe ninga wana wangu. Tibwezerenimbo bzibodzi-bodzi! Fungulanimbo mtima wanu kwa ife!

Kuipa kwa kuphatana na wakusaya kupemba

¹⁴ Lekani kumanga djoki pabodzi na wakusaya kupemba. Nakuti cirungamo cingaphatane tani na cakuipa? Ayai ni ciphatano canyi cingawoneke pakati pa ceza na mdima? ¹⁵ Ni kubverana kuponi komwe kungakhale pakati pa Krixtu na Sathani?‡ Wakupemba angaphatane na wakusaya kupemba? ¹⁶ Pangakhale cipangano pakati pa Nyumba ya Mulungu na bzifanikizo? Nakuti ndife nyumba yakucena ya Mulungu wamoyo. Ninga momwe adalewera Mulungu kuti:

“Nin'dzakhala na iwo
ndipo nin'dzafamba pakati pawo.
Nin'dzakhala Mulungu wawo,
ndipo iwo an'dzakhala mbumba yangu”§.

¹⁷ Na tenepo, Mbuya alikulewa kuti:

“Cokani pakati pawo
ndipo pambulanani,
lekani kukhuya bzinthu bzakusvipa,
ndipo Ine nin'dzakutambirani”**,

¹⁸ “ndipo nin'dzakhala Baba wanu,
ndipo imwepo mun'dzakhala wana wangu wacimuna
na wacikazi”††,
alikulewa Mbuya Wamphambvu-Zentse.

7

¹ Wakufunidwa, pakuwona kuti tina bzipiciro ibzi, mbatibzicenese kwa bzentse bzomwe bzimbavipisa thupi na mzimu, tipitirize kufamba mucirungamo na kugopa Mulungu.

† **6:7** Mpfuti: MuciPutikizi ambalewa kuti: “Armas de ataque e defesa”. ‡ **6:15** Sathani: MuciGiriki ambalewa kuti: “Beliar”. § **6:16** Lev 26:12; Eze 37:27 ** **6:17** Iza 52:11 †† **6:18** 2Sa 7:14; Iza 43:6

Kupfatsa kwa Paulo

² Fungulani mitima yanu kwa ife. Tiribe kupundiza munthu, tiribe kudzonga kwa munthu, tiribe kudyera munthu. ³ Ndiri kulewa lini bzimwebzi kuti tikupaseni thangwe. Nakuti ndakuuzani kale imwepo kuti muli m'mitima mwathu, kuti pabodzi tife ayai tikhale na moyo. ⁴ Nimbalewa namwe mwakupfatsa, ndipo nimbatumba namwe kwene-kwene. Nimbakhala wakulimbikisidwa kwene-kwene. Kukondwa kwangu kumbat aikira m'mabvuto yathu yentse.

⁵ Pakuti pomwe tidafika kuMasedonya, tiribe kukwanisa kupuma, tsono tidabvutisidwa mwa njira iri-yentse: Kupopotezana kwa wanthu wacikunja, na mantha pakati pathu. ⁶ Tsono Mulungu, omwe ambatsangalazisa wakumala mphambvu, adatitsangalazisa na kufika kwa Titu, ⁷ ndipo sikuti na kufika kwace kokha, tsono na kutsangalazisa komwe imwepo mudamupasa. Iye adatiuza bza cisuwo, bza kutsukwala na kuneseka kwanu thangwe ra ine, mwakuti mpfatso wangu udakhala wakuwanda-wanda.

⁸ Napo tsamba langu lidakutsukwalisani, nin'khumbula lini. Ni cadidi kuti pakuyamba ndidakhumbula, nakuti ndidadziwa kuti tsamba langu lidakutsukwalisani, ngakhale kuti ikhali nthawe ing'ono-ng'ono. ⁹ Tsapano nin'kondwera, ni thangwe lini la kuti imwepo mudatsukwalisidwa, koma thangwe kutsukwalako kwakufikisani pakukhumbula. Pakuti imwepo mudatsukwala ninga momwe Mulungu akhafuna, ndipo mulibe kupundizidwa na ife mwa njira iri-yentse. ¹⁰ Kutsukwala komwe Mulungu an'funa kumbabweresa lini mphicha kwa ali-yentse koma kumbabweresa kukhumbula kwakuyendesa kucipulumuso, tsono kutsukwala kwa dziko kumbabweresa impfa. ¹¹ Wonani, kudzera kuna Mulungu kutsukwala kumweko kwakubwereserani ibzi: Kubzipereka, kupepesa, kubzinesa, kugopa, cisuwo, kuneseka, na kufuna kuwona cirungamo cirikucitidwa! Pa bzentsenebzi imwepo mwawonesha kuti mulibe thangwe pankhani imweyo. ¹² Na tenepo, penu ndakunemberani, ni thangwe lini lokha la ule omwe adacita cakuphonyeka, napo ule omwe adapundizidwa, tsono kuti pamaso pa Mulungu imwepo muwone mwekha kubzipereka kwanu kwa ife. ¹³ Na bzentsenebzi tidakhala wakulimbikisidwa.

Padzaulu pa kutirimbikisa, tidakondwera kwene-kwene pakuwona momwe Titu akhadakondwera, thangwe mtima wace udakondweresedwa na imwepo mwentse. ¹⁴ Ine ndikhadamuuzana kuti ndikhana utumbe thangwe ra imwepo, ndipo imwe mulibe kundipasisa manyazi. Bzibodzi-bodzi ninga bzentse bzomwe tidakuuzani bzikhali bzacadidi, utumbe omwe ndinabombo kwa imwe patsogolo pa Titu budawonesha cadidi. ¹⁵ Ndipo lufoi lace kuna imwe lin'khala lakupitiriza, pomwe an'kumbukira kuti mwentsenemwe mudabvera, pakumutambira mwakugopa na kutetemeka. ¹⁶ Ndirikukondwa thangwe ningakukhulupirireni pa bzentse.

8

Cirimbikiso pa bzakupereka

¹ Tsapano abale, tirikufuna kuti imwepo mudziwe bza nkhombo yomwe Mulungu adapereka kuna magereja ya kuMasedonya. ² Pakati pa kubvutika kukulu, iwo adakhala na mpfatso, ndipo iwo pakukhala wakusauka kwene-kwene, adacosa bzakupereka bzakutaikira. ³ Nakuti ndirikupereka umboni kuti iwo adapereka bzentse bzomwe adakwanisa kupereka, ndipo adapitiriza pa bzomwe adakwanisa. Kucokera mwa kufuna kwa iwo okha, ⁴ iwo

adatikumbira mwakutikakamiza kuti tiwapase mpata wakuthandiza wakucena wa kuJudeya. ⁵ Sikuti adandokucita bzmomwe tikhadikhira bzokha, tsono cakuyamba adabzipereka kwa Mbuya, ndipo, patsogolo pace kwa ife, kudzera mwa cifuniro ca Mulungu. ⁶ Na tenepo, tidakumbira Titu kuti akamalize basa lakutsonkhesa bzakupereka bza cifundo lomwe iye adayamba kale pakati panu. ⁷ Tenepayu imwepo mumbawoneka ninga nyakudala pa bzentsenebzi: Cikhulupiriro, mafala, udziwi, kubzipereka kwakupulumira ndipo na lufoi lomwe munalo kuna ife*, muperekenimbo mwakudala pambali ya bzakupereka.

⁸ Bzimwebzi ndirikulewa lini ninga Mtemo, koma nin'funa kuwona cadidi ca lufoi la imwe, mwakundendemeza na kubzipereka kwa anango. ⁹ Pakuti imwepo mun'dziwa nkhombo za Mbuya wathu Jezu Krixtu, kuti pakukhala nyakudala adasanduka wakusauka thangwe ra lufoi na imwepo†, kuti kucokera mwa kusauka kwace musanduke nyakudala.

¹⁰ Malangizo yangu ni aya: Bziri bwino kuti imwepo mutsonkhe, pakuti kuyambira gole lidamala imwepo mudakhala wakuyamba, sikuti pakutsonkha pokha, napombo kufuna kuti bzicitike. ¹¹ Tsapano, malizani basa kuti kufuna kwamphambvu kwakulicita kukhale kwakundendemezedwa na kukhumba kulimaliza, malingana na bzinthu bzmomwe imwe munabzo. ¹² Nakuti penu pana kufuna, bzakutsonkha ni bzakubvumidwa malingana na bzmomwe munthu anabzo, ndipo sikuti malingana na bzmomwe alibe.

¹³ Cifuniro cathu si cakuti winango akhale wakululidwa, uko imwepo mudalemedwa, tsono kuti pakhale kundendemera. ¹⁴ Panthawe imweino, kuwanda kwakupitiriza kwa bzmomwe munabzo kun'thandiza kusaya kwawo, kuti panthawe yawombo kuwanda kwakupitiriza kwa bzawo kudzathandize kusaya kwanu. Tenepoyo pan'dzawoneka kundendemera, ¹⁵ ninga momwe bzidanembedwa kuti: “Omwe akhadabvuna bzizinji alibe kukhala na bzakuwanda, ndipo omwe akhadabvuna pang'ono alibe kusaya”‡.

Cakupereka kuna akrixtau wa kuJudeya

¹⁶ Ndin'tenda Mulungu kuti adaikha mum'tima wa Titu cifundo cibodzi-bodzi comwe ndinaco kuna imwepo. ¹⁷ Nakuti Titu alibe kundobvuma mkumbiro wathu, koma alikubwera mpaka kuna imwe na cifundo centse ndipo mwakufuna yekha. ¹⁸ Pabodzi na iye tirikutumiza m'bale omwe ngwakutumbizidwa na magereja yentse thangwe ra basa lace la kupalidza Mafala Yabwino. ¹⁹ Sikuti bzimwebzo bzokha, tsono mbaleyo adasankhulidwambo na magereja kuti ambatiperekeze pomwe tiniyenda kukapereka bzakupasidwabzo, bzmomwe timbacita kuti tiremekeze Mbuya, ndipo kuti tiwonese cifundo cathu cakuthandiza. ²⁰ Tin'funa kuchenkha kutsimulidwa na wina thangwe ra njira yathu ya kukhongobza bzakupereka bzizinjibzi, ²¹ nakuti tirikukhala na cheru lakucita bzmomwe ni bzabwino, sikuti pamaso pa Mbuya yekha, tsono pamasombo pa wanthu.

²² Kuposa bzimwebzi, tirikutumiza pabodzi na iwo m'bale wathu omwe kazinji kentse ndipo mwa njira zizinji adatiwonesa kale kuti ngwakubzipereka kwene-kwene, ndipo tsapano nyanyiretu na thangwe ra kukhulupirira kukulu komwe ali nako kwa imwe. ²³ Kulewa bza Titu, iye ni mwanzangu ndipo wakuthandizira pakati pa imwe. Kulewa bza abale wathu winango, iwo ni aimiriri wa magereja ndipo ni ciremekezo kwa Krixtu. ²⁴ Na tenepo, patsogolo pa magereja yanango alatizeni abalewo

* **8:7** Bzakunembedwa na manja bzinango bzimbalewa kuti: “Mwa lufoi lathu kwa imwe”. † **8:9** aaFi 2:6-8 ‡ **8:15** Eks 16:18

citsimikizo ca lufoi lomwe imwepo munalo, na thangwe ra kubzitumbiza komwe tinako kuna imwe.

9

Malangizo ya Paulo thangwe ra bzakupereka

¹ Ni bzakufunika lini kuti ndikunembereni nkhani ya bzakuthandiza wakucena. ² Nin'dziwa kukondzeka kwanu pa kuthandiza, ndipo utumbi bomwe ndinabo kuna imwe ndalatiza kale wanthu wa kuMasedonya, ndiciwauza kuti kuyambira gole lidamala imwepo wa cigawo ca Akaya mukhadakondzeka kale kutsonkha. Ndipo kubzipereka kwanu kudalimbikisa azinji. ³ Tsono ndirikutumiza abale kuti utumbi bomwe tinawo pabzimwebzi kwa imwe buleke kukhala bwapezi, koma kuti imwepo mukhale wakukondzeka ninga momwe ine ndidalewera, ⁴ kucitira kuti penu anango wa kuMasedonya akayenda na ine akagumana mulibe kukondzeka, ife napo imwepo tireke kukhala wakunyazisidwa thangwe ra kukhulupirira kukulu komwe tikhanako. ⁵ Na tenepo, ndawona kuti bzikhafunika kukumbira kuna abale kuti ayende ine ndikanati, kuti abakakondzekere bzakupereka bzomwe imwe mudalewa. Pamwepo bzin'dzakhala bzakukondzedweratu ninga bzakupereka mwakufuna sikuti ninga bzakupereka mwakuumirizidwa.

Kubzala mwakuposa

⁶ Kumbukani kuti ule omwe an'bzala pang'ono an'bvunambo pang'ono, ndipo ule omwe an'bzala mwakuposa an'dzabvunambo mwakuposa. ⁷ M'bodzi na m'bodzi apereke ninga momwe wakumbukira mum'tima mwace, sikuti mwakutsukwala ayai mwakungingimizidwa, nakuti Mulungu amba funa omwe an'pereka mwakupfatsa. ⁸ Ndipo Mulungu ana mphambvu zakuti akuthimizireni nkhombo zentse, kuti pabzinthu bzentse na panthawe yentse mukhale na bzentse bzomwe ni bzakufunika, kuti imwepo mucite kwene-kwene mabasa yentse yabwino. ⁹ Ninga bzidanembedwa kuti:

“Adagawanisa, adapereka bzinthu bzace kuna wakusaya.

Cirungamo cace ni cakusaya kumala”*.

¹⁰ Mulungu omwe ambapasa mbeu kuna wakubzala ndipo na pau kwa omwe anidya, an'dzakupasanimo ndipo an'dzawandisa bzakubzala acidzacidzisa kuti bzisapo bza cirungamo canu bzikule. ¹¹ Imwepo mun'dzadzazidwa mwa njira ziri-zentse, kuti mukwanise kukhala wakumbapereka panthawe iri-yentse, ndipo kudzera mwa ife kupereka kwanu kuwonese mabasa yakuti Mulungu atendedwe.

¹² Basa la unthena lomwe imwepo mulikucita lirikuthandiza lini kusaya kwa mbumba ya Mulungu kokha, tsono lin'dzapasisa kutenda Mulungu kwene-kwene. ¹³ Thangwe ra ciratizo ca basa lanu la unthena, anango an'dzatumbiza Mulungu. Nakuti iwo an'dzawona kubvera kwanu komwe kumbafamba pabodzi na kutawira kwanu kwa Mafala Yabwino ya Krixtu. An'dzawonambo kupereka kwanu mwakugawana bzinthu bzanu na iwo ndipo na winango wentse. ¹⁴ Ndipo m'mipembo yomwe ambacitira imwe, iwo an'dzakhala wakudzala na lufoi kuna imwe, na thangwe ra nkhombo zakusaya kundendemezeke zomwe Mulungu ambakupasani

* 9:9 Mas 112:9

imwepo. ¹⁵Timutende Mulungu thangwe ra mphatso yace yakusaya kunembeka!

10

Paulo an'khocherera utumiki bwace

¹ Ndipo ine Paulo, ndirikukumbira kwa imwe na kuderekha na ubwino bza Krixtu. Ine, omwe anango ambalewa kuti ndine “wakubzi-cepesa” pomwe ndiri nkhope na nkhope na imwe, tsono “wacipapu” pomwe ndiri rini pamwepo! ² Ndirikukumbirani kuti, ndikakhala ndiripo lekani kundingingimiza kuti ndicite mwacipapu, ninga kulimba mtima komwe ndirikukumbuka kudzacita kuna wale omwe alikukumbuka kuti timbacita malingana citalo ca unthu.* ³ Pakuti, napo tina moyo wa unthu†, timbamenya lini nkondo kuteweza bzakucita bza unthu. ⁴ Mpfuti zomwe timbamenya nazo nkondo ni za unthu lini.‡ Kusiya kwace, zina mphambvu za Mulungu kuti zipfudze bzibuluwati. ⁵ Timbapfudza bzakukumbuka ndipo bzakulinga bzentse bzomwe bzimbatana na ndzeru za Mulungu, ndipo timbakunda bzakukumbuka bzentse kuti bzikhale bzakubvera Krixtu. ⁶ Ndipo imwe mukabzabvera kwene-kwene, ife tin'dzakhala wakukondzeka kuti tipase nyathwa mabasa yentse yakusaya kubvera.

⁷ Imwepo mumbawona mawonekedwe ya bzinthu yokha.§ Penu wina an'tsimikiza kuti ngwa Krixtu, akhafunika kukumbukira papsa iye yekha, kuti tenepoyo ninga iye, ifembo ndife wa Krixtu. ⁸ Napo ine ndicibzitumbiza mwakunyanya pang'ono na utongi bomwe Mbuya adatipasa, ninibva lini manyazi na bzimwebzi, nakuti utongi bumwebo ni bwakukuthandizani, sikuti ni bwakukudzongani. ⁹ Nin'funa lini kuti bziwoneke ninga ndiri kufuna kukugosvani na matsamba yangu. ¹⁰ Nakuti anango ambati: “Matsamba yace ngakutsimula ndipo ngamphambvu, tsono iye akakhala nafe ni wakuwofoka ndipo mafala yace ngakunyozeke”. ¹¹ Dziwani wanthu amwewo kuti bzomwe tidanemba bzire m'matsamba tiri lini pamwepo, ni bzibodzi-bodzi bzomwe tin'dzacita m'mabasa tikadzakhala pamwepo.

¹² Timbalimba lini mtima kuti tiringanire ayai tindendemezane na anango omwe ambabzitumbiza mwa iwo okha. Pomwe iwo ambabzipima ambabzindendemeza mwa iwo okha, ambacita mwakusaya kubverana. ¹³ Tsono ife timbabzitumbiza lini mwakusaya malire, tsono kubzitumbiza kwathu tin'dzapfita malire yomwe Mulungu adatipasa, yomwe yan'fika kuna imwe kubodzi. ¹⁴ Tirikuyenda lini kutali kwene-kwene na utumbe bwathu, ninga momwe bzingadakhala tingadasaya kufika mpaka kuna imwe, nakuti tidafika kuna imwe na Mafala Yabwino ya Krixtu. ¹⁵ Mwa njira ibodzi-bodziyo tinipitirira lini malire yathu, kubzitumbiza pa basa lomwe anango adacita. Cidikhiro cathu ni cakuti, pomwe cikhulupiro comwe munaco cicikula-kula, kaphatidwe kathu ka basa pakati pa imwe kan'thimizirika, ¹⁶ kuti tikwanise kupalidza Mafala Yabwino kumphimpha zomwe ziri kutali na imwe, mwakusaya kubzikuza na basa lomwe lidacidwa mumbuto ya winango. ¹⁷ Tsono: “Ule omwe an'bzitumbiza, abzitumbize mwa Mbuya”,** ¹⁸ nakuti omwe an'bzitumbiza mwa iye yekha ambabvumidwa lini, koma ule omwe Mbuya an'tumbiza.

* **10:2** MuciGiriki mudalewa kuti: “Malingana na nyama”, napombo mudutswa lacityatu (3). † **10:3** MuciGiriki mudalewa kuti: “Munyama”. ‡ **10:4** MuciGiriki mudalewa kuti: “Munyama”. § **10:7** Ayai “Mumbawone bzinthu bzapadeca”. ** **10:17** Jer 9:24

11

Paulo na atumiki wakunama

¹ Nin'dikhira kuti imwepo mupirire pang'ono na kupusa kwangu. Inde ndaphata minyendo, khalani wakugwa mpfuwa na ine.* ² Ntsanje yomwe ndinayo kwa imwe ni ntsanje yakucokera kwa Mulungu. Ine ndidakubanyirani kuna mwamuna m'bodzi basi, Krixtu, ndicifuna kukuwonesani kwa Iye ninga dende cairo. ³ Ndirikutsitsimwa kuti, ninga nyoka idapumpsa Eva† na kucenjera kwayene, ndzeru zanu zingakhale zakuipisidwa, mucisiya kupemba kwanu kwacadidi na kwakucena kuna Krixtu. ⁴ Nakuti winango akabwera kuna imwe acipalidza Jesu omwe ndiye lini omwe tidapalidza, ayai mzimu wakusiyana na omwe mudatambira, ayai Mafala Yabwino yakusiyana na yomwe mudatambira, imwepo mumbam'bvumiza. ⁵ Tsono, nimbabziyesa lini wakucepa na pang'onopo kwa amwewo “atumiki akulu kuposa”‡. ⁶ Napo ndiribe luso lakulewa bwino, tsono ndina udziwi. Cadidi bzimwebzi tidabziwonesaka kale kwa imwe mwa njira zentse.

⁷ Kodi ndidacita cakuphonya ciri-centse pomwe ndidabzicepesa kuti mukuzidwe, pakukupalidzirani mwakusaya malipiro Mafala Yabwino ya Mulungu? ⁸ Ndidabera magereja yanango, ndicibatambira malipiro kuna iyo, kuti ndithandize imwepo. ⁹ Pomwe ndikhali pakati panu, ndicibasaya bzinango, ndiribe kunesa ali-yentse. Nakuti abale, pomwe adabwera ku-Masedonya, adandipasa bzentse bzomwe ine ndikhasaya. Ndidacita bzentse kuti ndireke kukunesani, ndipo nin'pitiriza kucita tenepayu. ¹⁰ Na cadidi ca Krixtu comwe ciri mwa ine, nin'tsimikiza kuti palibe omwe angandicosere kutumba kwangu mucigawo ca Akaya. ¹¹ Thangwe ranyi? Ni thangwe nimbakufunani lini imwepo? Mulungu an'dziwa kuti nimbakufunani! ¹² Tsono nin'pitiriza kucita bzomwe nimbacita, kuti ndireke kupasa mpata wale omwe an'funa kuwona mpata wakuti ayesedwe wakulingana na ife pa bzinthu bzomwe ambatumba nabzo.

¹³ Nakuti amuna amwewo ni atumiki wakunama, anyabasa wakupumpsa, acimbabziwonesaka ninga atumiki wa Krixtu. ¹⁴ Bzimwebzi ni bzakudabwisa lini, nakuti Sathani caiye ambabziwonesaka ninga anju wa ceza. ¹⁵ Na tenepo, ni bzakudabwisa lini kuti anyabasa wace ambabziwonesaka ninga anyabasa wa cirungamo. Kumalizira kwawo kun'dzakhala malingana na mabasa yawo.

Paulo an'bzitumbiza na bzakubonera kwace

¹⁶ Nin'bwerezera kuti: Paleke kuwoneka munthu wakundiyesa wakupusa. Tsono penu imwepo mundiyesa tenepoyo, nditambireni ninga momwe mungadatambirira wakupusa, kuti ine ndibzitumbizembo pang'ono. ¹⁷ Pakubzitumbiza kumweku ndirikulewa lini kudzera mwa Mbuya, tsono ninga wakupusa. ¹⁸ Pakuwona kuti azinji alikubzikuza mwaciunthu§, inembo nin'dzabzikuza. ¹⁹ Imwepo pakukhala adziwi caiwo, mumbapirira kuna wakupusa mwakupfatsa! ²⁰ Cadidi, imwepo mumbapirira napo kuna wale omwe ambakucitani unyagirinya ayai kukudyerani manja, ayai kukupondererani, ayai omwe ambabzikuza, ayai wakukumenyani kunkhope. ²¹ Nin'bvuma na manyazi kuti tidakhala wakumala mphambvu kwene-kwene, tisisaya kukwanisa kucita bzimwebzo!

Pa bzire bzomwe wentse anango ambalimba mtima acibzitumbiza nabzo, ndirikulewa ninga wakupusa, ine nimbabzicitambo. ²² Iwo ni aHeberi?

* **11:1** Ayai “Cadidi, mulikupirira kale”. † **11:3** Jen 3:4-13 ‡ **11:5** 1aK 15:10.; 2aK 12:11; aaGa 2:6,9 § **11:18** MuciGiriki ambati: “Malingana na nyama”.

Na inembo. Iwo ni aJirayeri? Na inembo. Iwo ni wa dzindza la Abalahamu? Na inembo. ²³ Iwo ni nthena za Krixtu? Ndirikulewa ninga psiru, ine ndine nthena kuposa iwo. Ndidaphata basa kwene-kwene kuposa iwo, ndidaikhidwa m'kawoko kazinji kentse kuposa iwo, ndidachangidwa kwene-kwene ndipo akhakhumba kundipha kazinji kentse. ²⁴ Ajuda adandimenya na nthema makumi matatu na zipfemba (39) kaxanu kentse. ²⁵ Ndidapwetekedwa katatu kentse na muti, ndidabomedwa na minyala kabodzi, ndidalubzika na bote katatu, ndidapita usiku bubodzi na masikati yace ndidataika m'nyandza. ²⁶ Ndikhambapitiriza kucita maulendo ndicimbayenda mbali iyi na ina, ndidagumana na ngozi za m'mikulo, ngozi za akambowa, ngozi za aJuda, ngozi za omwe ni aJuda lini. Ngozi mum'zinda, ngozi mucidambo, ngozi za munyandza ndipo ngozi za abale waciphamaso. ²⁷ Ndidaphata basa mwakulimba. Kazinji kentse ndidakhala ndiribe kugona, ndidakhala na njala na nyota ndipo kazinji kentse ndikhabzimana kudya. Ndidapirira na mphepo ndipo kusaya bzakubvala. ²⁸ Kupambula bzimwebzi, ntsiku na ntsiku nimbagumana na kungingimizidwa m'kati, komwe ni kuneseka kwangu na magereja yentse. ²⁹ Kodi winango akalefuka, inembo nimbakhala lini wakulefuka? Kodi winango akataza, ine nimbakhala lini wakuwawidwa mumtima?

³⁰ Penu bzin'funika kuti ndibzitumbize, kukhale kwa bzinthu bzomwe bziniratiza kulefuka kwangu. ³¹ Mulungu Baba wa Mbuya Jesu, omwe ni wakusimbidwa kwakusaya kumala, an'dziwa kuti ndirikunama lini. ³² KuDamaxko, mtongi wa cigawo wakusankhulidwa na mambo Aleta adaikha alindiri m'misuwo ya cibuluwati ca mzindamo kuti andimange. ³³ Tsono ndidaikhidwa mucitundu ndicibulusidwa na pabuli la cibuluwati ndipo ndidapsidimuka m'manja mwace**.

12

Maso-mphenya ya Paulo

¹ Ni bzakufunika kuti ine ndipitirize kubzitumbiza nabzo. Napo ine nin'phindula lini nabzo, tsapano ndinirewa bza maso-mphenya na bziratizo bzomwe Mbuya adacita kuna ine. ² Nin'dziwa krixtau m'bodzi* omwe adayendesedwa kudzulu-letu patapita magole khumi na manai (14). Penu adayenda na thupi ayai kunjwa kwa thupi, nin'dziwa lini. Mulungu ndiye an'dziwa. ³ Ndipo nin'dziwa kuti mwamuna umweyu, penu muthupi ayai kunjwa kwa thupi nin'dziwa lini, tsono Mulungu an'dziwa, ⁴ adayendesedwa kuparaizo ndipo adabva bzinthu bzakusaya kulewedwa, bzinthu bzomwe kwa munthu ni bzakubvumizidwa lini kulewa. ⁵ Nin'tumba naye mwamuna umweyo, tsono nin'tumba lini thangwe ra ine, koma kusaya mphambvu kwangu. ⁶ Napo ine ningadafuna kubzitumbiza ningadakhala lini wakupusa, thangwe ningadakhala ndirikulewa bzacadidi. Ndirikuchenkha kucita bzimwebzi kuti paleke kuwoneka munthu wakukumbuka bza ine kuposa bzomwe ambawona kwa ine ayai bzomwe ambabva kwa ine.

⁷ Tsono kuti ndireke kubzikuza thangwe ra kukula kwa kulatizidwa kumweko, ndidaikhidwa munga muthupi. Mungayo ni m'tumiki wa Sathani kuti anditsautse, ndireke kubzikuza. ⁸ Ndidakumbira katatu kuna Mbuya kuti am'cose kwa ine. ⁹ Tsono Iye adandiuza kuti: “Nkhombo zangu ni zakukwana kwa iwe, nakuti mphambvu zangu zimbakwanirisidwa pomwe munthu walefuka”. Na tenepo, ine nin'dzabzitumbiza mwakunyanya mwakukondwa mukulefuka kwangu, kuti mphambvu za Krixtu zikhale

** 11:33 Mab 9:23-25 * 12:2 Paulo alikulewa bza iye yekha.

mwa ine. ¹⁰ Ndipopo, nimbakondwera pomwe ndalefuka, mukutukwaniwa, mukusaya, mukufambiridwa m'mbuyo, na m'mabvuto thangwe ra Krixtu. Pakuti, pomwe ndiri wakulefuka nimbakhala wamphambvu.

Kuneseka kwa Paulo kuna gereja ya kuKolinto

¹¹ Ndakhala wakupusa, tsono imwepo mudandingimiza pa bzimwebzi. Bzikhafunika kuti ine nditumbizidwe na imwe, pakuti ndine rini waku-
cepa pakati pa “atumiki akulu kuposa”, ngakhale kuti ndine rini cinthu. ¹² Bziratizo bza mtumiki, bzmwewe ni bzizindikiro, bzidabwiso na malengwa, bzidawonesedwa pakati panu na kupirira kukulu. ¹³ Ni ciyani comwe ndidacitira magereja yanango, ndicisaya kukucitirani, kupambula kuti ine ndiribe kukunesani cipo? Ndirekerereni kuphonya kwangu!

¹⁴ Tsapano ndakondzeka kuti ndidzakuwoneni kacitatu, ndipo nin'dzakunesani lini, thangwe ndirikufuna lini bzinthu bzanu, koma imwepo letu. Wana mbaleke kukoyera udali azibaba, koma azibaba kukoyera wana ¹⁵ Tenepoyo mwa cifundo cabwino nin'dzapereka bzentse bzmwewe ndinabzo na ine-panombo kubodzi, kuti ndikuthandizeni. Kodi imwepo mumbandifuna pang'ono, thangwe rakuti ine nimbakufunani kwene-kwene? ¹⁶ Napo bzitani, ine nimbakunesani lini. Tsono winango angalewe kuti ndine wakucenjera, ndipo ndidakumangani mwakucenjera. ¹⁷ Kodi ine ndidakucenjrerani kudzera mwa winango omwe ine ndidam'tuma kwa imwe? ¹⁸ Ndidakumbira Titu kuti adzakuwoneni mwakuperekezedwa na m'bale winango. Kodi Titu adakupundizani? Kodi Titu na ine tiribe kucita bzinthu mumtima ubodzi-bodzi ndipo tikhafamba lini njira ibodzi-bodzi? ¹⁹ Kodi imwepo mumbakumbuka kuti mkati mwa nthawe yentseneyi tirikubzikhocherera patsogolo panu? Timbalewa-lewa patsogolo pa Mulungu ninga omwe ali mwa Krixtu, abale wakufunika, ndipo bzentse bzmwewe timbaci ni bzakukulimbikisani. ²⁰ Ndirikugopa kuti pakubwera kudzakuzungirani ndireke kudzakuwonani ninga momwe ndikhadikhira, ndipo kuti imwepo muleke kudzandiwona ninga momwe mukhadikhira. Ndirikugopa kuti pakati panu pana kumenyana, njiru, bzakuwonesa ukali, kupambulana, kufudza, nthira kuwiri, mbirimi na phiringu. ²¹ Ndirikugopa kuti pakudzakuwonani pomwe, Mulungu wangu angadzandinyazise pamaso panu ndipo ine ndidzalire thangwe ra azinji omwe adaphonya kale-kale ndipo alibe kukhumbula kubzakusvipisa, bza malume ya pamphasa yakuletsedwa na mayendedwe yawo yakuipa.

13

Micenjezo yakumalizira

¹ Bumwebu bun'khala ulendo bwangu bwacitatu bwakukuzungirani imwepo. “Mulandu wentse un'funika kukhala wakutsimikizika na mboni ziwiri ayai zitatu”*. ² Ndidakuuzani kale pomwe ndikhali namwe kaciwiri. Tsapano pomwe ndiri rini pamwepo, ndiri kunembera wale omwe pakuyamba adataza na anango wentse kuti: Ndikadzabwera pomwe, nin'dzawabvera lini ntsisi. ³ Nakuti imwepo mulikundiumiriza kuti ndikupaseni citsimikizo cakuti Krixtu ambalewa-lewa kudzera mwa ine. Iye ni wakuwofoka lini pa bzmwewe an'citira imwepo, tsono ngwamphambvu pakati panu. ⁴ Nakuti, cadidi Iye adakhomereredwa acisaya mphambvu, tsono ana moyo mwa mphambvu ya Mulungu. Bzibodzi-bodzimbo na ife mwa Jesu tiribe mphambvu, tsono na mphambvu ya Mulungu tin'dzakhala na moyo pabodzi na Iye kuti tidzakutumikireni.

* 13:1 Deu 19:15

⁵ Bziyezeni mwekha muwone penu muli pacikhulupiriro. Bzipimeni mwekha. Mun'dziwa lini kuti Jezu Krixtu ali muna imwe? Angaleke kukhala muna imwe, pokha-pokha mukayesedwa wakutazira! ⁶ Tsono ndin'khulupirira kuti mun'dzazindikira kuti ife tiribe kutazira. ⁷ Tsapano tirikupemba Mulungu kuti imwepo muleke kucita cakuipa ciri-centse. Sikuti anango awone kuti timbakhala wakukwanisa, tsono kuti imwepo mumbacite bzomwe ni bzakulungama, napo tiwoneke ninga tidataza. ⁸ Pakuti palibe tingacite mwakupitana na cadidi, koma pokha-pokha mwakuthandiza cadidi. ⁹ Timbakhala wakukondwera nthawe zentse pomwe ndife wakusaya mphambvu ndipo imwepo ndimwe wakulimbika. Kupemba kwathu ni kwakuti imwepo mukhale wakukwana. ¹⁰ Ndipopa ndirikunemba bzimwebzi ndikanati kufika kumweko, kuti pomwe ine nin'dzafika, paleke kuwoneka thangwe rakuti ndidzaphatise basa mwamphambvu utongi bomwe Mbuya adandipasa kuti ndikulimbikiseni, sikuti ndikupfudzeni.

Mamusano yakumalizira

¹¹ Pakumaliza, abale ndirikukugonekani!† Nyang'anani kukhala wakukhwima,‡ limbikisanani wina na mwandzace, khalani na kakumbukidwe kabodzi-bodzi, khalani na mtendere. Ndipo Mulungu wa lufoi na mtendere an'dzakhala na imwepo.

¹² Musanani wina na mwandzace na lufoi lacadidi. ¹³ Wakucena wentse alikukumusani.

¹⁴ Nkhombo za Mbuya Jezu Krixtu, lufoi la Mulungu na uphatano bwa Mzimu Wakucena bukhale na imwepo mwentse.

† **13:11** Ayai kondwani! ‡ **13:11** Ayai bvumani kukutsimulani kwangu!

Tsamba la Paulo kuna aGalatiya

¹ Ndine Paulo, ndirikunemba tsamba iri. Ndidacemerredwa kuti ndikhale mtumiki, sikuti na wanthu nee kudzera mwa munthu, tsono na Jezu Krixtu na Mulungu Baba, omwe adamulamusa kwa wakufa. ² Abale wentse omwe ali pabodzi na ine alikupereka kulimba kuna magereja ya kuGalatiya.

³ Nkhombo na mtendere bzakucokera kuna Mulungu Baba wathu, na kuna Mbuya Jezu Krixtu, bzikhale na imwe! ⁴ Ni Jezuyo omwe adabzipereka kuti aticosere bzitazo bzathu na kutirombola padziko lino lakuipa, mwa cifuniro ca Mulungu Baba wathu. ⁵ Mulunguyo atumbizidwe kwakusaya kumala, Amen.

Mafala Yabwino ni mabodzi yokha

⁶ Nimbadaabwa kuti imwepo mulikusiya mwakamkulumize ule omwe adakucemerani mwa nkhombo za Krixtu, mulikutewera mafala yabwino yanango, ⁷ yomwe ndiyo lini Mafala Yabwino. Bzomwe bzikucitika ni bzakuti wanthu anango alikukuviringizani, kufuna kusanduliza Mafala Yabwino ya Krixtu. ⁸ Mbatembereredwe ule omwe anikupalidzirani mafala yabwino yomwe ni yakusiyana na yomwe tidakupalidzirani, napo ticikhala ndife ayai Aju yakucokera ku dzulu! ⁹ Momwe talewera kale, tsapano nin'bwerezera: Penu wina an'kuuzani mafala yabwino yakusiyana na yomwe mudabva, mbatembereredwe!

¹⁰ Tsono ine ndirikufuna kutawiridwa na wanthu ayai Mulungu? Ayai ndirikuyezera kukondweresa munthu? Bzingadaterapo kuti ine ndirikuyezera kukondweresa wanthu, ningadakhala lini mtumiki wa Krixtu.

Paulo, wakucemerredwa na Mulungu

¹¹ Abale, nin'funa mudziwe kuti Mafala Yabwino yakupalidzidwa na ine ngakucokera lini kwa wanthu. ¹² Ndiribe kuyatambira ngakhale kupfundzsidwa na munthu ali-yentse, tsono ndidayatambira kuna Jezu Krixtu kudzera mwa cizimbulo.

¹³ Imwepo mudabva kuti makhalidwe yangu yakhali tani, pomwe ndikhapemba Mulungu ninga muJuda. Ndikhambafambira m'mbuyo gereja ya Mulungu mwakusaya ntsisi, ndicimbanyang'ana kuipfudza. ¹⁴ Pakupemba Mulungu ninga muJuda, ine ndikhaposa andzangu azinji wa msinkhu wangu, ndipo ndikhali wa cheru kwene-kwene pakuteweza miyambo ya makolo yangu. ¹⁵ Tsono Mulungu adandisankhula ndikanati kubadwa, ndipo adandicemera na nkhombo zace. Pomwe adakumbuka ¹⁶ kundizimbulira Mwana wace, kuti ine ndikam'palidze pakati pa wale omwe ni aJuda lini, ndiribe kukabvundza munthu ali-yentse.* ¹⁷ Ndipo ndiribe kukwira kuJerusalema kuti ndikawone omwe akhali kale atumiki ine ndikanati, tsono pamwepo-letu ndidacoka ndiciyenda kuArabiya, ndipo ndidabwerera pomwe kuDamaxko.

¹⁸ Patapita magole matatu, ndidakwira kuJerusalema kutindikadziwe Pedru† ndipo ndidakhala naye ntsiku khumi na zixanu. ¹⁹ Ndiribe kuwona na m'bodziyo wa atumiki winango, kupambula Tiyago, m'bale wa Mbuya. ²⁰ Pa bzomwe ndirikukunemberanibzi, ndirikutsimikiza patsogolo pa Mulungu kuti ndiri kunama lini. ²¹ Patsogolo pace, ndidayenda kucigawo ca

* **1:16** Munthu ali-yentse: MuciGiriki adati: "Nyama na mulopa". † **1:18** Pedru: MuciGiriki ambati: "Kefas".

Siriya na ca Sirisiya. ²² Magereja ya kuJudeya yomwe yali mwa Krixtu yakhanati kundiwona. ²³ Akhandokubva basi kuti: “Ule omwe kale akhatifambira m'mbuyo, tsapano alikupalidza fala la cikhulupiriro lomwe kale akhanyang'ana kudzonga”. ²⁴ Ndipo akhambatumbiza Mulungu thangwe ra ine.

2

Paulo adabvumidwa na atumiki anango

¹ Yatamala magole khumi na manai, ndidakwira pomwe kuJerusalema pabodzi na Barnabasi, ndidatengambo Titu. ² Ndidayenda kumweko thangwe ra cizimbulo, ndipo ndidawafotokozera Mafala Yabwino yomwe nimbalidza pakati pa omwe ni aJuda lini. Tsono kufotokozako ndidacita kwa wale okha omwe akhawoneka ninga atsogoleri, kuti basa lomwe ndirikucitali ayai lomwe ndidacita kale lireke kukhala lapezi. ³ Tsono napo Titu caiye, omwe akhana ine, alibe kuumirizidwa kucita msinda wa mgwato, napo iye akhali lini muJuda. ⁴ Nkhani imweyi yalewedwa thangwe ra abale waciphamaso, omwe adabwera mwakubisala pakati pathu kudzacita ukhutubwi bwa ufulu omwe tinawo mwa Krixtu Jezu, acitibwezera kuunyagirinya. ⁵ Tiribe kuthetha kuna iwo na pang'onopo, kuti cadidi ca Mafala Yabwino cipitirize kukhala na imwe.

⁶ Pa omwe akhawoneka ninga atsogoleri, (ndiribe basa na bzomwe akhali, Mulungu ambatonga lini malingana nkhope ya munthu), amwewa palibe comwe adandithimizira. ⁷ Kusiya kwace ni kwakuti, adazindikira kuti ine ndikhadapasidwa basa la kupalidza Mafala Yabwino kwa omwe alibe kucitidwa msinda wa mgwato*, tenepayu ninga Pedru, kwa wakucitidwa msinda wa mgwato†. ⁸ Nakuti mwa mphambvu ya Mulungu ndidacitidwa mtumiki, kuti ndipalidze Mafala Yabwino kwa wale omwe ni aJuda lini, ninga momwe Pedru adacitidwa kuti akapalidze kwa aJuda. ⁹ Mwakuzindikira nkhombo zomwe ndidapasidwa, Tiyago, Pedru‡ na Juwau, omwe akhayesedwa ninga mphanda, adapfuthula boko ladidi kwa ine na kwa Barnabasi kulatiza ciphatano. Iwo adabvuma kuti ife tiyende kuna omwe ni aJuda lini, ndipo iwo ayende kuna wakucitidwa msinda wa mgwato. ¹⁰ Comwe adakumbira cokha ni cakuti tikumbukire wakusauka wa m'magereja mwawo, bzomwe ndidabzimiriza kuti ndicite.

Paulo an'tsimula Pedru

¹¹ Tsono pomwe Pedru adayenda kuAntiyokia, ndidam'tsimula padeca thangwe ra khalidwe lace lakuipa. ¹² Pakuti anango wa mbali ya Tiyago akanati kufika, iye akhadya na omwe ni aJuda lini. Tsono pomwe iwo adafika, iye adafundukira kwa omwe ni aJuda lini, acimbagopa wanthu omwe akhaumiriza kucitidwa msinda wa mgwato wale omwe akhali lini aJuda.§ ¹³ Napombo abale anango aJuda adaphatana naye paciphamaso cimweco, mwakuti napo Barnabasi adatewerambo cipa-masoco.

¹⁴ Pomwe ndidawona kuti akhafamba lini malingana na cadidi ca Mafala Yabwino, ndidauza Pedru patsogolo pa wentse kuti: “Iwepo ndiwe muJuda, tsono ulikukhala ninga ndiwe muJuda lini ndipo sikuti ninga muJuda. Tsono ungam'kakamize tani omwe ni muJuda lini kuti akhale ninga aJuda?”

* **2:7** Kwa omwe ni aJuda lini. † **2:7** Kwa aJuda, napombo mumadutswa aya 8 na 9. ‡ **2:9** Pedru: MuciGiriki adati: “Kefas”, napombo mumadutswa 11 na 14. § **2:12** MuBibliya la Almeida mudanembedwa kuti: “Omwe ni wa msinda wa mgwato”.

¹⁵ “Ife ndife aJuda wacibadwe, ndife lini wanthu wale omwe ni aJuda lini wakucemerredwa na aJuda kuti ‘atazi’. ¹⁶ Timbadziwa kuti palibe omwe ndiye ambalungamisidwa na kuteweza Mtemo, koma kudzera mwa kukhulupirira Jezu Krixtu. Na tenepoyo, ifembo tidakhulupirira Krixtu Jezu kuti tirungamisidwe kudzera mwa cikhulupiriro kuna Krixtu, sikuti mwa kuteweza Mtemo, thangwe mwakuteweza Mtemo palibe omwe an'dzalungamisidwa.

¹⁷ “Tsono penu ife-pano, pakuyezera kuti tikhale wakulungamisidwa mwa Krixtu, tirikuwoneka kuti ndifembo atazi, kodi bzinirewa kuti Krixtu ni nthena ya utazi? Ni tenepoyo lini! ¹⁸ Penu nin'manga pomwe Mtemo omwe ndidafudza, ndinirratiza kuti ndirikuchola Mtemo. ¹⁹ Nakuti kudzera mwa Mtemo ine ndidakhala ninga wakufa kuna Mtemo, na cakulinga cakuti ndikhale na moyo kuna Mulungu. ²⁰ Ndidakhomereredwa pamtanda pabodzi na Krixtu. Na tenepoyo, ndine rini pomwe omwe ndina moyo, koma Krixtu ndiye ana moyo muna ine. Moyomwe ndinawo tsapano muthupi**, nimbacira kudzera mwa kukhulupirira Mwana wa Mulungu, omwe adandifuna ndipo adabzipereka thangwe ra ine. ²¹ Ninilamba lini nkhombo za Mulungu. Nakuti penu kulungamisidwa kudabwera na Mtemo, Krixtu adafera papezi!”

3

Cikhulupiriro ayai kubvera Mtemo

¹ Nandi aGalatiya wakupusa! Mbani wakulodzani? Pomwe ine ndidakupalidzirani, ndidakufotokozerani bwino-bwino kufa kwa Jezu Krixtu pam'tanda. ² Ndikhafuna kudziwa cinthu cibodzi cokha kwa imwe. Kodi mudatambira Mzimu kudzera mwa kubvera Mtemo, ayai ni kudzera mwa kukhulupirira pa bzire bzomwe mudabva? ³ Kodi imwepo ndimwe wakupusa tenepayu? Mudayamba mwa Mzimu Wakucena, kodi tsapano mulikufuna kumaliza mwa mphambvu zanu? * ⁴ Kodi kubonera kwanu kwentsene kule kukhali kwapezi? Nin'tawira lini! ⁵ Ule omwe ambakupasani Mzimu wace ndipo ambacita bzidabwiso pakati panu, ambacita bzinthu bzimwebzi mwakuteweza Mtemo ayai mwa cikhulupiriro comwe mudatambira naco Mafala ya Mulungu?

⁶ Tengani citsandzo ca Abrahamu: “Iye adakhulupirira Mulungu, ndipo bzimwebzi bzidacitisa kuti atawiridwe ninga wakulungama”†. ⁷ Khalani wakudziwa tsapano kuti, wale omwe ambakhulupirira, amwewo ndiwo wana wa Abrahamu. ⁸ Bzikanati kucitika bzimwebzi, Bzakunemba bzidalewa kuti Mulungu angadalungamisa wakusaya kupemba kudzera mwa cikhulupiriro. Na tenepo, Bzakunembabzo bzikhadazimbulira kale Abrahamu Mafala Yabwino yakuti: “Kudzera mwa iwe madziko yentse yan'dzadalisidwa”‡. ⁹ Na tenepo, omwe ambakhulupirira ni wakudalisidwa, ninga Abrahamu adakhulupirira ndipo Mulungu adamudalisa.

¹⁰ Tsapano omwe ambateweza Mtemo wa Mozeji ni wakutembereredwa, pakuti bzidanembedwa kuti: “Ni wakutembereredwa wentse ule omwe ambateweza lini bzentse bzomwe bzidanembedwa mubukhu la Mtemo”§. ¹¹ Ni bzakudziwikiratu kuti pamaso pa Mulungu palibe omwe ambalungamisidwa na Mtemo, nakuti: “Wakulungama an'dzakhala na moyo kudzera mwa cikhulupiriro”**. ¹² Mtemo umbaphatisa

** **2:20** Muthupi: MuciGiriki ambati: “Munyama”. * **3:3** Mwa mphambvu zanu: MuciGiriki ambati: “Mwa nyama”. † **3:6** Jen 15:6 ‡ **3:8** Jen 12:3; Jen 18:18; Jen 22:18 § **3:10** Deu 27:26

** **3:11** Aba 2:4

lini basa cikhulupiriro. Kusiya kwace ni kwakuti: “Omwe an'cita bzinthu bzimwebzi, an'dzakhala na moyo mwa bzinthuzo”††. ¹³ Krixtu adatirombola kwa kutembereredwa na Mtemo, pomwe Iye adakhala wakutemberedwa pambuto pa ife, pakuti bzipidambidwa kuti: “Ngwakutembereredwa wentse ule omwe animpacikidwa pacimuti”‡‡. ¹⁴ Bzimwebzi ni kucitira kuti mwa Krixtu Jesu daliso la Abrahamu lingadafikambo kwa omwe ni aJuda lini, kuti titambire Mzimu wakupiciridwa kudzera mwa cikhulupiriro.

Mtemo na cipiciro

¹⁵ Abale, ndirikulewa ninga bdomwe bzimbacitika kuna wanthu. Palibe omwe angapfudze cipangano napo kuthimizira cinthu cinango iwo atamala kubverana. ¹⁶ Ni tenepoyombo na bzipiciro bzidacididwa kuna Abrahamu na kwa cizukulu cace. Bzakunembedwa bzikulewa lini kuti: “Na kwa bzizukulu bzace”, ninga akhalewa azinji, tsono kuti: “Na kwa cizukulu cace§§”, bzipicira kuti ni m'bodzi yekha, umweyo ni Krixtu. ¹⁷ Nin'funa kulewa tenepa: Mtemo, omwe udabwera patapita magole madzana manai na makumi matatu (430), umbapfudza lini cipangano comwe cidacididwa kale na Mulungu, mwakuti cingadzafike pakupfudzisa cipiciro. ¹⁸ Nakuti, penu utaka bumbacokera kuMtemo, ndiko kuti bumbacokera lini kucipiciro. Tsono Mulungu adabupereka mwaulere kuna Abrahamu kudzera mwa cipiciro.

¹⁹ Tsapano, cakulinga ca Mtemo cikhali ciponi? Udathimiziridwa thangwe ra bzitazo, mpaka kubwera kwa Cizukulu comwe cikhadalewedwa na cipiciro, ndipo udaperekedwa na anju za Mulungu, mwa boko la mkhala-pakati. ²⁰ Penu pana mkhala-pakati ni kulewa kuti pana wanthu awiri. Tsono Mulungu ni m'bodzi.

²¹ Kodi Mtemo umbagaza cipiciro ca Mulungu? Ni tenepoyo lini! Nakuti pangadaperekedwa Mtemo omwe ungapangidwa kupereka moyo, cadidiretu kulungamisiidwa kungadabwera na Mtemo. ²² Tsono Bzakunembedwa bzikulewa kuti dziko lentse liri pantsi pa citazo, kuti cipiciro, comwe cin'cokera kwa cikhulupiriro kuna Jesu Krixtu, cipasidwe kuna omwe ambamukhulupirira.

²³ Pomwe cikhana kubwera cikhulupiriro, tikhali pantsi paMtemo, tikhadafungiridwa m'mwemo, mpaka cikhulupiriro comwe cingadabwera cingadawonesedwa. ²⁴ Tenepoyo, Mtemo udakhala tsamkulu wathu mpaka kukafika kuna Krixtu, kuti tikalungamisiidwe na cikhulupiriro. ²⁵ Tsapano lino catafika cikhulupiriro, tiri lini pomwe pantsi pa utsmkulu bwa Mtemo.

Wana wa Mulungu

²⁶ Mwentsenemwe ndimwe wana wa Mulungu kudzera mwa cikhulupiriro kuna Krixtu Jesu. ²⁷ Nakuti imwe mudaphatana na Krixtu pakubatizidwa, mucicita ninga kubvala moyo wa Krixtu. ²⁸ Palibe kusiya pakati pa aJuda na omwe ni aJuda lini***, nyagirinya na wakutsudzuka, mwamuna na mkazi. Nakuti wentsenewa ni m'bodzi mwa Krixtu Jesu. ²⁹ Ndipo, penu imwe ndimwe wa Krixtu, ndimwe bzizukulu bza Abrahamu ndipo anyautaka malingana na cipiciro.

†† 3:12 Lev 18:5 ‡‡ 3:13 Deu 21:23 §§ 3:16 Cizukulu: MuciGiriki adalewa kuti: “Mbeu”. Napombo mumadutswa 19 na 29. Wonani pomwe mulivu la Jen 12:7; 13:15; 24:7. *** 3:28 Omwe ni aJuda lini: MuBibliya la Almeida adanemba kuti: “AGiriki”.

4

¹ Tsono nin'funa kulewa kuti pomwe nyautaka akali mng'ono, alibe kusiyana na nyagirinya, napo acikhala mwenekaciro wa bzentse. ² Bzin'funika kuti abvere omwe anim'khongobza na kumukoyera bzinthu bzace, mpaka nthawe yomwe baba wace adatala. ³ Ni tenepoyombo na ife, pomwe tikhali ang'ono, tikhacidwa anyagirinya kuna miyambo ya dziko lino* ⁴ Tsono, pomwe nthawe yace idafika, Mulungu adatumiza mwana wace, wakubadwa na mkazi, wakubadwa pantsi pa Mtemo, ⁵ kuti alombole omwe akhali pantsi paMtemo, kuti titambire kuyanyidwa uwana. ⁶ Ndipo, thangwe rakuti imwepo ndimwe wana, Mulungu adatumiza Mzimu wa Mwana wace m'mitima mwanu, ndipo iwo umbakuwa uciti: “Aba, Baba”.† ⁷ Na tenepoyo, iwepo ndiwe lini pomwe nyagirinya, koma mwana. Ndipo, pakukhala mwana, Mulungu adamusandusambo nyautaka.

Kuneseka kwa Paulo thangwe ra aGalatiya

⁸ Kale, pomwe imwe mukhadziwa lini Mulungu, mukhali anyagirinya wa mirungu yomwe ndiyo lini mirungu caiyo. ⁹ Tsapano, mwatadziwa Mulungu, ayai kulewa bwino, mwatadziwidwa na Iye, mulikubwerera tani kukatongedwa pomwe na miyambo ya dziko lino,‡ yakuwofoka ndipo yakusaya basa? Mulikufuna kuti mucitidwe pomwe anyagirinya wayene? ¹⁰ Imwepo mulikulemekeza ntsiku, minyezi, nyengo na magole! ¹¹ Ndina mantha kuti basa lomwe ndidacita pakati panu lidakhala lapezi.

¹² Ine nin'kukumbirani abale, kuti mukhale ninga ine, nakuti ine ndidakhala ninga imwe. Palibe comwe imwe mudandiphonyera. ¹³ Ninga mun'dziwa, thangwe ra kudwala ndidakhala na mpata wakukupalidzirani kakuyamba. ¹⁴ Ngakhale kuti matenda yangu kwa imwe yadakhala mayezo, imwepo mulibe kundiphata na manyozo ayai kunyantsidwa. Kusiyana kwace ni kwakuti, mudanditambira ninga kuti ine ndikhali anju wa Mulungu, ninga Krixtu Jezu caiye. ¹⁵ Kodi kukomedwa kwanu kuli kuponi tsapano? Ndirikutsimikiza kuti, bzingadakwanisika, imwe mungadacosa maso yanu kuti mundipase. ¹⁶ Kodi ndidasanduka nyamadulanthaka wanu thangwe ra kukuuzani cadidi?

¹⁷ Wanthu amwewo ambacita mphambvu kwene-kwene kuti akukondw-ereseni. Cakulinga cawo ni cabwino lini, tsono an'funa kukumwazanisani na ine kuti imwepo mucite mphambvu mucithandiza iwo. ¹⁸ Ni bzabwino nthawe zentse kucita mphambvu pa bzinthu bzabwino, ndipo sikuti pomwe ndiri pamwepo basi. ¹⁹ Wana wangu, ndirikubva pomwe kuwawidwa ninga mkazi alikufuna kubala thangwe ra imwe, kufikira kuti mukhale na unthu bwa Krixtu m'mitima mwanu. ²⁰ Ine ndikhafuna kuti ndikhale na imwe tsapano ndipo ndicinje malewedwe, nakuti imwe mwandimala ndzeru.

Sara na Hagari

²¹ Ndiuzeni imwepo, omwe an'funa kukhala pantsi pa Mtemo. Kodi imwepo mumbabvesesa lini Mtemo? ²² Nakuti bzidanembedwa kuti Abrahamu akhana wana wacimuna awiri, m'bodzi wa nyagirinya wacikazi, m'bodzi wa mkazi mpfulu. ²³ Mwana wa nyagirinya adabadwa mwacikhalire, tsono mwana wa mpfulu adabadwa kudzera mwa cipiciro.

²⁴ Bzimwebzi bzirikuphatisidwa basa ninga mfananizo. Akazi amwewa ali ninga bzipangano bziwiri. Cipangano cibodzi cidayambira paphiri ra Sinai, ndipo cidabala wana wa unyagirinya, cimweco ni Hagari. ²⁵ Hagariyo

* **4:3** Miyambo ya dziko lino: Ayai mizimu yomwe imbatonga padziko. † **4:6** Aba: MuciAramaiko ambati: “Baba”. ‡ **4:9** Miyambo ya dziko lino: Ayai mizimu yomwe imbatonga padziko.

ali ninga phiri ra Sinai kuArabiya, ndipo adalingana na mzinda wa tsapano wa Jerusalema, omwe uli muunyagirinya pabodzi na wana wawene.

²⁶ Tsono Jerusalema wa padzulu udatsudzuka, omwe ndiyo mai wathu.

²⁷ Nakuti bzidanembedwa kuti:

“Nandi ngomwa yacikaziwe, komedwa,
iwe omwe ulibe kubala mwana.

Kuwa na kukomedwa,
iwe omwe cipo ulibe kucita
basa lakubala.

Thangwe azinji ni wana
wa mkazi wakusiyidwa,

kuposa wa ule
omwe ana mwamuna”.§

²⁸ Abale, imwe ndimwe wana wa cipiciro ninga Izaki. ²⁹ Nthawe imweire, mwana wakubadwa mwacikhalidwe adafambira m'mbuyo wana wakubadwa mwa Mzimu. Bzibodzi-bodzibzi bzikuwoneka tsapano lino.

³⁰ Tsono Bzakunembedwa bzikulewa tani? “Muyendeseni nyagirinya wacikazi na mwana wace wacimuna, thangwe bzin'citika lini cipo kuti mwana wa nyagirinya angadzadye utaka pabodzi na mwana wa mpfulu”.**

³¹ Tsapano abale, ndife lini wana wa nyagirinya, koma wa mpfulu.

5

Kutsudzuka mwa Krixtu

¹ Krixtu adatitsudzula kuti tikhale wakutsudzuka. Na tenepo, khalani dzololo ndipo lekani kubvuma kumangiridwa pomwe joki ra unyagirinya.

² Tetekerani bwino bzomwe ine Paulo ndirikukuuzani! Penu mun'bvuma kucitidwa msinda wa mgwato, palibe phindu lomwe mun'dzawona kuna Krixtu. ³ Ndirikulewa papsa kwa amuna wentse omwe angabvume kucitidwa msinda wa mgwato, kuti mbakuumirizidwa kuteweza Mtemo wentse.

⁴ Imwepo, omwe mulikunyang'ana kulungamisidwa na Mtemo, mun'dzapambuka kuna Krixtu. Mun'dzakhala kumphundzu na nkhombo.

⁵ Nakuti ni kudzera mwa Mzimu momwe ife timbadikhira kulungamisidwa mwa cikhulupiriro, komwe ni cidikhiro cathu. ⁶ Thangwe mwa Krixtu Jezu, kucitidwa msinda wa mgwato ayai kusaya kucita bziribe basa, koma cikhulupiriro comwe cimbalatizidwa na lufoi.

⁷ Imwepo mukhathamanga bwino. Mbani wakupingizani kuti mupitirize kubvera cadidi? ⁸ Kupingiza kumweku kulibe kucokera kwa ule omwe adakucemerani.

⁹ “Cakufufumisa cing'ono-ng'ono cimfafufumisa bzakumunya bzentse”. ¹⁰ Ndirikukhulupirira mwa Mbuya kuti imwe mun'dzakhala lini na makumbukidwe yakusiyana na yangu. Omwe an'kuviringizani, penu iye ni yani, an'dzapasidwa nyathwa.

¹¹ Abale, penu ni cadidi kuti ndikadapalidza msinda wa mgwato, thangwe ranyi ndikadafambiridwa m'mbuyo? Bzingadakhala tenepo, kupalidza kwa mtanda kungadawabweresera lini mphicha. ¹² Kwa wanthu amwewa omwe ambakuthunduzirani, bzikhali bwino kuti abzisunule!

¹³ Abale, imwepo mudacemerredwa kuti mukhale wakutsudzuka. Tsono lekani kuphatisa basa ufulu kuti mupase mpata kufuna kwa thupi. * Tsono tumikiranani wina na mwandzace kudzera mwa lufoi. ¹⁴ Mitemo yentse

§ 4:27 Iza 54:1 ** 4:30 Jen 21:10 * 5:13 Kufuna kwa thupi: Ayai mucirengedwe ca kutaza.

ya Mozeji idaphatanidzidwa muMtemo ubodzi wakuti: “Funa mwandzako ninga umbabzifunira iwe wekha”†. ¹⁵ Tsono penu imwepo munirumana na kukhadzulana wina na mwandzace, mucenjere kuti mungadzongane.

Moyo kudzera mwa Mzimu Wakucena

¹⁶ Na tenepo nin'kuuzani kuti: Khalani muMzimu ndipo mun'dzacita lini na pang'onopo cifuniro ca thupi. ¹⁷ Pakuti thupi limbafuna bзомwe bzimbatana na bzakufuna bza Mzimu Wakucena. Ndipo bзомwe Mzimu Wakucena un'funa bzimbatana na bza thupi. Bziwiribzo bzimwawengana cina na cindzace, na tenepo imwepo mumbacita lini bзомwe mun'funa. ¹⁸ Tsono penu imwepo mumbatsogoleredwa na Mzimu Wakucena, mumbakhala lini pantsi pa Mtemo.

¹⁹ Ndipo mabasa ya thupi yambawoneka tenepayu: Malume yakuletsedwa, kucita bzakunyantsa na kutaza kubzikoya. ²⁰ Kupemba bzifanikizo na ufiti, ciwengo, kusaya kubverana, ntsanje, ukali, mingululi, kusaya ciphatano, kupambulana, ²¹ na njiru. Kuledzera, phwando lakupitiriza na bzinango bzakulingana na bzimwebzi. Ine ndirikukubebesani ninga kale ndidakubebesani. Omwe an'cita bzimwebzi an'dzatambira lini utaka bomwe ni Umambo bwa Mulungu.

²² Tsono bzisapo bza Mzimu ni ibzi: Lufoi, kukondwera, mtendere, kupirira, kugwa mpfuwa, ubwino, kukhulupirika, ²³ kuderekha na kubzibweza wekha. Palibe Mtemo ungaletse bzimwebzi. ²⁴ Ndipo omwe ni wa Krixtu Jezu adakhomerera thupi‡ lawo pamtanda, na bzakulinga na bzakufuna bzalene. ²⁵ Tsapano tina moyo mwa Mzimu, mbatifambenimbo mwa Mzimu. ²⁶ Mbatireke kukhala wakubzikuza, kunyosana wina na mwandzace, napo kucitirana njiru.

6

Mbatice ubwino kwa wentse

¹ Abale, penu winango an'gumanidwa alikucita citazo, imwepo omwe mulikutsogoleredwa na Mzimu Wakucena, moyeruzeni mwakuderekha kuti abwerere. Tsono khalani na cheru m'bodzi na m'bodzi kuti mulekembo kuyesedwa. ² Takuliranani mitolo winango na mwandzace, ndipo tenepoyo mun'dzateweza* Mtemo wa Krixtu. ³ Penu winango an'bziiyesa cinthu, uko ndiye lini, alikubzinyengeza iye yekha. ⁴ M'bodzi na m'bodzi mbawone yekha basa lace, ndipo an'dzakhala na thangwe ra kubzitumbiza mwa iye yekha, mwakusaya kundendemezana na anango. ⁵ Nakuti m'bodzi na m'bodzi mbatakule mtolo wace.

⁶ Ule omwe alikupfundzidwa mafala, mbagawirembo bzabwino bzentse kuna ule omwe alikumupfundzisa.

⁷ Lekani kupumpsika, palibe omwe angasinjirire Mulungu. Nakuti bзомwe munthu an'bzala, bzimwebzombo an'dzabvuna. ⁸ Omwe an'bzala bзомwe thupi lace lin'funa, kuna thupiro an'dzabvuna impfa. Tsono omwe an'bzala bзомwe Mzimu Wakucena un'funa, kuna Mzimuyo an'dzabvuna moyo wakusaya kumala. ⁹ Ndipo mbatireke kuneta kucita bzabwino, nakuti panthawe yace tin'dzabvuna, tingasaya kuphwirizidwa. ¹⁰ Na tenepo, mbatice ubwino kwa wentse tikana mpata, maka-maka kwa abale wathu ana cikhulupiriro.

Mafala yakumalizira

† 5:14 Lev 19:18 ‡ 5:24 Thupi: MuBibliya la Almeida adanemba kuti: “Carne”. * 6:2 Bzakunembedwa na manja bzinango bzimbatani: “Twezani”.

¹¹ Wonani ni manemba makulu maponi yomwe ndirikukunemberani na dzanja langu cairo!

¹² Omwe ambafuna kubziwonesera pakati pa wanthu[†], ambakuumirizani kucita msinda wa mgwato. Iwo ambacita terepoyo kuti aleke kufambiridwa m'mbuyo thangwe ra mtanda wa Krixtu. ¹³ Napo iwo omwe ambacitidwa msinda wa mgwato ambateweza lini Mtemo, tsono iwo ambafuna kuti imwepo mucitidwe msinda wa mgwato kuti abzitumbize thangwe ra msinda wa m'gwato wa thupi ranu.[‡] ¹⁴ Tsono ine ningabzitumbize lini na pang'onopo, koma thangwe ra mtanda wa Mbuya wathu Jezu Krixtu basi, nakuti kudzera mwa mtandayo, dziko lidakhala ninga lakufa kuna ine, ndipo ine ndidakhala ninga wakufa kuna dziko. ¹⁵ Napo kucitidwa msinda wa mgwato ngakhale kusaya kucitidwa bziribe basa. Comwe ni cakufunika ni kukhala wakulengedwa papsa. ¹⁶ Mtendere na ntsisi bzhikale kwa wentse omwe ambateweza cipfundziso cimweci, ndipombo kwa §Ijirayeri ya Mulungu.

¹⁷ Pakumalizira, aleke kundinesa pomwe, pakuti ndirikubweresa muthupi mwangu bzipisazi bza Jezu.

¹⁸ Abale, nkhombo za Mbuya wathu Jezu Krixtu zikhale mumtima mwanu. Ameni.

[†] **6:12** MuciGiriki ambati: “Kubziwonesera munyama”. [‡] **6:13** Thupi: MuciGiriki ambati: “Nyama”. § **6:16** Ndipombo kwa: Ayai omwe ni.

Tsamba la Paulo kuna aEfezo

¹ Paulo mtumiki wa Krixtu Jezu na kufuna kwa Mulungu, kuna wakucena na wakukhulupirika mwa Krixtu Jezu womwe ali muEfezo. ² Nkhombo na mtendere kuna imwe, wakucokera kuna Mulungu, Baba wathu na kuna Mbuya Jezu Krixtu.

Madaliso ya Mulungu mwa Krixtu

³ Asimbidwe Mulungu, Baba wa Mbuya wathu Jezu Krixtu, omwe ambatidalisa na madaliso yentse ya mzimu m'mbuto za kudzulu mwa Krixtu. ⁴ Ninga adatisankhula ife mwa iye, dziko likanati kulengedwa, kuti tikhale wakucena na wakusaya kuphonya pamaso pace. ⁵ Mwa lufoyi adatisankhuliratu kuti tiyanyidwe ninga wana wace kudzera mwa Jezu Krixtu, na ubwino bwa cifuniro cace. ⁶ Mbatitumbizeni mbiri ya nkhombo zace, zomwe adatipasa mwa ufulu mwa mwana wace waku-funika. ⁷ Mwa Iye talomboledwa kucokera mwa mulopa wace, ndipo talekeleredwa bzakuipa bzathu, kudzera mwa udali wa nkhombo za Mulungu. ⁸ Nkhombozo adatithululira kwene-kwene mwa udziwi bwentse na ndzeru. ⁹ Adatiwonesa cifuniro cace cakubisika, mwa ubwino wace omwe Iye adauyikha mwa Krixtu. ¹⁰ Ubwinobo ni bwakuti bugumanize mwa Krixtu bzinthu bzentse, bza kudzulu napo bza pantsi, pa kubzifambisa ku nthawe zentse. ¹¹ Mwa Krixtu tidacididwambo nthaka yakusankhulidwa kale mwa cakulinga ca ule omwe ambakondza bzinthu bzentse kuteweza ciyeruzo ca cifuniro cace. ¹² Cakulingaco ni cakuti ife omwe tin'khulupirira kale Krixtu tikhale wakutumbiza nkhombo zace. ¹³ Pomwe imwe mudabva ndipo mudakhulupirira fala la cadidi, ulaliki omwe udakupulumusani, mwa Krixtu imwepo mudaikhidwa cizindikiro ca Mzimu Wakucena wa cipiciro. ¹⁴ Mzimuyo ni citsimikizo ca nthaka yathu, mpaka kulomboledwa kwa wale omwe ni wa Mulungu, kuti atumbize mbiri yace.

Mpembo wa kutenda

¹⁵ Na bzimwebzi inembo, kuyambira pomwe ndidabva cikhulupiriro comwe imwe munaco mwa Mbuya Jezu ndipo na lufoyi lomwe mumbawonesa kuna wakucena wentse, ¹⁶ nin'pitiriza kutenda kuna imwe, ndicimbakuikhani m'mipembo yangu. ¹⁷ Ndiri kukumbira kuti Mulungu wa Mbuya wathu Jezu Krixtu, Baba wa mbiri, akupaseni Mzimu wa udziwi na kupaliza, kuti mumudziwisise iye. ¹⁸ Nin'pembambo kuti maso ya m'tima mwanu yabvunikiridwe, kuti mudziwe n'ciponi cidikiro comwe adakucemererani, mbuponi udali bwa mbiri ya nthaka yace mwa wakucena. ¹⁹ Ndipo na ukulu bwakusaya kulinganiza bwa mphambvu yace kuna ife wakukhulupirira, kuteweza kaphatidwe ka mphambvu yace ikulu. ²⁰ Mphambvu imweyi adaiphatisa basa mwa Krixtu, acimulamusa kwa wakufa ndipo acim'khazika kuboko lace ladidi mumbuto za kudzulu, ²¹ padzaulu pa boma lentse na utongi, mphambvu, na azimbuya wentse, ndipo na dzina lentse lomwe lingacemerewe, sikuti nthawe ino yokha, tsono napombo yomwe irikubwerayo. ²² Mulungu adaikha bzinthu bzentse pantsi pa ndzayo zace, ndipo adamuikha kuti akhale msolo wa bzinthu bzentse kuna gereja, ²³ yomwe ni thupi lace, m'dzazidwe wa Iye omwe an'dzaza bzinthu bzentse ndipo mumbuto zentse.

2

Moyo upsa mwa Krixtu

¹ Imwepo mukhadafa na bzakuipa na bzakuphonya bzanu, ² momwe kalekale mukhafamba, kuteweza khalidwe la dziko lino ndipombo na mkulu wa utongi wa m'dzulu, ni mzimu omwe tsapano uli kuphata basa kuna wale ana m'khalidwe wakusaya kubvera. ³ Momwemo ife tentse kalekale tikhafambambo, kuteweza bzakufuna bza thupi lathu, ticimbacita cifuniro ca thupi na kakumbukidwe ka thupi, ndipo tikhali mwacibadwire wakuthemera kukalipiridwa, ninga anangowombo. ⁴ Tsono Mulungu, omwe ngnyakudala na ntsisi, na thangwe la lufoi likulu lomwe adatifuna nalo, ⁵ napo ife tikhadafa na bzakuipa bzathu, adatipasa moyo pabodzi na Krixtu, mwa nkhombo ndimwe wakupulumuka. ⁶ Mulungu adatilamusa kwa wakufa pabodzi na Krixtu ndipo adatikhazika na iye m'mbuto za kudzulu mwa Krixtu Jezu, ⁷ kuti adzawonese, ku nthawe zirikubwerazo, udali ukulu wa nkhombo zace, mwa lufoi kuna ife, mwa Krixtu Jezu. ⁸ Sabwa mwa nkhombo ndimwe wakupulumuka, kudzera mu cikhulupiriro, ndipo kumweku kun'cokera lini kwa imwe, ni mphatso ya Mulungu. ⁹ Kun'cokera lini kwa mabasa nee, kuti paleke kuwoneka wakubzikuza. ¹⁰ Nakuti ndife wakukondzedwa na Mulungu, wakulengedwa mwa Krixtu Jezu kuti ticite mabasa yabwino, yomwe Mulungu akhadakondza kale kuti ife tiyacite.

Unthu bupsa mwa Krixtu

¹¹ Na tenepo, kumbukirani kuti kale-kale pomwe mudabadwa mukhali lini aJuda, mukhacemerredwa wakusaya kugwatidwa na wale womwe ambabziti mbakugwatidwa muthupi na manja ya wanthu. ¹² Panthawe imweire, mukhali wakusaya Krixtu, wakupambulidwa pa mbumba ya Ijirayeri, ndipo mukhali kunja kwa mipangano ya m'piciro, wakusaya cidikiro na wakusaya Mulungu pa dziko la pantsi. ¹³ Tsono tsapano, mwa Krixtu Jezu, imwepo womwe kalekale mukhali kutali, mudafendezedwa kudzera mwa mulopa wa Krixtu. ¹⁴ Nakuti Iye ndiye mtendere wathu, omwe adacita kuti awiriwo akhale m'bodzi, ndipo adapfudza litsito la ciwengo lomwe likhawamwazanisa pakati pawo. ¹⁵ Na thupi lace adamalisa Mtemo wa malamulo na utongi, kuti mwa awiriwo akondze munthu mupsa, mwa Iye yekha, acimbacita mtendere. ¹⁶ Ndipo adawayanjanisa awiriwo mu thupi libodzi na Mulungu, kudzera mwa m'tanda, omwe adamalisa nawo ciwengo. ¹⁷ Iye adabwera acipalidza mtendere kuna imwe womwe mukhali kutali, ndipo mtendere kuna womwe akhali pafupi. ¹⁸ Sabwa mwa iye ife na imwe tinawo m'pata kwa Baba mwa Mzimu ubodzi. ¹⁹ Na tenepo, ndimwe lini anyakudza ayai anyakutama, tsono ndimwe wa mum'zinda ubodzi na wakucena, ndipo bziwalo bza m'banja la Mulungu, ²⁰ mudakondzedwa pa alisese ya atumiki na ya apolofita. Jezu Krixtu ndiye adakhala mwala wa pagonyo. ²¹ Mwa Iye nyumba yentse ni yakulumikidzika bwino ndipo imbakula kuti ikhale nyumba ya m'pembo wakucena ya Mbuya. ²² Mwa Iye imwembo muli kukondzedwa pabodzi, kuti musanduke nyumba ya Mulungu mu Mzimu.

3

Mtumiki wa omwe ni aJuda lini

¹ Na thangwe limweri, ine Paulo ndine wam'kawoko thangwe la Krixtu Jezu na lufoi kuna imwe omwe ndimwe lini aJuda. ² Cadidi-letu imwe mudabva kulewa bza uyimiriri bomwe ndidapasidwa na nkhombo za Mulungu

kuna imwe. ³ Pakuti mwa kuwonesedwa ndidadziwisidwa cintsintsi, ninga momwe ndakunemberani mafala pang'ono. ⁴ Pakuyalewenga mungakwanise kubvesesa momwe nimbadziwira cintsintsi ca Krixtu. ⁵ Cintsintsi cimweci ciribe kudziwisidwa kuna wanthu wa mibadwe inango, tsono tsapano cawonesedwa na Mzimu kuna atumiki wakucena na apolofita, ⁶ kulewa kuti, kucokera mu ulaliki, omwe ni aJuda lini mbanyanthaka pabodzi na Ijirayeri, bziwalo bza thupi libodzi, ndipo acicitambo mbali pa cipiciro mwa Krixtu Jezu. ⁷ Mu ulaliki bumwebu ndasanduka nthena na mphatso ya nkhombo za Mulungu, zomwe ndidapasidwa kudzera m'macitidwe ya mphambvu zace. ⁸ Ine, m'ng'ono wa ang'ono pa wakucena wentse, ndidapasiwa nkhombo zimwezi zakulalika kuna omwe ni aJuda lini udali wa Krixtu wakusaya malire ⁹ na kuzimbula kuna wentse kafambisidwe ka cintsintsi cimweci, comwe Panthawe zapitazi cikhadabisika mwa Mulungu, omwe adalenga bzinthu bzentse. ¹⁰ Cakulinga ca nkhombo zimwezi cikhali cakuti, kudzera mwa gereja, udziwi bwa kusiyana-siyana bwa Mulungu budziwike tsapano kuna akulu na atongi wa mbuto za kudzulu, ¹¹ kudzera mu cifuniro cace cakuyenda-na-kuyenda comwe adacicita mwa Krixtu Jezu, Mbuya wathu. ¹² Mwa Iye tinawo m'pata na ufulu kwa Mulungu mwa kukhulupirika, kudzera mwa cikhulupiriro kuna Iye. ¹³ Na tenepo, ndirikukumbirani kuti lekani kuwofoka na kubonera kwangu thangwe ra imwe, sabwa kuboneraku ni mbiri kuna imwe.

Paulo an'pembera aEfezo

¹⁴ Na thangwe la bzimwebzo ndirikupemba pamaso pa Baba, ¹⁵ omwe ambapasa dzina dzindza liri lentse kudzulu na pantsi. ¹⁶ Nin'pemba kuti, na udali bwace bwa mbiri, akulimbiseni na mphambvu za Mzimu wace m'kati mwanu, ¹⁷ kuti Krixtu akhale mum'tima mwanu kudzera mwa cikhulupiriro. Ndipo nin'pemba pomwe kuti mukhale na mizi mucinjimbikira mu lufoyi, ¹⁸ kuti imwe na wakucena wentse mukwanise kudziwisisa, kukula kwa mu ufupi, mu utali, kotalimpha na kuzika, ¹⁹ ndipo mudziwe lufoyi la Krixtu, lomwe limbapitirira ndzeru zentse, kuti mukhale wakudzala na bzentse bza Mulungu. ²⁰ Ndipo kwa ule omwe an'kwanisa kucita mwakupitiriza pa dzulu pa bzentse bzomwe tin'kumbira ayai tin'kumbuka, malingana na mphambvu zace zomwe zin'phata basa muna ife, ²¹ kwa Iye ikhale mbiri mu gereja na mwa Krixtu Jezu kwa mibadwe yentse, kwa kuyenda-na-kuyenda. Amen!

4

Ciphatano ca cikhulupiriro

¹ Ine, wamkawoko thangwe la Mbuya, ndirirkukulimbikisani kuti mu-fambe mwa kufunika kwa macemerredwe yanu momwe mudacemerredwera, ² na kubzicepesa kwentse, kuderekha na kupirira mucithandizana wina na mwanzace mwa lufoyi. ³ Citani mphambvu zentse kuti mukoye ciphatano ca Mzimu na cimangiriro ca m'tendere. ⁴ Liripo thupi libodzi lokha na Mzimu ubodzi, ningambo mudacemerredwa mucidikiro cibodzi ca macemerredwe yanu. ⁵ Alipo Mbuya m'bodzi yekha, cikhulupiriro cibodzi cokha, ubatizo ubodzi okha, ⁶ Mulungu m'bodzi yekha ndipo Baba wa wentse, omwe ali padzulu pa wentse, ambaphata mwa wentse ndipo ali mwa wentse.

⁷ Ndipo m'bodzi na m'bodzi wa ife adapasiwa nkhombo malingana na mphimo ya mphatso ya Krixtu. ⁸ Ndipopo bzidalewedwa kuti: Pomwe iye adakwira kudzulu adatenga wam'kawoko azinji, ndipo adapasa mphatso

kuna wanthu. ⁹ (Bzirikulewa kuti tani “iye adakwira”, kuposa kulewa kuti adabulukambo mpaka kuntsi kwa dziko. ¹⁰ Ule omwe adabulukambo ndiye m'bodzi-bodzi adakwira pa dzulu pa kudzulu kwentse, kuti adzaze bzinthu bzentse.) ¹¹ Iye adalata anango kuit akhale atumiki, anango mapolofita, anango alaliki ndipo wanango abusa na adziwi, ¹² na cakulinga cakuti akonze wakucena pa basa la kutumikira, kuti thupi la Krixtu likondzeke, ¹³ mpaka tentse tifike pa kuphatana kwa cikhulupiriro na kuzindikira Mwana wa Mulungu ndipo tifike pakukula kupfitsa msinkhu wa kudzala wa Krixtu. ¹⁴ Kutu tileke kukhala pomwe ninga wana, kutengeka-tengeka na mabimbi mbali na mbali ndipo ticimbatengeka na conzi centse ca cipfunziso ca wanthu wakucenjera na kunama omwe ambayendesha kwa kutaika. ¹⁵ Tsono ticitewera cadidi mwa lufoyi, tin'kula mu bzentse mwa ule omwe ni msolo, Krixtu. ¹⁶ Kucokera mwa Iye thupi lentse lidandendemezeka na kuphatana mwa cithandizo ca bzakulumikidza bzentse, lin'kula licibzikondza lokha mwa lufoyi, pakuti ciwalo cibodzi-na-cibodzi cin'cita basa lace.

Mayendedwe ya wana wa Ceza

¹⁷ Na tenepo ine nin'kuuzani, ndipo mwa Mbuya nin'ngingimira kuti lekani kukhala pomwe ninga omwe an'pemba lini, omwe ambandokhala mundzeru zawo zakusaya basa. ¹⁸ Ndzeru zawo zidacita m'dima, ndipo adapambulidwa pa moyo wa Mulungu na thangwe la mwakusaya kudziwa momwe iwo ali, kucokera mwa kuuma m'tima kwawo. ¹⁹ Adaluza bzakubva bzentse, iwo adabzipereka kwa bzapezi, kumbacita bzakuipa bza mtundu uli-wentse mwakusaya thupo. ²⁰ Tsono imwe mulibe kupfundzira bza Krixtu tenepayu. ²¹ N'cadidi, imwepo mudabva kulewa bza Iye, ndipo mwa Iye mudapfundzidwa malingana na cadidi comwe ciri muna Jezu. ²² Kulewa makhalidwe yanu yakale, imwe mudapfundzidwa kukhunda munthu wakale, omwe ambaphonya na bzakufuna bzakunyengeza, ²³ ndipo mukhale wapsa mu makumbukiro, ²⁴ ndipo bvalani munthu mupsa, wakulengedwa mwakulingana na Mulungu mu cirungamo na kucena bza kucokera mu cadidi. ²⁵ Na tenepo m'bodzi na m'bodzi asiye kunama, ndipo alewe cadidi kuna mwandzace, sabwa ndife bziwalo bza thupi libodzi. ²⁶ Mungakalipa lekani kuphonya. Ukali bwanu bumale dzuwa likanati kumira, ²⁷ ndipo lekani kupasa m'pata Dyabu. ²⁸ Omwe akhaba aleke kuba pomwe, tsono aphate basa, acimbacita bzabwino na manja yace, kuti akhale naco cakugwatirana naye omwe alibe. ²⁹ Lireke kucoka fala lakuipa pamulomo panu, tsono lomwe lingakhale laphindu kuti lirimbise winango, malingana na kufunika, kuti lipase nkhombo kwa omwe anilibva. ³⁰ Lekani kutsukwalisa Mzimu Wakucena wa Mulungu, omwe imwepo mudaikhidwa ninga cidindo m'paka ntsiku yakulomboledwa. ³¹ Bzicoseni pa bzakuwawa bzentse, kupsa m'tima, ukali, phokoso na magunkha, ndipo na bzakuipa bzentse. ³² Khalani wabwino ndipombo wacifundo winango na mwandzace, mucimbalekererana, ninga momwe Mulungu adakulekererani mwa Krixtu.

5

¹ Tsono pakuti ndimwe wana wakufunika wa Mulungu m'tewezereni ² ndipo khalani mwa lufoyi, ninga Krixtu adatifunambo acibzipereka yekha kuna Mulungu thangwe la ife ninga cakupereka na ntsembe ya nunchi wabwino.

Cisapo ca ceza na mabasa ya mum'dima

³ Pakati panu paleke kuwoneka upombwe, napombo mtundu uli wentse wa bza kuipa ngakhale kusirira, ngakhale kubziguma pakati panu, pakuti bzinthu bzimwebzi n'bzakuthemera lini kuna wanthu wakucena. ⁴ Lekani kulewa bza maika, nkhani zakusaya basa ngakhale bza kumpfendu, bza omwe n'bzakuthemera lini, tsono pambuto ya bza bzi mutende. ⁵ Ndipo dziwani ibzi, munthu aliyentse wakucita upombo, ayai wakuipa ayai wakusirira omwe ni wakupemba bza fanikizo, alibe nthaka mu ufumu bwa Krixtu na bwa Mulungu. ⁶ Lekani kunamiziwa na mafala yakusaya basa, sabwa na bzinthu bzimwebzi ukali bwa Mulungu bumbabwera kuna wentse wakusaya kubvera. ⁷ Na tenepo lekani kucita mbali nawo. ⁸ Thangwe kale-kale mukhali m'dima, tsapano ndimwe ceza mwa Mbuya, khalani ninga wana wa ceza, ⁹ (Sabwa cisapo ca ceza ni ubwino, cirungamo na cadidi centse), ¹⁰ ndipo pfundzani kuzindikira bza omwe n'bzabwino kwa Mbuya. ¹¹ Lekani kucita mbali ku mabasa ya kusaya bza sapo ya mum'dima, tsono yaikheni pa ceza. ¹² Thangwe bzin'pasa manyazi kubzilewa bzinthu bza omwe iwo ambacita mwakubisala. ¹³ Tsono bzinthu bzentse bza omwe bzinziyikhidwa pa ceza bza mbawonekera, sabwa ceza cimawonesha bzinthu bzentse. ¹⁴ Ndipopo bza dalewedwa kuti: Muka iwe omwe udagona, lamuka pakati pa wakufa ndipo Krixtu an'dzakubvunika.

¹⁵ Khalani na cheru pa khalidwe lanu, lekani kukhala ninga wakusaya ndzeru, koma ninga adziwi, ¹⁶ phatani nthawe, thangwe ni ntsiku za kuipa. ¹⁷ Na tenepo lekani kukhala wakusaya ndzeru, koma nyang'anani kubvesesa cifuniro ca Mbuya. ¹⁸ Lekani kuledzera na vinyu, pakuti imbataikisa, tsono dzazidwani na Mzimu, ¹⁹ mucimbalewa-lewa wina na mwandzace na masalimo, muciyimba na kutumbiza Mbuya na m'tima wentse na nyimbo za mumzimu, ²⁰ mucimbatenda nthawe zentse kuna Mulungu Baba pa bzinthu bzentse mu dzina la Mbuya wathu Jezu Krixtu.

Bzicesepeni wina na mwandzace

²¹ Bzicesepeni kwa wina na mwandzace mwa kulemekeza Krixtu. ²² Akazi bza cesepeni kuna amuna wanu ninga kuna Mbuya, ²³ pakuti mwamuna ndiye msolo wa mkazi, ninga Krixtu ndiyembo msolo wa gereja na m'pulumusi wa thupi. ²⁴ Na tenepo ninga gereja imbabzicesepa kuna Krixtu, tenepoyo akazi abzicesepembo kuna amuna wawo pa bzentse. ²⁵ Amuna, funani akazi wanu, ninga momwe Krixtu adafunira gereja, ndipo adabzipereka thangwe ra gerejayo, ²⁶ kuti akaipambule, wataicenesha mwa kuitsuka na madzi kudzera mu fala. ²⁷ Ndipo kuti iwonekere kuna iye ninga gereja ya mbiri, yakusaya mathotho ngakhale tsinya, ayai cinthu ca kulingana nabzo, koma yakucena na yakusaya thangwe. ²⁸ Tenepombo amuna funani akazi wanu ninga thupi lanu cairo. Omwe an'funa mkazi wace an'bzifuna iye yekha. ²⁹ Thangwe palibe na m'bodziyo adawenga kale thupi lace, tsono ambalidyesa acilikhongobza, ninga Krixtu ambacitambo kuna gereja, ³⁰ pakuti ndife bziwalo bza thupi lace. ³¹ Ndipopo mwamuna an'dzasiya baba na mai wace acikaphatana na mkazi wace, ndipo awiriwo an'dzakhala thupi libodzi. ³² Cintsintsi cimweci n'cikulu, tsono ine ndiri kulewa bza Krixtu na gereja. ³³ Na tenepo imwembo m'bodzi na m'bodzi afune mkazi wace ninga ambabzifunira iye yekha, ndipo mkazi alemekeze mwamuna wace.

6

Bzakufunika kucita azibaba na wana

¹ Wana bverani azibaba wanu mwa Mbuya, pakuti bzimwebzi n'bzabwino. ² “Lemekeza baba wako na mai wako” (umweyu ni m'temo wakuyamba una cipiciro) ³ “kuti bzikufambire bwino, ndipo ukhale na moyo utali pa dziko”. ⁴ Ndipo imwe azibaba, lekani kukalipisa wana wanu, tsono alereni mu cipfundziso na ciyeruzo ca Mbuya.

Bzakufunika kucita anyagrinya na azimbuya

⁵ Anyagrinya, bverani azimbuya wanu wa pantsi muciwalemekeza na kuwatetemerera, na kukhulupirika m'tima mwanu, ninga mulikubvera Krixtu. ⁶ Abvereni iwo lekani kuwakondweresa mwacipha-maso, koma ninga anyagrinya wa Krixtu, kucita cifuniro ca Mulungu na m'tima wentse. ⁷ Tumikirani azimbuya wanu na cifundo cabwino, ninga kutumikira Mbuya, sikuti kuna wanthu nee, ⁸ mucimbadziwa kuti m'bodzi na m'bodzi akacita cinthu cabwino an'dzatambira cimweco kuna Mbuya, ngakhale nyagrinya ayai mpfulu. ⁹ Ndipo imwe azimbuya citani bzibodzi-bodzibzo kuna iwo, muleke kuwagopsa, pakudziwa kuti Mbuya wa iwo ngakhale wanu, ali kudzulu, ndipo Iye ambaponderera lini munthu.

Bzombo bza nkhondo bza Mulungu

¹⁰ Pakumalizira limbisidwani kucokera mwa Mbuya ndipo mu mphambvu za ulemerero bwace. ¹¹ Bvalani bzombo bzentse bza nkhondo bza Mulungu, kuti mukhale wakulimbika pa bzakupumpsa bza Dyabu, ¹² thangwe nkhondo yathu njakumenya lini kuna wanthu, koma kumenya kuna utongi na ulamuliro, kuna wakukunda dziko lino la m'dima, kuna mphambvu za mizimu yakuipa mumbuto za kudzulu. ¹³ Na tenepo, bvalani bzombo bzentse bza nkhondo bza Mulungu, kuti mukhale wakulimbika pa ntsiku yakuipa, ndipo mwatamala kucita bzentse pitirizani kukhala dzololo. ¹⁴ Khalani wakulimbika ndipo mumange cadidi ninga bhande m'ciuno mwanu, mubvale cirungamo ninga cakukhocherera pacifuwa panu. ¹⁵ Bvalanimbo kuminyendo kwanu kukondzeka kwa mafala ya m'tendere. ¹⁶ Tengani nthawe zentse cikhulupiriro ninga m'khochoero omwe mungadzathimire misewe yentse yakugaka ya wakuipayo. ¹⁷ Mubvalembo cipulumuso ninga capeu na Mzimu ninga cisenga comwe ni Fala la Mulungu. ¹⁸ Pembani mwa Mzimu nthawe zentse, na mapembo yentse mucikumbira. Mucikhala nabzo mum'tima, khalani wa cheru ndipo pitirizani na mapembo mucikumbirira wanthu wentse wakucena. ¹⁹ Mundipembererembo ine, kuti ndikafungula mulomo wangu ndipasiwe fala kuti ndidziwise mwakut-sudzuka cintsintsi ca mafala yabwino. ²⁰ Thangwe la iyo ndine muyimiriri wam'kawoko. Pembani kuti, pakupitiriza mwa Iye, ine ndilewe-lewe mwakulimba m'tima ninga momwe ningacitire.

Magonekano

²¹ Tikiko, m'bale wakufunidwa ndipo nthena yakukhulupirika ya Mbuya, in'dzakudziwisani bzentse bza ine, ndipombo khalidwe langu ni liponi ndipo n'ciyani comwe ndirikucita. ²² Ndam'tuma kuna imwe thangwe ra bzimwebzi, kuti mudziwe tiri tani ndipo kuti iye akukhwimiseni.

²³ M'tendere ukhale na imwe abale, lufoyi na cikhulupiriro kucokera kuna Mulungu Baba na Mbuya Jezu Krixtu. ²⁴ Nkhombo zikhale kuna wentse wale womwe an'funa Mbuya wathu Jezu Krixtu na lufoyi lakusaya kumala.

Tsamba la Paulo kuna aFiripi

¹ Paulo na Timoti, anyagirinya wa Krixtu Jezu, tirikutumiza tsambali kuna wakucena wentse mwa Krixtu Jezu, omwe ali mum'zinda wa Firipi, ndipombo atsogoleri* na madiyakoni.

² Kwa imwepo nkhombo na mtendere bzakucokera kwa Mulungu Baba wathu na kwa Mbuya Jezu Krixtu.

Kutenda na mapembo

³ Nibatenda Mulungu wangu nthawe zentse pomwe nimbakukumbukirani. ⁴ M'mapembo yangu yentse yomwe nimbacita kwa imwepo, nthawe zentse nimbapemba mwakukondwa, ⁵ thangwe ra mumbandithandiza pakupalidza Mafala Yabwino, kuyambira ntsiku yakutoma mpaka lero lino. ⁶ Cadidi ndirikudziwa kuti ule omwe adayamba na basa labwino mwa imwe, an'dzalimaliza mpaka ntsiku ya Krixtu Jezu.

⁷ Ni bzakuthemera kuti ine ndikumbuke bza imwe mwentse tenepoyo, nakuti ndimwe wapamtima wangu. Thangwe, pomwe ndidamangidwa na unyolo, napombo pakukhocherera na kutsimikiza Mafala Yabwino, imwepo mwentse muli pabodzi na ine mwa nkhombo za basa lomwe Mulungu adandipasa. ⁸ Mulungu ni mboni yangu pacisuwo comwe ndinaco kwa imwe mwentse, mwa lufoi likulu lomwe ndinalo kwa Krixtu Jezu.

⁹ Mpembo wangu ni wakuti lufoi lanu lithimizirike kunyanya mucikhala na ndzeru na kubvesesa kwentse, ¹⁰ kuti mukwanise kusankhula bzomwe ni bzabwino. Na tenepo mun'dzakhala wakucena ndipo wakusaya thangwe mpaka ntsiku ya kubwera kwa Krixtu, ¹¹ wakudzala na cisapo ca cirungamo, cisapo cakudzera kwa Jezu Krixtu, kuti Mulungu akuzidwe na kutendedwa.

Kubonera kwa Paulo kudamwazisa Mafala Yabwino

¹² Ndin'funa kuti mudziwe abale, kuti bzire bzomwe bzipandicitikira bzacitisa kuti Mafala Yabwino yamwazikire. ¹³ Phindu lace ni lakuti bzipandawoneka padeca kwa alindiri wentse wa kunyumba ya umambo† ndipo na anango wentse kuti ndiri m'kawoko thangwe ra Krixtu. ¹⁴ Ndipo abale azinji, alikulimbika mwa Mbuya thangwe ra kuikhidwa m'kawoko kwangu, alikupalidza mafala‡ mwamphambvu ndipo mwakusaya mantha.

¹⁵ Ni bzacadidi kuti winango ambapalidza Krixtu thangwe ra njiru na kusaya kubverana. Tsono anango ambapalidza na cakulinga cabwino. ¹⁶ Amwewa ambapalidza mwa lufoi, acimbadziwa kuti ndidapasidwa basa lakukhocerera Mafala Yabwino. ¹⁷ Tsono wale omwe ambapalidza Krixtu mwakubzikuza na mwakusaya cakulinga cabwino, ambakumbuka kuti angandinyosere mabvuto pomwe ndiri m'kawoko. ¹⁸ Tsono, bzina basa lanyani? Bzomwe bzin'funika ni bzakuti mwa njira iri-yentse, ngakhale mwa ciphamaso ayai yacadidi, Krixtu alikupalidzidwa, ndipo na bzipwebzo ndirikukomedwa.

Cadidi nin'dzapitiriza kukomedwa, ¹⁹ thangwe nin'dziwa kuti bzomwe bzipandicitikira phindu lace lin'dzakhala kucosedwa kwangu m'kawoko§, thangwe ra mipembo yanu ndipo na thandizo la Mzimu wa Jezu Krixtu. ²⁰ Ndirikudikhira mwakukhulupirira ndipo nin'kumbuka kuti palibe

* **1:1** Ayai mabixopi. † **1:13** MuBibliya la Almeida mudalewa kuti: "Pretorio". ‡ **1:14** Bzakunembedwa na manja bzipnango bzipmbalewa kuti: "Mafala ya Mulungu". § **1:19** Kucosedwa: Ayai kupulumusidwa.

comwe cin'dzandinyazisa. Tsono nin'khwimika mtima kwene-kwene tsapano ninga nthawe zentse, ndipo Krixtu an'dzalemekezedwa muthupi langu, ningakhale na moyo ayai ningafe. ²¹ Thangwe kwa ine kukhala na moyo ni Krixtu ndipo kufa ni phindu. ²² Ndikapitiriza kukhala na moyo muthupi**, nin'dzakhala na bzisapo bza basa langu. Ndipo nin'dziwa lini kuti nin'sankhula ciponi! ²³ Ndidapsindizidwa mbali ziwiri: Ndirikufuna kusiya moyo uno ndikakhale na Krixtu, bzomwe ni bzabwino kuposa kukhala pano. ²⁴ Tsono, na thangwe ra imwepo, ni bzakufunika kwene-kwene kuti ine ndikhale na moyo. ²⁵ Mwakusaya kupenula, ine nin'dziwa kuti nin'dzakhala ndipo nin'dzapitiriza kukhala namwe mwentse, kuti mukule ndipo mukhale na kukondwa pacikhulupiriro. ²⁶ Tenepoyo, ningabwerera pomwe ndicikhala pabodzi na imwe, kusamwirira kwanu mwa Krixtu Jezu kutaikire pomwe thangwe ra ine.

²⁷ Tsapano comwe cin'funika ni cakuti makhalidwe yanu yakhale yakubverana na Mafala Yabwino ya Krixtu. Na tenepayu, ngakhale ndibwere kudzakuzungirani ayai ndikhale patali, ine ndin'funa kudziwa kuti imwepo mulikupitiriza dzololo na mtima ubodzi, mucimenya nkondo pabodzi thangwe ra cikhulupiriro ca Mafala Yabwino, ²⁸ mwakusaya kugopsedwa mwa njira iri-yentse na wale omwe ambawengana na imwe. Kwa iwo bzimwebzi ni cizindikiro ca kudzongedwa, tsono kwa imwe ni ca kupulumusidwa, ndipo bzimwebzi bzin'cokera kwa Mulungu. ²⁹ Nakuti imwe mudapasidwa mpata si wakuti kundokutawira kuna Krixtu kokha, tsonombo wa kubonera thangwe ra Iye, ³⁰ nakuti mulikucita nkondo ibodzi-bodzi yomwe mudawona ine ndicimbaicita, ndipo tsapano lino mulikubva kuti na lero ndikadaicita.

2

Kubzicesa kwa Krixtu

¹ Thangwe rakukhala kwanu muna Krixtu mudalimbikisidwa, mudapasidwa tsangalazo la lufoi, mudapasidwa kuphatana kwa Mzimu, ndipo mumbafunana na kubverana ntsisi, ² tenepoyo ndirikukumbirani kuti mundikondwereke kwa thunthu, mucimbakhala na kakumbukidwe kabodzi-bodzi, lufoi libodzi-bodzi, mucimbakhala na mtima ubodzi na cakulinga cibodzi. ³ Lekani kucita cinthu mwa kaso ayai mwa kubzitungbiza, koma mwakubzicesva, wonani andzanu ninga akulu kuposa imwe. ⁴ M'bodzi na mbodzi aleke kunyang'ana ubwino bwace basi tsono na bwa andzacembo.

⁵ Mukhale na mtima omwe ukhana Krixtu Jezu!

⁶ Iye akhana cikhalidwe ca Mulungu*,
tsono alibe kukuphatisa basa
kuti kukhala Mulunguko
kukhali cinthu cakuti angadaphatisisa.

⁷ Tsono adasiya ugo bwace bwentse,
acikhala ninga nyagirinya†,
acisanduka wakulingana
na munthu.

⁸ Ndipo, pakukhala
na mawonekedwe yaciunthu,‡

** **1:22** MuciGiriki ambati: "Munyama", napombo mudutswa 24. * **2:6** Ayai akhali Mulungu.

† **2:7** Ayai adakhala na cikhalidwe ca wakutumikira. ‡ **2:8** Ayai wakulingana na munthu.

adabzicesva iye yekha

ndipo adabvera mpaka kufa,
imfa ya pamtanda!

⁹ Ndipopo Mulungu adamukuza kwene-kwene

ndipo adam'pasa dzina liri padzaulu pa madzina yentse,

¹⁰ kuti mabondo yentse kudzulu, na pantsi

ndipo na pantsi pa mataka
yagodamire dzina la Jezu,

¹¹ ndipo kuti malirime yentse yadzapereke umboni kuti Jezu Krixtu ni
Mbuya,

kuti Mulungu Baba apasidwe mbiri.

Akrixtau atoye ninga nyenyezi kudzulu

¹² Na tenepo, abale wangu wakufunidwa, imwepo mudandibvera nthawe zentse pomwe ndikhali na imwe, tsono nthawe ino yomwe ndili lini na imwe bzin'funika kubvera kuposa kalelo. Phatisani basa cipulumuso canu na kugopa ndipo mucitetemeka, ¹³ nakuti ni Mulungu omwe ambaphata basa pakati pa imwe kuti mufune na kucita malingana na cifuniro cace.

¹⁴ Citani bzentse mwakusaya kung'ung'udzika napo kupokana, ¹⁵ kuti mudzakhale wakusaya mulandu ndipo wakucena, wana wa Mulungu wakusaya thangwe pakati pa mbadwe wa wanthu wakuipa na wakuphonya, pa omwe imwe mumbabvunikira mucitoya ninga nyenyezi kudzulu, ¹⁶ mucimbakoya fala la moyo mwakulimbika. Tenepayu, pantsiku ya Krixtu ine nin'dzabzitumbiza kuti ndiribe kuthamanga napo kubziumiriza mwakusaya basa. ¹⁷ Pa bzentsenebzi, napo ine ndicikhala ninga cakupereka ca cakumwa cakuthululidwa padzulu pa unyantsembe bomwe buli kucokera mucikhulupiriro comwe imwe munaco, ntsembe yomwe mumbapereka kwa Mulungu, nimbakondwa ndipo nimbasamwirira namwe. ¹⁸ Tenepoyo, imwepo khalanimbo wakukondwa ndipo samwirirani na ine.

Timoti na Epaforodito

¹⁹ Mbuya Jezu akafuna nin'kutumirani Timoti mwakusaya kucedwa, kuti inembo ndikhale wakukomedwa ndikabva nkhani za imwe. ²⁰ Thangwe ndiribe munthu winango ninga iye, ana cifundo caico ca ubwino bwa imwe. ²¹ Nakuti wentse ambanyang'ana ubwino bwawo, sikuti bwa Jezu Krixtu. ²² Tsono imwe mumbadziwa kuti Timoti adawonedwa kuti an'kwanisa, thangwe adaphata basa la Mafala Yabwino pabodzi na ine ninga mwana pambali pa baba wace. ²³ Na tenepo, ndiye omwe ndirikudikhira kutumiza, ndikatondokumala kuwona kufamba kwa nkhani yangu. ²⁴ Ndirikukhulupirira mwa Mbuya kuti inembo mwakusaya kucedwa ndiniyenda.

²⁵ Tsono ndakumbuka kuti bzin'funika kukutumizirani pomwe m'bale wangu Epafolodito, omwe mudam'tumiza kuti adzandithandize pa bzomwe ndikhasaya, ndipo cadidi iye adaphata basa na kumenya nkondo pabodzi na ine. ²⁶ Nakuti iye ana cifundo na imwe mwentse ndipo alikuneseka mumtima thangwe mudabva kuti iye akhadwala. ²⁷ Ni cadidi, adaduwala mpaka pafupi-fupi kufa. Tsono Mulungu adamubvera ntsisi, sikuti zace yekha tsono adabvambo nsisi na ine, kuti ndireke kukhala na msunamo ukulu. ²⁸ Ndipopo, ndinim'tumiza mwakusaya kucedwa, kuti mukamuwona pomwe mukondwere, ndipo ndikhale na kutsukwala pang'ono. ²⁹ Ndipo ndirikukumbira kuti imwepo mum'tambire mwa Mbuya na kukondwa

kukulu ndipo lemekezani wanthu ninga umweyu. ³⁰ Thangwe iye pafupifupi adakhala ninga wakufa thangwe ra basa la Krixtu, acipereka moyo wace kuti akwanise kuthandiza na bzire bzomwe imwepo mukhawanisa lini kundipasa.

3

Kukhulupirira Krixtu kwa cadidi

¹ Pakumalizira abale wangu, kondwani mwa Mbuya! Kukunemberani pomwe bzinthu bzibodzi-bodzi kumbandineta lini, ndipo ni mkhomeko kwa imwe.

² Mpholeni na wale an'cita ninga mbwaya, ambacita bzakuipa, ambaumiriza kucita m'gwato!* ³ Pakuti ife ndife tidacididwa msinda wa m'gwato, ife omwe timbapemba mwa Mzimu wa Mulungu, timbabzitumbiza mwa Krixtu Jezu, ndipo tiribe cikhulupiriro ciri-centse na thupi, ⁴ napo ningadakhala na cikhulupiriro na thupiro.

Penu winango an'kumbuka kuti angakhulupirire thupi, ine ndiye nyanyiretu: ⁵ Ndidacididwa msinda wa mgwato pantsiku ya cisere ndatabadwa, ndine wa mbumba ya Ijirayeri, dzindza la Benjami, muHeberi wacadidi. Mbali ya kuteweza Mtemo wa Mozeji, ine ndinembo mufalizi.† ⁶ Thangwe la cheru cakuteweza Mtemo, ine ndikhambafambira m'mbuyo gereja. Mbali ya cirungamo ca Mtemo, ine ndikhalibe thangwe.

⁷ Tsono comwe cikhali ca phindu kwa ine, ndidaciyesa ninga kuluza, thangwe ra Krixtu. ⁸ Kuposa bzimwebzi, nimbayesa bzentse ninga kuluza, ndikabzilinganiza na nkhombo zikulu kwene-kwene za kudziwa Jezu Krixtu, Mbuya wangu. Nakuti thangwe la Iye ndidaluza bzinthu bzentse, ndipo ine ndimbabziyesa ninga bzakusaya basa, kuti ndikwanise kuwina Krixtu ⁹ ndipo ndigumanidwe mwa Iye. Ndirikunyang'ana lini cirungamo ca ndekha cakucokera kuMtemo, tsono comwe cimbabwera mwakukhulupirira Krixtu, cirungamo cakucokera kwa Mulungu mwa cikhulupiriro. ¹⁰ Ndin'funa kudziwa Krixtu na mphambvu ya kulamuka kwace ndipo kucita cipande pakubonera kwace, ndicisanduka ninga Iye muimpfa yace, ¹¹ kuti mwa njira inango ndifike pa kulamusidwa pakati pa wakufa.

Kuthamangira kuna cakulinga

¹² Sikuti ine ndidatambira kale bzentsenebzi ayai kuti ndakwana kale, tsono ndimbalimbikira kuti ndibzikwanise, nakuti ndico cikhali cakulinga ca Krixtu Jezu pomwe adandicemera. ¹³ Abale, ine nimbakumbuka lini kuti ndidabzifikira kale, tsono cibodzi cokha comwe nimbacita: Ndimbayebwa bzinthu bzomwe bzidasala m'mbuyomu ndipo ndicimbayenda kuna bzire bzomwe bziri kutsogolo, ¹⁴ ndimbathamangira kuna cakulinga, kuti ndikawine mpfupo ya kucemerredwa kudzulu kuna Mulungu kudzera mwa Krixtu Jezu.

¹⁵ Ife tentse omwe takula pakhalidwe la uzimu, mbatikhale na kakumbukidwe kamweka. Penu kakumbukidwe kanu ni kakusiyana, bzimwebzombo Mulungu an'dzakutsimikizirani. ¹⁶ Tsono, mbatifambe malingana na bzomwe tidapfunzira kale.

¹⁷ Abale, phatanani munditewezere ndipo wonesesani omwe ambafamba malingana na ciratizo comwe tapereka kuna imwe. ¹⁸ Nakuti, ninga ndakuuzani kazinji kentse, ndipo tsapano ndirikubwerezera mwakulira, pana

* **3:2** Kucita m'gwato: MuciGiriki ambati: "Kugwata ciwalo". † **3:5** Wonani mulivu la Mab 26:5.

azinji omwe ni anyamadulanthaka wa mtanda wa Krixtu. ¹⁹ Cimaliziro cawo ni kutaika, mulungu wawo ni mimba zawo, ndipo ambasamwirira na bzmwe bzin'pasa manyazi. Ambakumbuka bzinthu bza pantsi pano basi. ²⁰ Tsono ife dziko lathu ni kudzulu, komwe tirikudikhira M'pulumusi, Mbuya Jezu Krixtu. ²¹ Iye an'dzasandusa mathupi yathu yakunyozedwa, kuti yakhale yakulingana na thupi lace la mbiri. Bzimwebzi an'dzacita na mphambvu zomwe zimbamulimbisa kuikha bzinthu bzentse pantsi pa utongi bwace.

4

¹ Tenepoyo abale wangu wakufunidwa, omwe ndinamwe cisuwo, imwepo ndimwe mpfatso wangu ndipo mpfupo yangu, pitirizani kukhala tenepayu kukhala ciriri mwa Mbuya, nandi wakufunidwa!

Micenjezo

² Comwe ine ndirikukumbira kuna Evodiya napombo kuna Sintike ni cakuti khalani mwakubverana mwa Mbuya. ³ Inde, ndipo ndirikukumbira kuna iwe mwandzangu wakukhulupirika pabasa lathu*, kuti uwathandize nakuti adamenya nkondo pabodzi na ine thangwe ra Mafala Yabwino, na Kerementi ndipo na anango omwe adaphata basa na ine. Madzina yawo yali muLivu la Moyo†.

⁴ Kondwerani mwa Mbuya nthawe zentse. Ndirikulewa pomwe kuti: Kondwerani mwa Mbuya! ⁵ Wonesani kuderekha kwanu kuna wentse. Mbuya ali pafupi. ⁶ Lekani kuneseka na cinthu ciri-centse, tsono pa bzentse kumbirani kuna Mulungu bzmwe mulibe, mucimbapemba na mtima wakutenda nthawe zentse. ⁷ Ndipo mtendere wa Mulungu omwe ngwakupitirira ndzeru zentse za wanthu, un'dzakoya mitima yanu na ndzeru zanu mwa Krixtu Jezu.

⁸ Pakumalizira abale, bzentse bzmwe ni bzacadidi, bzentse bzmwe ni bzakuthemera, bzentse bzmwe ni bzakulungama, bzentse bzmwe ni bzakucenesedwa, bzentse bzmwe ni bzakufunidwa, bzentse bzmwe ni bza mbiri yabwino, pacikhala cinthu cabwino ayai cakuthemera kucikuza, kumbukani bzinthu bzimwebzi. ⁹ Phatisani basa bzinthu bzentse bzmwe imwe mudapfundza, mudatambira, mudabva ndipo bzmwe mudawona kwa ine. Ndipo Mulungu wa mtendere an'dzakhala na imwe.

Kutenda kwa Paulo thangwe ra bzakupereka

¹⁰ Ndirikukondwa kwene-kwene kuna Mbuya, nakuti tsapano imwepo mwayamba pomwe kulatiza cifundo canu kuna ine. Cadidi, imwepo mukhafuna kale tsono mukhalibe mpata wa kucilatiza cifundoco. ¹¹ Bzimwebzi ndirikulewera lini thangwe rakuti ndidasauka, nakuti ine ndidapfundza kukondweresedwa na bzmwe ndinabzo pa bzentse. ¹² Nin'dziwa kuti kusaya ni ciyani, ndipo nin'dziwa kuti kukhala na bzinthu ni ciyani. Pa bzentse ndidapfundza kukhala ndidakondwa nthawe zentse, ngakhale pakudya bwino, ngakhale panjala, ngakhale ndina bzizinji, ayai kukhala wakusaya. ¹³ Bzentse nimbakwanisa mwa Krixtu omwe ambandirimbikisa.

¹⁴ Tsono, imwepo mudacita bwino kundithandiza pakubonera kwangu. ¹⁵ Imwepo, abale wa kuFiripi, mun'dziwa kuti pantsiku zangu za kuyamba kupalidza Mafala Yabwino, pomwe ndidaguduka kuMasedonya, palibe

* **4:3** Pabasa lathu: Ayai pajoki. † **4:3** Mndandanda wa madzina ya wentse wale omwe an'cita cipande ca mbumba ya Mulungu. Wonani mulivu la Cid 13:8; 17:8; 20:12; 21:27.

gereja na ibodziyo yomwe idacita mbali na ine pabzakupereka na pabza-kutambira, kupambula imwepo. ¹⁶ Nakuti, pomwe ine ndikhali kuTe-salonika, imwepo mudanditumizira bzmwwe ndikhasaya, sikuti kabodzi kokha, koma kuposa kabodzi. ¹⁷ Sikuti ine ndirikufuna bzakupereka bzanu, tsono ndirikufuna kuti phindu lanu likhale lakuthimizirika kumbali yanu. ¹⁸ Ndidatambira bzentse, ndipo bzmwwe ndinabzo ni bzizinji kunyanya. Ndinabzo bzakukwana, tsapano pomwe ndatambira bzakupereka bza thandizo bzmwwe imwepo mdatumiza na Epafolodito. Bzidakhala ninga bzakupereka bza kununchira bwino[‡], ntsembe yakubvumidwa ndipo yakukomera Mulungu. ¹⁹ Mulungu wangu an'dzakupasani bzakufuna bzanu bzentse malingana udali bwace bukulu mwa Krixtu Jezu.

²⁰ Mulungu Baba wathu apasidwe mbiri ya kusaya kumala. Ameni.

Magonekano

²¹ Mukalimbise mbumba ya Mulungu yentse mudzina la Krixtu Jezu. Abale omwe ali na ine alikukutumizirani kulimba. ²² Mbumba ya Mulungu yentse irikupereka kulimba, maka-maka omwe an'phata basa kunyumba kwa mambo Sezari.

²³ Kukoma mtima kwa Mbuya Jezu Krixtu kukhale m'mitima mwanu. §

‡ 4:18 Eks 29:18 § 4:23 Bzakunembedwa na manja bzinango bzakale bzidanemba kuti: “Ameni” kwakumalizira.

Tsamba la Paulo kuna aKolose

¹ Ine Paulo, mtumiki wa Krixtu Jezu mwa kufuna kwa Mulungu, na m'bale Timoti,

² tirikukutumizirani tsambali abale wakucena na wakukhulupirika* mwa Krixtu omwe muli kuKolose. Nkhombo na mtendere kucokera kuna Mulungu Baba wathu† bzikhale na imwe.

Kutenda kwa Paulo

³ Pomwe timbakupembererani, nthawe zentse timbatenda Mulungu, Baba wa Mbuya wathu Jesu Krixtu, ⁴ nakuti timbabva kulewa bza cikhulupiriro comwe imwe munaco mwa Krixtu Jezu na lufoi lomwe munalo kwa wakucena wentse, ⁵ thangwe ra cidikhiro comwe mudakoyeredwa kudzulu, comwe mudabva kale kudzera mwa mafala ya cadidi, yomwe ni Mafala Yabwino, ⁶ yomwe yadafika mpaka kuna imwe. Mafala Yabwinoya yali kubala bzisapo na kumbakula-kula mudziko lentse ninga bzomwe bzikucitikambo pakati pa imwe, kuyambira ntsiku yomwe mudayabva ndipo mudabvesesa cadidi nkhombo za Mulungu. ⁷ Imwepo mudazipfundza kucokera kwa Epafira, mwandzathu wakufunika wabasa, nthena yakukhulupirika ya Krixtu kwa imwe‡, ⁸ ndiye adatiuzambo bza lufoi lomwe munalo la muMzimu.

⁹ Na kufuna kwa bzimwebzi, kuyambira ntsiku yomwe tidabzibva, tiribe kuleka kukupembererani na kumbakumbira kuti mudzazidwe na kudziwa kwathunthu kufuna kwa Mulungu, na ndzeru zentse na kubvesesa kwakupasidwa na Mzimu. ¹⁰ Bzimwebzi ni kucitira kuti imwepo mukhale na makhalidwe yakuthemera Mbuya ndipo kuti nthawe zentse mum'kondwerese, mucimbakhala na bzisapo bza mabasa yabwino bzentse, mucimbakula pakudziwa Mulungu, ¹¹ mucimbalimbikisidwa na mphambvu zentse, malingana na mphambvu zace za mbiri, kuti mukhale wakulimbikira na kupirira mwakukondwa, ¹² mucimbatenda Baba omwe adatisandusa wakuthemera kukhala cipande pa utaka bwa wakucena muumambo bwa ceza. ¹³ Nakuti Iye adatitsudzula kumphambvu ya mdima ndipo adatibweresa ku Umambo bwa Mwana wace wakufunika, ¹⁴ mwa Mwanayo tidalomboledwa§, ndiko kulewa kuti tidalekereredwa bzitazo bzathu.

Ukulu bwa Krixtu

¹⁵ Iye ni ciratizo cakuwoneka
ca Mulungu wakusaya kuwoneka,
Mwana wakuyamba, omwe ni mkulu
kuposa bzakulengedwa bzentse.

¹⁶ Nakuti mwa Iye bzidalengedwa
bzinthu bzentse
bza kudzulu na bza pantsi,
bzakuwoneka na bzakusaya kuwoneka,
ngakhale azimambo ayai akulu,

* **1:2** Wakukhulupirika: Ayai akrixtau. † **1:2** Bzakunembedwa na manja bzinango bza kale, bzikudathimizira kuti: “Na kwa Mbuya Jezu Krixtu”. ‡ **1:7** Imwe: Bzakunemba na manja bzakale bzakusiyana-siyana bzimbati: “Ife”. § **1:14** Tidalomboledwa: Bzakunemba na manja bzakale bzinango ambalewa: “Tidalomboledwa kudzera mwa mulopa wace”.

wamphambvu ayai atsogoleri.
 Bzinthu bzentse bzidalengedwa na Mulungu kudzera mwa Iye ndipo
 bzentsenebzo adabzilengera Iye.
¹⁷ Iye akhalipo bzikanati kuwoneka bzinthu bzentse,
 ndipo bzinthu bzentse bzikalipo thangwe ra Iye.
¹⁸ Iye ni msolo wa thupi,
 lomwe ni gereja.
 Ndiye kuyamba ndipo Mwana wakuyamba
 wakucokera kwa wakufa,
 kuti pa bzentse akhale mkulu wakuposa.
¹⁹ Nakuti bzidam'komera Mulungu
 kuti umulungu bwace bwathunthu bukhale mwa Iye,
²⁰ ndipo kudzera mwa Krixtu, bzinthu bzentse
 bziyanjane na Mulungu,
 ngakhale bzomwe bziri pantsi
 napo bzomwe bziri kudzulu,
 acibweresa mtendere
 kudzera mwa mulopa wace omwe udayerera pamtanda.

²¹ Imwepo kale mukhali kutali na Mulungu, ndipo mukukumbuka
 kwanu mukhali anyamadulanthaka thangwe ra bzakucita bzanu bzakuipa.
²² Tsapano Iye akuyanjanisani kudzera kuthupi la Krixtu mwa njira ya
 impfa, kuti mukawonekere patsogolo pace wakucena, wakusaya thangwe
 ndipo wakusaya kupasidwa mulandu uli-wentse, ²³ pokha-pokha mukapi-
 tiriza kukhala wakutsimikizika na kukhala dzololo mucikhulupiriro, mu-
 cileka kutaya cidikhiro ca Mafala Yabwino, yomwe imwepo mudabva ndipo
 yambapalidzidwa kuna bzakulengedwa bzentse bza pantsi pano. Ndipo ine
 Paulo ndidasanduka nthena ya Mafala Yabwinoyo.

Basa la Paulo kugereja

²⁴ Tsapano nin'kondwera mukubonera kwangu thangwe ra imwepo,
 ndipo ndin'maliza muthupi langu** bzomwe bzasalira mukuneseka kwa
 Krixtu, mwakuthandiza thupi lace, lomwe ni gereja. ²⁵ Mwa gerejayo
 ndidasanduka nthena malingana na basa, lomwe Mulungu adandipasa
 lakukupalidzirani mwathunthu Mafala Yabwino ya Mulungu. ²⁶ Mafalayo
 ni cintsinsi comwe cikhali cakubisika nthawe ikulu na m'mibadwe, koma
 tsapano cawonesedwa kwa wakucena wace. ²⁷ Mulungu akhafuna kudzi-
 wisa wakucenawo udali bwa mbiri ya cintsintsi cimweci kwa omwe ni aJuda
 lini. Cintsintsi cimweci ni cakuti Krixtu ali muna imwe kuti akupaseni
 cidikhiro ca mbiri yace.

²⁸ Ife timbamupalidza, ticiwacenjeza ndipo ticipfundzisa m'bodzi na
 m'bodzi mwa udziwi bwentse, kuti tikapereke munthu ali-wentse adakwana
 kwa Krixtu. ²⁹ Ndipopo ine ndiri kulimbikira na kumenya nkondo malin-
 gana na mphambvu zace, zomwe zirikuphata basa mwamphambvu kuna
 ine.

2

¹ Nin'funa kuti imwepo mudziwe kuti basa lomwe ndirikukucitirani ni
 lamphambvu kwene-kwene kwa imwe, kwa omwe ali kuLaudiseya na kwa
 wentse omwe akanati kundiwoṅa maso na maso. ² Nimbabzilibikisa kuti
 iwo akhale wakukhwima m'mitima mwawo, wakuphatana mulufoi ndipo
 kuti akhale na udali bwentse bwa kubvesesa kwathunthu, kuti adziwisise

** **1:24** Muthupi: MuciGiriki ambati: "Munyama".

mwathunthu cintsinsi ca Mulungu, comwe ni Krixtu. ³ Mwa Krixtuyo cid-abisika cuma centse ca ndzeru na ca udziwi. ⁴ Ine ndirikukuuzani bzimwebzi kuti winango aleke kukunyengezani na mafala yomwe yangawoneke ninga yabwino. ⁵ Pakuti ngakhale ndiri patali na imwe muthupi, mumzimu ndiri namwe, ndipo ndirikukomedwa na kuwona momwe mulikufambisira bzinthu na momwe cikhulupiriro canu cidaimira mwa Krixtu.

Khalidwe la mwa Krixtu

⁶ Tenepayu ninga imwe mudatambira Krixtu Jezu acikhala Mbuya wanu, pitirizani kukhala muna Iye, ⁷ mucikhala na mizi na kukwima mwa Iye, mucilimbikira pa cikhulupiriro, ninga momwe mudapfundzidwa, mukhale wakutenda kwene-kwene.

⁸ Khalani na cheru kuti winango aleke kukucitani anyagirinya mwa udziwi bwakusaya basa na bwakunyengeza bomwe bun'cokera kubzipfundziso bzaciunthu na miyambo ya dziko lino*, ndipo sikuti mwa Krixtu.

⁹ Pakuti muthupi la Krixtu umulungu bwentse bwathunthu bumbakhala m'mwemo, ¹⁰ ndipo, pakukhala mwa Iye, imwepo mudakhala wakukwana. Iye ndiye Msolo wa mphambvu zentse na utongi bwentse. ¹¹ Mwa Iye imwembo mudacidwa msinda wa mgwato, sikuti msinda wa mgwato wakucitidwa na manja ya wanthu nee, koma msinda wa mgwato wakucitidwa na Krixtu, omwe ni kucosa thupi la nyama†. ¹² Nakuti imwepo pomwe mudabatizidwa, mudafuciridwa pabodzi na Iye, ndipo na Iye mudalamusidwa kudzera mucikhulupiriro na mphambvu za Mulungu zomwe zidamulamusa pakati pa wakufa.

¹³ Pomwe imwe mukhali wakufa thangwe ra bzitazo ndipo na kusaya kucitidwa msinda wa mgwato wa thupi lanu‡, Mulungu adakupasani moyo pabodzi na Krixtu. Iye adatirekerera bzitazo bzathu bwentse. ¹⁴ Ndipo adapfudza tsamba la mangawa, lomwe likhali la mitemo, yomwe ikhatipundiza. Iye adalimalisa pakulikhomera pamtanda. ¹⁵ Na tenepo, adawapsokonyola mphambvu na utongi acicita kuti bzhikhale ciwonesero cakusekesa padeca, adawatenga ninga wam'kawoko kuti awonese kukunda kwace pamtanda. ¹⁶ Na tenepo, lekani kulekerera kuti ali-yentse akutongeseni thangwe ra bzomwe mumbadya ayai kumwa, ngakhale na kufuna kwa cikondwereso ca wakupemba ayai cikondwereso ca minyezi ipsa ayai ntsiku za malinkhuma. ¹⁷ Bzinthu bzimwebzi ni bzithunzi-thunzi bza bzomwe bzhikhafuna kubwera. Tsono cadidi§ cimbagumanika mwa Krixtu. ¹⁸ Lekani kulekerera winango kuti akuletseni kutambira mpfupo. Munthu umweyo ambafuna kubziwonesa ninga ni wakubzicepesa pakumbapemba anju, ambalewa mwandondomeko bzinthu bza maso-mphenya yace, ndipo ambabzikuza mwakuteweza ndzeru zace zaciunthu. ¹⁹ Munthuyo alibe kuphatana na Krixtu omwe ni Msolo. Kudzera mwa Msoloyo thupi lentse limbatambira mphambvu ndipo ni lakuphatana mwakulumikidzana mwace na mumpfundo. Na tenepoyo, thupiro limbakula ninga momwe Mulungu an'funira.

²⁰ Imwepo mudafa kale pabodzi na Krixtu, na tenepo mun'teweza lini pomwe miyambo** ya dziko lino. Tsono thangwe ranyi mun'khala ninga mukali m'dzikomo mulikuteweza miyambo iyi: ²¹ “Leka kuphata ici!”, “Leka kulawidza cire!”, “Leka kukhuya cinango cire!”? ²² Miyambo imwei yentse imbalewa bza bzinthu bzomwe bzinimala na kuphatisidwa basa, nakuti

* **2:8** Miyambo ya dziko lino: Ayai mizimu yomwe imbatonga padziko. † **2:11** Nyama: Ibzi ni kulewa kuti moyo wakale wa omwe alibe kubadwa papsa. ‡ **2:13** Ayai “Na citazo ca cikhaliidwe canu”. Napombo mudutswa la 23. § **2:17** Cadidi: MuciGiriki ambati: “Thupi”. ** **2:20** Miyambo: Ayai mizimu.

imbacokera kumitemo na kubzipfundziso bza wanthu. ²³ Cadidi, miyambo imweyi imbawoneka ninga udziwi, icimbakhala ninga kupemba kwacaiko, kubzicepesa kwakunama na kuboneresa thupi, tsono bziribe phindu liri-
rentse kuti bzingathandize pakukunda cifuniro ca thupi^{††}.

3

Khalidwe lipsa muna Krixtu

¹ Imwepo mudalamusidwa pabodzi na Krixtu, na tenepo nyang'anani bzinthu bzomwe ni bza kudzulu, komwe Krixtu adakhala kuboko ladidi la Mulungu. ² Khalani mucimbakumbukira bzinthu bza kudzulu, sikuti bzinthu bza pantsi pano. ³ Pakuti imwepo mudafa, tsapano moyo wanu ud-
abisika pabodzi na Jesu mwa Mulungu. ⁴ Pomwe Krixtu omwe ndiye moyo wanu* an'dzawonesedwa, pamwepo imwepo mun'dzawonesedwambo pa-
bodzi na Iye mu mbiri yace.

⁵ Tenepoyo citani kuti bzife bzentse bzomwe bzin'cita cipande na thupi la pantsi la imwe: Malume yakuletsedwa, bzakunyantsa, cifundo cakuipa, kukhumba bzakuipa na kukhala na nkunu, komwe kulibe kusiyana na kupemba bzifanikizo. ⁶ Thangwe la bzinthu bzimwebzi, ukali bwa Mulungu bumbabwera kwa wale omwe ambabvera lini[†]. ⁷ Imwembo makhalidwe yanu yakhali yamweyo kale, pomwe mukhambacita bzimwebzo. ⁸ Tsapano siyani bzinthu bzentsenebzi: Ukali, kupsoma, kuipa, kutukwana na kulewa bza maika. ⁹ Lekani kunamizana imwe na andzanu, nakuti imwepo mudacosa munthu wa kale‡ na mabasa yace, ¹⁰ ndipo mudabvala munthu mupsa, omwe ali kukondzedwa papsa kuti afike pa ndzeru zathunthu mwakulingana na Mulengi wace. ¹¹ Pakhalidwe lipsa limweri pacalibe kusiyana pakati omwe ni aJuda lini§ na aJuda, wakucitidwa msinda wa mgwato na wakusaya kucitidwa, aBarabaro** na aSita^{††}, nyagirinya na mpfulu, tsono Krixtu ndiye bzentse ndipo ali mwa wentse.

¹² Na tenepo, ninga wanthu wakusankhulidwa wa Mulungu, wakucena ndipo wakufunidwa, bvalani ntsisi zacadidi, ubwino, kubzicepesa, kuderekha na kupirira. ¹³ Piririranani wina na mwan'dzace ndipo lekereranani mathangwe yomwe mungakhale nayo wina na mwan'dzace. Lekereranani ninga Mbuya adakulekererani. ¹⁴ Padzaulu pa bzentsenebzi, bvalani lufoi, nakuti ndiro limbapasa ciphatanano cathunthu.

¹⁵ Mtendere wa Krixtu utonge m'mitima mwanu, pakuti imwepo mudacemerredwa kuti mudzakhale mwa mtendere, ninga bziwalo bza thupi libodzi lokha. Ndipo mumbakhale mucitenda. ¹⁶ Mafala ya Krixtu yakhazikike bwino mum'tima mwanu, ndipo pfundzisani na kuyeruzana wina na andzawo na udziwi bwentse. Imbani masalimo, nyimbo zakutenda na nyimbo za uzimu mucimbatumbiza Mulungu. ¹⁷ Bzentse bzomwe mun'cita, bzikhale bza mafala ayai mabasa, bziciteni mudzina la Mbuya Jesu, mucimbatenda Mulungu Baba kudzera mwa Iye.

Khalidwe la pamui

^{††} 2:23 Thupi: MuciGiriki ambalewa kuti: “Nyama”. * 3:4 Wanu: Bzakunembedwa bzakale bzinango bzimhati: “Wathu”. † 3:6 Bzakunembedwa na manja bzinango bzakale bziribe kunembedwa kuti: “Kwa wale omwe ambabvera lini”. ‡ 3:9 Munthu wa kale: Bzirikulewa khalidwe la wale omwe alibe kubadwa papsa. § 3:11 Omwe ni aJuda lini: Ni kulewa aGiriki. ** 3:11 ABarabaro: Ni kulewa ule omwe akhalibe cikhalidwe ca ciGiriki. †† 3:11 ASita: Bzinilewa wale wakukhala kucigawo ca kudzaulu kwa Nyanza Isvipa, cigawo cimweci cikhacita lini mbali pa utongi bwa Roma.

¹⁸ Akazi, m'bodzi na m'bodzi abvere mwamuna wace, ninga momwe bzin'funika pa omwe an'khala mwa Mbuya.

¹⁹ Amuna, m'bodzi na m'bodzi afune m'kazi wace ndipo lekani kuwagulunya akazi wanu.

²⁰ Wana, bverani azibaba wanu pa bzentse, nakuti Mbuya ambakomedwa nabzo.

²¹ Azibaba, lekani kukalipisa wana wanu, kucitira kuti aleke kuphwi-rizidwa.

²² Anyagirinya, pa bzentse bverani azimbuya wanu wa pantsi pano, lekani kuwabvera pomwe muli pana iwo basi kuti muwakondwerese, tsono mumbawabvere na mtima wentse thangwe ra kugopa Mbuya. ²³ Bzentse bzmwe mun'cita, citani na mtima wentse ninga mulikucitira Mbuya, lekani kuwona ninga mulikucitira wanthu, ²⁴ na kudziwa kuti Mbuya an'dzakupasani mabaibai yomwe ni utaka. Mbuya caiye omwe imwe mulikuphatira basayo ni Krixtu. ²⁵ Omwe an'cita cakuipa an'dzabwezeredwa cakuipa. Ndipo Mulungu an'dzasiyanisa lini.

4

¹ Azimbuya, phatani anyagirinya wanu mwakulungama na mwakufunika, mucimbadziwa kuti imwepombo muna Mbuya wanu kudzulu.

Malango manango

² Bziperekeni pa kupemba, ndipo pakupemba khalani na cheru mucimbatenda Mulungu. ³ Nthawe ibodzi-bodziyo, tipemberenimbo ife kuti Mulungu atipase mpata wa kupalidza Mafala yace, yomwe yanilewa bza cintsintsi ca Krixtu, comwe cidacita kuti inembo ndikhale m'kawoko. ⁴ Pembani kuti ine ndicitise kuti cintsintsi ca Krixtu cidziwike, nakuti ndiro basa langu. ⁵ Khalani wandzeru pamacididwe yanu kuna wakunja, ndipo pomwe mun'khala nawo phatisisani mpata umweyo. ⁶ Ndipo mafala yanu yakhale yabwino nthawe zentse ndipo yakhale ninga yakulungidwa na munyu, kuti mudziwe momwe mungatawire kwa m'bodzi na m'bodzi.

Magonekano

⁷ Tikiko, m'bale wathu wakufunika, nthena yakukhulupirika ndipo mwandzathu pabasa la Mbuya, an'dzakudziwisani bzentse bza cipande ca ine. ⁸ Ine ndirikum'tumiza kuna imwe na cakulinga cakuti mudziwe bzentse bzmwe bzikucitika kuna ife*, ndipo kuti iye akulimbikiseni mtima. ⁹ Iye aniyenda na Onezimo, m'bale wakukhulupirika na wakufunika, omwe ni m'bodzi wa imwe. Iwo an'dzakufotokozerani bzentse bzmwe bzikucitika kuno.

¹⁰ Alixtaliko, mwandzangu wa m'kawoko, alikupereka kulimba, napombo Maliko, mwana wa m'bale wa baba wa Barnabasi. Bza cipande ca Maliko imwepo mudauzidwa kale, ndipo penu iye an'dzakuzungirani mudzamtambire. ¹¹ Jezu, wakuwemerredwa Juxto, alikuperekambo kulimba. Pakati pa Ajuda omwe adatawira Krixtu amwewa ni iwo okha wa omwe adaphata basa pabodzi na ine lakuthandizira Umambo bwa Mulungu. Iwo ndiwo ambandirimbikisa kwene-kwene. ¹² Epafira, omwe ni m'bodzi wa imwe ndipo nyagirinya wa Krixtu Jezu, alikupereka kulimba. Iye nthawe zentse ambalimbikira kukupembererani, kuti mupitirize kukhala dzololo mucifuniro ca Mulungu centse ninga wanthu wakukula na kukondzekera kwathunthu. ¹³ Nimbapereka umboni bwakuti ambabziumiriza kwene-kwene na kufuna kwa imwe, ndipo na kwa wale omwe ali kuLaudiseya na kuHierapoli.

* **4:8** Bzakunembedwa na manja bzakale bzimbalewa kuti: "Iye adziwe bzmwe bzikucitika kuna imwe".

¹⁴ Luka dombototo wakufunika, na Dema alikupereka kulimba. ¹⁵ Musani abale wa kuLaudiseya, napombo Nimfa na gereja yomwe imbakhonczana panyumba pace.

¹⁶ Ndipo tsamba limweri likamala kulewengedwa pakati panu, lirewengedwembo mugereja ya kuLaudiseya, ndipo tsamba la kuLaudiseya mulirewengembo.

¹⁷ Uzani Alikipo kuti: “Akhale na cheru pakucita basa lomwe iwe udatambira kuna Mbuya”.

¹⁸ Ine Paulo, ndirikunemba mamusanoya na boko langu cairo. Kumbukirani kumangidwa kwangu. Nkhombo za Mulungu zikhale na imwe.

Tsamba lakuyamba la Paulo kuna aTesalonika

Mamusano

¹ Ine Paulo pabodzi na Sirivano* na Timoti, tirikunembera gereja ya aTesalonika, yomwe ni ya Mulungu Baba na Mbuya Jezu Krixtu. Nkhombo na mtendere bzikhale na imwe.

Cikhulupiro na moyo wa aTesalonika

² Nthawe zentse timbatenda Mulungu thangwe ra imwe mwentse, ticimbakugumani m'mipembo yathu. ³ Ndipo pamaso pa Mulungu Baba wathu, timbakumbukira mwakusaya kulekeza basa lakudzera kucikhulupiro canu, basa lakulimba kudzera kulufi lanu na kupirira kudzera mucidikhiro canu mwa Mbuya wathu Jezu Krixtu. ⁴ Abale wakufunidwa mwa Mulungu, ife tin'dziwa kuti Iye adakusankhulani, ⁵ thangwe Mafala Yabwino yathu yalibe kufika kwa imwe m'mafala yokha, tsono yadafika na mphambvu, mwa Mzimu Wakucena ndipo na citsimikizo centse. Imwepo mun'dziwa kuti tikhana khalidwe liponi pakati panu, na kufuna ubwino bwano. ⁶ Cadidi, imwepo mudakhala wakutitewezera na kutewezerambo Mbuya, nakuti napo pakhana kubonera kwene-kwene, mudatambira fala na mpfatso wakucokera kuna Mzimu Wakucena. ⁷ Tenepoyo mudakhala citsandzo kwa wakukhulupirira wentse omwe ali kucigawo ca Masedonya na ca Akaya. ⁸ Thangwe kuyambira kwa imwe fala la Mbuya lidamwazikira kucigawo ca Masedonya na ca Akaya. Sikuti kumbuto zimwezi zokha, tsonombo kumbali zentse cikhulupiro canu comwe munaco kuna Mulungu cidadzika. Na tenepo, tiribe cakuti tingalewe pomwe pabzinthu bzimwebzi, ⁹ nakuti iwo caiwo alikulewa momwe imwe mudatitambirira, ndipo kuti mudabwerera tani kuna Mulungu, mucisiya bzifanikizo kuti mutumikire Mulungu wamoyo ndipo wacadidi, ¹⁰ mucidikhira kubwera kwa Mwana wace kucokera kudzulu, omwe Mulungu adalamusa kwa wakufa: Jezu omwe an'tipulumusa panyathwa yomwe in'dzabwera.

2

Basa la Paulo kuTesalonika

¹ Abale, imwepo-letu mun'dziwa kuti kuzunga komwe tidacita kwa imwe kulibe kukhala kwakusaya phindu. ² Imwepo mun'dziwa kuti napo tikhadaboneressedwa ticitukwanidwa kuFiripi, tsono mwakuthandizidwa na Mulungu wathu tidakhala wakulimba mtima kuti tikuuzeni Mafala Yabwino ya Mulungu pakati pa nkondo ikulu. ³ Nakuti kupalidza kwathu kuli kucokera lini mukunama ayai mubzakuipa, napo kukhala na ndzeru zakuti tikunyengezeni. ⁴ Tsono ife ndife amuna wakubvumidwa na Mulungu, ndipo adatikoyesa Mafala Yabwino yace. Na tenepo timbalewa lini kuti tikondwerese wanthu, koma Mulungu omwe ambawona mitima yathu. ⁵ Imwe mumbadziwa bwino-bwino kuti fala lathu liribe kukhala lakunyodoka napo lakuphindula nalo, bzimwebzi Mulungu angabzicitire umboni. ⁶ Timbanyang'ana lini kupasidwa mbiri na wanthu, ngakhale kwa imwe ayai kwa anango.

* **1:1** Sirivano: Mulivu la Mabasa ya Atumiki, iye ambacemerredwa kuti Sirasi.

⁷ Ife ninga atumiki wa Krixtu, tingadakhala ninga cakulemera kwa imwe. Tsono tidakhala wakuderekha pomwe tikhali pakati panu, ninga mai omwe ambakhongobza wana wace. ⁸ Ndipo thangwe la kukufunani kwene-kwene, tidakumbuka kukupasani Mafala Yabwino ya Mulungu, tsono sikuti Mafala yokhayo komambo na moyo wathu caiwo, nakuti imwepo mudakhala wakufunidwa kwene-kwene na ife. ⁹ Abale, cadidi imwepo mulikukumbukira basa lathu lakunesa na kutinetesa. Timbaphata basa usiku na masikati kuti tireke kukhala cakulemera kwa ali-yentse, uko ticimbakupalidzirani Mafala Yabwino ya Mulungu.

¹⁰ Imwepo napombo Mulungu ndimwe mboni za momwe ife tikhakhalira wakucena, wakulungama ndipo wakusaya thangwe pakati pa imwe, omwe mudatawira. ¹¹ Nakuti imwepo mulikudziwa kuti timbakhongobza m'bodzi na m'bodzi ninga baba an'khongobza wana wace. ¹² Timbakulimbikisani na kukutsangalazisani ndipo timbakulangani kuti imwepo mukhale na khalidwe lakukomera Mulungu, omwe adakucemerani kuUmambo bwace na mbiri yace.

¹³ Tin'tendambo Mulungu mwakusaya kulekeza, thangwe rakuti mudatambira fala la Mulungu lomwe tidakupalidzirani muciribvuma. Mulibe kulibvuma ninga fala la wanthu, tsono ninga fala la Mulungu, nakuti falalo cadidi ni la Mulungu, lomwe lin'phata basa mwa imwe wakukhulupirira. ¹⁴ Pakuti imwepo, abale, mudasanduka wakutewezera magereja ya Mulungu mwa Krixtu Jezu yomwe yali kuJudeya. Imwepo mudaboneresedwa na wanthu wa mudziko lanu, ninga kuboneresedwa kudacididwambo magereja yale na aJuda. ¹⁵ AJudawo ndiwo adapha Mbuya Jezu na apolofita, ndipo ife adatifambirambo m'mbuyo. Iwo ambakondweresa lini Mulungu ndipo ambawengana na wentse, ¹⁶ mpaka adafika pakutichinjiridza kuti tireke kupalidzira omwe ni wakusaya kupemba* mafala yakuti apulumuke. Na tenepo, ambapitiriza kuthimizira bzitazo bzawo. Tsono ulendo buno ukali bwa Mulungu bwawagwera.

Paulo an'funa kuzungira pomwe aTesalonika

¹⁷ Abale, ife tidasiyana na imwe mwakusaya kufuna nthawe ing'onong'ono, tsono mumtima tiri pabodzi. Tenepoyo, tirikulimbikira kuti tikuwoneni pomwe nkhope na nkhope, thangwe ra cisuwo comwe tinaco na imwe. ¹⁸ Na tenepo, tikhafuna kukuzungirani. Ine-letu Paulo, ndidayezera mwakuposa kabodzi. Tsono Sathani adatipingiza. ¹⁹ Kodi mbani cidikhiro cathu, kukondwera ayai mpfupo yomwe ife tin'tumba nayo patsogolo pa Mbuya Jezu pakubwera kwace? Ndimwepo lini kodi? ²⁰ Cadidi, imwepo ndimwe mbiri yathu na kukondwera kwathu.

3

¹ Ndipopo, pomwe ife tidawona kuti tin'kwanisa lini kupirira mwakusaya kubva bza imwe, tidakumbuka kuti ni bzabwino kukhala tekha kuAtena, ² ndipo tidatuma Timoti. Iye ni m'bale wathu omwe ni mwandzathu pabasa la Mulungu lakupalidza Mafala Yabwino ya Krixtu*, kuti akuthandizeni na kukulimbikisani mucikhulupiriro, ³ kuti paleke kuwoneka munthu wakugwedezeka thangwe ra matsautso yamweya. Imwepo mulikudziwa bwino bwino kuti Mulungu ndiye adabvumiza kuti bzimwebzi bzcitike kuna ife. ⁴ Pomwe tikhali pabodzi na imwe, tikhakuuzani kale kuti tin'dzafambiridwa m'mbuyo, cadidi bzcitika ninga imwepo mun'dziwa. ⁵ Na thangwe limweri,

* **2:16** Wakusaya kupemba: Ndiko kulewa kuti omwe ni aJuda lini.

* **3:2** MuBibliya la Almeida

ambati nthena ya Mulungu muMafala Yabwino ya Krixtu.

pakusaya kukwanisa kupirira pomwe, ndidatuma Timoti kuti adzadziwe cipande ca cikhulupiriro comwe imwepo munaco, mwakuti Wakupumpsa aleke kukupumpsani, kuti basa lathu lireke kukhala lakusaya phindu.

Nkhani zabwino zakubweresedwa na Timoti

⁶ Tsapano, Timoti wafika kucokera kuna imwe, ndipo atipasa nkhani zabwino zakulewa bza cikhulupiriro na lufoi lomwe imwepo munalo. Iye watiuza kuti imwepo nthawe zentse mumbatikumbukira bwino, mumbafuna kutiwona, napombo ife timbafuna kukuwonani. ⁷ Ndipopo abale, pakusaya na pakubonera kwathu kwentse, tidakhala wakukomedwa pomwe tidabva bza cikhulupiriro canu. ⁸ Tsapano tina moyo, pakuwona kuti imwepo muli ciriri mwa Mbuya. ⁹ Tsono tingatende tani Mulungu mwakukwanira thangwe ra imwe, na kufuna kwa kupfatsa kwentse komwe tinako patsogolo pace thangwe ra imwe? ¹⁰ Usiku na masikati timbapemba na mtima wentse kuti tiwonane namwe maso na maso ndipo na kukwanirisa bzomwe bziri kupereweza pacikhulupiriro canu.

¹¹ Kutu Mulungu caiye, Baba wathu, na Mbuya wathu Jezu atikondzere njira yathu mpaka tidzafike kuna imwe. ¹² Mbuya akukuliseni na kukuthimizirani lufoi lomwe munalo pakati panu na kwa wentse, kundendemeza na lufoi lomwe tinalo kwa imwe. ¹³ Ndipo Mulungu alimbikise mitima yanu kuti mudzakhale wakusaya thangwe na wakucena pamaso pa Mulungu Baba wathu, pomwe an'dzabwera Mbuya wathu Jezu na wakucena wace wentse.

4

Khalidwe la kukondweresa Mulungu

¹ Tsapano abale, ife tidakupfundzisani kale khalidwe lakufunika kuti mukondwerese Mulungu, ndipo imwepo cadidi mulikuteweza. Tsapano tiri kukukumbirani na kukulimbikisani mwa Mbuya Jezu kuti bzimwebzi mubzicite kuposa kale. ² Nakuti imwepo mun'dziwa mapfundziso yomwe tidakupasani kudzera kwa Mbuya Jezu.

³ Kufuna kwa Mulungu ni kwakuti mukhale wakucenesedwa, ni kuti muchenkhe malume yakuletsedwa. ⁴ M'bodzi na m'bodzi adziwe kubweza thupi lace mwa njira yakucena na yakulemekezeka. ⁵ Lekani kukundidwa na bzakufuna bza thupi bzakuipa, ninga wakusaya kupemba omwe an'dziwa lini Mulungu. ⁶ Pa bzomwe talewabzi, paleke kuwoneka wakuphonyera napo kum'ponderera m'bale wace. Mbuya an'dzapasa nyathwa wentse omwe an'cita bzimwebzi, ninga momwe tidakuuzirani kale ndipo tidatsimikiza. ⁷ Thangwe Mulungu alibe kutivecerera kuti ticite bzakunyantsa, koma kuti tikhale wakucena. ⁸ Nakuti ule omwe aniramba mapfundziso yamweya alikulambira lini munthu, koma alikulambira Mulungu, omwe ambakupasani Mzimu wace Wakucena.

⁹ Kulewa bza lufoi la akrixtau, bzin'funika lini kuti tikunembereni, pakuti imwepo-letu mudapfun'dzsidwa kale na Mulungu kuti mufunane winango na mwan'dzace. ¹⁰ Ndipo cadidi, imwepo mumbafuna abale wentse wa kudziko la Masedonya lentse. Pabzentsenebzi abale, tiri kukungingimirani kuti mubzicite kuposa kale.

¹¹ Nyang'anani kukhala na moyo wa mtendere, mucimbakondza nkhani zanu na kuphata basa na manja yanu, ninga momwe tidakupfundzisirani, ¹² kuti muwoneke na khalidwe labwino pamaso pa wakusaya kupemba ndipo muleke kukhala wakusaya cinthu.

Kubwera kwa Mbuya

¹³ Abale, tin'funa lini kuti imwepo musaye kudziwa bza wale omwe adafa*, kuti muleke kukhala wakutsukwala ninga anango omwe alibe cidikhiro. ¹⁴ Penu ife tin'tawira kuti Jezu adafa ndipo adalamuka kwa wakufa, tenepoyombo tin'tawira kuti wale omwe adafera muna Jezu, Mulungu an'dzawabweresa kudzera mwa Jezuyo. ¹⁵ Na tenepo, tiri kukuuzani na mafala ya Mbuya, kuti ife omwe tin'dzakhala na moyo mpaka kubwera kwa Mbuya, cadidi tin'dzatomera lini wale omwe adafa. ¹⁶ Nakuti lamulo likadzaperekedwa na fala la mkulu wa anju† ndipo na kulira kwa cimbututu ca Mulungu, Mbuya caiye an'dzabuluka kudzulu, ndipo wakufa mwa Krixtu an'dzakhala wakutoma kulamuka. ¹⁷ Patsogolo pace, ife omwe tin'dzakhala tina moyo tin'dzatengedwa pabodzi na iwo mumitambo, kuti tikagumane na Mbuya m'dzulu. Tenepoyo tin'dzakakhala na Mbuya kwakusaya kumala. ¹⁸ Tsangalazisanani winango na mwandzace na mafala yamweya.

5

Ntsiku ya kubwera kwa Mbuya

¹ Abale, bza nthawe na nyengo yomwe bzimwebzi bzin'dzacitika, ni bzakufunika lini kukunemberani, ² pakuti imwepo-letu mun'dziwisisa kuti Ntsiku ya Mbuya in'dzafika ninga mbava usiku. ³ Wanthu akambadza-lewa kuti: “Mtendere na mkhomeko”, cakudzonga cin'dzabwera kuna iwo mwacisututu, ninga momwe mkazi wakufuna kubala ambayamba kuwawidwa. Ndipo an'dzakwanisa lini kuthawa na pang'onopo.

⁴ Tsono imwe abale, mumbafamba lini mum'dima kuti ntsiku imweyi idzakudzidzimuseni ninga mbava. ⁵ Imwe mwentse ndimwe wana wa ceza, wana wa masikati. Ndife lini wana wa usiku ngakhale wa mum'dima. ⁶ Na tenepo, mbatirekeni kugona ninga anangowo, tsono tikhale wakupenya ndipo wakusaya kuledzera. ⁷ Nakuti omwe ambagona, ambagona usiku, ndipo omwe ambaledzera, ambaledzera usiku. ⁸ Tsono ife omwe ndife wa masikati tikhale wakusaya kuledzera. Tibvale cikhulupiriro na lufoi ninga cakukhocherera pacifuwa, ndipo na cidikhiro ca cipulumuso ninga cigoba*. ⁹ Thangwe Mulungu alibe kutisankhula kuti tipasidwe nyathwa, koma kuti titambire cipulumuso kudzera mwa Mbuya wathu Jezu Krixtu. ¹⁰ Iye adatifera kuti tikhale na moyo wakuphatana na Iye, napo ticikhala na moyo ngakhale tafa pomwe akadzabwera. ¹¹ Na tenepo, pasanani mphambvu ndipo limbikisanani m'bodzi na mwandzace, ninga momwe mulikucitiramu.

Mafala ya kumalizira

¹² Abale, tsapano tirikukumbirani kuti mulemekeze wale omwe ali kubzi-umiriza kuphata basa pakati panu, omwe alikukutsogolerani mwa Mbuya ndipo acikuyeruzani. ¹³ Bzin'funika kuti imwepo muwalemekeze kwene-kwene na kuwacitira lufoi, thangwe ra basa lawo. Khalani mwa mtendere pakati panu. ¹⁴ Tirikukukumbirani abale, kuti mucenjeze atofu, limbikisani wakuphvirizidwa, thandizani wakulefuka, ndipo khalani wakupfatsa kuna wentse. ¹⁵ Citani mphole kuti paleke kuwoneka ali-yentse wakubwezera cakuipa na cakuipa, tsono nthawe zentse citiranani bزابwino pakati panu ndipo kwa wentse.

* **4:13** Omwe adafa: MuBibliya la Almeida ambati omwe alikugona. † **4:16** Mkulu wa anju: MuBibliya la Almeida lidanemba kuti: “Arcanjo”. * **5:8** Cigoba: MuBibliya la Almeida ambati: “Capacete”.

¹⁶ Khalani wakukondwa nthawe zentse. ¹⁷ Pembani mwakusaya kulekeza. ¹⁸ Tendani pabzentse, thangwe cimweci ni cifuniro ca Mulungu kwa imwe mwa Krixtu Jezu.

¹⁹ Lekani kupingiza basa la Mzimu Wakucena. ²⁰ Lekani kunyozera mafala ya cipolofita, ²¹ tsono ikhani pa mayezo bzinthu bzentse ndipo koyani comwe ni cabwino. ²² Chenkhani cakuipa ciri-centse.

²³ Mulungu caiye wa mtendere akuceneseni mwathunthu, ndipo akoye mtima, moyo na thupi bzentse bza imwe, kuti mukhale wakusaya thangwe pakubwera kwa Mbuya wathu Jezu Krixtu. ²⁴ Ule omwe alikukucemerani ni wakukhulupirika, ndipo an'dzacita bzimwebzo.

²⁵ Abale, tipemberereni ife. ²⁶ Musani abale wentse na lufoi lacadidi†. ²⁷ Mudzina la Mbuya, ndirikukuuzani imwepo kuti mulewenge tsambali kuna abale wentse.

²⁸ Nkhombo za Mbuya wathu Jezu Krixtu zikhale na imwe.

† **5:26** Lufoi lacadidi: MuBibliya la Almeida ambati mpsompono wakucena.

Tsamba laciwiri la Paulo kuna aTesalonika

Mamusano

¹ Ine Paulo, pabodzi na Sirivano* na Timoti, tirikunembera gereja ya aTesalonika, yomwe ni ya Mulungu Baba wathu na Mbuya Jezu Krixtu. ² Nkhombo na mtendere bzakucokera kuna Mulungu Baba ndipo na kuna Mbuya Jezu Krixtu bzikhale na imwe.

Kutenda na Kupemba

³ Abale, bzin'funika kuti nthawe zentse timbatende Mulungu thangwe ra imwe. Bzin'funikadi kucita tenepoyo, nakuti cikhulupiriro comwe munaco ciniyenda cicikula-kula, ndipo lufoi lanu lomwe munalo pakati panu lirikuthimizirika. ⁴ Ndipopa ife timbabzitumbiza na imwe pakati pa magereja ya Mulungu thangwe ra kulimbikira kwanu na cikhulupiriro comwe mumbawonesa pakati pa kufambiridwa m'mbuyo na mabvuto bzomwe mulikupirira. ⁵ Cimweci ni citsimikizo caico cakuti Mulungu ambatonga mwakulungama, kuti muyesedwe wakuthemera kupita muUmambo bwa Mulungu, bomwe mulikuubonerera.

⁶ Ni bzakulungama kumbali ya Mulungu kubwezera mabvuto kwa wale omwe ambawanyosera mabvutoyo, ⁷ ndipo kupumisa imwepo omwe mulikuboneresedwa pabodzi na ife. Bzimwebzi bzin'dzacitika pomwe Mbuya Jezu an'dzawonesedwa kucokera kudzulu, pabodzi na anju zace za mphambvu, pakati pa moto wakugaka. ⁸ Iye an'dzapereka nyathwa kuna omwe an'dziwa lini Mulungu ndipo kuna wale omwe an'bvera lini Mafala Yabwino ya Mbuya wathu Jezu. ⁹ Iwo an'dzapasidwa nyathwa ya kudzongedwa kwakusaya kumala na kupambulidwa pamaso pa Mbuya ndipo na kwa mbiri ya mphambvu zace. ¹⁰ Bzimwebzi bzin'dzacitika pantsiku yomwe Iye an'dzabwera kuti adzatumbizidwe pakati pa wakucena wace na kupasidwa mbiri na wentse omwe adakhulupirira. Pabodzi na imwepo omwe madatawira umboni bwathu.

¹¹ Na tenepoyo, timbapemba mwakupitiriza kuna imwe, kuti Mulungu wathu akuciteni wakuthemera kucemerredwa, ndipo akupaseni mphambvu kuti mucite bzakulinga bzabwino bzentse na mabasa yomwe yan'cokera kucikhulupiriro. ¹² Tenepoyo dzina ra Mbuya wathu Jezu lin'dzalemekezedwa kudzera kuna imwe, ndipo imwe mun'dzalemekezedwa kudzera kuna Iye, malingana na nkhombo za Mulungu wathu na Mbuya Jezu Krixtu.

2

Munthu wakusaya kubvera

¹ Abale, kulewa bza kubwera kwa Mbuya wathu Jezu Krixtu ndipo na kugumana kwathu pabodzi na Iye, tirikukumbira imwepo ² kuti lekani kutekenyekeka napo kukhala na thupo kamangu, penu winango an'dzalewa kuti: “Ntsiku ya Mbuya yafika”, napo acilewa kuti mafalaya yacokera kuna Mzimu Wakucena napo aciti ndife tayalewa napo aciti yacokera mutsamba

* 1:1 Ayai Sirasi.

lakunembedwa na ife. ³ Lekani kunamizidwa na winango mwa njira iriyentse. Ntsiku imweyo ikanati kufika, pan'dzawoneka kusandukira Mulungu, ndipo an'dzalatizidwa Munthu wakusaya kubvera, omwe adatongereredwa dindi la moto wakusaya kumala*. ⁴ Umweyu ambagaza acimbabzikuzi kuposa bzentse bzomwe wanthu ambati ni bza Mulungu ayai bzomwe ni bzakupembedwa, mpaka kufika pakukakhala kumbuto yakucena ya Mulungu, acimbalewa kuti iye caiye ndiye Mulungu.

⁵ Mulikukumbukira lini kuti pomwe ine ndikhali na imwe pabodzi ndikhambakuuzani bzinthu bzimwebzi? ⁶ Ndipo tsapano imwepo mun'dziwa ni ciyani comwe cirikum'pingiza, kuti Munthuyo adzawonesedwe panthawe yace. ⁷ Cadidi ni cakuti cintsintsi ca kusaya kubvera cirikuphata basa kale, candosala cokha ni cakuti omwe alikum'pingiza adzacosedwe. ⁸ Pamwepo Munthu wakusaya kubvera an'dzawonesedwa, ndipo Mbuya Jezu an'dzamupha na mphuwe ya pamulomo pace ndipo an'dzamudzonga na kutoya kwa kubwera kwace. ⁹ Kubwera kwa Wakusaya kubverayo kun'dzacididwa na mphambvu za Sathani, ndipo an'dzacita bzinthu bza mphambvu, bziratizo ndipo na bzakudabwisa bzakunama. ¹⁰ Iye an'dzaphatisa basa njira zentse zakunama zakusaya kulungama kwa wale omwe alikutaika, thangwe adalamba kutambira lufoi la cadidi lomwe lingadawapulumusa. ¹¹ Ndipopo Mulungu adawatumizira mphambvu yakuphonyesa, kuti abvume bzakunama, ¹² ndipo apasidwe mulandu wentse omwe alibe kutawira cadidi, tsono akhambakondwa na bzakusaya kulungama.

Mafala yakulimbikisa

¹³ Tsono bzin'funika kuti ife tipereke kutenda kuna Mulungu nthawe zentse thangwe ra imwe abale wakufunidwa na Mbuya, nakuti kuyambira pakutoma Mulungu adakusankhulani† kuti mupulumusidwe kudzera kumphambvu zakucenesa za Mzimu Wakucena ndipo na kukhulupirira cadidi. ¹⁴ Iye adakucemererani bzimwebzi kudzera muMafala yathu Yabwino, kuti mudzacite cipande ca ukulu bwa Mbuya wathu Jezu Krixtu. ¹⁵ Na tenepoyo abale, khalani dzololo ndipo phatisani miyambo yomwe tidakupfundzisi, napo mumafala yathu napo mutsamba lathu.

¹⁶ Kutu Mbuya Jezu Krixtu caiye na Mulungu Baba wathu, omwe adati-funa acitipasa mtsangalazo wakusaya kumala na cidikhiro cabwino mwa nkhombo, ¹⁷ atsangalazise mitima yanu ndipo akulimbikiseni kuti mucite na kulewa bzentse bzomwe ni bzabwino.

3

Paulo an'kumbira mpembo kuna aTesalonika

¹ Pakumalizira abale, tipembererani kuti fala la Mbuya limwazikire kamangu ndipo litumbizidwe, ninga momwe bzidacitika pakati pa imwe. ² Mutipembererembo kuti tipulumusidwe kuna wanthu wakutaza ndipo wakuipa, thangwe ni wentse lini an'khulupirira. ³ Tsono Mbuya ni wakukhulupirika. Iye an'dzakulimbikisani ndipo an'dzakukhocererani kuna Wakuipa*. ⁴ Timbakhulupirira mwa Mbuya kuti imwepo mulikucita ndipo mun'pitiriza kucita bzinthu bzomwe tidakuuzani. ⁵ Mbuya atsogolere

* **2:3** Omwe adatongereredwa dindi la moto wakusaya kumala: MuBibliya la Almeida adalewa kuti: "Mwana wa kutaika". † **2:13** Bzakunembedwa bzakale bzinjinji bzimbalawa kuti: "Nakuti Mulungu adakusankhulani ninga bzisapo bzace bzakuyamba". * **3:3** Wakuipa ni Dyabu. Ayai tingalewe kuti bzakuipa.

mitima yanu kuti mukhale na lufoi la Mulungu ndipo na kupirira kwa Krixtu.

Mcenjezo wakuti aphate basa

⁶ Abale, mudzina la Mbuya wathu Jezu Krixtu tirikukuuzani kuti fundukirani kwa m'bale wentse omwe ana khalidwe la utofu† ndipo mwakusiyana na mwambo omwe mudatambira kuna ife. ⁷ Thangwe imwepo-letu mun'dziwa kuti mungatitewezere tani, nakuti ife tiribe kukhala atofu pomwe tikhali pakati panu, ⁸ ngakhale kudya ciri-centse ca munthu mwakusaya kugula. Kusiya kwace ni kwakuti ife timbaphata basa mwamphambvu ndipo mwakunetesa masikati na usiku, kuti tireke kukhala ninga mtolo kwa ali-yentse wa imwe. ⁹ Bzikhalewa lini kuti tikhali ugo bwakutambira thandizo kuna imwe, tsono tikhacita bzimwebzi kuti imwepo mutitewezere khalidwe lathu. ¹⁰ Thangwe pomwe ife tikhali na imwe, tidakuuzani bzimwebzi kuti: “Penu wina an'funa lini kuphata basa, na kudyambo aleke”.

¹¹ Nakuti tidabva kuti anango wa imwe mbatofu, ambaphata lini basa tsono ambandoyenda kapitira nkhanu za anango. ¹² Wanthu amwewa ife tirikuwauza na kuwatsimula mwa Mbuya Jezu Krixtu kuti mbaphate basa mwakupfatsa ndipo adye pau yawo caiyo. ¹³ Ndipo imwepo abale, lekani kuneta pakucita bzabwino.

¹⁴ Penu wina anireka kubvera bzomwe talewa patsambali, muzindikireni bwino-bwino ndipo lekani kuphatana naye, kuti abve manyazi. ¹⁵ Koma lekani kumuwona ninga nyamadulanthaka, tsono mtsimuleni ninga m'bale.

Magonekano

¹⁶ Mbuya wa mtendere caiye akupaseni mtendere nthawe zentse ndipo mwa njira iri-yentse. Mbuya akhale na imwe mwentse.

¹⁷ Ine Paulo, ndirikunemba mamusanoya na boko langu caiyo, yomwe ni cizindikiro ca matsamba yangu yentse. Yamweya ndiyo manembero yangu.

¹⁸ Nkhombo za Mbuya wathu Jezu Krixtu zikhale kuna imwe mwentse.

† 3:6 Khalidwe la utofu: MuBibliya la Almeida adati: “Wakondokufamba mwakusaya citalo”.

Tsamba lakuyamba la Paulo kuna Timoti

¹ Ndine, Paulo, mtumiki wa Krixtu Jezu wakutumidwa na Mulungu, mpulumusi wathu na Krixtu Jezu, cidikhiro cathu.

² Ndiri kunembera iwe Timoti, mwana wangu caiye mucikhulupiriro.

Mulungu Baba na Krixtu Jezu Mbuya wathu akukomere m'tima, akucitire ntsisi ndipo kukupase mtendere.

Wacenjere na bzakupfundzisa bzakuphonyeka

³ Pomwe ndikhaguduka kuyenda kuMasedonya, ndidakukumbira kuti ukhale kuEfezo, ukauze wanthu winango kuti aleke kupfundzisa bzakuphonyeka ⁴ nee kumbandoikha m'tima pabzindzano bzakutaisa aiyai pakufufudza bzakusaya kumla bza dongosolo la madzina ya makolo. Bzimwebzire zimbanyosa phokhoso kuposa kumanga basa la Mulungu mwa cikhulupiriro.

⁵ Tsono cakulinga cakukuuza bzimwebzi ncakuti pakhale lufoi lakucokera mum'tima wakucena na lakusaya manyazi, na la cikhulupiriro cacadidi.

⁶ Wanthu winango adapambuka pabzimwebzire ndipo adasocera acimbat-ewera nkhani zakusaya phindu. ⁷ Iwo ambafuna kukhala adziwi wa Mtemo, napo ambabvesesa lini bzomwe iwo anirewa nee bzomwe ambalimbikira.

⁸ Dipo tin'dziwa kuti Mtemo ngwabwino, penui winango an'phatisa basa mwakulongosoka. ⁹ Tin'dziwa kuti Mtemo ulibe kuikidwa kuna wa wanthu wakulungama. Tsono udaikhidwa kwa wanthu wakuipa na wakumukira, wakusaya kubvera na wakuphonya, wakunyoza na wakulewa kuipa, wanthu wakupha baba na mai wawo na wanthu winango. ¹⁰ Kwa wanthu wa upombo, wakucita upombo na amuna andzawo, wakukugulisa anyagrinya, wakunama, wakulumbira mwakunama ndipombo na wentse wakupingiza cipfundziso cakucena. ¹¹ Cakupasidwa na Mulungu wakulemekezeka comwe Iye adandikoyesa.

Antenda Mulungu thangwe la ntsisi zace

¹² Ndiri kutenda Krixtu Jezu, Mbuya wathu omwe adandipasa mphambvu pakundiwona wakukhulupirika acindisankhula kuti ndimutumikire. ¹³ Ine kale ndikhambamulewa mafala ya ndewo, na kumulondalonda pambuyo, ndicimunyoza.

Mulungu adandicitira ntsisi thangwe ndikhacita mwakusaya kudziwa, na kusaya kubvuma kwangu. ¹⁴ Mbuya wathu adandikomera m'tima kwene-kwene acindipasambo cikhulupiriro na lufoi mwa Krixtu Jezu. ¹⁵ Iri ni fala lacadidi, lakufunika kuli tawira na m'tima wentsene. Krixtu Jezu adabwera pantsi pano kuti adzapulumuse wanthu wakuphonya. Ndipo mwa iwowa ine ndine wakuphonya kwene-kwene. ¹⁶ Ndipopa Mulungu adandicitira ntsisi kuti Krixtu Jezu alatize kudeka m'tima kwace kwentse. Adandicita ninga cilatizo kwa wale omwe an'dzakhulupirira kuti atambire moyo wakusaya kumala. ¹⁷ Kwa Mambo wakukhala na kukhala, wakusaya kufa, wakusaya kuwoneka, omwe ndiye yekha Mulungu, kukhale ulemu na mbiri mpaka kuyenda-na-kuyenda. Amen.

Mafala yanango ya Paulo yakuyeluzza Timoti

¹⁸ Timoti, mwana wangu, ndiri kukukhulupilira kuti uwauze bzimwebzi mwakulingana na bзомwe mapolofita yakhadalewa kale bza iwe. Uk-abziteweza un'menya nkondo yabwino, ¹⁹ Ucilimbika pacikhulupiriro na m'tima wakusaya kugaza. Winango adalamba kubvera. Na tenepo cikhulupiriro cawo cidadzongeka. ²⁰ Mwa omwewo ni Himeneu, winango Alexandre omwe ndawapereka kwa Sathani kuti wapfundzire kuleka kunyoza Mulungu.

2

Bza malangizo ya mipembo

¹ Pakuyamba ndili kukukumbira kuti ali yentse ambakumbire Mulungu na mpembo, ambakumbirire wanthu wentse na kutenda, ² awapemberembo azimambo na wentse omwe ali muutongi, kuti tikhale na moyo wa ufulu, mwa kulemekeza Mulungu pa bzentse. ³ Bzimwebzi n'bzabwino ndipo bzimbakondwelesa Mulungu, Mpulumusi wathu. ⁴ Iye ambafuna kuti wanthu wentse apulumuke ndipo afike pakudziwa cacadidi. ⁵ Alipo Mulungu m'bodzi, na muimikiri m'bodzi pakati pa Mulungu na wanthu, munthuyo Krixtu Jezu. ⁶ Iye adabzipereka kuti alombole wanthu wentse. Ubu ni umboni budaperekedwa Panthawe yace. ⁷ Na tenepo adandiikha kuti ndikhale mpalidzi wace ndipombo mtumiki na wakupfunzisa wanthu wamudziko mafala ya cikhulupiriro cacadidi. Ndiri kulewa bzacadidi ndiri kunama lini nee.

⁸ Tsapano ndiri kufuna kuti amuna apembe pa mbutu ili yentse acikwiza manja yakucena, mwakusaya ukali ayai kupokana.

⁹ Ndiri kufuna pomwe kuti akazi wambabvale mwaulemu, na mwakufunikira, wabzidekese, tsono nee na tsi lakucita kukonza mwakunyanya, penu na bzakudekesa bza minyala ya kobili zifuira, penu misanga ayai na bzakubvala bza ntsengwa ikulu. ¹⁰ Tsono abzidekese na mabasa yabwino, ninga bзомwe bzimbafunika kucita akazi omwe ambati ambapemba Mulungu. ¹¹ Mkazi mbapfunze kacetecete, mwakubziceswa pa bzentse. ¹² Ndinibvumiza lini kuti mkazi apfunzise ayai atonge mwamuna. Tsono akhale cete. ¹³ Thangwe Adamu ndiye adayamba kulengedwa, patsogolo pace Eva. ¹⁴ Ndipo ni Adamu lini omwe adapupsiwa, tsono mkazi, ndiye adapupsiwa, aciphonya. ¹⁵ Tsono mkazi an'dzapulumusidwa nakubala, akalimbika mucikhulupiriro, na lufoi, mukucena m'tima na khalidwe la bwino.

3

Bza atsogoleri mugereja

¹ Iri ni fala la cadidi: Penu munthu an'funa kukhala mutsogoleri wa Gereja, wafuna basa labwino. ² Wakutsogolera Gereja aleke kukhala munthu wakusaya kuyeluzika, wa mkazi m'bodzi, wakubziphata, wanzeru, waulemu, wakutambira bwino alendo, wakukwanisa kupfunzisa. ³ Aleke kukhala muledzeri, wandewo, tsono wakupfatsa, wakusaya makani na wanthu, na kusaya kuikha m'tima pa kobiri. ⁴ Akhale wakutsogolera bwino banja lace, na wana wakumbvera na cirungamo centse. ⁵ Penu iye an'dziwa lini kutsogolera bwino banja lace, kodi angakhongobze tani Gereja la Mulungu? ⁶ Aleke kukhala munthu wakutendeuka tsampanopa, kugopa kuti angabzikuze acipasidwa nyathwa ninga Dyabu. ⁷ Ndipombo akhale munthu wa kupasidwa umboni bwa bwino na wa mdziko, kuti aleke kunyazidwa acigwa mdiwa la Dyabu.

Bza atumiki wa Gereja

⁸ Cibodzi-bodzimbo na atumiki wa gereja: Akhale wacilungamo, waleke kukhala akhutubwi, waleke kukhala wakufuna vinyu kwene-kwene, wakusaya kuikha m'tima pa kobiri ayai pindu mwa mzemzelesa bzintu ⁹ acikoya cintsintsi ca cikhilupiro mwakusaya manyazi. ¹⁰ Iwombo cakuyamba ayezedwe, patsogolo pace, penu alibe thangwe atumikire. ¹¹ Cibodzi-bodzi azimai wakutumikira akhale wakulungama, wakusaya kufudza, wakubziphata, na wakukhulupirika pa bzentse. ¹² Atumiki wa Gereja akhale wa mkazi m'bodzi. Wakutsogolera bwino wana wawo, na mabanja yawo. ¹³ Na tenepo omwe an'dzatumikira bwino, an'dzabzitengera mbiri yabwino na kulimba m'tima pakulewa bza cikhulupiriro mwa Krixtu Jezu.

Cithumbudzulo ca cadidi

¹⁴ Ndili kukunembera bzimwebzi, na cidikiro ca kudzafika kuna iwe tsapanopa. ¹⁵ Tsono ndikacedwa ndin'funa udziwe, kuti angakhale tani mnyumba ya Mulungu, yomwe ni Gereja ya Mulungu wamoyo, mphanda ya kujimbikira kwa cacadidi. ¹⁶ Cadidi, cinsintsi ca cirungamo ni cikulu: Iye adawonekera mwa thupi, adawonedwa wakulungama na Mzimu, adawonedwa na Zianju, wakunja wentse, adalarikidwa kwa wanthu, adakhulupiridwa pa dziko lentse la pantsi, adatambiridwa mu mbiri.

4

Apfundzisi wakupumpsa

¹ Mzimu Wakucena alikulewa padeca kuti pa ntsiku zakumaliza wanthu anango an'dzasiya cikhulupiriro, acidzabvera mizimu yakupumpsa na bza-kupfunzisa bzakucokera kwa mizimu yakuipa. ² Bzakupfunzisa bzimwebzo nbzakucokera kwa wanthu wa ciphamaso na wakunama, wakuleka khonko. ³ Iwo ambaletsa malowozi, acimbawauza kuleka bzakudya bzomwe Mulungu adalenga kuti wakukhulupirira na wakudziwa cacadidi, adye na kutenda Mulungu. ⁴ Pakuti ciricentse comwe Mulungu adalenga ncabwino, palibe comwe munthu anganyantsidwe naco, centse citambiridwe na kutenda Mulungu, ⁵ pakuti cimbacenedwa na fala la Mulungu na mpembo.

Mtumiki wabwino wa Krixtu Jezu

⁶ Penu iwe uniwafotokozera abale bzimwebzi, un'dzakhala mtumiki wabwino wa Krixtu Jezu, umbadzaleledwe na mafala ya cikhulupiriro na cipfunziso cabwino comwe uli kuteweza. ⁷ Tsono ucenkhe nkhani na bzinzano bzapezi, ndipo ubzilimbise kukhala na moyo unkomera Mulungu. ⁸ Sabwa kulimbisa thupi kunaphindu pang'ono, tsono moyo wakukomera Mulungu umbapasa phindu pa bzentse. Ndipo una cipiciro ca moyo uno na wakutsogolo. ⁹ Iri ni fala lacadidi ndipo lin'themera kulibvuma na m'tima wentse. ¹⁰ Ndipopa timbaphata basa na kumenya nkondo, thangwe cidikhiriro cathu ciri kwa Mulungu wamoyo, omwe ni Mpulumusi wa wanthu wentse, makamaka kwa wale wakukhulupirira Krixtu.

¹¹ Wauze bzimwebzi ndipo uwapfunzise. ¹² Munthu aleke kukunyoza pakukuona kuti ndiwe tswaka, tsono ukhale cilatizo kwa wakulungama wentse pa mafala, makhalidwe, lufoi, cikhulupiriro na kubzicenesa. ¹³ Ndikanati kufika, ubzipereke pa kulewenga manembo, ucifotokoza na kupfunzisa. ¹⁴ Leka kusiya mphatso, yomwe udatambira kucokera

m'mafala yaciprofiti, pomwe akulu wa Gereja adakuikha manja pamsolo. ¹⁵ Umbacite bzimwebzi mwa kubzipereka, kuti kukura kwako kuwoneke na wentse. ¹⁶ Bzisamale iwe wekha, na bzakupfunzisa bzako. Pitiriza na kucita bzobzo, thangwe pakucita bzimwebzi un'dzabzipulumusa iwe wekha, napombo omwe ambabva mafala yako.

5

Malangizo ya azibusa kwa wanthu wentse

¹ Munthu mkulu leka kumutsimula mwa ukali, tsono umucenjeze ninga baba wako. Amuna acilumbwana uwaphate ninga abale wako. ² Azimai acikulire uwaphate ninga amai wako, ndipo ncembere uziphate ninga mfu-makazi zako, mwa cirungamo.

³ Uwacitire ulemo azimai omwe mba amansiwa ana nthamu. ⁴ Peni mansiwa ana wana ayai azukulu, watome kupfunza kucita ubwino pa banja lawo, kuti abwezere makolo yawo bzomwe adatambira kuna iwo. Sabwa bzimwebzi bzimbakomera Mulungu. ⁵ Omwe ni mansiwa ana nthamu, wakusaya winango ali-yentse wakumuthandiza, waikha cidikhiriro cace pa Mulungu, ndipo ambapemba kwakusaya kulekeza masikati na usiku kuti Mulungu amuthandize. ⁶ Tsono mansiwa omwe ambakondwera na bzapantsi pano, umweyo napo akana moyo wafa kale. ⁷ Umbawauze bzimwebzi, kuti akhale wakusaya thangwe. ⁸ Peni winango an'thandiza lini abale wace, makamaka wa m'banja mwace, omweyo walamba cikhulupiriro, ndipo ngwakuipa kuposa munthu wa mdziko.

⁹ Mkazi omwe akanati kukwanisa magole makumi matanthatu (60). Aleke kunembedwa mu bungwe la amansiwa, Akhale omwe akhadalowodwa na mwamuna m'bodzi yekha ¹⁰ ndipo wakucitiridwa umboni wa mabasa ya bwino, peni akhambalera wana, akhambatambira alendo, akhambasambika minyendo ya wanthu wa Mulungu, akhambathandiza wamabvuto, ayai adacita mabasa yentse yabwino.

¹¹ Tsono leka kunemba azimai wa magole pang'ono. Sabwa kusirira kwawo kukayamba ambadzasiya Krixtu, acifuna kulowodwa. ¹² Iwo ambabzibweresera nyathwa, thangwe la kusaya kukoya fala lawo lakuyamba. ¹³ Kuposa bzimwebzi, ambadzazelewerera kukhala atofu, acifamba nyumba na nyumba, utofu lini bokha basi napombo magunkha acipitira bzawene na kumbalewa-lewa bzapezi. ¹⁴ Na tenepo ndiri kufuna kuti amansiwa wa magore pang'ono alowodwe, ambale wana, ambanyang'anire bwino nyumba zawo, kuti aleke kupasa mpata nyamadulanthaka wakutilewa kuipa. ¹⁵ Nakuti anango adapambuka acitewera Sathani.

¹⁶ Peni krixtau wacikazi ana amansiwa pa banja pace, ambawathandize, aleke kupasa mtolo Gereja kuti iyo ikwanise kuthandiza amansiwa ana nthamu.

¹⁷ Akulu wa Gereja wakutsogolera bwino, mbawalemekezedwe kwene-kwene, makamaka wakuphata basa la kufokotoza mafala ya Mulungu na kupfunzisa. ¹⁸ Sabwa Manemba yali kuti: “Leka kuimanga mulomo ng'ombe yomwe iri kupura tirigu”, ndipombo “Wakuphata basa ngwaku-funika malipiro yace”. ¹⁹ Leka kutawira kupasidwa mulandu kwa mkulu wa gereja, pokhapokha peni pana mboni ziwiri ayai zitatu. ²⁰ Kwa omwe an'pitiriza kuphonya umbawatsimure patsolo pa wentse, kuti winango acite mantha. ²¹ Pamaso pa Mulungu, pamaso pa Krixtu Jesu, na pamaso pa anju zentse zakusakhulidwa, ndirikukuuza cadidi kuti uteweze malango yamweya mwakusaya kuponderera nee cita tsonkho. ²² Leka kuikha manja

kwa aliyentse mwa kamkulumize, kuti uleka kubverana nawo pa kuphonya kwawo. Iwe ubzikoye mwa kulungama.

²³ Leka kumwa madzi yokha. Mwayambo vinyu pang'ono, thangwe la kuwawidwa mcipfu na kupitiriza kudwala kwako.

²⁴ Kuphonya kwa wanthu anango kumbawonekeratu padeca akanati kukhala pa mphala, anango kuphonya kwawo ambayamba kudziwika pakulewa-lewa mulandu. ²⁵ Bzibodzi-bodzimbo makhalidwe yabwino yambawonekera padeca, napombo yomwe yapadeca lini yangabisike lini.

6

¹ Ndipo wale omwe mba anyagrinya ambacitire bwino na ulemu bwentse kwa mbuya wawo, kuti dzina la Mulungu na mapfunziso yathu bzileke kunyozedwa. ² Omwe ana azimbuya wawo akrixtau, aleke kuwanyoza pakuona kuti ni abale. Tsono awatumikire bwino, thangwe iwo ndiwo ana phindu, ni akrixtau ndipo mbakufunika.

Apfunzisi wakunama na cuma caico

Uwaphunzisa na kuwuzza bzimwebzi. ³ Peni winango anpfunzisa bzinango bzakusiyana na bzobzi, ayai anbvuma lini fala lakucena la Mbuya wathu Jezu Krixtu, na cipfunziso camwe ni malingana cirungamo. ⁴ Munthu watenepa ni wakubzikuza ndipo an'dziwa lini. Tsono gwakundokufuna kucita makani na upoka pa mafala, yomwe yambadzabweresa njiru, kusayakubvana, kusinjirirana, kukumbukirana bzakuipa, ⁵ Wanthu wamakani yakusaya kumala na nzeru zakuponyeka ndipo wakusaya kudziwa cadi, wambakumbuka kuti cirungamo ni njira yakunyananira cuma.

⁶ Tsono cirungamo na kukodwera ni pindu likulu malinga munthu akakwanilidwa na bzomwe anabzo. ⁷ Sabwa Tiribe kubweresa cinthu pa dziko lino la pantsi, ndipo tingacoke lini na cinthu. ⁸ Peni tina cakudya na bzakubvala, tikwanilidwe na bzobzo. ⁹ Tsono omwe anfunza kudala, ambagwa mukupupsidwa, ndipo mu gango la kusirira bzizinji bzakupusa na bzakudzonga, bzomwe bzimbataisa wanthu ndipo acidzongeka. ¹⁰ Sabwa kufunisisa kobiri ni njira ya bzakuipa bzentse. Ndipo wantu winango na kusirira komweko adataya cihulpiriro acigwa mumasautso.

Nkhondo yabwino ya cikhulupiriro

¹¹ Tsono iwe, munthu wa Mulungu, cenkha bzimwebzi, Ucite cirungamo, makhalidwe yakukomera Mulungu, ukhale wa kukhulupirika, wa lufoi, wa kulekerera na wa cifundo. ¹² Menya nkhondo yabwino ya cikhulupiriro. Ndipo ukatambire moyo wakusaya kumala, omwe udacemeredwera, ndipo udatawira bwino cikhulupiriro cako patsogolo pa mboni zizinji. ¹³ Ndirikukuuza patsogolo pa Mulungu omwe ambapasa moyo kwa bzinhtu bzentse, napombo pa Krixtu Jezu, omwe adapereka umboni wabwino patsogolo pa Ponsio Pirato. ¹⁴ Ukoye mitemo imweyi mwakusaya cakuphonya peni cakutsimulidwa, mpaka kubwera kwa Mbuya wathu Jezu Krixtu. ¹⁵ Omwe Panthawe yace an'dzaonesa wakusimbidwa wace.

Wamphambvu m'bonzi ekha,

Mambo wa aizimambo

ndipo Mbuya wa azimbuya.

¹⁶ Omwe ni yekha basi, wakusaya kufa

ndipo ambakhala paceza cokusaya kufikika,

omwe palibe munthu ali yentse adamuwona

napo angamuone.

Kwa Iye kukhale ulemo na mphambvu mpaka kuyenda-na-kuyenda. Amen.

Anyakudala wa dziko lino la pantsi

¹⁷ Uza anyakudala wa dziko lino kuti aleke kusamwa ayai kudikirira pa cuma comwe ni ca nthawe ing'ono ng'ono. Tsono mwa Mulungu omwe ambatipasa bzentse kuti bzikodwerese. ¹⁸ Uwauze kuti ambacite bzabwino, ambadale pa mabasa yabwino, yaulere, ambagawane mwa bwino ndipo ambabverane. ¹⁹ Na tenepo an'dzabzigwezekera cuma cabwino na cakustogolo, kuti adzatambire moyo wakusaya kumala.

Mafala yakumalizira

²⁰ Iwe Timoti, ukoye bwino bzomwe adakukoyesa. Uchenkhe nkhani zakusaya basa, zakunyoza Mulungu, ndipombo makani, yomwe wanthu wambakumbuka kuti ni nzeru zakudziwa bzinthu. ²¹ Wanthu winango na kutawira nzeru zatenepa, adasocera acitaya cikhulupiriro cawo. Mulungu akukomererini m'tima.

Tsamba laciwiri la Paulo kuna Timoti

¹ Ndine Paulo, mtumiki wa Krixtu Jezu mwa kufuna kwa Mulungu. Adandituma kuti ndipalidze cipiciro ca moyo omwe uli mwa Krixtu Jezu. ² Ndanembera iwepo Timoti, mwana wangu wakufunika. Kuti Mulungu Baba na Krixtu Jezu, Mbuya wathu, akupase nkhombo na mtendere acikubvera ntsisi.

Paulo alikutenda Mulungu

³ Ndirikutenda Mulungu, omwe ndirikutumikira na mtima wakusaya cinthu cakuugaza, ninga momwe adacitira makolo yangu, ndicimbakukumbukira nthawe zentse usiku na masikati m'mipembo yangu. ⁴ Nimbakumbukira misozi yako ndipo ndirikufunisisa kukuwona, kuti ndikondwe kwene-kwene. ⁵ Nimbakumbukira cikhulupiriro cako cacadidi, comwe pakuyamba cikhali kuna yavu wako Loyide na kuna mai wako Eunise, ndipo ndirikutsimikiza kuti cirikukhalambo kuna iwepo. ⁶ Thangwe ra bzimwebzi, ndirikukukumbusa kuti ulamusire pomwe mphatso ya Mulungu yomwe udatambira pomwe ndidakuikha manja. ⁷ Pakuti Mzimu omwe Mulungu adatipasa, umbatipasa lini mtima wa mantha, koma wa mphambvu, wa lufoi ndipo wa kubzikoya.

⁸ Na tenepo, leka kucita manyazi kupereka umboni bwa Mbuya wathu napo bwa ine omwe ndine nyam'kawoko thangwe ra Iye, tsono upirire na ine pakubonera kwangu na kufuna kwa Mafala Yabwino, mwakuthandizidwa na mphambvu za Mulungu. ⁹ Ndipo Iye adatipulumusa aciticemera na macemeredwe yakucena, sikuti thangwe ra mabasa yathu koma thangwe rakuti akhadatala kale ndipombo na thangwe ra nkhombo. Nkhombo zimwezo tidazipasidwa mwa Krixtu Jezu dziko likanati kulengedwa, ¹⁰ Ndipo na kudza kwa Mpulumusi wathu Krixtu Jezu, zirikuwonesedwa tsapano. Iye adamalisa mphambvu ya impfa, ndipo kudzera mwa Mafala Yabwino adawonesa padeca moyo wakusaya kumala. ¹¹ Mulungu adandiikha kuti ndikhale mpalidzi, mtumiki na mpfundzisi wa Mafala Yabwino yamweya. ¹² Ndipo na kufuna kwa bzimwebzi ndimbabonera, tsono nimbabva lini manyazi, thangwe nin'dziwa kuti nimbakhulupirira yani, ndipo nin'dziwisisa kuti Iye ambakwanisa kukoya bzomwe ndidamukhulupirira mpaka ntsiku ya kutonga.

¹³ Phatisa basa mapfundziso yacadidi yomwe udabva kuna ine, kuti yakhale citsanzo cakuti utewezere na cikhulupiriro ndipo na lufoi mwa Krixtu Jezu. ¹⁴ Ukoye bwino bzabwino bzomwe adakukoyesa, pakuteweza Mzimu Wakucena omwe uli muna ife.

¹⁵ Iwepo un'dziwa kuti wentse wa cigawo ca Aziya adandisiya. Mwa amwewo ni Fijero na Herimojeni.

¹⁶ Mbuya abvere ntsisi banja la Onesifolo, nakuti iye adandikondweresa kazinji kentse ndipo alibe kukhala na manyazi na thangwe rakuti ine ndikhali mkawoko. ¹⁷ Kusiyana kwace ni kwakuti, pomwe adafika kuRoma, adandinyang'ana-nyang'ana mpaka kundigumana. ¹⁸ Mbuya amuthandize kuti pantsiku ya kutonga adzabveredwe ntsisi zakucokera kwa Mbuya! Iwe un'dziwisisa kuti adandithandiza kangasi kuEfezo.

2

Mcikunda wabwino wa Krixtu

¹ Na tenepo, iwe mwana wangu, limbikisidwa na nkhombo zomwe ziri mwa Krixtu Jezu. ² Ndipo mafala yomwe udabva ndicilewa patsogolo pa mboni zizinji, yamweyo uyadziwise kuna wanthu wakukhulupirika kuti adzakwanisembo kupfundzisa anango. ³ Khala pabodzi na ine pamabvuto yangu, ninga mcikunda wabwino wa Krixtu Jezu. ⁴ Nakuti palibe mcikunda ambabzilekerera acipitira nkhani za m'mii, nakuti iye an'funa kukondweresa mtsogoleri wace. ⁵ Ndipombo wakucita mpikisano, palibe na m'bodziyo wakucita mpikisano ambatambira mpfupo akasaya kuteweza bzitalo bza mpikisanoyo. ⁶ Mulimi omwe ambaphata basa mwamphambvu akhale wakuyamba kudya bzisapo bza kubvuna. ⁷ Kumbuka bwino bzomwe ndirikukuuzabzi, nakuti Mbuya an'dzakupasa kubvesesa pa bzentse.

⁸ Kumbukira Jezu Krixtu, wakulamusiwa kwa wakufa, wa dzindza la Davidi, malingana na Mafala Yabwino yomwe ndirikupalidza. ⁹ Thangwe la Mafala Yabwinoyo, ine ndirikubonera mpaka kumangidwa ninga kambowa. Tsono fala la Mulungu limbamangidwa lini. ¹⁰ Ndipopo nimbapirira bzentse thangwe ra wakusankhulidwa wa Mulungu, kuti iwombo akwanise kupulumusiwa mwa Krixtu Jezu, na ukulu bwakusaya kumala.

¹¹ Mafala yakuthemera kukhulupirira ngaya:

Pakuti ife tidafa pabodzi na Iye,
tin'dzakhalambo na moyo pabodzi na Iye.

¹² Peni tin'pirira,
tin'dzatongambo pabodzi na Iye.

Peni tinimulamba,
Iye an'dzatirambambo.

¹³ Peni ndife wakusaya kukhulupirika,
Iye ambapitiriza kukhala wakukhulupirika,
nakuti angakwanise lini kulamba
bzomwe ali Iye.

Nyabasa wakubvumidwa na Mulungu

¹⁴ Ukumbuse wanthu wentse bzimwebzi, uciwacenjeza mwamphambvu pamaso pa Mulungu, kuti achenkhe kucita makani thangwe ra mafala. Bzimwebzi bziribe phindu, koma bzimbataisa omwe an'bzibva. ¹⁵ Cita ciri-centse kuti uwoneke wakukwanisa patsogolo pa Mulungu, ninga nyabasa wakusaya cakum'pasisa manyazi ndipo wakupfundzisa bwino fala la cadidi. ¹⁶ Uchenkhe nkhani zakusaya basa na zakusaya kulemekeza Mulungu, nakuti omwe ambamala nthawe na nkhanizo kuipa kwawo kun'dzathimizirika. ¹⁷ Cipfundziso cawo cirikumwazikira ninga cirona ca njinda. Mwa iwo pana Himeneu na Fireto. ¹⁸ Amwewa adasocera acisiya cadidi, acimbalewa kuti kulamuka kwa wakufa kwacitika kale, ndipo ambamalisa anango cikhulupiriro. ¹⁹ Tsono, madjomicomi yakulimba yakuikhidwa na Mulungu yambatekenyeka lini, ndipo yadanembedwa cizindikiro cakuti: “Mbuya ambadziwa omwe ni wace”*, ndipo “Ali yentse omwe an'tawira dzina la Mbuya, afundukire pa bzakuipa”.

²⁰ Panyumba ikulu palibe bzombo bza oro na bza palata bzokha, tsono bzipombo bza muti na bza mataka. Bzinango bzakuphatisira basa lakulemekezeka, bzinango bzakuphatisira basa lakusaya kulemekezeka.

* 2:19 Nyang'anani mulivu la Mul 16:5.

²¹ Tsono penu winango an'bzicenesa acisiya bzakuipa, an'dzakhala combo cakulemekezeka, cakupambulidwa, cakuphatisidwa basa na Mbuya ndipo cakukondzekera pa mabasa yabwino yentse.

²² Iwepo fundukira pa bzakufuna-funa bza ciutswaka ndipo nyang'ana kukhala na cirungamo, cikhulupiriro, lufoi na mtendere, pabodzi na wale wa mtima wakucena omwe ambatawira dzina la Mbuya. ²³ Chenkha kugazana kwa upsiru na kwakupusa, nakuti iwepo un'dziwa kuti kumbabweresa kupokana. ²⁴ Nyagirinya wa Mbuya bzin'funika lini kuti akhale wandewo, koma akhale wakuphata bwino wanthu wentse, wakukondzeka kupfundzisa na wakupirira. ²⁵ Wale omwe an'cita makani na iwe, uwatsimule mwakugwa mpfuwa, ucimbadikhira kuti Mulungu awapase kukhumbula, aciwafikisa pakuzindikira cadidi, ²⁶ kuti tenepoyo ndzeru zawo zibwerere mwakale ndipo apulumuke mudiwa la Dyabu, omwe akhadawamanga kuti acite kufuna kwace.

3

Kuipa kwa ntsiku zakumalizira

¹ Tsono kumbukira kuti pantsiku zakumaliza kun'dzafika nthawe zakugosva. ² Wanthu an'dzakhala wakubzifuna, wakufunisisa kobiri, wakusamwa, wakubzikuza, wakunyoza Mulungu, wakusaya kubvera azibaba, wakusaya kutenda na wakuipisa bzinthu bza Mulungu. ³ An'dzakhalambo wakusaya lufoi na andzace, wakusaya kulekerera, wakulewa kuipa andzawo, wakusaya kubzibweza yekha, wa dima, wakuwenga bzabwino na ⁴ mthira-kuwiri. An'dzakhala wakusaya kuderekha, mbirimi na wakufuna-funa bza thupi kusiya kufuna Mulungu. ⁵ An'dzawoneka ninga wakupemba, tsono an'dzalamba mphambvu za kupembako. Kwa wentsenewa fundukira.

⁶ Amuna anango mwa iwo ambapita m'zinyumba acinyenga akazi wakusaya ndzeru omwe adadzala na bzitazo. Akaziwo ambatengeka na bzakufuna bza mitundu iri-yentse, ⁷ ndipo nthawe zentse alikupfundza, tsono an'kwanisa lini kufika pa kudziwa cadidi. ⁸ Ninga Janesi na Jambulesi* adalamba kubvera Mozeji, amuna amwewo alikulamba kuteweza cadidi. Iwo ambakwanisa lini kukumbuka bwino, ndipo ni wanthu omwe adatazirira kucikhulupiriro. ⁹ Tsono iwo aniyenda lini kutsogolo. Thangwe udzenga bwawo bun'dzawoneka kuna wentse, ninga bzidacitikambo kuna Janesi na Jambulesi.

Malangizo ya Paulo kuna Timoti

¹⁰ Tsono iwepo umbateweza pfundziso langu, khalidwe langu, cakulinga cangu, cikhulupiriro cangu, kuderekha kwangu, lufoi langu, kupirira kwangu, ¹¹ kufambiridwa m'mbuyo na kuboneresedwa komwe ndidacitidwa, ni bzinthu bzomwe bzidandiwonekera kuAntiyokiya, Ikoniyo na kuLixtala. Ine ndidapirira kufambiridwa m'mbuyo kwene-kwene! Tsono pa bzentsenebzi Mbuya adandipulumusa! ¹² Cadidi, wentse omwe an'funa kukhala aciremekeza Mulungu mwa Krixtu Jezu, an'dzafambiridwa m'mbuyo. ¹³ Koma wanthu wakuipa na wacipha-maso an'dzaposi kucita bzakuipa, acidzapumpsa ndipo acidzapumpsidwambo.

¹⁴ Tsono iwepo, pitiriza kukhala pa bzinthu bzomwe udapfundza ucibzitawira, nakuti iwe un'dziwa kuti mbani adakupfundzisa.

* **3:8** Janesi na Jambulesi: Ni madzina yomwe aJuda akhapasa wamatsenga wa kuEjipito omwe adalamba kubvera Mozeji, wonani Eks 7:11,22.

¹⁵ Thangwe kuyambira ubwana bwako un'dziwa Bzakunembedwa bza Mulungu, bзомwe bzingakwanise kukukhalisa mdziwi kuti upulumuke kudzera kucikhulupiriro mwa Krixtu Jezu. ¹⁶ Bzakunembedwa bzentse bзidanembesedwa na Mulungu ndipo ni bzakuphatisira basa pakupfundzisa, pakutsimula, pakuyeruza ndipo pakulangiza mwa cirungamo, ¹⁷ kuti munthu wa Mulungu akhale wakukwanisa ndipo acikondzekeratu pamabasa yabwino yentse.

4

¹ Pamaso pa Mulungu na pamaso pa Krixtu Jezu, omwe an'dzatonga wamoyo na wakufa acidzawonesa kubwera kwace na umambo bwace, ine ndiri kukungingimiza kuti ² palidza mafala ya Mulungu. Umbayapalidze panthawe yace napo icikhala nthawe yace lini, umbawatsimule, umbawayeruza, umbawalimbikise mwakuderekha na kuwapfundzisa. ³ Nakuti in'dzabwera nthawe yakuti wanthu an'dzatawira lini cipfundziso cacadidi. Kusi yana kwace ni kwakuti thangwe lakufuna kubva bзомwe bziniwakomera, an'dzabzinyang'anira apfundzisi, wakudzawapfundzisa malingana na cifuniro cawo. ⁴ Iwo an'dzalamba kubva cadidi, acidzatewera bзindzano. ⁵ Tsono iwepo udzakhale wakupenya pabzentse, pirira pamabvuto, cita basa la m'palidzi, ndipo basa lako ulikwanirise mwathunthu.

⁶ Ine ndirikuthululidwa kale ninga cakupereka ca bзakumwa*. Nthawe yangu yakufa iri pafupi. ⁷ Ndamenya nkhondo yabwino, ndamaliza kuthamanga, ndipo ndakoya cikhulupiriro. ⁸ Tsapano ndidakoyeredwa mpfupo yomwe ni cilungamo, yomwe Mbuya, mtongi wakulungama, an'dzandipasa ntsiku imweyo. Ndipo an'dzapasa lini ine ndekha tsono an'dzapasambo wentse wale omwe alikudikhira mwa lufoi kubwera kwace.

Malangizo yakumalizira

⁹ Nyang'ana mpata mwakamkulumize ubwere udzagumane na ine, ¹⁰ nakuti Demasi, thangwe ra kufuna bzinthu bza dziko lino, adandisiya aciyenda kuTesalonika. Keresente adayenda kuGalatiya, ndipo Titu adayenda kuDalimatiya. ¹¹ Luka yekha ndiye adasala na ine. Bweresa Maliko thangwe iye kwa ine ngwakufunika pabasa. ¹² Ndatumiza Tikiko kuEfezo. ¹³ Pomwe iwe un'bwera, ubwerese kapote yomwe ndidasiya kunyumba kwa Karipo kuTorowadi na mabukhu yangu, makamaka ya khanda.

¹⁴ Alexandi, misiri wakusula, adandinyosera bзakuipa bзizinji. Mbuya an'dzam'pasa nyathwa malingana na bзомwe adacita. ¹⁵ Iwepo chenjera naye, nakuti adagaza mafala yathu mwamphambvu.

¹⁶ Panthawe yangu yakuyamba kukatawira pamphala, palibe adabwera kudzandithandiza, wentse adandisiya. Mulungu awalekerere! ¹⁷ Tsono Mbuya adapitiriza kukhala na ine, ndipo adandipasa mphambvu kuti Mafala Yabwino yalewedwe mwathunthu kuna omwe ni aJuda lini wentse kuti ayabve. Ndipo ine ndidapulumusidwa pamulomo pa mphondolo. ¹⁸ Mbuya an'dzandipulumusa kuna cakuipa centse, ndipo an'dzandikhongobza acikandipitisa muUmambo bwace bwakudzulu. Iye apasidwe mbiri kwakusaya kumala. Ameni.

Magonekano

¹⁹ Ndirikumusa Pisisira na Akwira na wa kunyumba kwa Onesifolo. ²⁰ Eraxto adapitiriza kukhala muKolinto, tsono ndidasiya Tolofimo alikuduwala kuMireto. ²¹ Nyang'ana kubwera nthawe ya mphepo ikanati

* 4:6 Wonani Mul 28:7.

kufika. Eubulo, Pudesi, Lino, Kalaudiya na abale wentse alikutumiza kulimba.

²² Mbuya akhale na iwe. Nkhombo za Mulungu zikhale na imwe.

Tsamba la Paulo kuna Titu

Mayambidwe

¹ Ndine, Paulu, mtumiki wa Mulungu, na mteweri wa Jezu Krixtu. Adandituma kuti ndiwatsogolere kucikhulupiriro wale wakusankhulidwa na Mulungu kuti azindikire cadidi comwe cimbawafikisa kumakhalidwe yakukomera Mulungu, ² na kuwapasa cidikhiro ca moyo wakusaya kumala. Mulungu, omwe anama lini, adapicira moyo wakusaya kumalayo nthawe ikhanati kuyamba. ³ Panthawe yace Mulungu, Mpulumusi wathu, adazimbuladi mafala yace, na tenepo adalewa kuti ine ndipasiwe mphambvu yakulalika mafalayo.

⁴ Ndiri kunembera iwe Titu, mwana wangu wacadidi thangwe ine na iwe tiri m'cikhulupiriro cibodzi-bodzi.

Mulungu Baba na Krixtu Jezu, Mpulumusi wathu, wakukomere m'tima na kukupasa mtendere.

Khalidwe la Atsogoleri wa Gereja

⁵ Ndidakusiya kuKreta kuti ukondze bzentse bzomwe bzikhanati kulungamizika, ndipo uikhe akulu wa gereja mumza uli-wentse ninga momwe ndidakuuza. ⁶ Tsapano mkulu wa gereja mbakhale munthu wakusaya thangwe pomwe akhale wa mkazi m'bodzi ekha. Wana wace akhalembo wakukhulupirira Krixtu, wakusaya khalidwe lakuipa na lakusaya kubvera. ⁷ Wakutsogolera gereja akhale wakusaya thangwe, nakuti ni mtsogoleri wa basa la Mulungu. Aleke kukhala wakucita bza ekha, ayai wakukalipa kamangu, ayai muledzeri, ayai wandeu, ne wakufuna-funa kobiri. ⁸ Tsono akhale wakutambira bwino alendo, wakufuna bzabwino, wakucenjera, wakulungama, wa m'tima wabwino ndipombo wakubziphata. ⁹ Akoye fala lakukhulupirika lomwe ndakubverana na bzomwe tidapfundzsidwa. Na tenepo an'dzakwanisa kulimbikisa anango na cipfundziso ca cadidi, ndipombo kukunda wakutsutsana naco.

¹⁰ Pomwe pana wanthu azinji wakusaya kubvera maka-maka wanthu wakubvera Mtemo wa ciYuda.

Wanthu amwewa ambalewa nkhani zakusaya basa zomwe zimbasoceresa winango. ¹¹ Bzin'funika kuwanyamaliza thangwe ali kupfundza mabanja yazinji pakupfundzisa bzomwe bzikhafunika lini kuwapfundzisa. Ambandocita bzinwebzi na thangwe ra khalidwe lakuipa lakufuna kobiri. ¹² M'bodzi wa kuKreta omwe akhali mpolofeta adalewa kuti, "Akreta nthawe zentse mbakunama, n'zirombo bzakuipa na atofu wamingululi". ¹³ Mafala yamweya ngacadidi. Na tenepo uwatsimule kwa mphambvu wanthuwo kuti akhale na cikhulupiriro cakukwanira, ¹⁴ kuti aleke kubva nkhani zakunama za ciYuda na Mtemo wa wanthu wakulamba kuteweza cadidi. ¹⁵ Kuna wanthu wa m'tima wakucena, bzinthu bzentse n'bzakucenesedwa. Tsono kuna wale wakusvipa na wakusaya kukhulupirira, palibe cinthu cakucena. Ndzeru zawo na mitima yawo pomwe, bzentse n'bzakusvipisidwa. ¹⁶ Ambalewa kuti ambadziwa Mulungu, tsono na bzakucita bzawo ambamulamba thangwe mbanthu wakuipa, wakusaya kubvera, wakusaya kucita cinthu cabwino.

2

Mpfundziso kwa Wanthu wa Gereja

¹ Tsono iwe upfundzise bзомwe bzin'bverana na cipfundziso ca cadidi. ² Uuze nkhalamba zacimuna kuti akhale wakucenjera, ambacite bza ciukulu, akhale wakubziphata, wakulimba pacikhulupiriro, palufoi na pakulimbika. ³ Cibodzi-bodzimbo, uuze nkhalamba zacikazi kuti akhale na makhalidwe yakufunikira kwa akazi wakucena m'tima. Aleke kukhala wagunkha kuna winango ayai kapolo wa bzakuledzeresa. Akhale wakupfundzisa bzabwino ⁴ kuti akwanise kupfundzisa akazi wacitsikana kufuna amuna wawo na wana wawo, ⁵ acimbawapfundzisa ndzeru zakusaya khalidwe lakuipa, acimbaphata bwino bza pabanja, acibvera amuna wawo. Na tenepo wanthu anganyoze lini fala la Mulungu.

⁶ Cibodzi-bodzimbo uuze alumbwana kuti akhale wakubziphata. ⁷ Ukhale wakulatiza mabasa ya bwino pabzentse. Cipfundziso cako cikhale ca cadidi, ndipo upfundzise mwaulemu. ⁸ Fala lako likhale la cadidi kuti wanthu adzaleke kucita makani. Na tenepo wakucita makani nawe an'dzabva manyazi, akasaya cinthu cakuipa kuti atinamizire mulandu.

⁹ Akapolo ambabvere ambuya wawo aciwakondweresa pabzentse acileka kucita makani nawo ¹⁰ ayai kuwabera, maka-maka adziwonese kuti ngwakukhulupirika kwa bzabwino bzentse. Na tenepo an'dzawonesa kuti bzakupfundzisa bza Mulungu, Mpulumusi wathu, n'bzabwino.

Kukoma m'tima kwace Mulungu na khalidwe la akrixtau

¹¹ Ndipopo Mulungu adawonesa wanthu wentse kukomera m'tima kwace kwakufuna kutipulumusa ¹² acimbatipfundzisa kuleka khalidwe lakusaya kukomera Mulungu na bzakufuna-funa bza dziko la pantsi. Ambatipfundzisa kuti makhalidwe yathu pantsi pano yakhale yakubzilambiza, yakulungama na yakulemekeza Mulungu ¹³ tucidikhira ntsiku yakukondwera pomwe Jezu Krixtu, Mulungu mkulu na Mpulumusi wathu, an'dzabwera muukulu wace. ¹⁴ Ndiye adabzipereka thangwe ra ife kuti atipulumuse kubzakuipa bzentse na kuticenesa kuti tikhale wanthu wace wakubzipereka mabasa yentse yabwino.

¹⁵ Umbapfundzise bзимwebzi. Uwalimbise uciwatsimulambo na mphambvu yentse kuti aleke kukunyoza.

3

Makhalidwe ya akrixtau na ntsisi yace Mulungu

¹ Umbawakumbuse wanthu wentse kuti wabzicepese kwa akulu wakutonga na wakutsogolera acimbawabvera, ndipo akhale wakukondzeka kucita mabasa yali-yentse yabwino. ² Uwauze kuti aleke kulewa-lewa bzakuipa bza ali-wentse na kupopotezana, tsono akhale wakufantsa, ndipo akhale wakulemekeza andzawo. ³ Kale-kalero ifembo tikhali wakusaya ndzeru, wakusaya kubvera, na wakusaya kukhazikika. Tikhali akapolo wa bzakufuna-funa bzakuipa na mpfatso wa bzentse-bzentse. Ntsiku zentse tikhakhalira kucita bzakuipa na njiru, wanthu kuipidwa nafe, ndipo ifembo kumbaipisana. ⁴ Tsono Mulungu Mpulumusi wathu adawonesa ubwino bwace na lufoi terepa, ⁵ adatipulumusa thangwe rini la mabasa yakulungama yathu, tsono thangwe ra ntsisi zace. Mwa Mzimu Wakucena adatitsuka acicita kuti tibadwe papsa na kutipasa moyo watsapano. ⁶ Mwa Jezu Krixtu, Mpulumusi wathu, Mulungu adatipasa mwafovolo Mzimu

Wakucenayo. ⁷ Mwa kukoma m'tima kwace, adacita bzimwebzi kuti tisan-
duke wakulungama pamaso pace, tidzatambire moyo wakusaya kumala
omwe tiri kudikhirira. ⁸ Yamweya ni mafala yakulimbisa cadidi, ndipo
ndiri kufuna kuti uwauzise bzimwebzi kuti wakukhulupirira Mulungu
abzipereke pamabasa yabwino. Bzimwebzi n'bzabwino, bzimbandhandiza
wanthu.

⁹ Tsono uthawe bzinthu bzakusaya basa, kumbawerenga-werenga ndan-
danda wa madzina ya makolo, mikangano, na mitsutso ya Mtemo wa Moseji.
Bzimwebzi bzin'thandiza lini, bziribe phindu liri-lentse. ¹⁰ Ukam'tsimula
kawiri munthu wakuyambisa migawano, uleke kukhala naye cakumtima.
¹¹ Un'dziwa kuti munthu umweyo ngwakusaya khalidwe ndipo ngwakupho-
nya. Kwa iye ambabzipasa mulandu ekha.

Magonekano

¹² Ndikadzam'tuma Aritema ayai Tikiko kwanuko, ucite bzakukwanisika
kudzandiwona kuNikopoli thangwe ndapicira kuti ndin'dzakhala kumweko
nthawe ya mphepo. ¹³ Ufune-fune kuthandiza Zena, misiri wa Mtemo
ule ndipombo Apolo, kuti apitirize ulendo wawo. Uwonembo kuti aleke
kusaya cinthu. ¹⁴ Andzathu apfundzire kubzipereka pamabasa yabwino
kutithandize kwene-kwene pomwe palibe. Acite kuti moyo wawo uleke
kukhala wakusaya phindu.

¹⁵ Wentse omwe ali nande kuno ati kulimba. Upasembo kulimba
kuna wentse omwe ambandifuna thangwe ra cikhulupiriro. Mulungu
akukomereni m'tima mwentse.

Tsamba la Paulo kuna Firemoni

¹ Ine Paulo, nyam'kawoko thangwe ra Krixtu Jezu, pabodzi na m'bale Timoti, tirikunembera iwe Firemoni, wakufunika wathu mwan'dzathu wabasa, ² na kwa m'bale wacikazi Afiya, kwa Alikipo, mwanzathu wa nkhondo, ndipo gereja yomwe imbatsonkhana na iwe panyumba pako.

³ Nkhombo na mtendere bzakucokera kuna Mulungu Baba wathu na bza Mbuya Jezu Krixtu bzikhale kuna imwe.

Cikhulupiriro na lufoi la Firemoni

⁴ Nthawe zentse nimbatenda Mulungu wangu, ndicimbakumbukira imwepo m'mipembo yangu, ⁵ thangwe nimbabva kulewa bza cikhulupiriro cako mwa Mbuya Jezu na lufoi lako kwa wakucena wentse. ⁶ Nimbapemba kuti ciphatano comwe cin'cokera kucikhulupiriro cako cikhale na mphambvu zakudziwisa kwathunthu bzentse bzabwino bzomwe tinabzo mwa Krixtu. ⁷ Lufoi lako limbandipasa kukondwa kukulu na kunditsangalaza, thangwe iwe m'bale umbakondweresa mitima ya wakucena.

Mpembo wa Paulo na kufuna kwa Onezimo

⁸ Ndipopo, napo mwa Krixtu ndina ufulu bwathunthu bwakukuuza mwamphambvu bzomwe ni bzakufunika kuti ucite, ⁹ tsono nimbasankhula kuuza mwakukukumbira kudzera mwa lufoi. Ine Paulo, nkhalamba, ndipombo wam'kawoko wa Krixtu Jezu, ¹⁰ ndirikukumbira na kufuna kwa mwana wangu mwa Krixtu Onezimo, * omwe ndidabereka pomwe ndiri m'kawoko. ¹¹ Iye pakuyamba akhali wakusaya basa kwa iwe, koma tsapano ana basa, ngakhale kwa iwe, ngakhale kwa ine.

¹² Ndirikumutumiza kubwerera kuna iwe ninga kuti ndatumiza mtima wangu caiwo. ¹³ Ndikhafuna kuti akhale na ine kuti pambuto yako andithandize, pomwe ndikali m'kawoko thangwe ra Mafala Yabwino. ¹⁴ Tsono ndikhafuna lini kucita mwakusaya kukubvundza, kucitira kuti ubwino bwako buleke kukhala ninga bwakuimirizidwa, koma bucitike mwa ufulu. ¹⁵ Pinango iye adafundusidwa kuna iwe mwa nthawe, kuti adzakhale pomwe na iwe nthawe zentse, ¹⁶ sikuti ninga nyagirinya pomwe nee, tsono kuposa nyagirinya, ali ninga m'bale wakufunidwa. Ndipo ni m'bale wakufunika kwene-kwene kwa ine, ndipo iwepo um'fune kuposa ine, ninga munthu napombo ninga krixtau†.

¹⁷ Tenepoyo penu iwepo umbatsimikiza kuti ndine mwanzako wa basa, um'tambire ninga ulikutambira ine. ¹⁸ Penu iye adakudzongera cinthu ayai ana mangawa na iwe ya cinthu ciri-centse, mangawayo yaikhe kwa ine. ¹⁹ Ine Paulo, ndirikunemba na boko langu cairo kuti: "Ine nin'dzalipira". Bzin'funika lini kuti ndirewe kuti iwepo una mangawa na ine ya moyo caiwo. ²⁰ Inde m'bale, ine ndikhafuna kutambira cabwino kwa iwe thangwe ra kukhala kwathu mwa Mbuya. Kondweresa mtima wangu mwa Krixtu. ²¹ Ndirikukunembera na kudziwa kuti iwepo un'ndibvera, na kudziwa kuti un'dzacita kuposa bzomwe ndakukumbira.

* **1:10** Onezimo: Bzinilewa kuti: "Cina basa". † **1:16** Ninga munthu, ninga krixtau: MuciGiriki ambati: "Napo munyama napombo mwa Mbuya".

²² Ndirikukumbira pomwe kuti undikondzere mbuto, nakuti thangwe ra mipembo yanu, nin'khulupirira kuti nin'dzabwezedwa kuna imwe.

²³ Epafira, mwandzangu wa m'kawoko thangwe ra Kixtu Jezu, aliku-pereka kulimba, ²⁴ napombo Maliko, Alixtaliko, Demasi na Luka, andzangu wa basa.

²⁵ Nkhombo za Mbuya Jezu Kixtu zikhale na imwe mwentse.

Tsamba lomwe lidanembedwa kuna aHeberi

Mwana wa Mulungu ni m'kulu kuposa anju zentse

¹ Kale-kale kudzera mwa mapolofita, Mulungu adalewa kazinji kentse na makolo yathu munjira zakusiyana-siyana, ² tsono muntsiku zakumalizirazi adalewa na ife kudzera kwa Mwana wace, omwe Iye adamucita nyautaka wa bzinthu bzentse ndipo kudzera mwa Iye adalenga bzentse. ³ Mwana ni kungwerewera kwa ukulu bwa Mulungu ndipombo ambawonesa khalidwe lentse la Mulungu, acijirikira bzinthu bzentse kudzera mufala lace la mphambvu. Pomwe adamala kucenesa wanthu ku bzitazo bzawo, Iye adakhala kudzulu kuboko la madidi la Mulungu Wamphambvuzentse, ⁴ acisanduka m'kulu kwene-kwene kuposa anju ndipo dzina lomwe adapasidwa ni likulu kwene-kwene kuposa la anjuzo.

⁵ Nakuti Mulungu alibe kulewa kuna anju na ibodziyo kuti:

“Iwe ndiwe mwana wangu.
Ine lero ndakubereka”*.

Napo kulewa pomwe kuti:

“Ine nin'dzakhala Baba wace,
ndipo Iye an'dzakhala mwana wangu”†.

⁶ Ndipo, pomwe Mulungu adatuma Mwana wace m'bodzi yekha padziko, adati:

“Anju za Mulungu zentse
zim'pembe”‡.

⁷ Kulewa bza anju Mulungu adati:

“Iye ambasandusa anju zace mphepo,
ndipo wakutumikira wace ambawasandusa bzirawirawi bza moto”§.

⁸ Tsono kulewa bza Mwana, Iye adati:

“Imwe Mulungu, mpando wanu wa utongi
umbakhala kwakusaya kumala.
Ndipo mun'dzatonga mbumba yanu na cirungamo.

⁹ Mumbafuna cirungamo
ndipo mumbawenga cakuipa.
Ndipopo Mulungu, omwe ni Mulungu wanu,
adakusankhulani pakati
pa andzanu,
acikudzozani na mafuta ya cikondwereso”***.

¹⁰ Adalewa pomwe kuti:

* 1:5 Mas 2:7 † 1:5 2Sa 7:14; 1Mb 17:13 ‡ 1:6 Deu 32:43 Ninga momwe bzipanembedwa muSeptuaginta. Septuaginta ni kutanthauzira mafala ya mulivu la Cipangano ca kale mucirewedwe ca ciHeberi kuikha kuciGiriki. § 1:7 Mas 104:4 *** 1:9 Mas 45:6-7

“Imwe Mbuya, pakuyamba
mudakhazikisa dziko
la pantsi,
ndipo kudzulu ni basa
la manja yanu.

¹¹ Ibzo bzin'dzamala,
tsono Imwe mun'dzapitiriza kukhala.
Ibzo bzin'dzasakala ninga bzakubvala.

¹² Imwepo mun'dzabzifunya ninga kapote,
ninga bzakubvala
ibzo bzin'dzacinjidwa.

Tsono Imwe mumbapitiriza kukhala ninga momwe muliri,
ndipo magole yanu ni yakusaya kumala”^{††}.

¹³ Mulungu alibe kulewa cipo na anju na ibodziyo kuti:

“Khala kuboko langu lamadidi,
kufikira Ine ndisanduse
anyamadulanthaka wako
cakupondera ca minyendo yako”^{‡‡}.

¹⁴ Kodi anju zentse ndizo lini mizimu yakuphata basa, zakutumidwa kuti zitumikire wale omwe an'dzatambira utaka bwa cipulumuso?

2

Bza cipulumuso cikulu

¹ Na tenepo, bzin'funika kuti tikhale na cheru kwene-kwene na bзомwe timbabva kuti tireke kutayika. ² Nakuti fala lomwe lidapalidzidwa kudzera kuna anju lidalatiza kuti ni lacadidi, ndipo kuchola Mtemo kwentse na kusaya kubvera bzidatambira nyathwa yace caiyo. ³ Kodi tikanyoza cipulumuso cikulu kwene-kwene, tingadzaphonyedwe tani na nyathwa? Cipulumuso cimweci pakuyamba cidapalidzidwa na Mbuya, ndipo cidat-simikizidwa kwa ife na wale omwe adacibva. ⁴ Mulungu adaperekerambo umboni bwa cipulumusoco kudzera mwa kuwonesa bziratizo, bzidabwiso, malengwa mazinji na mphatso za Mzimu Wakucena zomwe zidaperekedwa malingana na kufuna kwace.

Jezu ni mpulumusi ndipo mkulu wa anyantsembe

⁵ Ni anju lini zomwe Mulungu adapasa utongi bwa pa dziko lin'bweralo, lomwe ife tirikulewa. ⁶ Tsono winango pambuto inango muBzakunembedwamo adapereka umboni aciti:

“Kodi munthu ni yani, kuti
mumbamukumbukire?
Ayai mwana wa munthu,
kuti muneseke naye?

⁷ Imwe panthawe ing'ono m'damcepesa
kuposa anju,
tsono patsogolo pace mudam'pasa ukulu na mbiri.

⁸ Bzinthu bzentse mudabziikha pantsi
pa minyendo yace”^{*}.

^{††} 1:12 Mas 102:25-27 ^{‡‡} 1:13 Mas 110:1 ^{*} 2:8 Mas 8:4-6

Pakumpasa utongi bwa bzinthu bzentse, palibe comwe mudasiya kunja kwa utongibo. Tikanati kuwona kuti iye adapasidwa utongi bwa bzinthu bzentse. ⁹ Tsono ife tirikuwona Jezu. Panthawe ing'ono-ng'ono Iye adacepesedwa kuposa Anju, kuti mwa nkhombo za Mulungu Iye afere wanthu wentse. Tsapano ife tirikumuwona adapasidwa ukulu na mbiri ndipo na kulemekezedwa kwentse thangwe ra impfa yace.

¹⁰ Na tenepo, Mulungu omwe ni Mulengi wa bzentse ndipo bzentse bziri m'manja mwace, akhafuna kuti afikise wana azinji kumbuto ya ukulu bwace. Tsono bzikhafunika kukwanirisa mtsogoleri wawo wa cipulumuso kudzera mwa kubonera. ¹¹ Napo omwe anicenesa ngakhale omwe an'cenesedwa an'cokera kwa m'bodzi yekha. Ndipopo Jezu an'cita lini manyazi ya kuwacemera kuti abale. ¹² Iye adati:

“Nin'dzadziwisa dzina lanu
kwa abale wangu.
Pamkonkhano nin'dzakutumbizani”†.

¹³ Ndipombo:

“Mwa Mulungu nin'dzaikha
cikhulupiriro cangu”‡.

Iye alikulewa pomwe kuti:

“Ndiri pano Ine na wana
omwe Mulungu adandipasa”§.

¹⁴ Tsapano, na kuwona kuti wanawo ni wanthu wa nyama na mulopa, Iye adakhalambo bzibodzi-bodzi ninga iwo, kuti mwa impfa yace akunde ule omwe ana mphambvu za impfa, uku ni kulewa kuti Dyabu, ¹⁵ acitsudzula wale omwe pa moyo wentse akhacididwa anyagirinya thangwe ra kugopa kufa. ¹⁶ Nakuti bziri padeca kuti Iye an'thandiza lini anju, koma bziizukulu bza Abrahamu. ¹⁷ Na tenepo, bzikhafunika kuti Iye asanduke aciringana na abale wace pa bzentse, kuti akhale mkulu wa anyantsembe wa ntsisi ndipo wakukhulupirika pabasa la Mulungu, acicitisa kuti bzitazo bza mbumba bzirekereredwe. ¹⁸ Tsapano Jezu an'kwanisa kuthandiza wale omwe alikuyezedwa, nakuti Iyembo adayezedwa.

3

Jezu ni mkulu kuposa Mozeji

¹ Na tenepo, abale wakucena, omwe mudatambirambo kucemerredwa kucokera kudzulu, ikhani ndzeru zanu kuna Jezu, Mtumiki ndipo Mkulu wa anyantsembe wa cikhulupiriro comwe timbapupula. ² Iye akhali wakukhulupirika kwa ule omwe adamuikha pa basa limweri, tenepayu ninga Mozeji akhali wakukhulupirika munyumba ya Mulungu yentse. ³ Jezu adayesedwa wakuthemera mbiri ikulu kuposa Mozeji, bzibodzi-bodzi ninga wakumanga nyumba an'pasidwa mbiri kwene-kwene kuposa nyumbayo. ⁴ Nakuti nyumba yentse ni yakumangidwa na munthu, tsono Mulungu ndiye an'manga bzentse. ⁵ Mozeji pakukhala wabasa akhali wakukhulupirika munyumba ya Mulungu yentse, acimbapereka umboni wa bzomwe bzingadadzalewedwa kutsogoloko, ⁶ tsono Krixtu pakukhala Mwana akhali

† 2:12 Mas 22:22 ‡ 2:13 Iza 8:17 § 2:13 Iza 8:18

wakukhulupirika munyumba ya Mulungu. Ndipo nyumba imweyo ndife, penu ife tidakhala dzololo pa cikhulupiriro na cidikhiro comwe ife tirikubz-itumbiza naco.

M'cenjezo kwa kulamba kutawira

⁷ Tenepayu, ninga momwe ulikulewera Mzimu Wakucena kuti:

“Lero pomwe imwe munibva
fala la Mulungu,

⁸ lekani kuumisa mitima,
ninga bzidacitika pakusandukira Mulungu
panthawe ya kumuyeza mucidambo,

⁹ komwe makolo yanu
yadandiyeza,
yacindiikhira muyezo,
napo kuti mkati mwa magole makumi manai (40)
mukhadawona bzomwe ine ndidacita.

¹⁰ Ndipopo ndidadzakhala na ukali
kwa m'badwe umweule
ndipo ndidati: Mtima wawo
ulikusocera nthawe zentse,
ndipo iwo alibe kuzindikira
njira zangu.

¹¹ Tenepayu ndidalumbira muukali bwangu:
An'dzapita lini cipo
pambuto yangu yakupumira”*.

¹² Mpholeni abale, kuti paleke kuwoneka m'bodzi wa imwepo wa mtima wakuipa na wakusaya kutawira omwe ungakufunduseni pa Mulungu wamoyo. ¹³ Tsono ntsiku zentse limbisanani wina na mwandzace, m'kati mwa nthawe yomwe in'cemeredwa “lero”†, kuti paleke kuwoneka m'bodzi wa imwe aniumisidwa mtima na kunyengezedwa kwa utazi. ¹⁴ Nakuti takhala wa cipande ca Krixtu, pokha-pokha bzikakhala kuti cadidi ife tin'pitoriza kukhala dzololo mpaka kumalizira pacikhulupiriro comwe tikhanaco pakuyambirira. ¹⁵ Ndipopo bziri kulewedwa kuti:

“Lero pomwe imwe munibva
fala lace,
lekani kuumisa mitima,
ninga bzidacitika pakusandukira Mulungu”‡.

¹⁶ Mbani amwewa omwe adabva ndipo adamukira? Kodi ni amwe-wale lini wentse omwe Mozeji adacosa mudziko la Ejipito? ¹⁷ Mulungu akhadakalipira yani mkati mwa magole makumi manai (40)? Kodi ni amwewale lini omwe adataza, ndipo mitembo yawo idagwa mucidambo? ¹⁸ Ndipo Mulungu adalumbirira yani kuti an'dzapita lini mumbuto yace yakupumira? Kodi ni kwa wale lini omwe alibe kubvera? ¹⁹ Na tenepo, tawona kuti alibe kukwanisa kupita thangwe ra kusaya kukhulupirira.

4

Kupuma kwa mbumba ya Mulungu

* **3:11** Mas 95:7-11 † **3:13** Lero: Wonani mudutswa lacinomwe (7) na lacikhumi na cixanu (15).

‡ **3:15** Mas 4:7,; 95:7-8

¹ Cipiciro ca Mulungu ca kupita mumbuto yace yakupumira, cikalipo. Na tenepo, mucenjere kuti palibe na m'bodziyo wa imwe angataze kupita mwakupuma. ² Pakuti Mafala Yabwino yadapalidzidwambo kwa ife, ngakhale kwa iwo. Tsono mafalayo yomwe iwo adabva yalibe kuwaphatira basa, nakuti yalibe kuthandizidwa na cikhulupiriro ca wale omwe adayabva*. ³ Pakuti ife omwe tin'khulupirira ndife omwe tirikupita mwakupumiramo, ninga momwe Mulungu adalewa kuti:

“Tenepayu ndidalumbira muukali bwangu:
An'dzapita lini cipo
mumbuto yangu yakupumira”†.

Mulungu adalewa bzimwebzi ngakhale kuti mabasa yace yakhadamala kale panthawe ya cirengedwe ca dziko. ⁴ Nakuti bza ntsiku yacinomwe bzidanembedwa pambuto inango kuti: “Pantsiku yacinomwe Mulungu adapuma pa mabasa yentse yomwe adacita”‡. ⁵ Ndipo padutswa la m'mbuyomu palikulewa bzibodzi-bodzibzi kuti: “An'dzapita lini cipo mumbuto yangu yakupumira”.

⁶ Tenepoyo, asala anango kupita mwakupumira mule. Ndipo wale omwe adayamba kubva kupalidzidwa kwa mafala yabwino alibe kupita, thangwe ra kusaya kubvera. ⁷ Na tenepo, Mulungu alikukhazikisa pomwe ntsiku inango, yakucemerredwa kuti “lero”. Patapita magole mazinji, Mulungu adalewa bza ntsiku imweyi kudzera mwa Davi, malingana na bzomwe bzalewedwa kale kuti:

“Pomwe imwe lero munibva
fala lace,
lekani kuumisa mitima”.

⁸ Nakuti, bzingadakhala kuti Jozuwe adawapasa kupuma, patsogolo pace Mulungu angadalewa lini bza ntsiku inango. ⁹ Tenepoyo, kuna mbumba ya Mulungu kwasala pomwe kupuma ninga bzidacita Mulungu pa ntsiku ya malinkhuma. ¹⁰ Nakuti wentse ule omwe an'pita mumbuto yakupumira ya Mulungu, ambapumambo pa mabasa yace, ninga Mulungu adapuma pa mabasa yace. ¹¹ Na tenepo, mbatibziumirize kuti tipite mwakupumiramo, kuti paleke kuwoneka omwe an'dzagwa, mwakulingana na kusaya kubvera kule.

¹² Nakuti fala la Mulungu ni lamoyo ndipo lamphambvu, ni lakuthwa kuposa cisenga ciri-centse cakuceka kwentse-kwentse. Iro limbapita mpaka kukagawa moyo na mtima, mwakuphatana mabondo na muwongola, ndipo limbatonga kukumbuka na bzakulinga bza mum'tima. ¹³ Pa bzakulengedwa bzentse, palibe comwe cidabisika pamaso pa Mulungu. Bzentse bziri padeca ndipo bziciwoneka pamaso pa Ule omwe tin'dzamufotokozerwa bzentse bzomwe tidacita.

Jeju, Mkulu wa anyantsembe

¹⁴ Bzirikuwoneka kuti tina mkulu wa anyantsembe wakuposa omwe adapita kudzulu, Jeju, Mwana wa Mulungu. Na tenepo, mbatiphatisise na kulimbika cikhulupiriro comwe timbapupula, ¹⁵ nakuti tiribe mkulu wa anyantsembe omwe angaleke kubva ntsisi na kuwofoka kwathu. Iye adapita pa kuyezedwa kwa mtundu uli-wentse ninga ife, tsono alibe kutaza. ¹⁶ Na

* **4:2** Ayai nakuti alibe kukhulupirira ninga omwe adayabvera. † **4:3** Mas 95:11. Napombo mu dutswa la cixanu (5). ‡ **4:4** Jen 2:2

tenepo, mbatifendere mwakusaya mantha pafupi na mpando wa nkhombo, kuti tibveredwe ntsisi ticigumana na nkhombo zomwe zingatithandize panthawe yakufunika.

5

¹ Mkulu wa anyantsembe ali-yentse ambasankhulidwa pakati pa wanthu, ndipo adaikhidwa kuti akhale wakutawirira wanthu pa bzinthu bza Mulungu ndipo kuti apereke bzakupereka na ntsembe thangwe ra bzitazo.

² Iye ambakwanisa kubvera ntsisi wale omwe an'dziwa lini acimbasocera, nakuti iye caiye anakombo kuwofoka kuzinji. ³ Ndipopo iye bzin'funika kuti apereke ntsembe thangwe ra kutaza kwace, napombo kutaza kwa mbumba.

⁴ Palibe omwe angakhale na utumbe bwa kukhala mkulu wa anyantsembe mwa iye yekha, tsono bzin'funika kucemerredwa na Mulungu, ninga bzidacitika kwa Aloni. ⁵ Bzibodzi-bodzibzo, Krixtu alibe kubzipasa yekha ukulu bwakukhala mkulu wa anyantsembe, tsono Mulungu ndiye adamuza kuti:

“Iwe ndiwe Mwana wangu.
Ine lero ndakubereka”*.

⁶ Ndipo pambuto inango muBzakunembedwamo palikulewa kuti:

“Iwepo ndiwe mkulu wa anyantsembe wakusaya kumala,
malingana na bzomwe bzidacitika
kuna Melikizedeki”†.

⁷ Jezu panthawe yomwe akhali padziko, adacita mipembo na kukumbira mwakukuwa acimbacoka misozi kuna Mulungu omwe angadam'pulumusa pa impfa. Ndipo bzidatawiridwa thangwe ra kubzicepesa kwace. ⁸ Napo akhali Mwana wa Mulungu, Iye adapfundza kubvera kucokera pabzinthu bzomwe adatsautsidwa nabzo. ⁹ Tsono atakhala wakukwana, adasanduka ntsantsa ya cipulumuso cakusaya kumala kwa wentse omwe anim'bvera. ¹⁰ Ndipo adaikhidwa na Mulungu kuti akhale mkulu wa anyantsembe, malingana na bzomwe bzidacitika kuna Melikizedeki.

Mcenjezo kuti aleke kusiya cikhulupiriro cawo

¹¹ Pankhani imweyi, tina bzinji bzakulewa, bzinthu bzakunesa kufofokoza, thangwe iwepo mudakhala wakuuma msolo. ¹² Nthawe yapitayi ni ikulu yakuti iwepo mungadakhala kale amisiri, tsono mun'funa munthu kuti akupfundziseni papsa cipfundziso cakuyamba ca Mafala ya Mulungu. Mulikufuna mkaka, sikuti cakudya cakulimba! ¹³ Omwe animwa mkaka akali mwana, akanati kubvesesa cipfundziso cakulewa bza cirungamo. ¹⁴ Tsono cakudya cakulimba ni ca akulu, omwe pakuphata basa nthawe zentse, ambakhala wakukwanisa kudziwa kusiyana pakati pa cabwino na cakuipa.

6

¹ Na tenepo, mbatireke kukhala pa cipfundziso cakuyamba cakulewa bza Krixtu, tsono tipitirize kukula, mwakusaya kubwerezera pomwe bzipfundziso bziri ninga alisese bzomwe ni ibzi: Kukhumbula na mabasa yomwe yaniyendesa kuimpfa,* cikhulupiriro kuna Mulungu, ² bzipfundziso bza

* **5:5** Mas 2:7 † **5:6** Mas 110:4 * **6:1** Mabasa yomwe yaniyendesa kuimpfa: Ayai miyambo yakusaya basa.

ubatizo, kuikhidwa manja, kumuka kwa wakufa, ndipo na kutongedwa kwa kumalizira. ³Tenepoyo tin'dzabzicita, Mulungu akafuna.

⁴Wale wakuti adabvunikiridwa acitambira mphatso ya kudzulu, acicita mbali ya Mzimu Wakucena ninga anango, ⁵acidziwa ubwino bwa fala la Mulungu ndipo na mphambvu za nthawe yomwe iri kubwera, ⁶akasiya cikhulupiriro, bzin'kwanisika lini kuti abwezedwe kukakhumbula pomwe, nakuti iwo alikukhomerera papsa Mwana wa Mulungu, acimbacitisa kuti anyozedwe padeca.

⁷Pakuti mataka yomwe yambatambira mbvula kawiri-kawiri yacipasa bzakubvuna bzizinji kwa wale omwe aniyarima, ni yakudalisidwa na Mulungu. ⁸Tsono mataka yomwe yanimeresa minga na usva bwa sangasanga, ni yakusaya basa ndipo yali pafupi kutembereredwa. Kumalizira kwace ni kutenthedwa na moto.

⁹Abale wakufunidwa, napo ticirewa tenepayu, cadidi tin'dziwa kuti kucipande canu munabzo bzabwino, bzinthu bza cipulumuso. ¹⁰Cadidi Mulungu ni wakulungama. Na tenepo, Iye an'dzayebwa lini basa lanu na lufoi lomwe imwe mudawonesa kwa Iye, nakuti mudathandiza wakucena ndipo mulikupitiriza kuwathandiza. ¹¹Tirikufunisisa kuti m'bodzi na m'bodzi wa imwepo apitirize kulatiza kulimbika mpaka kumaliza, kuti mukhale na citsimikizo centse ca cidikhiro. ¹²Mwakuti imwepo muleke kukhala atofu, tsono mutewezere wale omwe kudzera mwa cikhulupiriro na kupirira an'tambira utaka bwakupiciridwa.

Cadidi ca cipiciro ca Mulungu

¹³Pomwe Mulungu adacita cipiciro kuna Abrahamu, pakhalibe mkulu wakuposa Iye wakuti angadaguma dzina pakulumbira, tsono adalumbira mwa Iye yekha, ¹⁴aciti: “Cadidi-retu, nin'dzakudalisa ndipo nin'dzawandisa bzizukulu bzako”†. ¹⁵Ndipo bzidacitika tenepoyo, Abrahamu atadikhira mwakuderekha adadzatambira comwe adapiciridwa.

¹⁶Wanthu ambalumbira na winango omwe ni mkulu kuposa iye, ndipo lumbirolo limbatsimikiza bzomwe bzalewedwa, limbamalizisa makani yentse. ¹⁷Ndipopo Mulungu, pomwe akhafuna kuwonesa padeca kuna wakudzatambira cipiciro kuti cakulinga cace cin'cinja lini, adawatsimikiza cipiciroco na lumbiro. ¹⁸Tenepoyo, pana bzinthu bziwiri bzomwe ni bzakusaya kucinja, ndipo bzin'kwanisika lini kuti Mulungu aname. Na tenepo, tikhale wakulimbikisidwa kwene-kwene, ife omwe tidathawira mwa Iye kuti titenge mbali ya cidikhiro comwe tidapasidwa. ¹⁹Tina cidikhiro cimweci ninga ndangula ya bote yomwe ni moyo wathu, cakukhazikika ndipo cakulimba, comwe cimbapita pambuto yakucena ya m'kati, kumbuyo kwa nguwo‡ yakugwatisira M'nyumba ya Mulungu kudzulu, ²⁰komwe Jezu omwe adatitomera adapita kuti atithandize, acisanduka mkulu wa anyantsembe kwakuyenda-na-kuyenda ninga bzidacitika kuna Melikizedeki.

7

Nyantsembe Melikizedeki

¹Melikizedeki umweyu, mambo wa kuSalemu ndipo nyantsembe wa Mulungu Wakudzulu-dzulu, adacoka acikagumana na Abrahamu, pomwe Abrahamuyo akhabwerera kucokera kunkhondo atakunda azimambo, ndipo Melikizedeki adam'dalisa. ²Ndipo Abrahamu adapereka cakhumi ca bzentse bzomwe iye adatenga kunkhondo.* Cakuyamba, dzina la Me-

† 6:14 Jen 22:17 ‡ 6:19 Lev 16:2 * 7:2 Jen 14:17-20

likizedekiyo linirewa kuti: “Mambo wa cirungamo”, kaciwiri, “Mambo wa kuSalem” bzinirewa kuti: “Mambo wa Mtendere”. ³ Bza baba wace, ayai mai wace, napo makolo yace, palibe ciri-centse cidanembedwa. Bzibodzi-bodzimbo bza kubadwa kwace na impfa yace. Iye ni wakulingana na Mwana wa Mulungu, nakuti alikupitiriza kukhala nyantsembe wa kuyenda-na-kuyenda.

⁴ Kumbukirani tsapano kuti ukulu bwa Melekizideki bukhali tani, mwakuti kholo lathu Abrahamu adam'pasa cakhumi ca bzomwe adatenga kunkhondo! ⁵ Mtemo umbalewa kuti anyantsembe omwe akhali wa dzindza la Levi atambire cakhumi kuna mbumba. Ni kulewa kuti iwo atambire kwa abale wace, napo abalewo acikhalambo wa dzindza la Abrahamu. ⁶ Melekizedeki akhali lini wa dzindza la Levi. Tsono adatambira cakhumi ca Abrahamu, ndipo adam'dalisa ule omwe akhadatambira kale cipiciro ca Mulungu. ⁷ Mwakusaya kupenukira, m'ng'ono ambadalisidwa na mkulu. ⁸ Kulewa bza anyantsembe, omwe an'tambira cakhumi ni wanthu omwe ambafa. Tsono kulewa bza Melikizedeki, ni ule omwe anilewedwa kuti ana moyo. ⁹ Ndipo pomwe Abrahamu adapereka cakhumi, Levi omwe dzindza lace lirikutambira bzakhumi, adaperekambo cakhumico kudzera mwa Abrahamu, ¹⁰ nakuti, pomwe Melikizedeki adagumana na Abrahamu, Levi akhanati kubadwa.

Jezu ali ninga Melikizedeki

¹¹ Mtemo omwe mbumba idatambira, udacokera kwa unyantsembe bwa Levi. Bzingadakhala kuti bzidakwanisika kulungamisidwa kudzera unyantsembebo, thangwe ranyi pangadafunika nyantsembe winango ninga Melikizedeki wakusiyana na Aloni?† ¹² Pakuti pakakhala kucinja kwa unyantsembe, bzin'funika kuti pawoneke kucinja kwa Mtemo. ¹³ Nakuti Jezu omwe alikulewedwa bzimwebzi akhali wa dzindza linango, lomwe palibe adaphata basa paguwa. ¹⁴ Nakuti ni bzakudziwika kuti Mbuya wathu ni wa dzindza la Juda, dzindza lomwe Mozeji alibe kulewa bza unyantsembe. ¹⁵ Bzomwe tamala kulewa bzin'khala bza padeca pomwe aniwoneka nyantsembe winango wakulinganizidwa na Melekizideki. ¹⁶ Umweyo ni Jezu omwe adasanduka nyantsembe, mwakusaya kuteweza mitemo ya dzindza, tsono malingana na mphambvu za moyo wakusaya kumala. ¹⁷ Nakuti bzidanembedwa kuti:

“Iwe ndiwe nyantsembe kwakusaya kumala,
malinge na bzomwe bzidacitika
na Melikizedeki”‡.

¹⁸ Tenepoyo mitemo yakale idasiyidwa, thangwe ikhalibe mphambvu ndipo ikhalibe basa, ¹⁹ nakuti Mtemo ukhakwanisa lini kulungamisa munthu. Tsono pambuto yace padaikhidwa cidikhiro cakuposa, comwe cidatifendeza pafupi na Mulungu.

²⁰ Ndipo bzimwebzo bziribe kucitika mwakusaya lumbiro! Anango adakhala anyantsembe mwakusaya lumbiro liri-rentse, ²¹ tsono Jezu adakhala nyantsembe mwa lumbiro, pomwe Mulungu adamuza kuti:

“Mbuya adalumbira
ndipo an'dzacinja lini mafala yace yakuti:

† **7:11** Levi akhali kholo la Aloni, tsono Aloni ndiye adakhala nyantsembe wakuyamba. Unyantsembe bwa Aloni bukhali bwakuteweza Mtemo, tsono Melikezideki akhali lini wa dzindza lawo, ndipo unyantsembe bwace bukhali lini bwakuteweza Mtemo. ‡ **7:17** Mas 110:4, Napombo mudutswa 21.

‘Iwe ndiwe nyantsembe
wakusaya kumala’ ”.

²² Ndipopo-letu, Jezu adakhala citsimikizo ca cipangano cakuposa.

²³ Kusiyana kunango ni kwakuti anyantsembe wale akhali azinji, thangwe impfa imbawapingiza kuti apitirize na mabasa yawo. ²⁴ Tsono Jezu, pakuwona kuti ana moyo wakusaya kumala, unyantsembe bwace ni bwakusaya kumala. ²⁵ Na tenepo, Iye an'kwanisa kupulumusa kwakukhaliratu wale omwe kudzera mwa Iye ambafendera kuna Mulungu, pakuti ana moyo nthawe zentse kuti ambawacitire mpembo.

²⁶ Bzikhafunika kuti tikhale na mkulu wa anyantsembe ninga umweyu: Wakucena, wakusaya thangwe ayai citazo, wakupambulidwa kwa atazi na kukuzidwa kuposa bzentse bzakudzulu. ²⁷ Mwakusiyana na akulu wa anyantsembe anango, kwa Iye bzin'funika lini kupereka ntsembe ntsiku zentse, cakuyamba kwa bzitazo bzace, kaciwiri kwa bzitazo bza mbumba yace. Tsono Iye adabzicita kabodzi-na-kabodzi, pomwe adabzipereka Iye yekha. ²⁸ Thangwe Mtemo uniikha ninga akulu wa anyantsembe amuna omwe ni wakuwofoka. Tsono lumbiro lomwe lidabwera m'mbuyo mwa Mtemo, lidaikha Mwana wakukwana wakuyenda-na-kuyenda kuti akhale m'kulu wa anyantsembe.

8

Jezu, mkulu wa anyantsembe wathu

¹ Cakufunika-letu ca bzomwe tirikulewa, ni cakuti tina mkulu wa anyantsembe umweyu, omwe adakhala kuboko ladidi pampando wa umambo wa Mulungu Wamphambvu-zentse kudzulu, ² ndipo ambatumikira pambuto yakucena, pacikumbi ca mapembo caico comwe Mbuya adamanga, sikuti munthu.

³ Mkulu wa anyantsembe wentse ambaikhidwa kuti akapereke bza-kupereka na ntsembe, na tenepo bzikhafunika kuti Mkulu wathu wa anyantsembe akhalembo na cinthu cakupereka. ⁴ Iye angadati ali pantsi pano, angadakhala lini mkulu wa anyantsembe, nakuti alipo kale omwe ambapereka bzakupereka bzakunembedwa na Mtemo. ⁵ Basa lomwe iwo ambaphata liri ninga cifanikizo ndipo cithundzi-thundzi ca basa lomwe liri kudzulu. Bzibodzi-bodzibzi bzidacitikambo kuna Mozeji, pomwe akhafuna kumanga cikumbi ca mapembo, adadziwisidwa kuti: “Khala na cheru kuti ucite bzentse mwakulinganiza na bzomwe udawonesedwa paphiri”*.

⁶ Tsapano, basa lomwe Jezu adatambira ni likulu kuposa lawo, tenepayu ninga cipangano comwe Iye ni Mkhala-pakati ni cikulu kuposa cakale, nakuti cimweci cidakhazikidwa pa bzipiciro bzakuposa.

⁷ Nakuti cipangano cakale cingadakhala cakukwana, bzingadafunika lini kucita cinango. ⁸ Tsono Mulungu atawona kuti mbumba ina mulandu adati:

“Ntsiku zirikubwera, alikulewa Mbuya,
pomwe nin'dzacita cipangano cipsa
na mbumba ya Ijirayeriyi
na mbumba ya Juda.

⁹ Cin'dzakhala lini ninga cipangano
comwe ndidacita na makolo yanu,
pomwe ndidawatenga na boko

* 8:5 Eks 25:40

kuti ndiwacose kuIjipito.
 Nakuti iwo
 alibe kupitiriza kukhala wakukhulupirika
 pa cipangano cangu,
 ndipo Ine ndidafundukira kuna iwo”,
 alikulewa Mbuya.
 10 “Cimweci ni cipangano comwe nin'dzacita
 na mbumba ya Ijirayeri
 zatapita ntsiku zimwezo”,
 alikulewa Mbuya.
 “Nin'dzaikha mitemo yangu
 mundzeru zawo
 ndipo nin'dzainemba
 m'mitima mwawo.
 Nin'dzakhala Mulungu wawo,
 ndipo iwo an'dzakhala mbumba yangu.
 11 Palibe omwe an'dzapfundzisa
 mwandzace
 ngakhale m'bale wace, aciti:
 ‘Dziwa Mbuya’.
 Thangwe wentsenewo
 an'dzandidziwa,
 kuyambira mung'ono mpaka mkulu.
 12 Thangwe Ine nin'dzawalekerera
 bzakuipa bzawo,
 ndipo nin'dzakumbukira lini pomwe
 bzitazo bzawo”†.

13 Pakucemera cipangano cimweci kuti “cipsa”, Iye adalewa kuti comwe cidayamba ciribe basa. Ndipo comwe ciribe basa cicikhala cakale ciri pafupi kumala.

9

Bza kutumbiza kwa kale

1 Cipangano cakuyamba cikhana mitemo ya mpembo ndipombo na mbuto yakucena pantsi pano. 2 Cidamangidwa cikumbi ca mapembo cibodzi. Kutsogolo kwacene, kukhacemerredwa Mbuto Yakucena, ndiko kukhana cakukhazikira bziphani-phani, tsantsali na pau zakuperekedwa kuna Mulungu. 3 Pambuyo pa nguwo yaciwiri yakugwatisira mucikumbi pakhana mbuto ikhacemerredwa Mbuto Yakucena Kuposa, 4 komwe kukhana guwa la oro lakutenthera ntsembe yakununchira na kaxa la cipangano, lakupalangiridwa oro mwathunthu. M'kaxamo mukhana mtsuko wa oro omwe ukhana cakudya cakucemerredwa mana*, mpsimbo ya Aloni yomwe idaphukira, na minyala yakunyalala yakunembedwa cipangano. 5 Padzaulu pa kaxa pakhana makerubi yakulatiza ukulu bwa Mulungu, yomwe mthundzi wayene ukhampsinkha cakugwanankhirira ca kaxa†. Tsono bzinthu bzimwebzi tsapano lino tingabzifotokoze lini mwandondomeko.

6 Bzentsenebzo bzatamala kukondzedwa, anyantsembe akhapita ntsiku na ntsiku muMbuto Yakucena mucikumbi ca mpembo, kuti akaphate basa lawo. 7 Tsono mkulu wa anyantsembe yekha ndiye akhapita kabodzi kokha

† 8:12 Jer 31:31-34 * 9:4 Eks 16:31 † 9:5 Cakugwanankhirira ayai mbuto ya kulekereredwa bzitazo. Makerubi ni anju zomwe zikhampsinkha cakugwanankhirira na maphaphidwe yazene.

pa gole muMbuto Yakucena Kuposa, ndipo akhaleka lini kubweresa mulopa wa ntsembe, omwe akhapereka thangwe ra iye yekha na thangwe ra bzitazo bзомwe mbumba ikhadacita mwakusaya kudziwa. ⁸ Na mitemo imweyi Mzimu Wakucena ukhadziwisa kuti njira yakupita muMbuto Yakucena Kuposa ikhanati kuwonesedwa, pakuti cikumbi ca mpembo cakuyamba cikhalipo. ⁹ Bzimwebzi ni ciratizo ca ntsiku zathu zino, bzimbalatiza kuti bzakupereka na ntsembe bzingadakwanisa lini kucenesa kwathunthu mtima wa wakupemba. ¹⁰ Bzakupereka bzimwebzo na ntsembe bzikhalewa bza bzakudya, bzakumwa na misinda yakusiyana-siyana ya kubzicenesa na madzi basi. Mitemo imweyi ikhali ya thupi, ndipo idaikhidwa mpaka nthawe ya kudzakondza papsa bzentse.

Mulopa wa Krixtu

¹¹ Pomwe Krixtu adabwera ninga mkulu wa anyantsembe wa bzinthu bzabwino bзомwe bziripo tsapano lino, Iye adapita mucikumbi ca mpembo cikulu ndipo cakukwana kuposa, comwe ciribe kumangidwa na munthu, ndiko kulewa kuti ni ca pantsi pano lini. ¹² Pomwe Krixtu adapita kabodzi kokha basi m'Mbuto Yakucena Kuposa, alibe kupita na mulopa wa atonde na tumikono. Tsono adapita na mulopa wace caiwo, ndipo adakwanisa kutirombola kwakuyenda-na-kuyenda. ¹³ Mulopa wa atonde na mikono na dotha la ng'ombe phandauzi, bzimwawaziridwa wale omwe ni wakusvipa pamwambo bziciwacenesa, mwakuti bzinisandusa thupi lawo kukhala lakucena. ¹⁴ Ndiye tani kuna mulopa wa Krixtu ungapose lini bzimwebzi? Iye adabzipereka mwakusaya thangwe kuna Mulungu mwa Mzimu wakusaya kumala. Mulopawo un'dzacenesa mitima yathu pamabasa yomwe yaniyendesa kuimpfa, kuti titumikire Mulungu wamoyo!

¹⁵ Na thangwe limweri, Krixtu ni Mkhala-pakati wa cipangano cipsa kuti wale omwe adacemerredwa atambire cipiciro ca utaka bwakusaya kumala, pakuti Iye adafa ninga mulomboli wa bzitazo bzakucitika mucipangano cakuyamba.

¹⁶ Pakakhala kuti munthu adanemba tsamba la kusiyira winango utaka‡, bzin'funika kutsimikizidwa impfa ya omwe adanembayo. ¹⁷ Pakuti tsamba lakunembalo lin'khala na mphambvu pokha-pokha wakulinembayo akafa, nakuti iye akana moyo liribe mphambvu cipo. ¹⁸ Ndipopo, ngakhale cipangano cakuyamba ciribe kucitika mwakusaya mulopa. ¹⁹ Pomwe Mozeji adamala kudziwisa mbumba malangizo yentse ya Mtemo, adatenga mulopa wa tumikono na atonde, napombo madzi, ukuse bufuira na katsambvu ka muti wa hisopo, ndipo adawazira bukhulo la Mtemo na mbumba yentse, aciti: ²⁰ “Uyu ni mulopa wa cipangano comwe Mulungu adakuuzani kuti imwepo mum'bvere”§. ²¹ Bzibodzi-bodzimbo, adawazira mulopa pa cikumbi ca mapembo na bзомbo bzentse bzakuphatisira basa m'misinda yawo. ²² Ni cadidi, malingana na Mtemo, pafupi-fupi bzinthu bzentse ni bzakucenesedwa na mulopa, ndipo mwakusaya kutaika mulopa palibe kulekereredwa.

Ntsembe ya Krixtu imbacosa bzitazo

²³ Tsapano, bzikhafunika kuti bzinthu bzakulingana na bзомwe bziri kudzulu bzikhale bzakucenesedwa na ntsembe zalewedwazi, tsono bzinthu caibzo bza kudzulu bzin'funa ntsembe zinango zakuposa. ²⁴ Pakuti Krixtu alibe kupita muMbuto Yakucena yakumangidwa na wanthu, yomwe ni cithundzi-thundzi ca Mbuto caiyo. Tsono Iye adapita cadidi kudzulu, kuti

‡ 9:16 MuciPutikizi ni “testamento”. § 9:20 Eks 24:8

tsapano akakhale muimiriri wathu pamaso pa Mulungu. ²⁵ Sikuti apite kazinji kentse, ninga momwe akhacita mkulu wa anyantsembe, omwe ambapita magole yentse muMbuto Yakucena Kuposa, na mulopa omwe ni wace lini^{**}. ²⁶ Bzingadakhala ni tenepoyo, bzikhafunika kuti Krixtu abonere kazinji kentse kuyambira kulengedwa kwa dziko. Tsono Iye adawoneka kabodzi kokha pomwe nthawe yakumalizira ikhafendera, kuti acose citazo kudzera mwa kubzipereka Iye yekha ninga ntsembe. ²⁷ Bzibodzi-bodzimbo ninga munthu wentse ambafa kabodzi kokha ndipo patsogolo pace atongedwe, ²⁸ ni tenepoyombo Krixtu adaperekedwa ninga ntsembe kabodzi kokha, kuti acose bzitazo bza azinji. Ndipo an'dzawonekera kaciwiri, sikuti kudzacosa citazo, tsono kuti adzabwerese cipulumuso kwa omwe alikumudikhira.

10

Krixtu ni ntsembe yakukhalilatu

¹ Mtemo una cithundzi-thundzi ca bzabwino bzomwe bzin'dzabwera, tsono ulibe bzabwino bzacaibzo. Ndipopo umbakwanisa lini kuwakhalisa wakukwana wale omwe ambafendera kuna Mulungu kuti amupembe, napo acimbabwerezera ntsembe zibodzi-bodzizo gole na gole. ² Ungadakwanisa bzimwebzo, ntsembezo zingadalekezedwa lini kuperekedwa? Nakuti waku-tumbiza, angadakhala kuti adacenesedwa mwakukhaliratu, angadaneseka lini pomwe mum'tima thangwe ra bzitazo bzawo. ³ Tsono, ntsembe zimwezi ni cikumbuso ca bzitazo pa magole yentse, ⁴ nakuti bzin'kwanisika lini kuti mulopa wa mikono na atonde ucose bzitazo.

⁵ Ndipopo, Krixtu pomwe adabwera padziko, adati:

“Ntsembe na cakupereka
mulibe kubzifuna,
tsono thupi mudandikondzera.

⁶ Ntsembe zakutentha na bzakupereka
thangwe ra bzitazo
mulibe kukomedwa nabzo.

⁷ Tsono Ine ndidati:
‘Ndiri pano,
muliyu la Mtemo bzidanembedwa
cipande ca Ine.

Ndabwera kudzacita kufuna kwanu, imwe Mulungu’ ”.*

⁸ Pakuyamba Iye adati: “Ntsembe, bzakupereka, ntsembe zakutentha na bzakupereka thangwe ra bzitazo mulibe kubzifuna, ngakhale kukomedwa nazo” (Ntsembezo zikhaperekedwa malinge na Mtemo). ⁹ Ndipo adalewa pomwe kuti: “Ndiri pano. Ndabwera kudzacita kufuna kwanu”. Iye adamalisa cakuyamba kuti apase mphambvu caciwiri. ¹⁰ Na thangwe ra cifuniro cimweci tidacenesedwa, kudzera mwa ntsembe ya thupi ra Jezu Krixtu, adaperekedwa kabodzi kokha.

¹¹ Ntsiku na ntsiku, anyantsembe wentse ambawonekera acicita mabasa yawo kuna Mulungu. Kubwerezera na kubwerezera ambapereka ntsembe zibodzi-bodzizo, zakuti zin'kwanisa lini kucosa bzitazo cipo. ¹² Tsono, pomwe Jezu adamaliza kupereka kwakukhaliratu ntsembe ibodzi yokha thangwe ra bzitazo, adakakhala kuboko ladidi la Mulungu. ¹³ Kuyambira pamwepo kuyenda kutsogolo, Iye alikudikhira mpaka

** 9:25 Mulopa omwe ni wace lini: Ni mulopa wa bzinyama. * 10:7 Mas 40:6-8

anyamadulanthaka wace aikhidwe pantsi ninga bzakupondera minyendo yace. ¹⁴ Thangwe, kudzera mwa ntsembe ibodzi yokha, Iye adakhalisa wakukwana kwakukhaliratu omwe alikucenesedwa.

¹⁵ Mzimu Wakucena umbaticitira umboni bwa nkhani imweyi. Cakuyamba iwo udati:

¹⁶ “Mbuya alikulewa kuti
 ici ni cipangano comwe nin'dzacita na iwo,
 zikadzapita ntsiku zimwezire.
 Nin'dzaikha mitemo yangu
 m'mitima mwawo,
 ndipo nin'dzainemba
 mundzeru zawo”†,

¹⁷ Ndipo udathimizira uciti:

“Bzitazo bzawo
 na kuphonya,
 nin'dzabzikumbukira lini pomwe”‡.

¹⁸ Ndipo bzitazo bzingalekereredwa, bzin'funika lini pomwe kupereka ntsembe thangwe la bzitazobzo.

Kukhulupirira mwakupirira

¹⁹ Na tenepo abale, tina cikhulupiriro cathunthu ca kudzapita m'Mbuto Yakucena Kwene-kwene thangwe ra mulopa wa Jezu, ²⁰ mwa njira ipsa ndipo yamoyo yomwe Iye adatifungulira yakupita na panguwo yakugawa ire, yomwe ni thupi lace. ²¹ Tsapano, tina nyantsembe mkulu wakunyang'anira nyumba ya Mulungu. ²² Na tenepo, mbatiyendeni kuna Mulungu na mtima wa cadidi ndipo na kukhulupirira kwathunthu, ticikhala na mitima yakucenesedwa kwa ndzeru zakuipa, ndipo mathupi yanthu yacikhala yakutsukidwa na madzi yakucena. ²³ Mbatiphate mwakulimbika cidikhiro ca cikhulupiriro comwe timbapupula, pakuti Mulungu omwe adatipicirira ni wakukhulupirika. ²⁴ Ndipo tikumbukirane wina na mwandzace kuti tingalimbisane tani kuti tikhale na lufoi na mabasa yabwino. ²⁵ Mbatireke kusaya kutsonkhana, mwacizolowezi ninga momwe ambacita anango, tsono mbatinyang'ane kulimbikisana wina na mwandzace, maka-maka pomwe muniwona kuti Ntsiku ya Mbuya irikufendera.

²⁶ Tikapitiriza kutaza utowa tatatambira kudziwa kwa cadidi, pacalibe pomwe ntsembe yakuperekerera bzitazo. ²⁷ Candosala cokha ni kudikhira mwa mantha kutongedwa ndipo na moto wakugosva, omwe un'dzamala anyamadulanthaka wa Mulungu. ²⁸ Ule omwe akhachola Mtemo wa Mozeji akhafa mwakusaya kubveredwa ntsisi mwakubva mboni ziwiri ayai zitatatu. ²⁹ Kumbukanimo imwepo, kodi ni nyathwa yakugosva tani yomwe idathemera kupasidwa ule omwe adanyoza Mwana wa Mulungu, adayesa wakusaya basa mulopa wa cipangano omwe iye adacenesedwa nawo, ndipo adatukwana Mzimu wa nkhombo? ³⁰ Pakuti timbamudziwa Ule omwe adati: “Ine ndine wakupasa nyathwa, Ine nin'dzabwezera”§, ndipo adalewa pomwe kuti: “Mbuya an'dzatonga mbumba yace”**. ³¹ Cinthu cakugosva ni kugwera m'manja mwa Mulungu wamoyo!

† 10:16 Jer 31:33 ‡ 10:17 Jer 31:34 § 10:30 Deu 32:35 ** 10:30 Deu 32:36; Mas 135:14

³² Kumbukirani ntsiku zakuyamba, pomwe imwe mudabvunikiriwa, pomwe mudapirira pankhondo ikulu na kubonera kwene-kwene. ³³ Nthawe zinango imwepo mukhatukanidwa na kucitidwa bzakuipa pamaso pa wanthu. Ndipo nthawe zinango mukhabziyesa ninga wakubonera pabodzi na wale omwe akhaboneresedwa tenepoyo. ³⁴ Imwepo mukhabvutika pabodzi na omwe akhali m'kawoko ndipo mudabvuma mwakukondwera kutengeredwa bzinthu bzanu, nakuti mukhadziwa kuti mukhana bzinthu bzakuposa ndipo bzakusaya kumala.

³⁵ Na tenepo, lekani kusiya kulimbikira komwe munako, thangwe kulimbikirako kun'dzabweresa phindu likulu. ³⁶ Bzin'funika kuti imwepo mupirire, mwakuti mwatacita cifuniro ca Mulungu, mudzatambire bzomwe Iye adapicira. ³⁷ Nakuti, yandosala nthawe pang'ono,

“Ule omwe alikubwera an'dzabwera,
ndipo an'dzacedwa lini.

³⁸ Wakulungama wangu††
an'dzakhala na moyo thangwe ra cikhulupiriro cace.
Tsono akadzabwerera m'mbuyo,
nin'dzakomedwa lini naye”‡‡.

³⁹ Tsono ife, ndife rini wale omwe ambabwerera m'mbuyo acidzongedwa, koma ife tin'khulupirira ticipulumusidwa.

11

Bza cikhulupiriro

¹ Cikhulupiriro ni citsimikizo ca bzomwe tirikudikhira, ndipo ni ciratizo ca bzinthu bzomwe tirikuwona lini. ² Nakuti kudzera mwa cikhulupiriroco, wanthu wakale adatambira umboni kuna Mulungu bwakuti adamkondw-
eresesa.

³ Mwa cikhulupiriro timbadziwa kuti bzentse bzomwe bzipo bzi-
dalengedwa na fala la Mulungu, mwakuti bzinthu bziniwonekabzi bzida-
cokera kwa bzinthu bzomwe bziniwoneka lini.

⁴ Kudzera mwa cikhulupiriro, Aberi adapereka kwa Mulungu cakupereka kuposa ca Kaini. Kudzera mwa cikhulupiriro, iye adaperekeredwa umboni na Mulungu kuti ni wakulungama, pomwe Mulungu adabvuma kutambira bzakupereka bzace. Napo adafa, tsono kudzera mwa cikhulupiriroco akadalewa-lewa* na lero.

⁵ Kudzera mwa cikhulupiriro, Enoki adatengedwa kuyenda kudzulu, kuti aleke kuwona impfa. “Ndipo alibe kuwoneka pomwe, thangwe Mulungu akhadamutenga”†, pakuti akanati kutengedwa akhadatambira umboni bwakuti akhadakondweresesa Mulungu. ⁶ Pakasaya cikhulupiriro bzin'kwanisika lini kukondweresesa Mulungu, nakuti omwe an'fendera kuna Iye, bzin'funika kutawira kuti Iye alipo ndipo ambapereka mabaibai kuna omwe animunyang'ana.

⁷ Kudzera mwa cikhulupiriro, pomwe Nowa adadziwisidwa bza bzinthu bzomwe bzikhanati kuwoneka, adakondza arka‡ mwakubvera Mulungu, kuti apulumuse banja lace. Kudzera mwa cikhulupiriro, iye adapasa mulandu dziko ndipo adasanduka nyautaka wa cirungamo comwe cin'dzera mucikhulupiriro.

†† **10:38** Wakulungama wangu: Bzakunembedwa na manja bzakale bzinjinji bzidanemba kuti: “Wakulungama” basi. ‡‡ **10:38** Aba 2:3, 4, malingana na Septuaginta. * **11:4** Jen 4:3-10 † **11:5** Jen 5:24 ‡ **11:7** Jen 6:13-22

⁸ Kudzera mwa cikhulupiriro Abrahamu, pomwe adacemerewa, adabvera aciyenda kumbuto yomwe angadadzambira ninga utaka, napo akhadziwa lini komwe akhayenda. ⁹ Kudzera mwa cikhulupiriro, adakhala ninga mulendo mudziko lomwe akhadapiciridwa ninga ali m'dziko la winango, akhambakhala mubzikumbi pabodzi na Izaki na Jakobo, omwe akhali anyautaka wa cipiciro cibodzi-bodzico pabodzi na iye. ¹⁰ Nakuti iye akhadikhira mzinda omwe udakhazikidwa bwino, mwakuti misiri wace na wakumanga ni Mulungu.

¹¹ Ni kudzera mwa cikhulupiriro kuti Abrahamu adapasidwa mphambvu ya kubereka mwana, napo akhali nkhalamba kale ndipo Sara akhabala lini. Bzimwebzi bzidacitika, nakuti Abrahamu adayesa wakukhulupirika Ule omwe akhadamucitira cipiciro. ¹² Tenepoyo, kwa mwamuna ule omwe akhadamala mphambvu, kudadzacoka dzindza lakuwanda ninga nyenyezi za kudzulu ndipo yakusaya kulewengeka ninga mcenga wa pagombe la nyandza.

¹³ Wentsene wale adakhala na moyo kudzera mwa cikhulupiriro, ndipo adafa akanati kutambira bzomwe akhadapiciridwa. Adabziwona na patali ndipo na patalipo adakomedwa nabzo, mwakulewa kuti iwo akhali alendo ndipo anyakudza padziko. ¹⁴ Omwe ambalewa tenepawa ambalatiza kuti alikunyang'ana dziko. ¹⁵ Angadakhala kuti alikukumbukira dziko lomwe iwo adacoka, angadakhala na mpata wakubwerera. ¹⁶ Kusiya na bzimwebzo, iwo akhadikhira dziko labwino kuposa, bzimwebzi ni kulewa kuti dziko la kudzulu. Na thangwe limweri, Mulungu anibva lini manyazi na kucemerredwa kuti ni Mulungu wawo, ndipo adawakondzera mzinda.

¹⁷ Kudzera mwa cikhulupiriro Abrahamu, pomwe Mulungu adamuyeza, adapereka Izaki ninga ntsembe. Ule omwe akhadapasidwa cipiciro adafika pakukondzeka kuti apereke ninga ntsembe mwana wace m'bodzi yekhayo, ¹⁸ ngakhale kuti Mulungu akhadamuza kale kuti: “Dzindza lako lin'cokera mwa Izaki”§. ¹⁹ Abrahamu adadziwa kuti Mulungu angakwanise kulamusa wakufa, ndipo tingalewe mwakufanikiza kuti adatambira Izaki ninga wakulamuka kwa wakufa.

²⁰ Kudzera mwa cikhulupiriro, Izaki adadalisa Jakobo na Ezau, mwakulewa bzomwe bzingadadzacitika kutsogoloko.

²¹ Kudzera mwa cikhulupiriro, Jakobo ali pafupi kufa adadalisa wana wa Zuze m'bodzi na m'bodzi, ndipo adapemba Mulungu mwakujimbikira na kwakumalizira kwa mpsimbo yace.

²² Kudzera mwa cikhulupiriro Zuze, pomwe akhali pafupi kufa, adalewa bza kucoka kwa aIjirayeri kuIjipito ndipo adawauza bzakuti adzacite na mafupa yace.

²³ Kudzera mwa cikhulupiriro Mozeji atabadwa, adabisidwa na azibaba wace mkati mwa minyezi mitatu (3), nakuti iwo adawona kuti mwanayo akhadadeka, ndipo alibe kubva mantha na kuchola Mtemo ukhadalewedwa na mambo.

²⁴ Kudzera mwa cikhulupiriro Mozeji atakula, adalamba kucemerredwa mwana wa mwana wacikazi wa Falau, mambo wa kuIjipito, ²⁵ adasankhula kuboneresedwa pabodzi na mbumba ya Mulungu kuposa kukondwera na bzakufuna bza citazo panthawe ing'ono-ng'ono. ²⁶ Iye adawona kuti kunyozedwa thangwe ra Wakudzozidwa wa Mulungu** kukhali udali bukulu kuposa cuma ca kuIjipito, thangwe akhadikhirira mabaibai yace.

²⁷ Kudzera mwa cikhulupiriro adacoka kuIjipito, mwakusaya kugopa

§ 11:18 Jen 21:12 ** 11:26 Wakudzozidwa: Ni kulewa Krixtu.

ukali bwa mambo, ndipo adapirira thangwe akhawona ule wakusaya kuwoneka. ²⁸ Kudzera mwa cikhulupiriro adacita cikondwereso ca Paxkwa†† ndipo adawaza mulopa pamisuwo, kuti Wakudzonga aleke kupha wana wakuyamba wa Ijirayeri.

²⁹ Kudzera mwa cikhulupiriro, mbumba idayambuka Nyandza Ifuira‡‡ ninga pakuuma, tsono pomwe aJipito adayezerera kuti ayambukembo, adafa na madzi.

³⁰ Kudzera mwa cikhulupiriro litsito la mzinda wa Jeriko lidagwa, lata-mala kuzunguliridwa ntsiku zinomwe.

³¹ Kudzera mwa cikhulupiriro, puta Rahabe alibe kuphedwa pabodzi na wale omwe akhalibe kubvera, nakuti akhadatambira bwino akazitape.

³² Ni ciyani comwe ningalewe pomwe? Ndiribe nthawe yakuti ndirewe bza Gideyoni, Baraki, Sansau, Jefite, Davidi, Samueli na apolofita.

³³ Amwewa mwa cikhulupiriro adakunda acitenga madziko, adacita cirungamo acitambira bzomwe akhadapiciridwa, adafunga miromo ya mphondolo, ³⁴ adathima mphambvu ya moto ndipo adapsukunyuka pakufuna kuphedwa na cisenga. Kusaya mphambvu adakusandusa mphambvu, adakhala wamphambvu pankhondo ndipo adathotha mthithi wa anyankhondo wa anyakudza. ³⁵ Pakhana akazi omwe adatambira wakufa wawo kudzera mwa kulamusidwa. Anango adamenyedwa mpaka kufa nakuti akhadalamba kutsudzulidwa, kuti afike pa kulamusidwa kwa moyo wakuposa. ³⁶ Anango adanyozedwa acimenyedwa. Anango adamangiwa na unyolo aciikhidwa m'kawoko, ³⁷ adabomedwa na minyala, adagwatidwa pakati-na-kati, adaphedwa na cisenga. Akhafamba uku na uku, adabvala khanda la bira na la mbuzi, akhadasauka, acimbabonera na kutsautsidwa. ³⁸ Dziko likhalibe kuwathemera wanthuwo. Akhambafamba mubzidambo na m'mapiri, mubzigwindza na m'madindi.

³⁹ Amwewa wentsenewa adatambira umboni bwabwino kuna Mulungu kudzera mwa cikhulupiriro. Tsono, palibe na m'bodziyo adatambira bzomwe akhadapiciridwa. ⁴⁰ Mulungu akhadatikondzera citalo cabwino kuposa, kuti iwo adzakhale wakukwana pabodzi na ife.

12

Mbatitenge citsandzo ca Krixtu

¹ Na tenepo, pakuwona kuti tina mthithi ukulu wa mboni zidatizungulira, tsapano mbatiikhembo kumbali bzentse bzomwe bzin'tiviringiza na citazo comwe cin'timanga mwakulimba, ndipo tithamange mwakupirira liwiwo lomwe tapasidwa, ² maso yathu yanyang'anisise kuna Jesu, omwe ndiye adayambisa na kukwanirisa cikhulupiriro cathu. Na kufuna kwa kukondwera komwe akhadapiciridwa, Iye adapirira pamtanda, alibe kubva thupo na manyazi yakukafera pamtanda, ndipo adakhala kuboko lamadidi pampando wa umambo bwa Mulungu. ³ Kumbukirani bwino Ule omwe adapirira pa kuwengedwa kwene-kwene na atazi, kuti muleke kuneta napo kuphwirizidwa.

⁴ Pankhondo yanu na bzitazo, imwepo mukanati kupirira mpaka kutaya mulopa. ⁵ Imwepo mwayebwa fala lakukulimbikisani lomwe Iye adakuuzani ninga wana kuti:

“Mwana wangu, leka kunyozera
malango ya Mbuya,

ngakhale kuphwirizidwa
na kutsimula kwace.
6 Nakuti Mbuya ambalanga
omwe ambafuna,
ndipo ambamenya ali-yentse ule,
omwe Iye ambam'tambira ninga mwana”*.

7 Pirirani pamphica, mucimbazitambira ninga kulangidwa. Mulungu ambakuwonani ninga wana. Kodi ni mwana wanyi omwe ambalangidwa lini na baba wace? 8 Peni imwepo munilangidwa lini, apo kulangidwa ni kwa wana wentse, ndiko kuti imwepo ndimwe lini wana wace caiwo, tsono ndimwe wana wakudza. 9 Kuposa bzimwebzi, tikhana azibaba waciunthu omwe akhatilanga, ndipo ife tikhawalemekeza. Tsapano kuna Baba wa uzimu, bzin'funika kumulemekeza mwakuposa, kucitira kuti tikhale na moyo. 10 Azibaba wathu akhatilanga panthawe ing'ono-ng'ono, malinge na momwe akhawonera kuti bzikhali bwino. Tsono Mulungu ambatilangira ubwino bwathu, kuti tikhale wakucena ninga Iye. 11 Palibe kulangidwa komwe kungakhale kwakukondweresa panthawe imweyo, koma ni kwakut-sukwalisa. Tsono patsogolo pace, kumbadzabala bzisapo bza cirungamo na mtendere kwa wale omwe adalangidwa.

12 Na tenepo, limbikisani manja yakuneta na mabondo yakusaya mphambvu. 13 “Konzani njira zakulungama kwa minyendo yanu”†, kuti wakupun-duka aleke kugwegweduka, koma alimbisidwe.

Mcenjezo wakuti tireke kulamba Mulungu

14 Limbikirani kukhala na mtendere na wentse ndipo mukhale wakuce-nesedwa. Palibe angawone Mbuya akasaya kukhala wakucenesedwa. 15 Khalani na cheru kuti paleke kuwoneka wakufundukira pa nkhombo za Mulungu, ngakhale kuwoneka muzi wakuwawa‡ omwe ukaphukira unganyose phiringu lomwe lingagwere azinji. 16 Ndipo paleke kuwoneka waupombo na m'bodziyo ayai wakunyoza bza uzimu, ninga Ezau omwe adagulisa ugo bwace bwa utaka ninga mwana wakuyamba§, thangwe ra cakudya ca nthawe ibodzi yokha. 17 Ninga imwe mun'dziwa kuti patsogolo pace, pomwe akhafuna kupasidwa utaka bwa madaliso, adalambidwa. Ndipo alibe kukwanisa kucinja bzomwe akhadatsimikiza, ngakhale kuti madalisoyo akhayafuna mwakulira acicosa misozi.

18 Imwepo mulibe kufika paphiri la Sinai lomwe likhakwanisa kukhuyidwa, licimbagaka moto, napo pamdima wakugosva, napo pa condzi, 19 na pakulira kwa cimbututu ndipo na muwira wa mafala yomwe wakubva adakumbira kuti aleke kuuzidwa pomwe. 20 Nakuti iwo angadakwanisa lini kupirira na bzomwe akhambauzidwa kuti: “Napo cirombo comwe cin'khuya phiri, cibomedwe na minyala”. ** 21 Cadidi, bzinthubzo bzikhagosva kwene-kwene mwakuti Mozeji adafika pakulewa kuti: “Ndirikutetemera na mantha”††.

22 Tsono imwepo mwafika paphiri ra Siyau, kuJerusalema wa kudzulu, kumzinda wa Mulungu wamoyo, komwe kuna bzulu na bzulu bza anju. 23 Mwafika pamtsonkhano wa cikondwereso ca gereja ya wana wakuyamba wa Mulungu‡‡, omwe madzina yawo yadanembedwa kudzulu. Imwepo

* 12:6 Mal 3:11-12 † 12:13 Mal 4:26 ‡ 12:15 Muzi wakuwawa: Ni kulewa muzi una ululu bwakupha. § 12:16 Jen 25:29-34 ** 12:20 Eks 19:12-13 †† 12:21 Deu 9:19 ‡‡ 12:23 Mulungu ambaphata bwino wakucena wentse ninga wana wace wakuyamba.

mwafika kuna Mulungu, mtongi wa wanthu wentse pamphala, kuna mizimu ya wakulungama omwe adakwanirisidwa, ²⁴ ndipombo kuna Jezu, Mkhala-pakati wa cipangano cipsa, ndipo kwa mulopa wace wakuwazidwa, omwe un'titsimikizira bzabwino kuposa mulopa wa Aberi§§.

²⁵ Khalani na cheru! Lekani kugaza Ule omwe alikulewa. Penu wale omwe adalamba kubvera ule omwe akhawacenjeza pantsi pano alibe kupulumuka, ndiye tani kuna ife, tikalamba kubvera Ule omwe an'ticenjeza bza kudzulu? ²⁶ Mulungu omwe kale fala lace lidatekenyesa dziko, tsapano alikulewa kuti: “Kabodzi pomwe nin'dzatekenyesa sikuti dziko lokhalo, tsono na kudzulu kubodzi”***. ²⁷ Mafala yakuti: “Kabodzi pomwe” yalikulatiza kucosedwa kwa bzomwe bzingatekenyessedwe, bzimwebzi ni bzinthu bzakulengedwa, mwakuti bzipitirize kukhala bzomwe bzingatekenyessedwe lini.

²⁸ Tenepoyo, pakuti tirikutambira Umambo bwakusaya kutekenyeka, mbatitende ndipo tipembe Mulungu mwa njira yakufunika, mwakulemekeza na kugopa, ²⁹ nakuti Mulungu wathu ni moto wakudzonga!†††

13

Malangizo yakumalizira

¹ Pitirizani kufunana paubale mwa Krixtu. ² Lekani kuyebwa kutambira bwino alendo. Winango omwe adacita bzimwebzi, adatambira anju mwakusaya kudziwa. ³ Kumbukirani omwe ali mkawoko, ninga kuti imwepo-letu muli pabodzi na iwo mkawokomo. Kumbukirani omwe alikuboneresedwa, ninga kuti ndimwe mulikuboneresedwa.

⁴ Malowozi yalemekezedwe na wentse. Ndipo mwamuna na mkazi wace akhale wakukhulupirika kuna mwandzace, nakuti Mulungu an'dzatonga wakucita malume yakuletsedwa na waupombo. ⁵ Lekani kukhala na mtima wakufunisisa kobiri, ndipo kondwerani na bzomwe munabzo, thangwe Mulungu caiye adalewa kuti:

“Nin'dzakusiya lini cipo,
nin'dzakulekerera lini cipo”*.

⁶ Tsapano tinilewa na cikhulupiriro centse kuti:

“Mbuya ni mthandizi wangu,
nin'dzabva lini mantha.
Angandicite ciyani
wanthu?”†

⁷ Kumbukirani atsogoleri wanu, omwe adakuuzani mafala ya Mulungu. Kumbukirani bwino bza moyo wawo na momwe adafera ndipo tewezerani cikhulupiriro cawo. ⁸ Jezu Krixtu ni m'bodziyo, dzulo, lero ndipo mpaka kuyenda-na-kuyenda.

⁹ Lekani kutewera bzipfunziso bza kunja bzakusiyana-siyana. Ni bwino kuti mtima wathu ukhale wakulimbikisidwa na nkhombo, sikuti na mitemo inilewa bza cakudya, yomwe iribe phindu kwa wale omwe aniiteweza. ¹⁰ Ife tina guwa‡ lomwe wakuphata basa mucikumbi ca mapembo alibe ugo bwakuti adye.

§§ 12:24 Jen 4:10 *** 12:26 Aje 2:6 ††† 12:29 Deu 4:24 * 13:5 Deu 31:6 † 13:6 Mas 118:6
‡ 13:10 Guwa limweri liri kumbuto yakucena kudzulu.

¹¹ Mkulu wa anyantsembe ambatenga mulopa wa bzinyama aciyenda nawo mpaka kuMbuto Yakucena Kwene-kwene, ninga cakupereka ca citazo, tsono mathupi ya bzinyamabzo yambatenthedwa kunjwa kwa msasa§.

¹² Tenepoyombo, Jezu adafa kunjwa kwa misuwo ya mzinda kuti akhale cakupereka cakucenesa mbumba kudzera mwa mulopa wace caiwo. ¹³ Na tenepo, tiyende kuna Iye kunjwa kwa msasa, tikapirire kunyozedwa komwe Iye adapirira. ¹⁴ Nakuti tiribe mzinda wakukhaliratu pantsi pano, tsono tirikudikhira mzinda omwe ulikudza.

¹⁵ Pakuti kudzera mwa Jezu, nthawe zentse tipereke ntsembe ya kumtenda kuna Mulungu, yomwe in'cokera pa miromo yomwe in'tumbiza dzina lace. ¹⁶ Lekani kuyebwa kucita bzabwino ndipo mumbapasembo anango bzomwe muli nabzo, nakuti ntsembe zimwezi Mulungu ambakomedwa nazo.

¹⁷ Bverani atsogoleri wanu ndipo mubziikhe pantsi pa utsogoleri bwawo. Iwo ambakukhongobzani ninga omwe an'dzatawira thangwe ranu pamaso pa Mulungu. Abvereni, kuti basa lawo likondwerese ndipo lireke kukhala cinthu cakuwang'ung'udzisa, nakuti bzimwebzi bzingakuthandizeni lini imwepo.

¹⁸ Tipembereni. Tirikudziwa kuti tina mtima wakucenesedwa, ndipo tin'funa kukhala na makhalidwe yabwino pa bzentse. ¹⁹ Ndirikukumbirani makamaka mundipembere kuti ndibwezeredwe kwa imwe mwakusaya kucedwa.

²⁰ Mulungu wa mtendere adalamusa pakati pa wakufa Mbuya wathu Jezu, M'busa mkulu wa mabira, kudzera mwa mulopa wa cipangano cakusaya kumala. ²¹ Mulunguyo akucitiseni kuti mukhale wakukwana pa bzabwino bzentse kuti mucite cifuniro cace, ndipo acite bzakumukondweresa muna ife kudzera mwa Jezu Krixtu, omwe ni wakulemekezeka kwakusaya kumala. Ameni.

²² Abale, ndiri kukukumbirani kuti mubvume fala langu lakukulangizani. Cadidi bzomwe ine ndakunemberani ni bzing'ono-ng'ono.

²³ Nin'funa mudziwe kuti m'bale wathu Timoti adacosedwa m'kawoko. Iye akatondokufika, nin'dzabwera naye tidzakuwoneni pabodzi na iye.

²⁴ Perekani kulimba kuna atsogoleri wanu wentse na wakucena wentse. Wakucena wa kuItaliya alikupereka kulimba.

²⁵ Nkhombo zikhale kuna imwe mwentse.

§ 13:11 Bzinirewa msasa wa mbumba ya Ijirayeri mucidambo. Kunjwa kwa msasa: Ni kulewa mbuto yomwe Mulungu akhakhocerera lini.

Tsamba lomwe lidanembedwa na Tiyago

¹ Ine Tiyago, * nyagirinya wa Mulungu na Mbuya Jezu Krixtu, ndirikutumiza kulimba kuna madzinda khumi na mawiri yakumwazikira m'madziko.

Kuyezedwa

² Abale wangu, mukambagumana na kuyezedwa kwakusiyana-siyana kuwoneni ninga cinthu ca kukondweresa kwene-kwene, ³ nakuti imwepo mun'dziwa kuti kuyezedwa kwa cikhulupiriro canu kumbabweresa kupirira. ⁴ Ndipo kupirira kumweko kucite mabasa yace mwatunthu, kuti imwepo mukhale wakukwana na wakusaya thangwe, mucireka kusaya cinthu na cibodzico. ⁵ Penu m'bodzi wa imwe alikusaya udziwi, abukumbire kuna Mulungu, omwe ambapasa wanthu wentse mwaufulu na mwakusaya kutondza. Ndipo an'dzapasidwa. ⁶ Tsono akumbire na cikhulupiriro, mwakusaya kupenula, nakuti ule omwe an'penula anindendemezedwa na bimbi la nyanza, lomwe limbatengedwa-tengedwa na condzi. ⁷ Munthu wa tenepayu aleke kukumbuka kuti an'dzatambira cinthu kuna Mbuya, ⁸ pakuti umweyo ana mitima miwiri ndipo ngwakusaya kukhazikika pa bzentse bzomwe an'cita.

⁹ M'bale wakusauka asamwirire na kukwizidwa kwace. ¹⁰ Ndipo nyakudala asamwirire na kugwesedwa kwace, thangwe nyakudala an'dzapitirira ninga dziruwa la mthengo. ¹¹ Nakuti dzuwa limbabula, licibweresa kutha ndipo limbaumisa kamuti kace. Na tenepo dziluwalo limbagwa ndipo kudeka kwalene kumbadzongeka. Mwa njira ibodzi-bodziyi, nyakudala an'dzafota pakati pa basa lace.

¹² Ni wakudalisidwa munthu omwe an'pirira pakuyezedwa, thangwe patsogolo pace akakwanisa an'dzatambira mpfupo yomwe ni moyo, omwe Mulungu adapicira kwa omwe animufuna.

¹³ Pomwe winango aniyezedwa, aleke kulewa kuti: “Ndiri kuyezedwa na Mulungu”. Nakuti Mulungu aniyezedwa lini na bzakuipa, ndipo Iye aniyezera lini ali-yentse. ¹⁴ Tsono m'bodzi-na-m'bodzi ambayezedwa na bzakukhumba bzace bzakuipa, bzimwebzo ndibzo bzimbam'pfuwa na kum'pumpsa. ¹⁵ Tenepoyo bzakukhumbabzo akabzitawira, bzimbabala bzitazo, ndipo bzitazobzo bzikakula bzimbabala impfa.

¹⁶ Abale wangu wakufunidwa, lekani kupumpsidwa. ¹⁷ Cakupasidwa cabwino centse na mphatso zakukwana zentse zimbacokera kudzulu, zicibuluka kwa Baba wa mibvuniko, omwe ambacinja lini ndipo ceza cace cinimpsinkhika lini. ¹⁸ Mwa kufuna kwace, Iye adatibala kudzera mwa fala la cadidi, kuti tikhale ninga bzisapo bzakutoma pa bzentse bzomwe adalenga.

Kucita bzomwe Mafala yanirewa

¹⁹ Abale wangu wakufunidwa, kumbukirani ibzi: Mwentse mukulumize kubva, tsono mucedwe kulewa-lewa ndipo mucedwe kukalipa, ²⁰ nakuti ukali bwa munthu bumbabweresa lini cirungamo ca Mulungu. ²¹ Na tenepo, siyani bzakunyantsa bzentse ndipombo bzakuipa bziri-bzentse,

* 1:1 Mat 13:55; Mko 6:3; Mab 15:13, aaGa 1:19

ndipo bvumani mwakubzicepesa mafala yakubzalidwa mwa imwe, yomwe ngamphambvu kuti yakupulumuseni.

²² Khalani wakucita bzinilewa mafala, lekani kukhala wakundokubva mucimbabzinamiza mwekha. ²³ Nakuti ule omwe anibva mafala, tsono an'cita lini bzomwe yanilewa, ngwakulingana na munthu omwe aniwona nkhope yace pa supedyo, ²⁴ ndipo akamala kubziwona iye yekha, ambacoka ndipo aciyebweratu mawonekedwe ya nkhope yace. ²⁵ Tsono munthu omwe aniwonesesa mwakam'derekho Mtemo wakukwana, omwe umbabweresa ufulu, ndipo anipitiriza kuteweza Mtemoyo acisaya kuyebwa bzomwe adabva tsono acimbaucita, an'dzakhala wakudalisidwa pa bzomwe an'cita.

²⁶ Penu winango alikubziyesa ninga wakupemba Mulungu, akasaya kubweza lirime lace, alikubzinamiza iye yekha. Kupemba kwace kulibe phindu na pang'onopo! ²⁷ Kupemba komwe Mulungu, Baba wathu an'tambira ninga kwakucena ndipo kwakusaya thangwe ni uku: Kukhongobza nkhangwa na amasiwa pakuneseka kwawo, ndipo kubzikoya bwino kuti aleke kusvipisidwa na khalidwe la padziko la pantsi.

2

Kuletsa kucita tsankho

¹ Abale wangu, imwe wakukhulupirira Mbuya wathu wa mbiri Jezu Krixtu, lekani kucita tsankho la wanthu. ² Penu mwamuna anipita pam'tsonkhano wanu adabvala mphete za oro na cakubvala ca kobiri zizinji, ndipombo acipita wakusauka adabvala bzakubvala bzakale bzakusaya kufula, ³ ndipo imwepo muciphata bwino munthu ule omwe adabvala cakubvala ca kobiri zizinji ndipo mucirewa kuti: “Imwe, khalani pambuto iyi yabwino”, tsono muciuza wakusauka ule kuti: “Iwe, kaime apo”, ayai muciti: “Khala pantsi, pafupi na minyendo yangu”, ⁴ kodi tenepoyoyo mulikucita lini tsankho, mucimbatongesana mwa njira yakuipa?

⁵ Tetekerani, abale wangu wakufunidwa! Kodi Mulungu alibe kusankhula omwe ambawonedwa na dziko kuti ni wakusauka, kuti akhale nyakudala mucikhulupiriro ndipo atambire umambo bomwe Iye adapicira kwa wale omwe ambafuna? ⁶ Tsono imwepo mumbanyoza wakusauka. Kodi nyakudala ndiwo lini ambakupundizani? Ndiwo lini ambakukwekweterani kumphala? ⁷ Ndiwo lini omwe ambapereka mbiri yakuipa kwa dzina labwino la Krixtu lomwe imwepo mudapasidwa?

⁸ Tsono mulikucita bwino penu imwepo mun'bvera cadidi Mtemo wa Umambo omwe umbagumanidwa muBzakunembedwa wakuti: “Funa mwandzako ninga momwe umbabzifunira iwe wekha”*. ⁹ Tsono mukacita tsankho mulikucita citazo, ndipo mun'dzapasidwa mulandu ninga anyakuchola Mtemo. ¹⁰ Nakuti omwe an'teweza Mitemo yentse tsono aciphonya ubodzi okha, an'khala na thangwe ra kuchola Mitemo yentseneyo. ¹¹ Pakuti ule adalewa kuti: “Leka kucita upombo”†, adalewa pomwe kuti: “Leka kupha”‡. Penu un'cita lini upombo, tsono umbapha, un'khala wakuchola Mtemo.

¹² Lewa-lewani na kumbacita ninga omwe an'dzatongedwa na Mtemo wakupasa ufulu. ¹³ Thangwe an'dzatongedwa mwakusaya kubveredwa ntsisi wale omwe alibe kubvera ntsisi. Nakuti ntsisi zimbakunda kutongedwa.

Cikhulupiriro na mabasa

* 2:8 Lev 19:18 † 2:11 Eks 20:14; Deu 5:18 ‡ 2:11 Eks. 20:13, Deu 5:17

¹⁴ Abale wangu, winango akalewa kuti ana cikhulupiriro uko mabasa alibe, bzina phindu lanyi? Kodi cikhulupiriroco cingam'pulumuse? ¹⁵ Penu m'bale wacimuna ayai wacikazi alibe bzakubvala na cakudya, ¹⁶ ndipo m'bodzi wa imwe acimuuzwa kuti: “Ndoko na mtendere, bvala uthume ndipo dyaya mpaka ukhute”, acisaya kumpasa bzinthubzo, mafala alewayo yana phindu lanyi? ¹⁷ Tenepoyombo cikhulupiriro cikasaya kukhala na mabasa, mwa cokha cidafa.

¹⁸ Tsono winango angalewe kuti: “Iwepo una cikhulupiriro, ine ndina mabasa”.

Ndiwonese cikhulupiriro cako mwakusaya mabasa, ndipo ine nin'dzakuwonese cikhulupiriro cangu mwa mabasa yangu. ¹⁹ Iwepo un'tawira kuti kuna Mulungu m'bodzi yekha? Ni cadidi! Napombo mizimu yakuipa imbatawira icitetemeka!

²⁰ Wakupusawe! Un'funa kutsimikiziridwa kuti cikhulupiriro cakusaya mabasa ciribe phindu? ²¹ Kodi ni kucokera lini m'mabasa pomwe kholo lathu Abrahamu adalungamisidwa atapereka mwana wace Izaki paguwa la ntsembe? ²² Iwepo, wona kuti cikhulupiriro cace cikhafambira pa-bodzi na mabasa yace, ndipo cikhulupiriro cidakwanirisidwa na mabasa. ²³ Tenepoyo bzidakwanirisidwa Bzakunembedwa bzomwe bzimbatu: “Abrahamu adatawira Mulungu, ndipo bzimwebzi bzidacitisa kuti abvumidwe kuti ni wakulungama”, ^{**} ndipo iye adacemerredwa xamwali wa Mulungu. ²⁴ Wonani kuti munthu ambalungamisidwa na mabasa, sikuti na cikhulupiriro cokha.

²⁵ Nkhani yakulingana na imweyi, ni ire ya puta Rahabe††. Kodi iye alibe kulungamisidwa na mabasa, pomwe adatambira wakupapa nkhani aciwayendesana na njira inango? ²⁶ Tenepoyo ninga thupi likasaya mzimu ni lakufa, napombo cikhulupiriro cakusaya mabasa ni cakufa.

3

Mpholeni na lirime

¹ Abale wangu, azinji wa imwe mbawaleke kukhala apfundzisi, nakuti imwe mun'dziwa kuti ife omwe tin'pfundzisa, tin'dzatongedwa mwakulimba kuposa anango. ² Tentseneke timbaphonya mwa njira zakusiyana-siyana. Penu winango ambaphonya lini na mafala, munthu umweyo ni wakukwana, acikhalambo wakukwanisa kubweza thupi lace lentse.

³ Pomwe tiniikha kasimbi pamulomo wa kavalo kuti atibvere, timbawanisa kubweza thupi lace lentse. ⁴ Tenganimbo cindendemezo ca bzi-mabote. Napo bzi-cikhala bzikulu kunyanya ndipo bzi-cimbagwinyidwa na mphepo yamphambvu, bzi-mbafambisidwa na ng'ombo ing'ono-ng'ono, malingana cifuniro ca wakulifambisayo. ⁵ Ni bzi-bodzi-bodzimbo, lirime ni ciwalo cing'ono ca thupi, tsono limbabzitumbiza kucita bzinthu bzikulu. Wonani, thengo likulu lentse limbagasidwa na kamoto kang'ono-ng'ono. ⁶ Tenepoyombo, lirime liri ninga moto. Iro ni dziko la bzakuipa. Lirime liri pakati pa bziwalo bza thupi lathu, ndipo limbaipisa thupi lentse. Limbaga makhaliro yentse ya munthu, ndipo iro cairo limbagasidwa na moto wakusaya kumala.

⁷ Mtundu uli-wentse wa bzirombo, mbalame, bzakukwawa ndipo na bzirombo bza m'nyanza bzi-mbazerewera ndipo bzi-dazerewesedwa na

§ 2:20 Ciribe phindu: Bzakunembedwa na manja bzinango bzakale bzimbatu: “Ciri cakufa”.

** 2:23 Jen 15:6 †† 2:25 Yos 2:1-21

munthu. ⁸ Tsono lirime, palibe omwe an'kwanisa kulizerewerera. Ni cakuipa cakusaya kubwezeka, lidadzala na ululu bwa kupha.

⁹ Na lirime timbasimba Mbuya Baba, ndipo na lirime timbatemberera wanthu, omwe adalengedwa mwakundendemera na Mulungu. ¹⁰ Na mulomo ubodzi-bodziyo timbasimba na kutemberera. Abale wangu, lekani kukhala tenepoyo! ¹¹ Kodi pamcera ubodzi pangacoke madzi yakuwawa na yakutapira? ¹² Abale wangu, bzingacitike kuti m'kuyu ungabereke azetona ayai muti wa uva kubereka nkhuu? Ni bzibodzi-bodzi, m'cera wa madzi ya munyu ungacoke lini madzi yakutapira.

Udziwi bwakucokera kudzulu

¹³ Mbani omwe ana udziwi ndipo an'bvesesa pakati pa imwe? Mbabzi-wonese mwa khalidwe labwino na mabasa yakucitidwa mwa kubzicepesa kudzera ku udziwi. ¹⁴ Tsono, penu imwepo mun'khala na njiru kwene-kwene mumtima mucibzikuza na kununkhidwa, lekani kubzitumbiza na bzimwebzi, napo kulamba cadidi. ¹⁵ Mtundu umweyu wa "udziwi" ni wakucokera lini kudzulu, tsono ni wa pantsi pano, wa thupi ndipo wa mizimu yakuipa. ¹⁶ Nakuti pomwe pana njiru na kubzikuza kwakununkhidwa, pamwepo pana phokoso na mtundu uli-wentse wa cakuipa.

¹⁷ Tsono udziwi bomwe bun'cokera kudzulu, cakuyamba ni bwakucena. Ndipombo bwa mtendere, bwa lufoi, bwakubvesesa, bwakudzala na ntsisi ndipo na bzisapo bzabwino, bwakusaya tsankho ndipo bwakusaya ciphamaso. ¹⁸ Cisapo ca cirungamo cimabzalidwa mwa mtendere kuna* wale omwe an'phatira basa mtendere.

4

Kucita uxamwali na dziko

¹ Kodi nkondo na kupolowa bzomwe bziri pakati panu bzikucokera kuponi? Bzikucokera lini pa bzakufunisisa bza thupi lanu bzomwe bzikumenyana m'kati mwanu? ² Imwepo mumbasirira, tsono mulibe. Mumbapha mucicita njiru, tsono mumbakwanisa lini kuciwona comwe mun'funaco. Imwe mumbakhala mucipolowa na kucita nkondo. Mulibe, thangwe mumbakumbira lini Mulungu. ³ Pomwe mumbakumbira, mumbatambira lini, thangwe mumbakumbira na cakulinga cakuipa, kuti mudzongere mubzakufuna bza thupi lanu.

⁴ Wanthu wakusaya kukhulupirika, mun'dziwa lini kuti uxamwali na dziko ni uwengi na Mulungu? Ule omwe an'funa kukhala xamwali wa dziko, an'khala nyamadulanthaka wa Mulungu. ⁵ Ayai imwepo mun'kukumbuka kuti ni bzapezi bzomwe Bzakunembedwa bzikulewa kuti Mzimu omwe adaikha kuti ukhale mwa ife una ntsanje yamphambvu? ⁶ Tsono iye ambatipasa nkhombo zikulu. Na tenepo, Bzakunembedwa bzimbalewa kuti:

"Mulungu ambawenga wakubzikuza,

tsono ambapasa nkhombo

wakubzicepesa".*

⁷ Na tenepo, bzicepeseni kuna Mulungu. Lambani Dyabu, ndipo iye an'dzakuthawani. ⁸ Fenderani pafupi na Mulungu, ndipo iye an'dzafenderambo kuna imwe! Sambani m'manja wabzitamomwe, ndipo cenesani mitima yanu imwe wanthu waciphamaso. ⁹ Sunamani, dandaulani ndipo lirani. Cinjani kuseka kukhale kulira ndipo kukondwa

* **3:18** Kuna: Ayai na. * **4:6** Mal 3:34, malingana na Septuaginta. Septuaginta ni kusandulira cirewedwe ca Cipangano Cakale mucuHeberi kubweresa mucirewedwe ca ciGiriki.

kukhale kusunama. ¹⁰ Bzicepeseni pamaso pa Mbuya, ndipo Iye an'dzakukuzani.

¹¹ Abale, lekani kulewana kuipa imwepo na an'dzanu. Omwe anilewa kuipa m'bale wace ayai kutongesa m'bale wace, alikulewa kuipa Mtemo ndipo alikuutongesa. Penu iwepo un'tongesa Mtemo, ulikuuteweza lini, tsono ulikubziikha ninga m'tongi wa mirandu. ¹² Alipo m'bodzi yekha Wakuikha Mtemo ndipo M'tongi wa mirandu, ndiye an'kwanisa kupulumusa na kudzonga. Tsono iwepo ndiwe yani kuti utongese mwandzako?

Kuwofoka kwa citalo ca wanthu

¹³ Tsapano tetekerani, imwepo omwe mumbalewa kuti: “Lero ayai mangwana tin'dzayenda kumzinda wakuti, tin'kamala gole kumweko, tin'kacita malonda ticikakhala na kobiri”. ¹⁴ Imwepo mun'dziwa lini na pang'onopo bzomwe bzin'dzakucitikirani mangwana. Kodi moyo wanu ni ciyani? Imwe mudakhala ninga nkhungu imbawoneka nthawe pang'ono, ndipo imbamala mwacisututu. ¹⁵ Pambuto ya kulewa bzimwebzi, mungadalewa kuti: “Mbuya akafuna, tin'dzakhala na moyo ndipo tin'dzacita bzakuti na bzakuti”. ¹⁶ Tsono imwe mumbabzitumbiza na umbirimi bwanu. Kubzitumbiza kwentse ninga kumweku ni kwakuipa. ¹⁷ Nakuti, ule omwe an'dziwa ubwino bomwe bun'funa kucitidwa, akaleka kubucita alikucita citazo.

5

Mulungu an'tsimula nyakudala

¹ Tsapano tetekerani, imwe nyakudala! Lirani ndipo dandaulani thangwe ra mabvuto yomwe yan'dzakugwerani. ² Kudala kwanu kwabvunda, ndipo mbendule zajeta bzakubvala bzanu. ³ Oro yanu na palata yanu bza-khala na ngula, ndipo ngulayo in'dzakhala mboni yakuti muna mulandu, ndipo in'dzatentha thupi lanu ninga moto licipsa. Imwepo mwabzigwezekerera cuma ntsiku zakumalizira zino. ⁴ Wonani, malipiro yomwe mulibe kuwapasa anyabasa omwe adabvuna m'minda mwanu, yalikukulirirani. Kudandaula kwa anyakubvunawo kudabveka m'makutu mwa Mulungu, Mbuya wa Acikunda. ⁵ Imwepo mudakhala na moyo wakusamwirira pantsi pano, mucimbacita bzakufuna bzanu, ndipo mudanenepa ninga bzifuwo pa ntsiku yakuyenda kaphedwa. ⁶ Imwepo mudapasa mulandu na kupha wakulungama, iye alibe kukulambizani.

Kupirira pakubonera

⁷ Na tenepo abale, khalani wakupirira mpaka kubwera kwa Mbuya. Wonani momwe mulimi ambadikhira kuti abvune bzisapo bzakufunika m'munda, ndipo momwe ambadikhira mwakupirira mpaka kubvumba kwa mbvula yakuyamba na yakumalizira. ⁸ Khalanimbo wakupirira na kulimbisa mitima yanu, nakuti kubwera kwa Mbuya kuli pafupi. ⁹ Abale, lekani kulewana kuipa pakati panu, kuti muleke kutongedwa na Mulungu. Nakuti Mtongi wa miranduyo ali kale pamsuwo!

¹⁰ Abale tengerani citsandzo ca kupirira kuna apolofita adalewa mudzina la Mbuya. Iwo adabonera tsono adapitiriza kupirira. ¹¹ Ninga imwepo mun'dziwa, ife tidayesa wakudalisidwa wale omwe adawonesa kulimbika. Imwepo mudabva kulewa bza kulimbika kwa Jobu ndipo mudawona kumalizira kwace bzomwe Mbuya adamucitira. Mbuya ni wakudzala na cifundo na ntsisi.

¹² Tsono kuposa bzentsenebzi abale wangu, lekani kulumbira mwakuguma kudzulu, ngakhale padziko la pantsi, napo cinthu ciritse. Kuna imwepo, inde akhale inde, ndipo nee akhale nee, kuti muleke kupasidwa mulandu na Mulungu.

Mpembo wa cikhulupiro

¹³ Pakati pa imwe pana winango alikubonera? Umweyo apembe. Pana winango omwe adakondwa? Umweyo aimbe mwakutumbiza.

¹⁴ Pakati panu pana winango alikuduwala? Iye acemerese akulu-akulu wa gereja, kuti iwo amucitire mpembo acimudzoza na mafuta mudzina la Mbuya. ¹⁵ Mpembo wakucitidwa mwakukhulupirira un'dzalimbisa mtenda. Mbuya an'dzamuimirisa. Akadzakhala kuti wacita bzitazo, iye an'dzalekereredwa. ¹⁶ Na tenepo, bwekani bzitazo bzanu winango na mwandzace ndipo citiranani mpembo winango na mwandzace kuti mupolesedwe. Mpembo wa wakulungama ni wamphambvu ndipo umbacita bzinthu bzikulu.

¹⁷ Eriya akhali munthu ninga ife. Iye adapemba mwamphambvu kuti kuleke kubvumba, ndipo kulibe kubvumba padziko la pantsi m'kati mwa magole matatu na minyezi mitanthatu. ¹⁸ Adapemba pomwe, ndipo mbvula idabvumba kucokera kudzulu, mbeu zidamera pantsi zicibala bzisapo.

¹⁹ Abale wangu, penu unango pakati panu an'siya cadidi ndipo winango acimubweza, ²⁰ kumbukani ibzi: Omwe an'bweza mtazi munjira ya kuphonya kwace, an'dzapulumusa munthuyo kuimpfa ndipo thangwe ra iye bzitazo bzinji bzin'dzalekereredwa.

Tsamba lakuyamba lomwe lidanembedwa na Pedru

Mamusano

¹ Ine Pedru, mtumiki wa Jezu Krixtu,

ndirikunemba tsamba iri kuna wakusankhulidwa wa Mulungu, anyakudza wakubalalikira mubzigawo bza Ponto, Galatiya, Kapadosiya, Aziya na ku Bitinya, ² wakusankhulidwa malinge na cakulinga ca Mulungu Baba kuyambira pakutoma, kudzera mwa basa lakucenesa la Mzimu, kuti abvere Jezu Krixtu ndipo acenesedwe na mulopa wace.

Nkhombo na mtendere bzithimizirike kuna imwe.

Kutenda Mulungu

³ Asimbidwe Mulungu, Baba wa Mbuya wathu Jezu Krixtu! Thangwe la ntsisi zace zikulu, Iye adatipasa moyo upsa na cidikhiro cakulimba, kudzera mwa kulamusidwa kwa Jezu Krixtu pakati pa wakufa, ⁴ kuti tidzakhale na utaka bomwe bun'dzadzongeka lini, bwakusaya kuipisidwa ayai kumala mphambvu zace. Utakabo buli kudzulu budakoyeredwa imwe, ⁵ omwe mulikukhochereredwa na mphambvu za Mulungu kudzera mucikhulupiriro, mpaka kukafika kucipulumuso comwe ciri pafupi kuwonesedwa panthawe yakumalizira. ⁶ Imwepo kondwerani na bzimwebzi, napo bzcikhala kuti tsapanopa munitsukwalisidwa na mtundu uli-wentse wa miyezo mwa nthawe ing'ono-ng'ono. ⁷ Miyezo imweyi ni yakutsimikiza kuti cikhulupiriro comwe munaco ni ca cadidi. Nakuti napo oro, omwe imbadzongedwa, imbayedwa pa moto. Ni bzibodzi-bodzimbo, cikhulupiriro canu, comwe ni cakufunika kwene-kwene kuposa oro, cin'funika kuyezedwa kuti cipitirize kulimba. Ndipo cikhulupiriro cin'dzabweresa kutenda, mbiri na kulemekezedwa, Jezu Krixtu akadzawonesedwa. ⁸ Napo mukanati kumuwona, imwepo mumbamufuna, ngakhale kuti mulikumuwona lini tsapano, mumbakhulupirira kuna Iye ndipo mumbakondwa na kupfatsa ndipo kwa ulemerero, ⁹ nakuti imwe mulikufika komwe cikhulupiriro canu cikhafuna kukufikisani, ku cipulumuso ca mizimu yanu.

¹⁰ Apolofita adabvundza na kufufudza bza cipulumuso cimweci, ndipo iwo adacita cipolofita ca nkhombo zomwe mun'dzapasidwa. ¹¹ Akhambanyang'ana kudziwa nthawe na momwe cipulumusoco cingadacitikira. Bzinthu bzimwebzi bzidadziwisidwa na Mzimu wa Krixtu omwe ukhali muna iwo, pomwe udawauza kubonera kwa Krixtu ndipo ukulu bomwe bungadadzawoneka pambuyo pa kubonerako. ¹² Apolofitawo adawonesedwa kuti basa lomwe akhacita likhali lini la phindu kuna iwo, tsono likhali la phindu kuna imwe, pomwe adalewa cadidi comwe tsapano mudadziwisidwa kudzera kwa wale omwe adakupalidzirani Mafala Yabwino mwa Mzimu Wakucena wakutumidwa kucokera kudzulu, bzinthu bzakuti ngakhale anju alikufuna kubziwona.

Kukhala wakucena mtima

¹³ Na tenepo, khalani wakukondzekera bwino kukumbuka kwanu pa bzomwe mun'funa kucita. Khalani na cheru ndipo ikhani cidikhiro centse kunkhombo zomwe mun'dzapasidwa pomwe Jezu Krixtu an'dzawonesedwa. ¹⁴ Ninga wana wakubvera, lekani kutengeka na

bzakufuna bzakuipa bzakale, pomwe mukhali wakusaya kudziwa. ¹⁵ Tsono, pakukhala kuti omwe adakucemerani ni wakucena, imwepo khalanimbo wakucena pa bzentse bzomwe mun'cita, ¹⁶ thangwe bzipanembedwa kuti: “Khalani wakucena, nakuti Ine ndine wakucena”*.

¹⁷ Mulungu omwe imwepo mumbam'cemera kuti Baba ambatonga m'bodzi na m'bodzi malinge na mabasa yace mwakusaya kupundiza. Na tenepo khalani wakugopa Mulungu pakati pa moyo wanu padziko lino. ¹⁸ Pakuti imwepo mun'dziwa kuti ni kudzera lini mwa bzinthu bzomwe bzipambala ninga parata ayai oro bzomwe imwe mudapulumusidwa nabzo pa makhalidwe yanu ya pezi, yomwe mudauzidwa na makolo yanu, ¹⁹ tsono ni kudzera mwa mulopa wakufunika wa Krixtu, ninga mwana wa bira omwe alibe thangwe napo kulemala. ²⁰ Krixtuyo ni wakudziwidwa† dziko likanati kulengedwa tsono adawonesedwa panthawe zakumalizira zino thangwe ra lufoi lace kuna imwe. ²¹ Kudzera mwa Iye imwepo mulikutawira Mulungu, omwe adamulamusa pakati pa wakufa ndipo adam'pasa ukulu, mwakuti cikhulupiriro na cidikhiro canu bziri muna Mulungu.

²² Tsapano pomwe imwe mwacenesa moyo wanu kudzera mukubvera cacadidi, pakukhala na lufoi la pa ubale mwakusaya cipa-maso, funanani mwacadidi, wina na mwandzace ndipo na mtima wentse. ²³ Imwepo mudabadwa papsa sikuti na mbeu yomwe imbamala, koma yakusaya kumala, kudzera kufala la Mulungu, lamoyo ndipo lakusaya kumala. ²⁴ Nakuti:

“Wanthu wentse‡
 ali ninga uswa,
 ndipo na mbiri yawo yentse,
 ninga dziluwa la uswa.
 Uswa bumbafota ndipo dziluwa lace limbagwa,
²⁵ tsono fala la Mbuya
 limbakhala kwakusaya kumala”§.

Limweri ni fala lomwe mudapalidziridwa.

2

¹ Na tenepo, cosani bzakuipa bzentse na kunyengezana kwentse, uciphamaso, njiru na mtundu uli-wentse wa kulewa kuipa. ² Ninga wana wakubadwa tsapanopa, funani mkaka wa uzimu caiwo na mtima wentse, kuti kudzera mwa iwo mukule mucidzapulumusidwa, ³ nakuti tsapano mwazindikira kuti Mbuya ni wabwino*.

Mwala wamoyo na mbumba yakusankhulidwa

⁴ Bwerani kuna Iye, omwe ni mwala wamoyo udalambidwa na wanthu, tsono wakusankhulidwa na Mulungu ndipo wakufunika kwa Iye. ⁵ Ndipo imwepombo mulikuphatisidwa basa ninga minyala ya moyo pa kumanga nyumba yauzimu kuti mukhale anyantsembe wakucena, mucimbapereka ntsembe za uzimu zakubvumidwa na Mulungu, kudzera kuna Jezu Krixtu. ⁶ Nakuti Bzakunembedwa bzipati:

“Ndirikuikha muSiyau
 mwala wa pagonyo,
 wakusankhulidwa ndipo wakufunika,

* **1:16** Lev 11:45; Lev 19:2; Lev 20:7 † **1:20** Ayai wakusankhulidwa. ‡ **1:24** Wanthu: MuciGiriki adalewa kuti nyama. § **1:25** Iza 40:6-8 * **2:3** Mas 34:8

ndipo ule omwe ambaukhulupirira
an'dzanyazisisidwa lini cipo”†.

⁷ Na tenepo, kuna imwe omwe mudatawira, mwala umweyu ni wakufunika, tsono kuna wale omwe aniutawira lini,

“mwala omwe wakumanga adaulamba
udasanduka mwala wa pagonyo”‡,

⁸ ndipo,

“mwala wakugwegwedusa
na tsendwa lakugwesa”§.

Omwe an'tawira lini ambagwegweduka, thangwe ambabvera lini fala, ndipombo bzikhadatalidwa kuti bzidzawacitikire.

⁹ Tsono imwepo ndimwe dzindza lakusankhulidwa, anyantsembe wa umambo, dziko lakucena, mbumba ya Mulungu yekha, kuti mukapalidze bza ukulu bwa Ule omwe adakucemerani kucokera kumdima kubwera kuceza cace cakudabwisa. ¹⁰ Kale imwepo mukhali lini mbumba, tsono tsapano lino ndimwe mbumba ya Mulungu. Mukhalibe kutambira ntsisi, tsapano mwazitambira.

Khalidwe la akrixtau

¹¹ Wakufunidwa, ndirikukumbira kuti imwe, ninga anyakudza wakundo-pitirira mudziko, chenkhani bzakufuna bza thupi bzomwe bzimbamenyana na mzimu**. ¹² Khalidwe lanu pakati pa wakusaya kupemba Mulungu likhale labwino, kuti napo iwo acikulewani kuti ndimwe wakucita bzakuipa, akawona mabasa yanu yabwino yomwe mulikucita, adzakuze Mulungu pantsiku yomwe an'dzabwera.

¹³ Thangwe ra Mbuya, bverani utongi bwentse bomwe budaikhidwa na wanthu, napo mambo omwe ni mkulu kuposa, ¹⁴ ngakhale atongi, omwe adatumidwa na Iye kuti apase nyathwa wale omwe an'cita cakuipa ndipo alemekeze omwe an'cita cabwino. ¹⁵ Nakuti ni kufuna kwa Mulungu kuti, pakucita bzabwino, imwepo munyamalise madzenga yakusaya kudziwa. ¹⁶ Khalani ninga ampfulu, tsono lekani kuphatisa basa umpfulubo ninga cakubisira cakuipa, khalani ninga anyagirinya†† wa Mulungu. ¹⁷ Lemekezani wentse, funani abale wa mumzimu, gopani Mulungu ndipo lemekezani mambo.

¹⁸ Anyagirinya, bverani azimbuya wanu na ulemu bwentse, sikuti wabwino na wakupfatsa wokha, tsono na wakuipambo. ¹⁹ Nakuti bzimwebzi ni bzakutendedwa, munthu akapirira pakuboneresedwa mwakupundizidwa thangwe ra kufuna Mulungu. ²⁰ Nakuti, bzina phindu lanyi kupirira pakutambira kukwapulidwa thangwe ra kucita citazo? Tsono penu imwepo mun'pirira pa kuboneresedwa nakuti mwacita cabwino, bzimwebzi ni bzabwino patsogolo pa Mulungu. ²¹ Nakuti ni thangwe ra bzimwebzi bzomwe imwepo mudacemerredwera, pakuti Krixtu adaboneresedwambo pambuto ya imwe, acikusiyirani citsandzo kuti mutewere momwe adapita Iye.

²² “Iye alibe kucita
citazo ciri-centse,

† 2:6 Iza 28:16 ‡ 2:7 Mas 118:22 § 2:8 Iza 8:14 ** 2:11 Mzimu: Pano bzikulewa lini Mzimu Wakucena. †† 2:16 Anyagirinya: Ayai wakutumikira.

ndipo palibe kunama na kubodziko
komwe kudabveka pamulomo pace”.^{‡‡}

²³ Pomwe akhatukwanidwa, akhabwezera lini, pomwe akhabonera, akhambakhumbza lini, tsono akhambabzipereka kwa Ule omwe ambatonga mwakurungama. ²⁴ Iye caiye adatenga bzitazo bzathu muthupi race pamtanda, kuti kubzitazo tikhale ninga wakufa ndipo kucirungamo ticikhala na moyo. ^{§§} Imwepo mudapolesedwa kudzera mubzironda bzace. ²⁵ Nakuti mukhali ninga mabira yakutaika, koma tsapano mudatendeuka kuna M'busa ndipo Wakunyang'anira mitima yanu.

3

Khalidwe la akrixtau pabanja

¹ Ni bzibodzi-bodzi, imwe akazi, bverani* amuna wanu, kucitira kuti, penu iye an'bvera lini fala la Mulungu, mumuwine mwakusaya fala, thangwe ra macitidwe ya mkazi wace, ² pakuwona khalidwe lanu labwino ndipo lakugopa Mulungu. ³ Kudeka kwanu mbakuleke kukhala kwakunja, ninga tsihi lakumanga ndipo na nkhwinjiri za oro ayai bzakubvala bzakuumira. ⁴ Kusiyana kwace, ni kwakuti kudekako mbakukhale kwa mumtima komwe kun'mala lini, ndipo kuwonesedwe na makhalidwe yakubzicepesa na yakuderekha yomwe ni yakufunika kwene-kwene kuna Mulungu. ⁵ Nakuti ni tenepoyombo momwe akhadazerewera kubzidekesa akazi wakucena wa kale, omwe akhambaikha cidikhiro cawo kuna Mulungu. M'bodzi na m'bodzi wa iwo akhambabvera mwamuna wace, ⁶ ninga Sara, omwe akhambabvera Abrahamu ndipo akhamucemera kuti mbuya. Ndipo imwe mukacita bzabwino na kusaya kugopa ciri-centse, mun'dzacemerredwa wana wa Sara.

⁷ Bzibodzi-bodzimbo, imwepo amuna dziwani kukhala na akazi wanu ndipo waphateni mwakuwalemekeza, ninga cipande cakusaya mphambvu ndipo anyanthaka wa nkhombo za moyo pabodzi na ife, mwakuti mipembo yanu ireke kupingizidwa.

Kubonera thangwe lakucita ubwino

⁸ Pakumalizira, khalani na kakumbukidwe kabodzi mwentse, citiranani cifundo, mufunane paubale, khalani na ntsisi ndipo wakubzicepesa. ⁹ Lekani kubwezera cakuipa na cakuipa, napo kutukana na kutukana, tsono dalisani, nakuti mudacemerredwa kuti mucitebzimwebzi, mucidzatambira madaliso ninga utaka, ¹⁰ Nakuti,

“Omwe an'funa kukomedwa na moyo
na kuwona ntsiku zabwino,
aletse lirime lace kulewa bzakuipa
na miromo yace kulewa bzakunama.

¹¹ Fundukira kuna bzakuipa ndipo cita bzabwino,
nyang'ana mtendere mpaka uwugumane.

¹² Thangwe maso ya Mbuya
yali pana wakulungama
ndipo makutu yace
yana cheru pa mipembo yawo,
tsono nkhope ya Mbuya

^{‡‡} 2:22 Iza 53:9 ^{§§} 2:24 Iza 53:5 * 3:1 Bverani: Fala limweri munirigumana pomwe mulivu limweri pa 2.13, 18.

irikuwenga
omwe an'cita bzakuipa†”.

¹³ Mbani angakuciteni kuipa, imwe mukakhala na cheru pakucita bzabwino? ¹⁴ Ndipo, napo mucidzabonera thangwe ra kucita bzakulungama, imwepo mun'dzadalidwa. “Lekani kugopa bzomwe iwo ambagopa‡, ndipo lekani kugosvedwa”.§ ¹⁵ Koma, lemekezani Krixtu m'mitima mwanu ninga Mbuya. Khalani wakukondzeka nthawe zentse kuti mutawire munthu ali-yentse omwe angakumbire kudziwa thangwe ra cidikhiro comwe ciri muna imwe. ¹⁶ Tsono, citani bzimwebzi mwakubzicepesa na mwakugopa Mulungu, mucikhala mulibe cinthu cakukugazani mum'tima, mwakuti omwe ambalewa bzakuipa cipande ca macitidwe yabwino ya imwe muli muna Krixtu, akhale na manyazi na magunkha yawo. ¹⁷ Ni bzabwino kubonera thangwe ra kucita bzabwino, kungatenepo kuti ni kufuna kwa Mulungu, kuposa kubonera thangwe ra kucita cakuipa. ¹⁸ Nakuti Krixtu adafera bzitazo kabodzi na kabodzi. Iye ni wakulungama adafera wakusaya kulungama, kuti atitsogolere kuna Mulungu. Iye adaphedwa muthupi, ¹⁹ mumzimumo adayenda acikapalidzira mizimu mukawoko, ²⁰ yomwe nthawe ya kale iribe kubvera, pomwe Mulungu akhadikhira mwakulekera pantsiku za Nowa, pomwe xitima ya m'madzi ikhakondzedwa. Mudapita wanthu ang'ono-ng'ono wakukwana asere (8) basi, ndiwo adapulumusidwa na madzi. ²¹ Madziyo ni mfananizo wa ubatizo bomwe tsapanombo bulikukupulumusani. Ubatizo bumwebu sikuti bwakucosa tsuzu la mthupi, koma ni mpangano wakucitidwa na Mulungu thangwe ra kusaya cinthu cakukugazani mumtima. Kupulumusidwako ni kudzera pakumuka kwa Jezu Krixtu, ²² omwe adayenda kudzulu ndipo ali kuboko lamadidi la Mulungu. Iye ambabveredwa na anju, atongi na mphambvu za kudzulu.

4

Bza moyo upsa

¹ Pakuwona kuti Krixtu adabonera muthupi*, kondzekeranimbo kucita bzibodzi-bodzi, nakuti ule omwe adabonera muthupi† adakunda citazo. ² Ndipo nthawe yomwe yasala kwa imwe padziko la pantsi, lekani kukhala pomwe na moyo malinge na bzakufuna bza wanthu, tsono malinge na cifuniro ca Mulungu. ³ Kale imwepo mudataya nthawe izinji kwene-kwene mucimbacita bzakukondwera wakusaya kupemba Mulungu. Nthawe imweire imwepo mukhakhala mu bzakunyantsa mucimbacita bzakufuna bzathupi, mucimbaledzera, mucimbagopola, mucimbakwondoka na kupemba bzifanikiso bzakunyantsa. ⁴ Wakusaya kupembawo ambadabwa nakuti imwepo mulikucita lini mbali na iwo pa bzakuipabzo, ndipopo ambakutukwanani. ⁵ Tsono iwo an'dzabvundzidwa pa bzentse na Jezu Krixtu omwe ali wakukondzeka kuti adzatonge wamoyo na wakufa. ⁶ Ndipopo, Mafala Yabwino yadapalidziridwambo wakufa, kuti iwo napo acitongedwa muthupi ninga wanthu, tsono akhale na moyo mumzimu malinge na momwe Mulungu an'funira.

⁷ Kumalizira kwa bzinthu bzentse kuli pafupi. Na tenepo, khalani waku-cenjera ndipo na cheru kuti mukwanise kupemba. ⁸ Pa bzentse, funanani

† 3:12 Mas 34:12-16 ‡ 3:14 Ayai lekani kugopa kukugosvani komwe iwo an'cita. § 3:14 Iza 8:12

* 4:1 Thupi: MuciGiriki ambati: “Nyama”, napombo mundime imweyi, dutswa la 6. † 4:1 Thupi: MuciGiriki ambati: “Munyama”.

mwacadidi wina na mwandzace, nakuti lufoi limbampsinkha bzitazo bziz-inji. ⁹ Mukhale wakutambira bwino alendo, mwakusaya kung'ung'udzika. ¹⁰ M'bodzi na m'bodzi aphantise basa mphantso yomwe adapasidwa kuti atumikire anango, acimbaphatise basa mwakukhulupirika nkhombo za Mulungu zakusiyana-siyana. ¹¹ Winango akalewa, abzicite ninga munthu alikulewa fala la Mulungu. Winango akatumikira, abzicite mwa mphambvu zomwe Mulungu anim'pasa, mwakuti pabzinthu bzentse Mulungu alemekedwe kudzera kuna Jezu Krixtu, omwe ni wakuthemera mbiri na mphambvu kwakusaya kumala. Amen.

Kubonera thangwe la Krixtu

¹² Abale, lekani kudabwisidwa na moto omwe umbawoneka pakati panu kuti ukuyezeni, kukhala ninga kuti pawoneka cinthu cakudabwisa. ¹³ Tsono kondwani panthawe yomwe muncita mbali ya kubonera kwa Krixtu, kuti pomwe ukulu bwace bun'dzawonesedwa, mudzakondwe kwene-kwene. ¹⁴ Penu imwe mun'tukanidwa thangwe la dzina la Krixtu, ndimwe wakudalisidwa, nakuti Mzimu wa mbiri, Mzimu wa Mulungu, umbakhala muna imwe. ¹⁵ Penu wina wa imwe alikubonera, kuleke kukhala kwa kupha, umbava, ukambowa ayai kupitira nkhani zawene. ¹⁶ Tsono, penu alikubonera thangwe rakuti ni krixtau, mbaleke kukhala na manyazi, koma alemekese Mulungu thangwe ra dzina limwero. ¹⁷ Nakuti nthawe ya kutonga mulandu panyumba ya Mulungu yafika, ndipo penu bzikuyamba kuna ife, bzin'dzamala tani kwa wale omwe an'bvera lini Mafala ya Mulungu? ¹⁸ Ndipo,

“Penu kwa wakulungama ni bzakunesa kupulumusidwa,
Bzin'dzakhala tani kuna wakuipa na mtazi?”[‡]

¹⁹ Ndipopo, wale omwe anibonera malinge na kufuna kwa Mulungu mbawapereke moyo wawo kuna Mulengi wawo wakukhulupirika, acipitiriza kucita bzabwino.

5

Malangizo kuna mbumba ya Mulungu

¹ Tsapano, ndirikulangiza atsogoleri omwe ali pakati panu, ndipo ndirikucita bzimwebzi nakuti ine ndinembo mtsogoleri ninga iwo ndipombo mboni ya bza kubonera kwa Krixtu, ndipo nin'dzacita cipande pa ukulu bomwe bun'dzawonesedwa. ² Usani mabira ya Mulungu yomwe yali m'manja mwanu. Yakhongobzeni sikuti mwakuumirizidwa, tsono mwakusaya kuumirizidwa ninga momwe Mulungu anifunira. Lekani kubzicitira kuti muwone phindu, tsono mwakutumikira na cifundo. ³ Lekani kukhala akundi wa omwe mudakhulupirika nawo, tsono khalani citsandzo kuna mabira. ⁴ Pomwe an'dzawonekera M'busa Mkulu, imwepo mun'dzatambira mpfupo ya ukulu yakusaya kumala.

⁵ Imwe ang'ono-ang'ono, bverani atsogoleri wanu. Khalani mwentse wakubzicepesa m'bodzi na mwandzace, thangwe:

“Mulungu ambafuna lini wakubzikuza,
tsono ambapereka nkhombo
kuna wakubzicepesa”^{*}.

[‡] 4:18 Mal 11:31 ^{*} 5:5 Mal 3:34

⁶ Na tenepo, bzicepeseni pantsi pa boko lamphambvu la Mulungu, kuti Iye akukuzeni panthawe yace. ⁷ Perekani kuna Iye bzakukunesani bzentse, nakuti Iye ambakhongobza imwe.

⁸ Ndipo khalani na cheru mucimbalindira. Dyabu, nyamadulanthaka wanu, alikuzungulira m'mphepete ninga mphondolo irikuguza kunyang'ana omwe ingakhadzule. ⁹ Limbikirani, mucikhala dzololo pacikhulupiriro, pakudziwa kuti abale omwe muli nawo padziko lentse la pantsi alikukhala nako kubonera kumweku.

¹⁰ Mulungu wa nkhombo zentse, omwe adakucemerani kuukulu bwace bwakusaya kumala mwa Krixtu Jezu, mwatamala kubonera mkati mwa nthawe pang'ono, Iye an'dzacita kuti muimirire acidzakulimbisani nakukupasani mphambvu, ndipo an'kuikhani pa majomicomi yakulimba. ¹¹ Mwa Iye muna mphambvu kwakusaya kumala. Amen.

Mafala ya magonekano

¹² Mwakuthandizidwa na Sirivano, omwe nimbayesa m'bale wakukhulupirika, ine ndakunemberani mwacigwatira, ndicikulimbikisani ndipo ndicipereka umboni kuti zimwezi ni nkhombo caizo za Mulungu. Khalani dzololo munkhombo zimwezo.

¹³ Wale omwe ali muBabilonya[†], omwe adasankhulidwambo, alikukutumizirani kulimba, napombo Maliko mwana wangu. ¹⁴ Musanani m'bodzi na m'bodzi na lufoi lacadidi.

Mtendere ukhale kuna imwe mwentse omwe muli muna Krixtu.

[†] 5:13 Babilonya: Pinango bzinilewa Roma.

Tsamba laciwiri lomwe lidanembedwa na Pedru

Mafala ya kuyamba

¹ Ine, Simau Pedru, wakutumikira* ndipo mtumiki wa Jezu Krixtu, ndirikunembera wale omwe adatambira cikhulupiriro cibodzi-bodzi caku-funika pabodzi na ife, kudzera kucilungamo ca Mulungu wathu na Mpulumusi Jezu Krixtu. ² Nkhombo na mtendere bziwande-wande kuna imwe, kudzera mukudziwa kwanu kwathunthu Mulungu na Jezu, Mbuya wathu.

Kucemera na kusankhula kwa Mulungu

³ Mulungu mwa mphambvu zace adatipasa bzentse bзомwe tin'funa kuti tikhale na moyo wakukomera Iye, kudzera mwa kudziwa kwathunthu kwa Ule omwe adaticemera kuukulu bwace na ubwino. ⁴ Tenepoyo, Iye adatipasa bzipiciro bzikulu ndipo bzakufunika, kuti mwa bzimwebzo imwepo mucitembo mbali ya khalidwe la Mulungu ndipo muthawe bza-kuipa bзомwe bziri padziko, bzakunyosedwa na kusirira.

⁵ Na thangwe limweri, citani bzentse kuti muthimizire ubwino pa cikhulupiriro canu, ndipo pa ubwino muthimizire kudziwa, ⁶ pa kudziwa thimizirani kubziphata mtima, pa kubziphata mtima thimizirani kupirira, pa kupirira thimizirani makhalidwe ya kukomera Mulungu, ⁷ pa makhalidweyo thimizirani lufoi la paubale, ndipo pa lufoi la paubale thimizirani kufunana. ⁸ Thangwe bzinthu bzimwebzi bzikakhala kuna imwe bzcimbakulakula pa moyo wanu, bzin'dzakucitisanu kuti mudzaphate basa licidzabala bzisapo ndipo mun'dzapitiriza kudziwa kwathunthu Mbuya wathu Jezu Krixtu. ⁹ Tsono ule omwe alibe bzinthu bzimwebzi ni zimola, ndipo ambandowona bziri pafupi bzokha, acimbayebwa kucenesedwa kwa bzitazo bzace bza kale.

¹⁰ Ndipopo abale, limbikirani kuposa kale kuti mutsimikize kucemerredwa na kusankhulidwa kwanu, nakuti mukacita terepoyo, mun'dzagwegweduka lini cipo. ¹¹ Tenepoyo imwepo mun'dzakhala wakudalisidwa mucidzabvumizidwa kupita muUmambo bwakusaya kumala bwa Mbuya wathu Mpulumusi Jezu Krixtu.

Ukulu bwa Krixtu na kutsimikiza kwa Bzakunembedwa

¹² Ndipopo, nthawe zentse nin'dzakhala na cheru la kumbakukumbusani bzinthu bzimwebzi, napo imwepo mucibzidziwa kale, ndipo mudakhazizika pa cadidi comwe mudatambira. ¹³ Ndirikuwona kuti ni bzakufunika, pomwe ndiri mucikumbi comwe ni thupi lino, ndilamusire kukumbuka kwanu, ¹⁴ thangwe nin'dziwa kuti mwakusaya kucedwa nin'dzasiya cikumbi comwe ni thupi lino, ninga momwe Mbuya wathu Jezu Krixtu adandiwonesa kale. ¹⁵ Ine nin'dzabziumiriza kuti, napombo ndikadzafa, imwepo mudzakhale wakukwanisa kukumbukira bzinthu bzimwebzi nthawe zentse.

¹⁶ Ife pomwe tidalewa bza mphambvu na kubwera kwa Mbuya wathu Jezu Krixtu, tikhatewera lini bzindzano bzapezi bzakukondzedwa na ndzeru za wanthu. Tsono ife-letu ndife mboni omwe tidawona na maso yathu ukulu bwace. ¹⁷ Jezu Krixtu adatambira mbiri na ukulu kucokera kuna Mulungu Baba, pomwe kuukulu bwakuposa kudabveka fala lakuti: “Umweyu ni

* **1:1** Wakutumikira: Ayai nyagirinya.

Mwana wangu wakufunika, omwe ambandikondweresa”† 18 Ife-letu tidabva fala limweri likhacokera kudzulu, pomwe tikhali na Iye paphiri lakucena.

19 Tenepoyo, tinalo fala lakutsimikizika la apolofita, ndipo imwepo mun'dzacita bwino mukadzalitetekera na cheru. Falalo liri ninga ciphani-phani cimbangwerewerese pambuto ina mdima, kufikira kunja kucene ndipo nyenyezi ya madandakweca itoye mumitima mwanu. 20 Cakuyamba, dziwani kuti palibe cipolofita muBzakunembedwa cin'cokera kwa ndzeru za wanthu, 21 nakuti cipo palibe cipolofita cidabwera kucokera kwa wanthu, tsono wanthu‡ adalewa bza Mulungu, mwakutsogoleredwa na Mzimu Wakucena.

2

Apfundzisi wakunama ndipo cimaliziro cawo

1 Kale-kale padawoneka apolofita wakunama pakati pa mbumba, ndipo pan'dzawonekambo apfundzisi wakunama pakati panu. Iwo an'dzapfundzisa mwakabise-bise bzipfundziso bzakunama ndipo bzakudzonga, acidzafika mpaka pakulamba Mbuya omwe adawalombola, acidzabzinyosera kudzongedwa mwakam'kulumize. 2 Azinji an'dzatewezera bzakucita bza manyazi bza wanthu amwewa, ndipo thangwe ra apolofitawo njira ya cadidi in'dzanyozedwa. 3 Ndipo thangwe ra kusirira kwawo, apfundzisi amwewa an'dzakudyerani manja na nkhani zakunama. Tsono kulangidwa kwawo kudakondzekeredwa kale ndipo kudzongedwa kwawo kun'cedwa lini.

4 Nakuti Mulungu alibe kulekerera anju omwe adataza, tsono adawathusa kumoto wakusaya kumala adawamanga aciwaikha mucigwindza kuti adza-tongedwe. 5 Iye alibe kulekerera dziko lakale pomwe adabwerese Cigumula ca madzi kuna mbumba yakuipa ire, tsono adakoya Nowa, mpalidzi wa cirungamo na wanthu anango anomwe (7). 6 Ndipombo adapasa nyathwa mizinda ya Sodoma na Gomora, aciisandusa dotha, icikhala citsandzo ca bzomwe bzin'dzaciditika kuna wakuipa, 7 tsono adapulumusa Loti, mwamuna wakulungama, omwe akhaneseka na khalidwe lakunyantsa la wanthu wakusaya kuteweza Mtemo. 8 Nakuti, pomwe akhakhala pakati pawo, ntsiku zentse wakulungamayo akhanesedwa mumtima mwace, thangwe ra bzakuipa bzomwe akhawona na kubva. 9 Na tenepo, timbawona kuti Mbuya ambadziwa kupulumusa pamiyezo wale ana makhalidwe yakukomera Mulungu, ndipo ambapitiriza kukoya wakuipa wale panyathwa kuti adza-tongedwe pantsiku yakumaliza, 10 maka-maka omwe ambatewera bzakufuna bzakunyantsa bza thupi ndipo ambanyoza utongi.

Wakubzikuzi ndipo wakupusa, wanthu amwewa alibe mantha yakulewa kuipa bzamoyo bza kudzulu, 11 napo anju omwe ni wakuposa pamphambvu na utongi, ambapasa lini mulandu wakutukwana kuna bzamoyobzo patsogolo pa Mbuya. 12 Tsono apfundzisiwo ambalewa kuipa bzomwe an'dziwa lini, ndipo ali ninga bzakulengedwa bzakusaya kukumbuka, bzakutsogoleredwa na bzakufuna bwawo, bzakubadwa kuti bzisodzedwe na kuphedwa, ndipo an'dzadzongedwa na kunyengeza kwawo. 13 Iwo an'dzabwezeredwa nyathwa thangwe ra kusaya kulungama komwe adacita kuna anango. Ambayesa kuti ni kwabwino kubzipereka masikati kuna bzakukondwerese thupi lawo. Amwewa ali ninga mathotho na mawala yakunyantsa, iwo ambakondwera na kunyengeza kwawo pomwe an'khala na imwe pazokoto bwano. 14 M'maso mwawo mudadzala na upombo,

† 1:17 Mko 9:7; Luk 9:35 ‡ 1:21 Wanthu: Ayai wanthu wakucena.

ambaleka lini kucita citazo cipo, ambapumpsa wakusaya kulimba ndipo ana mitima yakuzolowera kusirira. Iwo ni wanthu wakutembereredwa! ¹⁵ Iwo adasiya njira yakulungama ndipo adataika, acitewera njira ya Balamu, mwana wa Beyori*, omwe adafuna malipiro yakusaya kulungama. ¹⁶ Tsono, pomwe adacita citazo adatsimulidwa na bulu, cinyama cakusaya kulewalewa, comwe cidalewa na fala la munthu ndipo cidamalisa udzenga bwa mpolofita†.

¹⁷ Wanthu amwewa ali ninga ntsantsa ziribe madzi ndipo nkhungu yakutengedwa na condzi. Mdimu wakugosva udawadikhira. ¹⁸ Nakuti iwo kudzera kumafala yawo yakusamwa ya upsiru ndipo na kumbanyosa bzakufuna bza thupi, ambapupsa omwe alipafupi kuthawa wale wakukhala mwakutaika. ¹⁹ Acimbawatsimikiza ufulu, uko iwo caiwo ni anyagirinya wa bzakunyantsa, pakuti munthu ni nyagirinya wa bzomwe bzimbamukunda. ²⁰ Na tenepo, penu adapsukunyuka kubzakusvipisa bza dziko kudzera mukuzindikira Mbuya wathu ndipo Mpulumusi Jesu Krixtu, patsogolo pace aciphatana nabzo papsa acikundidwa, khalidwe lawo liniipa kuposa pakuyamba. ²¹ Bzingadakhala bwino angadaleka kudziwa njira ya cirungamo, kuposa kutoma kuidziwa, mucirindza ngoto kuna Mtemo wakucena omwe mudauzidwa. ²² Bzirikutsimikizidwa kuna iwo bzomwe mwani udalewa kuti: “Mbwaya idabwerera ku masanzi yace”‡, ndipo: “Nkhumba yakusambikidwa idabwerera kukandalika pomwe mumatope”.

3

Kubwera kwa Mbuya

¹ Wakufunidwa, tsamba limweri tsapano ni laciwiri lomwe ndirikukunemberani. Mumatsamba mawiriya nin'funa kubanganusa na kukumbusa ndzeru zanu zabwino, ² kuti mukumbukire mafala yadalewedwa kale na apolofita wakucena, na langizo la Mbuya wathu ndipo Mpulumusi lomwe atumiki wanu adakupfundzisani.

³ Tikanati kupitiriza, dziwani kuti pantsiku zakumalizira pan'dzawoneka wanthu wakusinjirira acimbanyaza ndipo na kumbatewera bzakufuna bwawo. ⁴ Iwo an'dzalewa kuti: “Ni ciyani cirikuwoneka pa cipiciro ca kubwera kwace? Kuyambira pomwe akulu wa kale adafa, bzentse bzikadawoneka ninga momwe bzikhali pakulengedwa”. ⁵ Tsono iwo an'dzayebwa utowa kuti kale kudzera kufala la Mulungu kudzulu na dziko la pantsi bzikalipo, dzikolo lidakondzedwa kucokera ku madzi ndipo na madzi. ⁶ Ndipombo dziko la ntsiku za kale lidamizidwa licidzongedwa na madzi. ⁷ Kudzera kufala libodzi-bodziro kudzulu na pantsi bzomwe bziripobzi, bzidalatidwa kuyenda kumoto, bzikikoyedwera ntsiku ya kudzatongedwa na kudzadzongedwa kwa wanthu wakuipa.

⁸ Wakufunidwa, lekani kuyebwa cinthu cakuti: Kuna Mbuya ntsiku ibodzi iri ninga magole culu, ndipo magole culu ninga ntsiku ibodzi. ⁹ Mbuya an'cedwa lini kucita bzomwe adapicira, ninga momwe ambakumbukira anango. Kusiya kwace ni kwakuti, Iye ana mpfuwa yakugwa kuna imwe, an'funa lini kuti munthu ataike, tsono kuti mwentse mufike pakukhumbula.

¹⁰ Tsono ntsiku ya Mbuya in'dzafika ninga mbava. Kudzulu kun'dzanyembereka na kugunda kukulu, bzinthu bza kudzulu bzin'dzanyunguduka na kutentha ndipo dziko la pantsi na bzentse bzomwe bziripo, bzin'dzapsa.

* **2:15** Beyori: Bzakunembadwa na manja bzakusiya-siyana bzimbalewa kuti Bosori. † **2:16** Mul 22:4-35 ‡ **2:22** Mal 26:11

¹¹ Na kuwona kuti bzentse bzin'dzadzongedwa tenepoyo, imwepo mun'funika kuti mukhale wanthu wa tani? Khalani wakucena ndipo gopani Mulungu, ¹² dikhirani ntsiku ya Mulungu mucimbabzi umiriza kucita mabasa yakukulumizisa kubwera kwace. Ntsiku imweyo kudzulu kun'dzadzongedwa na moto, ndipo bzinthu bza kudzulu bzin'dzasungunuka na kutentha. ¹³ Tsono malinge na cipiciro cace, tiri kudikhira kudzulu kupsa na dziko la pantsi lipsa, momwe mun'dzakhala cirungamo.

¹⁴ Na tenepo wakufunidwa, pomwe mukadadikhira bzinthu bzimwebzi, citani ciri-centse kuti Mulungu adzakugumaneni wakusaya cakuipa, wakusaya mulandu ndipo mumtendere. ¹⁵ Kumbukirani kuti kugwa mpfuwa kwa Mbuya wathu kun'bweresa cipulumuso, ninga momwe Paulo m'bale wathu wakufunidwa adakunemberanimbo na udziwi bomwe Mulungu adam'pasa. ¹⁶ Iye adanemba bzibodzi-bodzi mumatsamba yace yentse, acirewa bza nkhani zimwezi. Mumatsamba mwace muna bzinthu bzinango bzakunesa kubvesesa, bzomwe wakusaya kupfundza na wa ndzeru zakusaya kukhazikika ambalewa mwakubzilanduliza, ninga momwe ambacita na Bzakunembedwa bzinango. Tenepoyo iwo ambabzidzonga wokha.

¹⁷ Na tenepo wakufunidwa, pomwe mwadziwa bzimwebzi, cenjerani kuti muleke kutengedwa na kuphonya kwa omwe alibe khalidwe labwino, ngakhale kutaya kulimbikira kwanu mucigwa. ¹⁸ Ndipo kulani munkhombona na kudziwa Mbuya wathu M'pulumusi Jezu Krixtu. Ukulu bukhale kuna Iye kuyambira tsapano na kwakusaya kumala! Ameni.

Tsamba lakuyamba lomwe lidanembedwa na Juwau

Fala la Moyo

¹ Omwe akhalipo kuyambira pakutoma, omwe tidabva, omwe tidawona na maso yathu, ndipo tidamuwonesesa ticimukhuya na manja yathu mwakulewa Fala la Moyo. ² Moyoyo udalatizidwa, ife tidawona ndipo tidaucitira umboni. Ife tiri kukuwuzani bza moyo wakusaya kumala, omwe ukhali na Baba ndipo Iye adatilatiza. ³ Ife tidakudziwisani bzmomwe tidawona na kubva kuti imwembo muphatane na ife. Kuphatana kwathu ni kwa Baba na kwa Mwana wace Jezu Krixtu. ⁴ Tiri kukunemberani bzimwebzi kuti kukondwa kwathu kukhale kwakukwana.

Kufamba pa ceza

⁵ Iya ni mafala yabwino yomwe tidabva kuna Iye ndipo tidayalewa kuna imwe kuti: Mulungu ni ceza, mwa Iye mulibe m'dima na pang'onopo. ⁶ Tikalewa kuti tinaciphatano na Iye, tsono ticifamba mum'dima, tiri kumama ndipo tiri kucita lini bzacadidi. ⁷ Ndipo, penu tin'famba pa ceza, ninga Mulungu ali pa ceza, tina ciphatano wina na mwandzace, ndipo mulopa wa Jezu, Mwana wace, un'titsuka citazo cathu centse. ⁸ Penu tinilewa kuti tiribe citazo, tiri kubzinamiza tekha ndipo cadidi cirilini muna ife. ⁹ Penu ti'nbweka bzitazo bzathu, Iye ni wakukhulupirika na kulungama kuti atilekerere bzitazo bzathu ndipo acititsuka kusaya kulungama kwentse. ¹⁰ Penu tin'lewa kuti timbacita rini citazo, timbawonesa ninga Mulungu ni wakunama, ndipo mafala yace yali lini muna ife.

2

Jezu Krixtu ndiye m'khocereri wathu

¹ Tuwana twangu, ndiri kukunemberani bzimwebzi kuti muleke kucita citazo. Penu munthu an'cita citazo, tina m'khocereri kwa Baba, omwe ni Jezu Krixtu wakulungama. ² Iye ndiye ntsembe ya bzitazo bzathu. Sikuti bzitazo bzathu bzokha basi, tsono na bzitazombo bza dziko lentse la pantsi.

³ Tsono tingazindikire kuti tinimudziwisisa, tikatenepo kuti tirikuteweza mitemo yace. ⁴ Munthu ule omwe ambalewa kuti: “Ine nimbamudziwa” tsono acisaya kuteweza mitemo yace, ni nyakunama ndipo alirini pacadidi. ⁵ Tsono, penu munthu an'teweza fala la Mulungu, cadidi letu lufoi la Mulungu limbawoneka mwa iye. Mwa njira imweyi ife tin'dziwa kuti tiri mwa Iye: ⁶ Munthu omwe an'tsimikiza kuti ali mwa Iye, bzi'funika kuti afambembo ninga momwe Jezu adafambira.

⁷ Wakufunidwa, ndiri kukunemberani lini Mtemo upsa, tsono Mtemo wa kale, omwe imwepo munawo kucokera pakuyamba. Mtemoyo ni fala lomwe mudabva. ⁸ Na tenepo, bzmomwe ndiri kukunemberani ni Mtemo upsa, omwe ni wacadidi mwa Iye na mwa imwe, nakuti mdima uli kumala ndipo ceza ca cadidi ciri kutoya. ⁹ Ule omwe anitsimikiza kuti ali paceza tsono acimbawenga mbale wace, umweyo akanati kucoka mudima. ¹⁰ Ule omwe ana lufoi na m'bale wace iye ali paceza ndipo mwa iye mulibe comwe cinimupinga. ¹¹ Tsono munthu ule omwe aniwenga m'bale wace ali mumdimama ndipo iye ambafamba mumdimamo, iye an'dziwa lini komwe ali kuyenda thangwe ndimayo udamukhalisa zimora.

- ¹² Tuwana twangu, ine ndiri kukunemberani,
thangwe bzitazo bzanu bzalekeleredwa,
Thangwe ra dzina la Jezu.
- ¹³ Azibaba, ine ndiri kukunemberani
thangwe imwepo mumbamudziwa,
ule omwe ndiye kucokera pakuyamba.
Alumbwana, ine ndiri kukunemberani
thangwe mwakunda Sathani.
- ¹⁴ Tuwana* ine ndakunemberani,
thangwe imwepo munimudziwa Baba.
Azibaba ine ndakunemberani
thangwe imwepo munimudziwa
ule omwe ndiye kuyambira pakutoma.
Alumbwana, ine ndakunemberani,
thangwe imwepo munamphambvu,
ndipo mwa imwe Fala la Mulungu limbapitiriza kukhala
Ndipo imwepo mudakunda Sathani.

Lekani kufuna bzinthu bza padziko

- ¹⁵ Lekani kufunisisa dziko ayai bzinthu bzomwe bziri m'dzikomo. Penu munthu winango an'funisisa dziko, lifoi la Mulungu liri lini mwa iye.
- ¹⁶ Nakuti bzentse bzomwe bziri mudziko ninga: Kusirira kwa nyama, kusirira kwa maso na kusamwa na bzinthu, bzentsenebzi bzin'cokera lini kuna Baba, tsono padziko. ¹⁷ Dziko na bzakusiririsa bzalene bzimbamala tsono ule omwe an'cita bzomwe Mulungu an'funa, an'khala na moyo wakusaya kumala.

Lekani kunamizidwa

- ¹⁸ Tuwana twangu, ni nthawe yakumalizira ino, ndipo ninga momwe mudabva kuti ali kubwera muwengi wa Krixtu, ndipo tsapano alikuwoneka awengi azinji wa Krixtu, na tenepo bzikutidziwisa kuti ino ni thawe yakumalizira. ¹⁹ Iwo adacoka pakati pathu, tsono mwacadidi akhali lini andzathu, nakuti iwo angadakhala andzathu, angadapitiriza kukhala na ife. Kucoka komwe adacita bzidalatiza kuti pakhalibe na m'bodziyo omwe akhali mwandzathu. ²⁰ Tsono imwepo mudadzozidwa kucokera kuna Mulungu, ndipo imwe mwentse muna udziwi. ²¹ Ndiribe kukunembera kuti mun'dziwa lini cadidi, tsono ni thangwe ra kuti imwepo mun'cidziwa, ndipo nakuti palibe kunama komwe kuncokera kucadidi. ²² Kodi wakunama ni uponi, ni ule lini omwe ambalamba kuti Jezu ni Krixtu? Umweyo ndiye muwengi omwe anilamba Baba na Mwana. ²³ Munthu ali wentse omwe anilamba Mwana alibembo Baba, tsono ule omwe ambapupura bza mwana padeca, Baba anawombo. ²⁴ Ndipo imwepo, bzikoyeni kuti bzire bzomwe mudabva kuyambira pakuyamba bzipitirize kukhala muna imwe. Penu bzomwe mudabva pakuyamba bzin'pitiriza kukhala muna imwe, imwepombo pitirizani kukhala muna Mwana na muna Baba. ²⁵ Ndipo comwe adatipicira ni ici: Moyo wakusaya kumala. ²⁶ Ndiri kukunemberani bzimwebzi thangwe la wale omwe ambakupumpsani. ²⁷ Ndipo imwepo, kudzozidwa komwe mudacididwa na Iye, kupitirize kuna imwe, ndipo bzin'funika lini kuti munthu winango akupfundziseni. Tsono nakuti kudzozidwa kwace komwe mudatambira, komwe ni kwacadidi ndipo ni kwakunama lini, kun'kupfundziseni bzinthu bzentse, imwepo pitirizani kukhala muna Iye ninga momwe adakupfundziseni.

* **2:14** Wana: Munyang'ane mudutswa la 18.

Wana wa Mulungu

²⁸ Tuwana twangu, tsapano pitirizani kukhala mwa Iye, kuti pomwe Iye an'dzabzilata pakubwera kwace, tidzakhale na kuzerewera ndipo tidzaleke kudzanyazisidwa patsogolo pace akadwabwera.

²⁹ Penu imwepo mun'dziwa kuti Iye ni wakulungama, na tenepo imwepo dziwani kuti munthu ali wentse omwe ambacita bzakulungama ni mwana wa Mulungu.

3

¹ Onani kukula kwa lufoi la Baba lomwe adaticitira kuti ticemeredwe wana wa Mulungu, bzomwe cadidi ndibzo tiri! Ndipopo dziko limbatidziwa lini, thangwe liribe kumudziwa Iye. ² Wakufunidwa, tsapano ndife wana wa Mulungu ndipo bzikanati kudziwika kuti ife tin'dzakhala ciani. Tsono tin'dziwa kuti Iye akadwabziwonesa tin'dzakhala wakulinganira na Iye nakuti tin'dzamuwona kuti Iye adakhala tani. ³ Wentse ule omwe anacidikhiro cimweci mwa Iye, abzicenese mwaiye ekha, nakuti Iye ni wakucena.

⁴ Munthu ali wentse omwe ambacita citazo, alikuchola Mtemo, cadidi kucita citazo ni kuchola Mtemo. ⁵ Imwe mun'dziwa kuti Iye adabziwonesa kuti acose bzitazo bzathu, ndipo muna Iye mulibe citazo. ⁶ Munthu ali wentse omwe an'khala muna Iye, ali rini mucitazo, tsono ule omwe ambacita citazo alibe kumuwona napo kum'dziwa. ⁷ Tuwana twangu, lekani kupumpsidwa na munthu ali yentse. Ule omwe ambacita bzakulungama ni wakulungama, nakuti Iye ni wakulungama. ⁸ Ule omwe ambacita citazo ni wa Dyabu, thangwe Dyabu ni mtazi kucokera pakuyamba. Tenepoyo Mwana wa Mulungu adabzilata kuti apfudze mabasa ya Dyabu. ⁹ Munthu ali wentse omwe ni wakubadwa muna Mulungu ambacita lini citazo thangwe ambakhala muna Mulungu, ndipo angakhale lini mucitazo nakuti ni wakubadwa muna Mulungu. ¹⁰ Na tenepoyo timbadziwa kuti wana wa Mulungu ni waponi ndipo wana wa Dyabu ni waponi. Omwe ambacita lini cilungamo ndipo acisaya lufoi na m'bale wace ni wa Mulungu lini na pang'onopo.

¹¹ Thangwe fala lomwe mudabva kucokera pakuyamba limbalewa kuti: Ife tifunane wina na mwandzace. ¹² Mbatileke kukhala ninga Kaini, omwe akhali wa Sathani, iye adapha m'bale wace. Kodi thangweranyi iye adamupha? Thangwe mabasa yace yakhali yakuipa ndipo ya m'bale wace yakhadalungama. ¹³ Abale wangu, lekani kudabwa penu dziko liri kukuwengani. ¹⁴ Tin'dziwa kuti ife tidapita kale paimpfa kuyenda kumoyo nakuti tombafuna abale wathu, omwe an'funa lini m'bale wace, umweyo akali paimpfa. ¹⁵ Wentse ule omwe aniwenga m'bale wace ni kambowa ndipo imwepo mun'dziwa kuti kambowa ali wentse alibe moyo wakusaya kumala mwayekha. ¹⁶ Na tenepo cimbatidziwisa lufoi ni cakuti: Jezu Krixtu adapereka moyo wace mwa lufoi na ife ndipo na ife mbatiperekembo moyo wathu mwa lufoi na abale wathu. ¹⁷ Penu munthu adadala ndipo akawona m'bale wace ali kubonera acisaya kum'bvera ntsisi, lingakhale tani mwa iye lufoi la Mulungu? ¹⁸ Tuwanamwe, mbatileke kufunana mwamafala napo na pamuloma pokha, tsono mwakucita ndipo na mwacadidi.

¹⁹ Na tenepo, ife tin'dzadziwa kuti ndife wacadidi ndipo tin'dzaderekhesa m'tima wathu patsogolo pa Iye, ²⁰ pomwe m'timawo un'dzatigaza. Thangwe tin'dziwa kuti Mulungu ni mkulu cadidi kuposa m'tima wathuyo ndipo an'dziwa bzinthu bzentse. ²¹ Wakufunidwa, penu m'tima wathu un'tigaza lini, tin'khala lini na mantha kuna Mulungu, ²² ndipo timbatambira kuna

Iye bzentse bзомwe tin'kumbira, thangwe timbateweza mitemo yace nakuti timbacita bzinthu bзомwe bzimbamukomera. ²³ Tsono, Mtemo waceyo ni uyu: Tikhulupirire dzina la Mwana wace Jezu Krixtu ndipo ticifunana wina na mwandzace, ninga momwe Iye adatiuzira. ²⁴ Ndipo ule omwe a'teweza mitemo yace, an'khala muna Mulungu ndipo Mulungu an'khala muna iye. Na tenepo tin'dziwa kuti Mulungu alikukhala na ife kudzera mwa mzimu omwe adatipasa.

4

Kuzindikira mizimu

¹ Wakufunidwa, lekani kukhulupirira mzimu uli-wentse. Cakuyamba muyeze mizimuyo kuti muwone penu ni yakucokera kuna Mulungu, thangwe apolofita azinji wakunama ali kufamba padziko. ² Imwepo mungandikire Mzimu wa Mulungu tenepayu: Mzimu uli-wentse omwe unilewa kuti Jezu Krixtu adabwera mwa thupi, ni wakucokera kuna Mulungu. ³ Tsono mzimu wentse omwe umbalamba Jezu, ni wakucokera lini kuna Mulungu, umeyo ni wa muwengi wa Krixtu, omwe imwepo mudabva kuti ulikubwera, tsapano uli kale pa dziko. ⁴ Tuwanamwe, imwepo ndimwe wa Mulungu ndipo mwawakunda apolofita wakunama, thangwe Ule omwe ali muna imwe, ni mkulu kuposa ule omwe ali padziko. ⁵ Iwo ambacokera padziko. Ndipopo bзомwe anilewa, bzimbacokera padziko ndipo dziko limbawabva. ⁶ Ife tidacokera kuna Mulungu, ndipo wentse ule omwe ambadziwa Mulungu ambatibvera. Tsono ule omwe alibe kucokera kuna Mulungu ambatibvera lini. Na tenepo timbazindikira mzimu wa cadidi na wakunama.

Lufoi la Mulungu

⁷ Wakufunidwa, mbatifunane wina na mwandzace, thangwe lufoi limbacokera kuna Mulungu. Ule omwe ana lufoi ni wakubadwa mwa Mulungu ndipo ambadziwa Mulungu. ⁸ Ule omwe alibe lufoi animudziwa lini Mulungu, thangwe Mulungu ni lufoi. ⁹ Mulungu adatilatiza lufoi lace tenepa: Adatumiza Mwana wace m'bodzi yekha padziko la pantsi kuti tikhale na moyo kudzera mwa Iye. ¹⁰ Ndipo lufoiro ni lakuti: Sikuti ife ndife tidafuna Mulungu, tsono kuti Iye adatifuna ndipo adatumiza Mwana wace ninga ntsembe pankhanka ya bzitazo bzathu. ¹¹ Wakufunidwa, pakuwona kuti Mulungu adatifuna tenepayu, ife tifunanembo wina na mwandzace. ¹² Palibe munthu omwe adawona kale Mulungu, tikafunana wina na mwandzace, Mulungu an'khala mwa ife, ndipo lufoi lace lin'dzakwanirisidwa mwa ife.

¹³ Na tenepo tin'dziwa kuti ife tiri mwa Iye, ndipo Iye ali mwa ife thangwe Iye adatipasa mzimu wace. ¹⁴ Ndipo tidawona ticikhala mboni kuti Baba adatumiza Mwana wace kuti akhale mpulumusi wa dziko la pantsi. ¹⁵ Penu wina an'lewa padeca kuti Jezu Krixtu ni Mwana wa Mulungu, Mulungu an'khala mwa iye, na iyembo an'khala mwa Mulungu. ¹⁶ Ndipo ife tin'dziwa lufoi lomwe Mulungu analo kuna ife ndipo timbakhulupira lufoi limwero. ¹⁷ Na tenepo, lufoi limbawoneka pakati pathu, kuti ntsiku yakudzatongedwa tidzakhale na cikhulupiro, thangwe pantsi pano, ife tidalingana na Iye. ¹⁸ Mulufoi mulibe mantha, nakuti lufoi la cadidi limbacosa mantha, thangwe mantha yambasuzwa nyatwa. Ule omwe anamantha alibe lufoi la cadidi. ¹⁹ Ife timbacita lufoi thangwe Mulungu ndiye adayamba kuticitira lufoi. ²⁰ Penu wina anirewa kuti: "Ndina lufoi na Mulungu" tsono aciwenga m'bale wace, ni wakunama. Nakuti ule omwe an'saya kucitira lufoi m'bale wace

omwe ambamuwona, angacitire lini lufoi Mulungu omwe ambamuwona lini. ²¹ Ndipo Mtemo omwe adatipasa ni wakuti: Ule omwe ana lufoi na Mulungu, mbacitirembo lufoi m'bale wace.

5

Cikhulupiriro mwa Mwana wa Mulungu

¹ Wentse ule omwe an'tawira kuti Jezu ni Krixtu ni wakubadwa mwa Mulungu, ndipo wentse ule omwe ana lufoi na Baba ana lufoimbo na omwe ni wakubadwa mwa babayo. ² Ndipo timbadziwa kuti tina lufoi na wana wa Mulungu tenepayu: Tingam'citira lufoi Mulungu na kumbateweza mitemo yace. ³ Pakuti lufoi la Mulungu ni tenepa: Kuteweza mitemo yace. Ndipo mitemo yaceyo ni yakunesa lini. ⁴ Ule omwe ni wakubadwa mwa Mulungu, ambakunda dziko. Comwe cimbakunda dziko: Ni cikhulupiriro cathu. ⁵ Kodi mbani omwe ambakunda dziko? Ni ule ekha omwe an'tawira kuti Jezu ni Mwana wa Mulungu.

⁶ Uyu ni ule omwe adabwera kudzera mwa madzi na mulopa, Jezu Krixtu: Sikuti mwa madzi yokha, tsono mwa madzi na mulopa. Ndipo Mzimu wa Mulungu ndiwo omwe umbam'citira umboni, nakuti Mzimu wa Mulungu ni cadidi. ⁷ Pana bzitatu bzimbaperekera umboni: ⁸ Mzimu, madzi na mulopa. Ndipo bzitatubzo bzidaphatana. ⁹ Ife timbabvuma umboni bwa wanthu, tsono umboni bwa Mulungu ni bukulu kuposa, nakuti ni umboni bwa Mulungu bomwe Iye ambacitira Mwana wace. ¹⁰ Ule omwe an'bvuma Mwana wa Mulungu, anabo umboni bumwebu. Ule omwe an'bvuma lini Mulungu, ambayesa kuti Mulungu ni wakunama, thangwe iye ambabvuma lini umboni bomwe Mulungu ambacitira Mwana wace. ¹¹ Ndipo umbonibo ni bwakuti: Mulungu adatipasa moyo wakusaya kumala, ndipo moyoyo uli mwa Mwana wace. ¹² Ule omwe ana Mwana, anawo moyo. Ule omwe alibe Mwana wa Mulungu, alibe moyo.

Bza moyo wakusaya kumala

¹³ Ndakunemberani bzinthu bzimwebzi, imwe omwe mumbakhulupirira mudzina la Mwana wa Mulungu, kuti imwepo mudziwe kuti muna moyo wakusaya kumala. ¹⁴ Kukhulupirira komwe tinako kuna Mulungu ni kwakuti: Tikakumbira cinthu malinge na kufuna kwa Mulungu, Iye an'dzatibva. ¹⁵ Ndipo penu tindziwa kuti Iye ambatibva pa bzentse bzomwe tin'kumbira, tin'dziwa kuti tinabzo bzomwe takumbira kuna Iye.

¹⁶ Penu wina aniwona m'bale wace ali kucicita citazo comwe cinimufikisa lini pakufa, apembe, ndipo Mulungu an'dzapasa moyo ule omwe wacita citazo. Ndiri kulewa wale omwe citazo cawo ciniwafikisa lini pakufa. Pana citazo cimbafikisa pakufa, ndiri kulewa lini kuti mupembe na kufuna kwa citazoco. ¹⁷ Kusaya kulungama kwentse ni citazo, tsono pana citazo comwe cimbafikisa lini pakufa.

¹⁸ Tin'dziwa kuti wentse ule omwe adabadwa mwa Mulungu an'khala lini mucitazo thangwe Mulungu ambam'khocherera, ndipo Wakuipa animucita lini cinthu. ¹⁹ Timbadziwa kuti ndife wa Mulungu, ndipo dziko lentse liri pantsi pa utongi bwa Wakuipa. ²⁰ Timbadziwa pomwe kuti Mwana wa Mulungu adabwera ndipo adatipasa ndzeru, kuti tidziwe Ule omwe ndiye wacadidi, ndipo ife tiri mwa Ule omwe ndiye wacadidi, kudzera mwakuphatana na Mwana wace Jezu Krixtu. Umweyu ndiye Mulungu wacadidi ndipo moyo wakusaya kumala. ²¹ Tuwana twangumwe, khalani na cheru na bzifanikizo.

Tsamba laciwiri lomwe lidanembedwa na Juwau

¹ Ine mkulu wa gereja,

ndirikunembera mkazi wakusankhulidwa* na kwa wana wace, omwe nimbafuna cadidi, ndipo ndine lini ndekha nimbakufunani, tsono na wale wentse omwe ambadziwa cadidi,² thangwe ra cadidi† comwe cimbapitiriza kukhala mwa ife ndipo cin'dzakhala mwa ife kwakusaya kumala.

³ Nkhombo, ntsisi na mtendere bzakucokera kuna Mulungu Baba ndipo na kuna Jezu Krixtu, Mwana wace, bzikhale na ife mwa cadidi na mwa lufoi.

⁴ Ndidakondwa kwene-kwene na kugumana na wana wako anango omwe alikufamba mucadidi malinge na langizo lomwe tidatambira kuna Baba. ⁵ Tsapano ndirikukukumbirani mai, funanani wina na mwandzace, sikuti ninga ndirikukunembera langizo lipsa, tsono ni lomwe likhalipo kale kuyambira pakutoma. ⁶ Ndipo lufoi limweri ni tenepayu: Tikhale wakubvera malangizo ya Mulungu. Nakuti imwe mumbabva kuyambira pakutoma, langizo lomwe limbati: Fambani mulufoi.

⁷ Ni cadidi kuti wakunyengeza azinji ambapalidza pa dziko la pantsi, iwo ambalamba kuti Jezu Krixtu adabwera mwa thupi. Munthu umweyo ni wakunyengeza ndipo ambawenga Krixtu. ⁸ Khalani na cheru, kuti muleke kudzonga bzisapo bza basa lathu, tsono kuti mupasidwe mabaibai yanu mwa thunthu. ⁹ Wentse ule omwe an'teweza lini cipfundziso ca Krixtu, tsono acicinyoza, alibe Mulungu. Omwe an'teweza cipfundziso, ana Baba ndipombo Mwana. ¹⁰ Penu winango an'bwera kuna imwepo acisaya kubwera cipfundziso cimweci, lekani kumutambira pamui‡ napo kum'musa. ¹¹ Thangwe, omwe anim'musa an'cita cipande pa bzakucita bzace bzakuipa.

¹² Ndina bzizinji bzakukunemberani, tsono ni cakulinga lini cangu kuti ndibzicite patsamba na mtoto. Pa mbuto pa bzimwebzi, ndirikudikhira kuti ndibwere kumweko kudzakuzungirani ndicidzalewa-lewa na imwe nkhope na nkhope, kuti kukondwa kwathu kudzakhale kwathunthu.

¹³ Wana wa mpfumakazi yako§ yakusankhulidwa, alikupereka kulimba.

* **1:1** Mkazi wakusankhulidwa ni kulewa lini mkazi caiye, tsono ni kulewa gereja inango. Munyang'ane pomwe pa dutswa la 13. † **1:2** Cadidi: Ayai Mafala Yabwino yakulewa bza Jezu Krixtu omwe ambatsonkhanisa akrixtau wentse. ‡ **1:10** aaRo 16:17 § **1:13** Mpfumakazi yako: Bzirikulewa atawiri wa gereja yomwe akhali, omwe adanemba tsamba limweri.

Tsamba lacityatu lomwe lidanembedwa na Juwau

¹ Ine, mkulu wa gereja, ndirikunembera wakufunika Gayo, omwe nimba-funa mwa cadidi.

² Wakufunidwa wangu, nimbapemba kuti iwepo ukhale na moyo wabwino ndipo bzentse bzikufambire bwino, ninga momwe ulikukhalira bwino moyo wako wa mum'zimu. ³ Ndidakondwa kwene-kwene pomwe ndidatambira abale anango omwe akhalewa bza kukhulupirika kwako pa cadidi, ninga momwe umbafambira mucadidi. ⁴ Ndiribe cikondwero cikulu kuposa kubva kuti wana wangu alikufamba mucadidi.

⁵ Wakufunidwa, iwepo ndiwe wakukhulupirika pa bzomwe ulikucitira abale, napo acikhala anyakudza. ⁶ Iwo adauza gereja bza lufoi lako. Iwepo un'dzacita bwino un'gadzwatsogolera ulendo bwawo mwa kukondwera Mulungu, ⁷ nakuti ni thangwe la Dzina lomwe iwo adacokera, mwakusaya kutambira thandizo liri-lentse kwa wakusaya kupemba. ⁸ Na tenepo, ni basa lathu kutambira mwabwino abale ninga amwewa, kuti tisanduke wakuthandiza pa basa la kupalidza cadidi.

⁹ Ndanemba tsamba kuna gereja, tsono Diyoterefesi, omwe ambakomedwa kukhala mkulu pakati pawo, alibe kubvuma cipfundziso cathu. ¹⁰ Na tenepo ine ndikadzayenda, nin'kamutsimula thangwe la bzomwe alikucita na mafala yace yakuipa yamagunkha kuna ife. Ni bzimwebzi lini bzokha, iye ambalamba kutambira abale, ambapingiza wale omwe alikufuna kutambira abalewo ndipo ambawathotha mugereja.

¹¹ Wakufunidwa, leka kutewezera bzomwe ni bzakuipa, koma bzomwe ni bzabwino. Ule omwe an'cita bzabwino ni wa Mulungu, ule omwe an'cita bzakuipa alibe kuwona Mulungu. ¹² Cipande ca Demetiriyo, wentse alikulewa bwino bza iye, ndipo cadidico cirikum'citira umboni, ife timbam'citirambo umboni, ndipo iwepo umbadziwa kuti umboni bwathu ni bwacadidi.

¹³ Ndikhana bzizinji bzakuti ndikunembere, tsono ndirikufuna lini kubzicita pa tsamba na mtoto. ¹⁴ Ndirikudikhira kudzakuwona mwakusaya kucedwa, ndipo pamwepo tin'dzacezerana nkhope na nkhope.

¹⁵ Mtendere ukhale na iwe. Axamwali wa kuno alikutumiza kulimba kuna iwe. Limbisa axamwali kumweko m'bodzi na m'bodzi.

Tsamba lomwe lidanembedwa na Juda

Mafala yakutoma

¹ Ine Juda wakutumikira* Jezu Krixtu ndipo m'bale wa Tiyago, ndirikunembera omwe ni wakucemerredwa, wakufunidwa na Mulungu Baba ndipo wakukoyedwa na Jezu Krixtu. ² Ntsisi, mtendere na lufoi bzikhale bzakuthimizirika kuna imwe.

Utazi na kumalizira kwa wakuipa

³ Wakufunidwa, napo ndikhafunisisa kuti ndikunembereni bza kupulumuka komwe tinako, ndidawona kuti bzikhafunika kuti ndikunembereni ndicikungingimirani kuti mumenye nkhondo yakukhocherera cikhulupiriro comwe Mulungu adapereka kabodzi kokha kuna wakucena. ⁴ Nakuti amuna anango, omwe nyathwa yawo ikhadatalidwa kale-kale, adapitira mwakusaya kuzindikiridwa pakati panu. Amwewa ni wakuipa, ndipo ambaphatisa basa ufulu bwa nkhombo za Mulungu wathu kuti acite bzakufuna bzawo bzakunyantsa aciramba Jezu Krixtu, Mtongi wathu m'bodzi yekha ndipo Mbuya.

⁵ Napo imwepo mukhadziwa kale bzentsenebzi, nin'funa kukukumbusani kuti Mbuya adapulumusa mbumba kuIjipito, tsono patsogolo pace adadzonga omwe alibe kukhulupirira†. ⁶ Ndipo kulewa bza anju omwe alibe kuteweza ukulu bwawo, tsono adasiya pakukhala pawo caipo, Mulungu adawakoya mum'dima, mwakumangidwa na unyolo bwakusaya kumala kuti adzatongedwe paNtsiku ikulu yakudzatongedwa. ⁷ Anju amwewa ni wakulingana na wanthu wa Sodoma na Gomora na mizinda ya m'mphepete. Wanthuwo adabzipereka kukhalidwe lakunyantsa la malume yakuletsedwa na kucita bzakusaya kubverana na unthu. Adatambira nyathwa ya moto wakusaya kumala, ndipo iwo ambakhala citsandzo‡.

⁸ Ndipo wakuipawo alikucita bzibodzi-bodzi. Pakuteweza matulo yawo, ambaipisa thupi lawo cairo, ambalamba atongi ndipo ambalewa kuipa ukulu bwa kudzulu. ⁹ Napo Migeri caiye mkulu wa anju§, pomwe akhamenyana na Dyabu nakufuna kwa thupi la Mozeji adachenkha kumpasa mulandu mwakumfumula, tsono adati: "Mbuya amutsimule!" ¹⁰ Ndipo, wanthu amwewa ambalewa kuipa bzentse bzomwe iwo an'dziwa lini. Tsono bzinthu bzomwe ambadziwa mwacirengedwe ninga bzinyama bzakusaya ndzeru, bzimwebzo-letu ndibzo ambataika nabzo.

¹¹ Tsoka kuna iwo! Nakuti ambatewera njira ya Kaini, pakufuna kukhala na phindu adagwera mukuphonya kwa Balamu, ndipo adadzongwedwa ninga bzidacididwa Kora**.

¹² Amuna amwewa ali ninga mwala omwe udampsinkhika na madzi, ambaipisa uzokoto bwanu bomwe mumbacita paubale, acimbadya na imwepo mwakupasisa manyazi. Ni azibusa omwe ambabzikhongobza iwo okha. Iwo ni mitambo iribe madzi, imbatengedwa na mphepo. Ali ninga miti ya pacirimo, alibe bzisapo, adafa kawiri kentse, adazulidwa na mizi kubodzi. ¹³ Iwo ni mabimbi yakugosva ya m'nyandza, yakucosa phobvu la mabasa yawo

* **1:1** Wakutumikira: Bzingalewe pomwe kuti nyagirinya. † **1:5** Mul 14:26-35 ‡ **1:7** Jen 19:1-24
§ **1:9** Migeri akhali m'bodzi wa anju akulu. ** **1:11** Jen 4:3-8; Mul 22:1-35; Mul 16:1-35

yakupasisa manyazi ndipo nyenyezi zakufamba-famba. Amuna amwewa Mulungu adawakoyera m'dima wakugosva wakusaya kumala.

¹⁴ Enoki, wa m'badwe wacinomwe (7) kuyambira kuna Adamu, adacita cipolofita bza iwo kuti: “Onani, Mbuya alikubwera pabodzi na wakucena wace bzulu na bzulu, ¹⁵ kuti adzatonge wentse, ndipo adzamange mulandu wakuipa wentse thangwe ra mabasa yakuipa yomwe adacita mwakuipa ndipo na mafala yakupusa yentse yomwe atazi wakuipa adalewa kuna Iye”. ¹⁶ Wanthu amwewa ambakhala mwakung'ung'udzika, kusaya kukomedwa na bzomwe anabzo ndipo ambatewera bzakufuna bzawo bzakunyantsa. Ambalewa mwakusamwa ndipo ambanyengerera anango kuti iwo awone phindu.

Kudziwisa na malangizo

¹⁷ Tsono wakufunidwa, kumbukirani bzomwe bzipalewedwa kale na atumiki wa Mbuya wathu Jezu Krixtu. ¹⁸ Iwo akhambakuuzani kuti: “Ntsiku zakumalizira an'dzawoneka wanthu wakunyoza, omwe an'dzatewera bzakufuna bzawo bzakuipa”. ¹⁹ Anthu amwewa ndiwo ambanyosa kugawana pakati panu, iwo ambakhala pabzakufuna bza mathupi yawo ndipo alibe Mzimu wa Mulungu.

²⁰ Tsono wakufunidwa, limbikisanani pa cikhulupiro cakucena cakuposu comwe munaco, mucimbapemba mwa Mzimu Wakucena. ²¹ Pitirizani kukhala mulufu la Mulungu, mucimbadikhira kuti ntsisi za Mbuya wathu Jezu Krixtu zikutengereni kumoyo wakusaya kumala.

²² Khalani na ntsisi kuna wale omwe alikupenula, ²³ anango apulumuseni muciwacosa na mphambvu pamoto. Tsono kwa anangowo, wonesani ntsisi mwakutetemeka, mucimbaipidwa napo na bzakubvala bzomwe bzipasvipisidwa na khalidwe la thupi.

Mafala yakutumbiza Mulungu

²⁴ Kwa ule omwe ni wamphambvu zakukhocherera kuti muleke kugwa, ndipo kuti akuwoneseni patsogolo paukulu bwace wakusaya thangwe ndipo na kukondwa kwene-kwene, ²⁵ kwa Mulungu m'bodzi yekha, Mpulumusi wathu, apasidwe mbiri, umambo, mphambvu na utongi, kudzera mwa Jezu Krixtu, Mbuya wathu, zikanati kuyamba nthawe zentse, tsapano na kwakusaya kumala! Ameni.

Cidziwiso cidanembedwa na Juwau

Mafala yakutoma

¹ Kuwonesedwa kwa Jezu Krixtu, komwe Mulungu adamupasa, kuti awonese kwa anyagirinya wace bzomwe bzin'citika mwakusaya kucedwa. Iye adatuma anju yace kuti akadziwise nyagirinya wace Juwau, ² omwe adapereka umboni wa bzentse bzomwe adawona, bzimwebzi ni kulewa mafala ya Mulungu na umboni bwa Jezu Krixtu. ³ Ni wakudalisidwa ule omwe aniwerenga ndipo na wale omwe aniyabva acikoya mafala ya cipolofita yomwe yadanembedwa mulivu limweri, nakuti nthawe iri pafupi.

Kupereka kulimba kuna gereja zinomwe

⁴ Ine Juwau, ndirikunembera gereja zinomwe (7) za cigawo ca Aziya. Kwa imwepo nkhombo na mtendere bzakucokera kwa ule omwe alipo, omwe akhali, ndipo omwe an'dzabwera, kucokera kwa mizimu minomwe (7) ya Mulungu* yomwe iri kutsogolo kwa mpando wace wa umambo, ⁵ ndipo kucokera kwa Jezu Krixtu, omwe ni mboni yakukhulupirika na wakuyamba kulamusidwa pakati pa wakufa, ndipo M'kulu wakuposa azimambo wa dziko la pantsi†.

Iye ambatifuna ndipo adatilombola mubzitazo bzathu kudzera mwa mulopa wace, ⁶ ndipo adatisandusa umambo na anyantsembe, kuti titumikire Mulungu, Baba wace. Iye apasidwe mbiri na mphambvu kwakusaya kumala! Amen.

⁷ Onani! Iye alikubwera
na mitambo,
ndipo maso yentse yan'dzamuwona
napo wale caiwo
omwe adamulasa,
ndipo mbumba zentse za dziko la pantsi
zin'dzadandaula thangwe ra Iye.
Bzin'dzacitika tenepoyo! Amen.

⁸ “Ine ndine Alfa na Omega”‡, alikulewa Mbuya Mulungu, omwe alipo, omwe akhali ndipo omwe an'dzabwera, Wamphambvu-zentse.

Winango wakundendemera na Mwana wa Munthu

⁹ Ine, Juwau, m'bale ndipo mwandzanu mukubonera, muUmambo ndipo na pakupirira mwa Jezu, ndidathusidwa pantsuwa ya Patimosi thangwe ra mafala ya Mulungu na umboni bwa Jezu. ¹⁰ Pantsiku ya Mbuya§ ndidaphatidwa na Mzimu Wakucena ndipo ndidabva kumbuyo kwangu fala lamphambvu, ninga ra cimbututu, ¹¹ lomwe likhati: “Nemba mulivu libodzi bzomwe iwe ulikuwona, ndipo tumiza kuna gereja zinomwe izi: Efezo, Ejimirina, Perigamo, Tiyatira, Salidesi, Filadelifiya ndipo Laudiseya”.

* **1:4** Mizimu minomwe ya Mulungu: Ayai kulewa kuti Mzimu Wakucena, nyang'anani mulivu la Cid 3:1, 4,5 na 5.6. † **1:5** Munyangane mulivu la Mas 89:27. ‡ **1:8** Alfa: Bzirikulewa kuti wakuyamba. Omega: Bzirikulewa kuti wakumalizira. § **1:10** Ntsiku ya Mbuya: Ni kulewa ntsiku ya m'dzinga.

¹² Ndidaceuka kuti ndiwone mbani akhalewa na ine. Ndataceuka ndidawona bzakukhazikira bziphaniphani bza oro bzinomwe. ¹³ Ndipo pakati pa bzakukhazikirabzo pakhana winango wakulingana na mwana wa munthu**, na bzakubvala bzikhafika kundzayo zace, ndipo na bhande ra oro mwakuzungulira mucifuwa. ¹⁴ Msolo wace na tsihi lace bzikhali bzakucenesedwa ninga thonje, bzakucenesedwa ninga nkhungu, ndipo maso yace yakhali ninga cirambi-rambi ca moto. ¹⁵ Minyendo yace ikhali ninga burondze iri pacipala cakugaka, ndipo fala lace ninga kuunga kwa madzi mazinji. ¹⁶ M'boko lace la madidi akhana nyenyezi zinomwe (7), ndipo pamulomo pace pakhacoka cisenga cakuthwa kwentse-kwentse. Nkhope yace ikhali ninga dzuwa pomwe limbayetima na mphambvu zentse.

¹⁷ Pomwe ndidamuwona, ndidagwera muminyendo mwace ninga wakufa. Pamwepo Iye adandikhuya na boko lace la madidi ndipo adati: “Leka mantha. Ine ndine Wakuyamba na Wakumalizira. ¹⁸ Ndine omwe ana moyo. Ndikhadafa, tsono ndina moyo kwakusaya kumala! Ndipo ndina bzifungulo bza impfa na Hadesi”††.

¹⁹ “Nemba tsapano, bzinthu bzomwe iwepo wawona, bzinthu bza tsapanopa na bzomwe bzin'dzawoneka. ²⁰ Bzakubisika bza nyenyezi zinomwe (7) zomwe iwepo wawona muboko langu lamadidi na bzakukhazikira bziphaniphani bzinomwe (7) ni ibzi: Nyenyezi zinomwe ni azianju wa gereja zinomwe, ndipo bzakukhazikira bzinomwe ni gereja zinomwe”.

2

Tsamba lakunembera gereja ya kuEfezo

¹ “Nembera anju wa gereja ya kuEfezo kuti:

Aya ndiyo mafala ya Ule omwe ana nyenyezi zinomwe (7) kuboko lace la madidi, ndipo ambafamba pakati pa bzakukhazikira bziphaniphani bzinomwe (7) bza oro. ² Nimbadiwa mabasa yanu, basa lanu lakulimba ndipo na kupirira kwanu. Nin'dziwa kuti imwe mungawaleke lini wanthu wakuipa, ndipo mudaikha miyezo kwa omwe ambati ni atumiki uko ndiwo lini, ndipo mudazindikira kuti iwo akhali wakunama. ³ Imwepo mumbalimbikira na kupirira pa kubonera thangwe ra dzina langu, ndipo mumbaneta lini.

⁴ Comwe ndiribe kukomedwa naco kuna imwe ni cakuti mudasiya lufoi lanu lakuyamba. ⁵ Kumbukirani kuti mukanati kugwa mukhali paponi! Khumbulani ndipo citani mabasa yomwe mukhacita pakuyamba. Mungaleka kukhumbula, nin'dzabwera kuna imwe, ndipo nin'dzacosu cakukhazikira ciphanihani canu pambuto yace. ⁶ Tsono comwe ndidakomedwa naco kuna imwe ni ici: Imwe mumbawenga mabasa ya gulu la Nikolau*, ninga Inembo nimbawenga.

⁷ Omwe ana makutu, abve bzomwe Mzimu ulikulewa kuna gerejazi. Omwe an'dzakunda, nin'dzam'pasa ugo bwa kudya bza m'muti wamoyo omwe uli muparaizo ya Mulungu”.

Tsamba lakunembera gereja ya kuEjimirina

⁸ “Nembera anju wa gereja ya kuEjimirina kuti:

** **1:13** Dan 7:13 †† **1:18** Hadesi: Bzinilewa kuti kumoto wakusaya kumala, nthutu, impfa ayai pakuzika. * **2:6** Gulu la Nikolau: Ni wanthu omwe akhambacita malume yakuletsedwa.

Aya ndiyo mafala ya Ule omwe ni Wakutoma na Wakumalizira, omwe adafa ndipo adakhala pomwe na moyo. ⁹ Nimbadziwa kubonera kwanu na kusauka kwanu, tsono imwepo mudadala. Nimbadziwa kunyoza kwa omwe ambabziti ni aJuda uko ndiwo lini, tsono ni wa gulu† la Sathani. ¹⁰ Lekani kucita mantha kuti imwepo muli pafupi kubonera. Dyabu an'dzathusa anango wa imwe mukawoko kuti awayeze, ndipo imwepo mun'dzabonera na kudzafambiridwa m'mbuyo m'kati mwa ntsiku khumi. Khalani wakukhulupirika mpaka kufa, ndipo Ine nin'dzakupasani mpfupo yomwe ni moyo”.

¹¹ “Omwe ana makutu, abve bzomwe Mzimu ulikulewa kuna gerejazi. Wakukunda an'dzabonera lini impfa yaciwiri cipo”.‡

Tsamba lakunembera gereja ya kuPerigamo

¹² “Nembera anju wa gereja ya kuPerigamo kuti:

Aya ndiyo mafala ya ule omwe ana cisenga cakuthwa kwentse-kwentse.

¹³ Nin'dziwa komwe imwe mumbakhala, komwe kuna mpando wa umambo wa Sathani. Tsono, imwepo mumbapitiriza kukhala wakukhulupirika kuna Ine ndipo mulibe kutaya cikhulupiriro canu mwa Ine, ngakhale pomwe Antipasi, mboni yangu yakukhulupirika, adaphedwa mum'zinda umweyu, momwe Sathani ambakhala”.

¹⁴ “Tsono pana bzinthu bzinango bzomwe ndiribe kukomedwa nabzo kuna imwe, ni bzakuti muna wanthu omwe ambatewera cipfundziso ca Balamu§. Iye adapfundzisa Balaki kuti apumpse aljirayeri, kuti adye bzinthu bzakuperekedwa ntsembe kubzifanikizo na kucita upombo. ¹⁵ Ni bzibodzi-bodzimbo imwe munawombo omwe ambatewera bzipfundziso bza gulu la Nikolau. ¹⁶ Na tenepo, khumbulani! Mukaleka, nin'bwera mwakamkulumize mpaka kuna imwe, ndipo nin'dzamenyana nawo na cisenga ca pamulomo pangu”.

¹⁷ “Omwe ana makutu, abve bzomwe Mzimu wa Mulungu alikulewa kuna gerejazi. Kwa omwe an'dzakunda, nin'dzamupasa cipande cibodzi ca mana** yakubisika ndipombo nin'dzamupasa mwala ucena na dzina lipsa lakunembedwa pamwalayo, lakudziwika na ule yekha omwe anitambira”.

Tsamba lakunembera gereja ya kuTiyatira

¹⁸ “Nembera anju wa gereja ya kuTiyatira kuti:

Aya ni mafala ya Mwana wa Mulungu, omwe maso yace ali ninga cirambi-rambi ca moto ndipo minyendo ninga burondze yakuyetima.

¹⁹ Nimbadziwa mabasa yanu, lufoi lanu, cikhulupiriro canu, kutumikira kwanu na kupirira kwanu, ndipo nin'dziwa kuti tsapano basa lanu lakula kuposa pakutoma”.

²⁰ “Tsono pana bzinthu bzinango bzomwe ndiribe kukomedwa nabzo kuna imwe, ni bzakuti mumbalekera Jezabere, mkazi ule omwe ambalewa ni m'polofita. Iye na bzakupfundzisa bzace ambacitisa kuti anyagirinya wangu acite malume yakuletsedwa ndipo adye bzakuperekedwa kwa bzifanikizo. ²¹ Ndidamupasa nthawe kuti akhumbule ku malume yakuletsedwa yace, tsono iye an'funa lini kukhumbula. ²² Na tenepoyo nin'dzamudwalisa, ndipo wale omwe an'cita naye upombo nin'dzawapasa mabvuto makulu, akasaya kukhumbula pa mabasa

† 2:9 Gulu: MuBibliya la Almeida mudanemba kuti: “Sinagoga”. ‡ 2:11 Cid 20:14; 21:8 § 2:14 Mul 24:1-2; 31:16 ** 2:17 Eks 16:14-15

yomwe iye alikucita. ²³ Nin'dzapha wana†† wa mkazi umweyu. Ndipo gereja zentse zin'dzadziwa kuti Ine ndine ule omwe ambadziwa ndzeru na bza m'mitima, ndipo nin'dzapereka kwa m'bodzi na m'bodzi wa imwe malingana na mabasa yace. ²⁴ Kwa anango omwe ali kuTiyatira, kuna imwe omwe mulikutewera lini cipfundziso cace, ndipo mulibe kupfundza comwe iwo ambalewa kuti ni cintsintsi ca pantsi-pantsi ca Sathani, Ine nin'kuuzani kuti nin'dzaikha lini mitolo inango padzulu pa imwe, ²⁵ tsono imwepo phatisisani bzomwe munabzo mpaka Ine kubwera”.

²⁶ “Kwa ule omwe an'kunda acicita cifuniro cangu mpaka kumaliza, nin'dzam'pasa utongi bwa madziko”.

²⁷ “Iye an'dzayatonga
na mpsimbo ya utale,
ndipo an'dzayaphwanya
ninga combo ca dongo’ ”.‡‡

²⁸ “Ine nin'dzamupasa utongi bubodzi-bodzi bomwe ndidatambira kuna Baba wangu, ndipombo nin'dzamupasa nyenyezi ya madandakweca.

²⁹ Omwe ana makutu, abve bzomwe Mzimu wa Mulungu alikulewa kuna gerejazi”.

3

Tsamba lakunembera gereja ya kuSalidesi

¹ “Nembera anju wa gereja ya kuSalidesi kuti:

Aya ndiyo mafala ya Ule omwe ana mizimu minomwe (7) ya Mulungu* na nyenyezi zinomwe (7). Nin'dziwa mabasa yanu, muna mbiri yakuti muna moyo, tsono ndimwe wakufa. ² Khalani na cheru! Limbikisani bzomwe bzasala, ndipo bziri pafupi kufa, thangwe ndawona kuti mabasa yanu yalibe kukwanira pamaso pa Mulungu wangu. ³ Kumbukirani tsapano bzomwe imwe mudatambira na kubva, bverani ndipo khumbulani. Tsono imwepo mukaleka kukhala na cheru, nin'dzabwera ninga mbava ndipo imwepo mun'dzadziwa lini kuti ni nthawe yangi nin'dzabwera kuna imwe”.

⁴ “Tsono, imwepo kumweko kuSalidesi munawo anango pang'ono omwe alibe kusvipisa bzakubvala bzawo. Iwo an'dzafamba na Ine, adabvala bzcena, nakuti ni wakuthemera. ⁵ Omwe an'dzakunda, an'dzacita bzibodzi-bodzi an'dzabvala bzcena. Nin'dzapfudza lini dzina lace muLivu la Moyo cipo, tsono nin'dzamuzindikira patsogolo pa Baba wangu na anju zace. ⁶ Omwe ana makutu, abve bzomwe Mzimu wa Mulungu alikulewa kuna gerejazi”.

Tsamba lakunembera gereja ya kuFiraderifiya

⁷ “Nembera anju wa gereja ya kuFiladelifiya kuti:

Aya ndiyo mafala ya Ule omwe ni wakucena ndipo wacadidi, omwe ana mfungulo wa mambo Davidi. Bzomwe Iye an'fungula palibe omwe angafunge, ndipo bzomwe Iye an'funga palibe omwe anga-fungule. ⁸ Nin'dziwa mabasa yanu. Wonani, ndaikha patsogolo panu msuwo wakufunguka omwe palibe angaufunge. Nin'dziwa kuti

†† 2:23 Wana: Ayai ateweri. ‡‡ 2:27 Mas 2:9 * 3:1 Nyang'anani kuna Cid 1:4.

imwepo muna mphambvu pang'ono, tsono mwakoya fala langu ndipo mulibe kulamba dzina langu. ⁹ Wonani bzomwe nin'dzacita kwa wale wa gulu† la Sathani, omwe ambati ni aJuda uko ndiwo lini, tsono ni wakunama. Nin'dzawacitisa kuti adzagodame muminyendo yanu ndipo an'dzadziwa kuti Ine ndidakufunani. ¹⁰ Pakuwona kuti imwepo mudakoya fala langu lakukulangizani kuti mupirire, Inembo nin'dzakukhocererani panthawe ya mayezo yomwe irikubwera pa dziko lentse, kudzayeza omwe ali kukhala pano padziko la pantsi”.

- ¹¹ “Ndirikubwera pakusaya kucedwa! Koyani bzomwe imwe munabzo, kuti paleke kuwoneka winango wakutenga mpfupo yanu. ¹² Wakukunda nin'dzam'sandusa mbiru ya mbuto yakucena ya Mulungu wangu, ndipo kuyambira pamwepo iye an'dzacoka lini pomwe cipo. Ine nin'dzamunemba dzina la Mulungu wangu na dzina la mzinda wa Mulungu wangu, Jerusalema mupsa, omwe un'dzabuluka kucokera kwa Mulungu kudzulu, ndipombo nin'dzanemba mwa iye dzina langu lipsa. ¹³ Omwe ana makutu, abve bzomwe Mzimu ulikulewa kuna gerejazi”.

Tsamba lakunembera gereja ya kuLaudiseya

- ¹⁴ “Nembera anju wa gereja ya kuLaudiseya kuti:

Aya ndiyo mafala ya Ameni, omwe ni mboni yakukhulupirika ndipo yacadidi, mkulu wa bzakulengedwa bzentse bza Mulungu. ¹⁵ Nin'dziwa mabasa yanu, nin'dziwa kuti imwepo ndimwe lini wakujejera ngakhale kupsa. Bzikhali bwino kuti imwepo mukhale wakujejera ayai wakupsa. ¹⁶ Tsono, thangwe rakuti imwepo ndimwe wakuthuma, ndimwe lini wakujejera napo kupsa, ndiri pafupi kukusandza pamulomo pangu. ¹⁷ Imwepo mumbati: ‘Ndine nyakudala, ndina cuma ndipo palibe cinango comwe nin'funa’. Mun'dziwa lini kuti ndimwe wakubonera, wakuthemera kubveredwa ntsisi, wakusauka, azimola ndipo muli pezi. ¹⁸ Na tenepo, ndirikukupasani langizo iri: Gulani kuna Ine oro yakusun-gunusidwa na moto, ndipo imwepo mun'dzakhala nyakudala, gulani bzakubvala bzicena kuti mubvale ndipo mumpsinkhe manyazi ya upezi bwanu, mugulembo mankhwala‡ muikhe m'maso mwanu kuti mukwanise kuwona”.

- ¹⁹ “Nimbatsimula ndipo nimbalinga wale omwe nimbafuna. Ndipopo, khalani na cheru ndipo khumbulani. ²⁰ Wonani ndiri pamsuwo ndipo ndiri kugogodza. Penu winango anibva fala langu acifungula msuwo, nin'dzapita munyumba mwace, ndipo nin'dzadya na iye ndipo iye na Ine”. ²¹ “Kwa ule omwe an'kunda nin'dzamupasa ugo wakukhala pabodzi na Ine pampando wangu wa umambo, ninga Inembo ndakunda ndipo ndakhala na Baba wangu pampando wace wa umambo. ²² Omwe ana makutu, abve bzomwe Mzimu wa Mulungu alikulewa kuna gerejazi”.

4

Bza maso-mphenya ya mpando wa umambo bwa Mulungu

¹ Bzatapita bzimwebzi ndidawonesedwa m'maso-mphenya msuwo waku-funguka kudzulu. Ndipo fala lomwe ndikhadabva pakuyamba likhalewa na ine ninga cimbututu lidati: “Kwira kuno, ndipo nin'dzakuwonesa bzomwe bziti bzicitike bzikapita bzimwebzi”. ² Mwacisututu ndidaphatidwa na

† 3:9 Gulu: MuciPutikizi ambati: “Sinagoga”. ‡ 3:18 Mankhwala: MuciPutikizi ambati: “Colírio”.

Mzimu wa Mulungu, ndipo patsogolo pangu pakhana mpando wa umambo uli kudzulu ndipo pampondopo pakhadakhala munthu. ³ Ule omwe akhadakhala akhali na mawonekedwe ya mwala wa jasipe* na mwala wa sardonyo†. Ndipo mpando wa umamboyo ukhadazunguliridwa na uta bwa Mulungu mumphepete mwace, utabo bukhayetima ninga ejimerada‡. ⁴ Mumphepete mwa mpandowo, mukhana mipando inango ya umambo makumi mawiri na minai (24), ndipo ikhadakhali na akulu-akulu makumi mawiri na anai (24). Iwo akhadabvala bzakubvala bzicena, mumsolo mwawo akhana ntsinga-msolo za ukulu za oro. ⁵ Pampondopo pakhambacoka bziphaliwali, muwira na kugunda. Patsogolo pawene pakhana mitsatso ya moto, yomwe ni Mizimu minomwe ya Mulungu.§ ⁶ Ndipo kutsogolo kwa mpando wa umambo kukhana cinthu cakuwoneka ninga nyandza ya vidru yakuyetima kwene-kwene.

Pakati-na-kati, mwakuzungulira mpando wa umambo ule, pakhana bzamoyo bzinai bzakudzala na maso, kutsogolo napo kumbuyo. ⁷ Camoyo cakuyamba cikhawoneka ninga mphondolo, caciwiri cikhawoneka ninga mkono wa ng'ombe, cacitatu cikhana nkhope ninga ya munthu, cacinai cikhawoneka ninga mphungu iri kumbuluka. ⁸ Cibodzi na cibodzi cikhana maphaphidwe matanthatu ndipo yakhadadzala na maso, mumbali mwace napo munyantsi mwa maphaphidwe. Usiku na masikati bzikhambaimba mwakusaya kulekeza kuti:

“Wakucena, wakucena, wakucena
ni Mbuya, Mulungu Wamphambvu-zentse,
omwe akhali, omwe ndiye ndipo omwe an'dzabwera”.

⁹ Nthawe zentse zomwe bzamoyo bzimbapereka mbiri, kutumbiza na kutenda kwa Ule omwe adakhala pampondopo wa umambo ana moyo wakusaya kumala, ¹⁰ akulu-akulu makumi mawiri na anai (24) ambagodama patsogolo pa Ule omwe adakhala pampondopo wa umambo ndipo ambatumbiza Ule omwe ambakhala na moyo wakusaya kumalayo. Iwo ambathusa ntsinga-msolo zawo patsogolo pa mpando wa umambo ndipo ambati:

¹¹ “Imwe Mbuya, Mulungu wathu,
ndimwe wakuthemera kupasidwa
mbiri, kulemekezedwa ndipo mphambvu.
Thangwe mudalenga bzinthu bzentse,
ndipo thangwe ra kufuna kwanu ibzo bzipo
ndipo bzidalengedwa”.

5

Livu na Bira

¹ Ndidawona kuboko lamadidi la Ule omwe adakhala pampondopo wa umambo, kukhana livu lakufunya, ndipo likhadanembedwa mbali ziwiri licifungidwa na selo zinomwe (7). ² Ndidawona anju wamphambvu, akhambvundza mwakukuwa kuti: “Mbani wakuthemera kukwatanula selozi ndipo na kufungula livu iri?” ³ Tsono ngakhale kudzulu napo dziko la pantsi napo pantsi pa mataka, pakhalibe na m'bodziyo omwe angadalifungula

* **4:3** Jasipe: Ni mwala wa phindu omwe una mawonekedwe yakusiyana-siyana. † **4:3** Sardonyo: Ni mwala wa phindu omwe ni wa mtundu wa safarau ayai ufuiru. ‡ **4:3** Ejimerada: Ni mwala wa phindu omwe una mawonekedwe ya masamba ya ndimu icyetimira. § **4:5** Eks 19:16; Cid 8:5; 11:19; 16:18; Eze 1:13; Cid 1:4; Zak 4:2

livulo ayai kulinyang'anisa. ⁴ Ine ndikhalira kwene-kwene, thangwe palibe kuwoneka na m'bodziyo angadafungula livulo ayai kulinyang'anisa. ⁵ Pamwepo m'bodzi wa akulu-akulu adandiuza kuti: “Leka kulira! Wona, Mphondolo ya dzindza la Juda, Muzi wa Davidi*, adakunda kuti afungule livu na kukwatanula selo zalene zinomwe”.

⁶ Patsogolo pace ndidawona Bira†, akhawoneka ninga adafa akhadaima kati-na-kati ya mpando wa umambo, akhadazunguliridwa na bzamoyo bzinai (4) na akulu-akulu. Birayo akhana nyanga zinomwe (7) na maso manomwe (7)‡, yomwe ni mizimu minomwe (7) ya Mulungu yakutumidwa padziko la pantsi lentse. ⁷ Bira ule adafendera ndipo adatambira livu kuboko lamadidi la Ule omwe akhadakhala pampando wa umambo. ⁸ Pomwe adalitambira, bzamoyo bzinai (4) na akulu-akulu makumi mawiri na anai (24) adagodama patsogolo pa Bira. M'bodzi na m'bodzi wa akuluwo akhana santsi na tacu ya oro yakudzala na ntsembe zakununchira, zomwe ni mipembo ya wakucena wa Mulungu, ⁹ ndipo iwo akhambaimbira Bira nyimbo ipsa aciti:

“Imwe ndimwe wakuthemera kutambira livu
ndipo na kukwatula selo zace,
nakuti mudaphedwa,
ndipo na mulopa wanu mudagulira Mulungu
wanthu wa madzindza yentse, bzirewedwe bzentse, mbumba zentse na
madziko yentse.

¹⁰ Imwe mudawasandusa umambo
na anyantsembe
wa Mulungu wathu,
ndipo iwo an'dzatonga dziko la pantsi”.

¹¹ Pamwepo ndidanyang'ana ndidabva mafala ya anju azinji, bzulu na bzulu bza bzulu. Iwo akhazungulira mpando wa umambo, napombo bzamoyo na a akulu-akulu, ¹² ndipo akhaimba mwakukuwa:

“Bira omwe adaphedwa
ni wakuthemera
kupasidwa utongi, udali, udziwi, mphambvu,
mbiri, ukulu na kutumbizidwa!”

¹³ Patsogolo pace ndidabva bzakulengedwa bzentse bza kudzulu, bza dziko la pantsi, bza pantsi pa mataka na bza munyandza, na bzentse bziri mumbuto zimwezo bzikhalewa kuti:

“Kwa Ule omwe adakhala
pampando wa umambo
na kuna Bira
kukhale kutumbizidwa, mbiri,
ukulu na utongi
kwakusaya kumala!”

¹⁴ Ndipo bzamoyo bzinai bzikhati: “Ameni”, ndipo akulu-akulu adagodama acim'pemba.

* 5:5 Ni Jezu Krixtu, Iza 11:1. † 5:6 Iza 53:7 ‡ 5:6 Zak 4:10

6

Kukwatulidwa kwa selo

¹ Ndidawona pomwe Bira adakwatula selo yakuyamba pa selo zinomwe. Pamwepo ndidabva cibodzi ca bzamoyo bzinai (4) cicimbalewa na fala laku-gunda kuti: “Bwera!” ² Ndidanyang'ana, ndipo patsogolo pangu pakhana kavalo mcena. Wakupakira kavalo akhana uta, ndipo adapasidwa ntsinga-msolo ya umambo. Iye adacoka atakunda ndipo kuti akunde.

³ Pomwe Bira adakwatula selo yaciwiri, ndidabva camoyo caciwiri cicimbalewa: “Bwera!” ⁴ Pamwepo adacoka kavalo munango, ndipo umweyo akhali mufuwira. Ndipo wakupakira wace adatambira mphambvu zakucosa mtendere padziko la pantsi, mwakuti wanthu ambaphane wina na mwandzace. Ndipo adapasidwa cisenga cikulu.

⁵ Pomwe Bira adakwatula selo yacitatu, ndidabva camoyo cacitatu cicilewa kuti: “Bwera!” Ndidanyang'ana ndipo patsogolo pangu ndidawona kavalo m'svipa. Ndipo wakupakirayo akhana balantsa m'manja mwace.

⁶ Pamwepo ndidabva cinthu cakubveka ninga fala pakati pa bzamoyo bzinai (4), cikhalewa kuti: “Gaba m'bodzi wa tirigu alipiridwe na basa la ntsiku ibodzi*, ndipo magaba matatu ya sevada† yalipiridwe na basa la ntsiku ibodzi, ndipo lekani kudzonga azete na vinyu!”

⁷ Pomwe Bira adakwatula selo yacinai (4), ndidabva fala la camoyo cacinai (4) cicilewa kuti: “Bwera!” ⁸ Ndidanyang'ana, ndipo patsogolo pangu pakhana kavalo wa safalau. Ndipo wakupakira wace akhacemerredwa Impfa, ndipo Hadesi‡ akhatewerana naye pafupi. Adapasidwa mphambvu zakuti aphe cipande cibodzi ca bzinai bza dziko na cisenga, njala, cisi na bzirombo bza padziko la pantsi.

⁹ Pomwe Iye adakwatula selo yacixanu (5), ndidawona kuntsi kwa guwa mizimu ya wale omwe akhadaphedwa thangwe ra mafala ya Mulungu ndipo na umboni bomwe iwo adapereka. ¹⁰ Iyo ikhakuwa mwamphambvu kuti: “Nandi Mbuya wamphambvu-zentse, wakucena ndipo wacadidi, mun'dzadikhira mpaka lini, kuti mudzatonge wakukhala padziko ndipo mucidzawabwezera cakuipa thangwe ra mulopa wathu?” ¹¹ Ndipo ubodzi na ubodzi wa iyo udatambira cakubvala cicena§, ndipo idauzidwa kuti ibakapume pang'ono, mpaka kukwana kwa mbogo ya abale ndipo andzanu pa basa la Krixtu, omwe akhafunika kuti aphedwe ninga iwo.

¹² Ndidanyang'anisa pomwe Iye adakwatula selo yacitanthatu (6). Kudabveka kutekenyeka kukulu. Dzuwa lidasvipa ninga nguwo isvipa**, mwezi udasanduka ufaira ninga mulopa, ¹³ ndipo nyenyezi za kudzulu zidagwa pantsi ninga kugwa kwa nkhyu ziwisi zikatekenyessedwa na condzi camphambvu. ¹⁴ Kudzulu kudafunyika ninga momwe imbafunyidwira mphasa, ndipo mapiri yentse na ntsuwa zentse bziadacosedwa kumbuto zabzene††.

¹⁵ Pamwepo azimambo wa dziko la pantsi, akulu, atsogoleri wa acikunda, nyakudala, wamphambvu ndipo na anango wentse, anyagirinya na ampfulu, adabisala mubzigwindza na m'matsendwa ya m'mapiri. ¹⁶ Iwo akhambakuwira mapiri na matsendwa kuti: “Tigwereni ndipo tibiseni patsogolo pa Ule omwe adakhala pa mpando wa umambo ndipo na kuukali bwa Bira! ¹⁷ Nakuti yafika Ntsiku ikulu ya ukali bwawo, ndipo mbani angadzapirire?”

* **6:6** Denariyo ikhali kobiri ya parata yakundendemeza na ntsiku ibodzi ya kutambira pabasa.

† **6:6** Sevada: Likhali phoso la ntsengwa ing'ono kuposa tirigu. ‡ **6:8** Nyang'anani Cid 1:18. § **6:11** Deu 7:9; Mat 17:2, 28.3, Mko 16:5; Cid 3:4,18; 4:4; 7:9,13-14; 19:14 ** **6:12** Iza 13:10; Eze 32:7; Jow 2:31; Mat 24:29; Mko 13:24-25 †† **6:14** Iza 34:4

7

Aljirayeri dzana na makumi manai na manai ya bzulu (144.000)

¹ Bzatapita bzimwebzo ndidawona anju anai adaima mumagonyo manai (4) ya dziko la pantsi, akhaimisa mphepo za magonyo manaiyo (4), kuti aletse mphepo iri-yentse kumenya dziko la pantsi, nyandza ayai muti uli-wentse. ² Pamwepo, ndidawona anju munango akhakhwira kucokera kumabvazuwa, akhana cidindo ca Mulungu wamoyo. Iye adalewa mwakukuwa kuna anju anai (4) omwe akhadapasidwa mphambvu kuti apfudze dziko la pantsi na nyandza, ³ akhambati: “Lekani kudzonga dziko la pantsi ngakhale nyandza napo miti, mpaka tiikhe mdindo pamikuma ya anyagirinya wa Mulungu wathu*.” ⁴ Ndipo ndidabva mbogo ya omwe adaikhidwa mdindo: Dzana na makumi manai na manai ya bzulu (144.000), wa madzindza yentse ya aljirayeri.

⁵ Wa dzindza la Juda
adaikhidwa mdindo madzana khumi na mawiri (12.000),
wa dzindza la Rubeni, madzana khumi na mawiri (12.000),
wa dzindza la Gade, madzana khumi na mawiri (12.000),
⁶ wa dzindza la Aseri, madzana khumi na mawiri (12.000),
wa dzindza la Nafitali, madzana khumi na mawiri (12.000),
wa dzindza la Manase, madzana khumi na mawiri (12.000),
⁷ wa dzindza la Simiyau, madzana khumi na mawiri (12.000),
wa dzindza la Levi, madzana khumi na mawiri (12.000),
wa dzindza la Isakali, madzana khumi na mawiri (12.000),
⁸ wa dzindza la Zebuloni, madzana khumi na mawiri (12.000),
wa dzindza la Zuze, madzana khumi na mawiri (12.000),
wa dzindza la Benjamini, madzana khumi na mawiri (12.000).

Maso-mphenya ya mthithi ukulu

⁹ Bzatapita bzimwebzo ndidanyang'ana, ndiciwona mthithi ukulu patsogolo pangu omwe palibe angadakwanisa kuulewenga. Ukhali wa madziko yentse, madzindza yentse, mbumba zentse na bzirewedwe bzentse, ukhadaimirira patsogolo pa mpando wa umambo na pa Bira, ukhana bzakubvala bzcena ndipo ukhadaphata mithawi ya kanjedza. ¹⁰ Ndipo ukhambalewa mwakukuwa kuti:

“Cipulumuso ni ca
Mulungu wathu,
omwe adakhala pa mpando wa umambo,
ndipombo ca Bira”.

¹¹ Anju wentse akhadaimirira mwakuzungulira mpando wa umambo, akulu-akulu na bzamoyo bzinai (4). Iwo adagodama acitsulima patsogolo pampando wa umambo ndipo adapemba Mulungu, ¹² aciti:

“Ameni!
Kutumbiza na mbiri,
udziwi, kutenda,
utumbi, utongi na mphambvu
bzikhale na Mulungu wathu
kwakusaya kumala.
Ameni!”

* 7:3 Eze 9:4

¹³ Pamwepo m'bodzi wa akulu-akulu adandibvundza kuti: “Mbani amwewa omwe adabvala bzcena, ndipo adacokera kuponi?”

¹⁴ Ndidatawira kuti: “Mbuya, imwe mun'dziwa”.

Ndipo Iye adati: “Amwewa ndiwo adacokera kumabvuto makulu† ndipo adafula bzakubvala bzawo acibzicenesa na mulopa wa Bira. ¹⁵ Ndipopo,

“iwo ali patsogolo pa mpando wa umambo
wa Mulungu
ndipo ambamutumikira masikati na usiku
pambuto yace yakucena.

Ndipo ule omwe adakhala pampando wa umambo
an'dzawakhocerera
na cikumbi ca mapembo cace.

¹⁶ An'dzabva lini pomwe njala cipo‡,
an'dzabva lini pomwe nyota cipo.

An'dzamenyedwa lini na dzuwa,
napo kubva kupsa,

¹⁷ nakuti Bira omwe ali
pakati pa mpando wa umambo
an'dzakhala M'busa wawo,

Iye an'dzawatsogolera kuntantsa
za madzi yamoyo.

Ndipo Mulungu an'dzapukusa misozi yentse m'maso mwawo”.

8

Selo yacinomwe

¹ Pomwe Bira adakwatula selo yacinomwe, kudzulu kudakhala zii mukati mwa meya hora.

² Ndidawona anju anomwe adaimirira patsogolo pa Mulungu ndipo iwo adapasidwa bzimbututu bzinomwe (7).

³ Anju winango omwe akhabweresa cakutenthera ntsembe zakununchira ca oro, adafendera aciima pafupi na guwa la ntsembe. Iye adapasidwa bzakununchira bzizinji kuti apereke na mipembo ya wakucena wentse padzulu pa guwalo la oro lomwe liri patsogolo pa mpando wa umambo.

⁴ Ndipo kucokera m'manja mwa anjuyo, utsi bwa ntsembe zakununchira na mipembo ya wakucena bzidakwira patsogolo pa Mulungu. ⁵ Pamwepo anjuyo adatenga cakutenthera ntsembe zakununchira acicidzaza na moto wa paguwa la ntsembe ndipo adauthusa pantsi, ndipo kudabveka kugunda, muwira, ciphaliwali na kutekenyeka kwa pantsi*.

Bzimbututu

⁶ Pamwepo anju anomwe (7) omwe akhana bzimbututu bzinomwe (7), adakondzeka kuti abzirize.

⁷ Anju wakuyamba adaliza cimbututu cace, ndipo matalala na moto bza-kusanganikana na mulopa bzidathusidwa padziko la pantsi. Ndipo cipande cibodzi pa bzipande bzitatu bza mataka, cipande cibodzi pa bzipande bzitatu bza miti na uswa buwisi bwentse, bzidatenthedwa.

⁸ Anju waciwiri adaliza cimbututu cace, ndipo cinthu ninga phiri likulu lakugaka cidathusidwa m'nyandza. Cibodzi ca bzipande bzitatu bza

† 7:14 Mat 24:21; Mko 13:19 ‡ 7:16 Iza 49:10 * 8:5 Cid 11:19; 16:18

m'nyandza cidasanduka mulopa, ⁹ cipande cibodzi pa bzitatu ca bzakulengedwa bza munyandza bzidafa ndipo cipande cibodzi pa bzitatu ca bzakuyambukira m'nyandza bzakusiyana-siyana bzidadzongedwa.

¹⁰ Anju wacitatu adaliza cimbututu cace, ndipo nyenyezi ikulu idagwa kucokera kudzulu, ikhagaka ninga mtsatso, idagwera pa cipande cibodzi ca bzipande bzitatu bza mikulo na ntsantsa za madzi. ¹¹ Dzina la nyenyeziyo ni Abisinto[†]. Cipande cibodzi pa bzitatu ca madzi yadasanduka yakuwawa, ndipo azinji adafa na madziyo thangwe la kuwawako.

¹² Anju wacinai adaliza cimbututu cace, ndipo cipande cibodzi pa bzipande bzitatu ca dzuwa cidadzongedwa, napombo cipande cibodzi pa bzipande bzitatu ca mwezi na ca nyenyezi, mwakuti cipande cibodzi pa bzitatu cabzene cidacita mdima. Cipande cibodzi pa bzitatu ca ntsiku cidakhala ciribe ceza, napombo ca usiku.

¹³ Pomwe ndikhanyang'ana, ndidabva mphungu ikhambuluka m'dzaulu ndipo ikhakuwa kwene-kwene icimbati: “Tsoka, tsoka, tsoka kwa omwe an'khala padziko la pantsi, thangwe ra kulira kwa bzimbututu bzomwe bziri pafupi kulizidwa na anju anango atatu (3)!”

9

¹ Anju wacixanu adaliza cimbututu cace, ndipo ndidawona nyenyezi yomwe ikhadagwera pantsi kucokera kudzulu. Nyenyezi imweyo idapasidwa cifungulo ca pakupitira muCigwindza*. ² Pomwe iye adafungula Cigwindzaco, padacoka utsi ninga bwa pacipala cikulu bucikwira. Dzuwa na m'dzaulu bzidakhala bzisvipa na utsi bomwe bukhacoka muCigwindzamo. ³ Pautsipo padacoka mabombo yacibwera padziko la pantsi, ndipo yadapasidwa mphambvu ninga za mabambalize ya padziko la pantsi. ⁴ Iyo yadauzidwa kuti yaleke kudzonga ngakhale uswa bwa padziko la pantsi, napo cakumera ciri-centse ayai muti, tsono wale okha omwe akhalibe m'dindo wa Mulungu pamkuma. ⁵ Yalibe kupasidwa mphambvu zakuti yawaphe, tsono kuti yawabonerese kwene-kwene m'kati mwa minyezi mixanu (5). Kuwawidwa komwe adabonera nako kudakhala ninga kulumidwa na bambalize. ⁶ Pantsiku zimwezo wanthu an'dzanyang'ana impfa, tsono impfa an'dzaiwona lini, an'dzafuna kufa, tsono impfa in'dzawathawa.

⁷ Mabomboyo yakhawoneka ninga makavalo yakukondzekera nkhondo. Mumsolo mwayene mukhana cinthu ninga ntsinga-msolo ya oro, ndipo nkhope zayene zikhawoneka ninga za wanthu. ⁸ Tsisu layene likhali ninga la akazi ndipo mano ninga ya mphondolo. ⁹ Pacifuwa payene pakhana cakukhocherera ninga cakukhocherera ca utale, ndipo muwira wa maphaphidwe yayene ukhali ninga muwira wa makavalo mazinji na ngolo zakuthamangira kunkhondo. ¹⁰ Mabomboyo yakhana micira yakupfonda ninga ya bambalize ndipo kumicirako kukhana mphambvu zakupweteka wanthu mukati mwa minyezi mixanu (5). ¹¹ Yakhana mambo wayene, anju wa kuCigwindza[†], omwe dzina lace mucuHeberi ni Abadoni ndipo mucuGiriki ni Apoliyoni.[‡]

¹² Tsoka lakuyamba lapita, tsoka linango laciwiri lirikubwera.

¹³ Anju wacitanthatu adaliza cimbututu cace, ndipo ndidabva fala lomwe likhacokera magonyo manai ya guwa la oro[§] lomwe liri patsogolo pa Mulungu. ¹⁴ Fala lidauza anju wacitanthatu omwe akhana cimbututu kuti:

[†] 8:11 Abisinto: Ni kulewa kuti cakuwawa. * 9:1 Cigwindza: Kalero akhakumbukira kuti ndiko kumbakhala wanthu wakufa ayai mizimu yakuipa. [†] 9:11 Nyang'anani Cid 9:1. [‡] 9:11 Abadoni, Apoliyoni: Bziwiribzi ni kulewa kuti: “Wakupfudza”. [§] 9:13 Eks 30:1-3

“Tsudzula anju anai omwe adamangiridwa pafupi na mkulo ukulu wa Eufarate”. ¹⁵ Anju anai omwe akhadakondzekera nthawe imweyo, ntsiku imweyo, mwezi umweyo na gole limwero, adatsudzulidwa kuti akaphe cipande cibodzi ca bzipande bzitatu ca wanthu. ¹⁶ Wakupakira pamakavalo omwe akhali pamthithi wa nkhondoyo, mbogo yawo ikhali madzana mawiri ya culu ca bzulu (200,000,000). Ine ndidabva mbogo yawo.

¹⁷ Makavalo na wakupakira wace omwe ndidawona m'maso-mphenya akhana mawonekedwe ya tenepayu: Bzakukhocherera bza pacifuwa bzace bzikhali bzifaira ninga moto, bzakubiriwira ninga jasinto**, na bza safalau ninga enxofre††. Msolo wa makavalo ukhawoneka ninga msolo wa mphondolo, ndipo pamulomo pakhacoka moto, utsi na enxofre. ¹⁸ Cipande cibodzi ca bzipande bzitatu ca wanthu adaphedwa na bzisi bzitatubzi: Ca moto, utsi na enxofre, bzomwe bzikhacoka pamilomo ya makavalo. ¹⁹ Mphambvu za makavaloyo zikhali pamulomo na kumcira. Nakuti micira yace ikhali ninga nyoka, ndipo ikhana misolo yomwe ikhapweteka wanthu.

²⁰ Wanthu omwe adasala pa kufa na bzisi bzimwebzo alibe kukhumbula kuti asiye mabasa ya manja yawo, bzikulewa kuti iwo alibe kuleka kutumbiza mizimu yakuipa na bzifanikizo bza oro, parata, burondze, minyala na miti, bzifanikizo bzomwe bziniwona lini, napo kubva ayai kufamba. ²¹ Napombo alibe kukhumbula pa bzitazo bzawo bza kupha, bza ufiti, bza malume yakuletsedwa, na bza kuba.

10

Anju na kalivu

¹ Ndidawona anju winango wamphambvu akhabuluka kucokera kudzulu. Iye akhadafunikira mtambo ndipo padzulu pa msolo wace pakhana uta bwa Mulungu. Nkhope yace ikhawoneka ninga dzuwa, ndipo minyendo yace ikhadakhala ninga mbiru za moto. ² Iye m'manja mwace akhana kalivu kakufunguka. Mwendo wace wa madidi adaponda padzulu pa nyandza ndipo mwendo wace wa madzere udaponda padzulu pa mataka, ³ ndipo adakuwa kwene-kwene ninga kulira kwa mphondolo. Pomwe iye adakuwa, kugunda kunomwe kudatawira. ⁴ Kugunda kunomweko kwatamala, ine ndikhadakondzeka kuti ndinembe, tsono ndidabva fala kudzulu lakuti: “Koya mumtima bzomwe bzalewedwa na kugunda kunomweko, leka kubzinemba”.

⁵ Ndipo anju ule omwe ndidawona adaima adaponda padzulu pa nyandza na padzulu pa mataka, adaimisa boko lamadidi kudzulu, ⁶ ndipo adalumbira na dzina la Mulungu ana moyo wakusaya kumala, omwe adalenga kudzulu, dziko la pantsi, nyandza na bzentse bzomwe bziri m'mbuto zimwezo. Lumbirolo ni lakuti: “Pan'dzawoneka lini pomwe kucedwa! ⁷ Tsono pantsiku zomwe anju wacinomwe an'dzafuna kuliza cimbututu cace, caku-bisika ca Mulungu cin'dzacitika ninga momwe Iye adalewera kwa apolofita, anyagirinya wace”.

⁸ Patsogolo pace, adalewa pomwe na ine fala lomwe ndikhadabva kale kucokera kudzulu lakuti: “Ndoko, phata livu lakufunguka lomwe liri m'manja mwa anju omwe adaima padzulu pa nyandza na padzulu pa mataka”.

⁹ Ndipo ndidafendera pana anju ule, ndipo ndidamukumbira kuti andipase kalivuko*. Iye adandiuza kuti: “Kaphate ndipo kadye! Iko

** **9:17** Jasinto: Ni dziluwa lakubiriwira. †† **9:17** Enxofre: Ni bzinthu bzinango bzomwe bzimbagaka ndipo bzimbatentha kwene-kwene bzimbacosa mphepo yakununkha. * **10:9** Eze 2:8-9

kan'dzakhala kakuwawa mucipfu mwako, tsono pamulomo pako kan'dzakhala kakutapira ninga uci". ¹⁰ Ndidaphata kalivuko m'manja mwa anju ndipo ndidakadya. Iko kadakhala kakutapira ninga uci mukamwa mwangu. Tsono, pakukadya, ndidabva mucipfu mwangu kuti kakhawawa. ¹¹ Pamwepo ndidauzidwa kuti: "Bzin'funika kuti iwepo upolofite papsa bza mbumba zizinji, madziko mazinji, bzirewedwe bzizinji na azimambo azinji".

11

Bza mboni ziwiri

¹ Adandipasa mtete wakundendemera na kamuti ka mphimo, ndipo adandiuza kuti: "Ndoko ukapime Nyumba ya Mulungu na guwa, ndipo ukalewenge wakatumbiza Mulungu omwe ali kumweko. ² Tsono ukasiye cimtalo ca kunja ca Nyumbayo, leka kukacipima nakuti ico cidaperekedwa kuna wakusaya kupemba*. Iwo an'dzaponda mzinda wakucena mkati mwa minyezi makumi manai na miwiri (42). ³ Nin'dzapasa mphambvu mboni zangu ziwiri (2), izo zin'dzapolofita zidabvala masakha† m'kati mwa ntsiku culu na madzana mawiri na makumi matanthatu (1.260)". ⁴ Mboni zimwezi ni miti miwiri (2) yakucemerredwa olivera‡ na bzakukhazikira bziphaniphani bziwiri (2) bzomwe bziri patsogolo pa Mbuya wa dziko lentse. ⁵ Penu winango ali-yentse an'dzafuna kuzipweteka, pamulomo pa mbonizo pan'dzacoka moto omwe un'dzadzonga anyamadulanthaka wazene. Ni tenepoyo momwe an'dzafera munthu ali-yentse omwe angadzafune kuzipweteka. ⁶ Amuna amwewa ana mphambvu za kufunga kudzulu, mwakuti kungabvumbe lini panthawe yomwe angakhale ali kupolofita, ndipo ana mphambvu za kusandusa madzi kukhala mulopa na kudzonga dziko la pantsi na cisi, kazinji-kentse momwe angafunire.

⁷ Ndipo iwo akadzamaliza umboni bwawo, cirombo cakucokera§ pantsi muCigwindza cin'dzawapweteka. Ndipo cin'dzawakunda cidizawapha. ⁸ Bzitanda bzawo bzin'dzakhala mumseu wakuyamba wa mzinda ukulu**, omwe madzina yakusuzira ni Sodoma na Ijipito, komwe kudakhomeredwambo Mbuya wawo. ⁹ M'kati mwa ntsiku zitatu na meya, wanthu wa mbumba yentse, madzinda yentse, bzilewedwe bzentse na madziko yentse an'dzawona bzitandabzo ndipo an'dzabvumiza lini kuti bzikapendesedwe. ¹⁰ Wanthu wakukhala padziko an'dzakondwa thangwe ra kufa kwa mbonizo ndipo an'dzakondza cikondwereso, acimbadzatumizirana malonjero m'bodzi na mwandzace, nakuti apolofita awiriwa (2) akhad-aboneresa wanthu wakukhala padziko.

¹¹ Tsono zatapita ntsiku zitatu na meya, mphuwe ya moyo yakucokera kuna Mulungu idapita muna iwo, ndipo iwo adaimirira, ndipo wale omwe akhawawona adakhala na mantha kwene-kwene. ¹² Pamwepo, iwo adabva fala la mphambvu kucokera kudzulu liciti: "Kwirani kuno". Ndipo iwo adakwira kudzulu mum'tambo, uko anyamadulanthaka wawo akhawawona.

¹³ Nthawe ibodzi-bodziyo padabveka kutekenyeka kwamphambvu††, ndipo cipande cibodzi ca bzipande khumi bza mzinda cidanyunguduka. Bzulu bzinomwe (7.000) bza wanthu adaphedwa na citeketeke. Omwe adasala na moyo adakhala na mantha ndipo adapasa mbiri Mulungu wa kudzulu.

* **11:2** Wakusaya kupemba: Bzinilewa kuti omwe ni aJuda lini. † **11:3** Kubvala masakha: Bzikhawonesa kufedwa ayai kukhumbula. ‡ **11:4** Zak 4:3,11-14 § **11:7** Cid 13:5-7; 17:8 ** **11:8** Jerusalema †† **11:13** Cid 16:18

¹⁴ Tsoka laciwiri lidapita, tsono tsoka lacityatu lin'bwera tsapanopa.

Cimbututu cacinomwe

¹⁵ Anju wacinomwe adaliza cimbututu cace ndipo kudzulu kudabveka mafala yamphambvu yakhambati:

“Umambo bwa dziko la pantsi
wasanduka bwa mbuya wathu
na bwa Krixtu wace^{‡‡},
ndipo Iye an'dzatonga
kwakusaya kumala”.

¹⁶ Akulu-akulu makumi mawiri na anai (24) omwe akhadakhala pamipando yawo patsogolo pa Mulungu adagodama acigwesa nkhope zawo ndipo adapemba Mulungu, ¹⁷ aciti:

“Nkhombo zikhale kwa imwe,
Mbuya Mulungu Wamphambvu-zentse,
omwe ndimwe ndipo mukhali,
thangwe mudawonesa
mphambvu zanu zikulu
ndipo mudayamba kutonga.

¹⁸ Madziko yadalalipa,
ndipo ukali bwanu budawoneka.
Yafika nthawe yakutonga
wakufa,
ndipo yakubwezera phindu
kwa anyagirinya wanu apolofita,
wakucena wanu
ndipo na omwe ambalemekeza dzina lanu^{§§},
napo ang'ono
napombo akulu,
ndipo na wakupfudza
omwe an'pfudza dziko la pantsi^{***}”.

¹⁹ Pamwepo mbuto yakucena ya Mulungu idafungulidwa kudzulu, ndipo idawoneka kaxa la cipangano. Padabveka kugunda^{†††}, muwira, mpheni, kutekenyeka na mbvula ikulu ya matalala.

12

Bza Mkazi na Nyangumi

¹ Padawoneka cinthu cakudabwisa kudzulu. Mkazi akhadabvala dzuwa, m'minyendo yace ikhadaponda pamwezi ndipo mumsolo mwace akhana ntsinga-msolo ya umambo yomwe ikhana nyenyezi khumi na ziwiri^{*}. ² Iye akhana pathupi ndipo akhambakuwa na kuwawidwa, nakuti akhali pafupi kubala[†]. ³ Pamwepo kudzulu kudawoneka cinthu cinango cakudabwisa. Pakhana nyangumi[‡] mkulu mufuira akhana misolo minomwe (7) na nyanga khumi (10), akhadabvala ntsinga-msolo za umambo[§] zinomwe (7) m'misolomo. ⁴ Adakwekweta na mcira wace cipande cibodzi ca bzipande

^{‡‡} **11:15** Krixtu: Ni kulewa kuti wakudzozedwa. **§§** **11:18** Mas 115:13 ******* **11:18** Mas 2:5; 110:5; 115:13 ^{†††} **11:19** Cid 8:5; 16:18 ^{*} **12:1** Jen 37:9 [†] **12:2** Mik 4:10 [‡] **12:3** Nyangumi: MuciPutikizi ambati: “Dragão”. **§** **12:3** Mucirewedwe ca ciPutikizi ambati: “Coroa”.

bzitatu bza nyenyezi** za kudzulu, adazithusa padziko la pantsi. Ndipo Nyangumiyo adakhala patsogolo pa Mkazi ule omwe akhali pafupi kubala, kuti akabala am'khadzulire mwanayo. ⁵ Iye adabala mwana wacimuna††, omwe an'dzatonga madziko‡‡ yentse na mpsimbo ya utale. Ndipo mwanayo adadzompholedwa aciyendesedwa kuna Mulungu mpaka kumpando wace wa umambo. ⁶ Ndipo mkazi adathawira kucidambo, kumbuto yomwe Mulungu akhadam'kondzera mkaziyo, kuti kumweko akakhongobzedwe m'kati mwa ntsiku culu na madzana mawiri na makumi manomwe (1.260).

⁷ Pamwepo padadzawoneka nkhondo kudzulu. Migeri§§ na anju zace adamenyana na Nyangumi, ndipo Nyangumimbo na anju zace adabwezera. ⁸ Tsono Nyangumi na anju zace adakundidwa, na tenepo adaluza mbuto yawo kudzulu. ⁹ Nyangumi mkulu adathusidwa kunja. Iye ndiye nyoka yakale yakucemerredwa Dyabu ayai Sathani omwe ambapumpsa dziko la pantsi lentse. Iye na anju zace adathusidwa padziko la pantsi.

¹⁰ Pamwepo ndidabva fala lamphambvu kudzulu, lakuti:

“Tsapano cipulumuso cabwera,
mphambvu na Umambo
bwa Mulungu wathu,
na utongi bwa Krixtu wace***,
nakuti adathusidwa kunja
wakupasa mulandu
abale wathu,
omwe ambawapasa mulandu patsogolo
pa Mulungu wathu masikati na usiku.

¹¹ Abale wathu adam'kunda
na mulopa wa Bira
ndipo na fala la umboni
bomwe adacita.
Adabzipereka kuti penu kufa
alibe kubva thupo na moyo wawo.

¹² Na tenepo, kondwerani, nandi kudzulu
na omwe an'khala kumweko!
Tsono tsoka padziko la pantsi na panyandza,
nakuti Dyabu wabuluka mpaka kuna imwe!
Iye adadzala na ukali,
nakuti an'dziwa kuti yam'salira
nthawe pang'ono”.

¹³ Pomwe Nyangumi adathusidwa padziko la pantsi, adayamba kufambira m'mbuyo Mkazi ule omwe adabala mwana wacimuna. ¹⁴ Mkaziyo adapasidwa maphapidwe mawiri ya mphungu ikulu, kuti iye akwanise kumbuluka kuyenda kumbuto yomwe akhadakondzeredwa mucidambo, komwe angadakhongobzedwa mkati mwa magole matatu (3) na miyezi mitanthatu (6)†††, kucitira kuti Nyoka ire ireke kumuwona. ¹⁵ Pamwepo Nyokayo idacosa madzi ninga mkulo pamulomo payene, kuti yakafike kuna Mkazi ule ndipo yakamuyererese. ¹⁶ Pamwepo mataka yadathandiza Mkazi ule, yadafungula mulomo yacikhudyula mkulo omwe Nyangumi adacosa pamulomo pace. ¹⁷ Nyangumi adakalipisidwa na Mkazi ndipo adacoka

** 12:4 Dan 8:10 †† 12:5 Iza 66:7 ‡‡ 12:5 Mas 2:9 §§ 12:7 Dan 10:13,21; 12:1; Jud 1:9 *** 12:10 Krixtu: Bzinilewa kuti wakudzozedwa. ††† 12:14 MuBibliya la Almeida mudanembedwa kuti: “Um tempo, tempos e metade de um tempo”. Nyang'anani kuna Cid 11:2.

acikacita nkhondo na bzikukulu bza Mkazi ule bzomwe bzikhadasala, bzomwe bzikhateweza mitemo ya Mulungu ndipo bzikhakhulupirika pa umboni bwa Jezu.

¹⁸ Pamwepo Nyangumi adaimirira mumcenga wa m'nyandza.

13

Cirombo cakucoka m'nyandza

¹ Ndidawona cirombo* cikhacoka m'nyandza comwe cikhana nyanga khumi (10), misolo minomwe (7), na ntsinga-msolo za umambo khumi (10) zomwe ibodzi na ibodzi ikhali panyanga, ndipo pa misolopo pakhana dzina lakutukwana Mulungu. ² Cirombo comwe ndidawonaco, cikhana mawonekedwe ya nyalugwe, tsono minyendo yacene ikhali mikulu ninga ya cirombo cimbacemerredwa urso, ndipo mulomo ukhali ninga wa mphondolo. Ndipo Nyangumi adapasa cirombo mphambvu zace, mpando wa umambo bwace na utongi bukulu. ³ Msolo ubodzi wa ciromboco ukhadakhala ninga udapwetekedwa kwakufa nako, tsono kupwetekedwa kwakufa nako kule kudapolesedwa. Dziko la pantsi lentse lidadabwisika ndipo liratewera cirombo. ⁴ Adapemba Nyangumi ule, omwe adapasa cirombo utongi, ndipombo adapemba cirombo acimbati: “Mbani omwe ali ninga cirombo? Mbani omwe angacite nkhondo naco?”

⁵ Cirombo cidapasidwa mulomo wakuti cirewe mafala yakusamwa na yakutukwana Mulungu, ndipo cidapasidwa mphambvu za kucita basa mkati mwa minyezi makumi manai na miwiri† (42). ⁶ Ciromboco cidafungula mulomo kuti citukwane Mulungu, ndipo citemberere dzina lace na cikumbi ca mapembo cace, comwe ni wale omwe an'khala kudzulu‡. ⁷ Cidapasidwa mphambvu kuti cimenyane na wakucena§ ndipo ciwakunde. Cidapasidwa utongi kwa madzinda yentse, mbumba zentse, bzirewedwe bzentse na madziko yentse. ⁸ Wentse wakukhala padziko la pantsi an'dzapemba ciromboco, omwe ni wentse wale omwe madzina yawo yalibe kunembedwa muLivu la Moyo** la Bira, omwe adaphedwa kuyambira pakulengedwa kwa dziko.

⁹ Wale omwe ana makutu abve mafalaya yakuti:

¹⁰ Ule omwe an'themera kuyenda
kukafungiridwa mkawoko,
an'dzayenda kukafungiridwako.
Ule omwe an'themera kuphedwa
na cisenga,
an'dzaphedwa na cisenga.

Pamwepo ndipo pan'funika kuti wanthu wa Mulungu awonese cipiriro na kukhulupirika.

Cirombo cakucoka pantsi pa mataka

¹¹ Ndipo ndidawona cirombo cinango cikhacoka pantsi pa mataka, cikhana nyanga ziwiri (2) ninga bira m'bodzi, tsono cikhalewa-lewa ninga nyangumi m'bodzi. ¹² Cikhawonesa utongi bwentse bwa cirombo cakuyamba mudzina la cakuyambaco, ndipo cikhacitisa dziko la pantsi na wakukhala mumwemo kuti apembe cirombo cakuyamba, comwe

* **13:1** Dan 7:3,7; Cid 17:3,7-12 † **13:5** Cid 11:2 ‡ **13:6** Dan 7:8,25; 11:36 § **13:7** Dan 7:21; Cid 11:7 ** **13:8** Mas 69:28

cikhadapolesedwa kupwetekedwa kwakufa nako. ¹³ Ndipo cikhambawonesa bzizindikiro bzikulu, mpaka kudzafika pakubulusa moto kucokera kudzulu kubwera padziko la pantsi, patsogolo pa wanthu wentse. ¹⁴ Ciromboco cikhambanyengeza wentse wakukhala padziko la pantsi kudzera mwa bzizindikiro bzomwe cidabvumizidwa kucita mudzina la cirombo cidacoka munyandza cire. Cidawauza kuti acite cifanikizo cakuti alemekeze cirombo comwe cidapwetekedwa na cisenga cicisaya kufa cire. ¹⁵ Cidapasidwa mphambvu zakupereka mphuwe ya moyo kwa cifanikizo ca cirombo cakuyamba, mwakuti cingadakwanisa kulewa-lewa ndipo kucitisa kuti wentse omwe angadalamba kutumbiza cifanikizo aphedwe. ¹⁶ Ndipombo adangingimiza wentse, ang'ono na akulu, nyakudala na wakusauka, ampfulu na anyagirinya, kuti atambire cizindikiro kuboko la madidi ayai pamkuma, ¹⁷ kuti paleke kuwoneka wakugula napo wakugulisa, pokha-pokha ule omwe ana cizindikiro, comwe ni dzina la cirombo ayai mulewengo wa dzina la ciromboco.

¹⁸ Pano pan'funika udziwi. Ule omwe an'dziwisisa, alewenge mulewengo wa cirombo, nakuti ni mulewengo ya munthu. Mbogo yace ni madzana matanthatu na makumi matanthatu na zitanthatu (666).

14

Bira na bzulu dzana libodzi na makumi manai na bzinai bza wakudindidwa (144.000)

¹ Pamwepo ndidanyang'ana, ndipo patsogolo pangu pakhana Bira, akhadaimirira paphiri la Siyau, pabodzi na bzulu dzana na makumi manai na bzinai (144.000) bza wanthu omwe akhadanembedwa pamkuma dzina la Bira* na la Baba wace. ² Ndidabva muwira kucokera kudzulu ninga madzi mazinji na kugunda kwamphambvu. Muwirawo ukhakhala ninga anyakuliza omwe alikuliza santsi zawo. ³ Iwo akhaimba nyimbo ipsa patsogolo pa mpando wa umambo, pa bzamoyo bzinai (4) na pa akulu-akulu. Palibe omwe angadapfundza nyimboyo, pokha-pokha wale bzulu dzana na makumi manai na anai (144.000) omwe akhadagulidwa padziko la pantsi. ⁴ Amwewa ndiwo akhachenkha kufamba na mkazi, nakuti adabzikhongobza acisaya kucita malume yakumphasa, ndipo adatewera Bira kwentse komwe Iye akhayenda. Adalomboledwa pakati pa wanthu ndipo adaperekedwa ninga cakupereka cakuyamba kuna Mulungu na kuna Bira. ⁵ Ndipo mkamwa mwawo mulibe kubveka fala lakunama, iwo ni wakusaya thangwe.

Bza anju atatu

⁶ Pamwepo ndidawona anju munango, omwe akhambuluka m'dzaulu ndipo m'manja mwace akhana mafala yabwino yakusaya kumala kuti akapalidzire wakukhala padziko la pantsi, kuna madziko yentse, madzinda yentse, bzirewedwe bzentse na mbumba zentse. ⁷ Iye adati mwakukuwa: “Gopani Mulungu ndipo mupaseni mbiri, nakuti yafika nthawe yakuti atonge wanthu. Tumbizani omwe adalenga kudzulu na dziko la pantsi, nyandza ndipo na ntsantsa za madzi”.

⁸ Anju waciwiri adam'tewera† aciti: “Yagwa! Yagwa Babilonya ikulu, yomwe idacitisa kuti madziko yentse yaledzere na vinyu ya malume yakuletsedwa yace, yomwe yan'bweresa ukali bwa Mulungu!”

⁹ Anju wacitatu adawatewera, acimbalewa mwakukuwa kuti: “Penu winango an'pemba cirombo na cifanikizo cace, ndipo an'tambira cizindikiro

* 14:1 Eze 9:4; Cid 7:3-4 † 14:8 Iza 21:9; Cid 18:2

cace pamkuma ayai paboko, ¹⁰ iyembo an'dzamwa vinyu ya ukali bwa Mulungu yomwe idathululidwa mwakusaya kusanganizidwa mumkombo wa ukali bwace. An'dzaboneressedwa pomwe na enxofre wakugaka‡ patsogolo pa azianju wakucena ndipo na pa Bira, ¹¹ ndipo utsi bwa kubonereswa kwa wanthuwo bun'dzakwira kwakusaya kumala. Kwa wentse omwe an'tumbiza ciromboco na cifanikizo cace, ndipo kwa omwe an'tambira cizindikiro ca dzina lace, kulibe kupuma masikati na usiku”. ¹² Pamwepo pan'funika kuti wakucena omwe ambateweza mitemo ya Mulungu apirire ndipo apitirize kukhala wakukhulupirira kuna Jezu.

¹³ Pamwepo ndidabva fala kucokera kudzulu likhambati: “Nemba kuti: Wakudalisidwa omwe ambafera mwa Mbuya kuyambira tsapano mpaka kutsogolo”.

Mzimu wa Mulungu ulikulewa kuti: “Inde, iwo an'dzapuma pamabasa yawo yakunetesa, nakuti macitidwe yawo yan'dzawatewera”.

Bza kubvuna padziko la pantsi

¹⁴ Ndidanyang'ana, ndipo patsogolo pangu pakhana mtambo ucena, ndipo pantambopo pakhadakhala winango wakulingana na mwana wa munthu\$. Iye akhana ntsinga-msolo ya oro mumsolo na nyam'ngwapi wakuthwa m'manja mwace. ¹⁵ Pamwepo mumbuto yakucena mudacoka anju winango, omwe adalewa mwakukuwa kwa ule omwe akhadakhala pantambo adati: “Tenga nyam'ngwapi wako ndipo bvuna, nakuti bzakubvuna bza dziko la pantsi bzakhuma, yakwana nthawe yakubzibvuna”. ¹⁶ Tenepoyo, ule omwe akhadakhala pantambo adamweta dziko la pantsi na nyam'ngwapi wace, ndipo dziko lidabvunidwa.

¹⁷ Anju winango adacoka mumbuto yakucena ya kudzulu, adabwerekambambo nyam'ngwapi wakuthwa. ¹⁸ Ndipombo anju winango, omwe ana utongi bwa moto, adacoka paguwa ndipo adalewa mwakukuwa kuna ule omwe akhana nyam'ngwapi wakuthwa adati: “Tenga nyam'ngwapi wako wakuthwa ndipo gwezeka miringa ya uva ya muti wa uva wa padziko la pantsi, thangwe uva bwace bwatokota!” ¹⁹ Anju adamweta dziko la pantsi na nyam'ngwapi wace, adagwezeka uva ndipo adabuthusa mucakupsinyira cikulu ca ukali bwa Mulungu. ²⁰ Ndipo uva zidapsinyidwira kunja kwa mzinda, ndipo mucakupsinyira mudacoka mulopa, ucidzala kufika pamulomo pa kavalo, uciyerera mtantho wa kirometru madzana matatu (300).

15

Anju anomwe (7) na bzisi bzinomwe (7)

¹ Ndidawona kudzulu cizindikiro cinango cikulu ndipo cakudabwisa. Anju anomwe (7) akhana bzisi bzinomwe (7) bzakumalizira, nakuti na bzisi bzimwebzo ukali bwa Mulungu budamalizika. ² Ndidawona cinthu cakulingana na nyandza ya vidru yakusanganizika na moto, ndipo pafupi na nyandza pakhadaima wale omwe akhadakunda cirombo cire, cifanikizo cace na mulewengo wa dzina lace. Iwo akhadaphata santsi zomwe akhadapasidwa na Mulungu, ³ ndipo akhaimba nyimbo ya Mozeji*, nyagirinya wa Mulungu, ndipo na nyimbo ya Bira acimbati:

“Makulu na yakudabwisa
ni mabasa yanu,
Mbuya Mulungu Wamphambvu-zentse.

‡ 14:10 Jen 19:24 § 14:14 Dan 7:13 * 15:3 Eks 15:1

Zakulungama na zacadidi
ni njira zanu,

Imwe, Mambo wa madziko.

⁴ Mbani an'dzasaya kugopa† Imwe, Mbuya?

Mbani an'dzasaya kutumbiza dzina lanu?

Nakuti Imwe mwekha ndimwe wakucena.

Madziko yentse yan'dzabwera patsogolo panu

ndipo yan'dzakutumbizani,

nakuti mabasa yanu yakulungama

yadawoneka padeca”.

⁵ Bzatapita bzimwebzi, ndidanyang'ana ndipo ndidawona kudzulu kukhadafunguka mbuto yakucena yomwe ni cikumbi ca umboni‡.

⁶ Pambuto yakucenayo padacoka anju anomwewo (7) na bzisi bzinomwe (7). Iwo akhana bzakubvala bzakucenesedwa ndipo bzakuyetimira, ndipo akhana bzimabhande bza oro mcifuwa. ⁷ Ndipo cibodzi ca bzamoyo bzinai (4) cidapereka kuna anju anomwe (7) tacu zinomwe (7) za oro zakudzaza na ukali bwa Mulungu ana moyo kwakusaya kumala. ⁸ Mbuto yakucena idadzala na utsi§ bwa ukulu bwa Mulungu na mphambvu zace, ndipo palibe omwe angadakwanisa kupita munyumba yakucena uko cikanati kumala cisi cinomwe (7) ca anju anomwe (7) wale.

16

Tacu zinomwe (7) za ukali bwa Mulungu

¹ Pamwepo ndidabva fala lamphambvu likhacokera kumbuto yakucena ndipo likhalewa kuna anju anomwe (7) kuti: “Ndokoni mukathululire padziko la pantsi tacu zinomwe zire (7) za ukali bwa Mulungu”.

² Anju wakuyamba adayenda ndipo adathululira tacu yace padziko la pantsi, ndipo bzidafunguka bzironda bzakuipa ndipo bzakuwawa kwa wale omwe akhana cizindikiro ca cirombo ndipo akhambatumbiza cifanikizo cace*.

³ Anju waciwiri adathululira tacu yace munyandza, ndipo madzi yace yadasanduka mulopa ninga wa munthu wakufa, ndipo bzakulengedwa bzentse bzakukhala m'madzi bzidafa.

⁴ Anju wacitatu adathululira tacu yace mumikulo na muntsantsa, ndipo madzi yabzene yadasanduka mulopa†. ⁵ Tsono ndidabva anju omwe an'nyang'anira madzi adati:

“Imwe ndimwe wakulungama,

Imwe, Wakucena, omwe ndimwe ndipo mukhali,
nakuti mudatonga mwakulungama.

⁶ Nakuti wakuipawo adathulula

mulopa wa wakucena

na wa apolofita wanu,

ndipo Imwe mudawapasa mulopa

kuti amwe,

nakuti ndibzo bzikhadathemera kuna iwo”.

⁷ Ndipo ndidabva fala likhacokera paguwa liciti:

“Inde, Mbuya Mulungu Wamphambvu-zentse,

† 15:4 Jer 10:7 ‡ 15:5 Eks 40:34 § 15:8 1Az 8:10-11, S2Mb 5:13-14; Iza 6:4 * 16:2 Eks 9:10

† 16:4 Eks 7:17-21

kutonga kwanu ni
kwacadidi ndipo kwakulungama”.

⁸ Anju wacinai adathululira tacu yace kudzuwa, ndipo dzuwa lidapasidwa mphambvu kuti litenthe wanthu na moto. ⁹ Amwewa adatenthedwa na kaluma yamphambvu kwene-kwene, ndipo adatukwana dzina la Mulungu, omwe ni mtongi wa bzisi bzimwebzi. Tsono alibe kusiya bzitazo bzawo kuti atumbize Mulungu.

¹⁰ Anju wacixanu adathululira tacu yace padzulu pa mpando wa umambo wa cirombo, mwakuti umambo bwacene udakhala m'mdima‡. Thangwe la kuwawidwa kwene-kwene, wanthu akhaluma malirime yawo, ¹¹ ndipo akhatukwana Mulungu wa kudzulu, thangwe la kuwawidwa na bzironda bzawo. Tsono adalamba kusiya mabasa yomwe iwo akhacita.

¹² Anju wacitanthatu adathululira tacu yace mumkulo ukulu wa Eufarate, ndipo madzi ya mkuloyo yadauma kuti ikondzeke njira kwa azimambo wakucokera kumabva-dzuwa. ¹³ Pamwepo ndidawona mkamwa mwa Nyangumi, mkamwa mwa cirombo na mkamwa mwa mpolofita wakunama, mudacoka mizimu mitatu yakuipa yakulingana na acule. ¹⁴ Ni mizimu ya dimonyo§ yomwe yambacita bzilatizo bzakudabwisa. Iyo imbayenda kwa azimambo wa dziko lentse la pantsi, kuti iwagumanisire kunkhondo ya ntsiku ikulu ya Mulungu Wamphambvu-zentse.

¹⁵ “Bvani, nin'dzabwera ninga mbava**! Ni wakudalisidwa ule omwe an'pitiriza kukhala wakudikhira ndipo an'koya bzakubvala bzace kuti aleke kufamba pezi acipasidwa manyazi pakati pa wanthu”.

¹⁶ Pamwepo, mizimu mitatu (3) ire idakonkhanisa azimambo wale pambuto yomwe mucuHeberi ambati Aramagedoni††.

¹⁷ Anju wacinomwe adathululira tacu yace mumphepo, ndipo pambuto yakucena padacoka fala lamphambvu lomwe likhacokera pa mpando wa umambo, liciti: “Bzakwana!” ¹⁸ Ndipo padawoneka ciphaliwali, muwira, kugunda na kutekenyeka kukulu. Kuyambira pomwe munthu adalengedwa pa dziko la pantsi, pakanati kuwoneka kutekenyeka kukulu ninga kumweku cipo. ¹⁹ Mzinda ukulu udagawika mbali zitatu, ndipo mzinda ya madziko idagumuka. Mulungu adakumbukira Babilonya ikulu ndipo adawapasa mkombo‡‡ wa vinyu ya ukali bwakugosva bwace. ²⁰ Ntsuwa na mapiri bzentse bzidanyembereka. ²¹ Matalala makulu-makulu yakucokera kudzulu yadagwera wanthu, libodzi na libodzi likhana kiru makumi matatu na zixanu (35). Wanthuwo adatukwana Mulungu thangwe la matalala, nakuti cisico cikhali cakugosva§§.

17

Bza mkazi puta na cirombo

¹ Ndipo m'bodzi wa anju anomwe (7) omwe akhana tacu zinomwe (7), adandifenderera aciti: “Bwera, ine nin'dzakuwonesa kutongiwa kwa puta mkulu omwe adakhala padzulu pa madzi mazinji*, ² omwe azimambo wa dziko la pantsi adacita upombo naye. Ndipo wakukhala padziko la pantsi adaledzera na vinyu ya uputa bwace†”.

‡ **16:10** Eks 10:21 § **16:14** Dimonyo: Ni bzibodzi-bodzi na mzimu wakuipa. ** **16:15** Mat 24:43-44; Luk 12:39-40 †† **16:16** 2Az 23:29; 2Mb 35:22 ‡‡ **16:19** MuciPutikizi ambati: “Cálice”. §§ **16:21** Eks 9:23 * **17:1** Jer 51:13 † **17:2** Jer 51:7

³ Pamwepo, anjuyo adanditenga mwa Mzimu aciyenda nande kucidambo. Kumweko ndidawona mkazi adapakira pacirombo cifuira‡, comwe cikhana madzina yakutukwana Mulungu, ndipo cikhana misolo minomwe (7) na manyanga khumi (10). ⁴ Mkazi akhadabvala bza biriwita na bzifuira bza ntsengwa ikulu, ndipo akhadabzidekesa na oro, minyala ya phindu na misanga. Akhadaphata mkombo§ wa oro, wakudzala na bzinthu bzakunyantsa ndipo bzakuipa bza uputa bwace. ⁵ Pamkuma pace pakhadanemba dzina lakubisika kuti:

“Babilonya ikulu,
mai wa maputa
ndipo kwa bzakucita bzakunyantsa bza dziko la pantsi”.

⁶ Ndipo ndidawona kuti mkaziyo akhadaledzera na mulopa wa wakucena, mulopa wa mboni za Jezu**.

Pomwe ndidamuwona, ndidakhala wakudabwa kwene-kwene. ⁷ Pamwepo anju ule adandibvundza kuti: “Thangwe ranyi ulikudabwa? Ine nin'dzakufotokozero bzakubisika bza mkazi umweyu na bza cirombo comwe iye adapakira, comwe cina misolo minomwe (7) na manyanga khumi (10). ⁸ Cirombo comwe iwe udawona, tsapano pacalibe cidanyembereka. Ico cirikufuna kucoka muCigwindza kuti ciyende kukadzongedwa. Wakukhala mudziko la pantsi, omwe madzina yakhanati kunembedwa muLivu la Moyo kuyambira pacirengedwe ca dziko, an'dzakhala wakudabwa akadzaciwona ciromboco, thangwe tsapano pacalibe cidanyembereka, tsono cin'dzabwera”.

⁹ “Pano pan'funika ndzeru zina udziwi. Misolo minomwe (7) bzinilewa tumapiri tunomwe (7) tomwe mkaziyo akhadakhala padzulu pa twene. ¹⁰ Ndipombo ni azimambo anomwe (7). Axanu (5) adafa kale, m'bodzi alikutonga, ndipo winangoyo akanati kubwera. Akadzabwera, an'dzatonga nthawe ing'ono-ng'ono. ¹¹ Ndipo cirombo comwe tsapano palibe cidanyembereka, ni kulewa mambo wacisere (8). Ni m'bodzi wa azimambo anomwe (7) wale, ndipo alikuyenda kukadzongedwa”.

¹² “Nyanga khumi (10)†† zomwe udawona, ni azimambo khumi (10) omwe akanati kutambira umambo, tsono mkati mwa nthawe ibodzi an'tambira mphambvu za umambo, pabodzi na cirombo. ¹³ Iwo ana cakulinga cibodzi, ndipo an'dzapereka mphambvu zawo na utongi bwawo kuna cirombo. ¹⁴ An'dzacita nkondo na Bira, tsono Bira an'dzawakunda, nakuti ni Mbuya wa azimbuya ndipo Mambo wa azimambo. Ndipo an'dzakunda nawo wakucemerredwa, wakusankhulidwa ndipo wakukhulupirika wace”.

¹⁵ Pamwepo, anju adandiwuza kuti: “Madzi yomwe udawona, pomwe padakhala puta, ni mbumba, mithithi, madziko na bzirewedwe. ¹⁶ Cirombo na nyanga khumi (10) bzomwe udawona bzin'dzawenga puta. Ibzo bzin'dzam'tengera bzentse ndipo bzin'dzamusiya pezi, bzin'dzadya nyama yace ndipo bzin'dzamudzonga na moto, ¹⁷ nakuti Mulungu adaikha kufuna kucita cakulinga cace m'mitima mwawo, aciwacitisa kuti abvume kupasa cirombo mphambvu zomwe iwo anazo za umambo mpaka kucitika bzentse bzomwe Mulungu adalewa. ¹⁸ Mkazi omwe udawona ule ni mzinda ukulu omwe un'tonga azimambo wa dziko la pantsi”.

‡ 17:3 Cid 13:1 § 17:4 MuciPutikizi ambati: “Cálice”. ** 17:6 Mboni za Jezu: Ayai wanthu omwe adafera Jezu. †† 17:12 Dan 7:24

18

Kugwa kwa Babilonya

¹ Bzatapita bzimwebzi, ndidawona anju winango akhabuluka kucokera kudzulu. Akhana utongi bukulu, ndipo dziko la pantsi lidabvunikiridwa na kuyetima kwace. ² Ndipo iye adakuwa na fala lamphambvu kuti:

“Wagwa! Wagwa* Babilonya mkulu!
Mzindawo udasanduka mwakukhala
mwa dimonyo†
ndipo mwakukhala mizimu yakuipa,
mwakukhala mbalame zakusvipizidwa zentse
na zakunyantsa,

³ nakuti madziko yentse yadamwa
vinyu ya ukali
yomwe idabweresedwa na uputa bwace.
Azimambo wa dziko la pantsi
adacita upombo naye.
Kudzera kwa kubzidekesa kwace kwakupitiriza,
wamalonda wa padziko la pantsi
adadala”.

⁴ Pamwepo ndidabva fala linango likhacokera kudzulu likhati:

“Coka kuna iye, imwe, mbumba yangu,
kuti imwe muleke kucita cipande ca bzitazo bzawo,
kuti cisi

comwe cin'dzagwa kuna iye
cireke kukufikirani!

⁵ Nakuti bzitazo bza Babilonya
bzatsandzikidzana mpaka kudzulu,
ndipo Mulungu wakumbukira
bzakuipa bzace.

⁶ Mum'bwezere
bzibodzi-bodzibzo,
mubwezere mwakufunya kawiri
pa bzomwe adacita,
mum'sanganizire cipande cakufunya kawiri
mum'kombo omwe iye adamwesera anango.

⁷ Bzibodzi-bodzi ninga iye akhana ukulu,
ndipo akhabzidekesa kwakupitiriza,
tsapano mum'citise kuti abonere na kuwawidwa caiko
ndipo mabvuto mazinji.

Mum'tima mwace mkaziyo
akhambabzikuza aciti:
'Ndidakhala ninga mambo wacikazi.
Ndine lini masiwa,
ndipo nin'dzatsukwala lini pomwe’.

⁸ Ndipopo, pantsiku ibodzi yokha
bzin'dzamufikira bzisi ibzi:
Kufa, kutsukwala na njala.
Ndipo moto un'dzamudzonga,

* 18:2 Iza 21:9 † 18:2 Jer 50:39. Dimonyo ni bzibodzi-bodzi na kulewa kuti mzimu wakuipa.

nakuti Mbuya Mulungu omwe an'dzanutonga, ndiye ana mphambvu.

⁹ “Pomwe azimambo wa dziko la pantsi, omwe adacita upombo naye ndipo adacita cipande pa bzakudekesa bzace, akadzawona utsi buli tolotolo kucoka pakupsa kwa mzindawo, an'dzalira ndipo an'dzadandaula thangwe ra mzindawo. ¹⁰ An'dzakhala kutali thangwe ra mantha na kuboneresedwa kwawene ndipo an'dzakuwa kuti:

“Tsoka! Mzinda ukulu!
Babilonya, mzinda wamphambvu!
Munthawe ibodzi yokha
yafika nyathwa yawene!‡’

¹¹ “Wamalonda wa padziko la pantsi an'dzalira ndipo an'dzadandaula thangwe ra mzinda ule, nakuti palibe an'dzagula pomwe malonda yawo§. ¹² Malondayo ni: Oro, parata, minyala ya phindu, misanga, nguwo za mbveru-mbveru na zakucemerredwa purupura, seda na nguwo zifuira, na mtundu uli-wentse wa miti yakucemerredwa seduro na nyanga za ndzou na miti ya phindu, burondze, utale na minyala yakudeka, ¹³ na bza-kununcirisa cakudya bza muti wakucemerredwa kanela na bza mtundu winango, ntsembe zakununchira, mira na bzakununchira, vinyu na azete, ufa bwakunyodoka na tirigu, ng'ombe na mabira, makavalo na ngolo, ndipo na anyagirinya na wanthu anango.

¹⁴ “Wamalondawo an'dzati: ‘Bzisapo bzomwe ukhafuna kwene-kwene bzacoka kuna iwe! Udali bwako bwentse na kuyetima kwako kwentse bzakumalira. Un'dzabziwona lini pomwe’. ¹⁵ Wamalonda wa bzinthu bzimwebzi, omwe adadala kudzera kwa mzindawo, an'dzakhala kutali na mantha thangwe ra kubonera kwawene, ndipo an'dzalira na kudandaula, ¹⁶ acimbakuwa kuti:

“Tsoka kwa mzinda ukulu,
wakubvala nguwo za mbveru-mbveru,
bzakubvala bza purupura
ndipo na bzakubvala bzifuira,
kubzidekesa na bzinthu bza oro,
minyala ya phindu na misanga!

¹⁷ Munthawe ibodzi yokha,
udali ukulu bwentse
bwamala!’

“Wentse wakufambisa xitima za m'madzi, wentse wakunyamulidwa, wakuphata basa muxitima ndipo na wentse omwe ambacita phindu na nyandza, adaima kutali**. ¹⁸ Pakuwona utsi bwa moto wa mzindawo, an'dzakuwa kuti: ‘Ni mzinda uponi unango omwe unilingana na mzinda ukuluyu?’ ¹⁹ An'dzathusa pfumbi m'misolo, acimbadzadandaula ndipo an'dzalira mwakukuwa aciti:

“Tsoka kwa mzinda ukulu!
Kudala kwa mzindawo kudakhala mwai,
kudzera mwa iwo adadala
wentse omwe akhana
xitima za m'nyandza!

‡ **18:10** Eze 26:16-17 § **18:11** Eze 27:31,36 ** **18:17** Iza 23:14; Eze 27:30-35

Munthawe ibodzi yokha

udamala!^{††}

²⁰ Kudzulu kondwani na bzomwe bzacitika kwa mzindayo!^{‡‡}

Kondwani, nandi wakucena, atumiki
na apolofita!

Nakuti Mulungu adautonga, aciupasa nyathwa
thangwe la bzomwe iwo udacita kuna imwe' ”.

²¹ Pamwepo anju wamphambvu adadzusa cimwala cikulu kwene-kwene
ninga mpheyo, adacithusa panyandza aciti:

“Mwa mphambvu ibodzi-bodziyi
un'dzathusidwa padziko la pantsi,
mzinda ukulu
wa Babilonya^{§§},

kuti uleke

kudzawoneka pomwe cipo^{***}.

²² Un'dzabveka lini pomwe mum'zindayo
muwira wa wakuliza santsi, wakuimba nyimbo,
wakuliza bzitoliro na wakuliza
bzimbututu cipo.

An'dzawoneka lini pomwe mukati mwa mzinda ule
azimisiri na m'bodziyo, ngakhale wakudziwa basa liri-lentse cipo.

Mumzindawo mun'dzabveka lini pomwe
muwira wa mpheyo cipo.

²³ Mkati mwa mzindawo mun'dzawoneka lini pomwe ceza
ca ciphani-phani cipo.

Mun'dzabveka lini pomwe
fala la wakulowola na la wakulowodwa cipo^{†††}.

Wakugulisa wawo akhali
wa mbiri pa basa limweri padziko la pantsi.

Madziko yentse
yadapumpsidwa
na matsenga yace.

²⁴ Mwa mzindawo mudagumanidwa mulopa
wa apolofita na wa wakucena,
ndipo na wa wentse omwe adaphedwa
pa dziko la pantsi”.

19

Kutumbiza Mulungu kwa kudzulu

¹ Bzatapita bzimwebzi, ndidabva kudzulu cinthu ninga ciwowo ca mthithi
ukulu wa wanthu omwe ukhati:

“Aleruya!

Cipulumuso, mbiri na mphambvu
ni bza Mulungu wathu,

² nakuti kwacadidi na kwakulungama
ni kutonga kwace.

Iye adapasa nyathwa

^{††} 18:19 Eze 27:25-36 ^{‡‡} 18:20 Jer 51:48 ^{§§} 18:21 Jer 51:63-64 ^{***} 18:21 Eze 26:21 ^{†††} 18:23
Jer 25:10

puta mkulu,
omwe akhampumpa dziko la pantsi
na uputa bwace.
Mulungu adasunda mulopa
wa anyagirinya wace kuna putayo”.

³ Mthithi udakuwa pomwe uciti:

“Aleruya!
Utsi bomwe buli kucoka kuna mzindawo,
bulikukwira kwakusaya kumala”.

⁴ Akulu-akulu makumi mawiri na anai (24) na bzamoyo bzinai (4) adagoda acitumbiza Mulungu, omwe akhadakhala pampano wa umambo, ndipo adakuwa aciti:

“Ameni, Aleruya!”

⁵ Pamwepo fala lidabwera kucokera kumpano wa umambo, lakuti:

“Tumbizani Mulungu wathu,
imwe mwentse, anyagirinya wace,
imwepo omwe munimugopa,
ang'ono na akulu!”

⁶ Pamwepo ndidabva cinthu ca muwira wakulingana na wa mthithi ukulu, ninga kukukuma kwa madzi mazinji * na kugunda kwamphambvu cikhati:

“Aleruya!
Nakuti alikutonga
Mbuya, Mulungu wathu,
Wamphambvu-zentse.

⁷ Mbatikondwere! Tisekerere
ndipo tim'pase mbiri!
Nakuti yafika nthawe
ya malowozi ya Bira,
ndipo wakulowodwa wace wakondzekera kale,

⁸ wapasadwa
bzakubvala bza mbveru-mbveru, bzakuyetimira ndipo bzcena”.

Bzakubvalabzo bza mbveru-mbveru ni mabasa yakulungama ya wakucena.

⁹ Anju adandiuza kuti: “Nemba kuti: Wakudalisidwa ni wale adace-meredwa kuphwandu la malowozi †ya Bira!” Ndipo adathimizira aciti: “Yamweya ni mafala yacadidi ya Mulungu”.

¹⁰ Pamwepo ndidagwera muminyendo mwace kuti ndim'tumbize, tsono iye adandiuza kuti: “Leka kucita bzimwebzi! Ndine nyagirinya ninga iwe, ndipo ninga abale wako omwe ni wakukhulupirika pa umboni bwa Jesu. Mulungu ndiye omwe an'funika kuti um'tumbize! Kucitira Jesu umboni ni mzimu wa cipolofita”.‡

Wakupakira pa kavalo mcena

* 19:6 Eze 1:24 † 19:9 Mat 22:2-3 ‡ 19:10 Ayai kuti: Pemba Mulungu! Umboni bwa Jesu ni mzimu wa cipolofita.

¹¹ Ndidawona kudzulu kudafunguka[§] ndipo patsogolo pangu pakhana kavalo mcena, wakupakira wace akhacemerredwa Wakukhulupirika ndipo Wacadidi. Iye ambatonga na kucita nkondo mwakulungama. ¹² Maso yace yali ninga bzirambi-rambi bza moto^{**}, ndipo pamsolo pace pana ntsingamsolo za umambo zizinji na dzina lomwe lin'dziwika na Iye yekha, palibe winango. ¹³ Adabvala cakubvala cakubvikidwa m'mulopa, ndipo ambacemerredwa kuti Fala la Mulungu. ¹⁴ Gulu likulu la acikunda wa kudzulu likhamutewera, likhadabvala nguwo za mbveru-mbveru, zakuyetima ndipo zicena, akhadapakira pamakavalo yacena. ¹⁵ Pamulomo pace pakhacoka cisenga cakuthwa, comwe an'dzapweteka naco madziko. "Iye adzayatonga na mpsimbo ya utale."^{††} Iye an'dzaponda uva mucakupsinyira vinyu^{‡‡} ya ukali bwakugosva bwa Mulungu Wamphambvu-zentse. ¹⁶ Mubzakufinikira bzace ndipo munchafu mwace mudanembedwa dzina lakuti:

MAMBO WA AZIMAMBO
ndipo MBUYA WA AZIMBUYA.

¹⁷ Ndidawona anju m'bodzi akhadaimirira padzuwa ndipo akhakuwa na fala lamphambvu kwa mbalame zentse zomwe zikhambuluka mudzulu akhati: "Bwerani, tsonkhanani pa uzokoto bukulu bwa Mulungu, ¹⁸ kuti mudzadye nyama ya azimambo, akulu wa nkondo na wamphambvu, ya makavalo na wakupakira wayene, ya wentse, ampfulu na anyagirinya, ang'ono na akulu".

¹⁹ Pamwepo ndidawona cirombo^{§§}, azimambo wa padziko la pantsi na acikunda wawo akhadatsonkhana kuti acite nkondo na ule omwe akhadapakira pa kavalo ndipo na gulu la acikunda wace. ²⁰ Tsono cirombo cidamangidwa, pabodzi na mpolofita wakunama omwe akhadacita bzizindikiro bzakudabwisa mudzina la ciromboco, bzomwe iye akhadapumpsa nabzo omwe akhadatambira cizindikiro ca ciromboco ndipo akhadapemba cifanikizo cace. Awiriwo adathusidwa wamoyo muthawale la moto lomwe limbagaka na enxofre. ²¹ Anango wentse adaphedwa na cisenga comwe cikhacoka pa mulomo pa ule omwe akhadapakira pa kavalo. Ndipo mbalame zentse zidakodwa na nyama zawo.

20

Bza magole culu (1.000)

¹ Ndidawona anju m'bodzi akhabuluka kucokera kudzulu, m'manja mwace akhana m'fungulo wa Cigwindza na unyolo bukulu. ² Iye adamanga Nyangumi, nyoka yakale*, omwe ni Dyabu, Sathani, ndipo adaimanga na unyolo m'magole culu cibodzi (1.000). ³ Adaithusa muCigwindzamo, acifunga ndipo adaikha cizindikiro paCigwindzapo, kuti aipingize kuti ileke kudzapumpsa madziko, mpaka kufikira pakumala magole culu. Patsogolo pace bzin'funika kuti iyo idzatsudzulidwe mwa nthawe ing'ono.

⁴ Patsogolo pace ndidawona mipando ya umambo[†] ikhadakhala wale omwe akhadapasidwa mphambvu za kutonga. Ndidawona mizimu ya omwe adagwatidwa makhosi thangwe la kucitira umboni Jezu ndipo na fala la Mulungu. Iwo akhalibe kutumbiza cirombo napo cifanikizo cace, ndipo akhalibe kutambira cizindikiro cace pamkuma ngakhale paboko. Iwo adalamuka kwa wakufa ndipo adatonga na Krixtu m'kati mwa magole culu

§ 19:11 Eze 1:1 ** 19:12 Dan 10:6 †† 19:15 Mas 2:9 ‡‡ 19:15 Iza 63:3; Jow 3:13; Cid 14:20
§§ 19:19 Cid 13:1-18 * 20:2 Jen 3:1 † 20:4 Dan 7:9, 22, 27

(1.000). ⁵ Wakufa anangowo alibe kudzalamuka kwa wakufa mpaka kumala kwa magole culu (1.000). Kumweku ni kulamuka kwa wakufa kwakuyamba. ⁶ Wakudalisidwa ndipo wakucena omwe an'khala cipande ca kulamuka kwa wakufa kwakuyamba! Kufa kwaciwiri kulibe mphambvu kuna iwo, an'dzakhala anyantsembe wa Mulungu na wa Krixtu, ndipo an'dzatonga pabodzi na Iye mkati mwa magole culu (1.000).

Kutsudzulidwa na kukundidwa kwa Sathani

⁷ Magole culu (1.000) yatamala, Sathani an'dzatsudzulidwa mkawoko, ⁸ ndipo an'dzacoka acikapumpsa madziko yomwe yali mumbali zinai za dziko la pantsi, Goge na Magoge‡, kuti ayatsonkhanise yacite nkondo. Mbogo yace iri ninga mcenga wa kunyandza. ⁹ Madziko yadacita lonkho-lonkho padziko lentse la pantsi ndipo adakazungulira msasa wa wakucena, omwe ni mzinda wakufunidwa. Tsono moto udabuluka kucokera kudzulu ndipo udawatentha acipserera. ¹⁰ Dyabu, omwe akhambawapumpsa, adathusidwa muthawale la moto lomwe limbagaka na enxofre§, komwe kukhadathusidwa kale cirombo na mpolofita wakunama. Iwo an'dzawawidwa masikati na usiku, kwakusaya kumala.

Kutongedwa kwakumalizira

¹¹ Patsogolo pace ndidawona mpando wa umambo ukulu ucena, ndipo na Ule omwe akhadakhala pampandopo. Dziko la pantsi na kudzulu bzipathawa pamaso pace, ndipo palibe kuwoneka mbuto yakuti bzipathale. ¹² Ndidawonambo wakufa, akulu na ang'ono, akhadaimirira patsogolo pa mpando wa umambo, ndipo malivu yadafungulidwa. Livu linango lidafungulidwa, lomwe ni Livu la Moyo. Wakufa adatongedwa malinge na bzomwe akhadacita, mwakuyenderana na bzomwe bzipathadandembedwa m'malivumo**. ¹³ Nyandza idapereka wakufa omwe akhali muna iyo, ndipo impfa ndipo Hadesi†† bzipathapereka wakufa omwe akhali m'mwemo. Ndipo m'bodzi na m'bodzi adatongedwa malinge na bzomwe akhadacita. ¹⁴ Pamwepo impfa na Hadesi bzipathathusidwa kuthawale la moto. Thawale la moto ni impfa yaciwiri‡‡. ¹⁵ Wentse omwe madzina yawo yalibe kugumanidwa muLivu la Moyo, adathusidwa muthawale la moto.

21

Kudzulu kupsa na dziko la pantsi lipsa

¹ Pamwepo ndidawona kudzulu kupsa* na dziko la pantsi lipsa, nakuti kudzulu kwakuyamba na dziko la pantsi lakuyamba bzipathadamala. Ndipo nyandza pakhalibe. ² Ndidawona Mzinda Wakucena‡, Jerusalema mupsa, omwe akhabuluka kucokera kudzulu kuna Mulungu, wakukondzekera ninga wakulowodwa‡ wakubzidekesera mwamuna wace. ³ Ndidabva fala lamphambvu likhacokera kumpando wa umambo likhambalewa kuti: “Tsapano cikumbi ca Mulungu§ ciri pakati pa wanthu, ndipo Iye an'dzakhala nawo. Iwo an'dzakhala mbumba ya Mulungu ndipo Iye an'dzakhala na iwo ndipo an'dzakhala Mulungu wawo. ⁴ Iye an'dzawapukuta misozi yentse

‡ 20:8 Goge na Magoge: Ni madzina yambalatiza madziko yentse ya anyamadulanthaka wa Mulungu, omwe an'dzamenyana na mbumba ya Mulungu pankhondo yakumalizira. Munyang'ane Eze 38:1-16.

§ 20:10 Enxofre: Ni bzinthu bzomwe bzimbagaka ndipo bzimbatentha kwene-kwene bzimbacosa mphepo yakununkha. ** 20:12 Dan 7:9-10 †† 20:13 Hadesi: Bzingalewe kuti mbuto ya wakufa.

‡‡ 20:14 Cid 2:11; 20:6 * 21:1 Iza 65:17; 66:22; 2 Pe 3:13 † 21:2 Iza 52:1 ‡ 21:2 Iza 61:10

§ 21:3 Eze 37:27

m'maso^{**}. Ndipo impfa in'dzawoneka lini pomwe^{††}, napo kutsukwala napo kulira napo kuwawidwa, nakuti bzinthu bzakale bzamala”.

⁵ Ndipo Ule omwe akhadakhala pampando wa umambo adati: “Ndirikucita papsa bzinthu bzentsel!” Ndipo adalewa pomwe kuti “Unembe bzimwebzi, nakuti mafala yamweyo ni yacadidi ndipo bzin'funika kuyakhulupirira”.

⁶ Adandiuza pomwe kuti “Bzamala. Ine ndine Alfa ndipo na Omega, wakuyamba na kumalizira^{‡‡}. Omwe ana nyota, nin'dzamupasa bza-kumwa mwakusaya kulipira bza-kucokera ntsantsa ya madzi^{§§} ya moyo. ⁷ Wakukunda an'dzakhala na utaka bwentsenebu, ndipo Ine nin'dzakhala Mulungu wace^{***} ndipo iye an'dzakhala mwana wangu. ⁸ Tsono wamantha, wakusaya cikhulupiriro, wakufuna bza-kunyantsa, wakupha andzawo, wa malume yakuletsedwa, wa ufiti, wakutumbiza bzifanikizo na wentse wakunama, mbuto yawo in'dzakhala kuthawale la moto lomwe limbagaka na enxofre. Imweyi ni impfa yaciwiri”.

⁹ M'bodzi wa anju anomwe (7) omwe akhana tacu zinomwe (7) zomwe zikhadadzala na bzisi bzinomwe (7) bza-kumalizira, adafendera ndipo adandiuza kuti: “Bwera, ine nin'dzakuwonesa wakulowodwa, mkazi wa Bira”. ¹⁰ Iye adanditenga muMzimu Wakucena aciyenda na ine kuphiri likulu litali,^{†††} ndipo adandiwonesa Mzinda Wakucena, Jerusalema, omwe ukhabuluka kucokera kudzulu kuna Mulungu. ¹¹ Ndipo ukhayetima na ukulu bwa Mulungu, ndipo kuyetima kwace kukhali ninga mwala wa phindu kwene-kwene, ninga jasipe^{‡‡‡} wakungwerewera ninga vidru. ¹² Ndipo kukhana litsito likulu litali na misuwo khumi na miwiri (12) na anju khumi na awiri (12) m'misuwo. M'misuwomo mukhadanembedwa madzina ya madzinda khumi na mawiri (12) ya Ijirayeri. ¹³ Kumabvazuwa kukhana misuwo mitatu (3), kucithunthu kwace kukhana mitatu (3), kunyantsi kukhana mitatu (3), ndipo kumadokero mitatu (3)^{§§§}. ¹⁴ Litsito la mzindawo likhana majomicomi khumi na mawiri (12), ndipo iyo yakhana madzina ya atumiki khumi na awiri (12) wa Bira.

¹⁵ Anju omwe akhalewa-lewa na ine akhana kamuti ninga mphimo yakukondzedwa na oro, kuti apime mzinda^{*}, misuwo yace na litsito lace. ¹⁶ Mzinda ukhali wa makhona manai (4) muutali na mukufuthuka ukhadandendemerana. Iye adapima mzinda na kamuti. Ukhana bzulu bziwiri na madzana mawiri (2.200) ya kirometru[†] muutali. Kufuthuka na kutalimpha bzikhadandendemerana na muutali. ¹⁷ Iye adapima litsito, ndipo likhana metru makumi matanthatu na maxanu (65) ya nchinya[‡], malinge na mphimo ya wanthu yomwe anju akhaphatisa basa. ¹⁸ Ndipo litsitolo likhadakondzedwa na jasipe[§] ndipo mzinda ukhali wa oro caiyo, yakulingana na vidru caiyo. ¹⁹ Madjomicomi ya litsito la mzinda, yakhadadekesedwa na mitundu yentse ya minyala ya phindu. Jomicomi lakutoma likhadadekesedwa na mwala wa jasipe, laciwiri likhadadekesedwa na safira, lacitatu likhadadekesedwa na kalisedonya,

^{**} **21:4** Iza 25:8 ^{††} **21:4** Iza 65:19 ^{‡‡} **21:6** Alfa na Omega: Bziri namba lakuyamba na lakumalizira la ciGiriki. ^{§§} **21:6** Iza 55:1 ^{***} **21:7** 2Sa 7:14; 1Mb 17:13 ^{†††} **21:10** Eze 40:2 ^{‡‡‡} **21:11** Jasipe: Ukhali mwala wa phindu omwe ukhana mawonekedwe yakusiyana-siyana. ^{§§§} **21:13** Eze 48:30-34 ^{*} **21:15** Eze 40:3 [†] **21:16** MuciGiriki mudalewa kuti: “Estádio 12.000”. Estadiyo ibodzi ni bzibodzi-bodzi na metru 185. [‡] **21:17** Ayai metru za kutalimpha kwace. MuciGiriki ambati: “Kovado 144”. Kovado ikhali mphimo ya lunga-lunga yakukwanira sentimetru 45. [§] **21:18** Jasipe: Ukhali mwala wa phindu omwe ukhana mawonekedwe yakusiyana-siyana.

lacinai na ejimerada, ²⁰ lacixanu na sardonyo, lacitanthatu na sardiyo, lacinomwe na crisolito, lacisere na berilo, lacipfemba na topaziyo, lacikhumi na crisopraso, lacikhumi na libodzi na jasinto, lacikhumi na ciwiri na ametisita. ²¹ Misuwo khumi na miwiri (12) ikhali ya misanga khumi na miwiri (12), msuwo ubodzi na ubodzi ukhadakondzedwa na msanga ubodzi. Mseu ukulu wa mzinda ukhali wa oro caiyo ninga vidru yakungwerewera**.

²² Ndiribe kuwona mbuto yakucena na ibodziyo m'mzinda, nakuti mbuto yakucena ya mumzindawo ni Mbuya Mulungu Wamphambu-zentse na Bira. ²³ Mzinda un'funika lini dzuwa napo mwezi†† kuti bziubvunikire, nakuti kuyetima kwa ukulu bwa Mulungu ndiko kunibvunikira, ndipo Bira ni ciphanihani cace. ²⁴ Madziko yan'dzafamba mukubvunikira kwace, ndipo azimambo wa padziko la pantsi an'dzam'bweresera ukulu bwawo. ²⁵ Misuwo ya mzindawo in'dzafunga lini cipo, nakuti kumweko kun'dzakhala lini na usiku. ²⁶ Ukulu na udali bwa madziko‡‡ bzin'dzabweresedwa kuna mzindawo. ²⁷ Muna iwo mun'dzapita lini pomwe cinthu cakusaya kucena cipo§§, napo omwe an'dzacita bzakupasisa manyazi ayai bzakunama, tsono okhawo wale omwe madzina yawo yadanembedwa muLivu la Moyo la Bira.

22

Mkulo wa Moyo

¹ Patsogolo pace anju adandiwonesa mkulo wa madzi ya moyo* yakucena ninga vidru, yakhayerera kucokera kumpando wa umambo wa Mulungu na wa Bira, ² pakati pa mseu ukulu wa mzinda. Ng'ambu na ng'ambu ya mkulo kukhana muti wa moyo†, omwe umbabala khumi na kawiri pa gole, kabodzi pa mwezi. Masamba ya mutiwo yambaphatisidwa basa lakulimbisa madziko. ³ Mum'zindamo mun'dzawoneka lini pomwe cakutembereredwa na Mulungu cipo‡. Mpando wa umambo wa Mulungu na wa Bira un'dzakhala mumzinda, ndipo anyagirinya wace an'dzanutumikira. ⁴ Iwo an'dzawona nkhope yace, ndipo dzina lace lin'dzakhala pa mikuma yawo. ⁵ Pan'dzawoneka lini pomwe usiku§. Ndipo iwo an'dzafuna lini pomwe ceza ca ciphanihani, napo ceza ca dzuwa, nakuti Mbuya Mulungu an'dzawabvunikira. Ndipo iwo an'dzatonga kwakusaya kumala**.

⁶ Anju adandiuza kuti: “Mafala yamweya ni yakuthemera kuyakhulupirira ndipo ni yacadidi. Mbuya Mulungu omwe adapasa Mzimu Wakucena apolofita, adatumiza anju wace kudzawonesa anyagirinya wace bzinthu bzomwe bzin'dzacitika mwakusaya kucedwa.

Kubwera kwa Jezu

⁷ “Nin'bwera mwakusaya kucedwa! Wakudalisidwa ni ule omwe an'koya mafala ya cipolofita ca livu limweri”.

⁸ Ine Juwau, ndine ule omwe adabva na kuwona bzinthu bzimwebzi. Pomwe ndidabzibva na kubziwona, ndidagwera m'minyendo mwa anju omwe adandiwonesa bzentsene bzire, kuti ndim'tumbize. ⁹ Tsono iye adandiuza kuti: “Leka kucita bzimwebzi! Ndinembo nyagirinya ninga iwepo na abale wako, apolofita, ndipo ninga omwe an'koya mafala ya livu limweri. Tumbiza Mulungu!”

** 21:21 Iza 54:11-12 †† 21:23 Iza 60:19 ‡‡ 21:26 Iza 60:11 §§ 21:27 Iza 52:1 * 22:1 Eze 47:1; Zak 14:8 † 22:2 Jen 2:9 ‡ 22:3 Zak 14:11 § 22:5 Iza 60:19 ** 22:5 Dan 7:18, 27

¹⁰ Pamwepo adandiuza kuti: “Leka kubisa mafala ya cipolofita ca livu limweri, nakuti nthawe yafendera. ¹¹ Wakusaya kulungama apitirize kucita bzakusaya kulungama. Wakutewera bzakunyantsa apitirize kucita bzakunyantsabzo. Wakulungama apitirize kucita bzakulungama. Ndipo wakucena apitirize kubzicenesa”.

¹² “Ndirikubwera mwakusaya kucedwa! Mabaibai yangu yali na Ine, ndipo Ine nin'dzapasa m'bodzi na m'bodzi malinge na mabasa yomwe adacita. ¹³ Ine ndine Alfa na Omega, Wakuyamba na Kumalizira, Ciyambi na Cimaliziro.

¹⁴ “Wakudalisidwa omwe an'fula bzakubvala bzawo, nakuti ana ugo bwa kudya bza muti wa moyo ndipo an'dzapita mumzinda na pamisuwo. ¹⁵ Kunja kun'dzakhala mbwaya, wale an'cita ufiti, wale an'cita malume yakuletsedwa, wakupha, wakupemba bzifanikizo na wentse omwe an'funa ndipo acimbanama.

¹⁶ “Ine, Jesu, ndatumiza anju wangu kuti akupaseni umboni bwakuthandiza gereja zentse. Ine ndine Muzi na Dzindza la David^{††}, ndipo Nyenyezi ya madandakweca yakuyetima”.

¹⁷ Mzimu Wakucena na wakulowodwa alikulewa kuti: “Bwerani!” Ndipo ule wentse omwe anibva alewe kuti: “Bwerani!” Omwe ana nyota, abwere. Ndipo omwe angafune, amwe madzi ya moyo mwaulere.

¹⁸ Ndirikukucenjezani mwentse omwe mulikubva mafala ya cipolofita ca livu limweri kuti: Penu wina anirithimizira cinthu, Mulungu an'dzamuthimizira cisi comwe cidanembedwa mulivu limweri. ¹⁹ Penu wina an'cosa fala linango mulivu limweri la cipolofita, Mulungu an'dzacosa kwa iye cipande ca ugo bwa kudya bza muti wa moyo na kupita mumzinda wakucena, bzomwe bzidanembedwa mulivumu.

²⁰ Ule omwe alikupereka umboni bwa bzinthu bzimwebzi alikulewa kuti: “Inde, nin'bwera mwakusaya kucedwa!”

Ameni. Bwerani, Mbuya Jesu!

²¹ Nkhombo za Mbuya Jesu zikhale kwa imwe mwentse. Amen.